

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت آموزشی

هفدهمین همایش کشوری
آموزش علوم پزشکی و
جشنواره آموزشی شهید مطهری

خلاصه مقالات

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

تحول و نوآوری در آموزش

17th National Medical Education congress

shahid mottahary
& Educational
Festival

تهران (اردیبهشت ماه ۱۳۹۵)

meduc17.behdasht.gov.ir

برگزار کننده: معاونت آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزش
meduc17.behdasht.gov.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

خلاصه مقالات

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

۱۰ لغایت ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵

تحول و نوآوری در آموزش

برگزار کننده: معاونت آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

@hpe24

کانال آموزش پزشکی

طراحی و تنظیم: لیلا فتاحی زاده

فرنگیس شوقی شفق آریا- دکتر فخرالسادات حسینی

ویدا رشمی- آزاده هاشمی، ترانه تهمتنی

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزش
meduc17.behdasht.gov.ir

پیام وزیر

طرح تحول نظام سلامت با هدف افزایش دسترسی به خدمات با کیفیت و اثر بخش سلامت برای آحاد مختلف جامعه، با حمایت کامل دولت اعتدال و تدبیر توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجرا گردید، این طرح توانست در زمانی کوتاه شاخص های اقتصادی نظام ارایه خدمات سلامت در کشور را بهبود ببخشد. با کاهش دغدغه های دست اندرکاران و متولیان سلامت جامعه در مورد مشکلات دسترسی عادلانه مردم به خدمات سلامت، هم اینک نیاز به تحول در زیرساخت های آموزشی و پژوهشی در حوزه سلامت بیش از پیش احساس می گردد. حوزه معاونت آموزشی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی با درک صحیح از این ضرورت و با تدوین برنامه ای جامع و فراگیر برای تحول در آموزش پزشکی، زمینه های اصلاحات همه جانبه در این حوزه را فراهم آورده است. تعیین تحول آموزشی به عنوان محور اصلی همایش سالانه آموزش پزشکی بیانگر عزم راسخ وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی برای اجرای این برنامه در سال جاری است. امیدوارم با مشارکت، هم اندیشی، و حمایت اساتید و مدیران محترم دانشگاه های علوم پزشکی کشور، و با اجرای موفق این طرح، برگ زرین دیگری در دفتر افتخارات وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی رقم زده شود.

دکتر حسن هاشمی

وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزش
meduc17.behdast.gov.ir

پیام رئیس همایش

سازمان جهانی بهداشت، توسعه منابع را یکی از کارکردهای چهارگانه نظام های سلامت می داند و اصلاحات در حوزه توسعه منابع انسانی یکی از کلیدی ترین حوزه های اصلاحات در بخش سلامت محسوب می گردد. در کشور ما ایران، ادغام حوزه های آموزش و درمان، گسترش فراگیر مراکز مطالعات و توسعه آموزش، استقبال اساتید و کارشناسان از دوره های کارشناسی ارشد و دکتری آموزش پزشکی، و برگزاری سالانه همایش ها و جشنواره های آموزشی، فرصت و ظرفیت مغتنمی را برای اصلاحات آموزشی مهیا ساخته است. بدون اغراق می توان ادعا نمود که اصلاحات در حوزه سلامت بدون اصلاحات متناظر در حوزه آموزش به مثابه ساختن بنایی رفیع بدون تمهید زیربنای مناسب برای آن می باشد. به همین سبب معاونت آموزشی وزارت بهداشت و درمان از ابتدای سال ۱۳۹۴ تدوین برنامه جامع تحول در آموزش پزشکی را در دستور کار خود قرار داد و به همین منوال برنامه اصلی این حوزه در سال ۱۳۹۵، نهادینه سازی و اجرای برنامه تحول آموزش علوم پزشکی می باشد. در این میان هفدهمین همایش آموزش پزشکی و جشنواره آموزشی شهید مطهری فرصت مناسبی را برای هم اندیشی و تشریک مساعی خبرگان و کارشناسان حوزه آموزش پزشکی کشور مهیا می سازد تا هر چه عمیقتر چالش ها و سازوکارهای عملیاتی سازی این برنامه را مورد مذاقه قرار دهند.

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

پیام دبیر علمی همایش

در حالی هفدهمین همایش آموزش علوم پزشکی و جشنواره شهید مطهری را برگزار می کنیم که حدود شش ماه از آغاز طرح تحول نظام آموزش علوم پزشکی بعنوان گام چهارم طرح تحول نظام سلامت می گذرد و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خود را به تحقق اثر بخش این طرح متعهد می داند. برای تحقق این چشم انداز همایش آموزش پزشکی فرصتی است که با انبوه مخاطبان خود می تواند محیطی علمی مناسبی برای بررسی این برنامه ها فراهم آورده و جمع خبرگان آموزش پزشکی می توانند در یک تعامل علمی و سازنده با سیاست گذاران آموزشی کشور این راه را هموارتر نمایند.

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در معاونت آموزشی در این راستا سامانه فعالیتهای نوآورانه آموزشی را نیز به منظور ثبت، هدایت، ارزشیابی و انتشار این فعالیتهای در دو سطح دانشگاهی و کشوری طراحی نموده که امید است در سال آینده رونمایی شده و امکان هدایت مناسبتر تحولات آموزشی نوآورانه و استفاده بهتر از نیروهای آموزش پزشکی را فراهم نماید. امید است که در سایه عنایات حضرت حق و تمهیدات صورت گرفته در دبیرخانه دائمی همایش های آموزش پزشکی و جشنواره آموزشی شهید مطهری، این واقعه بزرگ علمی بیش از گذشته پربار و سازنده در مسیر تحول بوده و لحظاتی بیاد ماندنی برای شرکت کنندگان آن فراهم آورد.

دکتر شرام یزدانی

رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdast.gov.ir

پیام دبیر اجرایی همایش

خدا را سپاس می گویم که مجددا در هفدهمین همایش آموزش پزشکی با محوریت تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی در خدمت شما هستیم. این مجمع بزرگ علمی که محفل فرهیختگان آموزشی است رخدادی مهم است که در آن اساتید و دانشگاهیان می توانند با تازه های ایران و جهان آشنا شده و بحثهای پر بار علمی آن در این فصل همه ساله شور جدیدی در بدنه آموزشی کشور ایجاد می نماید.

از ویژگیهای این همایش محوریت تحول در این همایش است که به گونه ایی پررنگ در آن دیده شده است که قسمت اعظم زمان آن به بحث پیرامون این واقعه مهم اختصاص یافته و امید است نقطه عطفی در این روند محسوب گردد. ما هم به عنوان خدمت گذاران شما مفتخریم که برای جلب رضایت شما تلاش نموده و از خدای متعال خواستاریم که بتوانیم با جلب نظر شما بزرگان، ساعاتی بیادماندن را برایتان رقم بزنیم.

دکتر ابراهیم کلانتر

دبیر اجرایی همایش

17th
&
shahid mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزش
meduc17.behdasht.gov.ir

مسئولین برگزاری همایش

دکتر حسن هاشمی (وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی)

- رئیس همایش : دکتر باقر لاریجانی
- دبیر علمی همایش : دکتر شهرام یزدانی
- دبیر اجرایی همایش : دکتر ابراهیم کلانتر

17th National Medical Education Congress
& Shahid Mottahari Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

اعضای کمیته علمی (به ترتیب حروف الفبا)

ردیف	نام	نام خانوادگی	سمت
۱	دکتر سلیمان	احمدی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۲	دکتر امیر احمد	اخوان	معاون اجرائی معاونت آموزشی وزارت بهداشت
۳	دکتر علیرضا	استقامتی	دبیر کمیسیون انجمن های علمی گروه علوم پزشکی
۴	دکتر حمید	اکبری	قائم مقام معاون آموزشی وزارت بهداشت
۵	دکتر سید اسماعیل	اکبری	رئیس انجمن علمی آموزش پزشکی ایران
۶	دکتر حسن	امامی رضوی	قائم مقام دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی
۷	دکتر میترا	امینی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز
۸	دکتر علی	بیداری	مدیر کل آموزش مداوم جامعه پزشکی
۹	دکتر پروین	پاسالار	مدیر امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان
۱۰	دکتر محمد حسین	پور کاظمی	رئیس مرکز سنجش آموزش پزشکی
۱۱	دکتر علی	جعفریان	رئیس دانشگاه علوم پزشکی تهران
۱۲	دکتر محمد	جلیلی	معاون آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران
۱۳	دکتر مهستی	جویباری	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان
۱۴	دکتر ایمان	جهانیان	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل
۱۵	دکتر طاهره	چنگیز	دبیر شورای آموزش پزشکی عمومی
۱۶	دکتر علی	حائری	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۱۷	دکتر جمشید	حاجتی	دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی
۱۸	دکتر غلامرضا	حسن زاده	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
۱۹	دکتر فخرالسادات	حسینی	معاون مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
۲۰	دکتر سید علی	حسینی	رئیس مرکز امور هیات علمی وزارت بهداشت
۲۱	دکتر فریبا	حقانی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
۲۲	دکتر علی اکبر	حق دوست	رئیس دانشگاه علوم پزشکی کرمان
۲۳	دکتر آبتین	حیدرزاده	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گیلان
۲۴	دکتر احمد	خالق نژاد طبری	دبیر شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی
۲۵	دکتر محمدرضا	دهقانی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز
۲۶	دکتر سید محسن	رحیمی	مدیر کل امور دانشجویان ستاد شاهد و ایثارگر وزارت بهداشت
۲۷	دکتر سید منصور	رضوی	دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
۲۸	دکتر نیرداله	زارع زاده	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان
۲۹	دکتر مهرناز	زارعی	دانشجوی دکترای آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

17th
National Medical Education Congress
&
Shahid Mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdast.gov.ir

ردیف	نام	نام خانوادگی	سمت
۳۰	دکتر جواد	سرآبادانی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
۳۱	دکتر کامران	سلطانی عربشاهی	معاون آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایران
۳۲	دکتر مهدی	سیاح	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اهواز
۳۳	دکتر علی	شبستانی منفرد	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل
۳۴	دکتر فروزان	شکوه	عضو هیات علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
۳۴	دکتر علی	شکویی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمان
۳۵	فرنگیس	شوقی شفق آریا	معاون مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
۳۶	دکتر محمد حسن	شیخها	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی یزد
۳۷	دکتر امیر	صادقی	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان
۳۸	دکتر سید محسن	ضیائی	رئیس سازمان جمعیت هلال احمر
۳۹	دکتر سعید	عسکری	دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی
۴۰	دکتر مهستی	علیزاده	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز
۴۱	دکتر بهرام	عین اللهی	رئیس انجمن آموزش علوم پزشکی
۴۲	دکتر جواد	کجوری	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز
۴۳	دکتر ابراهیم	کلانتر	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
۴۴	دکتر باقر	لاریجانی	معاون آموزشی وزارت بهداشت
۴۵	دکتر رضا	لباف قاسمی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۴۶	دکتر نوید	محمدی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران
۴۷	دکتر آئین	محمدی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
۴۸	دکتر عباس	مکارم	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
۴۹	دکتر رضا	ملک زاده	معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت
۵۰	دکتر الهه	ملکان راد	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
۵۱	دکتر نادر	ممتازمنش	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۵۲	محمد رضا	منصوریان	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گناباد
۵۳	دکتر عظیم	میرزازاده	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران
۵۴	دکتر عباسعلی	نوریان	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زنجان
۵۵	دکتر حسن	هاشمی	وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۵۶	دکتر سید مجتبی	یاسینی اردکانی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی یزد
۵۷	دکتر شهرام	یزدانی	رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahari Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰ - ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

ردیف	نام	نام خانوادگی	سمت
۵۸	دکتر مینو	یغمائی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۵۹	دکتر نیکو	یمانی	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

لیست داوران

ردیف	نام و نام خانوادگی	ردیف	نام و نام خانوادگی
۱	سلیمان احمدی	۲۸	فخرالسادات حسینی
۲	سیمین اسماعیل پور زنجانی	۲۹	محمد حسین زاده
۳	لیلا افشار	۳۰	مریم حسینی
۴	بتول اقبالی	۳۱	فریبا حقانی
۵	حمید اکبری	۳۲	آبتین حیدرزاده
۶	مریم اکبری لاکه	۳۳	سارا حیدری
۷	سمیه اکبری	۳۴	محبوبه خباز مافی نژاد
۸	میترا امینی	۳۵	هلن درگاهی
۹	اطهر امید	۳۶	مرضیه دشتی
۱۰	معصومه ایمانی پور	۳۷	محمد رضا دهقانی
۱۱	لیلا بذرافکن	۳۸	رضا دهنویه
۱۲	حمیدرضا برادران عطار مقدم	۳۹	حبیب ا... رضایی
۱۳	الهام بوشهری	۴۰	امر ا... روزبهی
۱۴	کامبیز بهاء الدینی	۴۱	یداله زارع زاده
۱۵	شعله بیگدلی	۴۲	فاطمه زوبین
۱۶	بهروز پور آقا	۴۳	علیرضا سبحانی
۱۷	نسیم تبریزی	۴۴	جواد سرآبادانی
۱۸	اکرم ثناگو	۴۵	رامین سرچمی
۱۹	لطفعلی جباری	۴۶	محمد رضا سلحشور
۲۰	محمد جلیلی	۴۷	کامران سلطانی عربشاهی
۲۱	سپیده جمشیدیان	۴۸	مهدی سیاح برگرد
۲۲	لیلا مهستی جویباری	۴۹	ماریا شاطر جلالی
۲۳	ایمان جهانیان	۵۰	علی شبستانی منفرد

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

مجید شفیعیان	۵۱	طاهره چنگیز	۲۴
مهسا شکور	۵۲	جمشید حاجتی	۲۵
فرنگیس شوقی شفق آریا	۵۳	غلامرضا حسن زاده	۲۶
احمد شهیر صدر	۵۴	محمد علی حسینی	۲۷
نام و نام خانوادگی	ردیف	نام و نام خانوادگی	ردیف
سیامک محبی	۷۷	محمد حسن شیخها	۵۵
آئین محمدی	۷۸	آرمین شیروانی	۵۶
نویدمحمدی	۷۹	امیر صادقی	۵۷
مژگان محمدی مهر	۸۰	حسین صافی زاده	۵۸
سارا مرتاض هجری	۸۱	افشین صرافی نژاد	۵۹
حامد مرتضوی	۸۲	مهدی طیبی آراسته	۶۰
مهرداد مستغاثی	۸۳	فرشید عابدی	۶۱
لیلا مصلی نژاد	۸۴	مریم علیزاده	۶۲
سید سعید مظلومی محمود آباد	۸۵	مهستی علیزاده	۶۳
شهنام معروفی	۸۶	آرام فیضی	۶۴
معصومه معزی	۸۷	جواد کجوری	۶۵
رسول معصومی	۸۸	آزاده کردستان مقدم	۶۶
الهه ملکان راد	۸۹	ابراهیم کلانتر	۶۷
نادر ممتاز منش	۹۰	نوشین کهن	۶۸
محمد رضا منصوریان	۹۱	طوبی کاظمی	۶۹
محمد حسین مهرالحسنی	۹۲	حسین کریمی مونقی	۷۰
صدیقه نجفی پور	۹۳	فرحناز کمالی	۷۱
عباسعلی نوریان	۹۴	مهرناز گرانما به	۷۲
معصومه هاشمیان	۹۵	بیژن گرایلی	۷۳
مجتبی یاسینی اردکانی	۹۶	رقیه گندمکار	۷۴
مینو یغمائی	۹۷	رضا لباف قاسمی	۷۵
نیکو یمانی	۹۸	فرهاد لطفی	۷۶

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰ - ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

اعضای کمیته اجرایی (به ترتیب حروف الفبا)

ردیف	نام	نام خانوادگی
۱	رضا	استیری
۲	مجید	اسلامی فمی
۳	مریم	اکبری لاکه
۴	نسیم	امامیان شیراز
۵	سعید	امیری
۶	پروانه	بازرگان
۷	ترانه	تهمتن
۸	فاطمه	جهانسیر کاجانی
۹	معصومه	چهرازی
۱۰	فخرالسادات	حسینی
۱۱	کفایت	حسینی
۱۲	علیرضا	حیدری
۱۳	مرضیه	دشتی رحمت آبادی
۱۴	معصومه	رجبی
۱۵	ویدا	رشمئی
۱۶	محراب علی	روحانی
۱۷	فاطمه	زیدی
۱۸	محمد رضا	شریف کاظمی
۱۹	فرنگیس	شوقی شفق آریا
۲۰	علی	صالح
۲۱	الهام	طاهری
۲۲	پژمان	عاطفی منش
۲۳	لیدا	فتاحی زاده
۲۴	زهرة	قربانیان
۲۵	سیامک	کاظمی اصل
۲۶	ابراهیم	کلانترمهر جردی
۲۷	نوشین	کهن
۲۸	ناهید	معماریان فرد
۲۹	محمد رضا	منصوریان
۳۰	صدیقه	نجفی پور

17th
&
shahid mottahari
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزش

meduc17.behdasht.gov.ir

نام خانوادگی	نام	ردیف
هاشمی	روح اله	۳۱
هاشمی	آزاده	۳۲
یوسفی	زهرا	۳۳

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

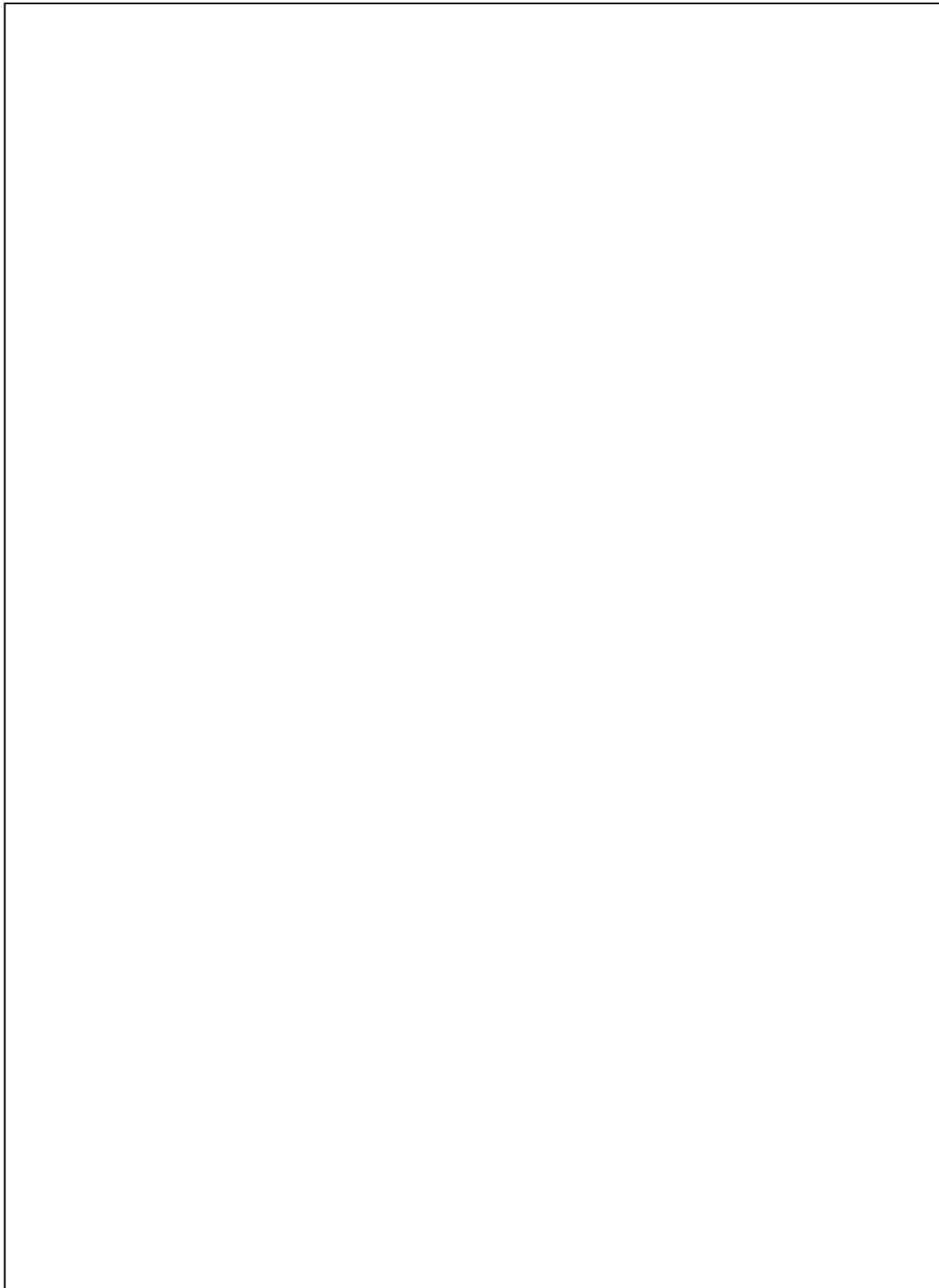
و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰ - ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۱۸..... خلاصه مقالات سخنرانی ها
- ۱۹..... **حیطه : ارزیابی دانشجوی**
- ۱۹..... بررسی تاثیر آموزش به شیوه کارگاه بر کیفیت سوالات دانشکده بهداشت قزوین
- ۱۹..... تدوین و روان سنجی ابزار عوامل موثر بر ایجاد ارتباط بین استاد و دانشجو از دیدگاه دانشجویان
- ۲۰..... مزایا و معایب ارزیابی دانش نظری جراحی دانشجویان پزشکی بالینی با آزمون کامپیوتری در گروه جراحی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- ۲۱..... بررسی اضطراب امتحان و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی دانشجویان پرستاری و فوریت پزشکی
- ۲۱..... بررسی میزان آگاهی پرسنل مامایی شهر یزد از قوانین و مقررات حرفه مامایی و برخی عوامل مرتبط با آن
- ۲۲..... چالش های اخلاقی در دوره دستیاری
- ۲۳..... بررسی روایی، پایایی و قابلیت انجام آزمون داپس در ارزیابی کارورزان بخش اورژانس دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- تجزیه و تحلیل کیفیت سوالات آزمون های چند گزینه ای برگزار شده توسط اساتید دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی درمانی استان سمنان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴
- ۲۳.....
- ۲۴..... سنجش اخلاق حرفه ای پرستاران شاغل در بیمارستان های آموزشی شیراز به روش تیم محور
- ۲۵..... بررسی نظرات دانشجویان سال آخر رشته پزشکی (انترن) در مورد میزان کسب مهارت های بالینی اساسی (Core)
- ۲۵..... بررسی قابلیت عمومی دستیاران گروه بیهوشی با استفاده از روش ارزیابی ۳۶۰ درجه
- ۲۶..... بررسی مقایسه ای تاثیر مهارت های ارتباطی اساتید مشاور در رفع مشکلات و بهبود پیشرفت تحصیلی دانشجویان
- ۲۷..... بررسی تأثیر ارزشیابی تکوینی برفرآیند یادگیری دانشجویان پرستاری
- کاربرد روش ارزشیابی با روش مدیریت مشکل بیمار (PMP) Patient Management Problem در بررسی صلاحیت بالینی
دستیاران تخصصی زنان و زایمان
- ۲۷.....
- ۲۸..... بررسی تاثیر یادگیری خود راهبر بر اساس مدل نیازسنجی فیش باول بر سنجش عملکرد انفرادی
- کاهش اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری در اولین مواجهه خود با محیط های بالینی در کوریکولوم تلفیقی Context based
Learning و سیستم ارزشیابی مبتنی بر Key Features در مرکز مهارت های بالینی
- ۲۹.....
- ۳۰..... پیش بینی عملکرد دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران بر اساس تئوری سیستم های انگیزشی مارتین فورد
- ۳۱..... نقش حرکات بدن در مخدوش سازی آزمونهای تستی؛ با رویکرد ارتقای اخلاق و کیفیت ارزشیابی در آموزش
- ۳۲..... بررسی تهیه سوالات امتحانی توسط دانشجویان بر میزان یادگیری آنان در درس ایمنی شناسی
- ۳۳..... ارزیابی کیفیت ماساژ قلبی دانشجویان با استفاده از بکارگیری تسهیل کننده جدید در احیای قلبی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۳۳..... تدوین مدل بهینه برگزاری آزمون بالینی ساختارمند عینی با بهره گیری از تکنیک «سنجش متوالی»
- ۳۴..... تحلیل آزمون OSCE پیش کارورزی دانشگاه علوم پزشکی تهران بر اساس نظریه سوال پاسخ
- ۳۵..... روند تفکر انتقادی در دانشجویان پزشکی و ارتباط آن با وضعیت تحصیلی آنان
- ۳۵..... ارزشیابی دانشجویان پزشکی از اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بر اساس مدل شناختی استاد- شاگردی
- ۳۶..... ارائه بازخورد کیفیت آموزش در راستای نظارت بر آموزش در گروه آموزشی داخلی دانشکده پزشکی دانشگاه
- ۳۷..... بررسی ساختار سوالات چند گزینه ایی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین
- ۳۷..... بررسی علل افت تحصیلی از نظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین با استفاده از الگوی شبکه علیت
- ۳۷..... مریم جوادی - فریبا زاهدی فر- سونیا اویسی-امیر جوادی-سید محمد مهدی میر بابایی
- ۳۸..... بررسی میزان تحقق اهداف شناختی و درس تغذیه دانشجویان پزشکی باروش های تدریس سنتی و کاوشگری
- ۳۸..... آگاهی و نگرش دانشجویان بالینی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از حقوق بیمار
- ۳۹..... ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی در ارتباط با بیمار نابینا
- ۴۰..... رابطه ابعاد انگیزش با عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۴۰..... بررسی عوامل انگیزشی موثر بر یادگیری دانشجویان پرستاری و بهداشت عمومی
- ۴۱..... ارزیابی سطح صلاحیت دانشجویان پرستاری جهت ارائه مراقبت در موقعیتهای بحرانی با استفاده از آزمون ساختارمند عینی
- ۴۱..... آمادگی برای تغییر کارورزان پزشکی در زمینه خودارزیابی صلاحیت های بالینی
- ۴۲..... کفایت روان سنجی نسخه فارسی پرسش نامه TLQ در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۱۳۹۳
- ۴۲..... حیطة : ارزیابی برنامه
- ۴۲..... ارزیابی مقایسه ای برنامه جدید دروس ارتودنسی با برنامه درسی قبلی از دیدگاه اعضاء هیأت علمی دانشگاه های منتخب کشور
- ۴۳..... طراحی یک مدل جدید اعتباربخشی دانشگاه علوم پزشکی در راستای طرح تحول آموزش علوم پزشکی
- ۴۴..... کدهای اخلاقی رشته ی مدیریت اطلاعات سلامت از دیدگاه انجمن های حرفه ای
- ۴۴..... بررسی وضعیت آموزش بالینی در راند از دیدگاه فراگیران و اساتید در بخش های ماژور دانشگاه علوم پزشکی زنجان
- ۴۵..... مروری بر روش های تدریس مورد استفاده در برنامه های بازنگری شده پزشکی عمومی
- ارزیابی کیفیت آموزش واحد کارآموزی بیمارستانی با رویکرد به کارگیری بیمارستان خصوصی علاوه بر بیمارستان های دولتی در دانشکده
- ۴۶..... داروسازی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
- بررسی رضایت مندی دانشجویان واساتید از چگونگی اجراورزیابی کیفی طرح ادغام افقی وامکان اجرای طرح ادغام به صورت عمودی
- ۴۷..... (vertical integration) در مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- ۴۷..... موانع آموزش بالینی در بیمارستان های آموزشی از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۹۴
- ۴۷..... ارزشیابی کیفی کوریکولوم رشته کارشناسی ارشد آموزشی پزشکی به روش نقد و خبرگی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۹۳

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۴۸..... **حیطه: ارزیابی برنامه**
- ۴۸..... بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین در رابطه با جو آموزشی دانشکده پزشکی با استفاده از مدل DREEM.....
- مقایسه تأثیر دو روش آموزش الکترونیکی و کارگاهی بر دانش مراقبت از زنان باردار و نگرش نسبت به آموزش الکترونیکی در ماماهاى شهرستان کرمان.....
- ۴۹.....
- ۴۹..... ارزیابی سبک های یادگیری بر اساس الگوی VARK در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم.....
- ۵۰..... عوامل مؤثر بر برقراری ارتباط بین دانشجو و استاد از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر.....
- تعیین نیاز های دانشجویان پزشکی بالینی در زمینه مهارت های مطالعه و زندگی: نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره مهارت های مطالعه در محیط بالینی توسط قطب علمی آموزش و یادگیری مهارت های بالینی.....
- ۵۱.....
- ۵۲..... ارزشیابی شش دوره پذیرش دانشجوی پزشکی از مقطع کارشناسی در دانشگاه علوم پزشکی تهران از ورودی ۱۳۸۷ تا ورودی ۱۳۹۲.....
- ۵۳..... آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد، مهارتی ضروری در تقویت مهارت ارزیابی نقادانه.....
- ۵۳..... ارزشیابی آموزش نوین درمانگاهی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز - سال ۱۳۹۴.....
- ۵۴..... بازنگری سرفصل های آموزشی دوره کارشناسی ارشد و دکترای اپیدمیولوژی ایران ۱۳۹۴.....
- ۵۴..... ارزیابی مهارتهای عملی کارورزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان براساس سند حداقل توانمندی های مورد انتظار پزشکان عمومی.....
- رتبه بندی دانشگاههای علوم پزشکی؛ ابزاری موثر برای نوآوری و پاسخگویی اجتماعی در آموزش علوم پزشکی (مورد: دانشگاه علوم پزشکی مازندران).....
- ۵۵.....
- اثربخشی آموزش احیای قلبی، ریوی به روش (sim- sen- Role) در ارتقای سطح دانش و مهارت و نگرش دستیاران دانشگاه علوم پزشکی شیراز.....
- ۵۶.....
- ۵۷..... ارزیابی اثرات برنامه درسی پنهان از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند.....
- ۵۸..... ارائه و ارزیابی کیفیت آموزشی درس اطلاعات دارویی به روشی نوین در دانشکده داروسازی دانشگاه جندی شاپور اهواز.....
- ۵۸..... رتبه بندی دانشکده های دندانپزشکی کشور واجد رشته های تخصصی.....
- ۵۹..... بررسی مقایسه ای میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه ای در ماماهاى بیمارستان شریعتی بندرعباس و بیمارستان شهید بهشتی کاشان.....
- ۶۰..... بررسی کارآیی پژوهشی و آموزشی دانشکده پزشکی شیراز بر مبنای مدل DEA.....
- ۶۰..... آیا می توان به ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان اعتماد کرد؟.....
- ۶۱..... ارزیابی درونی روشی استاندارد برای اعتبار بخشی آموزش دانشجویان هوشبری.....
- ۶۱..... حقوق و وظایف من چیست؟ (طراحی، اجرا و ارزشیابی الگوی حقوق متقابل استاد و دانشجو.....
- بررسی ضرورت و پیامدهای ادغام افقی در برنامه علوم پایه مقطع دکتری حرفه ای دندانپزشکی از دید اساتید (بالینی و علوم پایه) و دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهر کرمان.....
- ۶۲.....
- ۶۳..... بررسی اثرات ادغام دروس شیمی دارویی و دارودرمانی در یادگیری دانشجویان داروسازی جندی شاپور اهواز در سال ۱۳۹۲-۱۳۹۳.....

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- مقایسه نظرسنجی ارزیابی کننده گان در خصوص اعضای هیات علمی ارتقا یافته در حیطه های مختلف ارزشیابی کیفیت آموزش در دانشکده پزشکی مشهد از سال ۹۰..... ۶۴
- ضرورت ارتقای فرآیند ارزشیابی کارآموزی در عرصه دانشجویان رشته هوشبری ۶۵
- نیاز سنجی آموزشی پزشکی مبتنی بر شواهد اعضای هیئت علمی بالینی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی ۶۵
- ارزیابی نیاز مبتنی بر نظر شرکت کنندگان دوره های توانمندسازی هیات علمی و باز خورد عملی نتایج به دوره: یک فرایند کاربردی ۶۶
- انالیز مفهومی برنامه درسی ارزش مدار ۶۷
- تاثیر آموزش فرایند پرستاری با استفاده از نقشه مفهومی بر تصمیم گیری بالینی دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی قزوین در واحد کارآموزی ICU ۶۷
- مقایسه تاثیر دو شیوه آموزشی بر میزان یادگیری دانشجویان اتاق عمل در خصوص ابزار جراحی (شیوه آموزشی فلش کارت در مقابل آموزشی مبتنی بر موبایل) ۶۸
- ادراک دانشجویان از محیط آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی البرز: یک مطالعه مقطعی - تحلیلی با استفاده از ابزار DREEM ۶۹
- الگوی برنامه درسی ارزش مدار از دیدگاه صاحب نظران آموزش اخلاق و ارزش ها در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ۷۰
- یاد گیری از طریق همتایان روشی اثر بخش در آموزش بالینی به دانشجویان پرستاری ۷۰
- نیاز سنجی آموزشی پزشکان شاغل در دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در حوزه سلامت ۷۱
- وضعیت تامین نیازهای اساسی روانی در حیطه یادگیری بالینی در دانشجویان پرستاری ۷۲
- بررسی تاثیر اجرای کدهای اخلاق حرفه ای پرستاری بر اساس یک برنامه ترکیبی ۷۳
- ابعاد و مولفه های هوش اخلاقی در دندانپزشکان عمومی شهر بندرعباس ۷۴
- طراحی بسته آموزشی بیماریهای تیروئیدی دوران بارداری برای پزشکان عمومی بر اساس اصول طراحی آموزشی ۷۴
- افزایش میزان مشارکت دانشجویان و بازده آموزشی با استفاده از روشی مبتنی بر (Mind Brain and Education (MBE در ارائه واحد درسی بیوفیزیک به دانشجویان ۷۵
- بررسی وضعیت آموزش پاسخگو در دانشگاه علوم پزشکی تبریز بر اساس نقاط قوت و ضعف، فرصت ها و تهدیدها (مدل (SWOT) ۷۶
- توانمند سازی حرفه ای دانشجو با استفاده از آموزش خود مراقبتی به بیمار توسط دانشجو ۷۶
- دانشگاه های علوم پزشکی نسل سوم ۷۷
- دانشجویان پزشکی درباره آموزش در جامعه چه می اندیشند؟ ۷۸
- تدوین برنامه آموزشی طب سالمندان در دوره های پزشکی عمومی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز ۷۹
- تدوین کوریکولوم واحد درسی کارآفرینی برای دانشجویان کارشناسی در تمام رشته های علوم پزشکی : گام نخست حرکت به سوی دانشگاههای نسل سوم ۸۰
- طراحی برنامه تماس زودرس در دانشجویان مقطع علوم پایه در راستای سند آینده نگاری و نقشه راه مرجعیت آموزش علوم پزشکی ۸۱

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۸۲ نیازهای برنامه درسی دوره پزشکی عمومی در زمینه پاسخگویی اجتماعی ۸۲
- آیا سبکهای یادگیری کُلب عامل مهمی در پیش بینی موفقیت تحصیلی است؟ یک مطالعه مقطعی در دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد ۸۲
- ۱۰۰ بررسی رابطه هوش هیجانی و سطوح انگیزش شغلی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران ۱۰۰
- بررسی کفایت روانسنجی پرسشنامه DELES در ارزیابی محیط یادگیری آموزش مجازی در آموزش عالی در دانشجویان کارشناسی ارشد مجازی آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران ۱۰۰
- ۱۰۱ سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه استفاده از سیستم مولتی مدیا در آموزش آزمایشات نمونه های بیولوژیکی ۱۰۱
- طراحی نرم افزار آموزش و تفسیر گازهای خون شریانی (ABG Interpreting): گامی در جهت تسهیل تفسیر گازهای خون شریانی و آموزش آن ۱۰۲
- ۱۰۳ مطالعه تطبیقی برنامه درسی مقطع دکترای تخصصی یادگیری الکترونیکی ۱۰۳
- ۱۰۳ گزارشی از آزمونهای الکترونیکی ۱۰۳
- ۱۰۳ در دانشگاه علوم پزشکی شیراز ۱۰۳
- ۱۰۴ کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش الکترونیک ۱۰۴
- ۱۰۵ بررسی عملکرد اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران در باره یادگیری الکترونیکی ۱۰۵
- ۱۰۵ سهم آموزش الکترونیک در نشریات آموزش علوم پزشکی ۱۰۵
- بررسی تاثیر یادگیری از راه دور با تاکید بر اساس مدل مشارکت حرفه ای مراقبت محور (PCCC) بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری ۱۰۶
- ۱۰۶ مدیریت محتواهای چند رسانه‌ای علوم پزشکی با راه اندازی و توسعه یک سامانه تیوب چند رسانه‌ای فرا دانشگاهی ۱۰۶
- ۱۰۷ طراحی و تولید نرم افزار کاربردی برای یادگیری علوم آزمایشگاهی و بررسی استفاده پذیری آن از دیدگاه کاربران ۱۰۷
- ۱۰۷ بررسی دلایل استفاده از اینترنت و سبک زندگی مرتبط با آن در دانشجویان کاربر اینترنت دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال ۹۳ ..... ۱۰۷
- ۱۰۸ آموزش بیماران با کمک تلفن همراه : یک مداخله بهداشتی ۱۰۸
- بررسی مقایسه ای تاثیر دو روش آموزش از طریق تلفن همراه و کارگاه آموزشی بر یادگیری و تفسیر الکتروکاردیوگرام نرمال در دانشجویان پرستاری ایران شهر ۱۳۹۲-۱۳۹۳ ..... ۱۰۹
- ۱۱۰ مقایسه روش آموزش الکترونیکی با روش سخنرانی بر یادگیری اصول پایه عملیات احیای قلبی ریوی بر دانشجویان پرستاری ۱۱۰
- ۱۱۰ تجربه راه اندازی و بکارگیری آزمایشگاه مجازی و بررسی نقش آن در تسهیل آموزش میکروشناسی پزشکی ۱۱۰
- ارتقاء آموزش اخلاق حرفه‌ای با استفاده از فیلم و تحلیل سناریوهای مکتوب در دانشجویان رشته هوشبری دانشکده پیراپزشکی گلستان (گذر از رویکردی سنتی به معیار فکری و رفتاری نوین) ۱۱۱
- ۱۱۳ ..... ۱۱۳
- ۱۱۳ نقش جشنواره آموزشی شهید مطهری ۱۱۳

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۱۱۳..... در ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی
- ۱۱۳..... طراحی و به کارگیری سامانه نقل و انتقالات دانشجویی(سدنا) در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
- ۱۱۴..... بررسی نظرات دانشجویان پزشکی در مورد اثربخشی روش یادگیری به کمک همتا در درس آناتومی
- ۱۱۵..... عوامل موثر در توانمندسازی اعضای هیات علمی در حیطه منش حرفه ای از نظر متخصصین آموزش پزشکی
- ۱۱۵..... ارزیابی کیفیت مقالات مداخله ای آموزش پزشکی در ایران
- بررسی عوامل موثر بر اشتغال به کار متناسب با رشته تحصیلی دانش آموختگان سالهای ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۰ مقطع کارشناسی رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین
- ۱۱۷..... مقایسه نظرات اعضای هیات علمی و دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران در رابطه با نقش دانشکده در ایجاد توانایی مهارت کارآفرینی در حوزه سلامت
- ۱۱۸..... رتبه بندی آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور با رویکرد همه جانبه نگر
- ۱۱۹..... آموزش عادلانه از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی: یک مطالعه کیفی
- ۱۲۰..... عوامل موثر در انتخاب رشته تخصصی دندانپزشکی در دستیاران دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
- ۱۲۰..... نقش رتبه بندی دانشگاه‌های علوم پزشکی در تحول و نوآوری آموزش علوم پزشکی در ایران
- ۱۲۱..... تعهد حرفه‌ای و پروفشنالیسم دانشجویان پرستاری پس از اجرای مینی تور بیمارستانی
- ۱۲۲..... بین الملل سازی آموزش، از نظریه تا عمل: ماموریت باز تعریف شده نظام آموزش علوم پزشکی ایران
- ۱۲۳..... سنجش کیفیت خدمات بیمارستان های منتخب تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی یزد با استفاده از مدل سروکوال(Servqual)
- ۱۲۴..... مفهوم سازی و مدل سازی واژه " عدالت آموزشی "
- ۱۲۴..... بررسی آگاهی اعضای هیات علمی دانشگاه از قوانین و مقررات آموزشی
- ۱۲۵..... مقایسه درک پرستاران از فضایی اخلاق سازمانی واقعی وایده آل در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز ۹۱-۱۳۹۰
- ۱۲۶..... عوامل تاثیرگذار بر کیفیت آموزش پزشکی پاسخگو: دیدگاه اعضاء هیئت علمی و کارشناسان آموزش دانشگاه علوم پزشکی قزوین
- ۱۲۷..... رابطه بین سرمایه روان شناختی با اشتیاق و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان
- ۱۲۷..... بررسی ارتباط بین زمان مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۱۲۸..... عوامل موثر در دیدگاه فراگیران دانشگاه علوم پزشکی بیرجنداز محیط آموزش بالینی
- ۱۲۸..... غرقه در استرس: تبیین دیدگاه اساتید از چالش های درک شده از نقش های متعدد کاری
- پاسخ یه نیازهای آموزشی دانشجویان : بررسی پیامدهای عملکردی کارگاههای آموزش پاسخگو در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم
- ۱۲۹.....
- ۱۳۰..... بررسی کیفیت خدمات آموزشی از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال تحصیلی ۹۴-۹۳

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

- بررسی مقایسه ای اضطراب کار آموزان پزشکی در آزمون جامع پره اینترنتی و آزمون صلاحیت بالینی پره اینترنتی در دانشگاه آزاد اسلامی مشهد ۱۳۰
- بررسی عوامل موثر بر تقویت انگیزه پژوهش های مرتبط با آموزش توسط اساتید دانشگاه علوم پزشکی بیرجند ۱۳۱
- نقش سبک رهبری در رضایت شغلی اعضای هیئت علمی ۱۳۱
- تعهد حرفه ای در همکاری بین حرفه ای ۱۳۲
- حیطه: ارزیابی دانشجوی ۱۳۴
- ارزیابی مهارتهای بالینی دانشجویان دوره کارشناسی فوریت های پزشکی در مواجهه با تروما با استفاده از روش آسکی و ارتباط آن با میزان دانش آنها ۱۳۴
- خلاصه مقالات پوستر ها ۱۳۴
- بررسی روایی و پایایی لاگ بوک ارزشیابی بالینی کارآموزی بارداری وزایمان و بیमारیهای زنان دانشجویان مامایی در دانشگاه علوم پزشکی گیلان ۱۳۵
- تاثیر ارزشیابی مهارت های بالینی به شیوه داپس بر میزان عملکرد بالینی دانشجویان سال چهارم پرستاری ۱۳۶
- بررسی مهارتهای رفتاری و حرفه ای در دانشجویان سال آخر پرستاری ۱۳۶
- محاسبه ضریب دشواری و تمیز سوالات ۱۳۷
- آزمون صلاحیت بالینی مریم نعمتی ۱۳۷
- بررسی ارتباط بین تعداد سوالات طراحی شده مردود در آزمون ارتقای دستیاری با ویژگیهای علمی اساتید طراح سوال در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۹۳ ..... ۱۳۸
- چالش های یادگیری از همتایان : یک تحلیل محتوای کیفی ۱۳۹
- بررسی تعهدات حرفه ای پزشکی و عوامل مرتبط با آن از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام ۱۳۹
- چالش های دوران تحصیل دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار ۱۳۹
- دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد روش فهرست کنترل روزانه (DOPS) در ارزشیابی بالینی در سال ۱۳۹۳ ..... ۱۴۰
- بررسی رابطه باورهای مذهبی و شادکامی با موفقیت تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز ۱۴۱
- تعیین شیوع اختلال پیش فعالی -نقص توجه در میان دانشجویان پزشکی و تاثیر آن بر گرایش رشته های تخصصی مختلف ۱۴۱
- شناسایی عوامل آموزشی موثر بر انگیزه تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ۱۴۲
- تاثیر تدریس مبتنی بر کاربرد روش تحقیق در ارائه مراقبت ها بر شناخت، نگرش و رضایت از تدریس ۱۴۲
- نمره خودارزشیابی استاد و نمره ارزشیابی استاد توسط مسئولین کدامیک بالاتر است؟ ۱۴۳
- بررسی تاثیر کاربرد ارزشیابی به شیوه Kirkpatrick جهت درس کارآموزی بهداشت روان دانشجویان پرستاری ۱۴۴
- برگزاری آزمون مورد تخصصی به روش OSCE الکترونیکی با استفاده از CBD ۱۴۴

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۱۴۵ ..... رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان
- ۱۴۶ ..... سرمایه روان شناختی و جنسیت به عنوان پیش بینی کننده های سرزندگی تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان
- ۱۴۶ ..... بررسی نظرات دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد امتحان پایان ترم منطقه ای
- ۱۴۷ ..... روند تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی نیشابور و عوامل مرتبط با آن
- ۱۴۸ ..... بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان مامایی : خودارزیابی
- ۱۴۹ ..... تحلیل و ارزشیابی سئوالات آزمون های علوم پایه پزشکی در یکی از دانشگاه های علوم پزشکی قطب
- ۱۵۰ ..... عوامل استرس زای آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان اتاق عمل و هوشبری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۱۵۰ ..... بررسی کفایت روانسنجی مقیاس واتسون گلاسر در سنجش تفکر انتقادی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران
- ۱۵۱ ..... بررسی نقش منبع کنترل در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۱۳۹۳ ..... بررسی استفاده از روش های نوین ارزشیابی در گروه های آموزش دستبازی تخصصی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال
- ۱۵۲ ..... بررسی نتایج آزمونهای مورد در رشته های مختلف دانشگاه علوم پزشکی کاشان
- ۱۵۳ ..... مقایسه ارزشیابی تکوینی و تراکمی در کاهش اضطراب امتحان در دانشجویان
- ۱۵۴ ..... ارزیابی مهارت های آموزشی بهروزان در آموزش به مراجعہ کنندگان به خانه های بهداشت شهرستان اسفراین
- ۱۵۵ ..... ارزشیابی آموزش مهارتهای حل مساله، مدیریت استرس و کار در عرصه دانشجویان مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شیراز: گامی در جهت حرکت به سمت دانشگاههای نسل سوم
- ۱۵۶ ..... رضایتمندی دانشجویان مامایی از ارزشیابی بالینی به روش دفترچه ثبت مهارت های بالینی (Log book)
- ۱۵۷ ..... بررسی ارتباط انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان با موفقیت تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران
- ۱۵۷ ..... ارزیابی وضعیت روحیه کارآفرینی دانشجویان
- ۱۵۸ ..... بررسی ارتباط دینداری با پیشرفت تحصیلی و جنسیت در دانشجویان مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
- ۱۵۸ ..... بررسی آزمون مرحله اول غربالگری هشتمین المپیاد علمی دانشجویی درون دانشگاهی حیطة تفکر علمی در علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی مازندران سال ۹۴
- ۱۵۹ ..... ارزیابی خرده تحلیلی یادگیری خودتنظیمی دانشجویان پزشکی: یک مطالعه آزمایشی
- ۱۶۰ ..... طراحی و روانسنجی ابزار ارزشیابی واحد فارماکولوژی بالینی دانشجویان پرستاری
- ۱۶۱ ..... تأثیر خودآموزی و خودسنجی گروهی بر نمره ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و میزان رضایت دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی لرستان در درس فیزیولوژی غدد در سال های ۹۳-۱۳۹۲
- ۱۶۲ ..... حیطة: ارزیابی برنامه
- ۱۶۳

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- توانمندسازی آموزشی با طراحی، تصویب و ارائه سند جامع توانمندسازی آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران ۱۳۹۴
۱۶۳.....
- بررسی عملکرد آموزشی پرستاران شاغل در بخش داخلی ..... ۱۶۴.....
- بررسی سطح ارتباط مهارت های ارتباطی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در فرایند یاددهی- یادگیری در سال ۹۴..... ۱۶۵.....
- بررسی تاثیر دوره های آموزش ضمن خدمت سی پی آر پرستاران بیمارستان امام رضا (ع) بر مولفه های الگوی کرک پاتریک (واکنش - آگاهی - مهارت و نتایج سازمانی) ..... ۱۶۶.....
- توانمندیهای آموزشی مورد نیاز اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر ..... ۱۶۷.....
- ارزیابی مقایسه‌ای برنامه جدید دروس جراحی با برنامه درسی قبلی از دیدگاه اعضا هیات علمی و دانش آموختگان دندانپزشکی ..... ۱۶۸.....
- بررسی میزان همبستگی بین نمرات ارزشیابی اعضای هیات علمی توسط دانشجویان و همکاران ..... ۱۶۹.....
- بررسی دیدگاه دستیاران دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی بابل نسبت به محیط آموزشی بالینی محل تحصیل خود..... ۱۶۹.....
- بررسی تاثیر برگزاری کارگاه های آموزشی خلاقیت و نوآوری بر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز ..... ۱۷۰.....
- بررسی نظرات دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی قزوین در رابطه با چگونگی ارجاع آموزشی ..... ۱۷۱.....
- دیدگاه دانشجویان در خصوص عوامل مؤثر بر ارزشیابی اساتید؛ یک مطالعه کیفی ..... ۱۷۲.....
- ارزیابی درونی گروه آموزشی فیزیک پزشکی و مهندسی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۱۳۹۳ ..... ۱۷۲.....
- تاثیر مواجهه زودرس با محیط بالینی در انگیزه و دیدگاه آنها نسبت به درس آناتومی در دانشجویان سال اول پزشکی ..... ۱۷۳.....
- ارزشیابی طرح دانشجویی منتورینگ در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز- ۱۳۹۴..... ۱۷۴.....
- مقایسه فعالیت اعضای هیات علمی علوم بالینی و پایه براساس بانک اطلاعات اعضای هیات علمی دانشگاه طی یکسال تحصیلی..... ۱۷۴.....
- طراحی کارنامه‌های عملکردی برای استفاده در سیستم آموزشی-ارزشیابی اعضای هیات علمی بر مبنای بانک اطلاعات ..... ۱۷۵.....
- مطالعه کیفی ابعاد و مولفه های توسعه و بالندگی آموزشی اعضای هیات علمی ..... ۱۷۶.....
- بررسی سبکهای تفکری و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی در دانشجویان کاردرمانی دانشکده علوم توانبخشی شیراز (۱۳۹۴) ..... ۱۷۷.....
- ارزیابی نگرش دانشجویان رشته پزشکی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی قم نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی ..... ۱۷۸.....
- بررسی علل افت تحصیلی از نظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین با استفاده از الگوی شبکه علیت ..... ۱۷۹.....
- بررسی تجربه دانشجویان پرستاری در مورد آموزش دیدن توسط مربیان با تجربه بالینی و بدون تجربه بالینی ..... ۱۷۹.....
- بررسی رابطه عوامل انگیزشی با انتخاب رشته تحصیلی در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر ..... ۱۸۰.....
- عوامل مؤثر بر بهره وری نیروی انسانی: مطالعه موردی بیمارستانهای آموزشی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی سبزوار ..... ۱۸۱.....
- بررسی نظرات دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی قزوین در رابطه با چگونگی ارجاع آموزشی دانشجویان در دانشگاه ..... ۱۸۱.....
- تاثیر کارگاه آموزشی Spinal Shrinkage بر یادگیری دانشجویان در مورد چاقی و شاخص های اندازه گیری آن ..... ۱۸۲.....
- دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری و پیراپزشکی جهرم در مورد وضعیت رعایت اخلاق حرفه ای اساتید در آموزش بالینی ..... ۱۸۳.....

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۱۸۴ ..... بررسی شرایط خانوادگی و تحصیلی پذیرفته شدگان رشته پزشکی
- ۱۸۵ ..... دیدگاه و علاقمندی دانشجویان تازه وارد نسبت به رشته پزشکی
- ۱۸۵ ..... بررسی کیفیت محیط آموزشی از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشکده طبس با استفاده از مدل DREEM در سال ۱۳۹۴
- ۱۸۶ ..... طراحی روش آموزشی مبتنی بر شبکه های اجتماعی و بررسی تاثیر آن بر یادگیری دانشجویان
- ۱۸۷ ..... بررسی میزان رضایتمندی اعضای هیئت علمی نسبت به خدمات ارائه شده در دانشکده پزشکی زابل
- ۱۸۷ ..... بررسی تأثیر اجرای طرح اعتباربخشی بر بهبود خدمات ارائه شده در مراکز آموزشی درمانی تابعه دانشگاه علوم پزشکی قزوین
- ۱۸۸ ..... ارزشیابی استاد ۹۰ درجه یا ارزشیابی استاد ۱۸۰ درجه
- ..... شناسایی عوامل موثر بر کیفیت برنامه های آموزشی و تاثیر آن ها بر توانمندی های حرفه ای پرستاران: از دیدگاه فارغ التحصیلان
- ۱۸۹ ..... کارشناسی پرستاری قزوین
- ۱۸۹ ..... طراحی، اجرا و ارزیابی فعالیت های مدیران گروه های آموزشی دانشکده پزشکی در چارچوب برنامه دو ساله
- ۱۹۰ ..... ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم آزمایشگاهی
- ۱۹۱ ..... بررسی رابطه خودپنداره و عزت نفس با پیشرفت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی بیرجند
- ۱۹۲ ..... بررسی سبک های یادگیری دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی یاسوج بر اساس ابزار یادگیری وارک
- ۱۹۴ ..... عوامل موثر بر انگیزه دانشجویان بهداشت محیط از انتخاب رشته تحصیلی خود (یک مطالعه مقطعی)
- ۱۹۴ ..... بررسی میزان تأثیر تشکیل جلسات هم اندیشی در انتقال تجارب و دانش متخصصان پزشکی
- ۱۹۵ ..... ارزیابی درونی گروه آموزشی قلب و عروق دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳
- ۱۹۶ ..... ارزیابی درونی گروه آموزشی داروسازی بالینی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی مازندران
- ۱۹۷ ..... بررسی ارتباط جو آموزشی با انتظارات و ادراک دانشجویان تحصیلات تکمیلی از خدمات آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی کرمان
- ۱۹۸ ..... طراحی پرسشنامه مهارت های ارتباطی پرستار-بیمار و بررسی روایی و پایایی آن در دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- ۱۹۸ ..... تجزیه و تحلیل برنامه های توانمند سازی اساتید: مقدمه ای بر ارتقای توانمندی عملکردی اساتید در حوزه ی آموزش
- ..... بهره گیری از نتایج ارزشیابی جهت استفاده از بهترین شواهد در آموزش علوم پزشکی (BEME) از دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی و
- ۱۹۹ ..... خدمات بهداشتی درمانی استان سمنان
- ۲۰۰ ..... بررسی اولویت های پژوهش در آموزش پزشکی از دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- ..... بررسی میزان رضایتمندی اعضای هیات علمی شرکت کننده در ۲۴ دوره یکماهه آموزش پزشکی از برگزاری کارگاههای آموزشی Critical Thinking
- ۲۰۱
- ..... بررسی عملکرد اعضاء هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام درخصوص اخلاق حرفه ای و تعامل با بیمار از دیدگاه
- ۲۰۲ ..... دستیاران بالینی سال ۹۴
- ۲۰۲ ..... بررسی میزان رضایتمندی کارورزان رشته پزشکی از کیفیت آموزش دوره بالینی در مراکز آموزشی- درمانی شهر رشت

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- بررسی میزان تمایل دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان برای اجرای طرح آموزش نوین پزشکی به سبک دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران ۲۰۳
- بررسی روایی و پایایی پرسشنامه (OMS-HC) نگرش ارائه دهندگان خدمات بهداشتی درمانی نسبت به انگ بیماری روانی ۲۰۴
- میزان انطباق نتایج خودارزیابی اعضاء هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز با نتایج ارزشیابی همکاران و دانشجویان ۲۰۴
- بررسی آسیبهای روان شناختی عده ای از دستیاران گروههای بالینی و تاثیر آنها در روند آموزش و کسب مهارتهای علمی و عملی لازم و کافی در بین دستیاران گروههای بالینی دانشگاه علوم پزشکی تبریز ۲۰۵
- برطرف کردن چالش شرکت کنندگان گزارش صبحگاهی: یک تجربه فنومنولوژیکال از رزیدنت ها و اینترن ها ۲۰۵
- ارزشیابی درونی: فرایندی برای بهبود کیفیت آموزشی در گروه پوست دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (۱۳۹۴) ۲۰۶
- بررسی نقاط پرت نمره ارزشیابی اساتید دانشکده بهداشت شیراز با استفاده از شاخص های مختلف تعیین نقاط پرت (Outlier) ۲۰۶
- سنتر تفسیری نقدی مفهوم ارزش در آموزش پزشکی ۲۰۸
- شیوع ناراحتی های اسکلتی - عضلانی در بین دانشجویان ۲۰۸
- ارتقاء سلامت سالمندان ساکن سرا های سالمندان از طریق آموزش به مراقبین آنها ۲۰۹
- ارزیابی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم نسبت به فرآیند پژوهش در سال ۱۳۹۴؛ یک مطالعه مقطعی ۲۱۰
- بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در خصوص ادغام افقی در علوم پایه ۲۱۰
- آموزش مربیان کاروزی در عرصه از دیدگاه دانشجویان کارشناسی علوم آزمایشگاهی دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه ۲۱۱
- اجرا و ارزیابی آموزش ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد با تمرکز بر متدولوژی استاندارد کوکرین سیستماتیک ریویو به دانشجویان کارشناسی ارشد مشاوره در مامایی ۲۱۲
- اعتبارسنجی تولیدات علمی در آموزش مبتنی بر صلاحیت در پرستاری به روش تحلیل کتاب سنجی: تحلیل تولید مقالات تحقیقی در حوزه ی صلاحیت پرستاری و آموزش مبتنی بر صلاحیت ۲۱۳
- در مسیرتعریف چارچوب شایستگی ها برای آموزش مبتنی بر شایستگی در پرستاری:مرور نقادانه شواهد ۲۱۳
- چالش های آموزش پزشکی در دانشگاه آزاد اسلامی از دیدگاه اساتید بالینی پزشکی: تحلیل محتوای کیفی ۲۱۴
- آموزش همتایان: آموزشی به یادماندنی در مدیریت سر و صدا در بخش مراقبت های ویژه نوزادان ۲۱۵
- طراحی چک لیست استاندارد حداقل های آموزشی (CORE) و تعداد مواجهات بالینی دوره کارآموزی اطفال رشته پزشکی ۲۱۶
- مقایسه تفکر انتقادی و شادکامی در بین دانشجویان دانشگاه ها ۲۱۶
- طراحی و تدوین لاگ بوک درس مراقبت از سالمندان در جامعه، خانه و مراکز نگهداری دوره ی کارشناسی ارشد سلامت سالمندی ۲۱۷
- دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام درخصوص مفاهیم و ضرورت برنامه آموزشی پزشکی پاسخگو ۲۱۷
- آموزش بین رشته ای پاسخگویی اجتماعی به در قالب کارگاه های کوتاه مدت به دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز ۲۱۸
- تعیین شاخص های پاسخگویی اجتماعی در موسسات آموزش علوم پزشکی ایران ۲۱۹

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۲۲۰ ..... ریفورم ارزشیابی استادگامی در جهت ارتقا کیفیت آموزش
- ۲۲۱ ..... بررسی رابطه بین میزان استفاده از تلفن همراه و وضعیت تحصیلی در سلامت روان در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور
- ۲۲۱ ..... حیطة: برنامه ریزی درسی
- ۲۲۲ ..... تبیین ادراک اعضای هیئت علمی در زمینه چالشهای موجود در آموزش پزشکی پاسخگو : یک تحلیل محتوای کیفی
- ۲۲۲ ..... آموزش مبتنی بر مفهومی مبهم به نام صلاحیت
- دیدگاه کارورزان پزشکی از محیط آموزش بالینی بیمارستان های آموزشی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی بیرجند براساس مدل
- ۲۲۳ ..... DREEM
- ۲۲۴ ..... مهارت شناختی و عملکردی در طراحی آموزش: تجربه یک دانشگاه در ارتقای توانمندی آموزشی اعضای هیات علمی
- ۲۲۵ ..... بررسی پاسخگویی به نیاز های جامعه در برنامه درسی دوره کارشناسی پرستاری
- ۲۲۵ ..... برنامه های درسی مبتنی بر هنردر آموزش پزشکی - مطالعه مروری
- مقایسه برنامه آموزشی مصوب ایران و دانشکده های پیشرو جهان در رشته دکترای عمومی داروسازی در حیطة آموزش دانش فارماسیوتیکس
- ۲۲۶ ..... اصلاح ساختار آموزشی رشته دندانپزشکی جهت تطابق با رویکرد پاسخگوئی اجتماعی
- ۲۲۷ ..... سبکهای هویت و اهتمام شناختی: نقش واسطه ای اهداف پیشرفت
- ۱۳ گام مشخص برنامه ریزی برای برگزاری ترم تابستانی دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور با استفاده از خدمات درونسپاری و
- ۲۲۸ ..... برونسپاری
- ۲۲۹ ..... یادگیری اخلاقی در دانشجویان پرستاری فرآیند تکاملی مرحله به مرحله: پژوهش کیفی با رویکرد گراند تئوری هم ساخت گرای
- ۲۳۰ ..... ادغام آموزش زایمان فیزیولوژیک در کوریکولوم آموزشی مامایی با تکیه بر آموزش مبتنی بر شواهد
- ۲۳۱ ..... تأثیر یادگیری از طریق همتایان بر یادگیری درس آناتومی اندام در دانشجویان پزشکی
- ۲۳۱ ..... ارزیابی مقایسه ای برنامه جدید دروس دندانپزشکی اطفال با برنامه درسی قدیم از دیدگاه هیأت علمی برخی از دانشگاه های کشور
- ۲۳۲ ..... ارزیابی مقایسه ای برنامه جدید دروس پرودنتولوژی با برنامه درسی قبلی از دیدگاه اعضا هیئت علمی و دانش آموختگان دندانپزشکی
- ۲۳۳ ..... بررسی رفتارهای غیر محترمانه در محیط های آموزشی از نظر دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر
- ۲۳۴ ..... بیمارستان های آموزشی و فراگیر فعال و مشتاق : برای پیاده کردن تئوری در عمل
- ۲۳۵ ..... مقایسه اثر بخشی دو روش آموزش مهارت حل مسئله خلاق به شیوه کارگاهی و کتابچه آموزشی برارتباط بین فردی شاغلین مامایی
- ۲۳۶ ..... بررسی وضعیت آموزش به بیمار توسط پزشکان از دیدگاه بیماران
- ۲۳۷ ..... مقایسه تاثیر آموزش گروهی و مشاوره گروهی بر بُعد اجتماعی خودمراقبتی بیماران مبتلابه دیابت نوع دو
- ۲۳۷ ..... تاثیر برنامه آموزش بالینی منتورینگ بر خودکارآمدی و انگیزه یادگیری دانشجویان اتاق عمل
- ۲۳۸ ..... بررسی ارتباط بین رفتارهای اثربخش مربیان پرستاری و میزان یادگیری بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۲۳۹ ..... بررسی میزان یادداری دانش علوم پایه دانشجویان پزشکی کرمان در دوره های مختلف: ارزیابی روش تدریس اساتید
- آموزش مهارت های بالینی به دانشجویان پزشکی در تماس زودرس بالینی با رویکرد مشارکت بین حرفه ای فریده سعادت، غلامرضا ودیعی، صدیقه منتصری ۲۳۹
- طراحی و اجرای برنامه آموزش به مددجویان بستری در بخش ویژه قلب : یک مطالعه مقدماتی ۲۴۰
- اثربخشی تدریس گروهی همزمان درس زبان تخصصی برای دانشجویان بهداشت حرفه ای: وحدت دو ذهن در یک دل ۲۴۱
- موفقیت روش تدریس مشارکتی از دیدگاه دانشجویان ۲۴۱
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL) روشی موثر در تدریس مفاهیم پیچیده ۲۴۲
- بررسی میزان تحقق اهداف شناختی و درس تغذیه دانشجویان پزشکی باروش های تدریس سنتی و کاوشگری ۲۴۲
- ضرورت نظارت بر آموزش راند های آموزشی در بخش های بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز ۲۴۳
- تاثیر آموزش کارآفرینی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سبزوار ۲۴۴
- بررسی کسب مهارت های عملی در مواجهه بالینی زود هنگام از دیدگاه دانشجویان پزشکی ۲۴۵
- مقایسه تاثیر دو روش آموزش حضوری و الکترونیک مدیریت درد در دانشجویان پرستاری مشغول به تحصیل در شهرستان های زابل و زاهدان بر دانش و نگرش نسبت به کنترل درد ۲۴۶
- عوامل موثر بر حضور دانشجویان در کلاسهای درس تئوری ۲۴۶
- آموزش به شیوه Bedside Teaching بر ارتقای یادگیری دانشجویان فوریت های پزشکی ۲۴۷
- چالش های آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان اتاق عمل و هوشبری استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۴ ..... ۲۴۸
- موانع قابل اصلاح آموزش های بالینی از دیدگاه دانشجویان و مربیان بالینی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد ۲۴۹
- مقایسه تأثیر دو روش آموزش سنتی و مشارکتی بر میزان یادگیری و رضایتمندی دانشجویان ۲۵۰
- بررسی مقایسه ای میزان فراگیری دانشجویان سال آخر رشته پرستاری در مورد خواندن نوار قلبی ۲۵۱
- اثربخشی تدریس گروهی همزمان درس زبان تخصصی برای دانشجویان کارشناسی پرستاری: وحدت چند ذهن در یک دل ۲۵۱
- مقایسه دو روش تدریس مبتنی بر تیم (TBL) و سخنرانی بر یادگیری دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زابل در سال ۹۳-۹۴ ..... ۲۵۲
- هنر پزشکی، و رای "نجات یا بقا": تلفیق مفاهیم انسانی پزشکی و فراگیری و آموزش زبان انگلیسی در درس زبان عمومی ۲۵۲
- ارزشیابی دانشجو از استاد: درست یا نادرست؟ ۲۵۳
- سبک یادگیری دانشجویان مقطع علوم پایه پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد ۲۵۴
- تلفیق شیوه های نوین تدریس (پیش مطالعه ، دانشجو- استاد محور ، تعاملی و یاد گیری الکترونیک) در آموزش متابولیسم مواد سه گانه ۲۵۵
- تعیین روند گرایش به تفکر انتقادی در دانشجویان پزشکی ورودی ۸۹ دانشگاه علوم پزشکی تهران در دو مقطع علوم پایه و پیش کارورزی در سال ۹۳ ..... ۲۵۶

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزش

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۲۵۷ ..... مروری بر ارزشیابی همکار
- ۲۵۷ ..... بررسی دیدگاه دانشجویان درباره مدل آموزش درمانگاهی Grand Stand
- بررسی تأثیر بکارگیری روش تلفیقی تدریس اولویت های مداخلات تغذیه ای در درس تغذیه کاربردی از نظر دانشجویان دانشجویان
- ۲۵۸ ..... کارشناسی بهداشت عمومی
- ۲۵۹ ..... چگونه مهارتهای تدریس را ارزیابی کنیم؟
- ۲۵۹ ..... آزمون OSTE ابزاری مفید و کاربردی عطیه فقیهی، سعیده دریازاده، حبیب اله رضایی، سارا حیدری، طیبه شگری
- ۲۵۹ ..... بررسی عوامل شناختی، مدیریتی، انگیزشی مؤثر بر تدوین و اجرای طرح درس توسط اساتید دانشگاه علوم پزشکی مازندران
- ۲۶۱ ..... بررسی تاثیر آزمایشگاه زبان انگلیسی در میزان حذف و مردودی زبان انگلیسی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- ۲۶۱ ..... بکارگیری استراتژی مداخله ای "تجربه نظارت شده و بازخورد بر تجربه" در برنامه های توانمند سازی اعضای هیات علمی
- مقایسه تاثیر دو شیوه سخنرانی و الگوی حل مسئله در پیشرفت تحصیلی، یادداری و رضایتمندی دانشجویان کارشناسی اتاق عمل در درس فارماکولوژی
- ۲۶۲ ..... مروری بر راهکارهای ارتقاء آموزش زبان انگلیسی برای دانشجویان پزشکی غیر انگلیسی زبان
- ۲۶۳ ..... مقایسه تاثیر آموزش راهبردهای شناختی و ابراز وجود بر خودکارآمدی عمومی دانشجویان دختر
- ۲۶۴ ..... تجارب دانشجویان هوشبری از محیط آموزش بالینی
- ۲۶۴ ..... تجربه اساتید از موقعیت های پیچیده آموزشی بالینی : مطالعه کیفی با رویکرد پدیدار شناسی
- ۲۶۵ ..... بررسی نحوه آرایه خبر بد و تمایلات مادران کودکان مبتلا به سرطان نسبت به نحوه ی دریافت خبر ناگوار
- ۲۶۵ ..... درک دستیاران تخصصی از آموزش بالینی مطلوب: تحلیل محتوای کیفی
- ۲۶۶ ..... مقایسه تاثیرات دو روش آموزشی در یادگیری دانشجویان
- ۲۶۷ ..... تأثیر آموزش از طریق بازی آموزشی کامپیوتری بر خودکارآمدی کودکان ۱۲-۸ ساله مبتلا به هموفیلی و کارشناسان پرستاری
- ۲۶۷ ..... پیش بینی یادگیری خودراهبر مبتنی بر ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا در بین دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کردستان
- ۲۶۸ ..... مقایسه سه روش آموزشی سخنرانی، یادگیری الکترونیکی و نقشه مفهومی در تدریس پرستاری کودکان
- ۲۶۸ ..... محیط: آموزش الکترونیک
- ۲۶۹ ..... نقش آموزش الکترونیکی به عنوان یک الگوی جدید و تحول آفرین در آموزش علوم پزشکی از دیدگاه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه
- ۲۶۹ ..... آموزش مجازی در علوم پزشکی - مقاله مروری
- ۲۷۰ ..... بررسی موانع اجرای آموزش الکترونیکی در دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان
- ۲۷۰ ..... طراحی استراتژی فناوری اطلاعات (IT) دانشگاه علوم پزشکی گیلان همراستا با استراتژی های سازمانی
- ۲۷۱ ..... اثربخشی سیستم آموزش الکترونیکی ترکیبی در آموزش دانشجویان پرستاری و مامایی
- ۲۷۱

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۲۷۲ مشهد ..... بررسی تاثیر گروه مجازی PBL بر یادگیری اجتماعی-مشارکتی، حضور اجتماعی و رضایتمندی دانشجویان پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی
- ۲۷۳ پزشکی بیرجند ..... ارتباط بین میزان استفاده از نرم افزارهای پیام رسان و شبکه های اجتماعی تلفن همراه و عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۲۷۴ کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند ..... تاثیر آموزش به شیوه Case Presenting با استفاده از نرم افزار طراحی شده در موبایل در آموزش بیماری های داخلی دانشجویان مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۲۷۴ تلفن همراه: ابزاری موثر در آموزش و یادگیری درس آناتومی؟ ..... تاثیر آموزش به شیوه Case Presenting با استفاده از نرم افزار طراحی شده در موبایل در آموزش بیماری های داخلی دانشجویان مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۲۷۵ شناسایی عوامل موثر در موفقیت نظام یادگیری الکترونیکی در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه ..... تاثیر آموزش به شیوه Case Presenting با استفاده از نرم افزار طراحی شده در موبایل در آموزش بیماری های داخلی دانشجویان مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۲۷۶ ارتباط آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با دانشکده های پزشکی کابل: پروژه ای در راستای ایجاد شبکه همکاری های بین المللی و هم افزایی آموزشی ..... تاثیر آموزش به شیوه Case Presenting با استفاده از نرم افزار طراحی شده در موبایل در آموزش بیماری های داخلی دانشجویان مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۲۷۶ ارزشیابی تاثیر آموزش از طریق وب بر آگاهی و نگرش دانشجویان بهداشت در درس بهداشت روانی و اعتیاد ..... تاثیر آموزش به شیوه Case Presenting با استفاده از نرم افزار طراحی شده در موبایل در آموزش بیماری های داخلی دانشجویان مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
- ۲۷۷ تاثیر ارایه محتوای الکترونیکی بر میزان آگاهی دانشجویان ترم آخر پرستاری در زمینه کاتتر ورید مرکزی ..... تعیین روایی و پایایی پرسشنامه نگرش دانشجویان نسبت به یادگیری آمار با استفاده از تکنولوژی و تعیین نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی با استفاده از آن
- ۲۷۷ دانش درباره آموزش الکترونیکی در دانشجویان کارشناسی ارشد مجازی دانشگاه گیلان ..... مقایسه دانش و نگرش دانشجویان آموزش مجازی با دانشجویان غیر مجازی در مورد آموزش الکترونیکی
- ۲۷۹ بررسی میزان وابستگی به اینترنت و رابطه ی آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی اسفراین ..... طراحی نرم افزار کاربردی ابزار اتاق عمل گامی در جهت ارتقای یادگیری
- ۲۸۰ برگزاری پروژه مجازی سلامت، توسط تیم بین حرفه ای دانشجویان علوم پزشکی ..... بررسی میزان آشنایی مضمولین آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی بابل با مهارتهای رایانه ای و استفاده از فناوری اطلاعات
- ۲۸۱ بررسی نگرش وموانع کاربردی تلفن همراه یک رسانه آموزشی در سالمندان ..... بررسی نگرش دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود
- ۲۸۲ تبیین تجربه زیسته زندگی با بیماری نادر و ژنتیکی نوروفیبروماتوز ..... بررسی تاثیر شبکه اجتماعی و پیامک در کاهش تفکر منفی زنان
- ۲۸۵ آموزش عالی پزشکی و توسعه پایدار نیروی انسانی متخصص ..... رابطه عملکرد تحصیلی و فرسودگی تحصیلی با اهمالکاری تحصیلی در دانشجویان شهر الیگودرز
- ۲۸۶ فعالیت مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی از دیدگاه اعضا هیات علمی دانشگاههای علوم پزشکی ..... بررسی میزان تاثیر استقرار طرح دوست دار ایمنی بیمار بر بهبود فرهنگ ایمنی بیمار از دیدگاه پرستاران شاغل در بیمارستان شهید صدوقی یزد: یک مطالعه ی قبل و بعد
- ۲۸۷

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

- ۲۸۸ ..... بررسی میزان روحیه کارآفرینی دانشجویان دانشکده علوم پزشکی اسفراین
- ۲۸۸ ..... بررسی ارتباط فرهنگ سازمانی و جو آموزشی از دیدگاه پرستاران در بیمارستان‌های آموزشی
- همبستگی بین خودکارآمدی و موفقیت تحصیلی دانشجویان سال آخر شاغل به تحصیل در مقطع کارشناسی دانشکده پرستاری و مامایی
- ۲۸۹ ..... دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
- تشکیل گروه مدیریتی مشاورین جوان در دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی : نوآوران آینده ی برنامه های تحول در آموزش نظام سلامت
- ۲۹۰ .....
- ۲۹۰ ..... رابطه بین مدیریت دانش فردی و توانمندسازی پژوهشی دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی دانشگاه های تنکابن و رامسر
- دانشبورد پیش بینی میان مدتِ بارکاری اعضای هیات علمی، گروه های آموزشی و دانشکده ها؛ با رویکرد توسعه و ارتقای زیر ساخت های
- آموزش پزشکی ۲۹۱
- ۲۹۱ ..... چالش های تولید در نظام آموزش پزشکی کشور : مروری بر شواهد
- ۲۹۲ ..... عدالت آموزشی در تجربه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم : یک مطالعه کیفی با رویکرد پدیدار شناسی
- تغییر درنظام اخذ پروانه طبابت مستقل پزشکی عمومی در ایران؛ ضرورتی اجتناب ناپذیر ۲۹۳
- نیازسنجی از اعضای هیات علمی دانشگاه در زمینه قوانین و مقررات آموزشی ۲۹۴
- عوامل موثر بر انتخاب اساتید به عنوان الگو از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی جهرم ۲۹۵
- بررسی سهم عرصه های دانش پژوهی از فعالیتهای اعضای هیات علمی در چهار حوزه رشته ای علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه و علوم
- فنی و مهندسی ۲۹۶
- ۲۹۶ ..... مواجهه با تنوع فرهنگی در بیماران: درک دانشجویان از چالش های رعایت اخلاقیات حرفه ای در بالین
- بررسی وضعیت مدیریت دانش، اعضاء هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند ۲۹۷
- تاثیر رضایت شغلی بر تعهد سازمانی اعضای هیئت علمی ۲۹۸
- ۲۹۹ ..... چالشهای پیش روی دانشگاههای نسل سوم
- ۲۹۹ ..... حیطة: مدیریت و رهبری
- ۳۰۰ ..... مقایسه وضعیت موجود با وضعیت مطلوب عملکرد اساتید مشاور از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران
- ۳۰۱ ..... ارتباط بین شادکامی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی قزوین

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی
و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

خلاصه مقالات سخنرانی ها

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

ساختاری، تاکسونومی سوالات، میزان گزینه های انحرافی نیازمند بازبینی و ضریب تمیز سوالات بعد از برگزاری کارگاه دیده شد ($P < 0.05$).

حیطه : ارزیابی دانشجو

بررسی تاثیر آموزش به شیوه کارگاه بر کیفیت سوالات دانشکده

بهداشت قزوین

عیسی محمدی زیدی،

کلید واژه ها: کارگاه، طراحی سوال، سوالات چند گزینه ای، آزمون، ارزشیابی،

زمینه و هدف: نتایج آزمون ها ملاک مناسب برای قضاوت درباره عملکرد و میزان یادگیری فراگیران و اثربخشی آموزش، روشها و مواد آموزشی است. اگر یک آزمون دارای طراحی مناسب نباشد و از قواعد و استانداردهای مرتبط با تاکسونومی سوالات، قواعد ساختاری و روایی محتوایی و سایر شاخص های مربوطه را رعایت نکند، نه تنها نقش اصلی را در ارزشیابی از دست می دهد بلکه باعث انگیزه منفی و اتلاف وقت و انرژی فراگیر و سیستم آموزشی خواهد شد. هدف پژوهش حاضر تعیین تاثیر برگزاری کارگاه آموزشی روش طراحی سوالات و آزمون ها بر عملکرد اساتید دانشکده بهداشت در خصوص کیفیت سوالات بود.

مواد و روش کار: مطالعه حاضر یک پژوهش شبه تجربی از نوع قبل و بعد و بدون گروه شاهد بود. کلیه آزمون های کتبی پایان ترم دانشکده بهداشت در پایان دو نیم سال تحصیلی متوالی، قبل و بعد از برگزاری کارگاه، به روش سرشماری آنالیز شدند. مداخله شامل یک کارگاه چهار ساعته با هدف افزایش دانش و مهارت نسبت به استاندارد سازی آزمونهای کتبی بود. ابزار پژوهش یک پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی و پایایی آن با روشهای ضریب آلفای کرونباخ، ضریب آزمون بازآزمون و پانل خبرگان تایید شد. این ابزار شامل ضریب تمیز سوالات، ضریب دشواری سوالات، ارزش مورد نظر برای هر گزینه انحرافی، میزان رعایت قواعد ساختاری، رعایت تاکسونومی و تناسب محتوایی بود. داده های با آزمونهای من ویتنی یو، تی زوجی و مستقل، آنالیز واریانس یک طرفه توسط نرم افزار SPSS ویرایش ۲۰ آنالیز شدند.

مقدمه : ارتباط موثر میان استاد و دانشجو یک محرک قوی و یک شاخص برای میزان یادگیری است. هدف اصلی این مقاله تدوین و روان سنجی ابزار عوامل موثر بر ایجاد ارتباط بین استاد و دانشجو از دیدگاه دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی قم می باشد.

روش پژوهش : این پژوهش از نوع توصیفی تحلیلی می باشد. نمونه ی پژوهش شامل ۳۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم بودند که به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. ابزار اندازه گیری پرسشنامه محقق ساخته با طیف پنج درجه ای لیکرت و روایی صوری توسط پنل خبرگان و برای پایایی آن از روش همسانی درونی و ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردیده. برای تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS ۲۰ و برای بررسی ساختار عاملی این مقیاس از روش تحلیل عاملی به شیوه مولفه های اصلی با استفاده از چرخش واریماکس و جهت تایید الگوی ریاضی استخراج شده از تحلیل عاملی و نرم افزار LISREL ۸.۸۰ استفاده گردیده است.

یافته ها: شاخص کایزر، میر، و الکین ($KMO = 0.902$) و آزمون

کرویت و بارتلت (P)

کلید واژه ها: ارتباط، دانشجو، استاد

یافته ها: بیشترین فراوانی مربوط به ترتیب مربوط به سوالات چند گزینه ای (۸۲٪)، صحیح-غلط (۱۶٪) و مابقی تشریحی بود. ارتباط معنی داری بین سن، تجربه شغلی، رشته تحصیلی و جنسیت با کیفیت سوالات وجود داشت ($P < 0.05$). بهبود معنی دار میانگین نمره در حوزه های رعایت قواعد

آرمان دستیابی به دانشگاه الکترونیک و نهایتاً به منظور ارتقای کیفیت آموزش و سلامت جامعه طراحی گردیده است.. بدیهی است دستیابی و ورود به دنیای مجازی و بهره مندی از مزایا و سودمندیهای آن میتواند زمینه دستیابی به مؤلفه های دانشگاه الکترونیکی را به عنوان یک ضرورت عصر حاضر فراهم نماید.

مواد و روشها : ابتدا نرم افزاری در محیط (Hypertext Preprocessor) طراحی شد. طراح سوال پس از مشخص نمودن نام آزمون بر روی سوال انتخابی از بانک مورد نظر کلیک نموده تا به صورت خودکار سوال به آزمون مشخص شده اضافه شود. سپس ۱ دوره امتحان کارآموزی (۴۱ نفر) در سالن کامپیوتر کتابخانه مرکزی دانشگاه مشهد و ۲ دوره آزمون کارورزی (هر دوره ۱۲ نفر) در کتابخانه بیمارستان امام رضا (ع) مشهد بوسیله کامپیوترهای تحت شبکه داخلی برگزار شد.

هر دانشجو ابتدا با user name و پسورد اختصاصی خود وارد صفحه شخصی شده در صفحه مزبور توضیحات مختصری که برای آزمون داده شده، بررسی نمود. به محض کلیک دکمه شروع آزمون توسط دانشجو، آزمون شروع شد و نوار بالای صفحه نمایانگر مدت زمان باقیمانده برای آزمون دهنده بود. ترتیب سوالات برای هر نفر اختصاصی بود. چیدمان جوابها نیز علی رغم یکسان بودن سوال، متغیر بود که امکان تقلب در حد صفر بود. دانشجویان در حین آزمون اجازه بررسی مجدد انتخاب های قبلی را داشتند. محیط فیزیکی برای اجرای آزمون باید همانند آزمونهای مداد- کاغذی ساکت، راحت و عاری از عواملی باشد که سبب حواس پرتی آزمون دهنده می شوند.

یافته ها: مدیر سیستم تغییرات لحظه به لحظه امتحان را بر روی موبایل خود داشت. به محض اتمام زمان آزمون یا کلیک دانشجو بر روی دکمه اتمام آزمون، دانشجو توانایی رویت تعداد پاسخ صحیح و غلط و نمره خود را داشت. مدت زمان آزمون هر دانشجو بر روی سیستم مدیر مشخص بود. آنالیز پاسخها نیز به محض اتمام زمان آزمون بر روی موبایل مدیر سیستم قابل رویت بود. در این آزمون هیچ برگه ای فتوکپی نشد. دانشجویان از هیچ نوشت افزاری استفاده ننمودند. در این آزمون ها سلامت و حفاظت در جریان چاپ، حمل و نقل و ذخیره که کاری مشکل و

مزایا و معایب ارزیابی دانش نظری جراحی
دانشجویان پزشکی بالینی با آزمون کامپیوتری
در گروه جراحی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

دکتر علی جنگجو - دکتر رضا طاهری - دکتر مهدی

اسدی - دکتر سمانه ابوالبشری - دکتر محسن علی

اکبریان - دکتر

سابقه و هدف: دانشگاهها و موسسات آموزشی باید روشهای سنتی فعالیتهای خود را مورد بازبینی قرار داده، به منظور ماندگاری سازمان در زمان حال و آینده اقدام به بکارگیری روشها و فنون جدید نمایند. (۱) ارزشیابی یکی از جنبه های مهم در فرآیند فعالیتهای آموزشی و از وظایف اصلی اساتید دانشگاه است (۲) که براساس نتایج آن می توان نقاط قوت و ضعف سیستم آموزشی را شناخت و چنانچه به طور صحیح انجام شود نشان دهنده میزان دستیابی به اهداف آموزشی و سبب افزایش انگیزه در دانشجویان و در نهایت ایجاد تحول در نظام آموزشی می شود. استفاده از شیوه های نوین در ارزیابی دانشجویان و بهره گیری از سایر علوم در تسهیل این فرآیند، کار بسیار ارزشمندی است. اجرای کامپیوتری آزمونهای ارزیابی زیادی نسبت به روش های سنتی دارد. مهمترین این فواید عبارتند از: صرفه جویی بالقوه در زمان، حذف امکان اشتباه در پر کردن برگه های سوالات، حذف اشتباه در نمره گذاری دستی برگه و حذف سوگیری در دست نوشته ها (۳) قابلیت درشت شدن خطوط برای افراد کم بینا، تغییر رنگ و پس زمینه ی نوشته ها، افزایش و کاهش صدا از دیگر توانایی های آزمون های مبتنی بر کامپیوتر است (۴) و چون زمان پاسخ گویی به سوالات برای هر آزمون به طور جداگانه مشخص است و به درستی لحاظ می شود، اساتید می توانند به آسانی آزمون های قدرت- سرعت را برگزار کنند. این پژوهش با هدف بررسی ویژگی های آزمون های مبتنی بر کامپیوتر و از طرفی شناخت مزایا و محدودیت های سنجش کامپیوتری، ارتقای کیفیت برگزاری آزمونها در سطح دانشگاه، تسهیل و بهینه سازی اجرای آزمونهای سنجش یادگیری دانشجویان علوم پزشکی و فراهم سازی زمینه ایجاد تسلط بیشتر دانشجویان پزشکی در کار با رایانه، پاسخ به نیاز اساتید، دانشجویان و دست اندرکاران آموزشی و تحقق

سطحی ۰/۰۵ صورت گرفت.

یافته ها: در این پژوهش، میانگین نمره اضطراب امتحان دانشجویان $4/99 \pm 10/10$ و میانگین معدل نمرات پایان نیمسال تحصیلی آنها $1/58 \pm 15/56$ بود. اضطراب امتحان در ۳۷ نفر از دانشجویان ($8/37$ درصد) در حد خفیف، در ۲۶ نفر ($26/5$ درصد) متوسط و در ۳۵ نفر ($35/7$ درصد) شدید بود. بین نمره اضطراب شدید امتحان و عملکرد تحصیلی دانشجویان، ارتباط معنی دار آماری ($r = -385/0, p = 152/0$) مشاهده نشد. سطح اضطراب امتحان دانشجویان دختر به طور معنی داری از دانشجویان پسر بیشتر بود ($t = -0.12/0, p = 563/2$).

نتیجه گیری: با توجه به درصد بالای اضطراب شدید امتحان در بین دانشجویان پرستاری و فوریت پزشکی، ضرورت مدیریت موثر و اثربخش اضطراب امتحان در دانشجویان کاملاً محسوس می باشد.

کلید واژه ها: اضطراب امتحان، عملکرد تحصیلی، دانشجویان پرستاری، فوریت پزشکی، ساراسون

بررسی میزان آگاهی پرسنل مامایی شهر یزد از قوانین و مقررات حرفه مامایی و برخی عوامل مرتبط با آن

لیلا اسدی

مقدمه: موقعیت بی نظیر شغل مامایی به دلیل مسئولیت بزرگ اوست چرا که حیطة وسیعی از خدمات بهداشتی و درمانی از جمله مراقبت و مشاوره های سنین مختلف را پوشش می دهد. در این راستا مسئولیت های شغلی بیشتر باعث پرمخاطره تر شدن این حرفه شده است. آگاهی کافی از قوانین و مقررات در هر حرفه منجر به کاهش تخلفات و تبعات ناخوشایند آن میشود. لذا با توجه به اهمیت این موضوع هدف از پژوهش حاضر بررسی میزان آگاهی پرسنل مامایی از قوانین و مقررات حرفه مامایی و برخی عوامل مرتبط با آن، می باشد.

روش: پژوهش حاضر به روش توصیفی - مقطعی انجام شد که جامعه پژوهش را ۹۰ نفر از ماماهاى شاغل در درمانگاه، بیمارستان، مراکز آموزشی شهر یزد تشکیل دادند. جمع آوری اطلاعات از طریق

هزینه بردار است حذف شدند. از لحاظ امنیتی نیز احتمال گم شدن مواد یا دفتر چه ها، قبل از آزمون، زمان آزمون و یا بعد از آزمون وجود نداشت.

بعضی از افراد ممکن است در استفاده از کامپیوتر راحت نباشند و یا اینکه مهارت لازم را نداشته باشند، اگر چه انجام آزمون کامپیوتری با توانایی حرکت دادن موس صورت می گیرد. نیاز هر داوطلب به یک سیستم کامپیوتری، وجود شبکه داخلی و برخورداری از سرور و احتمال قطع برق در حین آزمون از محدودیت های این نوع آزمون به شمار می رود.

نتیجه گیری: آزمونهای مبتنی بر کامپیوتر در فرآیند ارزشیابی دانشجویان بسیار موفقیت آمیز عمل می نمایند و منجر به صرفه جویی در نیروی انسانی و مالی می شوند.

کلمات کلیدی: سوالات چند گزینه ای، آزمون های مبتنی بر کامپیوتر، سنجش کامپیوتری

بررسی اضطراب امتحان و ارتباط آن با عملکرد

تحصیلی دانشجویان پرستاری و فوریت

پزشکی

جمیله رضانی، محمد حسینی

متن مقاله: زمینه و هدف: اضطراب امتحان از رایجترین پدیده ها و نگرانی های عمده نظام های آموزشی دنیا می باشد که عملکرد تحصیلی فراگیران را متاثر می سازد. این مطالعه به بررسی ارتباط اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی دانشجویان پرستاری و فوریت پزشکی دانشکده پرستاری و مامایی بجنورد پرداخته است.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی و به صورت توصیفی- تحلیلی بود که بر روی ۹۸ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی پرستاری و کاردانی فوریت پزشکی در نیمسال اول سال ۱۳۹۱-۱۳۹۲ انجام شد. ابزار گردآوری داده ها، مقیاس اضطراب امتحان ساراسون ۲۵ سوالی بود. توزیع و جمع آوری پرسشنامه ها در یک روز (قبل از امتحان) انجام شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون t مستقل، خی دو، آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون در

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

گریزناپذیر است، و بسیاری از تصمیمات روزانه ای که توسط دستیاران گرفته میشود را تحت تاثیر قرار می دهد. بسیاری از دستیاران در طول دوره دستیاری موقعیت هایی را با بیماران یا همکاران خود تجربه میکنند که از آن به عنوان یک موقعیت ناراحت، اشتباه، نامناسب، غیراخلاقی یا غیرحرفه ای یاد میکنند. در یک مطالعه این تجربیات به پنج دسته تقسیم شده اند که عبارتند از نگرانی ها در مورد گفتن حقیقت، احترام به خواسته های بیماران، جلوگیری از ضرر رساندن، مدیریت محدودیت های شایستگی افراد و چگونگی برخورد با اعمال نامناسب دیگران. یکی از چالش های موجود برای دستیاران گفتن حقیقت در شرایط مختلف می باشد. این میتواند شامل راههای دستکاری اطلاعات از جمله تاخیر در اطلاع-رسانی، ساخت اطلاعات یا حذف قسمتی از آن و حتی در بعضی مواقع دروغ گفتن، میباشد. بعضی از دستیاران اینگونه رفتارها را در برابر فشار از سوی اتندینگها، همکاران، بیماران و یا خانواده آنها گزارش کرده اند. همچنین دستیاران خواستار احترام به اتونومی بیماران از طریق شناسایی خواسته های آنها و از طریق تلاش جهت اطمینان یافتن از اینکه به تصمیم آنها برای درمان احترام گذاشته شده است، می باشند. بسیاری از دستیاران تجربه کردن تضادها و چالشها را هنگامی که بیماران بر اثر مراقبتهای فراهم شده از سوی آنان، دچار آسیب می شوند، ذکر می کنند. یک نمود از این نگرانی ها ریشه در مواجهه دستیاران با خطر ذاتی پزشکی دارد که شامل رخدادهای سو یا عوارض جانبی درمان ها و یا روشهای درمانی ضروری و در عین حال پرخطر میباشد. از سوی دیگر، برخی از این نگرانی ها درباره صدمه رساندن به بیماران در نتیجه انجام فرایندهای آموزشی است. یکی از چالشهای موجود در این دوران، مدیریت محدودیت های صلاحیتهای خود میباشد. به طوری که دستیاران یک عدم راحتی را در رابطه با احساس آمادگی نا کافی جهت انجام مسؤولیت هایشان و چگونگی مقابله با این ناراحتی، ذکر می کنند. نگرانی آنها درباره توانایشان با اضطراب در این مورد که آیا در نظر بیماران، همتایان و یا استادان نیز باکفایت هستند یا خیر، دو چندان میگردد. دستیاران ایجاد تعادل بین مسؤولیت حرفه ای خود و گزارش رفتار نامناسب همکاران یا اساتید بخصوص در هنگام کار با اساتید که اغلب مسؤول ارزشیابی آن ها هستند؛ و با توجه به نیاز به تایید و پذیرش از طرف همکاران، را تنش زاتوصیف کرده اند. گفتن حقیقت و ایجاد یک رابطه صادقانه بین پزشک و بیمار، از اصول اولیه

پرسشنامه محقق ساخته سنجش میزان آگاهی پرسنل مامایی از قوانین و مقررات حرفه مامایی که مورد روایی و پایایی قرار گرفته بود، انجام شد. تجزیه و تحلیل نتایج از طریق نرم افزار SPSS-۲۰ انجام گرفت.

نتایج: با توجه به نتایج پژوهش، میانگین سنی پرسنل مامایی شرکت کننده در پژوهش 31.4 ± 3 بود. اکثریت افراد (۷۳ درصد) دارای تحصیلات لیسانس بودند و ۱۱ درصد از آنان در مراکز دانشگاهی، ۵۹ درصد شاغل مراکز درمانی و ۳۰ درصد در مراکز بهداشتی شاغل بودند. یافته ها نشان داد ۱۳/۸ درصد از ماماها دارای آگاهی مطلوب، ۳۸/۴ درصد از آن ها دارای آگاهی متوسط و ۴۷/۸ درصد آن ها دارای آگاهی ضعیف در رابطه با قوانین، مقررات مربوطه و دستورالعمل های حرفه مامایی بودند. بین سطح آگاهی شاغلین مراکز دانشگاهی و آموزشی و افراد شاغل در مراکز غیردانشگاهی ارتباط معناداری وجود داشت.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به یافته ها، اکثریت ماماها دارای آگاهی ضعیف از قوانین و مقررات حرفه مامایی بودند. با توجه به اینکه آگاهی مناسب از قوانین و مقررات حرفه می تواند باعث کاهش بروز تخلفات و تبعات منفی ناشی از آن شود. لذا توصیه به برگزاری دوره های آموزشی با روش های آموزشی مناسب و نظارت مستقیم جهت آگاه سازی ماماها در این رابطه می شود.

کلید واژه ها: آگاهی، مامایی، قوانین، مقررات

چالش های اخلاقی در دوره دستیاری

صدیقه ابراهیمی

برای حمایت از رشد اخلاقی و حرفه ای در پزشکان، بخصوص دستیاران، شناسایی طیف کاملی از تضادها و چالشهای اخلاقی برای دستیاران، موقعیت هایی برای اداره مشکلات، بهبود کارآیی و ارتباط مداخلات آموزشی و ارتقای یک محیط کاری اثربخش تر به وجود خواهد آورد. یکی از انواع مشکلات مربوط به اصول اخلاق، در ذات فرایند آموزش نهفته است. این معضلات نهان، برخاسته از وظایف اخلاقی متناقض است که دستیاران باید بین نقش دوگانه خود به عنوان یک پزشک و یک فرد یادگیرنده، پزشک و مباشر، و پزشک و کارمند یک مؤسسه آموزشی تعادل برقرار کنند. تنش بین این نقش ها

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

یافته ها : ۶۰ نفر از کارورزان پزشکی شامل ۲۶ (۴۳,۳٪) پسر و ۳۴ (۵۶,۷٪) دختر با میانگین سنی $1,2 \pm 25$ سال و ۴۶ نفر آزمونگر شامل ۳۰ (۶۵٪) مرد و ۱۶ (۳۵٪) زن با میانگین سنی $4,5 \pm 37$ سال در این مطالعه شرکت نمودند. در مجموع ۲۴۰ پروسیجر و ۴۸۰ ارزیابی تحت آزمون داپس انجام گرفت. بیشترین نمره کسب شده $65,7$ مربوط به پانسمان و کمترین نمره کسب شده $49,4$ مربوط به بخیه زدن می باشد. روایی صوری و محتوایی آزمون مورد تأیید پانل خبرگان قرار گرفت. اختلاف میانگین نمره معنی داری در تکرار یک پروسیجر مشاهده نشد. ($0,066$ pvalue:) همچنین میانگین نمره دو آزمونگر در مشاهده یک پروسیجر اختلاف معنی داری نداشت. ($0,732$ pvalue:) میانگین نمره داپس دارای اختلاف معنی داری با نمره پایان بخش بود ($0,001$, $P\text{-Value}=23,32$) به طوری که میانگین نمره پایان بخش ($8,8 \pm 57,3$) کمتر بود. میانگین زمان انجام پروسیجرها $7,5 \pm 11,17$ دقیقه و میانگین زمان ارایه فیدبک $4,5 \pm 9,2$ دقیقه بود.

نتیجه گیری: آزمون های عملکردی مختص آموزش رزیدنتی نیست و توانمندی همه کسانی که مسوول ارایه مراقبت های حرفه ای در آینده حرفه ای خود خواهند بود بایستی مورد ارزیابی قرار بگیرد. نتایج مطالعه حاضر مبین آن است که میانگین نمره مهارتهای بالینی پایین تر از نمره پایان بخش دانشجویان است که مطرح کننده این موضوع است که روش های فعلی ارزیابی دانشجویان، عملکرد آتی آنان را تضمین نمی نماید و جهت ارزیابی و اصلاح مهارت های بالینی دانشجویان بالینی به کاربردن تست های عملکردی ضروری می نماید. نتایج این مطالعه نشان می دهد که داپس یک تست قابل قبول، پایا و قابل انجام در ارزیابی توانمندی های بالینی دانشجویان پزشکی عمومی است.

کلید واژه ها: داپس، روایی، پایایی، قابلیت انجام، دانشجویان پزشکی

تجزیه و تحلیل کیفیت سوالات آزمون های
چند گزینه ای برگزار شده توسط اساتید
دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان سمنان در سال

اخلاق پزشکی می باشد. یکی از چالشهایی که پزشکان از جمله دستیاران همواره با آن روبرو هستند اجتناب از اظهار خطای پزشکی به بیمار و خانواده وی می باشد که شایعترین دلایل آن ترس از شکایت قانونی از سوی بیماران است، کاهش اعتماد بیمار به پزشک، ترس از عکس العمل هیجانی خانواده بیمار و ترس از دست دادن شهرت حرفه ای خود در بین همکاران اشاره کرد. اهمیت دادن به چالشهای اخلاقی، باعث ایجاد احساس دلگرمی و حمایت دستیاران می گردد.

کلید واژه ها: دستیار، چالش های اخلاقی، اخلاق حرفه ای

بررسی روایی، پایایی و قابلیت انجام آزمون داپس در ارزیابی

کارورزان بخش اورژانس دانشگاه علوم پزشکی مشهد

آرزو فرج پور، میترا امینی، الهام پیش بین، الهه محمدی، زهرا

مصطفویان

مقدمه : ارزیابی بخش لاینفک آموزش پزشکی است و امروزه آزمون های عملکردی و چند جانبه برای ارزیابی توانمندی های بالینی دانشجویان پزشکی مورد توجه قرار گرفته است. داپس یک آزمون عملکردی و فراگیر محور است که در آن آزمونگر، فراگیر را در حال انجام یک پروسیجر بر روی مریض واقعی و در موقعیت واقعی مشاهده می نماید و به هریک از مراحل نمره می دهد و پس از پایان آزمون برای اصلاح نواقص به فراگیر فیدبک می دهد.

روش کار : در این مطالعه post-test only کارورزان معرفی شده به بخش اورژانس دانشگاه علوم پزشکی مشهد پس از آگاهی از هدف مطالعه و رضایت جهت شرکت در آزمون وارد مطالعه شدند. لیستی شامل هفت مهارت پایه بالینی پزشکی توسط پانل خبرگان انتخاب و در اختیار دانشجویان قرار گرفت هر دانشجو می بایست حداقل دو پروسیجر را انتخاب نماید و هر زمان که طی دوره یک ماهه بخش اورژانس احساس آمادگی نماید توسط دو آزمونگر مورد مشاهده و ارزیابی قرار گیرد و هر پروسیجر را نیز دوبار حداقل با فاصله ۴۸ ساعت با همین شرایط تکرار نماید البته آزمون و نمره نهایی پایان بخش طبق روتین معمول (آزمون کتبی+گلوبال اساتید) انجام شد و نمره ارزیابی داپس در آن نقشی نداشت.

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴

کمی و کیفی آزمون های سایر گروه های آموزشی دانشگاه نیز ضروری می باشد.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: آزمون. ضریب دشواری. چندگزینه ای. طراحی سوال، قدرت تمایز، تجزیه و تحلیل، اساتید دانشگاه

سنجش اخلاق حرفه ای پرستاران شاغل در بیمارستان های آموزشی شیراز به روش تیم محور

رویا خلیلی، شیرین فنواتی، دکتر محمدرضا دهقانی، جلیل محمدی

اخلاق شامل اصول و ارزش هایی است که بر رفتارهای فردی و جمعی تحت عنوان درست یا غلط حاکمیت دارد. رویکرد دنیای امروز را می توان بازگشت به عقلانیت و اخلاق دانست. بشریت پس از طی دوره های مختلف می رود تا رویکرد عقلانی و اخلاقی در تأمین نیازهای مادی و معنوی خود داشته باشد. از این رو، می توان اخلاق را مرکز و کانون تحولات دنیای آینده دانست. این رویکرد بیشتر رشته هایی را تحت تأثیر قرار میدهد که در ارائه ی خدمات به انسان ها پیشتاز هستند. تحولات دنیای امروز در برگیرنده ی ویژگی هایی است که نیاز به رویکرد اخلاق در حرفه های مرتبط علوم پزشکی را ضرورتی انکار ناپذیر کرده است. هدف تحقیق حاضر "ارزیابی سنجش اخلاق حرفه ای پرستاران شاغل در بیمارستانهای آموزشی به روش تیم محور" است.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی است. محیط پژوهش شامل بیمارستان های آموزشی این دانشگاه می باشد و جامعه مورد مطالعه شامل همه پرستاران شاغل به کار در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تعیین گردید. نمونه گیری (۱۰۰ نفر) بر اساس جدول اعداد تصادفی به ازاء هر پرستار دو همتا، یک نفر سوپروایزر آموزشی یا سر پرستار و دو بیمار انتخاب شد. جهت جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه ای محقق ساخته که روایی آن توسط پایان نامه راعی و به راهنمایی خانم دکتر میترا امینی استاد گروه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تأیید شد و پایایی آن با استفاده از

لیدا فتاحی زاده، رامین پازکی، محسن قاسمی، حمید شجاعی

مقدمه: یکی از مهم ترین وظایفی که اعضای هیات علمی با آن مواجه هستند ارزیابی دانشجویان است روشهای مختلفی برای ارزشیابی علمی دانشجویان وجود دارد. یکی از رایج ترین آنها طراحی سوالات چند گزینه ای می باشد. که چنانچه به درستی طراحی شوند روش مناسبی برای سنجش آموخته های دانشجویان می باشد. این مطالعه بمنظور ارزیابی کمی و کیفی برخی از آزمون های چند گزینه ای گروههای مختلف آموزشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی استان سمنان انجام شده است. **مواد و روشها:** در یک مطالعه توصیفی تحلیلی آزمونهای سوالات چندگزینه ای پایان سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ مربوط به دروس بیوشیمی ۱ و ۲، فیزیولوژی او ۱، بهداشت (۱،۲،۳،۵)، زبان تخصصی او ۲، فیزیوپاتولوژی ریه و گوارش، غدد، جنین شناسی، هورمون شناسی، انگل شناسی، کرم و حشره شناسی، نورواناتومی، ویروس شناسی، زیست سلولی و ملکولی، تغذیه، آناتومی تنه مربوط به دانشجویان رشته پزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی استان سمنان انتخاب و سپس شاخص دشواری و تمیز سوالات با بهره گیری از نرم افزار مدیریت آزمون چند گزینه ای (MCQ) دانشگاه، تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: نتایج نشان داد از ۱۱۶۵ سوال، ۶۷۳ سوال (۴۸،۶٪) دارای ضریب دشواری مناسب بودند که بیشترین آن مربوط به درس آناتومی تنه با ۸۸٪ و کمترین آن مربوط به زبان تخصصی ۱ با ۳۲،۵٪ بود. قدرت تمیز ۱۵۷ سوال (۱۳،۴۷٪) در حد خوب بود، انگل شناسی با (۳۴،۵۷٪) فیزیولوژی ۲ و کرم و حشره شناسی با (۲۸،۵۷٪) و بیوشیمی ۲ با (۲۲،۲۲٪) از مجموع ۳۵ عنوان درس بالاترین قدرت تمیز را داشتند.

نتیجه گیری: اگرچه آزمون های چند گزینه ای مورد مطالعه از نظر ساختاری در وضع نسبتا خوبی قرار داشتند اما برای بهبود کیفیت آزمون ها و استفاده از نتایج تجزیه و تحلیل کمی و کیفی آزمون سوالات می بایست از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی راه کارهای علمی ارائه داد تا اساتید در زمینه طراحی و استفاده از سوالات مناسب و بانک سوالات چهارگزینه ای آموزش داده شوند. در این راستا بررسی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

بالینی Core، بیشترین ضعف دانشجویان پزشکی دوره انترنی در انجام برخی از مهارت ها، از جمله لوله گذاری صحیح داخل تراشه بالغین با (۲٪)، اقدامات احیاء کودکان زیر ۵ سال با (۱٪)، انجام ختنه با (۳٪) و شنیدن صداهای ۳S و ۴S قلب با (۳٪) نسبت به سایر مهارت ها قابل مشاهده بود در برخی از مهارت ها از جمله احیاء در بزرگسالان توانایی در حد متوسط و در معاینه تیروئید نیز بالاترین توانایی را داشتند.

نتیجه گیری: باتوجه به وجود ضعف در توانایی اکثریت انترن های شرکت کننده در مطالعه حاضر، بررسی علت زمینه ای، برگزاری کارگاه ها و برنامه های آموزشی مناسب، تغییر رویه ارزیابی و ایجاد انگیزه در یادگیری را جهت ارتقاء کیفیت آموزش و کاهش این معضل مخصوصا در برخی از مهارت های بالینی ضروری می باشد.

کلید واژه ها: مهارت های بالینی، انترن، مهارت بالینی Core، آموزش

بررسی قابلیت عمومی دستیاران گروه بیهوشی با استفاده از روش ارزیابی ۳۶۰ درجه

راضیه نشاط آور، منصور مسجدی، محمد علی سهم

الدینی، محمد حسین اقبال، زهرا ذنوبی

مقدمه: تحقیقات متعددی در زمینه روش های ارزیابی دستیاران انجام شده که از بین همه آنها بازخورد ۳۶۰ درجه یا بازخورد چند منبعی رایج ترین منبع ارزیابی و بهبود عملکرد محسوب می شود و اطلاعات اضافی برای بازخورد مستقیم و آموزش فراهم می گردد. هدف مطالعه اندازه گیری قابلیت عمومی شامل مهارت ارتباطی و بین فردی، حرفه ای گری و مراقبت بالینی دستیاران از دیدگاه خود دستیار، اساتید، پرستاران (کارکنان اتاق عمل، کاردان بیهوشی، و پرستار اتاق بهبودی)، همتای دستیار و بیمار می باشد و اولین بار در ایران تدوین شد.

روش مطالعه: این مطالعه مقطعی با همکاری دفتر توسعه آموزش و گروه بیهوشی دانشکده پزشکی می باشد. جامعه پژوهش دستیاران تخصصی بیهوشی سال دوم و سوم بودند. از ۴ عدد پرسش نامه های روا و پایایی دانشگاه کال گری کانادا استفاده شد. ارزیابان شامل اعضای

ضریب آلفای کرونباخ در ۲۰ دانشجو به صورت آزمایشی (Pilot Study) ۸۶٪ تعیین شد استفاده گردید. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده از نرم افزار آماری SPSS استفاده شد.

نتایج: نتایج تحقیق نشان داد که خودارزیابی در میان پرستاران بیشترین نمره را نسبت به ارزیابی سایر گروه ها (همکاران، سوپروایزرها، بیماران و همراهان آنها) داشته است ($P=0.012$). در میان سایر گروه ها بیماران بیشترین نمره را به عملکرد پرستاران داده اند. از سوی دیگر نتایج تحقیق نشان داد که بیمارستان تخصصی سوانح و سوختگی کمترین نمره اخلاق حرفه ای تیم محور را به خود اختصاص داد (P)

کلید واژه ها: تیم محور - اخلاق حرفه ای - پرستاری

بررسی نظرات دانشجویان سال آخر رشته

پزشکی (انترن) در مورد میزان کسب مهارت

های بالینی اساسی (Core)

دکتر فیروز امانی، کاظم آخربین، دکتر سعید صادقیه اهری، گل

افشان متولی باشی، هادی مریخی، سجاد دیندار

زمینه و هدف: باتوجه به اینکه در آموزش های نظام پزشکی و سایر آموزش های عالی هدف عمده، تربیت نیروی انسانی کار آمد با داشتن مهارت های لازمه در حیطه عملکرد می باشد و این امر نیز با انجام نظارت و ارزیابی کافی بر فعالیت دانشجویان و داشتن الگوی مهارت عملی میسر می شود. فلذا مانیز بر آن شدیم تا با بررسی میزان کسب مهارت های بالینی اساسی از نقطه نظر پزشکان عمومی در بین دانشجویان سال آخر پزشکی اردبیل با انجام یک ارزیابی و ارائه نتایج آن قدمی در راه بهبود آموزش و تربیت پزشکان توانا و ماهر برداشته باشیم. روش کار: در این مطالعه توصیفی - مقطعی بعد از طراحی پرسشنامه استاندارد (با در نظر گرفتن مهارت بالینی Core) داده ها را از ۷۱ نفر از دانشجویان انترن (سال آخر پزشکی) دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه علوم پزشکی اردبیل گردآوری و از طریق نرم افزار Spss نسخه ۱۹ تجزیه و تحلیل نمودیم.

یافته ها: براساس نتایج حاصل از این پژوهش و باتوجه به مهارت

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

تحصیلی فراگیران دارد، از سوی دیگر، یکی از مهم‌ترین ارکان مشاوره اثربخش، استفاده صحیح از مهارت‌های ارتباطی است. هدف از اجرای پایان‌نامه: در حال حاضر، سطح مهارت‌های ارتباطی اساتید مشاور، کارآمدی نظام استاد مشاور در سطح دانشگاه در رفع مشکلات و بهبود پیشرفت تحصیلی دانشجویان مورد ارزشیابی ساختارمندی قرار نگرفته است و نقاط قوت و نقاط قابل بهبود آن بصورت شفاف برآورد نشده‌اند که در این مطالعه بررسی خواهد شد.

روش: این مطالعه تحلیلی بصورت مقطعی در دانشکده‌های تابعه دانشگاه علوم پزشکی بابل در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ انجام گردید. جمعیت مورد مطالعه شامل کلیه اساتید مشاور و دانشجویان دارای هرگونه مشکل آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، خانوادگی و غیره بوده است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها از اساتید، پرسشنامه استاندارد کوبین دام شامل ۳۴ گویه جهت آزمون مهارت‌های ارتباطی بر اساس مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای می‌باشد. پرسشنامه دانشجویان شامل اطلاعات دموگرافیک بوده با مد نظر قرار دادن متغیرهایی در زمینه معدل دانشجویان، میزان رفع مشکلات و رضایت‌مندی آنان از اساتید مشاور طراحی شده است. آیتم‌های مطرح شده از آیین‌نامه استاد مشاور مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منشا گرفته و روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت. نهایتاً اطلاعات کدگذاری و وارد کامپیوتر شده و با نرم افزار SPSS ۲۰,۰ آنالیز گردید.

یافته‌ها: در این مطالعه ۲۰۴ دانشجو با میانگین سنی ۲۱/۲۵ سال و ۵۷ استاد مشاور با میانگین سنی ۴۴/۰۶ سال وارد مطالعه شدند. بین میزان رضایت‌مندی دانشجویان از اساتید مشاور در رفع مشکلات و روند تغییرات معدل دانشجویان ضریب همبستگی پیرسون مثبت است ($r=0/332$) و این ارتباط معنی‌دار است ($P=0/016$). بین میانگین کل مهارت‌های ارتباطی اساتید و روند تغییرات معدل دانشجویان ضریب همبستگی پیرسون منفی است ($r=-0/003$) و این ارتباط معنی‌دار نیست ($P=0/986$). بین میانگین کل مهارت‌های ارتباطی و میزان رضایت‌مندی دانشجویان از اساتید مشاور ضریب همبستگی پیرسون مثبت است ($r=0/038$) اما این ارتباط معنی‌دار نیست ($P=0/803$).

نتیجه‌گیری: میزان رضایت‌مندی دانشجویان از نقش اساتید مشاور در رفع مشکلات، در حد متوسط ارزیابی شده است که نیازمند ارتقا

هیات علمی، کارکنان اتاق عمل، همتای دستیار، بیمار و خودسنجی بود که از هر ارزیاب ۵ نفر انتخاب گردید. جهت ارزیابی روایی از روایی صوری، محتوی و سازه و برای پایایی از ضریب آلفای کرونباخ بالای ۹۰ درصد استفاده گردید.

یافته‌ها: از تعداد کل ۳۴ نفر، تعداد ۳۱ نفر (۸۸,۵٪) از دستیاران در طرح شرکت نمودند. که برای هر دستیار و از هر گروه ارزیاب ۵ نفر ارزیاب انتخاب شدند. و تعداد ۶۵۱ عدد پرسش‌نامه تکمیل گردید. ضریب همبستگی پیرسون در مورد عامل حرفه‌ای گری بین نظر همتا و بیمار تفاوت معنی‌دار آماری وجود دارد ($Pvalue > 0/05$). در عامل مراقبت بالینی نیز تفاوت نظر بین نظر اعضای هیات علمی و بیمار از لحاظ آماری تفاوت معنی‌داری وجود دارد. در حیطه مهارت ارتباطی هیچ تفاوت معنی‌داری بین نظر ارزیابان مشاهده نشد. با بررسی اختلاف میانگین نمرات کل ارزیابان با استفاده از آزمون اندازه‌گیری مکرر به تفکیک حیطه‌ها مشخص شد اختلاف نمره بین چهار گروه ارزیاب از لحاظ آماری معنادار بود ($Pvalue > 0/05$).

نتیجه‌گیری: اختلاف بین نظرات ارزیابان نشانگر اهمیت پیاده‌سازی این نوع ارزیابی جهت بررسی همه‌جانبه عملکرد دستیاران می‌باشد. اینطور به نظر می‌رسد این روش، ابزار مناسبی برای پیاده‌سازی و ارزیابی عملکرد دستیاران است. پیشنهاد می‌گردد که در چند رشته تخصصی دیگر پیاده‌سازی شود تا نتایج قطعی‌تر بدست آید. و با توجه به ماهیت هر رشته در هر گروه ارزیاب، ضریب مناسبی تعلق گیرد.

کلید واژه‌ها: ۳۶۰ درجه، ارزیابی، روایی، پایایی، دستیاران بیهوشی.

بررسی مقایسه‌ای تاثیر مهارت‌های ارتباطی اساتید مشاور در رفع مشکلات و بهبود پیشرفت تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل

منیره پروانه، دکتر حمیدالله بهادر، دکتر ایمان جهانیان، دکتر علی بیژنی

مقدمه: مشاوره تحصیلی یکی از مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار در فرآیند آموزشی است که نقش به‌سزایی در پیشرفت و موفقیت

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

پزشکی نیز در بسته ارتقای نظام ارزیابی و آزمون های علوم پزشکی نیز به این مقوله توجه خاص داشته است. این بسته با اهداف متعدد و از آن جمله هدایت داوطلبان به فراگیری عمیق و مبنایی علوم و کاهش استفاده از محفوظات و ایجاد علاقه در داوطلبان برای فراگیری مهارتها تدوین شده است. مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش آزمون های تکوینی در میزان یادگیری درس فیزیولوژی طراحی و اجرا شده است. شیوه مطالعه : این پژوهش از سری تحقیقات شبه آزمایشی به شیوه پس آزمون برای یک گروه می باشد. به این ترتیب که در نیمی از مباحث درس فیزیولوژی پس از انجام آموزش در هر جلسه آزمون از مطالب جلسه قبلی گرفته می شد و نواقص یادگیری دانشجویان با توجه به نتایج آزمون برطرف می شد. در نیمی دیگر از مباحث، مطالب به همان شیوه سخنرانی و بحث کلاسی تدریس شد ولی آزمون تکوینی انجام نمی گردید. سپس، با پرسشنامه ای محقق ساخته دیدگاه دانشجویان درباره ارزشیابی تکوینی مورد ارزیابی قرار گرفت. از طرفی نمرات به طور جداگانه برای مباحث تدریس شده محاسبه گردید (به این شیوه که نمره موضوعاتی که ارزشیابی تکوینی انجام شده بود جداگانه محاسبه شد). سعی شد که در میزان مشکلی سوالات در هر موضوع و نیز در انتخاب موضوع یکسان سازی انجام شود. جامعه آماری کلیه دانشجویان پرستاری ترم یک دانشکده پرستاری طبس، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بودند که بصورت هدفمند انتخاب شدند و شامل ۱۸ دانشجوی دختر و ۱۶ دانشجوی پسر بودند.

یافته ها : میانگین تأثیر ارزشیابی تکوینی از دیدگاه دانشجویان در یادگیری بهتر مباحث درسی 1.49 ± 0.68 و تأثیر در کاهش استرس 2.82 ± 0.96 ، تأثیر در الزام به مطالعه مباحث تدریس شده 1.73 ± 0.68 ، ماندگاری بیشتر اطلاعات در ذهن 2.1 ± 0.4 ، علاقه به یادگیری بیشتر به درس 2.14 ± 0.3 می شود. میانگین نمره آزمون در مباحثی که آزمون تکوینی نیز گرفته شده است، 1.22 ± 0.88 و در سایر مباحث 1.32 ± 0.44 بود که تفاوت نمرات از نظر آماری معنی دار بود (P)

کلید واژه ها: ارزشیابی ، تکوینی ، دانشجو ، یادگیری

می باشد. مهارت های ارتباطی اساتید مشاور در رفع مشکلات دانشجویان تأثیر مثبت داشته است (اگرچه این ارتباط معنی دار نبوده است). پیشرفت تحصیلی دانشجویان ارتباط مثبت و معنی داری با میزان رضایت مندی دانشجویان از اساتید مشاور در رفع مشکلات دارد اما ارتباط معنی داری با مهارت های ارتباطی اساتید مشاور ندارد. بر این اساس، برگزاری کارگاه های مهارت های ارتباطی برای اساتید مشاور پیشنهاد می گردد .

کلید واژه ها: مهارت های ارتباطی ، اساتید مشاور ، رفع مشکلات ، رضایتمندی ، پیشرفت تحصیلی

بررسی تأثیر ارزشیابی تکوینی بر فرآیند

یادگیری دانشجویان پرستاری

خیرالنساء رمضان زاده، خدیجه فرخ فال،

مقدمه و هدف: قضاوت درست در زمینه میزان و عمق یادگیری باید متکی به شواهد و اطلاعات گوناگون و مستندی باشد که به طور مستمر در فرآیند یادگیری گردآوری می شود. این فرآیند از مرحله گردآوری اطلاعات تا قضاوت درباره کیفیت و مطلوبیت یادگیری، ارزشیابی نام دارد و جزئی از فرآیند آموزش محسوب می شود که در هر مرحله از آموزش باید فعالانه عمل کند. ارزشیابی باید جزئی از فرآیند یاددهی - یادگیری محسوب شود، زیرا هدف آن بهبودبخشیدن و اصلاح کردن آموزش و نه صرفاً تعیین میزان موفقیت در پیشرفت تحصیلی می باشد. ارزشیابی اگر در مسیر فرآیند آموزشی انجام گیرد، تعیین می کند که چه چیزی، به چه کسی، در چه زمانی، به چه منظوری و چگونه باید آموزش داده شود تا رفتارهای مطلوب و منطبق با اهداف فراگرفته شوند. این فرصت ها نیازمند ارزشیابی مستمر و تکوینی است که لحظه به لحظه و گام به گام به همراه آموزش و یادگیری بر عملکرد ذهنی و رفتاری دانش آموز نظارت کند و بازخوردهای لازم را به موقع در اختیار آنان قرار دهد . این شیوه ارزشیابی در رویکرد فرآیند- محور قادر خواهد بود که سنجشی درست از اهداف به انجام رساند و یادگیری عمیق را به ارمغان آورد. لذا لازم است نقش ارزشیابی مستمر در تعمیق یادگیری دانشجویان به صورت مستند مورد ارزیابی قرار گیرد. طرح تحول و نوآوری در آموزش

کاربرد روش ارزشیابی با روش مدیریت مشکل

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

observation of procedure skill و ۶۰ امتیاز به آزمون بالینی عینی ساختارمند objective structural clinical (Examination) OSCE اختصاص یافت. جایگاه سوالات PMP در طراحی OSCE قرار گرفت به صورتی که در ۷ ایستگاه سوالات رویه/عملکرد، یک ایستگاه استراحت و در ۳ ایستگاه سوالات بر مبنای PMP طراحی شد. در این سه ایستگاه ۱۰ امتیاز به روش PMP اختصاص یافت. سوالات بر مبنای PMP و با استفاده از نرم افزار مخصوص COMP-BASE در اختیار دستیار قرار می گرفت و بدون نظر مصحح نمره توسط نرم افزار اختصاصاً برای هر دستیار محاسبه و اعلام می شد. در این مرحله پس از اجرای آزمون OSCE محاسبه نمرات در ایستگاه های رویه و پرسش و ایستگاه هایی که روش PMP در آنها لحاظ شده بود انجام شد و بر این اساس محاسبه صلاحیت بالینی دستیار برای ارتقاء به سال بالاتر اعلام شد. با توجه به اهمیت فرایند ارزشیابی دستیاران تخصصی پزشکی به خصوص در زمینه کسب مهارت های بالینی با اجرای این فرآیند می توان ارتقاء دانش و فعالیت های یادگیری را در دستیاران تخصصی گروه زنان و زایمان مشاهده کرد. از سایر مزایای این روش می توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱- صرفه جویی در وقت، ناظرین و مراقبین ایستگاه های OSCE ۲- امکان بالقوه استفاده از مولتی مدیا شامل: فیلم های آموزشی، تراکت های صوتی و انیمیشن در آزمون ۳- امکان انتخاب پاسخ صحیح از بین پاسخ های پیشنهادی به صورت آزمون های استاندارد با زمان و فرمت یکسان

کلید واژه ها: زنان و زایمان، صلاحیت بالینی، PMP

بررسی تاثیر یادگیری خود راهبر بر اساس مدل

نیازسنجی فیش باول بر سنجش عملکرد

انفرادی

دانشجویان تحصیلات تکمیلی

نسرین الهی

مقدمه: به طوری که امروزه درس روش تحقیق یکی از دروس اصلی در مقاطع تحصیلات تکمیلی می باشد. به رغم اهمیت این درس جهت

بیمار (Patient Management Problem)

(PMP) در بررسی صلاحیت بالینی دستیاران

تخصصی زنان و زایمان

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

نسرین جلیلیان

امروزه ارزشیابی توانایی تصمیم گیری بالینی دانشجویان گروه پزشکی از اهداف مهم سیستم ارزشیابی آموزشی می باشد. از جمله روش های سیستم ارزشیابی آموزشی، الگوی مدیریت مشکل بیمار (PMP) Patient Management Problem است که در بسیاری از مراکز آموزشی دنیا جهت ارزیابی صلاحیت بالینی و سنجش حل مسئله به صورت های مختلف رایانه ای و کتبی بکار گرفته می شود. این روش گرچه یک آزمون نوشتاری است ولی تا حد امکان، شرایط بالینی مشابه آنچه بین کارکنان حرف پزشکی و مددجو(بیمار) می گذرد برای آزمون شونده فراهم می سازد. یک PMP معمولاً با یک عبارت بالینی در ارتباط با مشکل موجود بیمار، همراه با خلاصه ای از شرح حال و ی شروع می شود. بعد از آن چند مرحله در ادامه به صورت پی در پی مطرح می گردد و در هر مرحله از آزمون شونده خواسته می شود در مورد اداره و ارزیابی بیمار تصمیم بگیرد. فرایند برنامه ریزی PMP شامل ارائه اطلاعات در باره بیمار و مشکل وی، تصمیم گیری در مورد مشکل توسط آزمون شونده، ارائه بازخورد به پاسخ ارائه شده، و پایان مشکل می باشد و بسیار شبیه به OSCE می باشد. بنابراین در این نوع از ارزشیابی آزمون شونده قادر است مسئله بیمار را درک کرده، اطلاعات لازم برای حل مسئله را جمع آوری کند، اطلاعات جمع آوری شده را تجزیه و تحلیل نماید و از اطلاعات برای حل مسئله استفاده کند. با توجه به استفاده اخیر از آزمون PMP در کنار DOPS, Log book, MCQ, OSCE در بررسی صلاحیت بالینی و ارتقا دستیاران گروه زنان و زایمان این فرآیند آموزشی در گروه زنان و زایمان مرکز آموزشی و درمانی امام رضاع) کرمانشاه انجام گردید. از مجموع ۳۰۰ امتیاز نمره ارتقاء دستیار گروه زنان و زایمان ۱۵۰ امتیاز به آزمون های چند گزینه ای اختصاص یافت که در دو مرحله (هر مرحله ۷۵ سوال) ، ۳۰ امتیاز به سوالات اخلاق حرفه ای ، ۶۰ امتیاز به سوالات مشاهده مستقیم فراگیر در حال انجام پروسیجر (Direct) DOPS

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

گردد.

کلید واژه ها: یادگیری خود راهبر، مدل نیازسنجی فیش باول، سنجش، عملکرد انفرادی

کاهش اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان
پرستاری در اولین مواجهه خود با محیط‌های
بالینی در کوریکولوم تلفیقی Context based
Learning و سیستم ارزشیابی مبتنی بر Key
Features در مرکز مهارت‌های بالینی

سیده تکتیم معصومیان حسینی،

طاهره توفیقیان، محسن یوربهرامی

مقدمه: علی‌رغم اینکه آموزش بالینی مهمترین بخش یادگیری رفتارهای حرفه‌ای دانشجویان پرستاری است و نخستین تجربه بالینی آنان اهمیت فراوانی در ایجاد نگرش مثبت به حرفه دارد، اما دانشجویان اضطراب زیادی را به هنگام اولین حضور در محیط‌های بالینی تجربه می‌کنند. چرا که از تبحر و مهارت کافی برخوردار نبوده و در فرآیند مشکل‌گشایی ضعف دارند. لذا، با توجه به تغییر شیوه آموزش پزشکی از روش سنتی به فراگیرمحور، Context based learning یک روش آموزشی یادگیرنده محور بوده که فراگیران دانش و مهارت پرستاری لازم را هنگام مواجهه با موقعیت‌های عملی حرفه‌ای و از تجربیات واقعی و بالینی کسب می‌نمایند. فراگیر موقعیتی را که در آن قرار گرفته است تحلیل نموده و براساس آن تشخیص پرستاری می‌گذارد و مفاهیم و چارچوب‌های مورد نیاز برای عملکرد پرستاری در آن موقعیت را جستجو می‌نماید. ارزشیابی نیز یک بخش مکمل از فرایند یادگیری در پرستاری و محرک انگیزشی قوی در دستیابی به یادگیری است. اما دانشجویان از فرآیند ارزشیابی بالینی رضایت ندارند. در این راستا می‌توان از روش ارزشیابی Key features یا آزمون ویژگی‌ها و خصوصیات اصلی در حوزه علوم پزشکی و بمنظور بررسی مهارت‌های مورد نیاز تصمیم‌گیری بالینی، تعیین صلاحیت حرفه‌ای دانشجویان و نیز افتراق افراد دارای صلاحیت حرفه‌ای از افراد فاقد صلاحیت استفاده نمود که در اصل مقاله کاملاً به مزایای بکارگیری این

ایجاد توانمندی در دانشجویان در امر پژوهش و تحقیق، به هنگام تدوین پروپوزال و اجرای پروژه احساس بلا تکلیفی و سردرگمی در انجام این مهم دارند. هدف: تعیین تاثیر یادگیری خود راهبر بر اساس مدل نیازسنجی فیش باول بر سنجش عملکرد انفرادی دانشجویان تحصیلات تکمیلی

روش کار: این مطالعه کمی از نوع نیمه تجربی قبل و بعد که در سال ۹۲-۹۳ اجرا و تاکنون ادامه دارد. جامعه پژوهش دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی جندیشاپور اهواز بودند. بر اساس فرمول تعیین حجم نمونه ۴ گروه از دانشجویان رشته ارشد پرستاری (اروند و دولتی ۲۷ نفر)، پزشکی (۲۳ نفر)، دندانپزشکی (۲۲ نفر) و داروسازی (۱۹ نفر) [دانشگاه اهواز] به عنوان گروه آزمون (۹۱ نفر) و ۴ گروه مشابه به عنوان گروه شاهد (۹۲) وارد مطالعه شدند. از مقیاس آمادگی خودراهبری در یادگیری (SDLRS) جهت سنجش یادگیری خود راهبر قبل و بعد از مداخله استفاده شد. قبل از انجام مداخله از نیازسنجی فیش باوول برای آگاهی از نیازهای آموزشی دانشجویان استفاده شد. نتایج بدست آمده نشان داد بین دو گروه در خصوص آمادگی یادگیری خود راهبر تفاوت معنی دار آماری وجود ندارد ($P < 0.001$). یافته‌ها: یافته‌های حاصل از اجرای این فرایند نشان داد بین نمره قبل و بعد مداخله (تشکیل کارگاه آموزشی آمادگی خود یادگیری) در گروه آزمون اختلاف آماری معناداری ($P < 0.01$) وجود دارد. (جدول شماره ۱). همچنین بین رویکرد عمیق یادگیری و میزان آمادگی یادگیری خود راهبر رابطه مثبت و معنی داری ($P < 0.004$) و ($F = 0.1923$) می‌باشد. در مقایسه میانگین نمرات عملکرد انفرادی دو گروه آزمون نتایج حاصل از این فرایند دلالت بر وجود اختلاف معنادار آماری بین دو گروه در مهارت‌های مذکور در اهداف اختصاصی جهت نوشتن پروژه تحقیق وجود دارد ($P < 0.006$).

نتایج: با توجه به نتایج حاصل از اجرای این فرایند می‌توان دریافت ارتقای فرایند آمادگی خود راهبر در دورسی که نیاز به خلاقیت و نوآوری، تفکر انتقادی و مشارکت گروهی دارد استفاده از مدل‌های آموزشی نوین و کاربردی همچون فرایند آموزشی مذکور می‌تواند در ایجاد یادگیری مادام‌العمر اثربخش باشد. همچنین استفاده از روش‌های ارزشیابی عینی نه تنها موجب رضایت فراگیر از ارزشیابی می‌شود بلکه موجب ارتقاء ضریب اطمینان و اعتماد به شایستگی فراگیران می‌

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

($P < 0.001$). ساعات‌های مطالعه در گروه CBL بعد از اجرای فرآیند به صورت معنی‌دار افزایش یافته بود ($P < 0.001$). میان میزان ساعات مطالعه و میزان اضطراب نیز رابطه‌ای مستقیم و معنی‌دار وجود داشت ($P < 0.01$) و ($r = 0.51$).

نتیجه‌گیری: براساس نتایج با توجه به کاهش میزان اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان و نیز افزایش میزان رضایت آنان از روش ارزشیابی **Key features** و آموزش به شیوه CBL، این کوریکولوم تلفیقی یکی از راهبردهایی است که می‌تواند به ایجاد و توسعه شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای فراگیران به منظور داشتن بهترین عملکرد، با توجه به کاهش میزان اضطراب عملکرد بالینی آنان در اولین مواجهه با شرایط واقعی کمک کند. لذا با توجه به مزایایی که در متن اصلی مقاله نیز به آن اشاره شده است بکارگیری این کوریکولوم تلفیقی در آموزش پرستاری از شروع واحد اصول و فنون پرستاری در مرکز مهارت‌های بالینی و به صورت مستمر در کارآموزی‌ها برای ایجاد نگرش مثبت به حرفه و کاهش میزان اضطراب دانشجویان به هنگام کار بر روی بیماران واقعی به دانشکده‌های پرستاری توصیه می‌گردد.

کلید واژه ها: یادگیری مبتنی بر بستر، آزمون ویژگیها و خصوصیات اصلی، اضطراب عملکرد بالینی، دانشجویان پرستاری، آموزش

پیش‌بینی عملکرد دانشجویان پزشکی دانشگاه

علوم پزشکی ایران بر اساس تئوری

سیستم‌های انگیزشی مارتین فورد

اعظم نوروزی، جلیل کوهپایه زاده، لادن فتی، اسحاق مرادی، زهرا

زارعی حاجی آبادی

هدف: پژوهش حاضر به منظور پیش‌بینی عملکرد دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران بر اساس تئوری سیستم‌های انگیزشی مارتین فورد، صورت پذیرفت. روش: این پژوهش، از نوع مطالعات بررسی مقطعی (Cross sectional)، می‌باشد. ۱۷۰ نفر از دانشجویان پزشکی مشغول به تحصیل در مقاطع علوم پایه، کارآموزی و کارورزی، در دانشگاه غلویم پزشکی ایران از طریق نمونه‌گیری تصادفی انتخاب گردیدند. کلیه شرکت‌کنندگان پرسشنامه راهبردهای انگیزشی برای

روش اشاره گردیده است. لذا این مطالعه با هدف طراحی و سپس اجرا و ارزشیابی این کوریکولوم تلفیقی بر کاهش اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری در مرکز مهارت‌های بالینی انجام گرفت.

روش کار: در این مطالعه‌ی مداخله‌ای دو مرحله‌ای ابتدا تمامی دانشجویانی که اصول و فنون پرستاری ۲ را می‌گذراندند به صورت در دسترس انتخاب شدند و کوریکولوم تلفیقی برای آنان اجرا گردید. براساس سرفصل‌های درس اصول و فنون پرستاری ابزار آموزشی طراحی و سناریوهای بالینی واقعی مرتبط با مفاهیم نوشته شد. روش یادگیری مبتنی بر بستر در قالب ۱۵ جلسات آموزشی، هر هفته دو جلسه، به مدت زمان هر جلسه ۲ ساعت و در گروه‌های ۹، ۱۰ و ۱۱ نفره در محل مرکز مهارت‌های بالینی دانشگاه و در قالب ۴ مرحله (۱- آزمون موقعیت، ۲- خودآموزی، ۳- کسب اطلاعات جدید و ۴- بازخورد اندیشه) که هر مرحله نیز دارای گام‌های مشخص و تدوین شده‌ای می‌باشد اجرا گردید. در ارزشیابی انتهایی نیز ما از روش **Key features** استفاده شد به این صورت که سناریوهایی بسته به اهداف طراحی شد که می‌توانست براساس واقعیت نباشد اما حتما شامل مشکل مدنظر ما بود. به همراه تعدادی سوال که پاسخ‌ها به صورت کلمات کلیدی در متن سناریو وجود داشت که دانشجو براساس سناریویی که در اختیارش قرار داده می‌شد ابتدا به سوالات پاسخ می‌داد سپس آن‌ها را به صورت عملی اجرا می‌نمود. مرحله دوم این مطالعه بر روی همان دانشجویان در ترم ۳ در برنامه کارآموزی نشانه‌شناسی و با تخصصی‌تر کردن سناریوها و کار کردن بر بیماران واقعی انجام گرفت. پرسشنامه بررسی سطح اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری (CEAF Scores) در قبل و پس از پایان مداخله توسط دانشجویان تکمیل گردید. تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS ۱۱/۵ و آزمون‌های آماری انجام شد.

یافته‌ها: ۶۰ درصد دانشجویان به طور کامل و ۴۰ درصد تا حدودی از برگزاری کلاس اصول و فنون پرستاری در پراتیک‌ها به صورت یادگیری مبتنی بر بستر رضایت دارند. ۸۰ درصد دانشجویان با برگزاری ارزشیابی به صورت **key features** موافق بودند. نمره اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان در روش یادگیری مبتنی بر بستر از $69/36 \pm 3/78$ در قبل از اجرای روش آموزشی به $51/8 \pm 8/01$ رسید که این تفاوت از لحاظ آماری معنی‌دار بود

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

بطور عینی به دانشجویان آموزش داد. ارزشیابی یکی از مهمترین مراحل هر فرایند آموزشی است که در جریان آن برخی از رفتارهای فرهنگی دانشجویان نیز شکل می گیرد. انجام صحیح ارزشیابی از عواملی است که میتواند موجب ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان، منعکس کننده میزان تلاش دانشجویان و روند آموزش؛ به مدرس باشد. بعلاوه، در خلال ارزشیابی رفتار دانشجویان در مواجهه با مشکل "ندانستن راه حل" شکل میگیرد. بهمین دلیل، عدم وقوف مدرس به وقوع تقلب دو پیامد دارد. اول آنکه باعث تولید نتایج کاذب در تعیین سطح دانش دانشجویان علوم پزشکی می شود. دومین پیامد و مهمتر آنکه بطور غیر مستقیم به دانشجو آموزش داده میشود که ناراستی و تقلب در برخی از موارد آشکار نمی شود. بهمین دلیل، شناسایی تقلب نه تنها باعث ارتقاء سطح دانش متولیان آینده امر سلامت می شود، بلکه به ایشان می آموزد که ناراستی و تقلب فرجامی ندارد. از آنجائیکه ارزشیابی های پایان نیمسال غالباً با استفاده از سؤالات چند گزینه ای انجام میگیرد و احتمال انتقال اطلاعات بین دانشجویان در جریان چنین آزمونهایی آسانتر است. غالباً، تعداد سؤالات صحیح شمارش و نمراتی اعلام می شود. در مواردی که دانشجویان به فاصله نزدیک از هم نشسته اند امکان تقلب و دیدن گزینه صحیح وجود دارد. در این حالت در اغلب موارد مراقبین قادرند از چنین فرایندی ممانعت کنند. از طرفی باید به شیوه های تقلب با استفاده از حرکات بدن نیز توجه نمود که از جمله این شیوه ها "پدالی" است. در شیوه پدالی یک نفر که رهبر گروه است در معرض دید بقیه دانشجویانی که برای تقلب برنامه ریزی نموده اند قرار میگیرد و بقیه با فاصله زیاد از او جای میگیرند تا شکی برانگیخته نشود. از آنجائیکه غالباً ارزشیابی ها با استفاده از سؤالات چند گزینه ای انجام میگیرد و احتمال انتقال اطلاعات بین دانشجویان در جریان چنین آزمونهایی آسانتر است. بنابراین، مدیریت صحیح برگزاری آزمون از اهمیت بسزایی برخوردار است. این مطالعه از نرم افزار اکسل بهره گرفته و با هدف شناسایی تقلب با استفاده از حرکات بدن انجام شده است.

روش کار: در جریان هر نیمسال سال تحصیلی تعریف دقیقی از نمره ارزشیابی برای فراگیران کلیه دروس ارائه و تقلب بعنوان یک مضموم اخلاقی به ایشان معرفی شده است. به فراگیران آموزش داده می شود که نمره هرچه واقعی تر باشد ارزشمندتر است. در زمان انجام آزمون ها نیز، از شماره گذاری استفاده و از جلسات آزمون نیز چند عکس تهیه میشود. آموزش های لازم نیز در سالهای قبل برای مراقبین انجام داده شده بود. پس از آزمون، تمامی اوراق تصحیح و اطلاعات تعداد سؤالات صحیح، غلط و بدون پاسخ برای هر دانشجو در نرم افزار Excel وارد شد.

یادگیری (MSLQ) را تکمیل نمودند. معدل کل دانشجویان به عنوان عملکرد تحصیلی در نظر گرفته شد و به منظور تحلیل داده های آماری از همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شد.

نتایج: نتایج تحلیل حاضر، حاکی از این بود که از بین مؤلفه های تئوری سیستم های انگیزشی، مؤلفه محیط پاسخگو در کل جمعیت مورد مطالعه تبیین کننده عملکرد تحصیلی است. تجزیه و تحلیل بر اساس خرده مقیاس های مؤلفه محیط پاسخگو نیز نشان داد که مدیریت زمان و محیط مطالعه و نظم دهی به تلاش به تربیت بهترین پیش بینی کننده عملکرد تحصیلی است. **نتیجه گیری:** با توجه به کاربرد مؤلفه محیط پاسخگو در پیش بینی عملکرد تحصیلی، می توان آنرا نوعی کوریکولوم پنهان دانست که می بایست دارای درجه اهمیت بیشتری نزد مسئولان و برنامه ریزان آموزشی گردد.

کلید واژه ها: پیش بینی ، عملکرد تحصیلی ، تئوری سیستم های انگیزشی مارتین فورد

نقش حرکات بدن در مخدوش سازی آزمونهای

تستی؛ با رویکرد ارتقای اخلاق و کیفیت

ارزشیابی در آموزش

نفیسه پاکروان، بهروز پورآقا، مهدی طبیبی آراسته

مقدمه: انسان موجودی انتخابگر و همیشه در معرض خطر انتخاب رفتار ناپسند است. رسالت حضرت رسول (ص) بر ارتقاء اخلاق و ایمان به نظارت خداوند تعالی بر اعمال ما استوار است. تقلب یک مضموم اخلاقی در سیستم آموزشی است که در جریان آن دانشجو فراموش می کند که خداوند بر رفتار او ناظر است. برخی از دانشجویان بر این باورند که شیوه های زیرکانه تقلب قابل شناسایی نمی باشد. این امر پیامدهای نامطلوبی دارد و ممکن است به رفتارهای اجتماعی آینده دانشجویان که متولیان آینده امر سلامت هستند نیز تعمیم یابد. براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر، یکی از رسالت های اصلی سیستم آموزشی این است که به دانشجویان و سازندگان آینده جامعه پزشکی بیاموزد که تقلب به هر شکلی و در هر زمینه ای مضموم است. در همین راستا، یکی از راههای مناسب آموزش دانشجویان این است که شیوه های زیرکانه تقلب که در آزمونها بکار می روند را شناسایی کنیم. از این طریق میتوان مفهوم "بار کج به منزل نمی رسد" را

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

بودن گروه تجربی و شاهد رعایت شد. میزان و سر فصل درس برای هر دو گروه یکسان بود. زمان بندی جلسات در هر دو گروه تجربی و شاهد مشابه بود. تعداد کل جلسات درس در هر دو گروه مشابه و ۱۵ جلسه بود و توسط یک مدرس تدریس می شد. از دانشجویان رشته مامایی خواسته شد که از مطالب درسی هر جلسه تعداد ۵ سوال چند گزینه ای به عنوان تکلیف تهیه کنند. مطالعه به صورت پیش آزمون-پس آزمون با گروه شاهد اجرا شد، ابتدا تفاوت نمرات پس آزمون-پیش آزمون گروهها محاسبه شده و مقایسه بر اساس تفاوت نمرات انجام گرفت. در پایان به منظور آگاهی از نظرات دانشجویان مامایی (گروه تجربی) از اجرای این برنامه پرسشنامه ای ۱۵ سوالی بین آنان توزیع شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS-۱۴ و آزمون t مستقل و من ویتنی یو انجام شد.

نتایج: میانگین سنی دانشجویان $20/54 \pm 1/53$ سال و میانگین معدل تحصیلی آنان $16/35 \pm 1/25$ بود. واحدهای پژوهش در دو گروه تجربی و شاهد از نظر سن و معدل تحصیلی اختلاف معنی داری نداشتند و همگن بودند. میانگین نمره پیش آزمون در گروه تجربی $14/44 \pm 4/43$ و گروه شاهد $15/36 \pm 3/13$ بوده است که آزمون آماری من ویتنی یو، این تفاوت را از نظر آماری معنی داری نشان نداد. تفاوت میانگین نمرات پس آزمون- پیش آزمون در گروه شاهد $25/39 \pm 7/77$ و در گروه تجربی $30/75 \pm 7/02$ بود. آزمون آماری t مستقل نشان داد که تفاوت میانگین نمرات پس آزمون - پیش آزمون در گروه تجربی به طور معنی داری بیش تر از گروه شاهد است ($p=0/003$). اما نظر خواهی از دانشجویان مامایی (گروه تجربی) نشان داد که آنان از مشارکت در تهیه سوالات امتحانی رضایت نداشته و معتقدند که این برنامه در افزایش میزان یادگیری آنان تاثیر نداشته است.

نتیجه گیری: یافته های مطالعه نشان داد که مشارکت دانشجویان در فرایند تهیه سوالات امتحانی موجب افزایش نمرات آنان در درس ایمنی شناسی شده است. به نظر می رسد اساتید با محول نمودن تکالیف درسی به دانشجویان و بکارگیری این روش در تدریس می توانند با درگیر کردن دانشجویان در طراحی سوالات امتحانی و تمرکز بیشتر بر مطالب درسی زمینه یادگیری بیشتر آنان را فراهم نموده و عملکرد تحصیلی آنان را بهبود بخشند. نظر خواهی از دانشجویان در ارتباط با اجرای این برنامه نشان داد که نگرش آنان از مشارکت در این برنامه

یافته ها: از میان دروس مورد بررسی نتایج حاکی از آن بود که در دو درس؛ ۴ دانشجوی پزشکی و ۳ دانشجوی پرستاری دارای تعداد پاسخ صحیح، غلط و بدون پاسخ مشابه و نمره نهائی یکسانی هستند. با مراجعه به برگه ایشان دیده شد که پاسخهای صحیح و غلط و مواردی که بدون پاسخ بود مربوط به سوالات یکسان است. پس از بررسی تصویری که از جلسه آزمون تهیه شده بود مشاهده شد که یک دانشجو در ردیف وسط و دانشجویان دیگر در سمت راست و چپ و البته با فاصله قابل توجهی دور از هم قرار داشتند. بررسی بیشتر نشان داد با اینکه دانشجویان با فاصله قابل توجهی دور از هم قرار داشتند ولی با استفاده از حرکات بدن قادر به تقلب شده بودند.

نتیجه گیری: اگرچه نتایج این بررسی اولین تجربیات مجریان در راستای ارتقای اخلاق در ارزشیابی ها بود. این شیوه قادر به ممانعت از همه روشهای تقلب مبتنی بر حرکات بدن است. اجرای این فرایند و ثبت تعداد پاسخهای صحیح، غلط و بدون پاسخ در مورد همه دانشجویان و بررسی آن برای مدرس ممکن است کمی وقت گیر باشد لیکن راههای سریعتر شامل استفاده از نرم افزار Exam Security Computer Monitoring یا نرم افزار تحلیل آزمون می باشد.

کلیدواژه: آزمون، اخلاق، ارزشیابی، تقلب، حرکات بدن

بررسی تهیه سوالات امتحانی توسط دانشجویان بر میزان یادگیری آنان در درس ایمنی شناسی

عبدالحسین شکورنیا، مریم اسلمی

مقدمه: تهیه سوالات امتحانی توسط دانشجویان به عنوان روشی ارزشمند در تحریک یادگیری و بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان اخیرا توجه محققین را به خود جلب نموده است. این مطالعه با اهداف بررسی تأثیر تهیه سوالات امتحانی توسط دانشجویان بر میزان یادگیری آنان انجام گرفته است.

روش ها : این تحقیق نیمه تجربی به صورت دو گروهی به همراه پیش آزمون و پس آزمون روی دانشجویان پرستاری مامایی که درس ایمنی شناسی را با یک مدرس ثبت نام نموده بودند انجام گرفت. دانشجویان مامایی (۳۶ نفر) به عنوان گروه تجربی و دانشجویان پرستاری (۳۶ نفر) به عنوان گروه شاهد در نظر گرفته شدند. همگن

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

است) انجام دهند. چک لیست عملکرد دانشجویان شامل تعداد ماساژ، عمق، بعد هر ماساژ، انجام ماساژ در جایگاه مناسب با استفاده از داده های ثبت شده بر روی مانیتور مولاژ و مانیتور تسهیل کننده ماساژ توسط پژوهشگر ثبت شد. جهت تعیین روایی ابزار طراحی شده از ضریب همبستگی پیرسون (بررسی رابطه میان دو دستگاه اندازه گیری)، تجزیه و تحلیل آماری با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ و میزان معنی داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد ارتباط معنی داری بین معیار های ماساژ ثبت شده توسط ابزار دستگاه تسهیل کننده ماساژ قلبی در مقایسه با مانیتور مولاژ احیا قلبی ریوی وجود دارد (p) کلید واژه ها: احیا قلبی و ریوی، ماساژ قلبی، تسهیل کننده

تدوین مدل بهینه برگزاری آزمون بالینی ساختارمند عینی با

بهره گیری از تکنیک «سنجش متوالی»

سارا مرتاض هجری، محمد جلیلی

مقدمه: در آزمون عینی ساختارمند بالینی (OSCE)، افزایش تعداد ایستگاه‌های OSCE با کاهش خطای اندازه‌گیری و افزایش پایایی آزمون رابطه دارد اما مستلزم صرف امکانات و منابع بیشتر و افزایش هزینه است. به منظور مقابله با این مشکل سنجش متوالی پیشنهاد شده است. به این ترتیب که تمام دانشجویان ابتدا در یک آزمون با تعداد محدودی ایستگاه شرکت می‌کنند. دانشجویانی که در آزمون اولیه قبول می‌شوند، از امتحان بعدی معاف می‌شوند. دانشجویی که در این آزمون رد می‌شود، در آزمون تکمیلی شرکت می‌کند و مجموع عملکرد آزمودنی در دو آزمون ملاک تصمیم‌گیری در خصوص وضعیت او خواهد بود. هدف این مطالعه، طرح‌ریزی مدل بهینه آزمون غربال با استفاده از داده‌های آزمون OSCE پیش‌کارروزی بوده است.

روش اجرا: در این مطالعه از مدل‌های فرضی متعدد استفاده شد. بدین منظور داده‌های OSCE در دو سال مورد استفاده قرار گرفت تا چندین نوع OSCE غربال فرضی طرح‌ریزی شود. در هر سال ۳۰ آزمون غربال با تعداد ایستگاه مختلف، خصوصیات سایکومتریک متفاوت و حدنصاب‌های قبولی مختلف به صورت فرضی طراحی شدند. برای

مثبت نمی باشد. آنان بیان داشتند که این برنامه منجر به افزایش مطالعه و یادگیری در آنان نشده است. البته دانشجویان با عملکرد تحصیلی پایین درباره مفید بودن این برنامه نگرش مثبت تری داشتند.

کلید واژه ها: تهیه سوالات امتحانی - یادگیری - دانشجویان

ارزیابی کیفیت ماساژ قلبی دانشجویان با

استفاده از بکارگیری تسهیل کننده جدید در

احیای قلبی

سارا شیردل زاده، محمدعلی دشتی، محمدامین یونسی

هروی، اکرم گازرانی.

مقدمه: احیای قلبی ریوی، حلقه ی مهمی از زنجیره بقای مصدومان می باشد. ماساژ قلبی اولین قدم و مهم‌ترین مانور امدادگر است که باید هرچه سریع‌تر آغاز گردد. ماساژ قلبی برای برقراری گردش خون در طی احیا قلبی ریوی الزامی است. خستگی امدادگر می تواند عاملی در انجام ماساژ قلبی با سرعت و عمق ناکافی باشد. هدف مطالعه طراحی و ساخت سیستم تسهیل کننده ماساژ قلبی و تعیین تاثیر سیستم طراحی شده در کاهش خستگی ناشی از ماساژ حین احیای قلبی ریوی است. روش کار: مشخصات دستگاه طراحی شده: تسهیل کننده ماساژ قلبی به صورت دستکشی طراحی شده است که در زمان CPR امدادگر آن را پوشیده و ماساژ می دهد. در سطح زیر دستگش یک سنسور نیرو (load cell) با ابعاد کوچک و سطح مقطع ۰/۵ سانتی متر مربع قرار داده شده است. جهت انجام این تحقیق ۳۰ دانشجوی رشته کارشناسی فوریت ناپیوسته ترم ۵ که دارای مهارت کافی در انجام احیای قلبی بودند، انتخاب و پس از تکمیل فرم رضایت نامه وارد تحقیق شدند، معیارهای خروج از مطالعه شامل داشتن بیماریهای قلبی، عروقی و تنفسی، سابقه شکستگی اندام فوقانی در یکسال اخیر بود. برای انجام آزمون پس از تکمیل فرم مشخصات فردی توسط دانشجویان و ارائه توضیحات لازم در مورد ماساژ قلبی صحیح (وضعیت قرار گیری صحیح دستها، تعداد و نحوه انجام صحیح ماساژ قلبی) داده شد. سپس از دانشجویان خواسته شد ماساژ قلبی را در یک سیکل ۲ دقیقه ای با استفاده از ابزار طراحی شده ماساژ بر روی مولاژ احیای قلبی ریوی (دارای قابلیت ثبت تعداد، عمق، میزان نیرو وارده بر قفسه سینه

مدنظر قرار گیرد.

کلید واژه ها: ارزیابی صلاحیت بالینی، آزمون بالینی ساختارمند عینی (OSCE)، سنجش متوالی (sequential testing)

تحلیل آزمون OSCE پیش کارورزی دانشگاه علوم پزشکی

تهران بر اساس نظریه سوال پاسخ

سارا مرتاض هجری، محمد جلیلی

ویژگی اصلی نظریه سؤال پاسخ، مستقل بودن پارامترهای سؤال از نمونه آزمودنی هاست. نمره دانشجوی در این نظریه هم تابع توانایی دانشجوی و هم تابع پارامترهای سؤالات است. در مدل دوپارامتری نظریه سوال پاسخ، علاوه بر پارامتر دشواری، سؤالات بر اساس قدرت تمیز نیز از یکدیگر متفاوت هستند. تا مدت‌ها بیشترین میزان استفاده از نظریه سؤال پاسخ در آموزش پزشکی به امتحانات کتبی مخصوصاً سؤالات چندگزینه‌ای محدود بود. با پیدایش و رونق گرفتن آزمون‌های مبتنی بر عملکرد مشاهده می‌شود که به تدریج این نظریه جایگاه خود را در تحلیل این نوع آزمون‌ها نیز باز می‌کند. هدف این مطالعه، تحلیل نتایج OSCE بر اساس نظریه سوال پاسخ بود. روش اجرا اطلاعات آزمون OSCE پیش کارورزی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۱ جمع‌آوری شد. دانشجویان در ده ایستگاه پنج دقیقه‌ای به انجام وظیفه محوله پرداختند و توسط آزمونگر مستقر در ایستگاه مورد ارزیابی قرار گرفتند. برای آنالیز مبتنی بر نظریه سؤال پاسخ، نمره گلوبال دانشجویان در هر ایستگاه (رد، مرزی، قابل قبول، خوب و عالی) مورد استفاده قرار گرفت و برای هر ایستگاه پارامتر دشواری (b) و پارامتر تمیز (a) تعیین شد. با توجه به اینکه در این حالت برای هر سطح از متغیر (یک تا پنج)، یک پارامتر دشواری جداگانه به دست می‌آید، برای به دست آوردن یک پارامتر دشواری واحد، از پنج عدد به دست آمده میانگین گرفته شد. خم ویژه سؤال (ICC) برای هر ایستگاه و همچنین تابع آگاهی آزمون (TIF) برای کل OSCE رسم شد. همچنین سطح توانایی هر یک از دانشجویان محاسبه شد و توزیع تنای دانشجویان در تک‌تک ایستگاه‌های OSCE و در کل آزمون رسم شد. همچنین کمترین نمره، بیشترین نمره، میانگین، انحراف معیار، نما و میانه تتا در هر ایستگاه و در کل آزمون محاسبه شد. حدنصاب قبولی

مقایسه نتایج هر آزمون غربال با آزمون اصلی موارد زیر محاسبه شد: ارزش اخباری منفی، ارزش اخباری مثبت و میزان قبولی در هر آزمون غربال. همچنین برای تدوین مدل بهینه، یک پیامد مطلوب برای هر آزمون غربال تعریف شد که براساس آن آزمون قابل قبول بود که سه شرط زیر را دارا باشد: درصد قبولی بیش از ۵۰ درصد، ارزش اخباری مثبت مساوی یک و ارزش اخباری منفی بالای ۰/۲۵. سپس برآورد هزینه برای آن دسته از آزمون‌های غربالی که به پیامد مطلوب رسیده بودند، صورت گرفت.

نتایج: در OSCE پیش کارورزی سال ۱۳۸۸ و ۱۳۹۱ به ترتیب تعداد ۱۰۵ و ۲۶۶ دانشجو وارد مطالعه شدند. در سال ۱۳۸۸، شش نفر در آزمون رد شدند (میزان قبولی ۹۴/۳) و در سال ۱۳۹۱، ۲۹ نفر (میزان قبولی ۸۹/۱ درصد). از بین تمام آزمون‌های غربال طراحی شده، در سال ۱۳۸۸ مقادیر ارزش اخباری منفی بین ۰/۰۸ تا ۰/۸۳ متغیر بود و ۱۴ آزمون غربال دارای ارزش اخباری منفی بالای ۰/۲۵ بودند. مقادیر ارزش اخباری مثبت بین ۰/۹۷ تا ۱/۰۰ متغیر بود و ۱۹ آزمون دارای ارزش اخباری مثبت معادل یک بودند. همچنین ۲۲ آزمون غربال، میزان قبولی بالای ۵۰ درصد داشتند. در خصوص آزمون سال ۱۳۹۱، ارزش اخباری منفی بین ۰/۲۱ تا ۰/۷۳ متغیر بود و ارزش اخباری مثبت بین ۰/۹۵ تا ۱/۰۰ متغیر بود. ۱۱ آزمون غربال دارای ارزش اخباری معادل یک بودند و تمام آزمون‌های غربال این سال، میزان قبولی بالای ۵۰ درصد داشتند. به صورت کلی در سال ۱۳۸۸ و ۱۳۹۱ به ترتیب تعداد ۹ و ۱۱ آزمون غربال دارای پیامد مطلوب بودند. با در نظر گرفتن مجموع دو سال باید گفت ۲۰ آزمون غربال (از ۶۰ مورد) دارای پیامد مطلوب بودند. از نظر حدنصاب می‌توان گفت که ۱۴ مورد از این ۲۰ آزمون غربال مطلوب دارای حدنصاب سختگیرانه بودند. از نظر تعداد ایستگاه‌ها ۹ آزمون شامل پنج ایستگاه، ۵ آزمون شامل چهار ایستگاه و ۶ آزمون شامل سه ایستگاه بودند. میزان هزینه برآورد شده برای آزمون اصلی سال ۱۳۸۸ و ۱۳۹۱ به ترتیب ۶۱،۹۵۰،۰۰۰ و ۱۵۶،۹۴۰،۰۰۰ ریال بود. بیشترین مورد صرفه‌جویی در سال ۱۳۸۸ و ۱۳۹۱ به ترتیب معادل ۴۷ و ۴۴ درصد محاسبه شد. نتیجه‌گیری بر اساس یافته‌های مطالعه، OSCE متوالی می‌تواند روشی کارآمد و مناسب برای برگزاری OSCE باشد. برای داشتن OSCE غربال موثر با کمترین احتمال خطا، دقت خوب صرفه اقتصادی، انتخاب ایستگاه‌ها بر اساس ضریب تمیز یا ITC و استفاده از حدنصاب قبولی سختگیرانه باید

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

and qualified for their jobs, it is vital to develop critical thinking. Here, we aim to study the tendency of the medical students towards critical thinking and its relationship with their educational status. Methods and Materials: This research is a descriptive correlational study conducted on 35 students of Bushehr University of Medical Sciences by the convenience sampling method; a questionnaire was used to collect the data. The researcher studied and analyzed the collected data by means of SPSS - a statistical computer software - along with the One-way ANOVA, the Pearson correlation coefficient, the T-student and the General Linear Model. Results: This study showed that there was a significant difference between the average scores of the students' trend to critical thinking and their different semesters. Moreover, there was a negative reading on the co-relation of obtained scores and the students' ages. However, no significant relation was seen between the students' trend to critical thinking and their average scores of previous semesters or even of their (high school) diploma. Conclusion: The findings of this study suggest that not enough importance has been given to critical thinking as a basic aspect of nurse training by our educational system. So, it is important that this need is addressed by improving our present instruction models.

Key words :Critical Thinking, medical Students, Educational Status

ارزشیابی دانشجویان پزشکی از اساتید بالینی
دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بر اساس مدل
شناختی استاد- شاگردی

کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، علیرضا رئیسی، محمد رضا
یزدانشخواه فرد، بتول درخشان

در کل آزمون به صورت قراردادی، عدد صفر در نظر گرفته شد. به این ترتیب میزان و درصد قبولی و ردی در آزمون به دست آمد. برای انجام آنالیزها از نرم افزار Multilog ۷,۰,۳ استفاده شد. با توجه به ماهیت چندرزشی بودن نمرات از مدل graded response استفاده شد. یافته‌ها تعداد کل دانشجویانی که وارد مطالعه شدند، ۲۶۶ نفر بود. بر اساس آنالیز نمرات گلوبال دانشجویان در هر ایستگاه، کمترین و بیشترین پارامتر دشواری به ترتیب در ایستگاه معاینه زنان (۲/۹۶-) و ایستگاه تست توبرکولین (۰/۸۹-) مشاهده شد. کمترین و بیشترین پارامتر تمیز به ترتیب مربوط به ایستگاه‌های درماتیت (۰/۵۷) و ارتوپدی (۱/۳۸) بود. کمترین و بیشترین میزان آگاهی‌دهندگی نیز به ترتیب در ایستگاه‌های درماتیت (۰/۹۱) و ارتوپدی (۱۲/۹) به دست آمد. کمترین و بیشترین سطح توانایی به دست آمده به ترتیب ۰/۶۱- و ۱/۹۶ بود. میانگین سطح توانایی ۰/۸۴ و انحراف معیار آن ۰/۴۸ محاسبه شد. همچنین میانه و نمای سطح توانایی در کل آزمون به ترتیب ۰/۸۷ و ۱/۰۶ به دست آمد. با در نظر گرفتن عدد صفر به عنوان حدنصاب قبولی در کل آزمون مشخص شد که ۲۵۳ نفر (۹۵/۱ درصد) در OSCE قبول و ۱۳ نفر (۴/۹ درصد) رد شده‌اند. نتیجه‌گیری محاسبه پارامترهای سوال متناسب برای تحلیل آزمون‌های مبتنی بر عملکرد طبق نظریه سوال پاسخ قابل اجرا است و اطلاعات مفیدی در خصوص نقاط مثبت و منفی آزمون در اختیار می‌گذارد که برای ارائه راهکارهای اصلاحی حائز اهمیت است.

کلید واژه‌ها: ارزیابی صلاحیت بالینی، آزمون عینی ساختارمند بالینی (OSCE)، نظریه سوال پاسخ (Item Response Theory)

روند تفکر انتقادی در دانشجویان پزشکی و
ارتباط آن با وضعیت تحصیلی آنان

علیرضا رئیسی، کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، یعقوب
حسان، صادق درویش، مریم روح الامینی

Introduction: Nowadays critical thinking is a necessity. This way of thinking is needed in medical occupation, and therefore, in order for the present- and the would-be-General Physician to be skillful

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

راضیه نشاط آور، میترا امینی، علیرضا رضوانی، سمیرا ساعیان

مقدمه: در سیستم آموزشی ارتقاء کیفیت آموزش از اصول بنیادی می باشد. در این راستا امر نظارت بر آموزش به عنوان ابزاری قدرتمند جهت شناخت این کیفیت می باشد. گروه آموزشی داخلی نیز به عنوان یکی از مهمترین گروه های آموزش دهنده به دانشجویان پزشکی نقش مهمی در دانشکده های پزشکی سراسر دارد. هدف مطالعه ارایه بازخورد و بررسی کیفیت آموزش در گروه داخلی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز می باشد.

روش: در این مطالعه مقطعی با تشکیل گروه نظارتی شامل کارشناسان آموزش پزشکی، پزشکان عمومی، کارشناسان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و رابطین گروه (عضو خود اعضای هیات علمی گروه داخلی) تشکیل شد و پرسش نامه ساختارمند و نیمه ساختارمند ۲۵ سوالی سوالی تشریحی و چند گزینه ای در مورد مدت زمان و نحوه آموزش در راند آموزشی با حضور استاد و دستیار تخصصی و فوق تخصصی، تعداد روزهای راند در هفته، تعداد روز و نحوه آموزش در درمانگاه، برگزاری کنفرانس آموزشی، نحوه برخورد استاد، نحوه نظارت بر پرونده نویسی و مشاوره های پزشکی، برگزاری کاردکس راند و نمره دهی پایان بخش تنظیم گردید. روایی صوری سوالات با نظر متخصصان آموزش پزشکی و اعضای هیات علمی و پایایی با ضریب آلفای کرونباخ بالای ۰/۸۰ به دست آمد. موارد آموزش بالینی در راندها، درمانگاه ها، کنفرانس ها و دستیابی به اهداف آموزشی جمع آوری و تجزیه و تحلیل گردید.

یافته: گروه غدد، هماتولوژی، نفرولوژی، گوارش، داخلی عمومی ۱ و ۲، عفونی، روماتولوژی و ریه مورد سنجش قرار گرفت. میانگین راند استاد بین ۳ تا ۴ ساعت بود. دانشجویان از راند با دستیار قبل استاد ۹۷،۴ درصد راضی بودند و از وجود آموزش درمانگاهی یک تا دو روز در هفته در بخش غدد، هماتولوژی و داخلی عمومی دو ۷۵،۶ درصد راضی بودند. از ارایه کنفرانس هر روز بعد از راند، ۸۹ درصد راضی بودند. میزان همکاری گروه ها صد در صد و از ارایه بازخورد راضی بودند. به علت شلوغی و ازدحام ناشی از طرح تحول سلامت، دانشجویان معتقد بودند که درصد زیادی از وقتشان به انجام امور بیماران بد حال می گذرد و خواهان جدا سازی بخش های آموزشی و درمانی بودند. درصد

سابقه و هدف: آموزش پزشکی بر بالین بیمار همواره بر اساس مدل سنتی استاد شاگردی آموزش داده شده است. در این روش دانشجویان عملکرد استاد خود را به عنوان الگو، در فعالیت بالینی خود مورد مشاهده قرار می دهند. در مدل آموزش بالینی استاد شاگردی بر دخالت مستقیم دانشجو و شناخت بر اساس دخالت دانشجو و انجام فعالیت در محیط بالینی تاکید شده است. این مطالعه به ارزشیابی دانشجویان پزشکی از اساتید بالینی خود بر اساس مدل شناختی استاد-شاگردی در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر می پردازد روش کار: یک مطالعه توصیفی - تحلیلی در سال ۱۳۹۴، شش مدل یک استاد بالینی در هدایت دانشجویان شامل الگو بودن، مربی بودن، بازاندیشی، چهارچوب بندی، بیان و اکتشافی توسط کلیه دانشجویان سال آخر پزشکی با استفاده از پرسشنامه روا مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته ها: میزان پاسخدهی ۸۶٪ بود. براساس نظرات دانشجویان، نقش های اساتید بالینی در آموزش دوره های بالینی پزشکی به ترتیب اولویت عبارت بودند از الگو بودن، چهارچوب بندی، مربی بودن، باز اندیشی، بیان و اکتشاف. بین رشته تخصصی استاد و نقش آموزشی او رابطه معنی داری مشاهده شد لیکن این رابطه بین جنسیت، سابقه کار، رتبه علمی استاد و نقش وی معنی دار نبود ($P < 0/05$).

نتیجه گیری: یادگیری قابلیت های بالینی، مستلزم کسب تجربه بالینی از سوی دانشجو و تمرین مهارتها با مشاهده کردن، مشارکت، انجام مستقل فعالیت های بالینی، استنتاج و اداره بیماران، تحت نظارت مربی است. تاکید بر نقش های فعال اساتید جهت آموزش موثر تر و بهتر همواره می بایستی در ارزشیابی عملکرد اساتید و بازخورد به آنان مد نظر باشد.

کلید واژه ها: مدل استاد شاگردی شناختی، ارزشیابی، اساتید بالینی، دانشجو

ارائه بازخورد کیفیت آموزش در راستای نظارت

بر آموزش در گروه آموزشی داخلی دانشکده

پزشکی دانشگاه

علوم پزشکی شیراز

قزوین ۹۸ درصد از سوالات بدون اشکال و بقیه یک یا چند اشکال ساختاری داشتند. بیشترین فراوانی اشکالات ساختاری شامل استفاده از عبارتهای "همه موارد" یا "هیچکدام" در گزینه ها (۵۴/۰ درصد)، متمایز نمودن عبارت منفی (۵۴/۰ درصد)، می باشد.

نتیجه گیری: با توجه به اهمیت ارائه سؤالات استاندارد و منطبق با قواعد طراحی سؤالات چند گزینه ای در برگزاری آزمونهای مناسب، بازبینی مستمر سؤالات امتحانی و برگزاری دوره های آموزشی طراحی سؤالات امتحانی توصیه میشود.

کلید واژه ها: پیشرفت تحصیلی، آزمون چند گزینه ای، اصول میلن، ارزشیابی آموزشی

بررسی علل افت تحصیلی از نظر دانشجویان

دانشگاه علوم پزشکی قزوین با استفاده از

الگوی شبکه علیت

مریم جوادی - فریبا زاهدی فر - سونیا اویسی -

امیر جوادی - سید محمد مهدی میر بابایی

زمینه و هدف: افت تحصیلی دانشجویان یکی از مشکلات عمده مراکز آموزش عالی کشور است. در نظر گرفتن علل مشروطی از دیدگاه مشتریانی که این مسئله را تجربه کرده اند می تواند گامی در جهت برنامه ریزی بهتر مدیریت مربوطه باشد. این پژوهش به بررسی علل افت تحصیلی از نظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین با استفاده از الگوی شبکه علیت پرداخته است.

روش ها: این مطالعه به روش کیفی واز نوع اقدام پژوهی (Action Research) و (Enhancement) انجام گرفت. نمونه ها از بین دانشجویان مشروطی دانشگاه علوم پزشکی قزوین انتخاب گردیدند. نمونه گیری به صورت مبتنی برهدف آغاز شده و تا اشباع اطلاعات ادامه یافت. در پایان تعداد شرکت کنندگان به ۴۲ نفر رسید. جمع آوری اطلاعات با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته و بحث گروهی متمرکز و تفسیر داده ها به روش دیکلمن و همکاران انجام گردید.

یافته ها: علل افت تحصیلی از نظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین در پنج مفهوم محوری، استاد، اداره آموزش، استاد مشاور، عوامل

میزان دستیابی به اهداف در بخش های نفرولوژی و عفونی بالاتر بود.

نتیجه گیری: زیر گروه های داخلی به علت تخصصی بودن اهمیت ویژه ای در آموزش دانشجویان دارد که نتایج نشان داد دانشجویان به مباحث آموزشی علاقه مند بوده و در بخشی مثل غدد بزرگسالان مباحث کاربردی در سطح پزشک عمومی نیاز می باشد. آنجایی که نظارت بر آموزش بازخورد و نتیجه مناسبی جهت ارتقای گروههای آموزشی به همراه دارد، پیشنهاد می گردد در سایر دانشگاه های علوم پزشکی نهادینه شود.

کلید واژه ها: نظارت بر آموزش، داخلی، راند

بررسی ساختار سوالات چند گزینه ایی اعضای

هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

سید محمد مهدی امام جمعه، فریبا زاهدی فر، سونیا اویسی

زمینه و هدف: روشهای مختلفی برای ارزشیابی علمی دانشجویان وجود دارد. آزمونهای چند گزینه ای رایجترین انواع آزمونها در آموزش پزشکی میباشد که از درجه پایانی بالایی برخوردارند، اما مسئله روایی محتوا، روایی ساختار، توزیع سطح دانش و رعایت اصول ساختاری آنها همواره مورد توجه محققین قرار داشته است. با توجه به گسترش استفاده از آزمونهای چندگزینه ای، این مطالعه به منظور بررسی کیفیت آزمونهای چندگزینه ای اساتید دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام گرفت.

مواد و روش ها: در این مطالعه توصیفی تحلیلی ابتدا با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ۲ آزمون چند گزینه ایی کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه قزوین در نیمسال دوم سال ۹۱-۹۰ انتخاب گردیدند. سپس از هر آزمون به طور تصادفی ۲۰ سوال از نظر ساختاری به کمک چک لیست استاندارد که مبتنی بر اصول میلن مبنی برای طراحی ساقه و گزینه های سؤال بود، ارزیابی گردید. داده ای مورد نظر وارد نرم افزار SPSS گردیده و با استفاده از آزمون آماری ۲k مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: از مجموع ۷۲۸۰ سؤال مربوط به اساتید دانشگاه علوم پزشکی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

شخصی و استرس استحصال گردید.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به اینکه مشروطی علل مختلفی دارد شناسایی به موقع دانشجویان در معرض خطر و همکاری درون بخشی واحدهای آموزشی و دانشجویی و فرهنگی در دانشگاه ها و اهتمام اساتید راهنمایی تواند در کاهش افت تحصیلی این دانشجویان موثر باشد.

کلید واژه ها: افت تحصیلی، دانشجویان، لگوی شبکه علیت

بررسی میزان تحقق اهداف شناختی و درس

تغذیه دانشجویان پزشکی باروش های تدریس

سنتی و کاوشگری

فریبا زاهدی فر، سونیا اویسی-امیر پیری-نگار رحمانی-سید

محمد مهدی میربابایی

زمینه و هدف: یکی از ارکان اصلی در دانشگاه موضوع آموزش و فرآیند یاددهی و یادگیری است. مناسب ترین روش برای شکوفاسازی استعدادها و توان ابتکاری دانشجویان استفاده از روشهای تدریس خلاق است. زمینه هدف: این پژوهش به بررسی و مقایسه میزان تحقق اهداف شناختی با روش های سنتی و کاوشگری پرداخته است تا میزان تأثیر روش کاوشگری را به طور دقیق مشخص کند

روش ها: با استفاده از روش نمونه گیری سرشماری به بررسی اثربخشی و کارایی دو روش سخنرانی و کاوشگری در تحقق اهداف حیطه شناختی درس تغذیه ۶۱ دانشجوی رشته پزشکی در دومرحله پرداخته شد. در مرحله ی اول از روش سخنرانی و در مرحله دوم از روش کاوشگری جهت تدریس استفاده گردید. جهت جمع آوری داده ها در هر دو مرحله از سؤالات محقق ساخته متناسب با اهداف شناختی تغذیه کاربردی دانشجویان پزشکی استفاده گردیده و به بررسی معلومات، ادراک و فهم فراگیران پرداخته شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آماره های توصیفی مانند فراوانی، میانگین و در آمار استنباطی آزمون t-test و ۲K استفاده گردید.

یافته ها: با توجه به نتایج، روش کاوشگری به طور معناداری تحقق

اهداف شناختی را در سه حیطه دانشی، فهم و کاربرد به دنبال داشته است ($p \leq 0/05$). همچنین در روش کاوشگری دانشجویان به طور معناداری از سطوح بالای حیطه شناختی که شامل درک و کاربرد بود استفاده کرده بودند و میانگین نمرات به طور معناداری در این دو سطح بیشتر بود ($p \leq 0/05$).

نتیجه گیری: شیوه کاوشگری در دستیابی به سطوح بالاترشناختی مؤثر بوده و دانشجویان رابه فهم و تجزیه و تحلیل و بررسی عمیق می رسند. کاوشگری می تواند مشکلات شناختی ناشی از روش تدریس سنتی را حل کند و فراگیران را به مهارتهای کاربرد و تفکر وادارد.

کلید واژه ها: روش تدریس، اهداف شناختی، روش تدریس کاوشگری، روش تدریس سنتی

آگاهی و نگرش دانشجویان بالینی دانشگاه

علوم پزشکی بوشهر از حقوق بیمار

علی رئیسی، کامران میرزایی، ثریا زحمت کش، حسن

کشاوری، عاطفه تشت زر، فاطمه عاشوری، علی فیاض

بخش، رسول عباسی

مقدمه: دفاع از حقوق انسان به منظور حفظ حرمت و عزت او و اطمینان از محافظت از جسم و جان او در مواقع بیماری به ویژه در فوریت های پزشکی بدون هرگونه تبعیض نژادی، سنی، جنسی و توان مالی است. یکی از مشخصه های رضایت مندی بیماران از خدمات سلامتی ارائه شده، رعایت حقوق بیماران است. مطالعه حاضر با هدف تعیین سطح آگاهی و نگرش دانشجویان پزشکی، پرستاری و مامایی مقاطع بالینی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از منشور حقوق بیمار در سال ۱۳۹۳ انجام شد.

روش مطالعه: مطالعه فوق، یک مطالعه توصیفی - تحلیلی بود که بصورت مقطعی انجام شد. جامعه پژوهش، دانشجویان مقطع بالینی (دانشجویان پزشکی، پرستاری و مامایی) در شرف فارغ التحصیلی در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ بود که بصورت طبقه ای تصادفی انتخاب شده بودند. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه دو قسمتی مشتعل

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

روش کار: مطالعه حاضر از نوع توصیفی-مقطعی بود که بر روی ۹۵ نفر از دانشجویان سال آخر رشته های پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ساوه انجام شده است. معیارهای ورود به مطالعه شامل اشتغال به تحصیل در سال آخر رشته های پرستاری و مامایی و عدم شرکت در مطالعات همسان بود. ابزار گردآوری داده ها، شامل فرم اطلاعات دموگرافیک و چک لیست بررسی عملکرد ارتباط با بیمار نابینا بود. جهت بررسی صلاحیت دانشجویان ایستگاهی طراحی شد. دانشجویان در ایستگاه باید با بیمار نامی که به دیابت مبتلا بود، نحوه تزریق انسولین را آموزش می دادند. فعالیت های دانشجو توسط ارزیاب با استفاده از چک لیست عملکرد بررسی می شد، ارزیاب در روند مصاحبه مداخله ای نداشت. علاوه بر آن، دوربین مخفی تمام مصاحبه را ضبط می کرد. فیلم ضبط شده در مواردیکه ارزیاب نتواند عملکرد دانشجو را به طور کامل ارزیابی کند، استفاده می شد.

یافته ها: در مجموع ۷۱ نفر (۷۶/۳٪) از دانشجویان پرستاری و ۲۲ نفر (۲۳/۷٪) از دانشجویان مامایی وارد مطالعه شدند. ۱۴٪ از دانشجویان سابقه ارتباط با بیمار نابینا را داشتند در حالیکه تنها ۲/۸٪ نحوه ارتباط با نابینایان را آموزش دیده بودند که به صورت غیر رسمی بود. ۴۰/۸٪ از دانشجویان در ارتباط با بیمار نابینا در سطح ضعیف و خیلی ضعیف قرار داشتند. به صورتیکه بیش از ۵۰٪ از دانشجویان با صدای بلند با بیمار صحبت کرده، از بیمار بازخورد نگرفته و از توضیح های دیداری جهت توضیح مسائل استفاده می کردند. نتایج مطالعه بیانگر آن بود که اکثر دانشجویان در سطح ضعیف و یا خیلی ضعیف قرار داشتند. علاوه بر آن، نگرش منفی دانشجویان نسبت به این بیماران نیز می تواند این ضعف را تشدید کند. مروری بر سرفصل دروس پرستاری نشان می دهد که واحد درسی جداگانه ای جهت ارتباط با بیمار، بخصوص ارتباط با بیماران با اختلالات ارتباطی در نظر گرفته نشده است و آموزش فعلی نیز در این زمینه کافی و مناسب نیست.

نتیجه گیری: عملکرد دانشجویان در ارتباط با بیمار نابینا در سطح مطلوبی قرار ندارد. بازنگری برنامه آموزشی و ارائه دروس نظری و عملی مرتبط با مهارت های ارتباطی، به کارگیری شیوه ها و روش های تدریس موثر از قبیل ایفای نقش و آموزش در گروه کوچک و تسهیل

بر اطلاعات دموگرافیک و سئوالاتی در زمینه منشور حقوق بیمار بود. نتایج با استفاده از داده های ناپارامتریک با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: درصد پاسخ ۸۹/۳ درصد بود. یافته ها پژوهش نشان داد ۲۴/۲ درصد از دانشجویان دارای سطح آگاهی ضعیف، ۴۹/۶ درصد سطح آگاهی متوسط و مابقی (۲۶/۲ درصد) از سطح آگاهی مناسب برخوردار بودند. بیشترین آگاهی در حیطه " آزادی فردی " و کمترین آن مربوط به حیطه " آگاهی از فرآیند درمان " بود. همچنین سطح نگرش در خصوص حقوق بیمار، در ۲۸/۶ درصد از دانشجویان دارای ضعیف، ۴۸/۴ درصد، متوسط و مابقی (۲۳/۰ درصد) از سطح نگرش مطلوبی برخوردار بودند. بین سطح آگاهی و نگرش دانشجویان یک ارتباط مستقیم و متوسط مشاهده شد ($p = 0.003$, $r = 0.62$) بین سطح آگاهی و نیز سطح نگرش دانشجویان و متغیرهای سن و جنس آنها رابطه ای مشاهده نشد لیکن سطوح آگاهی و نگرش آنان با رشته تحصیلی دانشجو رابطه معنی داری نشان داد (در دانشجویان پرستاری بیشتر از سایر دانشجویان بود) (p)

کلید واژه ها: اخلاق پزشکی، حقوق بیمار، دانشجو، آگاهی، نگرش

ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری و

مامایی در ارتباط با بیمار نابینا

زهرا رضائی شهسوارلو

مقدمه: ارتباط با بیماران از مهمترین و اساسی ترین فعالیت های پرستاران است. برقراری ارتباط مناسب زیر بنای مراقبت پرستاری است که می تواند منجر به ارتقای سلامت بیماران، تامین مراقبت جسمی، حمایت روحی، تبادل اطلاعات کاهش اضطراب و افزایش رضایت بیماران گردد. با توجه به نگرش منفی کارکنان تیم درمان نسبت به بیماران نابینا و اهمیت وجود ارتباط موثر در پیشگیری و درمان بیماری ها و عدم وجود مطالعه ای جهت بررسی صلاحیت دانشجویان پرستاری در ارتباط با بیماران نابینا، مطالعه حاضر به منظور ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی در ارتباط با بیماران نابینا انجام شد.

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

نتیجه گیری: شناسایی ابعاد و نقش عوامل انگیزشی در عملکرد تحصیلی دانشجویان به منظور انجام مداخلات آموزشی و برگزاری کارگاههای آموزشی، به ویژه برای دانشجویان شاغل به تحصیل در حوزه سلامت ضروری می باشد.

کلید واژه ها: انگیزش درونی، انگیزش بیرونی، بی انگیزگی، عملکرد تحصیلی

این فرایند در محیط بالینی می تواند مفید باشد.

Keywords: communication, blind patient, competence

رابطه ابعاد انگیزش با عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

عباس جوادی

بررسی عوامل انگیزشی موثر بر یادگیری دانشجویان پرستاری و

بهداشت عمومی

حسین شاه دوستی، اکرم ژبانی فرد

مقدمه: انگیزش عاملی درونی است که فرد را از درون به فعالیت واداشته و اولین و مهم ترین عامل در امر یادگیری است و برای ایجاد تغییر رفتار در فراگیران، باید به عوامل مرتبط با انگیزه و میزان تأثیر آنها پی برد. لذا هدف این مطالعه تعیین عوامل انگیزشی موثر بر یادگیری دانشجویان در رشته های پرستاری و بهداشت براساس مدل کلمر می باشد.

روش کار: نوع مطالعه از نوع مقطعی توصیفی میباشد که بر روی ۶۰ نفر از دانشجویان بهداشت و پرستاری دانشکده علوم پزشکی اسفراین در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ انجام شد. روش نمونه گیری به صورت تصادفی ساده بود. ابزار جمع آوری داده پرسشنامه محقق ساخته ای براساس مدل کلاست که توسط آقای عربشاهی و همکاران طراحی و روایی و پایایی آن سنجیده شده است این پرسشنامه شامل چهار حیطه جلب توجه، تناسب، اطمینان، رضایت می باشد. داده های جمع آوری شده توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ و با استفاده از آزمون های تی مستقل و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته ها: از میان شرکت کنندگان ۷۱ درصد زن و مابقی مرد بودند. میانگین کل نمره دانشجویان از پرسشنامه ۸۱٫۵ بود. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که بین نمره انگیزش تحصیلی با جنس ($P=0.99$) ارتباط معنی دار وجود نداشت. همچنین بین نمره انگیزش تحصیلی با معدل ($P=0.8$) و تعداد ترم تحصیلی ($P=0.5$) رابطه معنی دار وجود نداشت. مهم ترین عوامل انگیزشی از نظر دانشجویان استفاده از وسایل کمک آموزشی، صحبت از آینده حرفه ای و شغلی، بیان اهداف درس

زمینه و هدف: در هر نظام آموزشی میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان یکی از شاخص های موفقیت در فعالیتهای علمی است. هدف این مطالعه بررسی رابطه انگیزش و ابعاد آن با عملکرد تحصیلی در دانشجویان بود. روش ها: این مطالعه توصیفی- تحلیلی بود. جامعه پژوهش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بودند که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبتی، نمونه ای به حجم ۲۹۱ نفر (دختر و پسر) انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده برای سنجش انگیزش، مقیاس انگیزش تحصیلی (AMS) والرند و همکاران (۱۹۹۲) بود. همچنین معدل کل آنان به عنوان شاخص عملکرد تحصیلی لحاظ شد. تجزیه و تحلیل داده ها بوسیله نرم افزار SPSS ۱۶ و با استفاده از آزمون های همبستگی پیرسون، آزمون t برای گروه های مستقل، آنالیز واریانس و رگرسیون چندگانه در سطح معنی داری ($\alpha = 0.05$) انجام شد.

یافته ها: نتایج بدست آمده نشان داد که مولفه های انگیزش درونی و بیرونی با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری ندارد. اما مولفه بی انگیزگی با عملکرد تحصیلی رابطه معنی داری دارد ($P = 0.006$, $r = 0.16$). میانگین نمره انگیزش درونی و بیرونی در دختران نسبت به پسران بیشتر بود اما میانگین نمره بی انگیزگی در دانشجویان پسر نسبت به دانشجویان دختر برتری داشته که این برتری فقط در بی انگیزگی معنا دار بوده است ($P > 0.001$). همچنین از نظر آماری تفاوت معنی داری فقط در مورد بی انگیزگی در دانشجویان مورد مطالعه برحسب دانشکده مشاهده شد ($P = 0.003$). میانگین انگیزش و مولفه های آن در دانشجویان سال اول نسبت به سایر دانشجویان بیشتر بود ($P = 0.007$), $P = 0.002$.

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

داد.

نتایج: یافته های مطالعه نشان داد که میانگین نمرات عملکرد نمونه های پژوهش در انجام تریاژ ($2/25 \pm 0/7$)، مدیریت راه هوایی ($3/2 \pm 0/6$)، اقدامات نجات دهنده حیات ($3/4 \pm 1/5$)، گذاشتن چست تیوپ ($2/9 \pm 1/5$)، گذاشتن لوله بینی- معدی ($3/5 \pm 2/2$)، مایع درمانی ($1/1 \pm 0/3$)، رگ گیری ($3/1 \pm 0/3$)، بخیه زدن ($4/5 \pm 1/2$) و سونداژ ادراری ($4/3 \pm 0/5$) در سطح ضعیف تا متوسطی قرار دارد. هم چنین بین متغیرهای دموگرافیک و نمرات عملکرد آزمودنی ها ارتباط معنی داری مشاهده نشد.

بحث و نتیجه گیری: یافته های مطالعه حاضر نشان داد که صلاحیت دانشجویان پرستاری جهت ارائه مراقبت در موقعیتهای بحرانی در مهارتهای بررسی شده در سطح پایین تر از حد متوسط قرار دارد. لذا لازم است کلیه دانشجویان پرستاری در ترم آخر جهت آمادگی برای حضور در موقعیتهای بحرانی یکسری مهارتهای تکنیکی و تخصصی علاوه بر مهارتهای پایه که معمولاً در دوره آموزشی خود دریافت کرده اند و در مراقبتهای روزمره بکار می گیرند کسب کنند تا بتوانند در حین ارائه مراقبت در بحران به طور موثر عمل کنند.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: دانشجویان پرستاری، صلاحیت، آزمون بالینی ساختارمند عینی، بحران

آمادگی برای تغییر کارورزان پزشکی در زمینه خودارزیابی

صلاحیت های بالینی

علی عمادزاده

مقدمه: توانایی خودارزیابی به عنوان یک صلاحیت حیاتی حرفه ای گری برای دانشجویان پزشکی در شورای اعتباربخشی آموزش پزشکی مطرح است. در این پژوهش وضعیت آمادگی برای تغییر در زمینه رفتار خودارزیابی صلاحیت های بالینی کارورزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، با استفاده از سازه مراحل تغییر مدل فرآیندی بررسی گردید.

مواد و روش ها: در این مطالعه توصیفی از بین دانشجویان پزشکی که در نیمسال اول تحصیلی ۹۳-۹۲ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد دوره

به صورت واضح، ارتباط چشمی استاد با دانشجو و کوتاه بودن زمان درک یک مطلب بود. شروع درس با طرح سوال، انجام تکالیف ساده و انتخابی بودن محتوای درس پایین ترین عوامل انگیزشی موثر بر یادگیری بودند.

نتیجه گیری: با توجه به نتیجه این مطالعه استفاده اساتید از وسایل کمک آموزشی که باعث افزایش جلب توجه و کاهش یکنواختی میشود در انگیزش دانشجویان نقش بسزایی دارد. همچنین توجه به آینده شغلی و دادن آگاهی درباره جنبه های مختلف رشته، طراحی طرح دوره ها و بیان اهداف به صورت واضح و روشن در ابتدای کلاس، توانایی استاد در برقراری ارتباط با دانشجویان در جلب توجه و انگیزش دانشجویان موثر می باشد و باید به همه اعضای هیات علمی به خصوص در بدو استخدامی در زمینه های مختلف آموزش لازم داده شود.

کلید واژه ها: انگیزش، یادگیری، دانشجویان

ارزیابی سطح صلاحیت دانشجویان پرستاری جهت ارائه مراقبت در موقعیتهای بحرانی با استفاده از آزمون ساختارمند عینی

فاطمه علی اکبری، فرشته آیین

مقدمه: در بحران نقش پرستاران به عنوان یکی از اعضای تیم بهداشتی درمانی بسیار حائز اهمیت است و بالا بردن سطح آمادگی دانشجویان پرستاری و ارزیابی سطح صلاحیت آنها در دوران دانشجویی موضوعی است که در مطالعات کمتر به آن پرداخته شده است. لذا در این مطالعه به بررسی سطح صلاحیت دانشجویان پرستاری جهت ارائه مراقبت در موقعیتهای بحرانی با استفاده از آزمون آسکی پرداخته شده است.

مواد و روشها: در مطالعه حاضر در قالب یک مطالعه توصیفی، صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری جهت پاسخ به بحران با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی مورد ارزیابی قرار گرفت. نمونه های پژوهش را ۴۰ نفر از دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی اصفهان تشکیل می دادند که در سال ۱۳۹۳ بصورت سرشماری انتخاب شدند. آزمون آسکی در این مطالعه متشکل از ۸ ایستگاه آزمون بود که مهارتهای اصلی مورد نیاز در موقعیتهای بحرانی را مورد سنجش قرار

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مامائی در سال تحصیلی ۱۳۹۳ مشغول به تحصیل میباشند. براساس نتایج بدست آمده روایی و پایایی ضریب آلفای کرونباخ برای کل ابزار ۰/۹۶۷ می باشد. همچنین همه شاخصه ها نیکویی برازش مدل، در بازه حد مطلوب خود قرار گرفته اند حاکی از این موضوع است که آیتم های پرسشنامه TLQ از روایی سازه عاملی قابل قبولی برخوردار اند. به منظور بررسی روایی سازه از آنالیز تحلیل عاملی تأییدی استفاده شده که همچنین درخصوص پایایی ثبات پرسشنامه، از ضریب همبستگی اسپیرمن در هر یک از سوالات در مرحله اول و دوم بررسی شده که بیان کننده آن است که همبستگی قبل و بعد سوالات در حد مطلوبی می باشد. به کار بست روش های آموزشی نوین وقتی نتیجه و اثربخش است که بتوان با ابزاری میزان آن را اندازه گیری نمود که نرم ایرانی و بومی داشته باشد لازم و ضروری است. لذا به طور کلی نتایج این مطالعه نشان داد که میتوان از این ابزار بعنوان پرسش نامه ای کاربردی و استاندارد در جهت گسترش روش های آموزشی و یادگیری بخصوص یادگیری تیمی استفاده نمود.

کلید واژه ها: روایی - پایایی - پرسش نامه TLQ - یادگیری تیمی

حیطه: ارزیابی برنامه

ارزیابی مقایسه ای برنامه جدید دروس

ارتودنسی با برنامه درسی قبلی از دیدگاه اعضاء

هیأت علمی دانشگاه های منتخب کشور

سعید جلال، فرزین اصلانی، فاطمه سفیدی

مقدمه و هدف: ارزیابی یکی از فرایندهای مهم در روند آموزش می باشد، بخصوص ارزیابی برنامه درسی که توسط آن می توان نیازهای کلینیکی دانشجویان را برآورده کرد. هدف از این مطالعه ارزیابی مقایسه ای برنامه درسی جدید ارتودنسی با سر فصل درسی قبلی ارتودنسی از دیدگاه اعضاء هیأت علمی دانشگاه های منتخب کشور می باشد. مواد و روشها: در این مطالعه توصیفی- مقطعی، پرسشنامه ای شامل ۲۸ سؤال بین ۵۰ نفر از اعضاء هیأت علمی بخش ارتودنسی دانشکده های دندانپزشکی دانشگاههای علوم پزشکی تهران، شهید بهشتی، قزوین، آزاد تهران، تبریز، اصفهان، ارومیه و آزاد خوراسگان

کارروزی خود را می گذرانند، ۱۲۷ نفر با استفاده از جدول مورگان بر اساس نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار انجام پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود که سوالات آن شامل سه بخش، اطلاعات دموگرافیک، سوالات زمینه ای و سوالات مربوط به سازه مراحل تغییر بود. پس از تایید روایی و پایایی، پرسشنامه ها به روش خود ایفا تکمیل گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون های آماری آنالیز واریانس یکطرفه، تی تست، کروسکال والیس و ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

نتایج: بیشتر از نیمی از دانشجویان (۷۰/۴۹٪) در مراحل اولیه مدل فرانظری یعنی مرحله تفکر و پیش تفکر قرار داشتند. حدود ۴/۹٪ دو مرحله مذکور را پشت سر گذاشته و در مراحل بالای مدل قرار داشتند و ارزیابی از صلاحیت بالینی خود را انجام داده بودند. ۱۵/۵۸٪ از دانشجویان در مرحله نگهداری قرار داشتند و خودارزیابی از صلاحیت بالینی جزئی از رفتار آنها شده بود.

نتیجه گیری: نتایج بیانگر آن است که اکثر دانشجویان پزشکی ارزیابی از عملکرد بالینی خود را انجام نمی دهند. این در حالی است که خودارزیابی و شناسایی نیازهای آموزشی برای یادگیری مادام العمر ضروری به نظر می رسد. پیشنهاد می شود خودارزیابی به همراه سایر روشهای ارزیابی مورد استفاده قرار گیرد.

کلید واژه ها: خودارزیابی، مدل فرانظری، مراحل تغییر، صلاحیت بالینی، کارورزان پزشکی

کفایت روان سنجی نسخه فارسی پرسش نامه

TLQ در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم

پزشکی ایران در سال ۱۳۹۳

لیلا کرمی آق قلعه

هدف این پژوهش کفایت روان سنجی نسخه فارسی پرسش نامه TLQ (Team Learning Questionnaire) در دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۱۳۹۳ بود. این مطالعه از نوع توصیفی، مقطعی می باشد. که نظرات تعداد ۱۰۰ نفر از دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایران که در دانشکده پرستاری و

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

امروزی هم‌خوان باشد، بنابر این نیاز به ارتقای مستمر کیفیت بیشتر احساس می‌شود و در این میان دانشگاه‌های علوم پزشکی که خود تربیت‌کننده نیروی حرفه‌ای بوده و از سوی دیگر متولی ارائه خدمات به جامعه می‌باشد و کیفیت خدمات آنان مستقیماً با سلامت جامعه و کیفیت زندگی انسان‌ها ارتباط دارد، بیش از پیش نیاز به توسعه کیفیت و کمیت خدمات آموزشی دارند. به همین جهت هدف از مطالعه حاضر طراحی مدل اعتباربخشی یک دانشگاه علوم پزشکی می‌باشد که تمام موسسات و اجزای داخلی آن را به صورت مستقل و روابط متقابل آن با حوزه‌های مرتبط را مورد بررسی قرار دهد و بتواند هر دانشکده، حوزه معاونت، بیمارستان، مرکز بهداشت و... را به صورت مستقل مورد ارزیابی قرار دهد و با مجموع ارزیابی‌های تک تک اجزا و ارزیابی روابط بین آن به اعتباربخشی دانشگاه برسد.

روش جمع آوری اطلاعات: جمع آوری اطلاعات در این مطالعه، با استفاده از روش فوکوس گروپ بود به این صورت که در طی ۲۰ جلسه ۲ ساعته که در هر جلسه تعداد ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی و غیرهیات علمی دانشگاه که در روند اعتباربخشی درمانی دانشگاه نیز مشارکت فعال داشتند انجام شد. روش تحلیل داده‌ها: تحلیل محتوای کیفی این داده‌ها به روش conventional انجام گرفت.

نتایج: نتایج حاصل از تحلیل کیفی محتوا در ۱۲ تم طبقه بندی شد که شامل: طراحی ابزار اعتباربخشی دانشکده (ها) پزشکی، پرستاری، مامایی، بهداشت، داروسازی و...، طراحی ابزار اعتباربخشی آموزشی بیمارستان‌های آموزشی و مراکز بهداشتی درمانی، طراحی ابزار اعتباربخشی آموزشی حوزه معاونتی دانشگاه (معاونت آموزش، معاونت تحقیقات، معاونت درمان و...)، طراحی ابزار اعتباربخشی آموزشی فرایندهای بین بخشی، طراحی ابزار اعتباربخشی آموزشی دانشگاه علوم پزشکی، تعیین شاخص‌های ارزشیابی برای هر گویه از ابزارهای به دست آمده، وزن دهی به شاخص‌های هر گویه جهت ارزشیابی آن، تعیین گویه‌های الزامی، ترجیحی و فرصت دار، تعیین حدنصاب امتیاز لازم برای کسب رتبه اعتباربخشی دانشگاه، تعیین نمره ارتقای مستمر کیفیت فرایندها، تعیین امتیاز برای میزان پاسخگویی دانشگاه به افراد ذینفع و جامعه می‌باشد.

نتیجه گیری: به ترتیب در تم طراحی ابزار اعتباربخشی آموزشی هر

اصفهان توزیع شد. در نهایت داده‌های به دست آمده توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد رابطه بین کوریکولوم جدید و قبلی معنادار می‌باشد. از دید اعضای هیات علمی مهمترین نقاط قوت به ترتیب اولویت عبارت بودند از: افزودن مبحث "مشکلات رویشی دندانها" به ارتودنسی نظری ۲، افزودن مبحث "توجه به اطلاعات و اصول کنترل عفونت" به ارتودنسی عملی ۱، جابجایی مبحث "تشخیص، اصول معاینات کلینیکی، تهیه ابزار و وسایل، قالب گیری، محاسبات مدل‌های ارتودنسی و آنالیز فتوگرافی" از ارتودنسی نظری ۲ به ارتودنسی نظری ۱. مهمترین نقاط ضعف نیز به ترتیب اولویت شامل: حذف مبحث "فلسفه، هدف و زمان درمان و طرح ریزی درمان در دوره‌های مختلف رویش، دندانان" از ارتودنسی نظری ۳، حذف مبحث "متد‌های بررسی رشد و نمو جمجمه" از ارتودنسی نظری ۱ حذف مبحث "شکافهای دهان و صورت شامل طبقه بندی و مورفولوژی و نحوه تشکیل و درمان آن" از ارتودنسی نظری ۳ نتیجه گیری: بر اساس نتایج به دست آمده به نظر می‌رسد که تغییرات برنامه درسی ارتودنسی اگر چه نقاط مثبتی داشته اما از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشکده‌های دندانپزشکی بدون اشکال نمی‌باشد. لذا استفاده از نتایج این تحقیق می‌تواند موجب اصلاحات بیشتر نقاط ضعف برنامه درسی ارتودنسی گردد.

کلید واژه‌ها: ارزیابی برنامه درسی، ارتودنسی، اعضای هیات علمی

طراحی یک مدل جدید اعتباربخشی دانشگاه علوم پزشکی در راستای طرح تحول آموزش علوم پزشکی

آفاق زارعی، غلامحسین محمودی راد، زهرا کیانی

مقدمه: ارتقای مستمر کیفیت وظیفه انکارناپذیر سازمانها در دنیای رقابتی امروز است تا بتوانند با تامین انتظارات ذی‌نفعان و نیازهای جامعه به بقا و توسعه خود ادامه دهند. دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی نیروی کاری سازمانها و کشور را در فضای علمی در حال توسعه امروز تامین می‌نمایند و تولیدات علمی آنان می‌بایست با نیازهای بشر

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

اینترنتی و کتابخانه ای بر اساس کلید واژه هایی نظیر کد های اخلاقی، مدیریت اطلاعات سلامت، ارزش های اخلاقی، انجمن های مدیریت اطلاعات سلامت، انجمن انفورماتیک پزشکی جستجو صورت پذیرفت و انجمن ها انتخاب گردیدند. در گام دوم کدهای اخلاقی مرتبط با حرفه ی مدیریت اطلاعات سلامت از انجمن های حرفه ای استخراج گردید. سپس کدهای اخلاقی و نقاط مشترک مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: در بررسی چهار انجمن مدیریت اطلاعات سلامت آمریکا، کانادا و استرالیا و انجمن بین المللی انفورماتیک پزشکی، ۶۷ عدد کد اخلاقی استخراج شد که در چهار محور استقلال فردی، مفید بودن، ضرر نرساندن، عدالت طبقه بندی گردید. استقلال فردی بیشترین اهمیت را در بین انجمن ها ۵۴٪ کد ها، مفید بودن ۳۸٪، عدالت ۳۱٪، ضرر نرساندن ۱۷٪ داشت.

بحث و نتیجه گیری: استخراج مفاهیم و موضوعات اخلاقی زیربنای مناسبی برای تدوین کدهای اخلاقی در زمینه ی مدیریت اطلاعات سلامت فراهم نمود. همچنین راهنمایی گویا و کاربردی برای عملکرد حرفه ای کارکنان مدیریت اطلاعات سلامت ارائه نمود. انتظار می رود این کدها به دلیل تناسب با فرهنگ و اعتقادات ایرانیان بهتر پذیرفته شود و در صورت ایجاد زمینه های مناسب سازمانی، اجرای آن در محیط های آموزشی ایران در مقایسه با استفاده از کدهای اخلاقی تدوین شده در دیگر کشورها با کمترین اشکال مواجه شود.

کلید واژه ها: کد اخلاقی، مدیریت اطلاعات سلامت، انجمن مدیریت اطلاعات سلامت

بررسی وضعیت آموزش بالینی در راند از دیدگاه

فراگیران و اساتید در بخش های مازور دانشگاه

علوم پزشکی زنجان

فریبا آربونی، دکتر عباسعلی نوریان

مقدمه: راند آموزشی یکی از شیوه های آموزش بالینی است که نقش بسزایی در آموزش فراگیران ایفا می کند، جهت ارتقای کیفیت آن، شناخت نقاط ضعف و قوت مطالعه ای با بررسی وضعیت آموزش در

دانشکده، تم طراحی ابزار اعتباربخشی آموزشی هر بیمارستان آموزشی و مرکز بهداشتی درمانی، تم طراحی ابزار اعتباربخشی آموزشی هر حوزه معاونتی دانشگاه یک ابزار جداگانه طراحی می گردد. در مراحل بعدی برای هر گویه از ابزارهای اعتباربخشی به دست آمده، شاخص هایی تعیین و به آنان وزن داده می شود. برای کسب اعتبار توسط دانشگاه و همچنین برای ارتقای مستمر کیفیت نیز نمره تعیین و در نهایت برای میزان پاسخگویی دانشگاه به افراد ذینفع و جامعه نیز امتیاز تعیین می شود. با توجه به مطالب ذکر شده این ابزار می تواند به طور موثری در اعتباربخشی دانشگاه های علوم پزشکی استفاده قرار گیرد.

کلید واژه ها: اعتباربخشی، دانشگاه علوم پزشکی، ابزار، طراحی

کدهای اخلاقی رشته ی مدیریت اطلاعات سلامت از دیدگاه

انجمن های حرفه ای

مرضیه معراجی، ساناز سادات محمودیان

مقدمه: یکی از راه های گسترش اخلاق در سازمان ها، تبیین رفتارهای پذیرفته شده ی اخلاقی در موقعیت های خاص، در قالب کدهای اخلاقی است که محتوای آن از توجه به تفاوت های ایدئولوژیک و فرهنگی در جوامع مختلف متفاوت خواهد بود. کد های اخلاقی مجموعه ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروه ها را تعیین می کند. متخصصان مدیریت اطلاعات سلامت با مسائل اخلاقی زیادی روبرو هستند که به طور ناگهانی به وجود می آیند. لذا وجود کدهای اخلاقی می تواند راهنمایی فوری درباره آنچه باید انجام شود فراهم کند. بر این اساس و با توجه به اهمیت اطلاعات در حوزه سلامت، تدوین کدهای اخلاقی برای متخصصان مدیریت اطلاعات سلامت، اهمیت زیادی دارد. در این مقاله به بررسی کدهای اخلاقی رشته ی مدیریت اطلاعات سلامت از دید انجمن های حرفه ای پرداخته شده است.

روش بررسی: این مطالعه به منظور تدوین کدهای اخلاقی برای متخصصان مدیریت اطلاعات سلامت به روش توصیفی-مقایسه ای انجام گردید. این مطالعه در دو گام بررسی متون و انتخاب انجمن های حرفه ای و بررسی اشتراکات کدهای اخلاقی انجمن های منتخب و استخراج کدهای اخلاقی پیاده شد. گام اول با استفاده از جستجوی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزش

meduc17.behdasht.gov.ir

دارد به علت انتظارات بالای فراگیران از آموزش دانست، لذا رضایت موضوعاتی همچون نظم و ترتیب و همچنین مدیریت برگزاری راند آموزشی بسیار بااهمیت بوده و می بایستی این امر توجه خاص برنامه ریزان آموزشی قرار گیرد.

کلید واژه ها: آموزش بالینی - راند آموزشی - بخش های ماژور- فراگیران - اساتید

مروزی بر روش های تدریس مورد استفاده در برنامه های بازنگری شده پزشکی عمومی

محمد شریعتی، مریم علیزاده، مریم کرباسی مطلق

سابقه و هدف: در سال های اخیر، توجه ویژه ای به بازنگری برنامه درسی رشته های پزشکی معطوف شده است. اما در این میان تغییر در روش های تدریس به عنوان یکی از چالش های اساسی در برنامه های بازنگری شده، مشکل بسیاری از موسسات آموزشی است. تجربه نشان داده است، روش های تدریس یکی از سخت ترین عناصر برنامه درسی برای ایجاد تغییر است به نحوی که همچنان در بسیاری از برنامه های بازنگری شده، روش تدریس مورد استفاده سخنرانی غیر تعاملی است. لذا هدف این مطالعه، مرور نظام مند روش های تدریس مورد استفاده در برنامه های بازنگری شده پزشکی عمومی در آسیا و آفریقا است.

روش کار: با توجه به سوال اصلی پژوهش که براساس ECLIPS از گایدلاین KCE می باشد، کلمات کلیدی: روش تدریس، کوریکولوم، پزشکی و بازنگری به زبان فارسی و انگلیسی در پایگاه داده های Medline، CINAHL و IranMedex بدون در نظر گرفتن محدودیت زمانی مورد جستجو قرار گرفتند.

یافته ها: از ۴۸۰ مقاله جستجو شده، ۲۶ مقاله کامل، مورد بررسی قرار گرفت. در کشورهای آسیای شرقی و مرکزی، برنامه های درسی سنتی با روش های تدریس سخنرانی و استاد-محور، در کشورهای آسیای جنوب شرقی، مالزی، بحرین و آفریقا برنامه های درسی مبتنی بر جامعه ۲ و حل مسئله ۳، با روش هایی تدریس هایی مانند یادگیری در گروه کوچک ۴، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، ایفای نقش ۵ و شبیه

راند از دیدگاه فراگیران و اساتید در بخش های ماژور دانشگاه علوم پزشکی زنجان انجام گردید.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی کلیه فراگیرانی و اساتیدی که در نیمه دوم سال تحصیلی ۹۱-۹۰ در دو بخش ماژور از آموزش برخوردار بودند را مورد بررسی قرار گرفتند، کارآموزان بخشهای ماژور (اطفال، داخلی، جراحی و زنان) به ترتیب (۱۳، ۱۱، ۱۳، ۱۴) و کارورزان (۱۱، ۱۴، ۲۰، ۱۲) دستیاران (۱۳، ۱۴، ۱۳) و اساتید (۱۴، ۱۳، ۴، ۶) را شامل می شدند، ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای خود ساخته بود که روایی آن مورد نظر صاحب نظران قرار گرفت و پایایی با ۰/۸۳. آن مورد بررسی و تأیید شد، پرسشنامه حاوی پنج آیتم بود شامل ۱- دفعات برگزاری راندکاری و آموزشی در هفته ۲- دفعات برگزاری راند آموزشی ۳- نحوه برگزاری راند ۴- برگزاری گراند راند ۵- شرکت فعال فراگیران در راند می باشد که در رابطه با فعالیت آموزشی فراگیران در راند طراحی شده بود، بعد از جمع آوری اطلاعات بدست آمده و کدبندی داده ها و ورود اطلاعات، داده ها مورد تجزیه و تحلیل توصیفی قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج تخصیص یافته به راند آموزشی در بخشهای ماژور (اطفال، داخلی، جراحی و زنان) توسط کارآموزان به ترتیب (۴۹٪، ۶۸٪، ۳۵٪، ۵۲٪) کارورزان (۳۵٪، ۶۶٪، ۴۶٪، ۴۲٪) دستیاران (۳۸٪، ۶۶٪، ۲۶٪، ۴۲٪) و اساتید (۷۴٪، ۵۹٪، ۷۰٪، ۵۷٪) می باشد نشان میدهد بطور کلی فراگیران در بخش داخلی و اساتید بخش اطفال وضعیت آموزشی در این حیطه بیشترمطلوب دانستند، در بخش اطفال بیشترین امتیاز را کارورزان، دستیاران و اساتید به برگزاری گراند راند به ترتیب (۶۸٪، ۸۸٪، ۹۶٪) دادند، در بخش داخلی، فراگیران بیشترین امتیاز را به نحوه برگزاری راند آموزشی دادند (۹۰٪) و در بخش زنان، اساتید بیشترین امتیاز را به دفعات برگزاری راند کاری و آموزشی دادند (۹۶٪) و در بخش جراحی، دستیاران و اساتید بیشترین امتیاز را به شرکت فعال فراگیران در گراند راند اختصاص دادند (۹۳٪) که نشانگرمطلوب بودن وضعیت آموزشی در موارد اشاره شده می باشد.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به دیدگاههای فراگیران و اساتید در راند آموزشی، تفاوتی بین بخشی باعث شده شیوه برگزاری راند آموزشی تنوع قابل ملاحظه ای داشته باشد به نظر میرسد این تفاوت احتمال

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

بیمارستان های خصوصی باعث فشار به این بیمارستان ها جهت ارائه خدمات با کیفیت بالا از جمله به کارگیری پزشکان ماهرتر، دستگاه های مجهزتر، داروهای جدیدتر شده است (۳). با توجه به این که کوریکولوم داروسازی ایران از نظر نگاه به محور «مراقبت های دارویی و خدمات مربوطه» دارای کاستی هایی نسبت به دانشگاه های برتر دنیا می باشد مانند سهم کم واحدهای مرتبط (۲۰٪ در مقابل ۶۰٪/۲ میانگین دانشگاه های بررسی شده) (۴) و نیز اهمیت روزافزون نقش مراقبت های دارویی و داروسازی بالینی در بیمارستان ها، هدف از این مطالعه افزایش کیفیت آموزش بخش عملی درس کارآموزی بیمارستانی با رویکرد استفاده از بیمارستان خصوصی در امر آموزش واحد کارآموزی بیمارستانی می باشد. روش کار: در برنامه آموزشی دکترای حرفه ای داروسازی، کارآموزی بیمارستانی در قالب ۸ واحد درسی به صورت، ۲ واحد کارآموزی داروخانه ی بیمارستانی (دارای ۲بخش عملی و تئوری) و ۶ واحد کارآموزی در عرصه ی بیمارستانی ارائه می شود. این پژوهش مربوط به بخش عملی درس دو واحدی کارآموزی بیمارستانی می باشد. دانشجویان کارآموز طبق طرح درس به گروه های ۳-۴ نفره تقسیم شدند و تحت نظر مربی، در ۳ بیمارستان شامل یک بیمارستان خصوصی (آپادانا) و دو بیمارستان دولتی آموزشی (امام خمینی (ره) و آیت ... طالقانی) و هر بیمارستان ۳ جلسه، دوره کارآموزی خود را گذراندند. به منظور بررسی اثربخشی این پژوهش، پرسشنامه رضایت سنجی از برگزاری این واحد درسی در بخش خصوصی نسبت به بخش دولتی طراحی گردید. این پرسشنامه حاوی: ۱۳ سوال رضایت سنجی با طیف ۵ قسمتی لیکرت (رضایت خیلی زیاد برابر با نمره ۵، زیاد برابر با نمره ۴، متوسط برابر با نمره ۳، کم برابر با نمره ۲ و خیلی کم برابر با نمره ۱)، ۴ سوال نظر سنجی در مورد برگزاری این واحد درسی در بیمارستان های خصوصی و دولتی، یک سوال باز جهت ذکر «معایب و مزایای آموزش در این بیمارستان ها» و نهایتاً یک سوال با عنوان «از کدام بیمارستان بیشترین رضایت را داشتید» بود. برای تعیین پایایی و همسانی درونی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و روایی آن توسط اساتید گروه بالینی بررسی گردید.

کلید واژه ها: بیمارستان خصوصی، پرسشنامه، رضایتمندی، کارآموزی

سازها ۶ تدریس می شوند. در دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز بعد از بازنگری در برنامه درسی، روش های تدریس به سمت روش های فعال ۷ و تعاملی همچون بحث در گروه های کوچک، ایفای نقش، یادگیری مبتنی بر تیم ۸ و یادگیری ترکیبی ۹ سوق داده شده است.

نتیجه گیری: روش تدریس مورد استفاده در هر کوریکولوم متناسب با رویکرد آن کوریکولوم، متغیر است. طیفی از روش های تدریس در آموزش پزشکی در کشورهای فوق مورد استفاده قرار می گیرد. این طیف از روش های استاد- محور شروع شده و تا روش های کاملاً دانشجو- محور ادامه می یابد. همزمان با تغییر در برنامه های درسی، روش های تدریس به سمت دانشجو- محوری و تاکید بر مسئولیت پذیری یادگیری پیش می روند. علاوه بر رویکرد برنامه درسی، عوامل دیگری همچون فرهنگ، شرایط اقتصادی، جو و فضای آموزشی و نیز نیروی متخصص بر نوع روش تدریس انتخابی تاثیر دارد.

کلید واژه ها: روش های یاددهی- یادگیری، بازنگری برنامه درسی

ارزیابی کیفیت آموزش واحد کارآموزی

بیمارستانی با رویکرد به کارگیری بیمارستان

خصوصی علاوه بر بیمارستان های دولتی در

دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی

جندی شاپور اهواز

مریم آقا کوچک زاده، کاوه اسلامی، پرنیان غنچه

بخش دارویی یکی از اجزای لاینفک ساختار بیمارستانی می باشد و کلیه فعالیت های مرتبط با دارو شامل حوزه های تهیه (خرید و ساخت)، توزیع، تجویز و مصرف منطقی داروها، ارائه مشاوره های درمانی برای بیماران بستری و سرپایی از جمله مشاوره های فارماکوکنتیکدی در زمینه مسمومیت ها، عوارض و تداخلات دارویی و محاسبه نیاز های تغذیه ای تزریقی باید زیر نظر این بخش و دکتر داروساز مسئول صورت گیرد (۱). بیمارستان های دولتی با وسعت چشمگیر خود اغلب با ویژگی هایی از قبیل نارضایتی بالای دریافت کنندگان خدمات بهداشتی و درمانی و ارائه کیفیت پایین خدمات شناخته می شود (۲) و در مقابل شرایط بازار رقابتی شدید در صنعت

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

علوم پزشکی ایلام در سال ۹۴

طیبه شکری

مقدمه: آموزش بالینی فرصت مناسب و مطلوبی برای مشاهده و تمرین معاینه فیزیکی و مهارتهای ارتباطی و الگو بودن استاد در یک رویکرد جامع به مراقبت بیمار فراهم می نماید. بازخورد نامناسب و یا وجود یک سیستم تقویت منفی و بی نظمی در برگزاری راند های آموزشی، ممکن است دانشجویان را از آموزش بالینی خسته و دلسرد نماید. بنابراین موانع مختلفی بر روند و کیفیت آموزش بالینی تأثیر گذار می باشند. هدف مطالعه حاضر بررسی موانع آموزش بالینی در بیمارستان های آموزشی از دیدگاه اعضای هیئت علمی بالینی دانشگاه می باشد. روش کار: روش تحقیق، کیفی و ابزار جمع آوری داده ها، مصاحبه نیمه ساختارمند با نمونه گیری هدفمند و شامل اعضای هیئت علمی بالینی بود که مسئولیت راهنمایی آموزشی دانشجویان پزشکی در بخش های بالینی را به عهده داشتند. مصاحبه ها تا زمان اشباع داده ها ادامه یافت. داده ها به روش محتوای کیفی تحلیل و سپس کدگذاری و دسته بندی انجام گردید. جهت افزایش قابلیت اعتماد، مور و بازبینی مکرر داده ها و اصلاح کدگذاری انجام شد. یافته ها: از مهمترین موانع آموزش بالینی از دیدگاه اساتید بالینی، برگزاری کلاس درس تئوری دانشجویان در بخش بالینی، عدم اختصاص پاداش جبران فعالیت ها یا امتیاز خاص به اعضای هیئت علمی که مسئولیت راهنمایی آموزشی دانشجویان در بخش را دارند، کمبود امکانات سمعی بصری مورد نیاز آموزش بالینی و کیفیت پایین آنها، عدم وجود برنامه مدون برای آموزش اصول اخلاق حرفه ای و کاهش بیماران آموزشی بود. بحث و نتیجه گیری: بالین بیمار تنها جایی است که در آن گرفتن شرح حال، انجام معاینه فیزیکی، نگرش مراقبتی می تواند با مثال واقعی یاد داده و یاد گرفته شود. لذا توجه به موانع و اتخاذ راهکارهای مناسب برای رفع موانع آموزش بالینی منجر به افزایش کیفیت آموزش بالینی به عنوان تنها منبع غنی آموزش بالینی در محیط واقعی خواهد شد.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: آموزش بالینی، بیمارستان های آموزشی، اعضای هیئت علمی

ارزشیابی کیفی کوریکولوم رشته کارشناسی
ارشد آموزشی پزشکی به روش نقد و خبرگی

بررسی رضایت مندی دانشجویان واساتید از
چگونگی اجرا و ارزیابی کیفی طرح ادغام افقی
وامکان اجرای طرح ادغام به صورت عمودی
(vertical integration) در مقطع علوم پایه
دانشگاه علوم پزشکی شیراز

محمدرضا حاتم نژاد

در آموزش پزشکی سنتی، دوره علوم پایه مطالب بصورت مستقل و نامرتب با یکدیگر و هرکدام به صورت جداگانه و در هر ترم یکی از دروس ارائه می گردد، لذا درک مطالب و ایجاد ارتباط بین موضوعات مربوط به دروس مختلف برای دانشجو دشوار خواهد بود اما در این روش (ادغام افقی) دانشجو میتواند تمام مباحث مربوط به هم را در یک ترم مطالعه کرده و مطالب با دسته بندی بهتر و روشن تر به دانشجو القا میشود. تحلیل مفهوم ادغام موجب می شود ابعاد ویژگی ها و کاربرد ها؛ عوامل مؤثر بر آن و پیامدهای آن روشن گردد. منظور از ادغام عمودی، ادغام دروس علوم پایه با علوم بالینی است. ادغام به روش عمودی بین علوم پایه و علوم بالینی با روش یادگیری مبتنی بر مسئله (PBL) موجب تعمیق یادگیری می شود. در واقع ادغام به روش عمودی هم شامل تماس زود رس دانشجویان در ترم های نخست با بیمار در علوم پایه و هم چنین ادغام آموزش علوم پایه در دوره بالینی می باشد. تجربیات نشان داده است هر چقدر تدریس با آموزش عملی (Practical) و بر اساس رشته مربوطه (Job analysis) همراه باشد انگیزه دانشجو در فراگیری مطالب افزایش می یابد. حال برای سنجیدن میزان کارآمدی طرح ادغام میزان رضایت افراد دانشجویان و اساتید مورد مورد ارزیابی قرار میگردد. در انتها نیز امکان عملی شدن طرح ادغام عمودی و مهم ترین نقطه نظرات دانشجویان مورد بحث قرار میگردد.

کلید واژه ها: رضایت مندی- دانشجویان و اساتید- ارزیابی ادغام افقی- امکان اجرای ادغام عمودی- علوم پزشکی شیراز

موانع آموزش بالینی در بیمارستان های
آموزشی از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

در دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۹۳

لیلا بذرافکن، فریبا خانی پور

زمینه و هدف: برای موفقیت هر چه بیشتر رشته ی آموزش پزشکی و شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه آموزشی، ارزیابی و بررسی نقطه نظرات دانش آموختگان، اساتید و خبرگان ضروری است. هدف از انجام این ارزیابی، شناسایی نقاط ضعف و قوت برنامه آموزشی رشته آموزش پزشکی است.

روش کار: پژوهش حاضر از نوع مطالعات تلفیقی (کیفی با استفاده از مدل خبرگی و نقد و کمی با استفاده از پرسشنامه) است که در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۲۰۱۴ انجام شد. در این پژوهش برنامه درسی رشته کارشناسی ارشد آموزش پزشکی توسط گروهی از صاحب نظران آموزشی مورد نقد قرار گرفت. اطلاعات، از طریق مشاهده، مصاحبه، فوکوس گروپ، اسناد و مدارک و پرسشنامه جمع آوری شد. مرحله ی اول اجرای مدل خبرگی و نقد، تشکیل جلسه ی دلفی به شیوه ی گروه متمرکز با حضور ۵ نفر از اساتید آموزش پزشکی و ۱۰ نفر از صاحب نظران آموزشی مطرح کشوری (مجموعاً ۱۵ نفر) بود که در سه بخش توصیف، تفسیر و ارزیابی کوریکولوم اجرا شد. قبل از جلسه، به اساتید و صاحب نظران آموزشی در مورد پژوهش و محرمانه بودن اطلاعات دریافتی توضیح داده شد و فرم رضایت نامه در اختیار ایشان قرار گرفت. جلسه توسط یکی از اساتید آموزش پزشکی در سه بخش (توصیف، تفسیر و ارزیابی برنامه درسی) زمانبندی و مدیریت گردید. در مرحله دوم، چندین مصاحبه به صورت فردی با افراد فوق انجام شد. در مرحله سوم، پیاده سازی فیلم های ضبط شده از جلسه فوکوس گروپ، به صورت مکتوب انجام شد. در مرحله چهارم، از روش تحلیل محتوای عرفی جهت تحلیل داده های کیفی استفاده شد. در مرحله پنجم (آغاز مرحله کمی پژوهش)، با استفاده از گزارش کیفی مرحله قبل، پرسشنامه ای تهیه شد که در اختیار ۲۰ نفر از دانش آموختگان این رشته قرار گرفت. در این مرحله برای تحلیل داده های کمی از روش های آماری چون تحلیل واریانس یکطرفه، ضریب همبستگی پیرسون و ... استفاده گردید.

یافته ها: برنامه درسی رشته آموزش پزشکی، دارای نقاط ضعف و قوتی در عناصر تشکیل دهنده برنامه می باشد. از جمله نقاط ضعف

موجود: عدم نگرش راهنما برای دروس عملی، عدم در نظرگیری تمرین عملی مشترک جهت ادغام بین دروس، عدم توجه کافی به جنبه های عملی و کاربردی دانش در این رشته، عدم توجه به ارزشیابی عملکردی و تکوینی، عدم بازنگری مستمر برنامه درسی و از جمله نقاط قوت: مناسب بودن این رشته جهت اساتید و تاثیر مثبت آن بر عملکرد استاد و دانشجو در کلاس می باشد.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه رشته آموزش پزشکی تا حدودی رشته نوظهوری در ایران می باشد و با عنایت به نقاط ضعف موجود در برنامه، بازنگری برنامه آموزشی بر مبنای محورهای اصلی برنامه (اعم از: پیامدها، محتوای آموزشی، راهبردها و استراتژی های آموزشی، ارزشیابی دانشجویان، مدیریت دوره) پیشنهاد می گردد.

کلید واژه ها: نقد و خبرگی آیزنر، رشته آموزش پزشکی، برنامه آموزشی

حیطه: ارزیابی برنامه

بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه

علوم پزشکی قزوین در رابطه با جو آموزشی

دانشکده پزشکی با استفاده از مدل DREEM

فریبا زاهدی فر

بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین در رابطه با جو آموزشی دانشکده پزشکی با استفاده از مدل DREEM عباس علامی، مهرزاد سرابی، فریبا زاهدی فر، نوید محمدی چکیده زمینه و هدف: عوامل بسیاری در فرایند آموزش نقش دارد و میتواند بر یادگیری فراگیران مؤثر باشد. مطالعه حاضر با هدف ارزشیابی محیط آموزشی از دید دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین و بر اساس مدل (Dundee ready education) DREEM environment measure صورت گرفت.

روش کار: این مطالعه از نوع توصیفی بود که با استفاده از روش نمونه گیری سرشماری و پرسشنامه DREEM بر روی ۱۱۸ دانشجوی پزشکی دانشکده پزشکی در سال ۱۳۹۳ انجام شد. داده ها توسط نرم

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

به صورت تصادفی به دو گروه آموزش به شیوه کارگاهی (۳۳ نفر) و آموزش به شیوه الکترونیکی (۳۳ نفر) تقسیم شدند. دانش و نگرش افراد دو گروه با استفاده از پرسشنامه دانش و نگرش سنجیده شد. روایی محتوای پرسشنامه با روش لاوشه و مسیک (Lawshe & Messick) تایید شد و پایایی نیز با محاسبه آلفای کرونباخ (بیش از ۰/۸۰) مورد تأیید قرار گرفت. داده ها با نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ آزمون های تی زوجی و تی مستقل تحلیل شد.

نتایج: بین نمرات پیش آزمون دانش دو گروه آموزش کارگاهی و الکترونیکی، تفاوتی وجود نداشت و نمرات پس آزمون دو گروه افزایش یکسان و قابل توجهی پیدا کرده بود و همچنین نمرات نگرش نسبت به آموزش الکترونیکی در گروه آموزش به شیوه الکترونیکی قبل و بعد از آموزش (به ترتیب $4/86 \pm 34/24$ و $6/36 \pm 36/76$) تفاوت آماری معناداری داشت ($P=0/04$).

نتیجه گیری: نتایج تحقیق نشان داد که هر دو روش به یک میزان موجب افزایش دانش شده بود. نگرش شرکت کنندگان در گروه آموزش الکترونیکی نیز پس از شرکت در این دوره مثبت تر شده بود و می توان از آموزش به شیوه الکترونیکی (به خصوص لوح فشرده) به عنوان مکمل برای آموزش کارگاهی و یک روش آموزشی نوین برای آموزش ضمن خدمت کارکنان استفاده کرد.

کلید واژه ها: یادگیری الکترونیکی، کارگاه، آموزش، دانش، نگرش

افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته ها براساس نظر دانشجویان جو آموزش دانشکده پزشکی با کسب ۹۳/۱۱ امتیاز (امتیاز از ۱۲۰۰ امتیاز) نیمه مطلوب ارزیابی می گردد. میانگین و انحراف معیار امتیازات کسب شده از ادراک دانشجویان در حیطه های پنجگانه شامل حیطه یادگیری $25/9 \pm 20/7$ از 48 امتیاز، حیطه استادان $7/03 \pm 21/3$ از 44 امتیاز، حیطه توانایی علمی $97/116 \pm 23$ از 32 امتیاز، حیطه جو آموزشی $02 \pm 21/78$ از 48 امتیاز و ادراک دانشجویان در حیطه شرایط اجتماعی $37/4 \pm 13/06$ از 28 امتیاز بود.

نتیجه گیری: بهبود شرایط آموزشی باید در اولویت امور مسؤولین دانشکده پزشکی قرار گیرد و جو آموزشی را برای دانشجویان مساعد سازند چرا که کیفیت آموزش نشان دهنده کیفیت برنامه های درسی و راهکارهایی برای موفقیت تحصیلی و همچنین آینده مناسب کاری دانشجویان می باشد.

کلید واژه ها: ارزشیابی، محیط آموزشی، مدل DREEM، دانشجویان پزشکی

مقایسه تأثیر دو روش آموزش الکترونیکی و کارگاهی بر دانش مراقبت از زنان باردار و نگرش نسبت به آموزش الکترونیکی در ماماهاى شهرستان کرمان

سکینه سبزواری، پوران حدیدی، رامین همایونی

مقدمه: پرسنل مامایی و بهداشتی اولین سطح تماس مراجعین با سیستم مراقبت از گروه های در معرض خطر جامعه هستند و آموزش به شیوه الکترونیکی می تواند روش مناسبی برای آموزش ضمن خدمت آنها باشد. مطالعه حاضر با هدف مقایسه دو روش آموزش کارگاهی و الکترونیکی بر دانش مراقبت و نگرش نسبت به آموزش الکترونیکی ماماهاى شاغل در مراکز بهداشتی شهرستان کرمان انجام شد.

روش ها: این مطالعه از نوع نیمه تجربی بود. جامعه و نمونه شامل ۶۶ مامای شاغل در مراکز بهداشتی و درمانی شهرستان کرمان بود و

ارزیابی سبک های یادگیری بر اساس الگوی

VARK در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

قم

غلام رضا شریفی راد، الهه رحیمی نیا، حوریه رحیمی نیا

مقدمه: واقعیت مهم آن است که یادگیری حاکم بر زندگی همه انسان هاست، به گونه ای که فراگیران به تناسب ویژگی های شخصیتی، نگرش ها و سبک های شناختی با یکدیگر تفاوت هایی دارند که یادگیری آنها را تحت تأثیر قرار می دهد. سبک یادگیری وارک، دانشجویان را بر اساس توانایی های فردی و شیوه کسب

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

پزشکی بوشهر

ثریا زحمتکش، کامران میرزایی، علیرضا رئیسی، فرامرز کشکولی، علی کریمی ملک آبادی

سابقه و هدف: آموزش مؤثر به استفاده صحیح از مهارت های ارتباطی بستگی دارد. اساتید با استفاده از دانسته های خود و بکارگیری مهارت های تدریس و ایجاد محیط مناسب، موجب یادگیری دانشجوی می شوند. این مطالعه با هدف تعیین عوامل مؤثر در برقراری ارتباط بین دانشجو و استاد از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر انجام شد.

روش ها: در یک مطالعه توصیفی- مقطعی، ۱۶۲ نفر دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر با روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی در سال ۱۳۹۱ انتخاب شدند. داده ها با استفاده از پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت و شامل دو بخش اطلاعات دموگرافیک و سئوالاتی در مورد عوامل مؤثر در برقراری ارتباط دانشجو با استاد با مقیاس رتبه ای از از بسیار مؤثر تا بی تأثیر بود جمع اوری شد.

یافته ها: از دیدگاه دانشجویان مهمترین عوامل مؤثر در ارتباط دانشجو و استاد به ترتیب سطح علمی ($0/41 \pm 3/54$)، فن بیان و رعایت مهارت های تدریس ($1/22 \pm 3/44$)، استفاده از تکنیک های ارتباطی مناسب ($1/18 \pm 3/28$) و کمترین نقش را عوامل تجربه استاد ($1/42 \pm 2/84$)، پایبندی استاد به اصول و اعتقادات مذهبی ($1/36 \pm 2/64$) و وضعیت ظاهر استاد ($0/96 \pm 2/46$) به خود اختصاص داد. بین جنسیت، رشته تحصیلی و نوع درس (تئوری یا عملی) دانشجو و مولفه های مؤثر بر برقراری ارتباط استاد و دانشجو رابطه معنی داری مشاهده شد ($P < 0/05$).

نتیجه گیری: توانایی برقراری ارتباط مؤثر یکی از شاخص های مهم تدریس اثربخش است و توجه به دیدگاه های دانشجویان و توجه و بکار گیری دیدگاه های آن می تواند نقش مؤثری در برقراری این ارتباط مؤثر باشد.

کلید واژه ها: ارتباط مؤثر، استاد، دانشجو، آموزش

بیشترین اطلاعات از محیط به چهار شیوه دیداری، شنیداری، خواندن/نوشتن، جنبشی/حرکتی ارزیابی می نماید. از آن جایی که دانش مربوط به سبک های یادگیری کاربردهای زیادی جهت درک و شناخت مفهوم یادگیری در میان دانشجویان، توسعه برنامه آموزشی و ارتقای سطح کیفیت آموزشی و تئوری های یادگیری را در آموزش عالی دارا است، از این رو برآن شدیم این پژوهش را با هدف ارزیابی سبک های یادگیری بر اساس الگوی VARK در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم اجرا نماییم.

روش بررسی: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی-مقطعی است که در سال ۹۴ بر روی ۲۸۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم که به روش نمونه گیری طبقه بندی انتخاب شدند، انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه استاندارد شده سبک های یادگیری وارک (VARK) بود. داده های آماری با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی و نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: میانگین سنی دانشجویان $22,23 \pm 4,38$ و میانگین معدل تحصیلی $16,85 \pm 1,65$ بود که اکثر دانشجویان زن و مجرد و در مقطع کارشناسی بودند. سبک های یادگیری در بین دانشجویان به ترتیب شنیداری $15,66\%$ ، خواندن/نوشتن $14,34\%$ ، دیداری $13,24\%$ و جنبشی/حرکتی $9,07\%$ بود. 146 نفر از دانشجویان ($52,1\%$) سبک تک مدله (Single-modal) و 134 نفر نیز ($47,8\%$) سبک چند مدله (multi-modal) را ترجیح دادند.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج که نیم بیشتری از دانشجویان سبک تک مدله و نزدیک به نیمی دیگر سبک چند مدله را ترجیح دادند لذا پیشنهاد می شود که از روشهای آموزشی ترکیبی جهت تدریس اثر بخش استفاده گردد.

کلید واژه ها: سبک یادگیری، VARK، شنیداری، دیداری، خواندن/نوشتن، جنبشی/حرکتی، دانشجویان

عوامل مؤثر بر برقراری ارتباط بین دانشجو و استاد از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم

روش اجرا: با توجه به شرایط موجود از چند روش برای انجام نیازسنجی استفاده شد. مصاحبه با دانشجویان ناموفق درباره مهارت‌های مطالعه و برنامه ریزی، استفاده از تکنیک فیش بول (Fishbowl)، استفاده از پرسشنامه محقق ساخته درباره روش‌های مطالعه از دید دانشجویان، استفاده از پرسشنامه‌ی مهارت‌های مطالعه و مدیریت و بهره‌وری زمان، پس از جمع‌آوری اطلاعات از راه‌های فوق، طی یک جلسه‌ی جمع‌بندی، لیست نهایی نیازهای آموزشی دانشجویان بالینی در زمینه مهارت‌های مطالعه و مدیریت زمان تهیه گردید و اولویت بندی آن بر اساس همان اولویت بندی تکنیک فیش بول در نظر گرفته شد. سپس بر اساس نیازهای اولویت بندی شده، دوره آموزشی روش‌های مطالعه در محیط بالینی به صورت یک کلاس ۳ ساعته طراحی و اجرا شد. روش آموزشی مورد استفاده در این دوره آموزشی، سخنرانی و پرسش و پاسخ بود. در پایان نظرات دانشجویان از طریق یک پرسشنامه محقق ساخته با مقیاس لیکرت (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم)، بررسی گردید. روایی محتوایی پرسشنامه‌ها از طریق طرح در گروه متخصصان و پایایی پرسشنامه از طریق محاسبه آلفای کرونباخ بررسی گردید. در نهایت نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: با جمع بندی نتایج نیازسنجی انجام گرفته لیست نیازهای آموزشی دانشجویان ICM، کارآموزی و کارورزی به ترتیب اولویت شامل موارد زیر می باشد: تفاوت‌های روش مطالعه قبل و بعد از علوم پایه-نحوه مطالعه برای پاسخگویی به سوالات با ماهیت بالینی و Case-مطالعه حجم بالای مطالب در مدت زمان کوتاه-نحوه برنامه ریزی برای مطالعه کتاب-ضرورت کتاب خوانی در کنار جزوه خوانی-نحوه برخورد با اولویت‌ها و انتظارات اساتید مختلف-اهمیت و کیفیت حضور در کلاس-اهمیت و روش‌های جزوه نویسی کارآمد-دلایل افت تحصیلی پس از دوره علوم پایه-تفاوت روش‌های مطالعه در ICM و علوم پایه-نحوه مدیریت ارتباطات عاطفی و اجتماعی در دوره پزشکی بخصوص دوره بالینی-نحوه مدیریت سرگرمی‌ها و علایق قبلی-مهارت‌های خواندن زمینه‌ای و جزئی خوانی کتاب Text-نحوه دوره کردن مطالب-بهترین روش‌های تقویت حافظه در پزشکی-روش‌های کاهش استرس حین مطالعه-برخورد با سطوح مختلف افراد در محیط بالینی و برآورده کردن انتظارات آنها-آشنایی با گستره مشکلات مدیریت زمان-مهارت‌های

تعیین نیازهای دانشجویان پزشکی بالینی در زمینه مهارت‌های مطالعه و زندگی: نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره مهارت‌های مطالعه در محیط بالینی توسط قطب علمی آموزش و یادگیری مهارت‌های بالینی

دکتر محمد دادگستر نیا- دکتر وجیهه وفامهر- دکتر شهرزاد شهیدی

مقدمه: در تمامی نظام‌های آموزشی و از جمله دانشکده‌های پزشکی، یکی از مهمترین عوامل تاثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی و کارآمدی تحصیل، مشکلات تحصیلی و پیشامدهای غیرتحصیلی است که خواسته و ناخواسته در زندگی اجتماعی و تحصیلی دانشجویان پیش روی آنها قرار میگیرد. از آنجا که اصلی‌ترین وظیفه‌ی هر دانشجو مطالعه می‌باشد، بنابراین اولین تاثیر این مشکلات بر روند مطالعه و یادگیری دانشجو خواهد بود. با توجه به طولانی بودن دوره‌ی پزشکی عمومی، تمامی دانشجویان در طول تحصیل با اینگونه مشکلات برخورد خواهند داشت. مشکلاتی که نیاز به مدیریت صحیحی دارند تا بر روند مطالعه و تحصیل دانشجو اثر سوء نگذارند. اما آیا دانشجویان توانایی مدیریت بحران‌های زندگی اجتماعی و تحصیلی خود را دارند؟ آیا آنها آموخته‌اند که چگونه برنامه‌ریزی کنند تا بتوانند در طی ۷ سال تحصیل در رشته پزشکی، در میان زندگی و تعاملات اجتماعی خود، مطالعه صحیح و موثری نیز داشته باشند و به هدف اصلی خود که تبدیل شدن به یک پزشک باسواد و توانمند است، دست یابند؟ در کشور ما شایع‌ترین کارهایی که در این زمینه شده است، برگزاری کارگاه‌های روش مطالعه می‌باشد. اما سوال اینجاست که آیا این کارگاه‌ها که مهارت‌های عمومی مطالعه را آموزش می‌دهد، کلیه نیازهای دانشجویان پزشکی را در زمینه مدیریت مطالعه خود طی ۷ سال پرفراز و نشیب و پر استرس دوره پزشکی، پاسخگو هستند؟ در این مطالعه با انجام یک نیازسنجی، نیازهای آموزشی دانشجویان پزشکی در زمینه مدیریت زمان و زندگی اجتماعی و مهارت‌های مطالعه بخصوص در محیط بالینی تعیین گردید. سپس با طراحی و اجرای یک دوره آموزشی کوتاه مبتنی بر نیازهای مشخص شده، به بررسی نظرات دانشجویان شرکت کننده پرداختیم.

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مصاحبه با معاون آموزشی پزشکی عمومی دانشکده و مدیر امور آموزش دانشگاه به صورت جداگانه انجام شد و بررسی مستندات مربوطه صورت گرفت. آنالیز مربوط به مقایسه نمرات و ویژگی‌های دانشجویان توسط نرم‌افزار SPSS ۱۵ صورت گرفت.

یافته‌ها: طی شش دوره پذیرش از مقطع کارشناسی ۱۰۸ دانشجو وارد رشته پزشکی شدند. از این تعداد ۱۰۴ نفر دختر و ۴ نفر پسر بودند. همچنین ۱۰۱ نفر از رشته‌های گروه علوم پزشکی و ۷ نفر از رشته‌های غیرعلوم پزشکی بودند. یافته‌های مربوط به «طراحی برنامه» نشان داد که طراحی صرفاً محدود به مشخص کردن نحوه پذیرش دانشجویان محدود مانده است. همچنین تشکیلات مدیریتی و برنامه‌ای برای ارزشیابی مستمر و نظام‌مند در نظر گرفته نشده بود. در مورد ضوابط پذیرش، مواردی مانند میزان تعهدات دوره پزشکی، حدنصاب قبولی، ظرفیت پذیرش، نحوه صدور کارنامه علمی و فرایند رسیدگی به اعتراضات شفاف نیستند. همچنین مشخص شد شروط مربوط به معدل، مدرک زبان و سن داوطلبان علیرغم اعلام قبلی به کرات مورد اعتراض داوطلبان قرار گرفته است. یافته‌های مربوط به «اجرای برنامه» حاکی از آن است که بعضی از این شروط از جمله اخذ مدرک زبان طی چند سال گذشته به طور کامل اجرا نشده است. از مواردی که با آیین‌نامه تناقض داشته است، حذف آزمون فراشناختی در روند پذیرش در دوره‌های نخست بوده است. همچنین آزمون شفاهی که به صورت غیرساختارمند اجرا شده است، عملاً در روند پذیرش غیر موثر بوده و نقشی در قبولی و ردی نداشته است. روایی محتوایی آزمون کتبی نیز که مفاد درسی آن برخی از دروس علوم پایه هستند، مورد سوال است زیرا اهداف این آزمون دقیقاً مشخص نبوده است. یافته‌های مربوط به «پیامدهای برنامه» نشان‌دهنده این است که معدل دیپلم دانشجویان پذیرفته‌شده از مقطع کارشناسی به طور معناداری پایین‌تر از دانشجویان ورودی دبیرستان بوده است اما میانگین معدل دوره پزشکی دو گروه در دوره علوم پایه متفاوت نبوده و میانگین معدل دوره فیزیوپاتولوژی دانشجویان ورودی کارشناسی به طور معنادار بالاتر بوده است. نتایج آزمون‌های جامع بین دو گروه چندان متفاوت نیست. بر اساس نتایج یک مطالعه چاپ‌شده در آزمون فراشناختی، دانشجویان دبیرستان در مواجهه با استرس، خودکنترلی و resilience کمتری داشتند اما از نظر همدلی، اعتماد به نفس و narcissism بین دو گروه

برنامه ریزی صحیح-مشکلات حفظ کردن صرف مطالب در دوره بالینی-نحوه اختصاص زمان کافی برای مطالعه همچنین نتایج تعیین وضعیت دانشجویان از نظر مهارت‌های مطالعه و مدیریت و بهره‌وری زمان نشان داد که ۶۰ درصد دانشجویان نیازمند آموزش جدی درباره روش‌های مطالعه و مدیریت صحیح زمان هستند. همچنین ۷۵ درصد دانشجویان مایل به شرکت در جلسات تکمیلی برای این دوره بودند. همچنین از آیتم‌های ۱ تا ۷ پرسشنامه که مربوط به میزان دست‌یابی به اهداف دوره بود، در همه ۷ آیتم بالای ۶۰ درصد دانشجویان معتقد بودند که به هدف مورد نظر دست یافته‌اند.

بحث: با توجه به نتایج مطالعه، اکثر دانشجویان در مقاطع پس از علوم پایه نیاز به آموزش مهارت‌های مطالعه و مدیریت زمان داشته و بهتر است این آموزش‌ها متناسب با نیازهای آنها در دوره بالینی بوده و در کنار آموزش مهارت‌های عمومی مطالعه، مهارت‌های اختصاصی دانشجویان پزشکی بالینی با استفاده از تجارب اساتید بالینی موفق، به آنها آموزش داده شود.

کلید واژه‌ها: مهارت‌های مطالعه، مدیریت زمان، نیازهای دانشجویان بالینی

ارزشیابی شش دوره پذیرش دانشجوی پزشکی از مقطع کارشناسی در دانشگاه علوم پزشکی تهران از ورودی ۱۳۸۷ تا ورودی ۱۳۹۲

سارا مرتاض هجری

در دانشگاه علوم پزشکی تهران از سال ۱۳۸۷، علاوه بر سیستم متداول پذیرش دانشجو، پذیرش دانشجوی پزشکی از مقطع کارشناسی نیز صورت گرفت. با توجه به اجرای شش دوره این برنامه، انجام یک ارزشیابی مدون و ساختارمند در خصوص این برنامه ضروری به نظر می‌رسید تا با در نظر گرفتن نظرات و پیشنهادهای ارائه شده، در خصوص نحوه ادامه برنامه تصمیم‌گیری شود و نواقص احتمالی برطرف گردد. روش اجرا در ابتدا سوالات ارزشیابی بر اساس الگوی CIPP در سه قسمت «طراحی برنامه»، «اجرای برنامه» و «پیامدهای برنامه» تدوین شد. سپس منابع اطلاعات مشخص شد و مجموعه‌ای از ابزارهای کمی و کیفی برای پاسخگویی به سوالات در نظر گرفته شدند.

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

اختلاف معناداری مشاهده نشد.

جلسه چهار ساعته آموزش دیده سپس با راهنمایی استاد به اجرا درآوردند. سپس توانایی دانشجویان در رابطه با ارزیابی نقادانه مقالات با استفاده از پرسشنامه پیش آزمون و پس آزمون محقق ساخته که روایی آن توسط تیمی از اساتید آموزش پزشکی، آموزش بهداشت، گروه پزشکی مبتنی بر شواهد و متخصص پزشکی اجتماعی تأیید شده بود مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته ها: نتایج مطالعه بیانگرافزایش قابل ملاحظه آماری در سطح آشنایی دانشجویان گروه مداخله در مقایسه با گروه شاهد، با اصطلاحات کاربردی در ارزیابی مقالات ($P < 0/001$) و نیز منابع و پایگاه های ارائه کننده پزشکی مبتنی بر شواهد بود ($P < 0/001$). میانگین نمره ارزیابی نقادانه مقالات در گروه مداخله ($± 0/80$) ($P < 0/001$) با دامنه ۱/۰۰-۴/۰۰ و در گروه شاهد ($± 0/35$) ($P < 0/001$) با دامنه ۲/۷۱ تا ۴/۰۰-۱/۰۰ و در گروه شاهد ($± 0/35$) ($P < 0/001$) با دامنه ۲/۰۰-۰/۰۰ از حداکثر امتیاز قابل کسب بود ($P < 0/001$).

نتیجه گیری: به نظر میرسد نیاز به آموزش دانشجویان پزشکی در مقطع بالینی در خصوص مفاهیم و واژه های اپیدمیولوژی رایج در بحث پزشکی مبتنی بر شواهد به منظور افزایش توانایی آنان در تحلیل نقادانه مقالات مورد مطالعه آنان با هدف افزایش توانایی آنان در اتخاذ تصمیمات بالینی مناسب و صحیح به خصوص به صورت عملی و به شکل آموزش کارگاهی و عملی وجود دارد.

کلید واژه ها: آموزش پزشکی- پزشکی مبتنی بر شواهد- آموزش بالینی - دانشجویان - ارزیابی منتقدانه

ارزشیابی آموزش نوین درمانگاهی در دانشگاه

علوم پزشکی شیراز - سال ۱۳۹۴

نویسندگان: حورا دشتی، ناصر هنر، نجمه بردبار، میترا امینی

مقدمه: یادگیری بیماریهای شایع طب سربایی در درمانگاه در رشته پزشکی دارای اهمیت فراوان است زیرا دانشجویان می توانند مهارت های آموزش داده شده را در بالین به مرحله اجرا گذارند. هدف مطالعه ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی درمانگاه های آموزشی می باشد.

روش مطالعه: این پژوهش یک مطالعه مقطعی است که در سال ۹۴ بر

نتیجه گیری: با اینکه موفقیت تحصیلی دانشجویان پذیرش شده از کارشناسی، تفاوتی با دانشجویان ورودی دبیرستان نداشت، شواهد کافی برای اظهار نظر در مورد میزان دستیابی به تمام اهداف طرح وجود ندارد. نتایج این طرح نشان دهنده این موضوع است که می توان از مکانیسم های دیگری غیر از کنکور سراسری برای پذیرش دانشجوی پزشکی به نحو مناسب استفاده کرد. در عین حال، به ارزیابی جنبه های فراشناختی و اصلاح کوریکولوم آموزشی باید توجه شود.

کلید واژه ها: پذیرش دانشجوی پزشکی از مقطع کارشناسی (graduate entry)، ارزشیابی برنامه

آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد، مهارتی ضروری در تقویت

مهارت ارزیابی نقادانه

ثریا زحمتکش، کامران میرزایی، علیرضا رئیسی، محمدرضا

یزدانخواه فرد

مقدمه و هدف: پزشکی مبتنی بر شواهد (EBM) عبارت است از توانایی و مهارت پزشکان در بکارگیری و ادغام بهترین شواهد بالینی روز متناسب با شرایط ویژه بیمار، که این شواهد از پژوهش های بالینی تکرار پذیر و بدون سوگرایی بدست آمده باشد. در سالهای اخیر، جهت ارتقاء هر چه بیشتر کیفیت مراقبتهای بالینی ارائه شده جهت بیماران، تجربه بالینی پزشکان با شواهد پژوهشی حاصل از موارد بالینی مشابه ترکیب شده است. هدف از این مطالعه تعیین تأثیر اجرای دوره کوتاه مدت آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد بر توانایی ارزیابی نقادانه دانشجویان دوره های بالینی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بود **روش ها:** مطالعه فوق یک مطالعه شبه تجربی شاهد دار بود که بر روی دانشجویان پزشکی دوره های بالینی (دانشجویان اینترن شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۱۳۹۱ (گروه شاهد) و ۱۳۹۲ (گروه مداخله)) دانشگاه علوم پزشکی بوشهر انجام شد. انتخاب دانشجویان به روش سرشماری (کل شماری) انجام شد. در ابتدا دوره، در گروه مداخله، پس از ارائه شرحی از اهداف اجرایی فرآیند، دانشجویان ۵ مرحله استاندارد اجرای پزشکی مبتنی بر شواهد شامل پرسش، جستجو، ارزیابی نقادانه شواهد، بکارگیری و ارزشیابی را به ترتیب هر گروه ۴

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مرحله انجام شد. در مرحله اول برنامه های آموزشی دانشگاه های مختلف دنیا مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله دوم نظرات دانشجویان و اساتید رشته اپیدمیولوژی از طریق مکاتبه و ایمیل جمع اوری شد. در مرحله سوم دیدگاه های دانشجویان و اساتید با تشکیل مصاحبه و جلسات بحث گروهی متمرکز جمع اوری شد. در مرحله چهارم نتایج به دست آمده در مورد اپیدمیولوژی کشور مورد بررسی قرار گرفت و تغییرات کریکولوم نهایی شد.

یافته ها: نتایج به دست آمده از طریق پرسشنامه ها و بحث های گروهی متمرکز و مصاحبه ها منجر به شناسایی بخش های نظرات و دیدگاه های اساتید و دانشجویان این رشته درباره نقاط قوت، نقاط ضعف، پیشنهادات برای برطرف کردن نقاط ضعف و تقویت بیشتر نقاط قوت و پیشنهادات برای حذف یا اضافه کردن واحد درسی در مقطع کارشناسی ارشد و دکترای شد. این نظرات برای هر دو مقطع کارشناسی ارشد و دکترای جمع اوری و ارائه شد. نتایج بدست آمده و کریکولوم موجود با دروس ارائه شده در دانشگاه های مختلف دنیا مقایسه گردید. بر اساس این شواهد، تغییرات لازم در کریکولوم های نهایی اعمال شد. نتیجه گیری: هر چند کریکولوم های موجود نقاط قوتی دارند، اما با توجه به پیشرفت های علمی دنیا با بیشترین سرعت ممکن نقش آموزش دوره های تحصیلات تکمیلی اپیدمیولوژی باید به صورت منظم بازنگری شود. ارائه دروس و آموزش ها باید منطبق بر نیاز های جامعه و متناسب با علم روز دنیا باشد تا فارغ التحصیلان این رشته بتوانند در حل مشکلات بهداشتی و سلامتی جامعه مفید باشند.

کلید واژه ها: کریکولوم آموزشی، اپیدمیولوژی، ایران

ارزیابی مهارتهای عملی کارورزان پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی گیلان براساس سند

حداقل توانمندی های مورد انتظار پزشکان

عمومی

ارسلان سالاری، حسین خوشرنگ، فاطمه مودب، لیلا روحی بلسی

مقدمه: در تربیت پزشکی عمومی مطلوب، توجه به آموزش در حیطه های مهارتهای عملی دارای اهمیت خاصی می باشد. ارزیابی توانمندی

روی ۱۵۰ دانشجو که دوره طب سرپایی ۲ (جراحی - زنان) طب سرپایی ۱ (داخلی - اطفال) و جراحی استخوان را به اتمام رسانده اند انجام شد. یک پرسشنامه ۳ بخشی به دانشجویان داده شد بخش اول میزان رعایت استاندارد ها با حداکثر نمره ۴۵ بخش دوم میزان رضایتمندی دانشجویان با حداکثر نمره ۲۰ و بخش سوم میزان دستیابی به اهداف آموزشی با حداکثر نمره ۳۵ را نشان می داد. با استفاده از پرسشنامه اطلاعات جمع اوری و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج این پژوهش نشان داد بالاترین میزان رضایتمندی، میزان رعایت استاندارد ها و ارزشیابی کلی مربوط به گروه داخلی به ترتیب با امتیاز ۱۷,۲، ۴۳,۹، ۷۸ و درمیزان دستیابی به اهداف آموزشی با نمره ۲۴,۶ گروه زنان رتبه اول را به خود اختصاص داد. نتیجه گیری: گروههای مورد ارزشیابی در خصوص میزان رعایت استاندارد ها در حد مطلوب بودند ولیکن در بخش رضایتمندی دانشجویان و دستیابی به اهداف آموزشی به دلیل عدم تنوع در بیماران ویزیت شده، کاهش نمره ارزشیابی در بعضی از گروههای بالینی مشاهده گردید.

کلید واژه ها: ارزشیابی، آموزش نوین درمانگاهی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بازنگری سرفصل های آموزشی دوره کارشناسی ارشد و دکترای

اپیدمیولوژی ایران ۱۳۹۴

کوروش هلاکویی نایینی، ظاهر خزایی، قباد مرادی، الهام گودرزی

زمینه و هدف: اپیدمیولوژی علم تهیه شواهد برای تصمیم گیری و به عنوان یکی از علوم پایه بهداشت عمومی شناخته شده است. این رشته، علمی با پشتوانه تاریخی است. هدف از این پژوهش، بررسی وضعیت موجود کریکولوم آموزشی کارشناسی ارشد و دکترای در رشته اپیدمیولوژی و معرفی کریکولوم به روزی برای دوره های تکمیلی این رشته در کشور ایران است.

روش کار: این مطالعه در سال ۱۳۹۴ انجام شد. بازنگری سرفصل های آموزشی دوره کارشناسی ارشد و دکترای اپیدمیولوژی در چهار

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

موثر برای نوآوری و پاسخگویی اجتماعی در آموزش علوم پزشکی (مورد: دانشگاه علوم پزشکی مازندران)

دکتر بیژن گرایلی، سحر دباغی، عاطفه ذبیحی^۲، دکتر سیاوش مرادی، دکتر یاسر قاسمی

مقدمه و هدف: بهبود عملکرد دانشگاهها، مستلزم داشتن مدلی مناسب برای ارزیابی عملکرد و رتبه بندی آنها می باشد، زیرا تحقق اهداف آنها، بدون وجود یک مدل جامع به منظور ارزیابی و بازنگری برنامه ها امکان پذیر نبوده و دانشگاهها نمیتوانند بدون توجه به نتایج حاصل از فعالیت ها، مدیریت مؤثر خود را بر اجرای برنامه ها اعمال نمایند. یکی از راهبردهای اساسی در جهت ارتقای انگیزش و تقویت روحیه رقابت سازنده و هم افزا در میان دانشگاههای علوم پزشکی کشور، برنامه رتبه بندی آموزشی در دانشگاهها می باشد. تدوین برنامه های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی و لزوم پایش روند اجرای این برنامه ها در دانشگاهها انجام ارزیابی عملکرد و رتبه بندی دانشگاههای علوم پزشکی را جدی تر کرده است. در این مدل، وضعیت دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی کشور، در پنج حیطه شامل: توسعه کیفی آموزش، توسعه کمی آموزش، حاکمیت، مدیریت آموزش و حرکت در راستای برنامه های کلان علمی کشور، مورد ارزیابی قرار گرفت. در این مطالعه عملکرد دانشگاه علوم پزشکی مازندران در چارچوب مطالعه ای تطبیقی با سایر دانشگاههای علوم پزشکی کشور و بر اساس مدل مذکور مطالعه شد.

روش: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر نوع تطبیقی و از نظر زمان نیز به صورت مقطعی صورت گرفته است. به منظور نیل به اهداف پژوهش ابتدا در بخشی از تحقیق از مطالعه کتابخانه ای استفاده شده و سپس نتایج حاصل از این مطالعه به صورت میدانی مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه پژوهش عبارت است از تعداد ۵۷ دانشگاه و دانشکده علوم پزشکی کشور می باشد. که عملکرد دانشگاه علوم پزشکی مازندران با دانشگاههای جامعه پژوهش مقایسه گردید. داده های پژوهش مربوط به بازه زمانی مهرماه ۱۳۹۳ لغایت مهرماه ۱۳۹۴ می باشد. منبع داده ها، معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد. برای تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی و آزمون همبستگی

دانشجویان و فارغ التحصیلان در زمینه های فوق، نه تنها برای تعیین کارآمدی ایشان ضروری می باشد بلکه می تواند اطلاعات بسیار مفیدی برای برنامه ریزی آموزشی در اختیار مسئولین قرار دهد. لذا، مطالعه حاضر با هدف ارزیابی مهارتهای عملی کارورزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان براساس سند حداقل توانمندی های مورد انتظار پزشکان عمومی انجام شده است.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی-تحلیلی بوده که محیط پژوهش آن مراکز آموزشی-درمانی شهر رشت و جامعه پژوهش، کلیه کارورزان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ بودند. نمونه گیری به شیوه سرشماری بوده که تعداد ۱۰۶ نفر از دانشجویان را شامل می شد. گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته مشتمل بر ۳۵ مهارت پزشکی (براساس سند حداقل های مورد انتظار از پزشکان عمومی وزارت بهداشت)، به صورت خودارزیابی صورت گرفت. تجزیه و تحلیل داده ها نیز با استفاده از نرم افزار آماري SPSS-V. ۲۱ صورت گرفت.

نتایج: نتایج نشان داد که اکثریت واحدهای مورد پژوهش دارای جنس مؤنث (۵۶/۵٪) و مجرد (۶۵/۵٪) با میانگین سنی $25/16 \pm 3/36$ بودند. بیشترین مهارت دانشجویان در گذاشتن کاتتر ادراری بود (۳/۶۴ ± ۱/۷۱)؛ و اکثریت آنها مهارت های عملی خود را حد متوسط ارزیابی نمودند (۳۵/۸٪). نتیجه گیری: با توجه به اینکه اکثر کارورزان پزشکی مهارت در حد متوسط داشتند و با برخی از مهارت ها تنها در حد دانستن اصول آن آشنا بودند.

نتیجه گیری: بهره گیری هر چه بیشتر از مرکز آموزش مهارتهای بالینی و ارزیابی مداوم مهارت های عملی دانشجویان، به ویژه قبل از اجرای مستقل پروسیجرها جهت رعایت حقوق بیماران توصیه می گردد.

کلید واژه ها: ارزیابی، مهارت های عملی، کارورزان پزشکی، توانمندی، پزشکی عمومی

رتبه بندی دانشگاههای علوم پزشکی؛ ابزاری

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

استفاده شد.

پاسخگویی اجتماعی، مدیریت عملکرد

اثربخشی آموزش احیای قلبی، ریوی به
روش (sim- sen- Role) در ارتقای سطح دانش
و مهارت و نگرش دستیاران دانشگاه علوم
پزشکی شیراز

لیلا بذرافکن

مقدمه: چگونگی آموزش احیای قلبی و ریوی (Cardio Pulmonary resuscitation (CPR)) و تلاش جهت اثربخش بودن آن از اهمیت ویژه‌ای در ارتقاء این توانمندی حیاتی در دانش آموختگان علوم پزشکی از جمله دستیاران است. علی‌رغم اهمیت فوق‌العاده آموزش احیای قلبی، ریوی در دانشجویان و دستیاران شواهد و قرائن موجود نشان می‌دهد که این وظیفه حساس آموزشی در اغلب دانشگاه‌ها به صورت مدون و منسجم صورت نمی‌گیرد و آموزش و ارزشیابی آن به طور جدی پیگیری نمی‌شود و با مسامحه با آن برخورد می‌شود، از جمله علل این امر ممکن است تخصیص ندادن زمان کافی، استفاده از روش‌های قدیمی و سنتی و همچنین فقدان ابزار و روش ارزشیابی مناسب باشد. شواهد و مطالعات نشان می‌دهد که روش‌های سنتی آموزش بالینی پاسخگوی نیاز فراگیران نیست و برای ایجاد شایستگی کافی در آنها نیاز به استفاده از شیوه‌های جدید و ترکیبی آموزش و ارزشیابی است. هدف از انجام این مطالعه، طراحی و ارائه روش ترکیبی (simulation, scenario_ Role play) در آموزش و ارزشیابی توانمندی دستیاران دانشگاه علوم پزشکی شیراز است.

روش‌ها: این مطالعه به روش نیمه تجربی، طراحی شده است و دستیاران در بدو ورود به دوره در کارگاه آموزش به مدت ۱۰ ساعت آموزش دیده‌اند. در طراحی مطالعه از طرح سری‌های زمانی (نوعی طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون یک گروه) استفاده شده است. در طرح سری‌های زمانی یک گروهی، یک گروه از شرکت‌کنندگان به طور مکرر هم پیش از آموزش و هم پس از آموزش، مورد آزمون قرار می‌گیرند. آزمون مجدد بعد از آموزش، نسبت به اثربخشی رفتار، اطمینان حاصل می‌شود. طراحی کارگاه توسط متخصصین بیهوشی با همکاری مرکز

یافته‌ها: ضریب تعدیل دانشگاه‌های مورد مطالعه از ۱/۰۱ تا ۴/۲۵ بوده است که دانشگاه مورد مطالعه ۲/۵۶ بوده است. چهار دانشگاه مورد مطالعه در دو مرحله رتبه بندی انجام شده، دارای ثبات رتبه بودند و دانشگاه مورد مطالعه یک رتبه بهبود وضعیت داشته است. دانشگاه ع.پ.مازندران در حیطه توسعه کیفی آموزش، با رتبه هفده، در زیر حیطه جشنواره شهید مطهری بهبود رتبه داشت. در حیطه مدیریت آموزش، با رتبه بیست و هفت، در زیر حیطه قبولی در مقاطع بالاتر بهبود رتبه داشت. در حیطه حاکمیتی با رتبه هشت، در دو زیر حیطه شورای آموزشی و جلسات معاون آموزشی با واحدهای آموزشی، رتبه اول کشوری داشته و در زیر حیطه های شورای آموزشی، توزیع بودجه، ثبات مدیریتی و مدیریت جذب هیئت علمی بهبود رتبه داشت. در حیطه توسعه کمی آموزش با رتبه شش، در هر دو زیر حیطه بهبود رتبه داشت و نهایتاً در حیطه برنامه های علمی کلان کشوری با رتبه بیست و یک، در زیر حیطه اخلاق حرفه ای بهبود رتبه داشت. بر اساس تحلیل همبستگی انجام شده، حیطه های توسعه کمی آموزش و مدیریت آموزش بیشترین نقش را در احراز رتبه های برتر در رتبه بندی داشته است.

بحث و نتیجه گیری: بر اساس تحلیل داده ها، در دانشگاه علوم پزشکی مازندران برای بهبود رتبه، حیطه برنامه های علمی کلان کشوری کمترین نمره را کسب کرده که لازم است مورد توجه جدی تر قرار گیرد. بر اساس تحلیل همبستگی انجام شده، توسعه کمی و توسعه کیفی آموزش بیشترین نقش را در احراز رتبه برتر داشته است لذا دانشگاه ع.پ.مازندران باید در حوزه توسعه کیفی آموزش برنامه های مداخله ای جامع تری ارائه کند. ساده ترین مداخله برای بهبود وضعیت رتبه، زیر حیطه شفاف سازی وب سایت، با الگوبرداری از دانشگاه‌های برتر شامل شهید بهشتی، قم و البرز و ارتش و زیر حیطه برنامه ریزی و گزارش عملکرد با الگوبرداری از دانشگاه‌های برتر شامل بقیه الله، گناباد و گلستان می باشد. هم چنین با توجه به نقش حیطه توسعه کیفی در بهبود رتبه دانشگاه، برنامه مداخله ای برای شاخص های مرتبط با حیطه توسعه کیفی آموزش باید در اولویت برنامه ریزی دانشگاه قرار گیرد.

کلید واژه ها: رتبه بندی، دانشگاه‌های علوم پزشکی، تحول و نوآوری

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

ارزیابی اثرات برنامه درسی پنهان از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

بیرجند

طاهره خزاعی

مقدمه: برنامه درسی پنهان از جمله مفاهیم بسیار ارزشمند و راهگشا در تفکر و عمل برنامه ریزی درسی است. طراحی آموزشی بدون توجه به این بعد تاثیر منفی در یادگیری دانشجویان دارد. استادان به طور همدل در طراحی آموزشی به عوامل آشکار در تدریس توجه می کنند و از عوامل پنهان غافل می مانند. این مطالعه با هدف بررسی تاثیر برنامه درسی پنهان در یادگیری دانشجویان به روش کیفی طراحی گردیده است.

مواد و روش ها: این مطالعه یک تحقیق کیفی است که بر روی اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال ۹۴ انجام گردیده است. داده های پژوهش از طریق ۵ گروه متمرکز (استادان) و ۸ گروه متمرکز (دانشجویان) و مصاحبه فردی (مصاحبه عمیق نیمه ساختار یافته) بر روی ۲۶ استاد و ۴۸ دانشجو انجام گردیده است، داده ها از طریق تحلیل محتوا مورد آنالیز قرار گرفت. یافته ها: از مجموع ۷۵ کد استخراج شده از نظرات اساتید و دانشجویان ۸ تم استخراج گردید که هر یک ساب تم های متعددی را به خود اختصاص داد. از میان مضامین، عواملی چون رعایت عدالت آموزشی، ارتباط متقابل اعضای هیئت علمی و دانشجویان، اهمیت شرایط و نحوه انتقاد، چگونگی پاداش ها و تنبیهات، مدیریت خطاها، دیدگاههای ارزش دانشجو و استاد، رعایت احترام و عزت نفس و حفظ حریم استاد-دانشجو را می توان نام برد. نتیجه گیری: با توجه به نقش برنامه درسی پنهان در شکل گیری ابعاد مختلف علمی، اجتماعی، اخلاقی و تربیتی دانشجویان می بایست توجه اساسی به این بعد از برنامه درسی معطوف گردد و متولیان آموزش پزشکی کشور در فکر ابزاری برای سنجش این بعد از برنامه درسی باشند.

کلید واژه ها: برنامه درسی پنهان - دیدگاه - اساتید و دانشجویان - اثرات یادگیری

مطالعات و توسعه آموزش پزشکی و با توجه به گایدلاین انجمن متخصصان بیهوشی صورت گرفت. روش ترکیبی (simulation scenario_ Role play) نیز بر اساس تئوری های یادگیری و ساختن گرایی انتخاب گردید. بدین ترتیب که در ابتدا کارگاه آموزشی کلاس تئوری به مدت دو ساعت ارائه شده و زمینه دانش فراگیران را در این حیطه یعنی احیای قلبی، ریوی بنا نهاد. سپس آموزش عملی بر اساس کارگروهی و سناریوهای طراحی شده ادامه یافت. استفاده از کار گروهی و مشارکت با همکاران و استفاده از سناریو و داستان گونه بودن آنها در حقیقت نوعی آموزش بر اساس مشکل است که مدرسین تمام مراحل را با نشان دادن با جزئیات کامل تکمیل نمودند. در پایان دستیاران نیز با تمرین عملی روی مولاژ و تمرینات عملی بر اساس سناریو ایفای نقش کردند. ارزیابی توانمندی دستیاران نیز در دو نوبت بلافاصله بعد از اجرای آموزش و دو هفته بعد از آموزش توسط آزمون اسلر (Osler) مورد سنجش قرار گرفت. اسلر حدود ۱۵ دقیقه و شامل یک آزمون چهار گزینه ای با ده سوال - چک لیست عملکرد (Dops) و سنجش نگرش بر اساس یک سناریو بود. روایی محتوا آزمون ها توسط متخصصین تأیید گردید و پایایی نیز در آزمون چهار گزینه ای با آلفای کرونباخ ۰.۸۷ و در چک لیست عملکرد (Dops) و سنجش نگرش با توافق بین نمره دهندگان حاصل شد. برای مقایسه نتایج از آزمون t زوجی برای سنجش دانش و مهارت قبل و بعد از گذراندن آموزش انجام شد. برای تحلیل نتایج آزمون های مکرر نیز از تحلیل کوواریانس استفاده شد. یافته ها: مقایسه میانگین نمرات پیش آزمون و پس آزمون در دو حیطه دانش و مهارت اختلاف معنی دار داشت. ($P=0.05$) میانگین اختلاف نمرات پیش آزمون و پس آزمون دوم نیز در آزمون های عملی و تئوری نیز مورد مقایسه قرار گرفت که اختلاف آماری معنی داری را نشان داد. داده ها نیز با استفاده از تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج تحلیل کوواریانس نیز نشان داد که نمره مهارت های احیای قلبی ریوی در بعد عملی در دو پس آزمون افزایش یافته، ولی از نظر آماری تفاوت معناداری بین دو آزمون متوالی پس آزمون وجود نداشت ($P=0.65$). همچنین نتایج بیانگر بهبود معنی دار مهارت های عملی در دستیاران در مقایسه با مباحث نظری بود (P).

کلید واژه ها: احیای قلبی ریوی، دستیاران، آموزش ترکیبی، دانش، مهارت، نگرش. اثربخشی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

هوشمند، داروسازی

رتبه بندی دانشکده های دندانپزشکی کشور
واجد رشته های تخصصی

معصومه مهدی پور

دانشگاه ها به عنوان مهم ترین نهادهای ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی محسوب می شوند. ضرورت ارزیابی عملکرد دانشگاه ها در تمام سطوح، به منظور بهبود اثربخشی فعالیت ها و فراهم ساختن امکان پاسخگویی درون و برون سازمانی، کمتر جای تردید دارد. رتبه بندی یکی از شیوه های کارآمد ارزیابی فعالیت های آموزشی این مراکز می باشد که سالهای متمادی در کشورهای پیشرفته جهان به طور گسترده مورد استفاده قرار می گرفته است. در این بررسی تعیین رتبه دانشکده های دندانپزشکی واجد رشته های تخصصی با ارائه الگویی جدید بر حسب امتیازات ترازشده عملکرد فعالیتهای آموزشی و پژوهشی و وضعیت تجهیزات و امکانات دندانپزشکی صورت پذیرفته است.

روش اجرا: فرم ارزشیابی بر اساس ارزیابی سه محور فرآیند آموزشی، فعالیت پژوهشی و تجهیزات و امکانات آموزشی- پژوهشی، به صورت دو پرسش نامه و یک چک لیست تهیه و طراحی شدند. مجموعه معیارها ی مورد سنجش در این فرم ها در بخش امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی برای هر رشته تخصصی بصورت متفاوت، تهیه و طراحی شدند. سپس برای اطمینان از کامل بودن مجموعه معیارها و شاخص ها و تعیین سایر شاخص های مؤثر، از روش بارش افکار (Brain Storming) استفاده شد. در مراحل بعدی مجموعه شاخص ها در هر رشته تخصصی با استفاده از روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (Analytic Hierarchy Process) طبقه بندی شدند.

نتایج: در حیطه امکانات و تجهیزات: رشته ارتودانتیکس: مقام های اول تا سوم به دانشکده های تهران، تبریز و اصفهان اختصاص داشت. رشته اندودانتیکس: مقام های اول تا سوم به دانشکده های شهید بهشتی، تبریز و اصفهان اختصاص داشت. رشته آسیب شناسی دهان و

ارائه و ارزیابی کیفیت آموزشی درس اطلاعات دارویی به روشی نوین در دانشکده داروسازی دانشگاه جندی شاپور اهواز

مینا خضریان، لیلا کوتی، کاوه اسلامی، مریم آقا کوچک زاده

هدف از این مطالعه استفاده تبدیل کلاس های درس از حالت سخنرانی سنتی به محیطی فعال و مبتنی بر حل مسئله است. به این منظور در درس اطلاعات دارویی از تلفن های هوشمند و رایانه شخصی برای به منظور انتقال دانش و مهارت استفاده از منابع اطلاعات دارویی، حل مسئله و پاسخگویی به سؤالات اطلاعات دارویی استفاده گردید.

روش ها: پس از نیازسنجی و ارزیابی امکانات آموزشی، ابتدا سؤالات اطلاعات دارویی متناسب با هر منبع برای دانشجویان طراحی گردید. دانشجویان طی جلسات تعیین شده با رایانه شخصی و گوشی تلفن دارای برنامه های اطلاعات دارویی در کلاس درس به سؤالات طراحی شده پاسخ می دادند. در انتهای دوره آزمون دانش و امتحان عملی (OSCE) از دانشجویان گرفته شد و نمرات دانشجویان این گروه با آزمون آماری استنباطی و توصیفی t زوجی و ضریب همبستگی پیرسون تحلیل و با دانشجویان دوره قبل که این روش را استفاده نکرده بودند، مقایسه گردید. یافته ها: نتایج آزمون آماری بین نمرات آزمون دانشجویان گروه اول و گروه دوم اختلاف معنی داری بین میانگین نمرات دانشجویان با $P > 0.01$ مشخص نمود. (میانگین نمره آزمون دانش در گروه اول $6.79 \pm$ و میانگین نمره آزمون گروه دوم $9.96 \pm$ ... گزارش گردید). همچنین میانگین نمرات امتحان عملی OSCE نشان داد که میانگین و انحراف معیار نمرات دانشجویان در گروه اول $4.97 \pm$ و در گروه دوم $6.15 \pm$ بوده و اختلاف معنی داری بین دو گروه با $P > 0.05$ وجود داشت.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج مطالعه، به نظر می رسد این روش باعث افزایش سطح دانش و مهارت استفاده از منابع اطلاعات دارویی می گردد و می تواند در برگزاری کلاس های درس با استفاده از گوشی هوشمند و رایانه شخصی، باعث بهبود کیفیت آموزشی گردد.

کلید واژه ها: آموزش اطلاعات دارویی، رایانه شخصی، گوشی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

بررسی مقایسه ای میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه ای در ماماهاى بیمارستان شریعتی بندرعباس و بیمارستان شهید بهشتی کاشان

مریم یاورى، سعیده دریازاده، عطیه فقیهی، شهناز قاسمی، حبیب

اله رضایی

مقدمه: عملکرد اخلاقی یکی از مولفه های اصلی ارائه ی مراقبت با کیفیت و شایسته به زنان است. این مطالعه با هدف تعیین میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه ای در ماماهاى بیمارستان شریعتی بندرعباس و بیمارستان بهشتی کاشان انجام شد. **مواد و روش ها:** این مطالعه توصیفی- مقطعی، در سال ۱۳۹۴ انجام شد. روش نمونه گیری به صورت سرشماری بود. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ی خود گزارش دهی شامل دو بخش مشخصات دموگرافیک و گویه ها بود. این پرسشنامه شامل ۲۷ گویه با مقیاس لیکرت ۵ تایی بود که روایی آن به تأیید ۵ نفر از متخصصان آموزش پزشکی رسید و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۸۵ درصد به دست آمد. داده ها پس از ورود به نرم افزار SPSS ورژن ۲۱ با استفاده از آزمون t مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: میزان پاسخ دهی در این مطالعه ۵۰ درصد بود. میانگین رعایت کدهای اخلاق حرفه ای در بیمارستان شریعتی بندرعباس ۴/۳۷ با انحراف معیار ۰/۳۹ و میانگین رعایت کدهای اخلاق حرفه ای در بیمارستان بهشتی کاشان ۴/۳۰ با انحراف معیار ۰/۳۵ بود. بین دو بیمارستان از لحاظ رعایت کدهای اخلاق حرفه ای اختلاف معنی داری مشاهده نشد ($t=۴۵/۰$, $sig=۰/۰۶۵$).

نتیجه گیری: هر چند تفاوت معناداری بین دو بیمارستان از لحاظ میزان رعایت اخلاق حرفه ای مشاهده نشد و میزان توجه به اخلاق حرفه ای در هر دو بیمارستان مناسب بود اما نرخ پایین پاسخ دهی در این مطالعه قابلیت تعمیم این مطالعه را مخدوش کرده است. همچنین در این مطالعه فقط خوداظهاری ماماها بررسی شده است بنابراین پیشنهاد می گردد در مطالعات آتی از سایر ذی نفعان از جمله بیماران

فک و صورت: مقام های اول تا سوم به دانشکده های تهران، شهید بهشتی و اصفهان اختصاص داشت. رشته بیماری های دهان و فک و صورت: مقام های اول تا سوم به دانشکده های کرمان، مشهد و آزاد خوراسگان اختصاص داشت. رشته پروتزهای دندانی: مقام های اول تا سوم به دانشکده های آزاد تهران، همدان و شیراز اختصاص داشت. رشته پروتدانتیکس: مقام های اول تا سوم به دانشکده های تهران، تبریز و مشهد اختصاص داشت. رشته جراحی دهان و فک و صورت: مقام های اول تا سوم به دانشکده های تهران، همدان و تبریز اختصاص داشت. رشته دندانپزشکی ترمیمی: مقام های اول تا سوم به دانشکده های تبریز، اصفهان و آزاد تهران اختصاص داشت. رشته دندانپزشکی کودکان: مقام های اول تا سوم به دانشکده های کرمان، مشهد و تهران اختصاص داشت. رشته رادیولوژی دهان و فک و صورت: مقام های اول تا سوم به دانشکده های اهواز، تهران و شهید بهشتی اختصاص داشت. در حیطه پژوهشی: رشته ارتودانتیکس: مقام های اول تا سوم به دانشکده های مشهد، شهید بهشتی و تهران اختصاص داشت. رشته اندودانتیکس: مقام های اول تا سوم به دانشکده های شهید بهشتی، مشهد و تبریز اختصاص داشت. رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت: مقام های اول تا سوم به دانشکده های مشهد، شیراز و بابل اختصاص داشت. رشته بیماری های دهان و فک و صورت: مقام های اول تا سوم به دانشکده های مشهد، شهید بهشتی و تهران اختصاص داشت. رشته پروتزهای دندانی: مقام های اول تا سوم به دانشکده های اصفهان، تهران و شهید بهشتی اختصاص داشت. رشته پروتدانتیکس: مقام های اول تا سوم به دانشکده های شهید بهشتی، مشهد و تبریز اختصاص داشت. رشته جراحی دهان و فک و صورت: مقام های اول تا سوم به دانشکده های آزاد تهران، شهید بهشتی و تهران اختصاص داشت. رشته دندانپزشکی ترمیمی: مقام های اول تا سوم به دانشکده های مشهد، تبریز

نتیجه گیری: بکارگیری این فرآیند در سطح دانشکده های دندانپزشکی دانشگاه های کشور، می تواند به افزایش ارتقاء سطح علمی و پژوهشی بیانجامد و توسعه بهداشت و سلامت در سطح کشور را موجب گردد. همچنین موجبات استقرار الگوی مدیریت کیفیت آموزش و پژوهش در دانشکده های دندانپزشکی فراهم آورد.

کلید واژه ها: Ranking , Postgraduate , Dental School

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

آیا می توان به ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان اعتماد کرد؟

مطالعه موردی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

سید حمیدرضا طباطبایی، فریبا قهرمانی

مقدمه: ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان یکی از رایج ترین روش ها برای ارزیابی کیفیت تدریس اساتید است. ارزشیابی مفید به عنوان یک استراتژی مهم برای ارتقاء کیفیت آموزشی مورد توجه دانشگاه ها است و باعث شناخت بهتر نقاط قوت و ضعف آموزش دهنده می شود. با این وجود در ارزشیابی زمانی می توان به نتایج حاصله اعتماد کرد که اطلاعات گرد آوری شده از صحت و دقت کافی برخوردار باشد. این مطالعه با هدف تعیین اعتماد به ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز با تعیین الگوی خاص در فرم های ارزشیابی اساتید انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع مطالعه توصیفی بود که بر روی ۱۲۳۷۳۶ فرم ارزشیابی دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد. فرم ها مربوط به ارزشیابی دو نیمسال تحصیلی ۹۴-۹۳ از گروه های مختلف دانشجویی و در مقاطع مختلف تحصیلی بودند. ۵ فرم ارزشیابی کیفیت عملکرد اساتید که تعداد سؤالات یکسان و شش سؤالی بود وارد مطالعه شد. براساس نحوه ی پاسخ دهی دانشجو، بطور بالقوه ۹۰ شکل یا الگوی خاص قابل پیش بینی بود که این الگوها تعیین کننده نحوه پاسخگویی دانشجویان به سؤالات بود. این الگوهای خاص پاسخ دهی بر اساس مقاطع تحصیلی، جنس و نوع فرم ارزشیابی و ترم تحصیلی تعیین گردیدند. داده ها وارد نرم افزار Excel شد و با دستور Concatenate الگوهای مختلف پاسخ ها تعیین و مورد بررسی قرار گرفتند.

نتایج: در این مطالعه تعداد ۱۲۳۷۳۶ فرم ارزشیابی، شامل فرم های ۳، ۴، ۷، ۹، ۱۰ که حاوی ۶ سؤال بودند مورد بررسی قرار گرفتند. ۴۷ نمونه از الگوهای خاص پاسخ دهی دانشجویان که نشان دهنده رفع تکلیف و بی توجهی آنان در تکمیل این فرم ها بود مشاهده گردید. در این مطالعه ۶۱/۵٪ از فرم ها دارای الگوی خاص پاسخ دهی بود و دانشجویان بدون تفکر و تأمل پاسخ داده بودند. در فرم مربوط به دروس آزمایشگاه و کارگاه بیشترین الگوی منظم و خاص (۷۱/۶٪) مشاهده شد. در فرمی که توسط دانشجویان کارشناسی ارشد و PhD تکمیل شده بود کمترین الگوی خاص (۵۱/۵٪) مشاهده گردید. تکمیل فرم های ارزشیابی به شکل الگوهای خاص و منظم در خانم ها و آقایان دانشجو به ترتیب ۶۲/۸٪ و ۵۹/۵٪ بود. در فرم های ارزشیابی مربوط به نیمسال اول سال تحصیلی ۹۴-۹۳ الگوی خاص بیشتر از نیمسال دوم مشاهده گردید که به ترتیب ۶۲/۷٪ و ۶۰/۴٪ بود.

بحث و نتیجه گیری: در این مطالعه مشاهده شد که درصد بالایی از

و سایر پرسنل نیز در این زمینه نظرخواهی گردد.

کلید واژه ها: اخلاق، اخلاق حرفه ای، ماما، بیمارستان شهید بهشتی کاشان، بیمارستان شریعتی بندرعباس

بررسی کارآیی پژوهشی و آموزشی دانشکده پزشکی شیراز بر

مبنای مدل DEA

ریتا رضایی، سمیه دلاوری، ناهید حاتم، سجاد دلاوری

مقدمه: تعیین کارایی دانشگاه ها و دانشکده ها یکی از مهمترین ابزاری است که می تواند به مدیران و برنامه ریزان سازمان در شناسایی نقاط قوت و ضعف هر دپارتمانی کمک کند. هدف اصلی از انجام این مطالعه اندازه گیری و مقایسه کارآیی فنی دپارتمان های دانشکده پزشکی (علوم پایه و بالینی) بر مبنای روش تحلیلی DEA می باشد.

روش: این مطالعه یک بررسی گذشته نگر و مقطعی است که در حیطه های آموزشی و پژوهشی دپارتمان های بالینی و علوم پایه در طی پنج سال صورت گرفته است. ورودی ها و خروجی های پژوهشی و آموزشی بصورت جداگانه مشخص و تعریف شدند و کارایی بر مبنای عملکرد مطلوب مشاهده شده تعیین گردید.

یافته ها: یافته های بدست آمده نشان داد که دپارتمان های پاتولوژی و آناتومی از نظر کارایی فنی در آموزش در طی این پنج سال بالاترین نمره را به خود اختصاص داده اند. دپارتمان های انگل شناسی، روانپزشکی و کودکان نیز از نظر کارایی فنی در پژوهش بالاترین نمره را به خود اختصاص داده بودند. کمترین میانگین در کارایی نسبی آموزشی متعلق به دپارتمان ارتوپدی بوده است.

نتیجه گیری: به کارگیری ورودی ها و خروجی های متعدد در تکنیک DEA می تواند مبنای یک ارزشیابی عملکرد جامع در دانشگاه ها باشد. DEA می تواند در برآورد کارایی فنی دپارتمان ها کمک موثر و مفیدی باشد تا به ارتقا و عملکرد درون بخشی کمک نماید.

کلید واژه ها: کارایی، کارایی پژوهشی و آموزشی، دانشکده پزشکی، مدل DEA

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

روش تحقیق: این مطالعه مقطعی و از نوع تحلیلی، توصیفی و ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه نظرسنجی و چک لیست بود که با استفاده از مقیاس طبقه بندی گورمن (عالی، خوب، متوسط، ضعیف و خیلی ضعیف) و در بعد فضای فیزیکی و تجهیزات آموزشی با مقیاس کاملاً مطلوب، مطلوب و غیر مطلوب و در برخی با مقیاس دو رتبه ای بلی و خیر امتیاز دهی گردید. پرسشنامه از نظر پایایی و روایی توسط اعضاء هیئت علمی مورد ارزیابی قرار گرفت و ارزشیابی درونی رشته هوشبری بر اساس ۱۰ گام و در ۹ حوزه مربوط به برنامه های آموزش رشته هوشبری براساس استانداردهای WFME انجام شد.

یافته ها: مواردی از قبیل رسالت و اهداف آموزشی رشته هوشبری، برنامه های آموزشی، اعضاء هیئت علمی، منابع آموزشی حوزه پژوهش، سنجش ارزشیابی و دانش آموختگان مورد ارزیابی درونی قرار گرفت. ابتدا برای هر حوزه ملاک تعیین و وزن دهی شد و نمره اکتسابی بر اساس جدول تعیین گردید و وضعیت هر حوزه از نظر وضعیت آموزشی در وضعیت مطلوب، نیمه مطلوب و غیر مطلوب تعیین گردید.

نتایج نشان داد وضعیت حوزه رسالت و اهداف آموزشی، مدیریت و سازماندهی، حوزه برنامه ریزی آموزشی، پژوهش و دانشجویان و حوزه سنجش ارزشیابی در وضعیت مطلوب و وضعیت حوزه هیأت علمی و دانش آموختگان و فضای فیزیکی و تجهیزات آموزشی وضعیت نیمه مطلوب گزارش گردید.

نتیجه گیری: در حوزه هایی که وضعیت مطلوب می باشد حمایت مدیران و تشویق و ترغیب اعضاء محترم هیئت علمی و دانشجویان با استفاده از روشهای انگیزشی صورت گیرد و ادامه تحصیل و ارتقاء آن فراهم گردد و در حوزه هایی که از وضعیت مناسبی برخوردار نیستند برنامه لازم برای رسیدن به استانداردهای مطلوب انجام شود و آموزش رشته هوشبری هر ساله مورد ارزشیابی درونی و بیرونی قرار گیرد.

کلید واژه ها: ارزیابی درونی - اعتبار بخشی - هوشبری

حقوق و وظایف من چیست؟ (طراحی، اجرا و ارزشیابی الگوی حقوق متقابل استاد و دانشجو)

دکتر مریم آویژگان، دکتر علی اصغر پورشانظری، دکتر کامیار

دانشجویان این فرم ها را بدون تفکر و تأمل تکمیل کرده بودند. کم اهمیت شمردن دروس آزمایشگاهی و کارگاهی منجر به بی توجهی دانشجویان در تکمیل این فرم ها و بیشتر بودن الگوهای خاص در پاسخ گویی بود. دقت بیشتر در تکمیل فرم ها توسط دانشجویان تحصیلات تکمیلی به دلیل نزدیک تر بودن ارتباط این گروه از دانشجویان با اساتید و توجه بیشتر آنان به اظهار نظر در مورد اساتید بود. برای جلب مشارکت فعال دانشجویان در انجام صحیح ارزشیابی اساتید نیاز به فرهنگ سازی و تشریح ارزش این کار برای دانشجویان می باشد و همچنین مسئولین دانشگاه نباید تنها بر نتایج این ارزشیابی ها تکیه کنند و نمرات این ارزشیابی ها را ملاک ارتقاء یا ترفیع اساتید قرار دهند. با توجه به نتایج به دست آمده از این تحقیق پیشنهاد می شود سهم این نمرات در ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید کاهش یابد.

واژه های کلیدی: ارزشیابی، اساتید، دانشجو، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

ارزیابی درونی روشی استاندارد برای اعتبار بخشی آموزش

دانشجویان هوشبری

محمد رضا حاجی آبادی

زمینه و هدف: WFME به عنوان یک سازمان معتبر بین المللی در آموزش پزشکی و با در نظر گرفتن فرهنگ و شرایط اقتصادی و اجتماعی اقوام گوناگون تحت عنوان Trilogy WFME در سه حیطه پزشکی عمومی آموزش پزشکی بعد از فارغ التحصیلی و ارتقاء حرفه ای مداوم استانداردهایی را تدوین و در اختیار جامعه جهانی پزشکی قرار داده است که رشته هوشبری از آن مستثنی نیست. اکنون توجه جوامع بین المللی پزشکی بویژه فارغ التحصیلان رشته هوشبری را به این موضوع معطوف می دارد که امروز فارغ التحصیل این رشته علاوه بر اینکه باید قادر به ارائه خدمات مراقبت سلامت در جامعه باشد بتواند تصمیم گیرنده ای مدبر در مورد بیمار با توجه شرایط گوناگون جغرافیایی، اجتماعی و اقتصادی و مالی در برقراری ارتباط و مدیری مؤثر و کارآمد در گروههای سلامت و جامعه باشد و همواره از انگیزه ای درونی و پویا برای یادگیری و پژوهش مادام المعر برخوردار باشد و آموزش مطلوب به دانش آموخته گان بر اساس استانداردهای WFME شامل رسالت و اهداف، برنامه ریزی، سنجش دانشجویان، کادر هیئت علمی و منابع آموزشی، ارزشیابی برنامه، مدیریت عالی و اجرایی و تازه سازی مداوم داده شود.

۷. اجرای الگو در کلاس های درس فیزیولوژی نیمسال اول و دوم ۹۴-۹۵ و ارزیابی دوره آموزشی

نتایج: در این مطالعه تک تک حقوق و وظایف متقابل استاد و دانشجو در ۲۷ بند و در سه حوزه قبل (هفت بند)، حین (هشت بند) و بعد از تدریس (۱۲ بند) برشمرده شد و هر کدام به فراخور نیاز مورد تحلیل و توضیح قرار گرفت. برنامه توجیهی آن در نیمسال اول و دوم ۹۴-۹۵ در جشن جدیدالورودها برای دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی اجرا شد. برای هر شش دانشجو یک همیار تعیین گردید و قرار شد هر همیار نظرات دانشجویان زیرگروه خود را جمع آوری و گزارش نماید. دانشجویان به این برنامه از یک تا پنج نمره داده و بعد از اخذ نمرات و گرفتن میانگین میزان رضایت، ۹۰٪ محاسبه شد. ضمن اینکه بازخورد بسیار مثبت هم در این برنامه و هم در سطح کلاس های دیگر اخذ گردید که نشانگر رضایتمندی فراگیران می باشد. تمامی فراگیران به ادامه این برنامه اعتقاد داشتند.

بحث: این برنامه ضمن رسیدن به اهداف عینی خود شامل تعیین حقوق و وظایف دانشجو، تعیین حقوق و وظایف اعضای هیات علمی با استقبال دانشجویان از برنامه آموزشی، بهبود نگرش، انگیزه و اعلام رضایت آنها از برنامه، روبرو گردید. همچنین مانع اتلاف وقت، سرگردانی دانشجویان و بالتبع کاهش یادگیری آنان گردید. از طرف دیگر اساتید را در اداره کلاس و درس موفق تر گرداند. از جمله نقاط ضعف می توان ارائه برنامه در گروه بزرگ و عمدتاً به صورت سخنرانی، بهره برداری کمتر از نظرات دانشجویان و عدم مقایسه کیفیت آموزش، قبل و بعد از این برنامه می باشد. بنابراین پیشنهاد می گردد با توجه به آگاهی های دانشجویان از نیازهایشان، توانایی آنها در علت یابی و رسیدن به راه حل های موثر بهتر است از خود دانشجویان هم به عنوان کسانی که می خواهند و می توانند فرایند آموزش را ارتقا دهند، در برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه های اصلاحی آموزشی استفاده گردد. همچنین، پیگیری، ارزیابی مداخله و مقایسه آن با قبل، پیشنهاد می گردد. دانستن حقوق و وظایف متقابل دانشجو و استاد آغاز راهی است بر اصلاح و بهبود روابط آنها و این فرایند، گشایش بایی است زیرا طبق جستجوی ما، به این مسئله در ایران تاکنون به شکل مستند و نظام مند پرداخته نشده است و قابلیت اجرا در تمام دانشگاه ها و گروه های آموزشی را دارد.

کلید واژه: حقوق، وظایف، الگو، استاد، دانشجو

بررسی ضرورت و پیامدهای ادغام افقی در

برنامه علوم پایه مقطع دکتری حرفه ای

مصطفوی زاده، دکتر محسن رضایی آدریانی، دکتر محمدامین طباطبایی فرد، دکتر علی والیانی، دکتر زهرا غیور، دکتر فرخنده پورسینا، دکتر فرشته آل صاحب فصول، دکتر بهمن رشیدی، سعیده دریازاده

مقدمه: یکی از معیارهای اخلاقی بودن دانشگاه را می توان توجه به حقوق متقابل اساتید و دانشجویان قرار داد و مسوولیت های اخلاقی ایشان را نسبت به یکدیگر برشمرد. دانشجو از بدو ورود به دانشگاه صاحب حقوقی می شود که قسمتی از آنها مرتبط به استاد است. از طرف دیگر استاد نیز بر دانشجو حقوقی دارد. این دسته از حقوق را، مسوولیت های اخلاقی متقابل می نامیم. اینها از موارد بسیار با اهمیتی هستند که می توانند مبنای بسیاری از قضاوت های اخلاقی در خصوص دانشگاه قرار گیرند. از طرف دیگر نسبت مستقیم با یادگیری و رشد علمی دارند که اصلی ترین هدف دانشگاه هاست. بنابراین پرداختن به آنها اهمیت زیادی دارد. از آنجایی که دانشجویان و اساتید سرمایه های علم و اخلاق در جامعه اند، و با توجه به اهمیت این موضوع و ارتباط مستقیم آن با فرایند یادگیری، لازم است تا مسوولیت های قانونی و اخلاقی اساتید و دانشجویان نسبت به یکدیگر را تدوین سازیم.

روش ها: کمیته اخلاق در دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی در تاریخ ۹۳/۱۱/۲۰ با هدف توسعه رعایت اصول اخلاق و پایبندی به رفتار حرفه ای تشکیل گردید، بر اساس ضرورت احساس شده، خلاء موجود و پیشنهاد اعضای محترم، تدوین الگوی حقوق متقابل استاد و دانشجو در دستور کار قرار گرفت و گام های زیر برای طراحی آن طی شد:

۱. جذب اعضای هیات علمی علاقمند علوم پایه در بهمن ماه ۹۳، تعیین مسوولی از گروه اخلاق پزشکی و صدور حکم برای اعضا و مسوول کمیته از طرف مسوول دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی
۲. استخراج کدهای اخلاقی بر اساس مرور متون و تجربیات و انطباق کدها با فرایند تدریس (قبل، ضمن و بعد)
۳. تدوین پیش نویس اولیه، بررسی در جلسات و نهایی نمودن الگو
۴. ارسال الگو به گروه های آموزشی برای کسب نظرات، معرفی و انتشار این الگو
۵. ارسال الگو به شورای معاونین دانشکده پزشکی و تصویب در شورا برای اجرا در جلسات دانشجویان جدیدالورود
۶. برگزاری جلسه آموزشی ویژه دانشجویان جدیدالورود نیمسال اول و دوم ۹۴-۹۵ و ارزیابی دوره آموزشی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

یادگیری دانشجویان داروسازی جندی شاپور اهواز در سال

۱۳۹۲-۱۳۹۳

ارمغان اسلامی، مهدی سیاح برگرد، لیلا کوتی، کاوه اسلامی، مریم

نیکان مهر

با توجه به پیشرفت روزافزون علوم در همه ی زمینه ها، برنامه ریزان آموزشی به دنبال راهکارهایی برای تثبیت بهتر و بازخوانی سریعتر اطلاعات در ذهن فراگیران هستند. تصمیم گیری درست در لحظه مخصوصا در رشته هایی که جزء سیستم درمانی هستند از اهمیت ویژه ای برخوردار است. برای داشتن مهارت کافی، آموزش علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که این دسترسی سریعتر را به ارمغان بیاورد. یکی از راه های رسیدن به این اهداف ادغام دروس مختلف می باشد. ادغام ایجاد یک منظر کلی به جای دورنمای قطعه قطعه ی مفاهیم می باشد به این ترتیب موضوعات مجزا به گونه ای معنادارتر ترکیب می شوند که در نتیجه باعث افزایش بازدهی آموزش می شود. هدف از این مطالعه بررسی اثر ادغام افقی در یادگیری دانش آموزان داروسازی است. جامعه ی مورد مطالعه ی این پژوهش دانشجویانی هستند که دو درس دارودرمانی (۱) و شیمی دارویی (۲) را همزمان می گذرانند. این درس با هم ادغام شدند و یادگیری دانشجویان در سه روش مختلف تدریس با هم مورد مقایسه قرار گرفت: گروهی که مباحث مشترک شیمی دارویی و دارودرمانی آن ها با هم ادغام شدند، گروهی از مباحث که سر فصل شیمی دارویی مرتبط با دارودرمانی در ترم گذشته ارائه شده بود و گروهی از مباحث که فقط سر فصل دارودرمانی آن ها ارائه می شود. در ابتدا و انتهای هر جلسه ی دارودرمانی پیش آزمون و پس آزمون برگزار شد. همچنین آزمون میان ترم و پایان ترم برگزار گردید. در نهایت میزان یادگیری با تجزیه و تحلیل نمرات دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. نمرات توسط نرم افزار SPSS وارد شد. به منظور بررسی آماری نمرات آزمون های T test, Paired T test, Covariance, ANOVA و آزمون اندازه های تکراری مورد استفاده قرار گرفت. برای بررسی میزان ماندگاری اطلاعات، آزمون ترم بعد برگزار گردید. در نهایت میزان رضایتمندی دانشجویان با استفاده از پرسشنامه ارزیابی شد. در این مطالعه ۴۰ دانشجو (۵۰٪ زن و ۵۰٪ مرد) شرکت کردند. نتایج این مطالعه تفاوت معنی دار بین سه گروه مباحث را نشان می دهد (P<۰/۰۵) می باشد. ارزیابی رضایتمندی این

دندانپزشکی از دید اساتید (بالینی و علوم پایه

) و دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم

پزشکی شهر کرمان

عصمت نوحی

مقدمه : پیشرفت روزافزون و تصاعدی علوم در دنیا و همگامی اجتناب ناپذیر علوم پزشکی با این روند، موجب شده است تا لزوم تغییرات برنامه آموزشی دوره دندانپزشکی عمومی به خصوص دوره علوم پایه چه از نظر محتوا و چه از نظر چیدمان به صورت ادغام یافته پیش از پیش احساس گردد. این مطالعه با هدف تعیین ضرورت و پیامدهای ادغام افقی در برنامه علوم پایه مقطع دکتری حرفه ای دندانپزشکی از دید اساتید (بالینی و علوم پایه) و دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهر کرمان ۹۴-۱۳۹۳ انجام شد.

روش: این مطالعه مقطعی از نوع توصیفی همبستگی است. نمونه پژوهش شامل اساتید و دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان متشکل از ۱۳۲ نفر بودند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه سنجش ضرورت و پیامدهای ادغام افقی در برنامه علوم پایه مقطع دکتری حرفه ای دندانپزشکی بود که با استفاده از منابع معتبر و نظر صاحب نظران روایی سنجی شد و پایایی روی جمعیت نمونه ضریب آلفا کرونباخ $\alpha = 0/89$ محاسبه شد استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ و آزمونهای آماری پارامتریک و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد ضرورت ادغام و تغییر در برنامه جدید دکتری حرفه ای دندانپزشکی از دید اساتید $8/3 \pm 85$ و از دید دانشجویان 4 ± 95 در حد متوسط بود میانگین و انحراف معیار نمره پیامدهای ادغام $7/5 \pm 89$ بین متغیر ضرورت و پیامدهای آن از دید اساتید همبستگی مثبت و معنی دار $P < 0/05$

کلید واژه ها: برنامه علوم پایه، مقطع دکتری حرفه ای، دندانپزشکی، ضرورت و پیامدهای ادغام افقی، اساتید، دانشجویان

بررسی اثرات ادغام دروس شیمی دارویی و دارودرمانی در

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

از نرم افزار (۱۱/۵) SPSS در سطح معنی داری ($P \geq 0.05$) با آزمون آماری یومان ویتینی و ویلکاکسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: بر اساس یافته ها ۸۴/۳ درصد از اعضای هیات علمی بالینی و ۱۵/۷ درصد از اعضای هیات علمی پایه با توجه به نسبت حجم هر یک از جامعه انتخاب شدند. ۷۴/۵ درصد مردان و ۲۵/۵ درصد زنان نمونه مورد نظر را تشکیل می دهند. و در گروه های بالینی ۵۷/۸ درصد از اعضای هیات علمی گروه های جراحی و ۲۶/۵ درصد از گروه های داخلی بودند. در حیطه آموزش میانگین و انحراف استاندارد نمرات نظرسنجی دستیاران تخصصی $82 \pm 8/5$ ، مدیران $1108 \pm 90/58$ ، همکاران هیات علمی $93/97 \pm 6/38$ و معاونین آموزشی بیمارستان $91/28 \pm 1/00$ می باشد. (Sig. = ... و $df = 3$ و $Chi-Square = 73/89$). در حیطه اخلاق میانگین و انحراف استاندارد نمرات نظرسنجی دستیاران تخصصی $82/90 \pm 1/00$ ، مدیران $1114 \pm 90/60$ ، همکاران هیات علمی $96/19 \pm 6/33$ و معاونین آموزشی بیمارستان $95/58 \pm 7/92$ می باشد. (Sig. = ... و $df = 3$ و $Chi-Square = 73/89$). در حیطه نظم و انضباط میانگین و انحراف استاندارد نمرات نظرسنجی دستیاران تخصصی $82/17 \pm 8/88$ ، مدیران $1104 \pm 91/85$ ، همکاران هیات علمی $95/45 \pm 5/50$ و معاونین آموزشی بیمارستان $95/34 \pm 9/78$ می باشد. (Sig. = ... و $df = 3$ و $Chi-Square = 103/76$). در حیطه مدیریتی و اجرایی میانگین و انحراف استاندارد نمرات نظرسنجی دستیاران تخصصی $80/90 \pm 8/64$ ، مدیران $91/50 \pm 91/95$ ، همکاران هیات علمی $93/66 \pm 6/29$ و معاونین آموزشی بیمارستان $90/52 \pm 9/48$ می باشد. (Sig. = ... و $df = 3$ و $Chi-Square = 81/39$). (=Square).

نتیجه گیری: با توجه به یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها بین نظرات دستیاران، مدیران گروه های آموزشی، هیات علمی همکار و معاونین آموزشی بیمارستان ها در خصوص اعضای هیات علمی در چهار حیطه آموزش، اخلاق، نظم و انضباط و مدیریتی و اجرایی تفاوت معناداری وجود داشت. به عبارت دیگر این نتایج نشان می دهد که نظر ارزیابی کنندگان در خصوص اعضای هیات علمی متفاوت از یکدیگر می باشد.

کلید واژه ها: هیات علمی، ارتقاء، ارزشیابی

مطالعه نشان داد ۸۹/۶۳٪ از دانشجویان معتقدند که یادآوری و استفاده از مطالب آموزشی در روش ارائه ی همزمان یا با فاصله نزدیک عناوین مرتبط در دروس شیمی دارویی و دارودرمانی بهتر خواهد بود. همچنین ۸۲/۷۵٪ دانشجویان معتقدند ادغام این دروس باعث افزایش یادگیری دارودرمانی می شود. بررسی نتایج نشان می دهد که ادغام افقی دروس شیمی دارویی و دارودرمانی در یادگیری و ثبت و بازخوانی اطلاعات دارویی و شناخت بیماری ها موثر است.

کلید واژه ها: ادغام، رضایت مندی، دانشجویان داروسازی، شیمی دارویی، دارودرمان

مقایسه نظرسنجی ارزیابی کننده گان در

خصوص اعضای هیات علمی ارتقا یافته در

حیطه های مختلف ارزشیابی کیفیت آموزش در

دانشکده پزشکی مشهد از سال ۹۰

تورج صادقی، مرتضی بینش، علی اکبر حیدری، نازنین زمانیان

مقدمه: هر ساله تعدادی از اعضای هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی کشور با توجه به میزان سابقه فعالیت های آموزشی، پژوهشی و خدمات علمی و اجرایی از یک مرتبه علمی به مرتبه علمی دیگر ارتقا می یابند. یکی از ملاک های ارتقای اعضای هیات علمی کیفیت فعالیت های آموزشی آنها می باشد روش پیشنهادی مصوب در آئین نامه ارتقای اعضای هیات علمی وزارتخانه متبوع ارزشیابی فعالیت های آموزشی اعضای هیات علمی توسط دانشجویان، مدیران گروه های آموزشی، پرسنل همکار و معاون آموزشی بیمارستان محل خدمت عضو هیات علمی و خود سنجی می باشد.

روش: در این مطالعه مقطعی، کلیه اعضای هیات علمی ارتقا یافته از سال ۹۰ به عنوان جامعه مورد مطالعه در نظر گرفته شد. نمونه گیری به صورت طبقه ای و برحسب درصد اعضای هیات علمی ارتقا یافته در گروه های بالینی و پایه انجام شد. روش جمع آوری داده ها پرسشنامه ها می بود که روایی و پایایی آنها توسط وزرات متبوع تأیید شده است. و توسط دستیاران، مدیران گروه های آموزشی، پرسنل همکار، معاون آموزشی بیمارستان و خودسنجی تکمیل شده است. داده ها با استفاده

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مربوط به logbook ها کمک کننده است ولی تعیین سوالات عملی و فراهم کردن شرایط ساختار مند برای سنجش مهارت ها و صلاحیت بالینی به صورت مجزا در ایستگاههای از پیش تعیین شده و تعیین چک لیست با روایی و پایایی مناسب ضرورت دارد. روش حاضر، جهت ارزیابی کارآموزی در عرصه مناسب و کافی نبوده و آزمون عینی ساختار یافته برای ارزیابی مهارت های فردی دانشجویان در پایان دوره ضرورت دارد.

کلید واژه ها: مهارت های بالینی، صلاحیت بالینی، کارآموزی در عرصه، هوشبری

نیاز سنجی آموزشی پزشکی مبتنی بر شواهد اعضای هیئت

علمی بالینی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

سید حمید حسینی

زمینه و هدف: اعضای هیأت علمی مهم ترین سرمایه هر موسسه آموزش عالی محسوب می شوند. توانمندسازی اعضای هیأت علمی در زمینه های تدریس، دانش پژوهی و رهبری سبب می گردد رسالت ها و اهداف وسیع مؤسسه آموزشی نیز تحقق یابد. پزشکی مبتنی بر شواهد، استفاده از بهترین شواهد به صورت بخردانه، صریح و روشن برای تصمیم گیری در مورد مراقبت از تک تک بیماران است. هدف مطالعه حاضر، تعیین نیازهای آموزشی اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در زمینه پزشکی مبتنی بر شواهد (EBM) و اولویت بندی این نیازها است تا اولویت هایی که باید آموزش داده شود، تعیین و به مسؤولان برای طراحی برنامه های آموزشی ارائه گردد.

روش کار: این مطالعه به روش توصیفی-تحلیلی بر روی ۳۳ نفر از اعضای هیات بالینی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در سال ۱۳۹۴ که به روش سرشماری انتخاب گردیدند انجام شد. جهت گردآوری داده ها از پرسشنامه ای دو قسمتی شامل سوالات دموگرافیکی و سوالات مربوط در زمینه آگاهی - نگرش - عملکرد در زمینه پزشکی مبتنی بر شواهد استفاده شد داده ها پس از ورود به کامپیوتر به کمک نرم افزار SPSS ۱۶ و آزمون های آماری کای دو-کروسکال والیس-تی

ضرورت ارتقای فرآیند ارزشیابی کارآموزی در

عرصه دانشجویان رشته هوشبری

ابراهیم نصیری

سابقه و هدف: ارزشیابی درست و دقیق دانشجویان رشته های علوم پزشکی یکی از موضوعات اساسی در آموزش است. ارزیابی باید به گونه ای طراحی گردد تا دانشجویان قادر باشند پس از فراغت از تحصیل، آموخته ها و مهارت های خود را در محیط واقعی بکار گیرند. کارشناسی رشته هوشبری از رشته های مهم و کاربردی پیراپزشکی می باشد و کارآموزی در عرصه دانشجویان هوشبری از دروس مهمی بوده که حداقل یک سال از دوره پایانی ۴ ساله دانشجویان را به خود اختصاص می دهد. هدف مطالعه ارزیابی کارآموزی در عرصه دانشجویان هوشبری در وضعیت موجود و تعیین فاصله فرآیند های جاری تا روش های استاندارد ارزیابی Objective structural (OSCE) (clinical Examination) می باشد.

مواد و روش ها: با یک مطالعه توصیفی از دو سال اخیر نحوه ارزیابی دانشجویان مذکور با توجه به برنامه های آموزشی اجرا شده کارآموزی در عرصه، و نحوه ارزش گذاری ۱۲ واحد کارآموزی بررسی شده است. با نگاه اختصاصی به ویژگی های آزمون مذکور تا کسب مهارت هاو صلاحیت بالینی آنان مورد بازنگری قرار گرفت.

نتایج: ارزیابی کارآموزی در عرصه دانشجویان هوشبری در سه بخش انجام می گیرد. بخش اول به صورت ارزیابی طول ترم با صورت مستمر توسط مربی و بدون داشتن چک لیست اختصاصی ۵۰٪، بخش دوم ارزیابی مربوط به پایان دوره در هر بخش با کمک سر عنوان های کلی تحت عنوان Log book توسط مربی، و یا فرم جداگانه (نظریه کلی) ۲۵٪، و بخش سوم ارزیابی پایان کارآموزی به صورت کتبی با عنوان Post test که به صورت سئوالات تستی چهار جوابی (۲۵٪) در نظر گرفته می شود و مجموع نمرات به عنوان نمره کل کارآموزی در عرصه ثبت می گردد.

نتیجه گیری: هر چند دو بخش اول ارزیابی تا حدودی با ماهیت کارآموزی در عرصه هماهنگ است و در صورت عملیاتی بودن آیتها

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

تست تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: نتایج مطالعه نشان داد ۳۳٫۳ درصد افراد زن بودند. میانگین سنی افراد مورد مطالعه ۵٫۰۶± ۳۶٫۹۴، میانگین سابقه کار ۷٫۶۷± ۶٫۳۰ و میانگین ساعات استفاده از اینترنت جهت جستجوی شواهد ۱۰٫۹۷± ۷٫۱۸ بود. درصد افراد اعلام نمودن که اصطلاح EBM را شنیده اند ۶۰٫۶ درصد افراد آشنایی با مفاهیم و اصطلاحات پزشکی مبتنی بر شواهد نداشتند ۷۲٫۷ درصد افراد مورد مطالعه نگرش مثبت نسبت به پزشکی مبتنی بر شواهد داشتند ۶۳٫۶ درصد افراد مورد مطالعه فقدان زیر ساخت رویکرد مبتنی بر شواهد در مراکز را مهم ترین مانع بکارگیری پزشکی مبتنی بر شواهد در محیط های بالینی دانستند ۴۸٫۴ درصد افراد روش آموزشی کار گروهی را بهترین روش آموزشی اعلام نمودند و ۷۸٫۸ درصد افراد چگونگی پاسخگویی به سوالات بالینی را مهم ترین اولویت آموزشی و نیاز آموزشی دانستند.

نتیجه گیری: اگر چه افراد مورد مطالعه نسبت به EBM نگرش مثبت دارند ولی میزان آگاهی و استفاده آنان از EBM پایین است، همچنین بیشترین موانع در به کارگیری موثر را، فقدان زیر ساخت رویکرد مبتنی بر شواهد می دانند لذا پیشنهاد می شود با استفاده از روشهای آموزشی مناسب در بهترین زمان ها نسبت به افزایش آگاهی اعضای هیئت علمی بالینی به استفاده از EBM اقدام نمود.

کلید واژه ها: نیاز سنجی، اعضای هیأت علمی بالینی، پزشکی مبتنی بر شواهد

ارزیابی نیاز مبتنی بر نظر شرکت کنندگان دوره های

توانمندسازی هیات علمی و بازخورد عملی نتایج به دوره: یک

فرایند کاربردی

سمیه جعفری

بر مبنای اصول آموزش بزرگسالان طراحی دوره های آموزشی مبتنی بر نیاز فراگیران، مورد تاکید می باشد دوره های مهارت های آموزشی پایه در دانشگاه علوم پزشکی تهران مبتنی بر نیاز و با تاکید بر متون تخصصی مرتبط و فرایندهای یاددهی یادگیری و نظر متخصصین و سیاست های دانشگاه طراحی شده است. با توجه به اینکه فراگیران

یعنی اعضا یکی از مهم ترین منابع نیازسنجی هستند. کمیته برنامه ریزی طی یک فرایند منظم خود را موظف به ارزشیابی و ارتقاء مستمر آن به ویژه میزان انطباق اهداف دوره با نیازهای آموزشی (توانمندسازی) اعضا می دانند و بازخوردهای دریافت شده از دوره توانمندسازی را مبتنی بر امکانات و تسهیلات موجود عملیاتی می نمایند. گزارش ارزشیابی پیش رو در خصوص جمع بندی نظرات اعضای هیات علمی شرکت کننده در دوره های توانمندسازی، بر اساس انطباق با نیازهای آموزشی و نحوه بکارگیری نتایج در ارتقای دوره است. روش کار: در این مطالعه مقطعی، نظر اعضای هیات علمی در سه دوره (دو سال) اخذ گردید. دوره های توانمند سازی از دو منظر ارزیابی شدند: "تناسب کلی موضوعات با نیازهای آموزشی و ارتقای توانمندی فرد" و "محتوای ارائه شده برای هر موضوع به منظور دستیابی به اهداف". میانگین نظرات اساتید علوم پایه و بالی با پرسشنامه روای محقق ساخته مبتنی بر اهداف محاسبه شد. سوالات باز تحلیل شد نتایج با لیکرت از ۱ تا ۵ امتیاز داده شد. نحوه بازخورد به دوره، اصلاح و استمرار آن نیز در کمیته ارزشیابی مشخص شد.

نتایج: ۵۲ نفر در مطالعه حضور داشتند. به ترتیب از دوره اول تا سوم ۸۳/۳، ۷۸/۹ و ۸۰ درصد و موضوعات را منطبق با نیازهای آموزشی برای ارتقای توانمندی ارزیابی نمودند. در خصوص محتوا، گروه بالینی قابلیت پیاده سازی تکلیف در محیط آموزشی را ۸۸/۹ و گروه پایه ۵۷/۹ درصد می دانستند. میانگین نظرات درباره انطباق با نیاز آموزشی ۳٫۹۳ یعنی خوب بود. به طور کلی ۴۰ تا ۶۰ درصد تکالیف دوره را برای کمک به یادگیری، موثر اعلام نمودند. کمترین امتیاز مربوط به فاصله طولانی دوره پیگیری بود. نظر شرکت کنندگان در خصوص مجازی سازی دوره و نوع محتوا اخذ شد. تمام نتایج در جلسات کمیته پس از دوره بحث شد و در دوره های بعد تاثیر گذاشت.

بحث و نتیجه گیری: به طور کلی دوره های توانمندسازی آموزشی پایه مبتنی بر نیاز شناخته شد. علیرغم رضایت کلی اما حدود ۹/۶ درصد افراد آن را مبتنی بر نیاز آموزشی خود ندانسته اند. بنابراین لزوم توجه به اصول آموزش بالغین در این افراد وجود دارد. قابلیت پیاده سازی تکالیف و زمان بین دوبرخش و بقیه نتایج در کمیته ارزشیابی بحث و به ترتیب اصلاحات صورت گرفت. بخشی از دوره مجازی شد. بررسی بیشتر در خصوص تکراری بودن موضوعات و محتوا یا غیرمرتبط بودن،

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

تاثیر آموزش فرایند پرستاری با استفاده از نقشه مفهومی بر تصمیم گیری بالینی دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی قزوین در واحد کارآموزی ICU فاطمه حسن دوست

تاثیر آموزش فرایند پرستاری با استفاده از نقشه مفهومی بر تصمیم گیری بالینی دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی قزوین در واحد کارآموزی ICU نویسندگان: فاطمه حسن دوست، نسترن نوروزی پرشکوه^۲، مریم مومنی^۱، سیده زهرا حسینی گل افشانی^۳، ندا علی محمدی^۴، ۱. کارشناسی ارشد پرستاری، مربی، گروه پرستاری، عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی قزوین، قزوین، ایران. ۲. کارشناسی ارشد پرستاری، مربی، گروه پرستاری، عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی قزوین، قزوین، ایران. ۳. دکترا آموزش پرستاری، استادیار، گروه پرستاری، عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی همدان، همدان، ایران. مقدمه: پرورش تفکر انتقادی در دانشجویان چالشی است که رویاروی مدرسین پرستاری قرار دارد. امروزه پرستاران، در عرصه مراقبتهای بهداشتی درمانی، روز به روز با مسایل و مشکلات پیچیده ای مواجه هستند که برای تصمیم گیری در مورد آنها، به تفکر انتقادی احتیاج دارند، زیرا تفکر انتقادی، قدرت تصمیم گیری بالینی پرستار را در امر کمک به تشخیص نیازهای بیمار و انتخاب بهترین اعمال و روشهای پرستاری افزایش می دهد. نقشه مفهومی یک راهبرد فراشناختی نوین در آموزش است که می تواند مهارتهای تفکر انتقادی و تصمیم گیری دانشجویان را ارتقا دهد. دانشی که به شیوه معنی دار ماندن نقشه مفهومی یاد گرفته می شود، به مدت طولانی تر در ذهن باقی می ماند و باعث ارتقای مهارت تفکر انتقادی و توانایی حل مسأله در دانشجویان پرستاری می شود.

روش اجرا: این مطالعه به شیوه نیمه تجربی و در یک گروه به صورت قبل و بعد از آموزش اجرای فرایند پرستاری با استفاده از نقشه مفهومی بر روی ۱۵ نفر از دانشجویانی پرستاری که واحد کارآموزی مراقبتهای ویژه در سال ۹۴ را می گذراندند انجام گرفت، جهت تاثیر آموزش نقشه مفهومی از پرسشنامه ۲۴ آیتمی تصمیم گیری بالینی بهره گرفته

ضروری است. وقت و هزینه زیاد ایجاب می کند، فرایند استفاده از نتایج بازخورد به دوره در ارتقای آن به منظور توانمندسازی اعضا با صرف وقت و دقت صورت گیرد.

کلید واژه ها: ارزیابی - نیاز مبتنی بر نظر شرکت کنندگان - دوره های توانمندسازی - فرایند کاربردی

انالیز مفهومی برنامه درسی ارزش مدار

maryam akbari lakeh, shahram yazdani, leila afshar, soleiman ahmady, syed abbas foroutan

Concept analysis is the foundation of achieving a clear and explicit understanding of the concept of value-based curriculum and modelling. The curriculums of the medical sciences education in Iran suffer some drawbacks. The lack of a domestic model of the curriculum based on values is one of the main issues of the curriculum. There was no common and clear definition for the concept of value-based curriculum, or occasionally the definitions were not uniform and compatible. The present study proposes a concept analysis method to reach a proper definition of the concept and its further development. Then, it compares different definitions of the concept of value-based curriculum, and clarifies confusing definitions. To model the value-based curriculum, we chose the concept qualitative analysis model of Hugh McKenna. Value-based curriculum is not just a tool for perception of the educational contents, but it is a movement beyond reasoning and analytical methods and contemplation that usually takes place during education.

Key words: value based curriculum. medical education.

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

اساتید گروه فوریت و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ تأیید گردیده است. قبل از اجرای کارگاه از تک تک دانشجویان آزمون گرفته شد. بدین ترتیب که هر دانشجو در محیط شبیه سازی شده با حوادث غیر مترقبه قرار گرفت و در مدت زمان ۱۰ دقیقه به جستجوی مصدومین می پرداخت و پس از یافتن هر مصدوم که با یک شماره مشخص بود بر حسب اطلاعاتی که از وضعیت وی نوشته شده بود به تعیین سطح تریاژ استارت می پرداخت و در برگه خود ثبت می نمود. تعداد مصدومین یافت شده و صحیح بودن سطح تریاژ ملاک نمره هر دانشجو بود. سپس دانشجویان در کارگاه عملیاتی یک روزه آموزش تریاژ START به روش شبیه سازی شده مشارکت نمودند. با بازسازی مجدد صحنه تریاژ پس از پایان کارگاه، مجدداً آزمون تکرار شد.

نتایج: میانگین نمره تریاژ دانشجویان در پیش آزمون 61.06 ± 21.60 و در پس آزمون 101.26 ± 21.25 از ۱۵ بود. بین میانگین نمره دانشجویان در انجام تریاژ قبل و بعد از آموزش اختلاف معنی دار آماری مشاهده شد. ($p > 0.05$)

کلید واژه ها: آموزش عملیاتی، تریاژ، دانشجویان فوریت پزشکی، یادگیری

شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۹ و توسط آمار توصیفی و استنباطی انجام گرفت

نتایج: میانگین سنی دانشجویان ۲۱ سال و همگی مونث بودند. میانگین و انحراف معیار نمره تصمیم گیری بالینی گروه قبل از اجرای فرایند 21.85 ± 68.13 پس از اجرای فرایند 33.04 ± 68.53 که هر دو در دسته تصمیم گیری تحلیلی - سیستماتیک و شهودی جای می گیرند. مقایسه نمره کلی تصمیم گیری بالینی در دو گروه تفاوت معنی داری را نشان داد. ($P=0.001$)

بحث و نتیجه گیری: از آنجایی که پرستاران همواره برای تصمیم های بالینی خود نیاز به تفکر انتقادی دارند لذا ارتقا برنامه های آموزش پرستاری از شیوه سنتی به شیوه های نوین ضروری به نظر می رسد.

کلید واژه ها: نقشه مفهومی، تصمیم گیری بالینی، تفکر انتقادی، دانشجویان

بررسی تأثیر اجرای عملیاتی آموزش تریاژ پیش

بیمارستانی START به روش شبیه سازی شده بر میزان یادگیری

دانشجویان فوریت پزشکی

زهرا بادیه پیمای جهرمی، وحید سعادت مند، فرزاد

پورغلامی، سمیه رضمانلی

مقدمه: مدیریت خوب بحران، تنها افزودن روشهای مقابله با فوریت نیست، همه ی حادثه دیدگان برای تأمین درمان و انتقال باید ارزیابی شوند؛ همچنین باید بررسی شود که چه کسانی برای توزیع تسهیلات حق تقدم دارند. تریاژ، START، تریاژ آسان و انتقال سریع است. این پژوهش به هدف تعیین تأثیر آموزش عملیاتی تریاژ استارت به روش شبیه سازی شده بر میزان یادگیری دانشجویان انجام گرفت.

روش کار: این مطالعه شبه تجربی بر روی ۱۵ نفر دانشجوی ترم آخر کاردانی فوریت پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جهرم در نیمسال اول تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ انجام گرفت. ابزار پژوهش، آزمون پژوهشگر ساخته تریاژ متشکل از ۱۵ سوال بود. روایی صوری و محتوای آزمون با نظر

مقایسه تأثیر دو شیوه آموزشی بر میزان

یادگیری دانشجویان اتاق عمل در خصوص ابزار

جراحی (شیوه آموزشی فلش کارت در مقابل

آموزشی مبتنی بر موبایل)

محمد رضا یزدانی، لیلا ساداتی

مقدمه: استفاده از برنامه های نرم افزار پزشکی قابل نصب در سیستم های مختلف تلفن های همراه انقلاب شگرفی در تبادل اطلاعات و انتقال دانش پزشکی نموده است. یکی از موضوعات مهم در دوره آموزشی تکنولوژیست های جراحی، آشنایی آنها با ابزار جراحی است. از آنجاکه تعداد و تنوع این ابزار بسیار زیاد و گسترده می باشد، لذا باید باروش های دیداری متفاوت نسبت به آموزش آنها اقدام نمود تا یادسپاری موثری رخ دهد. یادگیری از طریق دیدن همزمان شکل ابزار، نام آنها و توضیحی مختصر بواسطه روش هایی چون فلش کارت

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

آموزشی همت گمارند.

کلید واژه ها: کلید واژه ها: آموزش مبتنی بر موبایل، ابزار جراحی .
فلش کارت، یادگیری، اتاق عمل.

برنامه ریزی درسی

ادراک دانشجویان از محیط آموزشی در
دانشگاه علوم پزشکی البرز: یک مطالعه
مقطعی - تحلیلی با استفاده از ابزار DREEM

محمود کهن، کامران سلطانی عربشاهی، طیبه فصیحی
هرندی، صدیقه رواتی

زمینه و هدف: محیط یادگیری شامل کلیه ی شرایط و امکانات فیزیکی، روانی، عاطفی، عوامل فرهنگی و اجتماعی است که بر رشد و توسعه ی یادگیرنده در یک موسسه آموزشی تاثیر می گذارد. بین محیط یادگیری و پی آمدهای ارزشمند آن از قبیل رضایت و موفقیت دانشجویان رابطه ی آشکار وجود دارد و کشف نقاط ضعف و رفع آنها در محیط های آموزشی یکی از مهم ترین گامها در توسعه ی آموزش دانشجویان می باشد. با توجه به نویا بودن دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز پژوهش حاضر با هدف تعیین مقایسه ای ادراک دانشجویان دانشکده های مختلف از محیط آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی البرز طراحی شد و تحلیل نتایج آن به سیاستگذاران عرصه آموزش پزشکی برای برنامه ریزی بهتر و راهکارهایی کاربردی مبتنی بر مشکلات شناسایی شده برای مطلوب ساختن محیط آموزشی ارائه گردید.

مواد و روش ها: در این مطالعه مقطعی تحلیلی پژوهشگر پس از اخذ مجوزهای لازم از دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز با مراجعه به دانشکده های پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، پرستاری و مامایی و بهداشت دانشگاه علوم پزشکی البرز به نمونه های پژوهش دسترسی یافت. نمونه گیری به صورت طبقه ای متناسب انجام شد بدین ترتیب که طبقه ها در این مطالعه دانشکده های موجود در دانشگاه بودند و متناسب با حجم هر طبقه نمونه تصادفی انتخاب شد.

های آموزشی ممکن است. از طرفی فلش کارت ها بدلیل محدود بودن و مشکلات مربوط به حمل و نقل و گم شدن با محدودیت هایی در استفاده رایج توسط دانشجویان مواجه است. ورود آموزش مجازی و آموزش مبتنی بر موبایل نیاز به همراه داشتن فلش کارت ها و مشکل گم شدن آنها را برطرف نموده است. محققین در این مطالعه به بررسی تاثیر این دو شیوه آموزشی فلش کارت و آموزش مبتنی بر موبایل در یادگیری دانشجویان اتاق عمل در خصوص ابزار جراحی پرداختند.

روش بررسی: طی یک مطالعه تجربی، دانشجویان ترم ۳ اتاق عمل به دو گروه تقسیم شدند. به گروه اول فلش کارت های تخصصی جراحی عمومی، زنان، ارتوپدی و اعصاب و... تحویل شد. برای گروه دوم یک برنامه نرم افزاری با اطلاعات مربوط به همان ابزار و ست های جراحی در گوشی موبایلشان نصب شد. قبل از اجرای برنامه آموزشی آزمون پره تست برای ارزیابی میانگین سطح آگاهی دانشجویان در هر گروه انجام شد. برنامه آموزشی به شکل یک برنامه تقسیم شده مشخص در بیست و یک روز اجرا شد. تعداد ساعات مطالعه روزانه برای دو گروه یکسان در نظر گرفته شد. سپس آزمون پست تست انجام شد. میانگین نمرات در دو مرحله قبل و بعد ابتدا در هر گروه بطور مستقل و سپس بین دو گروه مقایسه شد. نتایج داده ها وارد برنامه SPSS شد و با آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه، دو گروه از نظر سن، جنس، معدل و سایر اطلاعات دموگرافیک اختلاف معنی داری نداشتند. بین میانگین نمره دانشجویان در مرحله ی قبل از آموزش اختلاف معنی داری وجود نداشت (= ۰/۰۳۲/۰ p-value). هر دو روش آموزشی باعث افزایش میانگین نمرات دانشجویان شده بود. در گروه فلش کارت میانگین نمره از ۱۴،۵ به ۱۶ و در گروه موبایل از ۱۴،۵ به ۱۸ ارتقاء پیدا کرده بود که با استفاده از آزمون تی زوجی در هر گروه و آزمون تی مستقل بین دو گروه اختلاف معنی دار بین میانگین نمرات اکتسابی مشاهده شد. (= ۰/۰۳/۰ p-value)

نتیجه گیری: با توجه به تاثیر هر دو روش آموزشی بر میزان یادگیری دانشجویان و امکان نصب برنامه های آموزشی مرتبط با موضوعات آموزشی اتاق عمل در گوشی همراه دانشجویان، توصیه می شود اساتید نسبت به تشویق دانشجویان در استفاده از این شیوه های

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

صحت و استحکام گوبا و لینکلن (Lincoln & Guba) در این مطالعه رعایت شد. نتایج: تم محوری "ویژگی‌های برنامه درسی ارزش‌مدار" تشخیص داده شد و طبقات مرتبط با این تم، شامل نیازسنجی ارزشی عمومی و نیازسنجی ارزشی گروه هدف، بیانیه مأموریت و رسالت مبتنی بر ارزش‌ها، طبقه‌بندی ارزش‌های مورد انتظار از فارغ‌التحصیلان، اهداف و پیامدهای یادگیری و آموزشی ارزشی عینی و دست‌یافتنی، محتوای غنی از ارزش، سازمان‌دهی محتوای ارزشی، روش‌های یاددهی یادگیری مناسب برای درونی‌سازی ارزش‌ها، روش‌های ارزشیابی ارزش‌مدارانه، محیط و جو آموزشی مساعد انتقال ارزش‌ها استخراج شد.

نتیجه‌گیری: الگوی مفهومی بومی برنامه درسی ارزش‌مدار، فرآیندی را با ترتیب و توالی دقیق برای اجرای عینی و ملموس آموزش ارزش‌ها با توجه به شرایط مملکت خودمان پیشنهاد می‌دهد.

کلید واژه ها: واژه‌های کلیدی: آموزش ارزش‌ها، برنامه درسی ارزش‌مدار، خبرگان، مطالعه کیفی

یادگیری از طریق همتایان روشی اثر بخش در

آموزش بالینی به دانشجویان پرستاری

فاطمه ویش فر، ملیحه ابوطالبی، نوال حیدری

مقدمه: طراحی آموزش‌های دانشجوی محور سالها است در علوم پزشکی مورد توجه قرار گرفته است. یکی از این روشها یادگیری از طریق همتایان می باشد. یادگیری از طریق همتایان یکی از چندین روش موجود جهت یادگیری و یاد دهی در آموزش‌های دانشگاهی است. یادگیری از طریق همتایان یک قالب آموزشی است که در آن افراد از گروههای اجتماعی یکسان که معلم‌های حرفه‌ای نیستند در امر یادگیری به هم کمک می کنند و خود نیز می آموزند. آموزش همتایان از روش‌های مطرح و مناسب آموزشی محسوب میشود که اعضای شرکت کنندگان گروه، آموزش اعضای همان گروه را برعهده می گیرند و باعث تغییر موثر در رفتار، تعدیل نگرش و اعتقادات آنها می شوند. موثر بودن این روش بر اساس این تئوری است که بین افراد هم سن و سال اطلاعات راحتتر مطرح می شود این روش از سالها پیش در تئوری تحقیق و آموزش بالینی به عنوان یک ابزار آموزشی شناخته شده است

ابزار پژوهش که پرسشنامه های ۵۰ سؤالی DREEM در پنج حیطة درک دانشجو از یادگیری، استادان، توانایی علمی خود، فضای حاکم بر محیط آموزشی و شرایط اجتماعی خود بود میان دانشجویان دارای معیارهای ورود به مطالعه توزیع و پس از تکمیل توسط آنها، داده‌های حاصل توسط نرم افزار SPSS ۱۶ تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: در این مطالعه از ۵۴۴ پرسشنامه توزیع شده در بین دانشجویان ۵۰۰ پرسشنامه کامل بود و در تحلیل مورد استفاده قرار گرفت. با توجه به میانگین امتیاز دانشجویان (۱۱۱/۹۷) محیط آموزشی از دیدگاه دانشجویان در ۵۵/۹۸ درصد موارد مثبت بود. از پنج بعد پرسشنامه، بعد درک دانشجو از توانایی علمی خود با ۵۹/۵۳٪ بیشترین و بعد درک دانشجو از یادگیری با ۴۸/۲۹٪ نمره کمترین امتیاز را کسب نمودند. ادراک دانشجویان از محیط آموزشی در دانشکده دندانپزشکی ضعیف تر از سایر دانشکده‌ها (P)

کلید واژه ها: ادراک دانشجویان ، محیط آموزشی ، پرسشنامه DREEM ، البرز

الگوی برنامه درسی ارزش‌مدار از دیدگاه صاحب‌نظران آموزش

اخلاق و ارزش‌ها در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

مریم اکبری لاکه، شهرام یزدانی، سلیمان احمدی، لیلا افشار، سید

عباس فروتن

مقدمه: آگاهی از دیدگاه‌ها و درک ذی‌نفعان برنامه آموزشی بخصوص اساتید، در مورد مفهوم برنامه درسی ارزش‌مدار لازمه برنامه‌ریزی آموزشی مناسب در این حوزه است. به دلیل معانی متفاوت مفهوم برنامه درسی ارزش‌مدار در بسترهای مختلف، در این پژوهش الگوی مؤلفه‌های مفهومی برنامه درسی ارزش‌مدار با توجه به ارزش‌های بومی، از دیدگاه صاحب‌نظران آموزش اخلاق و ارزش‌ها تعیین گردید .

روش‌ها: این پژوهش مطالعه‌ای کیفی با رویکرد تحلیل محتوای موضوعی بود، که در سال ۹۳ با نمونه‌گیری هدفمند از ۶ نفر از صاحب‌نظران حوزه آموزش اخلاق و ارزش‌ها در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با مصاحبه عمیق نیمه ساختارمند انجام شد. تجزیه و تحلیل محتوا با نرم‌افزار MAXQDA ۱۱ انجام گردید. معیارهای

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

نیاز سنجی آموزشی پزشکان شاغل در دانشگاه علوم پزشکی

خراسان شمالی در حوزه سلامت

سید حمید حسینی

زمینه و هدف: شناسایی نیازهای آموزشی جامعه پزشکی و جلب مشارکت آنان باعث افزایش کارایی، اثر بخشی و ارتقاء سطح کیفی دانش پزشکی در جامعه خواهد شد چرا که بسیاری از زمینه های علم پزشکی در حال پیشرفت و تغییرات سریع است، یکی از راههای اصلی مقابله با این تغییرات روزمره حرفه پزشکی، حفظ توانایی صاحبان این حرفه در زمینه پیشرفت های جدید است. با توجه به اهمیت بالای این گروه در ارتقا سلامت جامعه و اینکه آموزش موثر با توجه به نیاز سنجی دقیق آموزشی صورت می گیرد لذا این مطالعه جهت تعیین نیازهای آموزشی پزشکان عمومی شاغل در دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی و عوامل مرتبط با آن انجام خواهد شد.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی (مقطعی) بود که در سال ۱۳۹۳ جهت شناسایی و اولویت بندی نیازهای آموزشی پزشکان عمومی انجام شد، ۱۶۰ پزشک عمومی شاغل در دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی به روش سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن سنجیده شده است استفاده گردید داده ها با استفاده از نرم افزار ۱۶ SPSS تجزیه و تحلیل شد و بمنظور توصیف داده ها از شاخص های آماری توصیفی و جهت تحلیل از آزمون کای دو استفاده شد.

نتایج: بر اساس نتایج این مطالعه ۵۵/۱ درصد افراد زن بودند میانگین سنی افراد ۱۱/۰۴±۳۵/۷۹ و میانگین سابقه کار ۶/۴۷±۷/۷۵ بود. اولویت بندی نیازهای آموزشی پزشکان عمومی نشان داد که حیطه مدیریت شبکه ۳/۲۸ امتیاز، حیطه آموزش و ارتقاء سلامت اخذ ۳/۰۱ امتیاز، حیطه بیماریهای واگیر ۳/۵۵ امتیاز، حیطه درمان ۳/۴۵ امتیاز، حیطه بیماریهای غیر واگیر ۳/۶۷ امتیاز، حیطه سلامت جمعیت، خانواده و مدارس ۳/۱۸ امتیاز، حیطه بهبود تغذیه ۳/۳۷ امتیاز، حیطه بهداشت حرفه ای ۳/۰۷ امتیاز، حیطه بهداشت محیط ۳/۱۵ امتیاز، حیطه سلامت دهان و دندان ۳/۰۰ امتیاز و حیطه سلامت روانی، اجتماعی ۳/۴۹ امتیاز کسب نمودند.

نتیجه گیری: پزشکان در حیطه بیماریهای غیر واگیر نیاز بیشتری

که بواسطه آن دانشجویان بعنوان معلم و فراگیر همزمان سود می برند. بخش وسیعی از برنامه های آموزش پرستاری را برنامه های بالینی در بیمارستان یا سایر مراکز بهداشتی در مانی تشکیل می دهد و فلسفه آن یک پارچگی آموزشهای تئوری و عملی می باشد. در بسیاری از مقالات مرتبط با پرستاری بر نقش انواع آموزش همتایان اشاره شده است. با توجه به محدودیت هزینه ها و افزایش تکنولوژیها، آموزش توسط همتایان اعم از همتراز یا دانشجویان سال بالاتر روز به روز اهمیت بیشتری می یابد و در محیط های مختلف بالینی مورد استفاده قرار می گیرد.

روش کار: این کار آزمایی بالینی تصادفی با هدف مقایسه تاثیر آموزش از طریق همتایان و بحث در گروههای کوچک در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری بروی ۷۹ دانشجوی پرستاری که در طی ۹ ماه اول سال ۹۴ کار آموزی بهداشت داشتند (ورودی مهر ۹۳ و بهمن ۹۲) صورت گرفت. دانشجویان در گروههای کارآموزی بطور تصادفی به دو گروه تقسیم شدند. برای گروه مداخله آموزش در مورد کلیات واکسیناسیون با روش آموزش همتایان و برای گروه کنترل از روش متداول که بحث در گروههای کوچک است استفاده شد. سپس با استفاده از روشهای آماری به تحلیل نتایج پرداخته شد. آزمون تی مستقل نشان داد میانگین نمره پیش آزمون در دو گروه تفاوت آماری معناداری نداشت اما میانگین نمرات پس آزمون تفاوت آماری معنی داری در دو گروه را نشان داد ($p=0,000$). بین جنسیت، ورودی و سایر خصوصیات دانشجویان و میانگین نمره پیش آزمون و پس آزمون رابطه آماری معنی دار نبود. نتیجه گیری: نتایج نشان داد که روش آموزش همتایان، تجربه و درک مثبتی برای دانشجویان فراهم می کند و علاوه بر تسهیل یادگیری، تجربیاتی از جمله گوش دادن فعال، افزایش تلاش یادگیری و درک توانمندی های جدید را برای دانشجویان فراهم می کند. این شیوه نه تنها با یادگیری فرد مدار دانشجو مرتبط است بلکه احتمالاً می تواند او را برای نقش های آتی خود آماده می کند، چرا که یکی از مهم ترین نقش های پرستار نقش آموزش (به بیمار، همکار، خانواده، دانشجو و است.

کلید واژه ها: یاد گیری، آموزش همتایان، آموزش بالینی، دانشجویان پرستاری

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

درفزایش مهارتهای یادگیری، ارتباطی و تفکر انتقادی دانشجویان و بالاتر بودن میزان رضایت دانشجویان از روش تدریس ارائه شده در مقایسه با روش سخنرانی است. این یافته بر تمایل دانشجویان به یادگیری مشارکتی و فعال در مقایسه با روشهای منفعل و یکسویه سنتی تاکید نمود. TBL نقش موثری در ارتقای سطح تفکر انتقادی، رضایت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان از دروس ارائه شده در مقایسه با روشهای معمول سخنرانی دارد.

کلید واژه ها: آموزش تیمی، تفکر انتقادی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی، درس سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی

برای آموزش احساس کردند و در حیطه بهداشت دهان و دندان نیاز کمتری احساس نمودند که می توان با ارایه این نتایج به مسولین مربوطه برنامه ریزی لازم جهت آموزش مناسب پزشکان صورت گیرد.

کلید واژه ها: نیاز سنجی، پزشک عمومی، خراسان شمالی

بررسی تاثیر آموزش تیمی درس سیستم های اطلاع رسانی

پزشکی بر تفکر انتقادی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان

تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹۳

عصمت نوحی

مقدمه و اهداف: یادگیری تیمی و مشارکتی یک روش مؤثر آموزشی است که در مقایسه با روش سخنرانی موجب یادگیری بیشتر، حفظ طولانی تر اطلاعات و لذت بیشتر دانشجویان کلاس میشود. آموزش به روش دانشجوی-محور می تواند منجر به افزایش میزان رضایت مندی دانشجویان، تسریع در امر یادگیری، ایجاد مهارت های حل مسأله، تداوم یادگیری و تفکر انتقادی گردد. **مواد و روشها:** این پژوهش از نوع تحقیقات مداخله ای نیمه تجربی با روش پیش آزمون و پس آزمون است و در مدت زمان دو ترم تحصیلی انجام می گیرد. جامعه آماری شامل دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی کرمان است نمونه گیری به صورت سرشماری و تخصیص گروههای مورد مشاهده صورت هدفمند صورت گرفت که از این تعداد ۳۰ نفر به عنوان گروه مداخله و ۳۰ نفر از آنان به عنوان کنترل در نظر گرفته شدند، مداخله انجام، اطلاعات جمع آوری و با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۹ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: همه دانشجویان ورودی سال ۹۲ بودند، میانگین سن دانشجویان تحصیلات تکمیلی ۲۹/۱±۲۹ سال بود، محدوده سنی آنها ۲۳ تا ۴۶ سال بود و ۵۵ درصد آنها زن و ۴۵ درصد آنان مجرد و خوابگاهی بودند. میانگین و انحراف معیار نمره تفکر انتقادی در پایان مداخله از ۲۸/۷۶±۲۶۲ به ۲۴/۹±۲۷۱ ارتقا یافته است و این تفاوت از نظر آماری معنی دار بود (p < ۰/۰۱۳) و اختلاف میانگین نمره پایانی گروه مداخله نسبت به گروه کنترل نیز معنی دار بود (p = ۰/۰۱۰) بود.

نتیجه گیری: نتایج بیانگر مؤثر تر بودن به کارگیری روش آموزش تیمی

وضعیت تامین نیازهای اساسی روانی در حیطه

یادگیری بالینی در دانشجویان پرستاری

لیلا جانثار حسینی، ربیع اله فرمانبر فرمانبر، مجید

پورشیخیان، احسان کاظم نژاد

مقدمه: نیازهای انسان در تئوری های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته است. یکی از نظریه هایی که به بررسی نیازهای اساسی روانی پرداخته است، تئوری خود تعیین کنندگی می باشد. بر اساس نظریه خود تعیین کنندگی ارضاء سه نیاز اساسی روانی درک از استقلال، شایستگی و تعلق با عث درونی شدن انگیزه و بهبود عملکرد فرد می شود. بر اساس این تئوری محیط حامی خود مختاری مثل محیطی که به فراگیر نقش تصمیم گیرنده در اهداف یادگیری دهد و اینکه فرد احساس کند که خود عامل تعیین کننده اعمال و رفتار است، می تواند باعث ارضاء نیازهای اساسی روانی شود. در صورتی که این سه نیاز به درستی تامین شود نقش تاثیر گذاری در ارتقاء رفتارهای فرد و در نتیجه عملکرد مؤثر خواهد داشت. عملکرد مدرسان بر مبنای این تئوری می تواند یک پایه و اساس مناسب برای اصلاح برنامه های آموزش پزشکی باشد. بر این اساس هدف از مطالعه حاضر تعیین وضعیت تامین نیازهای اساسی روانی در دانشجویان پرستاری در حیطه یادگیری بالینی می باشد.

مواد و روش ها: این مطالعه به صورت مقطعی، توصیفی-تحلیلی با روش تمام شماری در میان دانشجویان ترم سوم تا هشتم پرستاری

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

شود. نگرانی اصلی مربیان پرستاری در تمامی کشورها ارائه یک کوریکولوم آموزشی با کیفیت عالی است البته ، همچنانکه کفایت علمی لازم را دارد امنیت بیمار و تعهدات حرفه ای را نیز مورد توجه قرار دهد. از آنجایی که که موفقیت عملکرد علمی دانشجویان پرستاری بستگی زیادی به یکپارچگی بین درس اخلاق حرفه ای با رفتارهای حرفه ای دارد و در آموزش اخلاق به دانشجویان پرستاری انتخاب محتوی تدریس و روش آموزشی که بتواند کاملاً مرتبط با آینده دانشجویان پرستاری در بالین باشد بسیار مهم است لذا این پژوهش با هدف تعیین تاثیر اجرای کدهای اخلاق حرفه ای بر اساس یک برنامه ترکیبی در دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی اجرا شد.

روش: این مطالعه اقدام پژوهی است که پس از کسب مجوز از شورای دانشکده پرستاری و مامائی بجنورد از مهر ماه ۱۳۹۲ شروع و تا مهرماه ۱۳۹۴ تداوم یافت. جهت اجرای این برنامه ترکیبی تلفیقی از مداخلاتی در سه سطح دانشجویان ، دانشکده و بالین در نظر گرفته شد. در سطح دانشکده مداخلات شامل بررسی وضعیت موجود درباره کدهای اخلاق حرفه‌ای، برگزاری جلسات در شورای آموزشی دانشکده و تدریس کدهای اخلاق حرفه ای به عنوان بخشی از واحد درسی آنها، برگزاری جلسات با مربیان گروه پرستاری بود، مداخلات در سطح دانشجویان شامل کارگاههای آموزش کدهای اخلاقی و راندهای اخلاق حرفه ای در بالین بود و مداخلات در سطح بالین شامل برگزاری کارگاهها کدهای اخلاق حرفه ای جهت سوپروایزران، مدیران پرستاری، سرپرستاران و کمک بهیاران ، برگزاری جلسات مشترک با تیم درمانی بود اطلاعات با استفاده از پرسشنامه جمع آوری و تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: نتایج این پژوهش نشان داد ۶۵/۵٪ به کدهای اخلاقی پاسخ صحیح داده اند. بیش از نیمی از دانشجویان رعایت رعایت احترام به حقوق بیماران و پرستاران را بیشترین کد اخلاقی بیان نموده اند. بیش از نیمی معتقدند سیستم نظارت بر کدهای اخلاقی وجود دارد. ۸۴/۴٪ عدم رعایت کدهای اخلاقی را گزارش می دهند. ۷۸/۱٪ عدم پیگیری مسئولین را شایعترین مانعی برای گزارش عدم رعایت کدهای اخلاقی بیان نموده اند. نتایج مربوط به برگزاری راندهای اخلاقی با دانشجویان نشان می دهد عدم رعایت کدهای اخلاقی در سه حیطه بالین ، مربی ، دانشجو مسئولین صورت می گیرد . دلیل انتخاب ارزشهای اخلاقی را حفظ شان و کرامت انسانی ، حفظ و شان و حریم خصوصی انسانها،

دانشگاه علوم پزشکی گیلان (۲۴۳ نفر) انجام گردید. برای جمع آوری داده ها، از پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک (۱۹ سوال) و نیازهای اساسی روانی (Ryan & BPNS (Deci که شامل ۲۱ سوال بود استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار آماری SPSS ۱۶ و آزمون های آماری تی مستقل، همبستگی اسپیرمن و پیرسون ، من ویتنی یوو و در نظر گرفتن سطح معنی داری ($P < 0.05$) صورت گرفت.

نتایج: یافته های این پژوهش نشان داد که اکثریت دانشجویان، دختر (۵۱/۹٪) و میانگین سنی آنها (۲۱±۲/۴ سال) بود. ۷۴/۹٪ از دانشجویان به رشته پرستاری علاقه مند بوده و ۷۳/۶٪ قصد ادامه تحصیل در این رشته را داشتند. ۲۴/۷٪ از دانشجویان کار دانشجویی انجام می دادند. در حیطه نیاز سنجی میانگین تامین نیازهای اساسی روانی در زمینه درک از استقلال (0.33 ± 0.60)، کفایت ($3/84 \pm 0.64$) و تعلق ($3/54 \pm 0.75$) بدست آمد که از حد متوسط بیشتر بود. درک از کفایت و شایستگی ، بیشترین میزان و درک از استقلال و خود مختاری کمترین میانگین را به خود اختصاص داده بود. آزمون های آماری، ارتباط معنا داری را بین تامین نیازهای اساسی روانی با متغیرهای دموگرافیک نشان داد. میزان تامین هر سه نیاز در میان دانشجویان پسر بیشتر از دانشجویان دختر بود ($P < 0.05$)

کلید واژه ها: یادگیری بالینی ، نیازهای اساسی روانی ، تئوری خود تعیین کنندگی

بررسی تاثیر اجرای کدهای اخلاق حرفه ای پرستاری بر اساس یک برنامه ترکیبی

مریم مدی نشاط

مقدمه و اهداف: در ۳-۴ دهه گذشته اخلاق پزشکی بخشی از کوریکولوم آموزشی دانشکده هارا به خود اختصاص داده اما تفاوتی خاصی در محتوی، ساعت ، نحوه آموزش این کوریکولوم ها دیده می

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

صدافت و درستکاری می دانند.

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان می دهد که نیاز به آموزش و عملکرد مبتنی بر کدهای اخلاق حرفه ای وجود دارد لذا پیشنهاد می شود سیستم ارزشیابی مناسبی جهت دریافت بازخورد از اجرای برنامه ترکیبی کدهای اخلاق حرفه ای در نظر گرفته شود

کلید واژه ها: حرفه ای گری، کدهای اخلاقی، دانشجویان پرستاری

ابعاد و مولفه های هوش اخلاقی در دندانپزشکان عمومی شهر بندرعباس

پروین رضایی گزکی

حوزه اخلاق از حیث جایگاه و ملاحظات متنوع و پیچیده ای که بر آن مترتب است، بخشی از علم دندانپزشکی به شمار می رود. یکی از مفاهیمی که در این حوزه قابل بررسی و تامل است، هوش اخلاقی است. هوش اخلاقی عبارت است از ظرفیت، علم، میل، و اراده به اخلاقیات و تشخیص درست از نادرست. از آنجا که نقش دندانپزشکان در ارائه خدمات انسانی سلامت روز به روز گسترده تر می شود، بررسی سطح هوش اخلاقی آنها می تواند حائز اهمیت تلقی گردد. این مطالعه با هدف بررسی هوش اخلاقی دندانپزشکان عمومی شهر بندرعباس و نیز بررسی ابعاد و شاخصه های آن در سال ۱۳۹۴ به انجام رسید.

روش: این مطالعه توصیفی-تحلیلی که به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۴ بر روی کلیه دندانپزشکان عمومی شهر بندرعباس بر اساس لیست سازمان نظام پزشکی و به صورت سرشماری انجام شد. ابزار مطالعه پرسشنامه ی استاندارد شایستگی اخلاقی (MCI) لنینک و کیل بود که روایی و پایایی آن (با ضریب آلفای کرونباخ ۰.۸۹۷) و بومی سازی آن به زبان فارسی نیز تأیید شده است برای تحلیل از نرم افزار مورد استفاده SPSS نسخه ۲۳ و روش های آماری توصیفی و تحلیلی استفاده شد.

نتایج: از بین ۱۰۴ نفر دندانپزشک عمومی شاغل در شهر بندرعباس، ۸۴ نفر پرسشنامه را تکمیل کردند که از نظر جنسیت بیشتر مرد

(۵,۶۵ درصد)، از نظر وضعیت تأهل بیشتر متأهل (۷۵ درصد)، از لحاظ سال های سابقه ی کار بیشتر در گروه ۶ تا ۱۰ سال (۱,۳۸ درصد) و از نظر سنی بیشتر در گروه سنی ۲۵ تا ۳۵ سال (۴۴ درصد) و گروه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال (۴۴ درصد) بودند. بر اساس این مطالعه میانگین نمره کلی هوش اخلاقی در دندانپزشکان عمومی شهر بندرعباس : ۷۳,۴۴_۷,۵۶ و سطح آن خوب گزارش شده است. سطح ابعاد هوش اخلاقی هم در دندانپزشکان و هم در دانشجویان در بعد دلسوزی ضعیف و در بقیه ابعاد در سطح خوب می باشد. همچنین سطح شاخصه های هوش اخلاقی در دندانپزشکان در شاخصه ی راستگویی و بیان حقیقت و شاخصه ی فعالانه علاقمند بودن به دیگران ضعیف و در بقیه شاخصه ها در سطح خوب نشان داده شد.

نتیجه گیری: سطح مطلوب هوش اخلاقی پیشگویی کننده ی خوبی برای اعمال و تصمیم گیری های اخلاقی دندانپزشکان عمومی به شمار رفته و حاکی از اهمیت آنها به اخلاقیات و دیگر دوستی می باشد.

کلید واژه ها: هوش اخلاقی، دندانپزشک عمومی، بندرعباس

طراحی بسته آموزشی بیماریهای تیروئیدی دوران بارداری برای پزشکان عمومی براساس اصول طراحی آموزشی

سحر عسکری مارنانی، سلیمان احمدی، عطیه آموزگار، فتحیه
مرتضوی، زهرا بهادران، هنگامه عبدی، فریدون عزیزی

مقدمه و هدف: با توجه به شیوع قابل توجه اختلالات تیروئید در بارداری و اهمیت پیامدهای ناشی از آن بر بارداری و جنین/ نوزاد به همراه دارد لذا تشخیص و ارزیابی و تفسیر صحیح این اختلالات در این دوران از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد. ارائه برنامه های آموزشی برای کادر درمان از جمله راهکارهای افزایش اثربخشی و کارآمدی کیفیت مراقبت های درمانی، تشخیص و پیشگیری است. تهیه بسته های آموزشی از جمله رویکردهای نوین در آموزش پزشکان عمومی محسوب می شود. هدف از مطالعه حاضر طراحی بسته آموزشی بیماریهای تیروئیدی دوران بارداری، برای اولین بار در ایران، برای

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

Brain and Education (MBE) در ارائه واحد

درسی بیوفیزیک به دانشجویان

رضیه سلطانی، امیر هوشنگ مهر پرور، سید جلیل

میر محمدی، مهرداد مستغانی، سعیده حاجی حسینی

مقدمه: روش های آموزشی مبتنی بر Mind, Brain, and Education (MBE) اخیراً مورد توجه زیادی قرار گرفته است. به کار گیری دانش مغز و ارتباطات اعصاب در علوم یادگیری و یاددهی امری ضروری به شمار می رود. در این روش ها بر این حقیقت تاکید می شود که مغز یک پردازشگر موازی است، به این معنا که اطلاعات زیادی را همزمان پردازش میکند، همچنین چیزهایی را که غیر منطقی و بی معنی باشد، به راحتی یاد نمی گیرد. چون طبیعت مغز تفکیک اطلاعات است و در مقابل یادگیری اطلاعات منفرد مقاوم است. این بدان معنی است که مدرس باید تمامی منابع اجتماعی آموزشی را که بتواند در محیط آموزشی محرک ایجاد کند مورد استفاده قرار دهد. اینگونه محیط آموزشی نمی تواند با برنامه درس مصنوعی با توجه به انضباط براحتی ارتباط داشته باشد. در این سیستم، لزوماً یک روش درست برای فراگیران برای اینکه یک تکلیف را انجام دهند، وجود ندارد و مدرس باید از محدود کردن فراگیران به یک روش بپرهیزد و باید فرصت بدهد تا آن ها مطالب را کشف و تجزیه نمایند. در نتیجه، ارزشیابی به آزمایش کاغذ و قلم محدود نمی شود، بلکه یک روش ارزشیابی واقعی همه جانبه دنبال می شود.

روش کار: محدودیت ها و نیازهای دانشجویان که واحد درس بیوفیزیک را داشته اند بررسی گردید و با برگزاری جلسات پرسش و پاسخ از دانشجویان به بررسی مشکلات آموزشی آنها برای یادگیری پرداخته و با مطالعه منابع مختلف به بررسی جدیدترین شیوه های آموزشی پرداخته شد. در اولین جلسه از برگزاری کلاس شیوه تدریس و ارائه مطالب برای دانشجویان مطرح گردید. نمره ی ارزشیابی دانشجویان به امتحان پایان ترم محدود نگردید و این نمره در چند بخش فعالیت درون کلاس، ارائه سمینار درون کلاس و فعالیت در گروه مجازی تشکیل شده برای این درس تقسیم گردید. هر هفته قبل از برگزاری کلاس به فاصله چند روز، دیاگرام ها و فیلم های کاربردی مرتبط با موضوع جلسه بعدی درس در گروه مجازی قرار گرفت تا در

پزشکان عمومی براساس اصول طراحی آموزشی بود.

روش ها: در مطالعه حاضر، گروه هدف ۱۲۰ نفر از پزشکان عمومی شرکت کننده در یکی از همایش های باز آموزی پزشکان عمومی سراسر کشور بودند. بمنظور ارزشیابی و تعیین نیازهای آموزشی پزشکان عمومی در خصوص بیماریهای تیروئیدی دوران بارداری، نسخه بومی شده پرسشنامه فراشناختی (Metacognitions questionnaire; MCQ) استفاده شد. پایایی و روایی پرسشنامه ارزشیابی گردید. استراتژی آموزشی با استفاده از رویدادهای ۹ مرحله ای گامی و با توجه به خصوصیات دموگرافیک و سبک های یادگیری گروه هدف، انتخاب و بسته آموزشی بر اساس این اطلاعات طراحی گردید.

نتایج: در این مطالعه ۱۲۰ نفر دعوت شدند که از این تعداد ۹۰ نفر حاضر به همکاری شدند و در نهایت ۷۰ نفر پرسشنامه تکمیل شده را بازگرداندند. میانگین سن شرکت کنندگان (۴۱/۴ درصد مرد) در مطالعه ۳۷ سال بود. میانگین آگاهی پزشکان عمومی در خصوص بیماریهای تیروئیدی دوران بارداری ۳۹/۹٪ بود. ۲۷/۱ درصد افراد پاسخ دهی خوب و ۷۲/۹ درصد پاسخ دهی ضعیف داشتند. میانگین پاسخ های درست به سوالات حیطه فیزیوپاتولوژی، تشخیص، عوارض، تعریف و درمان ۳۹/۳، ۴۸/۸، ۳۴/۳ و ۴۴/۶٪ بود. تفاوت معنی دار آماری میان پزشکان با دانش خوب و ضعیف از نظر گذراندن دوره های آموزشی وجود داشت ($P > 0.01$) و امتیاز پزشکان عمومی در حیطه درمان در افرادی که دوره های آموزشی را گذرانده اند نسبت به افرادی که این دوره ها را نگذرانده اند، بیشتر بود ($P > 0.01$).

نتیجه گیری: در مطالعه حاضر دانش پزشکان عمومی در زمینه اختلالات تیروئیدی دوران بارداری در سطح ضعیف قرار داشت. از اینرو نیازسنجی و طراحی بسته های آموزشی با هدف ارتقا دانش و عملکرد پزشکان عمومی گام موثری در بهبود مراقبت های حین بارداری در نظام سلامت محسوب می گردد.

کلید واژه ها: اختلالات تیروئیدی، بارداری، بسته آموزشی

افزایش میزان مشارکت دانشجویان و بازده

آموزشی با استفاده از روشی مبتنی بر Mind

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مبحث آموزش پزشکی در جهت پاسخگویی نیازهای واقعی جامعه مسیر پر تلاطمی را طی نموده است و ادغام آموزش در ارائه خدمات هنوز پس از گذشت بیش از ۲۰ سال نتوانسته است آنگونه که باید، پاسخگوی نیازهای واقعی جامعه باشد، درحالیکه دانشگاه ها و دانشکده ها با فلسفه وجودی پاسخگویی به نیازها و انتظارات پایه عرصه وجود گذاشتند. لذا این مطالعه برای بررسی وضعیت آموزش پاسخگو در دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شد.

روش کار: مطالعه مقطعی با شرکت ۱۲۴ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شد. نمونه گیری به شکل آسان صورت گرفت و اعضای هیات علمی علاقه مند و در دسترس دانشگاه انتخاب شدند پرسشنامه ای توسط هشت نفر از متخصصین آموزش پزشکی دانشگاه که طی شش جلسه بحث در گروه های متمرکز (FGD)، طراحی شده بود و شامل نقاط ضعف (۱۲ گویه)، نقاط قوت (۷ گویه)، فرصت ها (۶ گویه) و تهدیدها (۷ گویه) بود به شرکت کنندگان در مطالعه فرستاده شد. چگونگی امتیازدهی به گویه در پرسشنامه شرح داده شده بود و مطابق با آن براساس معیارهای مشخص شده رتبه یک تا چهار و امتیاز وزن برای گویه های پرسشنامه داده شد. بعد از جمع آوری پرسشنامه های تکمیل شده، داده ها جمع بندی شدند. **یافته ها:** جمع بندی ۱۲۰ پرسشنامه انجام پذیرفت. جمع امتیازات نقاط قوت ۱، نقاط ضعف ۲۰۴، فرصت ها ۱،۴۹ و تهدیدها ۲،۲ بود و با رسم نمودار، وضعیت آموزش پاسخگو در دانشگاه علوم پزشکی تبریز در موقعیت ضعف-تهدید قرار داشت.

نتیجه گیری: موقعیت ضعف-تهدید، وضعیت مناسبی برای آموزش پاسخگو در دانشگاه علوم پزشکی تبریز نمی باشد و باید تمهیدات خاصی از جمله تشریک مساعی بین معاونت آموزشی، معاونت بهداشتی و معاونت درمان صورت گیرد.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: آموزش پاسخگو، مدل SWOT، بررسی وضعیت

مدت زمان مشخص شده دانشجویان از این مطالب بازید داشته باشند و هر کدام برداشت خود را از آن دیاگرام یا فیلم آموزشی مربوطه اعلام کنند و یا به سوالات کلی مطرح شده از سوی مدرس در گروه پاسخ دهند. از فیلم ها و دیاگرام های ارائه شده ی کوتاه و جذاب استفاده شد تا به شکلی کنجکاوی فرد را هدف قرار دهد. به هر کدام از دانشجویان جهت پاسخگویی و فعالیت در گروه امتیازی تعلق می گرفت که این امتیاز بخشی از نمره پایان ترم آنها بود. به این شکل یک پازل نیمه تمام از درسی که قرار بود در جلسه آینده مطرح شود در ذهن دانشجو شکل می گرفت و در واقع دانشجو در حین تدریس در پی برطرف کردن چالش های ایجاد شده در ذهن خود بود. همچنین دانشجویان در کلاس به گروه های ۳ و ۴ نفره تقسیم بندی شدند و برای هر کدام از آنها موضوعاتی مرتبط با سرفصل جهت سمینار درون کلاسی ارائه شد. دانشجویان با استفاده از سرچ و فعالیت گروهی به بررسی موضوع مطرح شده می پرداختند و در واقع از جهان بیرونی، به عنوان منابع تکمیلی در راستای ارتقاء یادگیری استفاده شد.

یافته ها و نتیجه گیری: میزان مشارکت دانشجویان در بحث های آموزشی داخل کلاس نسبت به گذشته بیشتر شده بود. به علت مطالعه و سرچ های دانشجویان قبل از هر جلسه تدریس و پرسش و پاسخ داخل گروه مجازی میزان تمایل دانشجویان به شرکت در بحث در کلاس و همینطور پیگیری مطالب ارائه شده از سوی مدرس بیشتر شده بود. بررسی ها نشان دهنده افزایش میزان مشارکت و بازده آموزشی با استفاده از روشی مبتنی بر Mind, Brain, and Education در ارائه واحد درسی بیوفیزیک بود.

کلید واژه ها: روش آموزش، Mind, Brain, and Education، بیوفیزیک

بررسی وضعیت آموزش پاسخگو در دانشگاه علوم پزشکی
تبریز بر اساس نقاط قوت و ضعف، فرصت ها و تهدیدها(مدل
(SWOT)

مریم برادران بی نظیر

بررسی وضعیت آموزش پاسخگو در دانشگاه علوم پزشکی تبریز بر اساس نقاط قوت و ضعف، فرصت ها و تهدیدها(مدل SWOT) مقدمه:

توانمند سازی حرفه ای دانشجو با استفاده از آموزش خود

مراقبتی به بیمار توسط دانشجو

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

خیرالنسا رمضان زاده

مقدمه و هدف: آموزش بالینی برای اندوختن تجربه در کنار افزایش دانش و توانمند شدن برای قضاوت بالینی است. دانشجویان در آموزش بالینی باید بر افزایش عملکردی خود تکیه نمایند. در بررسی متون، مقالات متعددی به دست آمد که همگی از عدم فراگیری و تسلط کافی در انجام اقدامات بالینی عمومی پایه در اغلب دانشکده های پزشکی جهان حکایت داشتند. این مشکلات در دانشگاه هایی که آموزش پزشکی را با الگوی سنتی مانند دانشگاه های علوم پزشکی کشور ما ارائه می دهند، چشمگیرتر است. ما در فرایندی که طراحی کرده ایم به ساده ترین روش قصد آن داریم تا کسب مهارت و توان مند سازی های حرفه ای دانشجویان را از طریق درگیر کردن فعالانه آنها در روند درمان بیماران تقویت نماییم. برای این کار بخشی از مهارت های حرفه ای که به برنامه ریزی های درمانی بیماران منجر می شود توانمند شدن دانشجویان از نظر ایجاد ارتباط با بیمار و ارائه راهنمایی های لازم در خود مراقبتی از بیمار است. آموزش به بیمار امروزه در بخش های بالینی به عنوان یک پروسه فعال در حال شکل گیری است. کودیات معتقد است که مشارکت بیماران در مراقبت از خود به میزان قابل توجهی کیفیت زندگی را بالا می برد. آموزش های لازم برای اینکه چگونه بیمار از خود مراقبت کند در بسیاری از مراکز به عهده پرستاران در هنگام ترخیص بیمار گذاشته می شود. اما نیروی بالقوه و کارآمد دانشجویان گروه پزشکی هستند که می توانند مسئولیت این کار را به عهده گیرند. با اجرای این کار دانشجویان هم سود می برند و هم بیماران و از فشار کار پرستاران هم که درگیر مراقبت های روزانه بیماران هستند کاسته خواهد شد. نتایج بسیاری از مطالعات، بیانگر آن است که شکاف نسبتاً عمیقی در روند آموزش علمی و عملکرد بالینی دانشجویان وجود دارد، به طوریکه آموزشهای بالینی موجود، توانایی لازم را برای ابراز لیاقت و مهارت بالینی به دانشجویان نمی دهد.

روش پژوهش: روش این پژوهش میکس متد می باشد. نمونه گیری هدفمند بوده و معیار ورود (ورود به بخش داخلی) بود و برای ارزیابی رضایت دانشجویان از پرسشنامه ۲۰ سوالی تدوین گردید، عملکرد دانشجویان با مشاهده و مصاحبه با بیماران مورد ارزیابی قرار گرفت. یافته ها: میانگین نمره تقویت مهارت حرفه ای دانشجویان از طریق آموزش خود مراقبتی به بیمار توسط دانشجو 22.53 ± 74.39 و تقویت

اعتماد به نفس در دانشجویان در انجام مستقل مهارت 23.44 ± 79.17 ، تقویت ارتباط حرفه ای دانشجو با بیمار 21.93 ± 79.27 بود.

نتایج مصاحبه با بیماران نشان داد که آنان اذعان داشتند که دانشجویان توانایی ارائه مطالب خود مراقبتی به بیماران را دارند و در پاره ای از موارد از بیماران خواسته می شد که آنچه دانشجو به آنان آموزش داده را بازگو نمایند و بیماران به خوبی مباحث آموزش داده شده را بیان می کردند که این مطلب بیانگر توانایی انتقال مطالب دانشجویان مب باشد و نماینگر این است که دانشجویان خود این مباحث را به خوبی فر گرفته اند که توانسته اند به خوبی آن را انتقال دهند و می توان گفت موجب یادگیری خود راهبر شده است. نتایج حاصل از مشاهده عملکرد دانشجویان در آموزش به بیمار، رضایت آنان از انجام مهارت به صورت مستقل و بی برنامه ای و احساس مفید بودن دانشجو یان را نشان داد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج آموزش و یادگیری مهارت ها باید با تجربیات بالینی همراه باشد. برای به دست آوردن تجربیات بالینی لازم است دانشجو با بیمار همدم و همراه شده و در امور مراقبت از بیمار مسئولانه درگیر شود.

کلید واژه ها: توانمند سازی حرفه ای، آموزش خود مراقبتی

دانشگاه های علوم پزشکی نسل سوم

اکرم شاهرخی، دکتر سونیا اویسی، زهرا قاسمی، فاطمه نظری

شادکام

مقدمه: دانشگاه های نسل سوم که به عنوان دانشگاه های کارآفرین نیز مشهور شدند در راستای ارتقای مسئولیت اجتماعی وظیفه یافتند تا در توسعه اقتصادی و اجتماعی جامعه خود نیز موثر باشند و در ثروت آفرینی و کارآفرینی و کاربردی کردن علوم نقش موثرتری ایفا نمایند. این مقاله با هدف بررسی ویژگی های دانشگاه های نسل سوم علوم پزشکی انجام شده است. **روش کار:** این مقاله با رجوع به مقالات یافت شده در موتورهای جستجو، پایگاه های معتبر علمی Google Scholar، SID و رجوع به برخی کتب تدوین شده است. یافته ها: آموزش در دانشگاه های نسل سوم به عنوان یک کسب و کار توصیف

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

مسئله اشتغال و کارآفرینی انتظاراتی دارد که به این انتظارات می توان با تغییر رویکرد دانشگاه ها از آموزش محوری به کارآفرینی، تلفیق مدیرانه و هوشمندانه مؤلفه های زمان، نیروهای انسانی و فناوری در قالب یک نقشه راهبردی و ایجاد شرکت های دانش بنیان و تجاری سازی علم پاسخ داد. دانشجویانی که از دانشگاه نسل سوم مدرک می گیرند متخصص تربیت می شوند و محصول مدرک آنها شغل است.

کلید واژه ها: دانشگاه علوم پزشکی ، نسل سوم ، علوم پزشکی

دانشجویان پزشکی درباره آموزش در جامعه

چه می اندیشند؟

مریم خیرمند، رضا خدیوی، زهرا دانا سیادت، حامد عسگری

هدف: نظام سلامت با چالش های متعددی در رفع نیازهای سلامت جامعه روبرو است و از این رو تغییرات سریعی را در روند مراقبت های بهداشتی تجربه می کند. نقش پزشکان در تولید سلامت در اولین سطح تشکیلات خدمات بهداشتی موجب گردیده است تا اهمیت آموزش دانشجویان پزشکی در عرصه های واقعی جامعه بعنوان یکی از نگرانی های عمده سیاستگذاران و برنامه ریزان حوزه آموزش و سلامت کشور قرار گیرد. برنامه اصلاح نظام سلامت با عنوان "برنامه پزشک خانواده" از سال ۱۳۸۴ به اجرا گذاشته شده است. طبق کوریکولوم جدید دوره آموزشی کارورزی پزشکی اجتماعی، لازم است دانشجویان با تمرین نقش ها و وظایف پزشک خانواده، توانایی لازم برای انجام بهینه وظایف بعدی را کسب نمایند. هدف از این پژوهش، بررسی نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به موضوعات و روش های آموزش دوره پزشکی اجتماعی می باشد.

ابزار و روش ها: در یک پژوهش توصیفی -تحلیلی مقطعی در سال ۱۳۹۲ در دانشکده پزشکی اصفهان ، تعداد ۹۶ نفر دانشجوی پزشکی در مقطع کارورزی ، به روش سرشماری انتخاب گردیدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته ای بود که روایی صوری و محتوایی و پایایی آن مورد سنجش و تأیید قرار گرفت. تحلیل داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی در سطح معنی داری ($P < 0/05$) و با استفاده از نرم افزار SPSS ۷۲۰ انجام شد.

شده است. دانشگاه ها از نگاه سنتی ارائه دانش آکادمیک فاصله گرفته و به تامین نیاز جوامع روی می آوردند. دانشگاه های مختلف جهان شروع به توسعه جغرافیایی و موضوعی می کنند و در کشورهای مختلف شعبه می زنند و با جذب تخصص های مختلف، حوزه های علمی بیشتری را به فهرست خدمات آموزشی و پژوهشی و کارآفرینی خود می افزایند. چرخه هم افزای علم و تکنولوژی که باعث شدت یافتن تولید علم به واسطه ظهور تکنولوژی های جدید از یکسو و توسعه تکنولوژی در عرصه های جدید به واسطه تولید علوم جدید از سوی دیگر شده، دانشگاه ها را وادار می سازد تا همپا با توسعه علوم بین رشته ای، توسعه یابند و خود را با تحولات محیطی و تامین نیازهای علمی و تکنولوژیکی جوامع مختلف تطبیق دهند. دانشکده های مختلف حول تخصص خود، موسسات و نهادهای کارآفرینی ایجاد می کنند و با تجمیع دانش بین دانشکده ها ، خدمات آموزشی و پژوهشی جدیدی را ارائه می نمایند. از سوی دیگر دانشگاه های کارآفرین معمولاً براساس توانمندی های تخصصی خود و یا منطقه جغرافیایی که در آن فعالیت می کنند، نهادهای تخصصی خود را شکل می دهند و از این طریق نوآوری ها حول تخصص نهادینه می شوند. دانشگاه های کارآفرین به واسطه اینکه قرار است علم را کاربردی نمایند و از علم ثروت آفرینند، وادار می شوند تا به نیازهای اقتصادی جامعه توجه بیشتری نشان دهند و در عرصه های مختلف فرهنگی اجتماعی اقتصادی جامعه شان حضور پررنگتری بیابند. در دانشگاه های کارآفرین مسئله تحقیق بازار و اینکه چه محصولاتی بازار بهتری خواهد داشت و جامعه بیشتر به چه خدمات و کالاهایی نیاز دارد اهمیت ویژه ای می یابد و تجاری سازی خدمات علمی و پژوهشی با ظهور شرکت های دانش بنیان از شمول وظایف دانشگاه ها می شود. دانشگاه های نسل سوم برای این کار اقدام به راه اندازی نهادهای متعدد پیرامون خود می کنند. برخی از دانشگاه های پیشرو دنیا هزاران موسسه و نهاد حول تخصص ها و توانمندی های خود ایجاد کرده اند که پاسخگوی نیازهای جامعه و توسعه اقتصادی اجتماعی کشور بوده و ضمناً منجر به ایجاد اشتغال برای فارغ التحصیلان و عده کثیری از دانشمندان و دانش پژوهان شده است.

نتایج: دانشگاه کارآفرین علاوه بر تربیت دانش آموختگانی براساس مؤلفه های کارآفرینی ، باید به توسعه و اشتغال و ثروت آفرینی توجه کند. جامعه از دانشگاهیان در زمینه کاهش معضلات و مشکلات و حل

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

متناسب با آنها طراحی نماییم . به همین منظور برنامه آموزشی طب سالمندان در دوره پزشکی عمومی با همکاری گروه های آموزشی دانشکده پزشکی طراحی و تدوین شده است.

روش کار : این مطالعه به روش کیفی است و اولین گام استفاده از تکنیک های نیازسنجی در طراحی برنامه است. در نیازسنجی و طراحی این مطالعه از مشاهده (Observation) مشکلات بیماران در بیمارستان های آموزشی در مانی استان فارس ، مصاحبه (Interview) نیمه ساختارمند با بیماران و خانواده آنها پیرامون مشکلات سالمندان و انتظار آنها از تامین کنندگان خدمات سلامت ، استفاده از شاخص های سلامت و استفاده از افراد کلیدی در گروه های آموزشی استفاده شده است . مصاحبه ها حاوی مطالب عمیق درباره ارزش ها، باورها، احساسات و نیازهای احساس شده سالمندان و خانواده های آنها بود، و نظرات و دیدگاه هایی ارائه شد که معمولاً در بررسی های رسمی به دست نمی آید. با مشاهده وضعیت گروه هدف درک خوبی از وضعیت رفتاری و رخدادهای فیلد مورد بررسی حاصل می شود و در طی استفاده از آن، رابطه با اعضای جامعه هدف شکل می گیرد. این روش که توسط مشاهده گران آگاه به موقعیت مورد نظر اجرا شد و مشکلات ملموس بیماران در بخش های سرپایی و بستری بیمارستان های آموزشی و درمانگاه های شهری استخراج گردید. اطلاعات کسب شده در مرحله اول بعد از مرور و خلاصه سازی تایپ و کدگذاری شد . در مرحله دوم بر اساس تحلیل محتوی کیفی تلخیصی یا تجمعی (Summative Content Analysis) اطلاعات دست بندی و سپس با نظر صاحب نظران در گروه های آموزشی تکمیل و به شکل برنامه آموزشی درآمد. مصاحبه ها به صورت نمونه گیری هدفمند انجام شد. جهت حصول اطمینان از دقت داده ها، از روشهایی چون مرور و تأیید مطالب توسط شرکت کنندگان (rigor check) (Member)، مقبولیت پژوهشگران (Researcher credibility) ، بررسی مداوم و مکرر با شرکت کنندگان (با مصاحبه های عمیق و طولانی) (Prolonged engagement)، کاربرد نظرات تکمیلی همکاران (Peer debriefing) استفاده شد...

نتایج : محتوای دکتری آموزش پزشکی در دو بخش core و non-core ارائه می شود. محتوی آموزشی دوره ی سالمندی بر اساس نظرات نهایی صاحب نظران در بخش های علوم پایه،

یافته ها: متعاقب گذراندن این دوره ، بهبود مهارت های مدیریتی، ارتباطی و تقویت اعتماد به نفس به ترتیب با فراوانی ۸۳٪، ۷۸٪ و ۷۴٪، از مقبولیت بیشتری در بین دانشجویان برخوردار بودند. کمتر از ۵۰٪ مشارکت کنندگان معتقد بودند که این دوره در تعمیق فراگیرهای قبلی ، تعیین مسیر تحصیلی آینده و فرصتی برای به اشتراک گذاردن ایده ها با پزشکان فارغ التحصیل شاغل ، نقش دارد. نگرش دانشجویان نسبت به لذت بخش بودن دوره کارورزی پزشکی اجتماعی با جنسیت آنان ارتباط معنی داری داشت ($P=0/03$). با سطح اطمینان ۹۰٪، متغیر تقویت انگیزه یادگیری نیز در دو گروه تفاوت معنی داری (۰/۸، $P =$) نشان می دهد. به صورتی که نسبت بیشتری از پسران به لذت بخش بودن دوره (۳۵ در مقابل ۲۸) و درصد بالاتری از دختران به بهبود انگیزه یادگیری (۳۱ در مقابل ۲۳) نگرش مثبت داشتند.

نتیجه گیری: دانشجویان پزشکی نسبت به کسب مهارت های مختلف پیش بینی شده در کوریکولوم جدید دوره آموزشی پزشکی اجتماعی، نگرش مثبت داشتند. اما تا دستیابی به نتایج مطلوب تر به یقین فاصله ای وجود دارد. استفاده از روش های آموزشی نوین و برطرف کردن موانع حضور دانشجویان پزشکی در عرصه های جامعه می تواند در تقویت و بهبود متغیرهای مورد اشاره در مطالعه موثر واقع شود..

کلید واژه ها: نگرش ، دانشجویان پزشکی ، پزشکی اجتماعی ، پزشک خانواده

تدوین برنامه آموزشی طب سالمندان در دوره ی

پزشکی عمومی در دانشگاه علوم پزشکی

شیراز

لیلا بذرافکن، جواد کجوری ، محمدرضا دهقانی ، کریم عباسی

مقدمه: رشد جهانی جمعیت سالمندان هم برای ارائه کنندگان خدمات سلامت و هم برای اعضای خانواده و جامعه ای که سالمندان در آن زندگی می کنند یک چالش مهم و اساسی محسوب می گردد برای این که بتوانیم بر مشکلات سلامت سالمندان فائق آییم باید نیاز های متفاوت این گروه سنی را تشخیص دهیم و برنامه های آموزشی را

برنامه های آموزشی آینده بایستی بتواند پاسخگوی نیاز پزشکان در تامین خدمات سالمندی و همچنین نیاز بیماران سالمند باشد. بررسی نیاز ها و تدوین برنامه های آموزشی و بازنگری آنها می تواند دانشگاه ها را در پیشبرد اهداف وانجام این رسالت مهم یاری رساند.

کلید واژه ها: برنامه آموزشی طب سالمندان - پزشکی عمومی - دانشگاه علوم پزشکی شیراز

تدوین کوریکولوم واحد درسی کارآفرینی برای دانشجویان کارشناسی در تمام رشته های علوم پزشکی : گام نخست حرکت به سوی دانشگاههای نسل سوم

اکرم قدرتی، معصومه هاشمیان، سمیه دولت ابادی

مقدمه: یکی از چالشهای پیش روی جوامع مختلف، دانش آموختگان فاقد تواناییهای فردی و مهارتهای لازم برای راه اندازی کسب و کار مناسب است. این امر، آماده سازی فارغ التحصیلان دانشگاهی را به وسیله توسعه فرهنگ کارآفرینی در آنان مسلم می سازد. آماده سازی در مورد کارآفرینی نیاستی بعد از فارغ التحصیلی باشد. بلکه این امر بایستی در حین تحصیل انجام شود و لازم است روح کارآفرینی در دانشگاهها پرورش داده شود. مقوله کارآفرینی که دغدغه عده کثیری از دانشگاهیان و فعالان کار و اشتغال در حوزه سلامت بود در سند طرح تحول و نوآوری قرار گرفت. بسته دوم در سند طرح تحول و نوآوری در علوم پزشکی مربوط به حرکت به سوی دانشگاههای نسل سوم است. یک گام اولیه و آغازین در راستای حرکت به سوی دانشگاههای نسل سوم آشنایی دانشجویان با مقوله کارآفرینی می باشد. تا کنون حتی یک واحد درسی عمومی برای آموزش کارآفرینی در دانشگاههای علوم پزشکی در مقطع کارشناسی جهت آشنایی دانشجویان با مبحث کارآفرینی تدوین یا ارائه نشده است. بر این اساس با توجه به خلا وجود واحد درسی کارآفرینی در حوزه سلامت در مقطع کارشناسی تصمیم به طراحی اجرا و ارزشیابی یک واحد درسی کارآفرینی و ارائه آن به صورت آزمایشی گرفته شد.

روش کار: از نظر روش شناسی این فعالیت با روش آمیخته (کمی و

فیزیوپاتولوژی و اکسترنی و اینترنی در بخش محوری قرار گرفت و به قرار ذیل است: علوم پایه: در طراحی و تدریس دروس آناتومی و فیزیولوژی آسیب شناسی و اخلاق پزشکی به تغییرات سالمندی توجه شود تا دانشجویان بتوانند به طور فعال، در پروژه های آتی با توجه به معضلات آموزشی موجود عمل نمایند. فیزیوپاتولوژی: در مباحث ارائه شده در این دوره مشکلات سالمندان هایلایت شده و دانش جویان را برای ورود به دوره ی بالینی آماده مینماید اکسترنی: در این مرحله در دوره آموزش پزشکی عمومی مطابق با شرح وظیفه ای که گروه تدوین می نماید، آموزش می بینند و انجام وظیفه می کنند. در این دوره مسئولیت هدایت و بررسی فعالیت های عملی دانشجویان به عهده اساتید گروه است. اینترنی: در این مرحله در دوره آموزش پزشکی عمومی مطابق با شرح وظیفه ای که گروه تدوین می نماید، آموزش می بینند و انجام وظیفه می کنند. در این دوره مسئولیت هدایت و بررسی فعالیت های عملی دانشجویان به عهده اساتید گروه است. مهمترین عناوین آموزشی در این دوره شامل: اختلالات خلقی در سالمندان، در روانپزشکی، مشکلات گردش خون و فشارخون، ایسکمی قلبی ف ناراحتی های دستگاه گوارش فوقانی و تحتانی، ناتوانی در سالمندان، محدودیت فعالیتهای فیزیکی در سالمند، و توانبخشی در سالمندان است. شکایات شایع سالمندان در اورولوژی نیز شامل: بزرگی خوش خیم پروستات (BPH)، بی اختیاری ادرار یا مدفوع در سالمندان زن و مرد، ناتوانی جنسی و عفونت های دستگاه ادراری و تناسلی میشود. سائیدگی مفاصل زانو و لگن، آرتروزهای گردن و کمر، شکستگی کانال نخاع و مشکلات ستون فقرات، پوکی استخوان و عوارض ناشی از آن است. شکایات شایع در چشم پزشکی، گوش و حلق و بینی، زنان، بهداشت و واکسیناسیون نیز بر اساس نیاز احساس شده و انتخاب متخصصین تعیین و در برنامه لحاظ گردید. روش های آموزش علاوه بر آموزش تئوری مبانی مشخص شده در طب سالمندی شامل حیطه نگرشی و عملی نیز میشود که در این مطالعه بطور مفصل به آن پرداخته شده و اساتید در گروه های آموزشی برای آموزش آنها قبول مسئولیت نموده اند

بحث و نتیجه گیری: سالمندان در جامعه امروز از گروههای بزرگ اجتماعی به شمار می آیند که طبق اعلام سازمان جهانی بهداشت بیشترین خدمات بهداشتی، درمانی را به خود اختصاص می دهند.

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

طراحی برنامه تماس زودرس در دانشجویان مقطع علوم پایه در راستای سند آینده نگاری و نقشه راه مرجعیت آموزش علوم پزشکی

روزبه مرتضوی، پریسا بی کینه، میترا امینی، مرضیه کاوه، راضیه نشاط آور، نجمه بردبار، مصباح شمس، محمد مهدی ثاقب، غلامرضا ودیعی، رامین نیکنام

مقدمه: به منظور ایجاد نگرش در یک دانشجوی پزشکی، لزوم ایجاد توانمندی و اهمیت آن از ابتدای شروع آموزش امری ضروری می باشد که تماس زودرس با محیط بالینی، درک یادگیری را نهادینه می سازد. هدف از مطالعه آشنایی زودرس دانشجویان با محیط بالینی، تماس با بیمار و شناسایی نقش آینده خود به عنوان یک پزشک در حیطه طبابت است. روش: در فاز اول مرور و بررسی مقالات منتشر شده در خصوص تماس زودرس بالینی و استفاده از تجارب جهانی انجام شد. در فاز دوم با بحث و تبادل نظر در جلسات بین رشته ای با حضور صاحب نظران، سرفصل های آموزشی در زمینه مهارتهای لازم مشخص شدند و در فاز سوم برنامه و در سه گروه داخلی، اطفال و جراحی اجرا و تاثیر اجرای آن بر دانشجویان ترم ۳ پزشکی عمومی، توسط پرسشنامه محقق ساخته که روایی آن توسط متخصصین آموزش پزشکی و پایایی با ضریب آلفا کرونباخ (۰٫۸) تایید شد، ارزیابی شد.

یافته ها: بررسی های پایان دوره، میزان آشنایی با محیط بالینی و تماس با بیمار را ۵۴٫۳۷٪ و شناخت از نقش آینده خود به عنوان پزشک را ۴۸٫۱۵٪ نشان داد. میزان رضایت از برگزاری دوره در هر یک از بخش های اطفال، داخلی و جراحی به ترتیب ۷۰٪، ۸۶٫۱۵٪ و ۸۰٪ ارزیابی شد.

نتیجه گیری: دانشجویان بیان کردند انگیزه آنان برای نجات جان انسان ها بیشتر شد، با موارد اخلاق حرفه ای تاحدی آشنا شدند، رفتار یک پزشک را در زمینه مهارتهای پزشک - بیمار به عنوان یک الگو به صورت عملی مشاهده کردند. به طور کلی توانستند قسمتی از آینده شغلی خود را به صورت عملی تجربه نمایند. اجرای این طرح در راستای اصلاح نظام آموزش پزشکی دانشگاههای علوم پزشکی کشور و از آرمانهای جدید (ریفرم) می باشد که در صورت اجرای کامل در سایر دانشگاههای علوم پزشکی کشور می تواند به بهبود شاخص های

کیفی) انجام شده است. قسمت کیفی تدوین برنامه درسی با استفاده از منابع موجود و قسمت کمی ارزشیابی برنامه درسی تدوین شده با استفاده از دو گروه فراگیران و صاحب نظران و خبرگان و اصلاح برنامه بر مبنای نتایج است. بنابراین با استفاده از منابع و سرفصل های دانشگاههای داخل و خارج از کشور، مطالعه مقالات، مجلات و کتب مربوط به کارآفرینی اقدام به تدوین برنامه درسی و سرفصل های واحد درسی کارآفرینی برای دانشجویان علوم پزشکی نمودیم.

نتایج: پس از تدوین اولیه برنامه درسی واحد کارآفرینی، پنل خبرگان برای بررسی سند برنامه تشکیل شد. بر اساس نظرات اعضای پنل و پیشنهادات آنان، برنامه تدوین شده اصلاح شد. به منظور بررسی اولیه محتوای تعیین شده قابلیت اجرا و آزمون پذیرش محتوا از سوی دانشجویان، چند جلسه برنامه آموزش کارآفرینی با محتوای جدید تدوین شده برگزار گردید. اعضا جلسات به صورت داوطلبانه در کلاس ثبت نام و شرکت کردند (۱۵ نفر). قبل و بعد از اجرای برنامه آموزشی پرسشنامه ای بین اعضا توزیع و جمع آوری گردید. در ابتدای شروع دوره از دانشجویان پیش آزمون به عمل آمد. در انتها نیز از آنان در خصوص محتوای آموزش داده شده سوال شد. نتایج نشان داد دانشجویان از مباحث مطرح شده رضایت زیادی داشتند (۸۳٪) خواستار ادامه دوره آموزشی به صورت واحد درسی در آینده بودند (۱۰۰٪) رضایت از مدرس زیاد بود (۸۰٪) رضایت از زمان برگزاری متوسط بود (۵۴٪) در این مرحله با توجه به بازخوردهای دانشجویان و نظرات آنان در پرسشنامه، اصلاحیه نهایی در برنامه تدوین شده صورت گرفت و برنامه درسی واحد کارآفرینی در حوزه سلامت تدوین گردید.

نتیجه گیری: با توجه به بازخورد اولیه و مثبت فراگیران دوره آموزشی کارآفرینی در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار (با سرفصل های تعیین شده جدید) به نظر می رسد می بایست پس از تصویب مراجع ذی صلاح واحد آموزش کارآفرینی در حوزه سلامت برای دانشجویان مقطع کارشناسی به صورت اختیاری در تمامی رشته ها ارائه گردد تا گام اولیه حرکت در مسیر تحول و نوآوری و حرکت به سوی دانشگاههای نسل سوم برداشته شود.

کلید واژه ها: کارآفرینی، برنامه درسی، علوم پزشکی

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Education
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مطالعات مبتنی بر جامعه "با کمترین درصد توافق (۱۵/۷۹ درصد)، در حوزه فعالیتهای آموزشی ۸ آیتم که " استفاده از مدل های جامعه نگر، آموزش پزشکی سرپایی، مسئله نگر و جامع نگر "با بیشترین درصد توافق (۵۲/۶۳ درصد) و " ادامه آموزشها از طریق برنامه های آموزش مداوم، مطالعه مداوم و ..... " با کمترین درصد توافق (۵/۲۶ درصد)، می باشند.

نتیجه گیری: علاقه رو به رشدی در سراسر جهان برای پاسخگویی اجتماعی در دانشکده های پزشکی و سایر دانشکده های مرتبط با سلامت وجود دارد با توجه به مشخص شدن نیازهای برنامه آموزشی دوره پزشکی عمومی در دانشکده پزشکی مشهد در چهار حوزه مهم و تاثیر گذار فعالیتهای بالینی، برنامه های حمایتی، پژوهشی و آموزشی در موضوع پاسخگویی اجتماعی انتظار می رود که نتایج مورد توجه برنامه ریزان و سیاستگذاران این حوزه قرار گیرد تا در آینده شاهد ارتقا فرهنگ پاسخگویی اجتماعی در دانشکده پزشکی مشهد باشیم.

کلید واژه ها: نیاز آموزشی ، برنامه درسی دوره پزشکی عمومی ، پاسخگویی اجتماعی ، مدل CARE

آیا سبکهای یادگیری کُلب عامل مهمی در پیش بینی موفقیت تحصیلی است؟ یک مطالعه مقطعی در دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

سید مسعود حسینی، علی عمادزاده، حمیده عامری، صابر بابازاده

سابقه و اهداف: در سالهای اخیر پژوهشهای متعددی بر روی سبکهای یادگیری کلب و تاثیر آن در فرایندهای یاددهی-یادگیری و عملکرد دانشجویان شده است. با این حال برخی نیز به نظریه کلب انتقاداتی داشته و به نظر آنان تردیدهایی در مورد اهمیت آن در پیش بینی موفقیت یادگیرندگان وجود دارد. این پژوهش با هدف تعیین سبک یادگیری دانشجویان دندانپزشکی مشهد بر طبق نظریه یادگیری تجربی کلب و تحلیل رابطه آنها با نمرات پیشرفت تحصیلی و متغیرهای زمینه ای آنان انجام شده است.

مواد و روش ها: در این مطالعه مقطعی - تحلیلی، ۱۶۲ نفر از دانشجویان دانشکده دندانپزشکی مشهد که آزمون جامع علوم پایه را

آموزشی و پویایی سلامت جامعه کمک می نماید.

کلید واژه ها: تماس زودرس - علوم پایه - آموزش علوم پزشکی

نیازهای برنامه درسی دوره پزشکی عمومی در زمینه

پاسخگویی اجتماعی

علی عمادزاده

مقدمه: صاحب نظران، پاسخ گویی اجتماعی را یک پارادایم جدید آموزش پزشکی و نوعی تغییر فرهنگی می دانند که لازم است برای بررسی و درک هر چه عمیق تر این مفهوم تلاش گردد. در تمامی کشورها یکی از معضلات آموزش پزشکی، ناکافی بودن توانمندی فارغ التحصیلان پزشکی در راستای پاسخگویی اجتماعی است. این پژوهش با هدف تعیین نیازهای آموزشی برنامه دوره پزشکی عمومی در جهت پاسخگویی اجتماعی انجام گردید.

روش کار: این مطالعه به روش مقطعی در دانشکده پزشکی مشهد، انجام شد. با توجه به موضوع نیازسنجی و تعریف نیاز به عنوان (خواست یا ترجیح) پژوهش به روش دلفی در سه مرحله انجام گردید که در آن نظرات صاحب نظران، اساتید و پزشکان عمومی جمع آوری و بر اساس مدل CARE در چهار حوزه فعالیتهای بالینی، حمایتی، پژوهشی و آموزشی دسته بندی شدند و در نهایت درصد توافق افراد مشخص گردید. **نتایج:** نیازهای برنامه آموزشی برای پاسخگویی اجتماعی در چهار حوزه به ترتیب عبارتند از حوزه فعالیتهای بالینی ۱۲ آیتم که " آشنا ساختن دانشجویان با بیماریهای شایع، گذر اپیدمیولوژیک بیماری، تغییرات بار بیماریها در جامعه "با بیشترین درصد توافق (۸۴/۳ درصد) و " مواجهه زودرس دانشجویان با معضلات سلامت (فعالیت در مراکز DIC، مرکز مشاوره رفتارهای پرخطر، مرکز سلامت جامعه نگر، خانه های سبز و .....) با کمترین درصد توافق (۱۵/۷۹ درصد)، در حوزه فعالیتهای حمایتی ۱۰ آیتم که " آموزش پزشکی جامعه نگر "با بیشترین درصد توافق (۴۲/۱۱ درصد) و " آشنایی دانشجویان با سیستمهای بیمه ای، خیرین، مددکاران و..... " با کمترین درصد توافق (صفر درصد)، در حوزه فعالیتهای پژوهشی ۸ آیتم که " انجام پژوهشهای کلیدی در زمینه اولویتهای مربوط به سلامت جامعه "با بیشترین درصد توافق (۴۷/۳۷ درصد) و " اهمیت

علی اصغرزاده

سابقه و هدف: ژورنال کلاب یکی از روشهای قابل قبول ارتقاء دانش با بحث بر روی متون پزشکی میباشد و نقش مهمی در تربیت دستیاران دوره های تخصصی دارد. اعضا هیئت علمی به عنوان اداره کنندگان و دستیاران به عنوان شرکت کنندگان در ژورنال کلاب بایستی مقید به رعایت اصول پذیرفته شده برای برگزاری آنها به منظور تاثیر هر چه بیشتر آن باشند. هدف این مطالعه مقایسه دیدگاههای اعضا هیئت علمی و دستیاران دانشگاه علوم پزشکی کاشان در خصوص وضعیت برگزاری ژورنال کلاب های بخش های بالینی بیمارستان های آموزشی در مقایسه با استاندارد های ملی در سال ۱۳۹۳ می باشد.

مواد و روشها: طی یک مطالعه توصیفی- مقطعی از ۴۶ نفر اعضا هیئت علمی و ۸۷ نفر از دستیاران گروههای مختلف آموزشی به وسیله چک لیستی که بر مبنای استانداردهای برگزاری ژورنال کلاب در خصوص نحوه اجرای ژورنال کلاب در گروههای مربوطه بود سؤال شد. پرسشنامه مشتمل بر ۳۴ سؤال در طیف لیکرت ۵ درجه ای بود که در سه حیطه آماده سازی، زمان بندی و اجرا ی ژورنال کلاب نظر مشارکت کنندگان را در خصوص میزان مطلوبیت برگزاری ژورنال کلاب ها در مقایسه با استانداردهای ملی بررسی می نمود. از نرم افزار آماری SPSS و آزمون T-Test برای تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده شد.

یافته ها: از ۱۳۳ پرسشنامه توزیع شده به ۱۱۷ مورد پاسخ داده شد (میزان پاسخ دهی ۸۷/۳٪). به لحاظ حیطه های سه گانه استانداردهای ژورنال کلاب از نظر اعضا هیئت علمی، درصد مطلوبیت برای حیطه آماده سازی ۶۹، حیطه زمان بندی ۸۴ و حیطه اجرا ۶۰ بود که نشان دهنده مطلوب بودن حیطه آماده سازی و ایده ال بودن حیطه زمان بندی و نیمه مطلوب بودن حیطه اجرا بود. این میزان برای دستیاران به ترتیب ۶۶، ۸۰ و ۶۰ بود که بیانگر مطلوب بودن حیطه های آماده سازی و زمان بندی و نیمه مطلوب بودن حیطه اجرا از دیدگاه دستیاران بود. مقایسه میانگین نمرات اخذ شده اعضا هیئت علمی و دستیاران در حیطه های سه گانه نشان داد که تفاوت معنی داری بین دیدگاههای آنها در خصوص نحوه برگزاری ژورنال کلاب در مقایسه با استانداردهای ملی وجود ندارد (P=۰/۴۷)

گذرانده بودند به روش مبتنی بر هدف انتخاب شدند و با استفاده از پرسشنامه ای مشتمل بر سوالات دموگرافیک و سبک های یادگیری کلب (نسخه ۳،۱) مورد ارزیابی قرار گرفتند. بعلاوه، متغیرهای مرتبط با پیشرفت تحصیلی دانشجویان شامل معدل کل، معدل نمره دروس نظری، معدل نمره دروس عملی و نمره آزمون جامع علوم پایه نیز مورد بررسی قرار گرفت. داده ها با استفاده از روشهای آمار توصیفی و نیز آزمون های کای دو، کروسکال والیس و آنالیز واریانس دو طرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: بیشتر افراد مورد پژوهش مرد (۵۲،۵ درصد) و میانگین سنی آنان 24.3 ± 5.5 سال بود. فراوانی سبکهای یادگیری در بین شرکت کنندگان در پژوهش به ترتیب عبارت بودند از: جذب کننده (۵۳،۱ درصد)، همگرا (۲۴،۱ درصد)، واگرا (۱۴،۲ درصد) و انطباق یابنده (۸،۶ درصد). یافته ها حاکی از این بود که ارتباط آماری معنی داری بین سبک یادگیری دانشجویان و متغیرهای مرتبط با پیشرفت تحصیلی از جمله معدل دروس نظری، معدل دروس عملی، معدل کل و نمره آزمون جامع علوم پایه وجود نداشت.

نتیجه گیری: یافته های این مطالعه موید این نکته است که احتمالا سبک یادگیری به تنهایی عاملی مهم در پیش بینی موفقیت دانشجوی نیست، بلکه صرفا نشان دهنده تمایل و علاقه یادگیرنده به شیوه های بخصوصی برای جذب و پردازش اطلاعات است. این موضوع بیشتر می تواند در طراحی فرصتهای یادگیری به مدرسین کمک کند.

کلید واژه ها: موفقیت تحصیلی، آموزش دندانپزشکی، سبک یادگیری

روش های تدریس

مقایسه دیدگاههای اعضا هیئت علمی و دستیاران دانشگاه علوم پزشکی کاشان در خصوص وضعیت برگزاری ژورنال کلاب های بخش های بالینی بیمارستان های آموزشی در مقایسه با استاندارد های ملی در سال ۱۳۹۳

مهرداد مهدیان، سهیلا یداللهی، فارسانی، سلیمان احمدی، اکبر

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

دیدگاه دانشجویان بود. حفظ اسرار دانشجویان توسط اساتید (۹۹/۷٪) و عدم تامین منافع مادی در قبال نمره دادن به دانشجویان (۹۹/۷٪) به ترتیب بیشترین و دوری از سرزنش زیاد دانشجویان (۴۳/۶٪) ، قبول پذیرش نمی دانم از سوی استاد و پرهیز از توجیه مطالب در مواردی که پاسخ سوال را نمی داند (۴۱/۲٪) به ترتیب کمترین فراوانی را از دیدگاه دانشجویان کسب نمود . بین مولفه های اخلاق حرفه ای آموزش مورد بررسی و متغیرهای جنسیت ، رشته تحصیلی و دانشکده محل تحصیل دانشجویان رابطه مشاهده شد ($P < 0.05$) .

نتیجه گیری : ضرورت تلاش در نظارت بر رعایت اصول اخلاق حرفه ای آموزش از سوی اساتید و آشنایی آنان با این اصول همراه با بکار گیری مولفه های اخلاق حرفه ای آموزش در ارزشیابی اساتید و مدرسین ، از جمله مواردی است که مسئولین امر آموزش می بایستی بر آن تاکید و نظارت داشته باشند .

کلید واژه ها: اخلاق حرفه ای ، آموزش ، استاد ، دانشجو

آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد و تاثیر آن بر آگاهی و نگرش

دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر ، یک

کار آزمایی شاهد دار

کامران میرزایی، علیرضا رئیسی، ثریا زحمتکش، محمد رضا

یزدانخواه فرد

Aim :Evidence Based Medicine is & Background the ability of physicians to use and integrate the best clinical evidence based on the patient's condition, that this evidence is achieved from reproducible and without bias clinical studies .In recent years To improve further the quality of clinical care provided to patients clinical experience of is mixed with research evidence of physicians Methods:In a pre and post . clinical case similar control quasi-experimental study , two groups of was medicine clerks who was spent clinical course participated . The students were selected by census method . In the early of course , after providing a description of the operational objectives, Students

نتیجه گیری: هر چند از دید اعضا هیئت علمی و دستیاران، ژورنال کلاب های برگزار شده در دانشگاه علوم پزشکی کاشان در مقایسه با استانداردهای مصوب بطور کلی مطلوب ارزیابی شد اما از نظر هر دو گروه حیطه اجرا در وضعیت نیمه مطلوب ارزشیابی شد و از دیدگاه اعضا هیئت علمی حیطه آماده سازی در وضعیت ایده ال و از نظر دستیاران در وضعیت مطلوب ارزیابی شد و نظر هر دو گروه در حیطه زمان بندی مطلوب ارزیابی شد که نیاز به انجام اقدامات اصلاحی جهت برطرف نمودن آیتم های مرتبط با نامطلوب بودن حیطه اجرا میباشد..

کلید واژه ها: ژورنال کلاب، هیئت علمی، دستیار، ارزیابی

دیدگاه دانشجویان از میزان رعایت مولفه های اخلاق حرفه ای آموزش بالینی در اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی

بوشهر

علیرضا رئیسی، کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، شهناز نجفی

زاده، مهناز نجفی زاده، سمیه باغبانی

سابقه و هدف: اخلاق حرفه ای آموزش مجموعه ای قواعد و مقرراتی است که عمل اخلاقی را برای ارائه بهینه فرآیند آموزش مشخص و تعریف می کند و چارچوبی برای عمل و قضاوت اخلاقی یا غیر اخلاقی بودن روند اجرای فرآیند های آموزشی می باشد . این مطالعه با هدف تعیین میزان رعایت مولفه های اخلاق حرفه ای آموزش در اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از دیدگاه دانشجویان سال آخر انجام شد .

روش کار : در یک مطالعه مقطعی که در سال ۱۳۹۳ ، تعداد ۱۵۸ دانشجوی بالینی (پزشکی ، پرستاری ، مامایی ، اطاق عمل ، هوشبری، بهداشت عمومی) در شرف فارغ التحصیلی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر شرکت نمودند . ابزار گرد آوری داده ها ، پرسشنامه طراحی شده توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بود که اعتبار آن مورد تایید متخصصان قرار گرفته و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ برآورد شد.

یافته ها: میزان پاسخ دهی ۸۷٪ بود . یافته های پژوهش بیانگر اهمیت و لزوم رعایت اخلاق حرفه ای از سوی اساتید و مدرسین از

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

competencies and skills at the end of education and the necessity of employing new methods of education for promoting the quality of clinical education, this study was performed to investigate the effect of clinical education associate on family health students' learning compared to contemporary method. Methods: In a quasi-experimental study, ۳۰ students of family health of bushehr faculty of health passing clinical course were selected along an academic semester through census and using simple randomization. They were divided into two groups. The first group was taught by clinical education associate method and the second one experiences the contemporary technique at the end of clinical education course, the students' cognitive and skill areas were evaluated using questionnaire and checklist. Data was analyzed by using Mann Whitney U, Wilcoxon and chi-square test. Results: Both methods were effective in promoting students' learning area. But the mean difference of students' skills in two groups was not significant while a statistically significant difference was observed in cognitive learning of student. Conclusion: The effect of these two models on learning clinical skills in students was similar but cognitive learning area in group ۲ (contemporary method) was higher than the group of clinical associate model. It seems that it is more effective to use contemporary model.

key words: Clinical Education Associate Model, student, Clinical Education, Education

ادغام تئوری و عمل: تاثیر سه روش آموزش مشارکتی، CBL و سنتی بر یادگیری، نگرش و رفتار و تفکر انتقادی دانشجویان پرستاری مقطع کارشناسی

فیروزه مجیدی

hours for each ۱۶ in a four-day workshop (totally standard steps of EBM ۵ trained Step (groups Including designing question, search, critical evaluation of evidence, implementation and evaluation and then carried out with the guidance of teacher. The knowledge and practice of students toward evidence-based medicine was evaluated with valid and reliable pre and post-course Results: The results showed that the questionnaire level of students' familiarity with the terminology and sources used in evidence-based medicine was Also In this study, a statistically (p = ۰,۰۰۰) elevated in students' knowledge and significant increasing that their ability to run applications evidence based ۰,۰۰۰ medicine after intervention were seen (p = Conclusion: It seems (, respectively ۰,۰۰۰ and p = requires training of medical students in clinical courses toward epidemiological concepts and terms which used in the discussion of evidence-based medicine to enhance their ability to critically with goal to that they studied analyze the literature enhance their ability to adoption properly clinical decisions, especially in the form of workshops and practical training.

Key words: Medical education, Evidence based medicine, Clinical education, Student

تاثیر بکارگیری مدل همکار آموزشی بالینی بر آموزش بالینی دانشجویان بهداشت خانواده
ثریا زحمتکش، کامران میرزایی، علیرضا رئیسی، محمدرضا یزدانخواه فرد

Background: Education students, including family health education processes and theoretical Practical and clinical education as a necessary and important part of their education is considered. With the aim of resolve the existing problems of clinical education and achieving essential

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

استدلال بالینی، مهارت‌های ارتباطی، نگرش‌های حرفه‌ای و همدلی مهم است. بالین بیمار تنها جایی است که در آن گرفتن شرح حال، انجام معاینه فیزیکی، همدلی و نگرش مراقبتی می‌تواند با مثال، یاد داده و یاد گرفته شود. برای یادگیری مؤثر، تعامل سه جزء بیمار، دانشجو و استاد در کنار یکدیگر و در محیط آموزش بالینی مناسب، ضروری است. از طرفی برای تعامل مؤثر این سه جزء، باید مدل‌ها و فرآیندهای مناسبی نیز بکار گرفته و مدیریت شوند. پروفسور هاردن در کتاب خود چهار مدل برای مدیریت یادگیری دانشجوی پزشکی بر بالین بیمار توصیف می‌نماید که عبارتند از: "نشاندهنده"، "راهنما"، "مشاهده‌گر" و "گزارش دهنده". این مطالعه با هدف بررسی مدل‌های مدیریت یادگیری دانشجویان پزشکی بر بالین بیمار در بخش‌های آموزش بالینی در یک بیمارستان آموزشی و میزان انطباق آنها با مدل‌های معرفی شده توسط پروفسور هاردن طراحی و اجرا شده است.

روش بررسی: این مطالعه از نوع مطالعات مشاهده‌ای توصیفی مقطعی می‌باشد. محیط انجام مطالعه شش بخش آموزش بالینی داخلی، جراحی عمومی، اطفال، عفونی، روماتولوژی و پوست، در یکی از مراکز آموزشی درمانی تحت پوشش دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران می‌باشد که هنگام مطالعه کارآموز و کارورز پزشکی در حال آموزش داشتند. تحلیل داده‌ها به روش تحلیل محتوایی یادداشت‌های هنگام مشاهده و انطباق نتایج مشاهدات با هر یک از معیارهای چهار مدل انجام شد.

یافته‌ها: در بخش‌های بالینی مورد مطالعه، روش رایج مورد استفاده برای آموزش بالینی دانشجویان پزشکی بر بالین بیمار، برگزاری راند آموزشی بود. از نظر مقایسه میان روش برگزاری راند در بخش‌های مورد مشاهده با مدل‌های معرفی شده توسط پروفسور هاردن، روش برگزاری راند اختصاصی کارآموزان ابتدا مشابه مدل "نشان دهنده" و سپس مشابه مدل "راهنما" می‌باشد. هر چند در برخی موارد، راند روزانه مانند آنچه در بخش عفونی برگزار می‌شود، تا حدودی شبیه مدل "راهنما" می‌شود، اما در کل به دلیل سطوح مختلف شرکت کنندگان در راند، برگزاری راندهای روزانه و گراند راند را نمی‌توان کاملاً منطبق با هیچ یک از چهار مدل معرفی شده توسط پروفسور هاردن برای مدیریت یادگیری دانشجویان پزشکی دانست.

آموزش مهارت‌های ارتباطی، مسئولیت‌پذیری، احترام، آگاهی از خود و تفکر انتقادی از شاخص‌های مهم تغییر رفتارهای یادگیری در روش‌های نوین است. هدف از این مطالعه بررسی تاثیر تاثیر سه روش آموزش مشارکتی، CBL و سنتی بر یادگیری، نگرش و رفتار دانشجویان پرستاری مقطع کارشناسی می‌باشد.

روش اجرا: این مطالعه یک پژوهش نیمه تجربی قبل و بعد با گروه کنترل می‌باشد. واحدهای پژوهش دانشجویان ترم آخر پرستاری بودند. نمونه‌گیری بصورت آسان انجام شد و سپس نمونه‌ها بصورت تصادفی به سه گروه CBL، مشارکتی و سنتی تقسیم شدند. روش جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد ارزشیابی رفتار و نگرش دانشجو بود، که قبل و بعد از مداخله توسط دانشجویان تکمیل شد. همچنین با استفاده از سئوالات محقق ساخته میزان یادگیری دانشجویان در سه گروه قبل و بعد از مداخله بررسی شد.

نتایج: در دو گروه CBL و مشارکتی میانگین نمره رفتار و نگرش پس از مداخله افزایش یافت. ولی در گروه سنتی ارتباط آماری معنی‌داری بین میانگین نمره رفتار و نگرش دانشجویان قبل و بعد از مطالعه بدست نیامد. ولی میانگین نمره یادگیری بعد از مداخله در گروه CBL، مشارکتی و سنتی نسبت به قبل از مطالعه افزایش یافته بود که از نظر آماری معنی‌دار بود.

نتیجه‌گیری: بکارگیری هر دو روش CBL و مشارکتی از نظر افزایش احترام، خود آگاهی و خود ارزشیابی، مهارت‌های ارتباطی، مسئولیت‌پذیری، تفکر انتقادی و همچنین افزایش انگیزش و نمره یادگیری نسبت به روش‌های سنتی مفید می‌باشند. همچنین این روش‌ها منجر به افزایش انگیزه یادگیری در دانشجویان می‌شوند.

کلید واژه‌ها: روش مشارکتی - روش CBL - یادگیری - رفتار - نگرش

بررسی مدل‌های مدیریت یادگیری دانشجویان پزشکی در

بخش بالینی

دکتر محمدصادق دهقان، فاطمه جاویدان، سلیمان احمدی

سابقه و اهداف: آموزش بالینی مناسب موجب افزایش انگیزه یادگیری در دانشجویان پزشکی می‌شود. تماس مستقیم با بیماران برای توسعه

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

روش یادگیری مبتنی بر مسئله (۲,۶۷±۱۰,۱۵) در مقایسه با روش سخنرانی (۲,۷۶±۹,۱۶) بود ($p < 0,01$). همچنین میانگین هیجان‌های منفی در طی یادگیری در تدریس با روش یادگیری مبتنی بر مسئله (۳,۳۷±۱۰,۱۰) در مقایسه با روش تدریس سخنرانی (۴,۴۴±۱۱,۵۴) به طور معناداری پائین تر بود ($p < 0,01$). نتیجه گیری: استفاده از روش‌های دانشجوی محور و تیمی مانند PBL می‌تواند هیجان‌های مثبت بیشتری در طی کلاس درس ایجاد کند و از هیجان‌های منفی دانشجویان در طی یادگیری و مطالعه کاهش دهد. پیشنهاد می‌شود با استفاده از این روش‌ها و تلفیق آنها با روش‌های سنتی جو هیجانی مناسبتری برای دانشجویان فراهم گردد.

کلید واژه ها: دانشجویان پزشکی، یادگیری مبتنی بر مسئله، سخنرانی، هیجان‌ها

بحث و نتیجه گیری: برای دستیابی به حداکثر منافع از آموزش بر بالین بیمار در بخش‌های بالینی، بیماران، دانشجویان و اساتید بالینی باید هر کدام به‌طور مناسبی آماده شوند. مدل‌ها و روش‌های متنوعی می‌تواند هم در طراحی و هم در سازماندهی و مدیریت یادگیری دانشجویان پزشکی در بخش مفید باشند که لازم است اساتید با این مدل‌ها و روش‌ها آشنایی کافی داشته باشند. طراحی و برگزاری راندهای اختصاصی که فقط با حضور دانشجویان پزشکی برگزار می‌شود برای آموزش بالینی مؤثرتر، سودمند می‌باشد.

کلید واژه ها: آموزش، بالینی، مدل، مدیریت یادگیری، دانشجوی پزشکی

مقایسه هیجان‌های دانشجویان پزشکی در دو روش سخنرانی و یادگیری مبتنی بر مسئله

سارا کمالی، میژگان اکبرزاده، محمد دادگستر نیا، آریتا رستمی، آریتا رستمی، یوسف قیصری، اطهر امید

مقدمه: فرایند یاددهی یادگیری در هر زمینه‌ای، هیجان‌های درونی مانند ناامیدی، لذت، شور و اضطراب را برای دانشجویان به همراه داشته باشد. این مطالعه با هدف مقایسه هیجان‌های تجربه شده دانشجویان در هنگام کلاس درس و هنگام مطالعه و یادگیری، در دو روش سخنرانی و یادگیری مبتنی بر مسئله انجام پذیرفت. مدت: روش این مطالعه از نوع نیمه تجربی که در سال ۱۳۹۳ انجام پذیرفت. جامعه هدف دانشجویان ترم اول پزشکی بودند که درس بیولوژی را انتخاب کرده بودند. این درس ابتدا به روش سخنرانی ارائه شد و سپس شش جلسه با ارائه دو مسئله بالینی (یک مورد با محوریت تالاسمی و دیگری لوسمی میلوئید مزمن) به روش PBL و به کمک گروه‌های (مورد در سه جلسه) ارائه گردید. در انتهای ترم پرسش‌نامه استاندارد سنجش هیجان‌ها که شامل ۱۶ گویه بود و هیجان‌های مثبت و منفی را در طی کلاس درس و یادگیری مورد بررسی قرار می‌داد برای مقایسه هیجان‌های فراگیران مورد استفاده قرار گرفت. تجزیه تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS و با روش‌های آماری توصیفی و تحلیلی انجام شد.

نتایج: نتایج حاکی از تفاوت معنادار میانگین هیجان‌های مثبت در طی

تأثیر روش تدریس نقشه مفهومی بر مهارت‌های تفکر انتقادی دانشجویان پزشکی

مریم اسلمی

مقدمه: پرورش تفکر انتقادی از مهمترین اهداف آموزش پزشکی است. نقشه مفهومی یک روش مؤثر آموزشی برای ارتقای تفکر انتقادی است. تدوین نقشه مفهومی همواره به عنوان یک استراتژی تسهیل‌گر و ارتقاء دهنده تفکر انتقادی در آموزش، یادگیری و ارزشیابی جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده است. از آنجایی که در روش نقشه مفهومی یادگیرنده نقش فعالی در یادگیری خودش دارد بنابراین منجر به ارتقاء دانشجویان در سطوح بالای یادگیری تفکر انتقادی می‌شود. این مطالعه جهت بررسی تأثیر نقشه مفهومی بر مهارت‌های تفکر انتقادی دانشجویان رشته پزشکی انجام شد.

روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه مداخله‌ای از نوع نیمه تجربی است. جامعه مورد پژوهش کلیه دانشجویان دوره دکترای پزشکی ورودی ۱۳۹۲ دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز بودند که در حال گذراندن درس آناتومی بودند. نمونه مورد بررسی تعداد ۱۴۰ دانشجو از این ورودی بودند که بطور تصادفی به دو گروه تجربی و شاهد تقسیم شدند. قبل از شروع کلاس‌های درس، دانشجویان گروه مداخله در یک

بررسی مبتنی بر شواهد آموزش به بیمار زکیه امینی، محمد علی دشتی، اکرم گازرانی

مقدمه: با توجه به پیشرفت‌های علمی و فناوریانه در عصر حاضر، وسایل کمک آموزشی به عنوان یک رابط توانسته اند نقش خود را به خوبی ایفا کنند. آموزش الکترونیکی در ایران صنعتی نوپا در تکنولوژی آموزشی و آموزش از راه دور است، اما مراکز و مؤسسات آموزشی به ویژه دانشگاهها در تلاشند تا هرچه سریعتر الگویی مناسب با ساختار آموزشی و فرهنگی کشور در زمینه آموزش الکترونیکی ارائه کنند. هدف از این مطالعه بررسی تاثیر استفاده از آموزش مجازی در یادگیری دانشجویان پرستاری می باشد.

روش کار: در این مطالعه نیمه تجربی، دو شیوه آموزشی از طریق آموزش مجازی در تدریس واحد کارآموزی داخلی جراحی دانشجویان ترم ۵ پرستاری انجام شد. در این روش دانشجویان اطلاعات کافی در مورد بیماری، درمان، اقدامات پرستاری بیماران بخش را مطالعه و در وبلاگی که در جهت این هدف طراحی شده بود قرار داده و تا آخر کارآموزی با این روند ادامه داشت و تمام دانشجویان کارآموزی موظف به مطالعه تمام مطالب وبلاگ بوده و بدین نحو تمام دانشجویان اطلاعات کافی در رابطه با تمام بیماران کسب می کردند. پرسشنامه مورد استفاده مربوط به محتوی درس کارآموزی مربوطه بود که از ۲۰ محاسبه شد. پس از جمع آوری، داده ها با استفاده از نرم افزار spss ورژن ۱۶ و با استفاده از آزمون تی زوج مقایسه گردید.

یافته ها: در رابطه با تاثیر این روش در یادگیری دانشجویان میانگین نمره پس آزمون 1.5 ± 1.8 بود. در رابطه با رضایت دانشجویان از این روش، ۹۸٪ دانشجویان میزان رضایت را خیلی خوب گزارش کردند.

نتیجه گیری: دانشجویان استفاده از روش آموزش مجازی را در یادگیری خود موثر گزارش کرده و از ارائه این روش در بالین رضایت داشتند بنابراین می توان با تلفیق این روشها یادگیری دانشجویان را جذابتر و ارتقاء داد.

کلید واژه ها: آموزش مجازی، یادگیری، رضایت مندی

برنامه کارگاهی فوق العاده به مدت سه جلسه، و هر جلسه به مدت حدود ۱۲۰ دقیقه در مورد نقشه مفهومی و روش ساخت آن آموزش داده می شدند. گروه شاهد تنها آموز شهای معمول در دوره را دریافت می نمودند. واحدهای پژوهش در هر دو گروه، پرسشنامه های مطالعه را بعد از مداخله در پایان دوره آموزشی تکمیل نمودند. ابزار سنجش، پرسشنامه استاندارد شده تفکر انتقادی کالیفرنیا (فرم ب) بود که روایی و پایایی آن مجددا مورد بررسی قرار گرفت و تایید شد. از آزمون آنالیز واریانس و کوواریانس به منظور بررسی نقش متغیرهای مداخله گر و زمینه ای پیش آزمون و پس آزمون استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS-۱۸ انجام شد. **نتایج:** تعداد ۱۰۰ پرسشنامه بطور کامل تکمیل و مورد بررسی قرار گرفت. ۵۰ نفر گروه شاهد و ۵۰ نفر گروه تجربی). ۵۷٪ واحد پژوهش را زن و ۴۳٪ دیگر مرد بودند. میانگین سنی آنان 20.93 ± 0.86 بود. واحدهای پژوهش در دو گروه تجربی و شاهد از نظر سن، جنس، وضعیت تاهل، محل تولد و محل سکونت اختلاف معناداری نداشتند و همگن بودند. میانگین نمره آزمون تفکر انتقادی قبل از اجرای مداخله در گروه تجربی 2.55 ± 6.68 و گروه شاهد 2.74 ± 6.64 ؛ و بعد از اجرای مداخله در گروه تجربی 2.29 ± 11.64 و گروه شاهد 3.11 ± 10.04 بود. مقایسه میانگین ها نشان داد که نمره تفکر انتقادی دانشجویان در گروه تجربی در مرحله بعد از مداخله بطور معنی داری افزایش داشته است، ($p=0.043$).

نتیجه گیری: یافته ها نشان داد که استفاده از نقشه مفهومی در تدریس درس آناتومی در دانشکده پزشکی در افزایش تفکر انتقادی دانشجویان تأثیر مثبت داشته است. بدین ترتیب که دانشجویانی که در این برنامه آموزشی شرکت نموده بودند در پایان برنامه در مقایسه با گروه شاهد سطح بالاتری از تفکر انتقادی را نشان دادند. با توجه به نتایج مطالعه پیشنهاد می شود با به کارگیری روش نقشه مفهومی در تدریس به عنوان یک راهبرد موثر زمینه افزایش تفکر انتقادی و بهبود کیفیت آموزشی فراهم گردد.

کلید واژه ها: نقشه مفهومی، تفکر انتقادی، آموزش، دانشجویان پزشکی

روشهای خلق و تدریس بازاندیشی در آموزش پزشکی

معصومه رحیمی، فریبا حقانی

بازاندیشی، از اجزاء جدایی ناپذیر و ضروری در آموزش و یادگیری حرفه های سلامت است. بازاندیشی، فرایندی قابل کنترل است و می توان از استراتژی های متنوع آموزشی جهت تقویت و خلق آن استفاده نمود. بازاندیشی سبب می شود که یادگیری سطحی نبوده و به صورت عمیق و معناداری ایجاد شود. کاربرد مدل های بازاندیشی و راهبردهای آموزشی ساختارمند، سبب تقویت و ایجاد تفکر بازاندیشانه در عملکرد بالینی می شود. با این حال بازاندیشی از مفاهیمی است که معمولا از سوی مربیان و اساتید بالینی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. هدف از این مطالعه بسط و بررسی مفهوم بازاندیشی، ارائه مدل های بازاندیشی و راهبردها و روشهای تقویت و تدریس بازاندیشی است.

روش کار: در این مطالعه پایگاه های اطلاعاتی : Science Direct, Sid.PubMed.Ovid, Magiran و « و موتور جستجوی گوگل اسکالر (Google Scholar) با استفاده از کلیدواژه ها و عبارات عنوان شده در قسمت کلیدواژه ها، مورد جستجو قرار گرفتند. در مجموع ۶۸ مقاله به دست آمد. بعد از دورمرحله بررسی ۳۲ مقاله کاملا مرتبط با اهداف مطالعه تشخیص داده شده و در تدوین مطالعه مورد استفاده قرار گرفت.

نتایج: عدم آشنایی مربیان و اساتید بالینی، با مفهوم بازاندیشی، مدل های بازاندیشی و راهبردها و روشهای تقویت و تدریس بازاندیشی از مواردی هستند که ممکن است، سبب کم توجهی مربیان و اساتید بالینی به تقویت و تدریس بازاندیشی شوند. روش های داستان گوئی، بحث گروهی، فلش کارت، پوشه کار و راهبردهایی مثل ارائه بازخورد و ایجاد زمینه یادداشت برداری های بازاندیشی می توانند به خلق و تقویت بازاندیشی کمک کنند.

بحث و نتیجه گیری: تدریس و تقویت بازاندیشی در فراگیران، از ضروریات آموزش در حرفه های سلامت به شمار می رود. ارتباطی که بین توانایی بازاندیشی در فراگیران، با توانایی تفکر انتقادی، حل مساله، خودارزیابی، تلفیق آموخته های تئوری و عملی و یادگیری خودتنظیمی و مادام العمر وجود دارد، بازاندیشی را به یکی از اجزاء

ضروری آموزش حرفه های پزشکی مبدل ساخته است؛ بنابراین لازمست که مربیان و اساتید بالینی با مفهوم، مدل ها و راهبردها و روش های تدریس بازاندیشی آشنا شوند.

کلید واژه ها: بازاندیشی، بازاندیشی و آموزش پزشکی، بازاندیشی و آموزش بالینی، تدریس بازاندیشی

عنوان: فرایند نوآورانه آموزشی به کارگیری شیوه های تدریس غیرسنتی "یادگیری مبتنی بر تیم و یادگیری معکوس" در درس روش تحقیق دانشجویان پرستاری

اکرم ثناگو

مقدمه و هدف: در تجربه نویسنده از برگزاری کلاس درس با روش TBL اغلب دانشجویان تقاضا داشتند تا اسلایدها از قبل به آنها داده شود، ضمن این که وقت عمده ای از کلاس به برگزاری آزمون انفرادی و گروهی اختصاص می یافت. دانشجویان مجبور بودند خارج از کلاس به صورت انفرادی و یا گروهی تدوین پژوه را انجام دهند. به نظر می رسد با توجه به این که درصد عمده ای از دانشجویان کارشناسی در تدوین و طراحی طرح پژوهشی نیاز به راهنمایی استاد دارند، کلاس معکوس فرصت بسیار مناسبی را فراهم می کند تا دانشجویان در ساعات کلاسی به تمرین و عمیق تر کردن یادگیری خود بپردازند. هدف مقایسه به کارگیری شیوه های تدریس غیرسنتی "یادگیری مبتنی بر تیم و یادگیری معکوس" در درس روش تحقیق دانشجویان پرستاری بود.

روش کار: این مطالعه مورد شاهدهی در سال ۱۳۹۴ در بین دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گلستان انجام شد. روش تدریس معکوس بر روی ۳۰ دانشجو در گروه مورد در درس روش تحقیق انجام شد. میزان یادگیری و انجام تدوین طرح تحقیقاتی با ۹۰ دانشجو در چهار ترم گذشته در گروه شاهد به روش تدریس مبتنی بر تیم مقایسه شد. داده ها با استفاده از درصد مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: ارزشیابی در گروه روش تدریس کلاس معکوس، دانشجویان در امتحان پایان ترم در بخش سوالات چهارگزینه ای با میانگین نمره ۱۷،۲۵ و بخش سناریو (تشریحی) میانگین نمره ۱۸ را کسب نمودند.

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

سلامت عمومی انجام شده است (Basten, & Thiebes, Lins). اصطلاح بازی سازی در حال باب شدن است و ظاهراً به هیچ وجه یک بازی کودکانه به شمار نمی آید. سازمان ها به منظور دستیابی به مزیت رقابتی بیش از پیش سعی دارند تا بر اهداف عینی و استانداردها تمرکز نمایند و در این میان بازی سازی از طریق ایجاد پیوند بین دانشجویان و اهداف سازمانی در محیط مشارکتی به راه حلی ابتکاری برای ارتقا و رشد دانشگاه ها بدل گشته است. با توجه به مطالب مذکور در پژوهش حاضر، پژوهشگر سعی نموده است تا با معرفی این شیوه آموزشی در آموزش پزشکی، روشنگری بیشتری در این خصوص انجام دهد. نوع مطالعه: مطالعه، مروری نقادانه است که در آن از منابع علمی شامل متون و مقالات معتبر (پس از بررسی و طبقه بندی و اولویت بندی منابع حاصل از جستجو)، استفاده شده است.

یافته ها: بازی سازی تاثیر مثبتی بر انگیزه افراد به مشارکت در انجام وظایف و امور مربوطه دارد و نتایج برخی از پژوهش ها حاکی از آن است که به کارگیری عناصر بازی در وظایف تکراری و یکنواخت، علاوه بر اینکه این وظایف را جالب و سرگرم کننده می کند، باعث می شود افراد مشارکت بیشتری در این امور داشته باشند (فلاتلا و همکاران، ۲۰۱۱). بنابراین مشاهده آنکه طراحان کسب و کار و آموزش این مفهوم را پذیرفته اند، جای تعجب ندارد. بازی سازی این قابلیت را دارد که در هر فرآیند کاری اعم از فروش، بازاریابی، منابع انسانی و در هر صنعت اعم از بهداشت، آموزش، فناوری اطلاعات و مانند آن به کار گرفته شود. علت آن است که بازی سازی دارای یک مزیت کلیدی است و آن، ایجاد جذابیت در یادگیری و انجام یک فرآیند تکراری با فراهم نمودن محتوایی که به همه جنبه های رفتارشناسی و روان شناسی مخاطبین پرداخته است (Cunningham, & Zichermann, ۲۰۱۱). علاوه بر مزیت های مذکور، مزایای دیگری نیز در این ارتباط مطرح شده اند که در اصل مقاله به آنها پرداخته می شود.

نتیجه گیری: بازی سازی، استراتژی نسبتاً جدیدی است که سازمان های نوآور آموزشی حداکثر بهره را از آن می برند. البته به شرط آنکه الگوی صحیحی برای بازی طراحی شود که متناسب با نیاز دانشگاه ها باشد. در این صورت، این استراتژی نوظهور باعث افزایش بهره وری و انگیزش کارکنان شده و تحقق اهداف سازمان و کسب درآمد بیشتر را در پی خواهد داشت. در طراحی بازی های سازمانی باید به عناصری

۸۸ درصد دانشجویان رضایت کامل از این روش داشتند. ۱۰۰ درصد دانشجویان در پایان ترم در انجام تدوین طرح تحقیقاتی موفق بودند. ارزشیابی در روش یادگیری مبتنی بر تیم (TBL) در چهار ترم صورت گرفت. دانشجویان در هر جلسه امتحان در کارگروهی نمره بیشتری را کسب نمودند. میانگین نمره دانشجویان از ۲۰ در نمره فردی ۱۴/۲۳ شد در حالی که در گروه میانگین نمره ۷۲،۱۷ را کسب نمودند. ۸۷ درصد دانشجویان رضایت کامل داشتند. نمره مشارکت دانشجویان در کار گروهی از سوی همتایان در گروه ۹۳ درصد، اعلام داشتند که اکثر گروه فعال هستند. ۷۲ درصد دانشجویان در انجام تدوین طرح تحقیقاتی موفق بودند.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد هر دو روش تدریس معکوس و مبتنی بر تیم می تواند در درس روش تحقیق دانشجویان مثر ثمر باشد اما روش معکوس مناسبتر برای دستیابی به هدف درس می باشد تدوین طرح تحقیقاتی در روش معکوس در گروه مورد با موفقیت بیشتری همراه بوده است.

کلید واژه ها: روش تدریس، مبتنی بر تیم، معکوس، روش تحقیق، دانشجویان

مرور نقادانه در خصوص به کار گیری Gamification در آموزش

عالی

مرضیه سادات حسینی، محمد علی حسینی، سلیمان

احمدی، همایون بنادرخشان

بازی به بخش مهمی از زندگی روزمره افراد تبدیل شده است (McGonigal, ۲۰۱۱). پدیده بازی سازی با بهره گیری از علاقه شدید افراد به بازی درصدد است. از عناصر رایج بازی در محیط های مختلف استفاده نماید تا افراد را به بازی کردن ترغیب و تحریک نماید (Deterding, ۲۰۱۱). شواهد و مستندات دال بر اثربخشی بازی سازی در تحریک کردن افراد به بازی در زمینه های مالی، آموزشی و سرگرمی ارائه شده است (Hamari, ۲۰۱۳). پژوهش هایی نیز در خصوص اثر رفتاری بازی سازی در بخش های مختلف سلامت و بهداشت از جمله توانبخشی، فعالیت های جسمانی و سناریو آموزشی در ارتقا

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

فراوانی به دست آمد و نتیجه هر سؤال با میانگین ۳ با استفاده از آزمون تی یک گروهی مورد آزمون قرار گرفت. $P < 0.05$ کمتر از ۰/۰۵ معنی دار در نظر گرفته شد.

یافته ها: در تحقیق حاضر ۶۸/۹ درصد دانشجویان با تهیه نقشه مفهومی در طول ترم موافق بودند. ۶/۹ درصد از دانشجویان با روش نقشه ذهنی موافق نبودند و عقیده داشتند روش‌های دیگری چون امتحانات میان‌ترم مؤثرتر هستند. ۵۸/۶ درصد دانشجویان تهیه نقشه مفهومی را در حفظ اصطلاحات بافت‌شناسی مؤثر می‌دانستند. ۶۵/۵ درصد دانشجویان بر این نکته تأکید داشتند که تهیه نقشه مفهومی در فهم بهتر مطالب درس بافت‌شناسی به آنان کمک کرده است. دانشجویان استفاده از نقشه مفهومی را در فهم بهتر مطلب ($P = 0.003$)، در حفظ اصطلاحات بافت‌شناسی ($P = 0.004$) و در پاسخگویی به سوالات امتحانی ($P = 0.001$) مؤثر دانستند. نتیجه گیری: پژوهش حاضر نشان داد که نقشه‌های مفهومی از پذیرش بالایی در بین دانشجویان به‌عنوان وسیله‌ای جهت یادگیری اطلاعات جدید و ارتباط با دانش قبلی و در نهایت یادگیری معنادار برخوردار است. لذا پیشنهاد می‌شود جهت تسهیل یادگیری در فراگیران از استراتژی‌های مختلف آموزشی نظیر نقشه مفهومی در حوزه آموزش علوم پایه پزشکی و حوزه بالینی استفاده شود.

کلید واژه ها: نقشه مفهومی، یادگیری، بافت‌شناسی، مامایی

رابطه کیفیت تدریس اساتید با خودکارآمدی دانشجویان

دانشگاه علوم پزشکی مازندران

فتانه عمویی

زمینه و هدف: کیفیت تدریس نقشی اساسی در کیفیت یادگیری دانشجویان ایفا می‌کند و دانش و مهارت‌های آموخته شده توسط دانشجویان به طور انکارناپذیری بر خودکارآمدی دانشجویان تأثیر دارد. لذا باید به بهبود کیفیت تدریس اساتید و خودکارآمدی دانشجویان به طور هم‌زمان توجه کرد. این پژوهش با هدف تعیین رابطه بین کیفیت تدریس اساتید با خودکارآمدی در دانشجویان دانشکده‌های مختلف دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام شده است.

توجه شود که در کارکنان انگیزش ایجاد کرده و از تحقق اهداف استراتژیک سازمان پشتیبانی نماید. از این رو زمانی که بازی‌سازی سازمانی به خوبی پیاده‌سازی شود، به گونه‌ای قادر به تامین هدف غایی خود خواهد شد که همان تبدیل فعالیت‌های روزمره و کسل‌کننده به فعالیت‌هایی جذاب و مفرح از طریق تبدیل فاعل انجام دهنده به بازیکن یک بازی می‌باشد. به این شکل می‌توان منافع سازمان را با انگیزه‌های ذاتی بازیکنان که همان کارکنان سازمان هستند همراستا نموده، تا هر دو طرف از مزایای آن بهره‌مند گردند.

کلید واژه ها: بازی‌سازی، آموزش، آموزش پزشکی، آموزش دانشگاهی

مطلوبیت نقشه مفهومی در یادگیری درس بافت‌شناسی از

دیدگاه دانشجویان مامایی

فریبا درخشان، سیمین یزدانفر، عباس علامی

مقدمه و هدف: ترسیم نقشه مفهومی یک فعالیت یادگیری فعال، خلاق، عینی است که به فرآیند یادگیری پیشرفته‌تر کمک می‌کند و باعث ارتقاء مهارت‌های موردنیاز دانشجو در زمینه‌های تفکر انتقادی، سازمان‌دهی اطلاعات، درک ارتباطات پیچیده، تلفیق دانش تئوری و عملکرد بالینی می‌شود. هدف از این پژوهش بررسی مطلوبیت نقشه مفهومی در یادگیری درس بافت‌شناسی از دیدگاه دانشجویان مامایی می‌باشد. روش این فرآیند آموزشی برای کل دانشجویان مامایی ترم یک (۲۹ نفر) در دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۹۴ انجام شد. در ابتدای ترم جهت آموزش روش تدوین نقشه مفهومی به دانشجویان، بخشی از مطالب درسی آن جلسه به‌صورت نقشه مفهومی آموزش داده شد. سپس برای شرکت فعال دانشجویان در امر یادگیری از دانشجویان خواسته شد هر هفته با مراجعه به کتاب بافت‌شناسی معرفی‌شده، هر دانشجوی نقشه مفهومی درس همان هفته را تهیه و جلسه بعد به استاد مربوطه تحویل دهد. همچنین به اطلاع دانشجویان رسید که بخشی از نمره آخر ترم به این فعالیت درسی اختصاص دارد. مدرس دوره، عضو هیات علمی با ۲۴ سال سابقه تدریس به روش سخنرانی بود که در انتهای ترم نظر دانشجویان را در مورد میزان تأثیر نقشه مفهومی در یادگیری با تکمیل پرسشنامه محقق ساخته جمع‌آوری کرد. اطلاعات وارد نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ شد. توزیع فراوانی در قالب جداول

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

زمینه و هدف: دستیاران نقش اساسی را در آموزش دانشجویان پزشکی ایفا می کنند. آنها خواسته یا ناخواسته در فرصت هایی با آموزش دانشجویان پزشکی درگیر خواهند شد و منافع این آموزش برای هر دو گروه حائز اهمیت است. با توجه به حجم کاری بالا در پزشکی و بالین بیمار، باید تلاش ها به سمت شناسایی و آموزش دستیاران به عنوان نسل آینده اساتید بالینی مورد توجه قرار گیرد. این مطالعه با هدف معرفی برنامه دستیار در نقش مدرس (Resident As Teacher) (RAT) و نقش مهم آن در بهبود کیفیت تدریس دستیاران انجام شده است.

روش ها: مقاله حاضر نوعی مطالعه مروری است که با جستجوی بانک های اطلاعاتی نظیر: Elsevier, Pubmed, Google Scholar و همچنین جستجوی دانشگاه های خارجی از جمله Harvard, Florida, Virginia و دانشگاه های داخلی از جمله دانشگاه علوم پزشکی شیراز، تهران، مازندران و اصفهان و با استفاده از کلمات کلیدی «Resident As Teacher»، «teaching skill» و «assessment» و ترکیبی از آنها استفاده شد.

یافته ها: از سال ۱۹۷۰ تأکید بر لزوم توجه به نیازهای آموزشی دستیاران مورد توجه قرار گرفته است. کمیته رابط آموزش پزشکی و شورای آموزش پزشکی (ACGME & LCME) نیز از این نقش حمایت کرده و برنامه هایی را برای آن در نظر گرفته اند. سابقه اجرای برنامه RAT به اوایل دهه ۱۹۶۰ برمیگردد. هدف غایی این برنامه تحقق آموزش مبتنی بر صلاحیت و آموزش مبتنی بر پیامد می باشد. از جمله مزایای این برنامه بهبود مهارت های تدریس دستیاران، تغییر دانش، مهارت و رفتار آموزشی آنها و اثرات مثبت بر شناخت بیشتر نسبت به آموزش بالینی است. دانشگاه هاروارد این برنامه را برای دو گروه دستیاران و فلوشیپ ها برگزار کرده است. این دوره دارای دو ماژول اصلی و سه ساب ماژول می باشد. مدت این دوره ۲ ساعت و اهداف آن عبارت بودند از ایجاد یک برنامه مبتنی بر بهترین عملکرد و بهبود مراقبت از بیماران برای برنامه های آموزشی و اطمینان از اینکه همه کارآموزان و دانشجویان پزشکی اهداف برنامه را در روتیشن های مختلف درک کرده اند. دانشگاه ویرجینیا نیز این برنامه را در هفت ماژول برگزار کرده است. دانشگاه فلوریدا این برنامه را در سال ۲۰۰۹-۲۰۱۰ به صورت پایلوت اجرا کرده است. برنامه این دانشگاه شامل یک

مواد و روش: در این مطالعه توصیفی همبستگی ۳۴۹ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی مازندران به روش تصادفی طبقه بندی شده وارد مطالعه شدند. ابزار گرد آوری اطلاعات دو پرسشنامه استاندارد کیفیت تدریس و خودکارآمدی دانشجویان بوده است. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری و روایی محتوایی استفاده شد و برای تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد، ضریب آلفای به دست آمده برای پرسشنامه کیفیت تدریس ۰,۹۲ و خودکارآمدی دانشجویان ۰,۸۹ محاسبه شد که بیانگر پایایی مناسب ابزار جهت اجرا می باشد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون، تی تست مستقل و آنالیز واریانس یکطرفه استفاده شد.

یافته ها: نتایج محاسبات آماری نشان می دهد بین دو متغیر کیفیت تدریس و خودکارآمدی دانشجویان ($P < 0.001$) و $r = 0.471$ همبستگی مثبت معناداری وجود دارد. بین نظرات دانشجویان مرد و زن از لحاظ کیفیت تدریس استاد ($t = -2.61$ و $P < 0.001$) تفاوت معنادار وجود دارد. دانشجویان دانشکده های مختلف از لحاظ خودکارآمدی، ($F = 1/164$ و حد معناداری $P < 0.001$) با یکدیگر تفاوت معناداری ندارند. بین دانشجویان مرد و زن از نظر میزان خودکارآمدی ($t = -0.436$ و $P < 0.001$) تفاوت معناداری مشاهده نشد.

نتیجه گیری: بر اساس یافته های پژوهش، بین کیفیت تدریس و خودکارآمدی دانشجویان همبستگی مثبت معناداری وجود دارد. بین دانشجویان زن و مرد از لحاظ کیفیت تدریس تفاوت معناداری وجود دارد، بین دانشجویان دانشکده های مختلف و دانشجویان زن و مرد دانشگاه از لحاظ کیفیت تدریس تفاوت معنی داری وجود ندارد.

کلیدواژه ها: کیفیت تدریس، خودکارآمدی، دانشجویان

دستیاران به عنوان معلمان بالینی: معرفی برنامه دستیار در

نقش مدرس (Resident As Teacher)

عطیه فقیهی، حبیب اله رضایی، سعیده دریازاده، طیبه

شکری، سارا حیدری

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

از بین کارکنان انتخاب گردیدند. این مطالعه به صورت میدانی انجام شده، از لحاظ ماهیت کاربردی و از لحاظ زمانی مقطعی می باشد. جهت بررسی فرضیه و سوال های تحقیق از سه پرسشنامه ی خودمدیریتی، نگرش کارآفرینانه رابینسون و همکاران (۱۹۹۱) و سبک های تفکر استرنبرگ و واگنر (۱۹۹۲) استفاده شد و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از شاخص های آمار توصیفی مانند میانگین، فراوانی و نمودار جهت بررسی متغیرهایی مانند سن، سابقه و تحصیلات و از روش های آمار استنباطی مانند همبستگی و تحلیل رگرسیون چند متغیره جهت آزمون فرضیه ها و سوال های پژوهش استفاده شد. نتایج نشان داد بین سبک های تفکر، نگرش کارآفرینانه با خودمدیریتی کارکنان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. که با توجه به ضریب همبستگی بین میل به موفقیت کارآفرینانه با خودمدیریتی، کنترل شخصی ادراک شده کارآفرینانه با خودمدیریتی، عزت نفس کارآفرینانه با خودمدیریتی و بین نوآوری و خلاقیت کارآفرینانه با خودمدیریتی رابطه مثبت معنی دار تأیید شد. همچنین بین سبک تفکر قانون گرایی با خودمدیریتی، سبک تفکر اجرایی با خودمدیریتی کارکنان و سبک تفکر قضایی با خودمدیریتی کارکنان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد مدل تاثیر سبک های تفکر بر خودمدیریتی کارکنان معنی دار بود. ضرایب بتا نشان داد که سبک تفکر قانون گرایی و سبک تفکر اجرایی پیش بینی کننده معنی داری برای خودمدیریتی کارکنان بودند همچنین ضرایب بتا نشان داد که سبک تفکر اجرایی تاثیر بیشتری را بر خود مدیریتی کارکنان دارد. همچنین مدل تاثیر ابعاد نگرش کارآفرینانه بر خودمدیریتی کارکنان معنی دار بود و ضرایب بتا نشان داد که عزت نفس و نوآوری و خلاقیت پیش بینی کننده معنی داری برای خودمدیریتی کارکنان هستند و همچنین ضرایب بتا نشان داد که عزت تاثیر بیشتری را خودمدیریتی کارکنان دارد.

کلید واژه ها: واژگان کلیدی: سبک های تفکر، نگرش کارآفرینانه، خودمدیریتی، دانشگاه علوم پزشکی

دیدگاه دانشجویان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان در ارتباط با آموزش سر پایی در درمانگاههای ماژور در سال

واحد اجباری (یک کارگاه یک روزه برای رزیدنت های سال یک) و یک واحد طولی ۱۸ ماهه و دارای گواهی می باشد. جلسات واحد طولی، نیم الی دو ساعت به طول می انجامد. گواهینامه در صورتی به شرکت کنندگان داده می شود که در ۷۰ درصد همه برنامه های دوره طولی حضور داشته باشند. در واحد اجباری برای رزیدنت های سال یک از تجربیات دست نوشته و دانشجویان استاندارد شده استفاده می شود. دانشگاه شیراز این برنامه را از سال ۱۳۸۷ با عنوان دستیار بعنوان الگو، معلم و پژوهشگر شروع نموده است. عناوین ماژول های این برنامه عبارت بودند از، آشنایی با اصول آموزشی و معلمی (برنامه ریزی، آموزش و تدریس، ارزشیابی، ارتباطات)، آموزش های عمومی و بالندگی فردی (مدیریت، پژوهش، اتفاقات). دانشگاه علوم پزشکی مازندران نیز این برنامه را با عنوان دوره آموزشی ارتقای توانمندی های دستیاران اجرا نموده است. طول مدت دوره ۲۳ روزه بوده و در شهریورماه برگزار می گردد. قبل از برگزاری دوره یک پره تست و بعد از برگزاری دوره یک پست تست از شرکت کنندگان گرفته میشود. در این دوره کسب ۸۰ درصد از نمره آزمون پست تست ملاک فارغ التحصیلی در نظر گرفته شده است. نحوه اجرای دوره به صورت بحث در مورد Case ها و مشارکت شرکت کنندگان بود. آزمون پایانی دوره برای ارزشیابی تفری ادامه ندارد.

Key word: Resident As Teacher teaching skill assessment

بررسی رابطه سبک های تفکر و نگرش کارآفرینانه با خودمدیریتی کارکنان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

راضیه اعتمادی پور

هدف از این پژوهش بررسی رابطه سبک های تفکر و نگرش کارآفرینانه با خودمدیریتی کارکنان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر است. این تحقیق بنا به ماهیت موضوع، اهداف تحقیق و سؤال ها، از روش توصیفی - پیمایشی استفاده می شود. جامعه ی آماری این پژوهش شامل کلیه کارکنان دانشگاه علوم پزشکی استان بوشهر می باشد برای انتخاب حجم نمونه بین افراد از فرمول عمومی کوکران استفاده شده است و حجم نمونه ۳۴۱ نفر برآورد شد این تعداد به روش نمونه گیری تصادفی

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

بهبشتی (طی سالهای ۱۳۹۳-۱۳۹۱)

صدیقه نشاطی ثانی، فرهاد شهیم، مونا طهرانی نژاد

تحصیلی ۹۴-۹۳

پرستو بهاروند

توجه به اینکه سواد اطلاعاتی می تواند بستر لازم برای توانمند سازی پژوهشگران در برنامه ریزی بهتر برای مدیریت فرآیند پژوهش و دسترسی به اطلاعات مناسب برای هر مرحله از کار و نهایتاً تولید دانش جدید را به وجود آورد. لذا پژوهشی در این راستا انجام گرفت. پژوهش حاضر از نوع کاربردی بوده و هدف آن تاثیر آموزش سواد اطلاعاتی بر افزایش مهارت های سواد اطلاعاتی و دیدگاه پرسنل بالینی و پزشکان می باشد. که با توجه به چک لیست تهیه شده و مقایسه اطلاعات و آمار قبل و بعد از آموزش در ۹ گروه و رشته تخصصی موجود در بیمارستان امام حسین (ع) طی سالهای ۱۳۹۳-۱۳۹۱ مورد بررسی قرار گرفته است.

روش پژوهش: پژوهش پیش رو از نوع کاربردی است. با توجه به مراجعات مکرر به کتابخانه و سردرگمی مراجعین در یافتن اطلاعات مورد نیاز و با توجه به سئوالاتی که در مورد نحوه آشنایی آنان با پایگاههای اطلاعاتی و نحوه استفاده از Mesh و کار کتابدار صورت گرفت. و ثبت آمار مربوط به تعداد افرادی که هیچ گونه آشنایی در این موارد نداشتند نتایج به دست آمده حاکی از آن داشت که ۹۵ درصد مراجعین هیچ گونه شناختی از پایگاهها و نحوه استفاده از آنها را ندارند و کتابدار را فردی تلقی می کنند که صرفاً در کتابخانه کار می کند. لذا با ثبت این آمار و با توجه به تنوع و گستردگی رشته های تخصصی موجود در بیمارستان امام حسین (ع) (حدود ۳۰ رشته) در ابتدا سعی شد آموزش هایی به صورت متناوب و بدون توجه به رشته تخصصی آنان انجام گیرد این شیوه در چندین مورد تکرار و در نهایت تصمیم گرفته شد با توجه به زمان فراغت از کار و نوع رشته تخصصی آنان این آموزش ها گروه به گروه و با توجه به رشته تخصصی آنان انجام شود نیز با توجه به تعداد افراد هر گروه جهت بهره گیری کامل از دوره ها، گروه های پر جمعیت مثل گروه زنان و زایمان به چندین گروه فرعی تقسیم بندی و فرایند آموزش آغاز گردید. یافته ها: با توجه به آموزش های انجام شده و نظر سنجی های مکتوب و موجود به عمل آمده از خوب و کاربردی بودن آموزش ها ۱۰۰٪ آموزش گیرندگان از نحوه و نوع آموزش های یادگرفته شده اظهار رضایت نمودند و در نظر آنان کتابدار فردی دارای تحصیلات تخصصی و کارآمد مطرح شد نیز آمار

مقدمه و هدف: اهمیت عملکرد و جایگاه طب سرپایی و آموزش درمانگاهی در آموزش پزشکی طی سالیان اخیر مورد توجه ویژه قرار گرفته است. از آنجا که بررسی وضعیت موجود از دیدگاه فراگیران می تواند در ارتقای کیفیت آموزش سرپایی نقش موثر داشته باشد این مطالعه با هدف بررسی کیفیت آموزش درمانگاههای ماژور از دیدگاه کارآموزان و کارورزان طراحی گردید.

مواد و روش ها: این مطالعه به صورت توصیفی - تحلیلی در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ به شیوه سرشماری در دانشگاه علوم پزشکی لرستان و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته انجام گرفت. پرسشنامه دارای ۲۳ سوال در ۵ حیطه مختلف نحوه آموزش اساتید، امکانات و تجهیزات در درمانگاه - مسایل مربوط به بیماران - مدت زمان حضور در درمانگاه و پرسش درباره تعداد دانشجویان در هر دوره بود مقیاس سوالات لیکرت ۵ تایی بود. روایی محتوایی با نظر کارشناسان فن تایید شد و پایایی آن نیز با آزمون مجدد ۸۷٪ به دست آمد. پس از جمع آوری داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آمار توصیفی و تحلیلی آنالیز شدند.

یافته ها: میانگین سنی شرکت کنندگان 24 ± 4 ، $65/9$ درصد کارآموز و $34/1$ کارورز بودند. در مقایسه حیطه های مختلف مورد بررسی در درمانگاهها، از دیدگاه کارآموزان فقط حیطه نحوه آموزش اساتید و از دیدگاه کارورزان حیطه های نحوه آموزش اساتید و مدت زمان حضور در درمانگاهها با سایر حیطه ها به لحاظ آماری تفاوت معنادار داشت. Pvalue

کلید واژه ها: واژگان کلیدی: کیفیت - آموزش درمانگاهی - دانشجویان پزشکی

مطالعه تاثیر تحول در آموزش سواد اطلاعاتی بر ارتقای مهارت های سواد اطلاعاتی و دیدگاه پزشکان و پرسنل بالینی مستقر در بیمارستان امام حسین (ع) (دانشگاه علوم پزشکی شهید

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

پرسشنامه شایستگی، کیفیت تدریس و یادگیری فعال دانشجویان بوده است. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری و محتوایی استفاده شد و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی و مقدار ۰/۸۵۳ برای پرسشنامه شایستگی اساتید، مقدار ۰/۸۹۴ برای پرسشنامه کیفیت تدریس اساتید و مقدار ۰/۹۳۸ برای یادگیری فعال دانشجویان محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون های پارامتریک t تک گروهی، تحلیل واریانس، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است. یافته ها: یافته ها نشان داد که مقدار متغیرهای شایستگی اساتید، کیفیت تدریس اساتید و یادگیری فعال دانشجویان با سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۱ بیشتر از متوسط بوده است. در متغیر شایستگی اساتید با سطح معناداری ۰/۰۰۱ و آماره F برابر ۱۱/۲۲ اختلاف معناداری بین دانشکده های مختلف وجود دارد. در متغیر کیفیت تدریس اساتید با سطح معناداری ۰/۰۰۱ و آماره F برابر ۷/۵۹ اختلاف معناداری بین دانشکده های مختلف وجود دارد. در متغیر یادگیری فعال دانشجویان با سطح معناداری ۰/۰۰۱ و آماره F برابر ۱۱/۴۹ اختلاف معناداری بین دانشکده های مختلف وجود دارد. بین متغیر کیفیت تدریس و یادگیری فعال، با سطح معناداری ۰/۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰/۶۱ و بین متغیرهای شایستگی اساتید و یادگیری فعال با سطح معناداری ۰/۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰/۶۵ رابطه معناداری وجود دارد. یافته ها نشان دهنده وجود رگرسیون خطی بین متغیرهای شایستگی و کیفیت تدریس نسبت به یادگیری فعال با مقدار آماره F برابر با ۱۲۶/۹۵۸ و سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۱ می باشد. مقادیر VIF و تلورانس نشان دهنده ی وجود هم خطی بین متغیرهای پیش بین مدل می باشد. نتیجه گیری: وضعیت کیفیت تدریس و شایستگی اساتید و همچنین یادگیری فعال دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران بالاتر از متوسط بوده است. در این دانشگاه بین کیفیت تدریس و شایستگی اساتید رابطه معناداری وجود داشته و کیفیت تدریس و شایستگی اساتید از قدرت پیش بینی کنندگی یادگیری فعال دانشجویان برخوردار بوده است.

کلید واژه ها: واژگان کلیدی: شایستگی اساتید، کیفیت تدریس، یادگیری فعال، دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

مراجعه به سایت کتابخانه جهت استفاده کاربردی از پایگاههای اطلاعاتی افزایش قابل توجهی یافت به طوریکه اکثریت آنها خواستار ادامه این آموزش ها بوده و به راحتی و در بعضی موارد با راهنمایی های اندک کتابدار از پایگاهها استفاده می کردند. نتیجه گیری: با توجه به پژوهش انجام گرفته در مرکز آموزشی، پزشکی و درمانی امام حسین (ع) می توان نتیجه گیری کرد که با استفاده از آموزش سواد و مهارت های اطلاعاتی به صورت کاربردی توسط کتابدار متخصص می توان فراگیران را به امر آموزش و استفاده از منابع اطلاعاتی ترغیب و علاقمند نموده کتابدار را به عنوان فردی دارای سواد علمی و به عنوان یک متخصص اطلاع رسانی معرفی کرده و جایگاه او را ارتقا بخشید و مهارت های سواد اطلاعاتی فراگیران را افزایش و در نهایت کمک فراوانی در امر پژوهش و آموزش انجام داده و پزشکان و دیگر فراگیران را به کتابخانه ها کشانده دیدگاه آنان را در استفاده از منابع و پایگاههای اطلاعاتی تغییر و به سوی استفاده بیشتر و مفیدتر سوق داد.

کلید واژه ها: سواد اطلاعاتی، منابع اطلاعاتی، بیمارستان امام حسین، کتابخانه های بیمارستانی، آموزش حرفه ای

بررسی قابلیت پیش بینی کنندگی مؤلفه های شایستگی و کیفیت تدریس نسبت به یادگیری فعال دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران فنانه عمومی

زمینه و هدف: شایستگی و کیفیت تدریس اساتید نقشی اساسی در کیفیت یادگیری فعال دانشجویان ایفا می کند و دانش و مهارت های آموخته شده توسط دانشجویان به طور انکارناپذیری با کیفیت یادگیری آنان ارتباط دارد. لذا باید به بهبود کیفیت تدریس و شایستگی، به طور هم زمان توجه کرد. این پژوهش با هدف قابلیت پیش بینی کنندگی مؤلفه های شایستگی و کیفیت تدریس اساتید نسبت به یادگیری فعال دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام پذیرفت.

روش بررسی: در این مطالعه ی توصیفی همبستگی، ۳۵۹ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شده بودند، شرکت داشتند. جهت تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد. ابزار گردآوری داده ها ۳

راهکارهای مدیریت رفتار نامحرمانه دانشجویان پرستاری

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مقدمه: حیات آکادمی وابسته به اعضای هیات علمی خبره و علاقمند است بر اساس نظریه تیل (۲۰۰۲) آموزش بعنوان یک وجه مشخص حرفه ای مشترک بین اعضای هیات علمی بدون در نظر گرفتن رشته تخصصی آنان است. امروزه بر اهمیت توانمندسازی اساتید در حوزه ی آموزش تاکید می گردد.

مواد و روش ها: برای دستیابی به هدف مذکور دو رویکرد آموزشی و مشاوره ای لحاظ گردید. شرکت کنندگان در این برنامه ها اعضای هیات علمی از هفت دانشکده (۱۵۸ نفر) بودند. در محور آموزشی، فراگیران در قالب گروه های کوچک تقسیم می شدند. و برای هر گروه یک تیم لیدر تعیین می گردید و نقش و وظایف اعضا و لیدر گروه تشریح می شد. سپس پکیج های مربوط به هر گروه به تفکیک فیلد تخصصی تحویل لیدر می گردید. در محور مشاوره ای اعضای هیات علمی با استفاده از تکنیک Microteaching عملکرد خود در حوزه ی اجرای آموزش را ارائه نموده و بازخورد ساختارمند توسط مدرس، همکاران و یک خبره آموزشی دریافت می نمودند. در رویکرد آموزشی و مشاوره ای از استراتژی های مداخله ایی نظیر "supervised Microteaching.experience" " تعدیل شده، شش گام آموزشی Role playing و روش simulation استفاده گردید.

یافته ها: در مجموع طی مدت دو سال (۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴)، ۵ دوره آموزشی با هدف ارتقای توانمندی اعضای هیات علمی در اجرای آموزش اجرا گردید. الف) ارزیابی سنجه ی شناختی توانمندی مورد نظر از طریق مقایسه پیش آزمون و پس آزمون انجام گرفت. در این راستا نتایج آزمون تی زوجی بیانگر تاثیر ارتقای توانمندی فراگیران در حیطه ی شناختی بود ($t=42.97, p < .001, df=15$). ب) ارزیابی سنجه عملکردی توانمندی مورد نظر (۹۳ مورد) و با استفاده از تکنیک Microteaching تعدیل شده صورت پذیرفت. از بین ۹۳ عملکرد مورد ارزیابی، ۱۹ مورد مربوط به دانشکده پزشکی، ۳ مورد مربوط به دانشکده پرستاری، ۲۵ مورد مربوط به دانشکده دندانپزشکی، ۵ مورد مربوط به دانشکده پیراپزشکی، ۷ مورد مربوط به دانشکده داروسازی، ۲۰ مورد مربوط به دانشکده توانبخشی، و ۱۰ مورد مربوط به دانشکده بهداشت بود. بازخورد بر تجربه از طریق مشاورین و نیز همگنان به طور ساختارمند از طریق چک لیست کسب گردید.

توسط استادان: یک مطالعه کیفی

مصطفی راد، حسین کریمی مونقی

مقدمه: رفتار نامحترمانه دانشجویان به عنوان یک رفتار بی ادبانه و مخل در آموزش محسوب می شود، در صورتیکه به این رفتارها توجهی نشود ممکن است به پیچیده شدن رفتار و آن به خشونت و پرخاشگری منجر گردد. این مطالعه با هدف اینکه تجربیات استادان ایرانی در مدیریت رفتار نامحترمانه دانشجویان پرستاری را آشکار سازد، انجام گرفته است.

روش: در این مطالعه کیفی با استفاده از روش تحلیل محتوی کیفی تجارب و درک استادان و دانشجویان پرستاری که به روش مبتنی بر هدف انتخاب شده بودند در مورد علل بروز رفتار نامحترمانه در دانشجویان بررسی شد. مصاحبه های باز با ۱۲ نفر از استادان و ۶ نفر از دانشجویان صورت گرفت و به روش تحلیل محتوی متعارف مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: طبقات راهکارهای سازمانی، یکپارچه شدن استادان برای مدیریت رفتار، استراتژی یاددهی یادگیری، استراتژی دوستی، پرورش از طریق ایفای نقش، قاطعیت، تصمیم گیری اقتضایی، آزاد گذاشتن، افزایش ارتباط بین دانشجویان، خود نگری و رفلکشن، فضای تعاملی آموزش، استیصال استاد برای مدیریت رفتارهای نامحترمانه دانشجویان آشکار شد.

نتیجه گیری: استادان راهکارهای متعددی را برای مدیریت رفتار نامحترمانه دانشجویان بیان کردند که با توجه به منحصر به فرد بودن رفتار و موقعیتی بودن آن هر کدام از راهکارها را می توان استفاده نمود.

کلید واژه ها: کلید واژه ها: مدیریت، راهکارها، رفتار نامحترمانه، استادان، دانشجویان، پرستاری

ارتقای مهارت های آموزشی اعضای هیات علمی با تاکید بر زیر
توانمندی اجرای آموزش

سیده آزاده صفوی، امیر صادقی

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

داده ها با شیوه تحلیل محتوای مرسوم انجام شد.

یافته ها: یافته های مطالعه نشان داد که چالش های دو شیوه تدریس در چهار مضمون و ده طبقه منعکس گردید که عبارتند از: ۱- مشارکتی شیرین و تلخ (همکاری بیشتر با همکلاسی ها- بی مسئولیتی هم گروهی) ۲- مهیا سازی فرصت خود- یادگیری (تلاش شب قبل از کلاس- مسئولیت برای یادگیری- توجه به ابعاد مختلف موضوع- تحریک یادگیری) ۳- فشردگی درس (زیادی حجم مطالب -عادت نداشتن به مطالعه در طول ترم - گسیختگی روند شیوه های آموزشی (۴- یادگیری ماندگار (بکارگیری یادگیری در بالین-رهای از فشار شب امتحان- به یاد آمدن سریع).

نتیجه گیری: نتایج پژوهش نشان داد که اگر چه مطالعات کمی نشان می دهد که شیوه آموزش مبتنی بر حل مسئله یادگیری عمیق تری دارد ولی ارائه این نوع شیوه آموزشی با چالش هایی همراه است که ترجیح دانشجویان و استفاده از آن را با مشکلاتی روبرو می سازد. نقطه قوت این شیوه یادگیری ماندگار است که هدف اصلی سیستم آموزشی است. بنابراین پیشنهاد می شود با تعدیل سازی ساعات تدریس و حجم دروس این شیوه آموزشی همراه با شیوه سخنرانی در واحد درس کودکان در نظر گرفته شود.

کلید واژه ها: واژه های کلیدی: سخنرانی، یادگیری مبتنی بر حل مشکل، درس کودکان، مطالعه کیفی

تاثیر آموزش شبیه سازی احیا قلبی ریوی بر میزان

خودکارآمدی دانشجویان پرستاری

اعظم حیدرزاده، منصوره عزیززاده فروزی، مجید کاظمی، یونس

جهانی

مقدمه: نوآوری در آموزش به یادگیری مطالب کمک کرده و سطح اطلاعات فراگیران در زمینه های مختلف بالا می برد. شبیه سازی شیوه تقریباً جدیدی است که در آموزش علوم پزشکی کمک زیادی کرده است. شبیه سازی جالب ترین نوع یادگیری توسط رایانه محسوب شده و به فراگیر اجازه می دهد نقش مهمی را در شبیه سازی موقعیت ها و شرایط ایفا نماید، بنابراین این پژوهش با هدف بررسی تاثیر آموزش

نتیجه گیری: انتظار می رود یک مدرس تمام عیار، در ابعاد مختلف آموزش فعالیت نماید. همچنین اعضای هیات علمی نیازمند تمرین آنچه آموخته اند می باشند. لذا پیشنهاد میشود شرایط و امکانات مورد نیاز برای ارزیابی موثرتر این توانمندی با استفاده از روش ارزشیابی عینی ساختارمند تدریس (OSTE) نیز فراهم گردد.

کلید واژه ها: اجرای آموزش، اعضای هیات علمی

چالش های آموزشی به شیوه یادگیری بر اساس حل مشکل در

درس کودکان دانشجویان پرستاری

محبوبه نم نباتی، زهرا تذکری زاده

مقدمه: امروزه دانشجویان به راحتی قادر هستند منابع آموزشی را در دسترس داشته باشند ولی این دسترسی متضمن یادگیری آنها نیست در عین حال آنان تمایل به یادگیری سریع و آسان دارند. روشهای سنتی و معمول نظیر سخنرانی و پرسش و پاسخ ذهن فعال و پویای آنان را راضی نمی کند از طرفی فراهم نمودن شرایط یادگیری به شیوه هایی نظیر PBL مستلزم فعالیت و مشارکت آنان است که نیاز به تلاش و صرف وقت است. به همین دلیل اگرچه این روش، شیوه خوشایندی برای یادگیری دانشجویان است ولی از دیدگاه آنان در برگیرنده مزایا و معایبی است که بکارگیری این شیوه تدریس را برای اساتید دشوار می سازد. علاوه بر این مطالعات کمی نتایج متفاوتی را جهت ترجیح استفاده از این دو روش مطرح نموده اند. هدف این مطالعه کیفی بررسی چالش های آموزش به شیوه یادگیری مبتنی بر حل مشکل در دانشجویان پرستاری درس کودکان است.

روش کار: این مطالعه با رویکرد کیفی انجام جهت درس کودکان دانشجویان پرستاری در دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شده است. نمونه گیری به صورت مبتنی بر هدف تا رسیدن به اشباع داده ها انجام شد. بدین صورت که در طی دو نیمسال تحصیلی با ۱۸ دانشجوی ترم ۶ پرستاری که درس کودکان داشتند و برای تدریس آنان از دو شیوه سخنرانی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل استفاده شده بود مصاحبه های عمیق به عمل آمد و کلیه جوانب این دو شیوه تدریس در محیطی عاری از تنش مورد بررسی قرار گرفت. سپس تمام مصاحبه ها ضبط، دست نویس و به صورت خط به خط تحلیل گردید. تجزیه و تحلیل

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

امروزه معلمان و متخصصین امر آموزش فعالیت های خواندنی درسی را علاوه بر مطالب چاپی، با استفاده از وب آرایه می نمایند. اما اطلاعات کافی از استراتژی های خواندن مورد استفاده در این فعالیت وجود ندارد. با این مطالعه پژوهشگران می خواهند بررسی کنند که آیا اختلاف معنی داری بین استراتژی های فراشناختی خواندن مطالب علمی نوشتاری و هایپر تکست مورد استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گناباد وجود دارد؟ پنجاه و چهار دانشجو برای این مطالعه ترکیبی (کمی و کیفی) انتخاب شدند. شرکت کنندگان تمامی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گناباد بودند. آنان علاوه بر برگه اطلاعات دموگرافیک دو پرسشنامه استراتژی های خواندن (SORS) و استراتژی های خواندن آنلاین (OSORS) را تکمیل کردند. نرم افزار SPSS برای جمع آوری و تجزیه و تحلیل آماری مورد استفاده قرار گرفت. برای تکمیل طرح از مصاحبه فردی استفاده شد. بدین منظور ده دانشجو به صورت داوطلبانه در جلسات مصاحبه شرکت کردند. نتایج این مطالعه نشان داد که دانشجویان هنگام مطالعه مطالب نوشتاری و آنلاین علمی استراتژی های فراشناختی خواندن در حد متوسط دارند. بنابراین افزایش آگاهی دانشجویان درباره استراتژی های فراشناختی خواندن برای یادگیری موثر مهم است. نتایج اطلاعات کیفی از طریق مصاحبه نیز نشان داد که بعضی از استراتژی های فراشناختی خواندن مشاهده شده برای متون آنلاین و نوشتاری یکسان است و نمونه ها به ترتیب از استراتژی های حمایتی، استراتژی های کلی و استراتژی های حل مسئله استفاده می کردند. همچنین نتایج نشان داد که ویژه گی های متن، اهداف خواندن، نکته اصلی متن و آنلاین یا چاپی بودن آن به نوع استفاده از استراتژی ها مسیر می دهد.

کلید واژه ها: استراتژی های فراشناختی خواندن، مطالب علمی نوشتاری و هایپر تکست، دانشجویان تحصیلات تکمیلی

تاثیر آموزش فرایند پرستاری به روش نقشه مفهومی بر

یادگیری پرستاران در اجرای فرایند پرستاری

عظم زارع

پیشرفتهای به وجود آمده در علوم تربیتی در آموزش پرستاری نیز

احیاء قلبی - ریوی مبتنی بر کامپیوتر بر خودکارآمدی نسبت به احیاء قلبی ریوی در دانشجویان پرستاری انجام شد.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه مداخله ای که در آن دانشجویان پرستاری ترم پنجم شرکت داشته و با استفاده از نرم افزار تهیه شده آموزش های لازم را در رابطه با احیاء قلبی ریوی فرا گرفتند. ابزار گرد آوری داده ها شامل دو پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و خودکارآمدی در مورد احیاء قلبی ریوی بود. اطلاعات قبل و بعد از دو شیوه آموزش جمع آوری و با استفاده از نسخه ۱۸ نرم افزار SPSS و آزمون ویلکاکسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج مطالعه نشان داد که استفاده از شبیه سازی در افزایش میزان خودکارآمدی دانشجویان موثر بوده است به طوری که میانگین نمرات قبل از مداخله دانشجویان از (۳/۵۱±۰/۹) به (۶/۵۴±۱/۶) بعد از مداخله افزایش یافت. نتیجه گیری: براساس یافته های این مطالعه شبیه سازی باعث افزایش خودکارآمدی در زمینه احیاء قلبی ریوی شده است؛ بنابراین مراکز آموزشی می تواند بسته به شرایط شان از این روش در امر آموزش دانشجویان استفاده نمایند.

کلید واژه ها: واژگان کلیدی: شبیه سازی، احیاء قلبی ریوی، خودکارآمدی، دانشجوی پرستاری

استراتژی های فراشناختی خواندن مطالب علمی نوشتاری و

هایپر تکست مورد استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی

دانشگاه علوم پزشکی گناباد

علی اکرامی نوقابی

در بین چهار مهارت پایه یعنی گوش دادن، صحبت کردن، خواندن و نوشتن و استراتژی های یادگیری آنها خواندن و استراتژی های آن از دیدگاه متخصصین امر آموزش توجه ویژه ای را می طلبد. بیشتر آنچه که فراگیر در دانشگاه یا مدرسه نیاز دارد از طریق خواندن بدست می آورد. همچنین خواندن در حال تغییری اساسی است زیرا اینترنت فرم خواندن ما را متحول کرده است. در دانشگاه فعالیت های خواندنی، برای درک مطالب علمی و یادگیری مفاهیم استفاده می شود. دانشجو خودش بایستی مطالب آرایه شده را قبل از کلاس بخواند و بفهمد.

دانشکده پزشکی هزینه های اجرای آزمون در هر ترم بالغ بر ۸۰ میلیون تومان می باشد که مقدار زیادی از این هزینه ها صرف کاغذ و کپی می باشد. تصحیح اوراق توسط اساتید اعتراض دانشجویان و بررسی آنها توسط اساتید مستلزم صرف هزینه و زمان می باشد. دریافت اعلام نمره دانشجویان در یک درس، جمع آوری نمرات اساتید مختلف که در تدریس یک درس شرکت داشته اند نیز باعث طولانی شدن این فرایند می شود. قطع ارتباط نمره ای بین اساتید و دانشجویان که دغدغه ای برای اساتید می باشد نیز مشکل عمده ای می باشد. عدم آنالیز آزمون و سئوالات و فقدان سیستم ارائه فیدبک به اساتید باعث می شود که اساتید از سئوالات خوب و بد آگاه نشوند و چه بسا یک سئوال با ضریب تمایز پایین در بسیاری از آزمونها تکرار می شود که قطعاً با عدالت آموزشی و ارزیابی صحیح دانشجویان در تضاد است استفاده از یک نرم افزار ارزیابی در آزمونها که پاسخگوی حل مشکلات مذکور باشد بسیار ایده آل می باشد. طراحی نرم افزار سجاب در راستای حل این مشکل بوده است.

نتایج: تسهیل طراحی سئوال امکان اخذ نظرات سایر اساتید برای یک سئوال و بازبینی تصحیح مدیر گروه -دم درگیری اساتید در فرایند اجرای آزمون -زمان بندی صحیح و مدیریت اجرای آزمون توسط اداره آموزش-آشنایی اعضای هیئت علمی با طراحی سئوال خوب، ضریب دشواری و ضریب تمایز، اعتبار و تکرارپذیری آزمون-فراهم شدن فضای مجازی آموزشی پس از اجرای آزمون و نظرات دانشجویان درباره سئوالات و پاسخ استاد طراح سئوال بر اساس رفرانسه های آموزشی -امکان ایجاد اعتراض به سئوال و دریافت پاسخ نهایی از استاد مربوطه -آنالیز امتحان و سئوال در هر آزمون و ارائه فیدبک به اساتید -طراحی سئوالات مناسب و با ضرب تمایز بالا با توجه به ارائه فیدبک به اساتید -تهیه بانک سئوال توسط هر استاد و تعیین سئوالات باکیفیت بالا، پیشنهادات استفاده از نرم افزار سجاب برای امتحانات جامع در قطب های آموزشی -با توجه به واگذاری طراحی سئوالات آزمونهای جامع علوم پایه و پره انترنی به دانشگاه علوم پزشکی تبریز و قطب بودن دانشکده پزشکی تبریز رفت و آمدهای زیاد و صرف وقت و هزینه توسط اساتید دلنشگاههای ارومیه و اردبیل انجام میشود که با استفاده از نرم افزار سجاب این مشکلات حل میشود. ارزیابی های

تحولاتی را ایجاد کرد امروزه صاحب نظران معتقدند که جایگزینی روش های تدریس اثربخش در آموزش پرستاری، نظیر نقشه کشی مفهومی می تواند یکی از راههای کارآمد در فراگیری مفاهیم باشد که باعث ارتقا یادگیری معنی دار و سطح بالا در فراگیران می شود، لذا پژوهش حاضر با هدف تاثیر آموزش فرایند پرستاری به روش نقشه مفهومی بر یادگیری پرستاران در اجرای فرایند پرستاری انجام شد. روش: این مطالعه یک مطالعه نیمه تجربی می باشد. ۳۱ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان خیریه قلب الزهرا(س) شیراز در سال ۱۳۹۳ در مطالعه شرکت کردند. شرکت کنندگان با روش تصادفی ساده انتخاب و به دو گروه کنترل با ۱۶ نفر و آزمون با ۱۵ نفر تقسیم شدند. پژوهشگر پس از اخذ رضایت آگاهانه، توانمندی پرستاران را با استفاده از ابزار محقق ساخته در خصوص نوشتن فرایند پرستاری قبل و بعد از مداخله در هر کدام از گروه های کنترل و آزمون ارزیابی نمود. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS ۲۱ و از آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون t زوج و t مستقل) استفاده شد.

یافته ها: کلیه شرکت کنندگان در مطالعه مونث و دارای مدرک کارشناس پرستاری بودند. ۵۶/۳ درصد از آنها در رده سنی ۲۵-۳۰ سال قرار داشتند. نتایج بیانگر وجود تفاوت معنادار بین نمره ارزیابی گروه کنترل و آزمون در یادگیری پرستاران در اجرای فرایند پرستاری (p)

کلید واژه ها: پرستار، فرایند پرستاری، یادگیری، نقشه مفهومی، آموزش

آموزش الکترونیک

طراحی نرم افزار سجاب برای برگزاری آزمونهای دانشکده

پزشکی تبریز

حسن جلیلیان حامد

مقدمه: در دنیای امروز با توجه به پیشرفت ارزیابی آموزشی و استفاده از تکنولوژی در این مورد لزوم تطبیق انجام آزمونها با پیشرفتهای مذکور امری بدیهی است. در برآوردهای اداره آموزش

هوش هیجانی، انگیزش شغلی و سطوح آن افزایش می یابد. در نتیجه بالابردن مهارتهای هوش هیجانی، باعث بالارفتن میزان سطوح انگیزش، پیشرفت کاری و عملکرد و در نهایت منجر به بهره وری و سود بالاتر می گردد که نهادها و سازمانها از این طریق می توانند عوامل کاهش دهنده انگیزه اساتید را شناسایی و راهکارهای خروج از این وضعیت را بیابند. این طرح با حمایت مالی معاونت پژوهشی با کد تصویب (۱۴۵۸) مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۰ اجرا گردید.

کلید واژه ها: کلید واژه: سطوح انگیزش شغلی ، هوش هیجانی ، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

بررسی کفایت روانسنجی پرسشنامه DELES در ارزیابی محیط یادگیری آموزش مجازی در آموزش عالی در دانشجویان کارشناسی ارشد مجازی آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران

زهرا نقی زاده موعاری، جلیل کوهپایه زاده، سودابه افشار پور

ارزیابی محیطهای آموزشی، کلید رسیدن به برنامه درسی دانشجوی محور با کیفیت بالاست. به منظور هدایت چنین ارزشیابی استفاده از یک ابزار جامع، معتبر و پایا ضروری است. از الگوهای متفاوتی برای اندازه گیری محیط و فضای حاکم بر آموزش استفاده می شود این مطالعه با هدف بررسی روایی و پایایی نسخه فارسی پرسشنامه Distance education learning environments survey (DELES) در ارزیابی محیط یادگیری آموزش مجازی در آموزش عالی در دانشجویان کارشناسی ارشد مجازی آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران طراحی شده است. این پژوهش از نوع توصیفی، تحلیلی میباشد. که با استفاده از پرسشنامه DELES به روش سرشماری بر روی ۱۵۰ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد مجازی آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام گرفت. در این مطالعه بعد از ترجمه و باز ترجمه پرسشنامه به بررسی روایی محتوایی و صوری پرسش نامه با استفاده از نظرات ۲۰ نفر از متخصصین آشنا با آموزش بالینی، روایی سازه از طریق تحلیل عاملی تأییدی، پایایی ثبات از طریق آزمون - بازآزمون و پایایی همسانی درونی پرداخته شد. داده های حاصل از پرسشنامه ها وارد نرم افزار آماری SPSS ۱۶ شده و با

انجام شده از اساتید با پرسشنامه و آنالیز آنها به پیوست میباشد. بر اساس نظرات اساتید در برگزاری آزمونها با استفاده از نرم افزار سجاب ، نحوه ثبت نام اساتید در نرم افزار مذکور ، فراهم نمودن فرصت در تعامل برای طراحی سؤال ، دسترسی به سامانه و حذف محدودیتهای زمانی و مکانی از آیتم های خیلی خوب و خوب ارزیابی شده اند.

کلید واژه ها: نرم افزار آزمون - ارزیابی آموزشی - ارتقا آزمون

بررسی رابطه هوش هیجانی و سطوح انگیزش شغلی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران
علی مراد حیدری گرجی

مقدمه : با توجه به اینکه یکی از مسائل مهم سازمان ها این است که چگونه کارکنان خود را برای کار و بهره وری بیشتر برانگیخته کنند. یکی از راه های افزایش کارایی و بهره وری در یک سازمان توجه به انگیزه های انسانی و بالا بردن آن از طریق پرورش هوش هیجانی می باشد. از این رو محقق درصدد برآمده است تا رابطه هوش هیجانی و سطوح انگیزش شغلی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مازندران را مورد مطالعه قرار دهد.

روش کار: این مطالعه توصیفی از نوع همبستگی می باشد. در این پژوهش ۱۲۰ نفر از اساتید هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مازندران، با شیوه ی نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات، دو پرسشنامه (پرسشنامه استاندارد هوش هیجانی و پرسشنامه ی استاندارد (Job Motivation Levels)) استفاده شد و داده ها با استفاده از نرم افزار (SPSS ۱۶) تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج : یافته های این پژوهش حاکی از آن است که بین نمره کلی هوش هیجانی و انگیزش شغلی همبستگی معناداری وجود دارد و همچنین بین نمره کلی هوش هیجانی و تک تک حیطه های پرسشنامه انگیزش شغلی همبستگی معناداری وجود دارد میانگین نمره کلی انگیزش اساتید هم برابر با ۱۷۳/۷۶ شد و میانگین نمره کلی هوش هیجانی برابر با ۱۱۶/۵۲ شده است نتیجه گیری : با افزایش

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

ارزیابی آزمون ها ضرورت دارد روش های دیگری استفاده شود ، لذا سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه و بکار گیری سیستم مولتی مدیا در آموزش آزمایشات نمونه های ادرار مورد استفاده قرار گرفت. سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه و بکار گیری سیستم مولتی مدیا نیاز فرگیران را با توجه به آینده شغلی فرگیران فراهم خواهد کرد . هدف از این پژوهش ایجاد انگیزه در دانشجویان برای انجام آزمایش های ادرار، فعال کردن دانشجویان برای تجزیه و تحلیل نتایج آزمایش های ادرار و تطابق آموزش پایه و بالینی و آماده سازی دانشجویان برای انجام پروژه های تحقیقاتی و تمرینات عملی روش کار پس از بررسی های متعدد و ارزیابی نتایج آزمون ها نیاز سنجی بعمل آمده از دانشجویان این مطالعه انجام شد ، جامعه مورد مطالعه از دانشجویان سال اول دوره پزشکی انتخاب شدند . سرفصل بیوشیمی ادرار کنترل و بررسی شد ، سپس بر اساس سرفصل واحد درسی و نیاز فراگیران مطالب مربوط به بیوشیمی ادرار راز مقالات و کتاب های مرجع تهیه شد و به صورت پاورپوینت تدوین شد ، سپس با برنامه آموزشی سایر دانشگاه های داخل و خارج مقایسه شد . پس از کنترل و بررسی های متعدد سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه و بکار گیری سیستم مولتی مدیا در آموزش آزمایشات نمونه های ادرار برای دانشجویان دوره پزشکی ، دانشکده پزشکی که درس بیوشیمی ۱ را گذرانده اند، ارائه شد . روش جمع آوری داده ها از طریق تکمیل پرسشنامه بود .

نتایج : با توجه به نتایج بدست آمده ، معین شد که سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه و بکار گیری سیستم مولتی مدیا در آموزش آزمایشات نمونه های ادرار در دستیابی به درک مکانیسم های بیوشیمی ادرار خیلی ضروری است. همچنین دانشجویان بیان داشته اند که سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه و بکار گیری سیستم مولتی مدیا در آموزش آزمایشات نمونه های ادرار برای درک مولکولی و بالینی آزمایش ها خیلی ضروری است . دانشجویان بیان داشته اند که سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه و بکار گیری سیستم مولتی مدیا در آموزش آزمایشات نمونه های ادرار در ایجاد انگیزه در دانشجویان برای انجام کار های آزمایشگاهی و پروژه های تحقیقاتی موثر بوده است .

بحث: بکار گیری سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه و بکار

انجام آزمونهای آماری تعیین ضرایب همبستگی، آزمون تی مستقل و آنالیز واریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از میان ۱۵۰ دانشجو، تعداد ۱۰۴ نفر پرسشنامه را بطور کامل تکمیل نمودند (میزان پاسخ دهی ۷۰٪ درصدا). ضریب آلفای کرونباخ برای کل ابزار ۰/۹۳۷ و برای حیطه ها بین ۰/۷۸ تا ۰/۹۳ بود. نتایج آزمون بازآزمون نشان دهنده ثبات پرسشنامه بود. میانگین نهایی پرسش نامه ۱۷,۸۳+۷۷,۱۰(۶۴٪) از ۱۲۰ محاسبه شد. روایی صوری پرسش نامه مورد تأیید قرار گرفت. میانگین روایی محتوایی از بعد نسبت(CVR۰/۳۰) و روایی محتوایی از بعد شاخص (CVI۰/۴۲) محاسبه شد. همچنین برای تعیین روایی عاملی از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد، که در تحلیل عاملی تاییدی مقدار KMO ۰,۸۵۶ بدست آمد و تست بارتلت معنی دار شد ($P < 0,0001$). تحلیل عاملی تاییدی با چرخش واریانس ۷ عامل را با مقدار ۷۳,۷۳۹٪ واریانس را توصیف می کردند. زیر شاخه ها همگنی خوبی را نشان دادند و تحلیل عاملی تاییدی برازش قابل قبولی را برای مدل ۷ عاملی نشان داد.

نتیجه گیری: با توجه به یافته ها، نسخه فارسی نهایی پرسشنامه DELES ابزاری پایا و معتبر شده است که می تواند برای مقاصد تحقیقاتی، آموزشی و عملی برای ارزیابی محیط یادگیری آموزشی مجازی استفاده شود.

کلید واژه ها: کفایت روانسنجی - پرسشنامه DELES در ارزیابی محیط یادگیری آموزش مجازی در آموزش عالی

سبک جدید آموزشی مبتنی بر پیش مطالعه استفاده از سیستم مولتی مدیا در آموزش آزمایشات نمونه های بیولوژیکی دردی قوجق

مقدمه و سابقه انجام کار های آزمایشگاهی و عملی پایه ای برای انجام پروژه ها و پایان نامه است ، لذا آموزش های عملی و آزمایشگاهی باید به شیوه مطلوب انجام شود. برسی ها نشان داده است که آموزش بیوشیمی ادرار در آزمایشگاه و اجرای آن به روش سنتی و استاد محوری نتیجه مطلوبی نداشته است و فراگیران استقبال خوبی برای فراگیری ندارند . براساس نیاز سنجی بعمل آمده از دانشجویان و

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

انجام مداخلات پرستاری مناسب آن اختلال اقدام به تهیه نرم افزار آموزش و تفسیر گازهای خون شریانی گردید .

مواد و روش ها: این نرم افزار به زبان برنامه نویسی سی شارپ (#C)

تحت نرم افزار Visual Studio طراحی شده است و سازگار با تمامی سیستم های عامل ویندوز می باشد. در ابتدا تمام آیتم های مورد نیاز جهت تفسیر و آموزش گام به گام آنالیز گازهای خون شریانی از جمله مقادیر $H, PaO_2, HCO_3, PaCO_2, PH$ در برنامه نرم افزار نوشته شد که پس از ورود داده ها در هر قسمت و با توجه به نوع گزارشی که گرفته می شود اطلاعاتی در اختیار کلیه کاربران به زبان فارسی قرار می دهد. این نرم افزار دارای یک بخش آموزشی از طریق آموزش گام به گام تفسیر ABG به زبان ساده و فیلم آموزشی نحوه گرفتن نمونه خون شریانی می باشد و در بخش آنالیز آزمایش ABG قادر به تشخیص صحت آزمایش انجام شده توسط کارشناس آزمایشگاه، تفسیر اختلالات اسید و باز، تفسیر انواع هیپوکسی، علائم هر اختلال، تشخیص و درمان انواع هر اختلال اسید و باز می باشد و جهت ارزشیابی کاربران از آموزشهای داده شده آزمونی تهیه شده که هر کاربر می تواند سطح یاد گیری خود را بسنجد. یافته ها: اجرای این طرح و استفاده از این نرم افزار از تیرماه ۱۳۹۴ شروع گردید و بر روی سیستم های بخشهای مختلف بیمارستان شهداء قاین نصب و راه اندازی شد و همچنین در اختیار استاتید دانشکده پرستاری و مامایی قاین پزشکان قرار گرفت و در نظرسنجی که انجام شد اکثریت از تهیه این نرم افزار به زبان فارسی، مطالب آموزشی، استفاده ساده، آسان، نصب آسان و کمک به تشخیص و آشنایی با درمان آختلالات اسید و باز رضایت زیاد داشتند.

نتیجه گیری: استفاده از این نرم افزار توانست تا حد زیادی انگیزه و علاقه پرستاران و سایر کادر درمانی را برای آموزش و تفسیر (ABG) افزایش دهد. همچنین با توجه به ساختار نرم افزار، استفاده کنندگان به حداقل امکانات سخت افزاری نیازمند هستند. محیط بسیار ساده ی نرم افزار، استفاده از آن را راحت نموده و به صورت "کامل" رایگان قابلیت استفاده را برای کلیه پزشکان و پرستاران و دانشجویان علوم پزشکی را دارد.

کلید واژه ها: آموزش الکترونیکی، تفسیر گازهای خون شریانی، آموزش

گیری سیستم مولتی مدیا در آموزش آزمایشات نمونه های ادرار برانجام پروژه های تحقیقاتی موثر بوده، بطوریکه فراگیران انگیزه انجام کارهای تحقیقاتی را پیدا می کنند و با سیاست های بالا دستی گسترش انجام پژوهش های علمی و کاربردی منطبق است.

کلید واژه ها: سبک جدید آموزشی، پیش مطالعه استفاده، مولتی مدیا، آموزش آزمایشات

طراحی نرم افزار آموزش و تفسیر گازهای خون شریانی (ABG Interpreting): گامی در جهت تسهیل تفسیر گازهای خون شریانی و آموزش آن

علی دشتگرد، حسین مومنی مهموئی، محمد قربان زاده، فاطمه محلی

سابقه و هدف: تفسیر گازهای خون شریانی به عنوان یک ابزار سنجش وضعیت بیمار بایستی در سریع ترین زمان ممکن آغاز شود و پرستاران به علت حضور در خط مقدم مراقبت از بیماران می بایستی از دانش و مهارت کافی در زمینه تشخیص و تفسیر گازهای خون شریانی (ABG) برخوردار باشند تا از وقوع عوارض این اختلالات جلوگیری کنند. اما مطالعات انجام شده در زمینه آگاهی و دانش پرستاران در زمینه تفسیر گازهای خون شریانی حاکی از این است که دانش پرستاران در این زمینه ضعیف می باشد و نیاز به آموزش همواره وجود دارد. با ورود اینترنت و رایانه ها در امر آموزش و وجود نرم افزارهای گوناگون سبب شده که ارائه مطالب آموزشی را سهولت ببخشند و استفاده از این امکانات برای آموزش سبب شده که فراگیران بر اساس استعداد و توانایی خود از برنامه استفاده نموده، از آنجا که مطالب بطور کامل و با سیر منطقی ارائه می شود عوارضی چون بی حوصلگی و خستگی را ندارد و انعطاف پذیر بوده و به تعداد بی شمار قابل تکرار می باشد و فراگیر را یادگیری درگیر و فعال می سازد. با توجه به مزایای آموزش الکترونیکی و با عنایت به اینکه نرم افزار فارسی در این زمینه طراحی نشده و با توجه به اهمیت تفسیر صحیح و به موقع آزمایش گازهای خون شریانی (ABG) و اطمینان دادن بر صحت تشخیص اختلال اسید و باز توسط پرستاران و راهنمایی لازم جهت

نیره بمانی حقیقی، امین حق دل، محمد حبیبی، یداله عباس
نیا، عباس رستمی، فاطمه بنان زاده، فخرالزمان نعیمی، زهره
کریمیان، مانوش مهرابی، ناهید ظریف صنایعی، مجید رضا فرخی

مقدمه: گسترش فناوری های نوین و آموزش های الکترونیکی یک از مهمترین سیاستهای آموزش عالی سلامت به ویژه توسعه عدالت آموزشی است. همسو با سیاستهای برنامه های فرادستی، توسعه آموزش های الکترونیکی یکی از مهمترین نقاط کلیدی است که در سالهای اخیر مورد توجه مدیران و سیاستگذاران آموزشی کشور قرار گرفته است. آزمون های الکترونیکی از جمله عرصه های مهم مجازی سازی در فرایند آموزش می باشد. مقاله حاضر گزارشی از فعالیت های دانشگاه علوم پزشکی شیراز در ۵ حوزه آزمون های الکترونیکی را نشان می دهد.

روش کار: این تحقیق به روش کیفی از نوع گزارش موردی است و فعالیت های دانشگاه علوم پزشکی شیراز در زمینه آزمون های الکترونیکی از سال ۱۳۸۹ تا ۹۴ را در بر می گیرد. زیرساختهای الکترونیکی آزمونها در دو بخش آزمون ساز های آفلاین و تحت وب قابل دسته بندی است. برای ساخت آزمون های آفلاین از آرتیکولیت استوریلاین، فلش و آیسپرینگ استفاده شد و برای آزمون سازهای تحت وب از نرم افزارهای تحت وب سامانه ای [مسیر، سام، پارس آزمون]، آزمون ساز پیامکی، و LMS [استفاده از تالارهای گفتگو در CBD] استفاده شده است.

نتایج: در آزمون های آفلاین برگزاری آزمون پیش نمایش و ثبت آن، برگزاری آزمون میان درس براساس محتوای گذرانده شده با قیاس نتیجه با پیش آزمون، برگزاری آزمون نهایی و ثبت امتیاز آن با کد ۲۴ رقمی به صورت هگزادسیمال، امکان ثبت میزان رشد کاربر، استفاده از تکنیک دیکدینگ به صورت آنلاین و آفلاین جهت ثبت امتیازات کاربران، خروجی با پسوند SWF به عنوان سبکترین و یکی از باکیفیت ترین خروجی های محتوایی به صورت وکتور وجود دارد و تولید و بارگذاری محتواها به طور جداگانه از استایل که باعث می گردد که فقط یک مرتبه استایل بارگزاری گردد و هر متا دیتا به طور جداگانه نمایش داده شود و به پهنای باند کمتری جهت نمایش بر روی صفحات وب نیاز دارد و می توان از متا دیتاها به طور جداگانه استفاده کرد. در

مطالعه تطبیقی برنامه درسی مقطع دکتری تخصصی یادگیری الکترونیکی

میترا قریب، میترا ذوالفقاری، ریتا مجتهدزاده، آتوسا قریب

مقدمه: در ایران رشته " برنامه ریزی یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی " در مقطع کارشناسی ارشد در سال ۱۳۸۹ به تصویب رسید. نظر به روند روزافزون توسعه و گسترش یادگیری الکترونیکی در دانشگاه های علوم پزشکی، تدوین برنامه های تخصصی در مقطع دکتری تخصصی در ارتقاء کیفیت یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی نقش به سزایی خواهد داشت. این مطالعه با هدف بررسی برنامه درسی ۶ دانشگاه منتخب و ارائه پیش نویس برنامه درسی منطبق با شرایط ایران انجام شد.

روش: این پژوهش با روش تطبیقی و بر اساس الگوی بردی (George Bereday) در چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری، مقایسه و تطبیق انجام شد. برنامه درسی ۶ دانشگاه از کشورهای ایالات متحده امریکا، اسپانیا، انگلستان، و تایلند به عنوان نمونه مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: فلسفه، اهداف، محتوا، شرایط و نحوه پذیرش دانشجو، راهبردها و روش های آموزشی، و شیوه های ارزشیابی فراگیر دانشگاه های نمونه با بررسی اسناد و منابع با استفاده از روش های کمی و تحلیل محتوای کیفی استخراج شد.

نتیجه گیری: با بررسی تجربه کشورهای موفق و پرسابقه، و بر اساس فرمت دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی کشور پیش نویس برنامه آموزشی تدوین گردید.

کلید واژه ها: مطالعه تطبیقی، یادگیری الکترونیکی، برنامه درسی

گزارشی از آزمونهای الکترونیکی

دردانشگاه علوم پزشکی شیراز

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

گونه محتوای آموزشی تولید شده باشد مریدان باید به اصول یادگیری و چگونگی یادگیری دانشجویان آگاه باشند. این مورد به ویژه برای یادگیری الکترونیکی صدق میکند. محتوای یادگیری الکترونیکی مؤثر و کارآمد باید بر مبنای نظریه های مطمئن و متقن یادگیری تولید شود. با توجه به اهمیت کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش الکترونیکی، هدف این مطالعه، مروری بر کاربرد این نظریه ها در طراحی دوره های آموزش الکترونیکی می باشد.

روش ها: مقاله حاضر نوعی مطالعه مروری است که با استفاده از کتابهای موجود در این زمینه و همچنین جستجوی بانک های اطلاعاتی نظیر گوگل اسکولار ERIC - SID - Elsevier و Pubmed انجام شده است. در مرور متون از کلیدواژه هایی همچون «یادگیری»، «نظریه های یادگیری»، «یادگیری الکترونیکی»، «آموزش الکترونیکی» و ترکیب آنها استفاده شد.

نتایج: نظریه های یادگیری کاربرد زیادی در آموزش الکترونیک دارند. کاربردهای نظریه رفتارگرایی در آموزش الکترونیک شامل مواردی همچون سازمان دهی دقیق دوره آموزشی بر طبق اهداف از قبل تعیین شده، تأکید بر تمرین های فراوان، ارائه بازخورد فوری، سازمان دهی فعالیتها و ارائه مواد متناسب یا سرعت یادگیری فراگیران میباشد. در نظریه سازنده گرایی نیز مواردی همچون، استفاده از جعبه ابزار و سیستم های حمایتی برای دست یافتن به منابع و تقویت ظرفیت یادگیرنده-محوری میتواند جزو کاربردهای این نظریه باشند. بر اساس نظریه شناخت گرایی نیز فراگیر باید بتواند بر راحتی محتوای ارائه شده را دریافت نماید و این مورد در آموزش الکترونیکی نیز باید مورد توجه قرار گیرد. به گونه ای که محتوای یادگیری از حواس به منبع حسی و سپس به حافظه ی فعال منتقل شود. مقدار اطلاعات انتقال داده شده به حافظه فعال به میزان توجه به اطلاعات جدید بستگی دارد و نیز اینکه آیا ساخت های شناختی برای درک و فهم اطلاعات مناسب است یا خیر. نتیجه گیری: یک محیط یادگیری الکترونیکی نمیتواند مبتنی بر رفتارگرایی صرف، شناخت گرایی صرف یا حتی ساختن گرایی صرف باشد. یک برنامه یادگیری مناسب نیازمند اهداف و موضوعات یادگیری قابل مشاهده(مبتنی بر رفتارگرایی)، کمک به فرآیندهای پردازش اطلاعات یادگیرندگان(مبتنی بر شناخت گرایی) و ساختن فهم جدید از طریق درگیری فعالانه در بافت و زمینه یادگیری(مبتنی بر ساختن

آزمون سازهای سامانه ای امکان برگزاری آزمونهای چندگزینه ای، جورکردنی، کوتاه پاسخ و صحیح غلط، و تشریحی، امکان انتخاب سوال از بانک سوال برای Admin، امکان زماندهی به آزمون، امکان نمایش سوالات به صورت تک تک یا تمام سوالات در یک صفحه امکان چینش تصادفی سوالات، امکان طرح سوالات به صورت دوزبانه، امکان ورود به سوالات برای کاربر ویژه و مهمان، امکان ورود سوال به بانک سوالات از طریق فایل اکسل، امکان لحاظ کردن نمره منفی، امکان ارائه و مشاهده بازخورد آزمون و دریافت خروجی کامل بر اساس کلیه مشخصات ثبت نامی، نمره نهایی، تعداد و درصد پاسخ های صحیح، تعداد و درصد پاسخ های غلط، مشاهده وضعیت قبولی یا مردودی، و مشاهده نمودار دایره ای گزارش نمرات و ... امکان تعریف تعداد دفعات ورود یا ورود مجدد به آزمون و تحلیل سوالات وجود داشت. از طریق این سامانه ها، آزمون ورودی دوره کارشناسی ارشد رشته MPH مجازی سیاستگذاری سلامت، آزمون آزمایشی مجازی علوم پایه پزشکی در شیراز، برنامه های غیر حضوری ضمن خدمت، برگزاری آزمون های OSCE ایستگاهی به شیوه CBD و ... برگزار گردیده است. در نرم افزار تحلیل آزمون پیامکی ۵ بخش آزمون، پاسخگویی، گزارش گیری، نتایج و وب سرویس در نظر گرفته شده است. آزمونهای مبتنی بر بحث و گفتگو با استفاده از تالارهای گفتگوی LMS دانشگاه انجام می شود.

نتیجه گیری: استفاده از شیوه های متنوع آزمونهای الکترونیکی در تسریع و تسهیل ارزشیابی دانشجویان مؤثر می باشد. به نظر می رسد تا کنون بیشترین استفاده از آزمون سازها در طراحی سوالات چند گزینه ای بوده است.

کلید واژه ها: آزمون الکترونیکی، OSCE، ایستگاهی، Cased Based Discussion، آزمون جامع الکترونیکی

کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش الکترونیک

عطیه فقیهی، فریبا حقانی، سعیده دریازاده، حبیب اله رضایی

هدف هر نظام آموزشی ارتقاء یادگیری است بنابراین، قبل از اینکه هر

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مشاهده نشد ولی بین دانشکده ها تفاوت معنی دار بود ($p=0/000$).

بحث: علیرغم بسترسازی مناسب دانشگاه علوم پزشکی تهران، لازم است برنامه توانمندسازی اعضای هیات علمی بر اساس این یافته ها بازنگری شده و برنامه مدونی برای جلب مشارکت اساتید در زمینه به کارگیری یادگیری الکترونیکی اجرا شود.

کلید واژه ها: عملکرد، یادگیری الکترونیکی، عضو هیات علمی

سهم آموزش الکترونیک در نشریات آموزش علوم پزشکی

محمدحسن احرامپوش، رضا بهنام فر، مهرداد مستغانی

مقدمه: امروزه فناوری اطلاعات و ارتباطات نقش مهمی در توسعه کیفیت آموزش ایفا می نماید. بخشی از پژوهش های حوزه آموزش به آموزش الکترونیکی معطوف هستند. هدف از انجام این پژوهش، بررسی سهم پژوهش های مرتبط با آموزش الکترونیکی علوم پزشکی در نشریات آموزش علوم پزشکی بود.

روش: جهت جمع آوری داده های مورد نیاز، نشریات فارسی و انگلیسی دارای رتبه علمی - پژوهشی از وزارت بهداشت به ترتیب در بازه زمانی ۱۳۹۰ تا پایان نیمه اول ۱۳۹۴ و بازه زمانی ۲۰۱۱ تا پایان ۲۰۱۵ مورد بررسی قرار گرفتند. با بررسی عنوان، کلمات کلیدی و روش پژوهش، مقالات مرتبط با هدف پژوهش شناسایی شدند. داده های به دست آمده با استفاده از آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: تنها یکی از نشریات مورد بررسی، بیش از ۱۰ درصد (۱۴،۶ درصد) مقالات خود را به حوزه آموزش الکترونیکی در علوم پزشکی اختصاص داده بود.

نتیجه گیری: محدودیت هایی همچون زیرساخت های سخت افزاری و نرم افزاری و همچنین عدم علاقه و نداشتن وقت کافی در بین اساتید، از موانع توسعه پژوهش های مرتبط با آموزش و یادگیری الکترونیک و نهادینه شدن آنها در برنامه درسی می باشد.

کلید واژه ها: مجلات آموزش علوم پزشکی، آموزش الکترونیک، علوم

گرای) است. بنابراین چنین طراحی نیازمند ترکیب استراتژی های متفاوت مبتنی بر نظریه های یادگیری مختلف است.

کلید واژه ها: واژه های کلیدی: نظریه های یادگیری، طراحی آموزشی، آموزش الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی

بررسی عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی

تهران در باره یادگیری الکترونیکی

میترا قریب، ریتا مجتهدزاده، میترا ذوالفقاری، آیین محمدی

سابقه و اهداف: یادگیری الکترونیکی مورد اقبال جهانی قرار گرفته، در عین حال به کارگیری آن مستلزم تغییرات رفتاری در اعضای هیات علمی است. یکی از گام های اجرا و پایش یادگیری الکترونیکی، تجزیه تحلیل مخاطبان است. این مطالعه با هدف تعیین عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران در باره یادگیری الکترونیکی انجام شد.

روش ها: مطالعه عملکرد، با بررسی گزارش سامانه های یادگیری الکترونیکی دانشگاه در خصوص فعالیت اعضای هیات علمی در سه سامانه آموزشی دانشگاه، شامل سامانه های نماد- آموزش مداوم الکترونیکی و راند مجازی طی سال های تحصیلی از مهر ماه سال ۱۳۹۲ لغایت خرداد ۹۴ انجام شد. علاوه بر گزارش کمی، عملکرد اساتید به صورت خوداظهاری با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته نیز مورد بررسی قرار گرفت. روایی صوری پرسشنامه با استفاده از نظر متخصصان، و همسانی درونی آن با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ بررسی شد. پرسشنامه به اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران که دارای پست الکترونیکی آکادمیک فعال بودند ارسال گردید. ۲۱۸ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند.

یافته ها: بر اساس گزارش کمی از سامانه های سرمد، آموزش مداوم الکترونیکی و نماد در طی سال های تحصیلی ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ در مجموع ۱۹۹ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه در این سامانه ها فعالیت داشته اند. بر اساس پرسشنامه، نمره عملکرد اعضای هیات علمی کمتر از نیمی از کل نمره قابل کسب بود. بین نمره عملکرد شرکت کنندگان بر اساس جنس، رتبه و سابقه کار تفاوت معنی داری

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

پزشکی

در حیطه شناختی با استفاده از آزمون آماری تی مستقل تفاوت آماری معنی داری بین دو گروه نشان داد ($p < 0/001$). یعنی مقایسه میانگین نمرات صلاحیت بالینی دو گروه کنترل و آزمون بعد از مداخله در حیطه عاطفی تفاوت از نظر آماری معنی دار بود ($p < 0/05$ و $31/194$). مقایسه میانگین نمرات صلاحیت بالینی دو گروه کنترل و آزمون بعد از مداخله در حیطه روانی- حرکتی از نظر آماری معنی دار بود ($p < 0/$

نتیجه گیری: یافته های مطالعه حاضر نشان داد که استفاده از محصولات آموزشی که مطابق با علایق دانشجویان می باشد نه تنها موجب فعال شدن آنان در امر آموزش و علاقه مندی به ارتقاء مهارت بالینی آنان می گردد بلکه موجب استمرار یادگیری و استفاده بهینه از تکنولوژی می شود. همچنین بر غنای تفکر انتقادی و تصمیم گیری بالینی آنان تاثیر مثبت داشته است.

کلید واژه ها: یادگیری از راه دور، مدل مشارکت حرفه ای مراقبت محور، صلاحیت بالینی، دانشجویان

مدیریت محتوای چند رسانه‌ای علوم پزشکی

با راه اندازی و توسعه یک سامانه تیوب چند

رسانه‌ای فرا دانشگاهی

مجید زارع بیدکی، علی رجب پور صنعتی، یحیی محمدی

مقدمه: امروزه نقش کلیدی چند رسانه‌ای‌ها در افزایش سرعت یادگیری بر کسی پوشیده نیست و به همین دلیل در بسیاری از کلاس‌های درس دانشگاهی، کلیپ‌های چند رسانه‌ای علمی یکی از منابع مهم آموزشی گردیده است و عملاً کمتر مدرسی در حوزه آموزش علوم پزشکی یافت می‌شود که در صورت در اختیار داشتن محتوای آموزشی چند رسانه‌ای مناسب، رغبتی به استفاده از آنها در حین تدریس نداشته باشد. هدف طراحی، راه اندازی و توسعه یک سامانه تیوب چند رسانه ای در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با قابلیت به اشتراک گذاری، جستجو و نیز طبقه بندی کلیپ‌های چند رسانه‌ای در حیطه‌های مختلف علوم پزشکی و نهایتاً ارتقای سامانه مذکور به سطح فرا دانشگاهی و کشوری بوده است.

بررسی تاثیر یادگیری از راه دور با تاکید بر اساس مدل مشارکت حرفه ای مراقبت محور (PCCC) بر صلاحیت بالینی دانشجویان

پرستاری

نسرین الهی

مقدمه: از مهمترین مسائل آموزش بالینی صلاحیت بالینی فارغ التحصیلان قبل از ورود به عرصه می باشد. امروزه مستندات معتبر دلالت بر ضعف دانش و مهارت دانشجویان بالاخص در بخش های ویژه دارد. هدف: تعیین تاثیر یادگیری از راه دور با تاکید بر روش مشارکت حرفه ای مراقبت محور (PCCC) بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری

روش کار: این مطالعه نیمه تجربی از نوع گروههای ایستا است که در آن گروه مقایسه و آزمون با یک پس آزمون با هم مقایسه شد. در اجرای فرایند مذکور تاثیر اجرای الگوی آموزش مشارکت حرفه ای مراقبت محور و بسته های آموزشی الکترونیکی بر صلاحیت بالینی دانشجویان کارشناسی (کارورز) و ارشد پرستاری ویژه در بخش ICU مورد سنجش قرار گرفت. قبل از انجام مداخله طریق پرسشنامه خودسنجی و مصاحبه) درخصوص بررسی مشکلات اجرایی روش آموزش کارآموزی و میزان بکارگیری آموخته های نظری در بالین، احساس شایستگی و توانمندی در اجرای مهارت های بالینی از دانشجویان نیاز سنجی شد. تعداد ۴۰ نفر از دانشجویان پرستاری ترم ۷ و ۴ نفر از دانشجویان ارشد ویژه دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز می باشد. بعد از تعیین حجم نمونه و با استفاده از تخصیص تصادفی به دو گروه کنترل و مداخله، ۲۲ نفر به عنوان گروه کنترل (۲۰ نفر کارشناسی و ۲ نفر ارشد) و ۲۲ نفر به عنوان گروه مداخله در نظر گرفته شد.

یافته ها: همسان بودن دو گروه به لحاظ وضعیت تاهل، سن، جنسیت و معدل با استفاده از ناپارامتری من ویتنی و تی تست مستقل و آزمون دقیق فیشر بررسی شد. تفاوت آماری معنی داری بین دو گروه کنترل و آزمون مشاهده نشد ($P = 0/801$ و $P = 0/197$ و $P = 0/831$). مقایسه میانگین نمرات صلاحیت بالینی دو گروه کنترل و آزمون بعد از مداخله

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

متوسط، خوب، خیلی خوب و عالی مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: در یک دوره حدود پنج ماهه ۱۴۵۰ نسخه از برنامه توسط کاربران دانلود شد. تعداد بیشتری نسخه نرم افزار نیز از کانالهای رایگان توسط کاربران کپی و استفاده می شود. این نرم افزار در وبگاه کافه بازار در ردیف پر فروش ها در گروه پزشکی قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که ۹۷ درصد کاربران از نرم افزار کاربردی نتاک در عرصه آزمایشگاهی رضایت متوسط تا خیلی زیاد داشتند.

بحث: استقبال گسترده کاربران از نرم افزار کاربردی علوم آزمایشگاهی برای لوازم الکترونیکی نشان دهنده کاربردی بودن برنامه است. همچنین جذابیت های تکنیکی و بصری نرم افزار امکان ارتباط برنامه با فراگیر را فراهم نمود. توصیه می شود که دانشگاههای علوم پزشکی در راستای تحقق اهداف بسته تحول و توسعه آموزش مجازی علوم پزشکی انجام فرایندهای آموزشی نظیر فرایند حاضر را در حوزه های مختلف علوم پزشکی توسعه دهند.

کلید واژه ها: نرم افزار کاربردی، علوم آزمایشگاهی، آموزش الکترونیکی

بررسی دلایل استفاده از اینترنت و سبک زندگی مرتبط با آن در دانشجویان کاربر اینترنت دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

درسال ۹۳

میترا مودی،مجید زارع

مقدمه: اینترنت امروزه به بخش مهمی از زندگی ایرانیان از جمله کار و درس، سرگرمی و فعالیت های اجتماعی تبدیل شده ، در این شرایط این سوال مطرح می شود که استفاده از اینترنت چه تاثیری بر سبک زندگی کاربران آن می گذارد و کدام تغییرات رفتاری را در این حیطه باعث می شود.

روش کار : این مطالعه توصیفی- تحلیلی بر روی ۳۷۱ دانشجوی کاربر اینترنت به روش نمونه گیری در دسترس انجام شد. به این صورت که با قرار دادن لینکی بر روی پرتال آموزش الکترونیک در وب سایت دانشگاه علوم پزشکی، دانشجویان در صورت تمایل نسبت به

نتایج: پس از کسب تاییدیه های مورد نیاز این سامانه آماده سازی و راه اندازی شد. سپس این امکان برای همگان فراهم شد تا چند رسانه ای های حوزه علوم پزشکی را به اشتراک بگذارند. اینک با به اشتراک گذاشته شدن حدود ۶۵۰۰ کلیپ ویدیویی چند رسانه ای در حوزه علوم پزشکی توسط اساتید و دانشجویانی از سراسر کشور بزرگترین بانک چند رسانه ای در حیطه علوم پزشکی کشور فراهم گردیده است.

کلید واژه ها: تیوب چند رسانه ای، یادگیری الکترونیکی، آموزش پزشکی

طراحی و تولید نرم افزار کاربردی برای

یادگیری علوم آزمایشگاهی و بررسی استفاده

پذیری آن از دیدگاه کاربران

غلامرضا عنانی سراب،مهدی دارابی،محمودرضا بهروان،علی

ناصرحی،ماندانا علی اکبری.

مقدمه: آموزش الکترونیکی یا E-Learning شامل همه انواع یادگیرها و آموزش هایی است که توسط ابزارهای الکترونیکی پشتیبانی می شوند. به علت همگانی شدن استفاده از تلفن همراه، چنانچه نرم افزار کاربردی برای تلفن همراه به خوبی در راستای اهداف آموزشی طراحی و پیاده سازی شود، می تواند به شکل یک ابزار نیرومند در فرایند آموزش عمل نماید. یکی از حوزه های آموزش پزشکی عرصه آزمایشگاه می باشد. در این مطالعه طراحی و تولید نرم افزار آموزشی علوم آزمایشگاهی با هدف استفاده از تلفن همراه هوشمند و تبلت به منظور تسهیل یادگیری و یادسپاری و افزایش فرصت های یادگیری فراگیران در عرصه آزمایشگاه انجام شد.

روش: در ابتدا محتوی تخصصی در حیطه علوم آزمایشگاهی بصورت نرم افزار کاربردی با استفاده از متن، تصاویر ، گرافیک و ایکون ها تهیه شد. محتوی تهیه شده در غالب یک نرم افزار کاربردی قرار گرفت. در گام بعدی این برنامه کاربردی تحت نام "نتاک" و با نشان مخصوص در بازار برنامه های کاربردی تلفن همراه عرضه شد تا متقاضیان بتوانند با پرداخت هزینه نسخه عملکردی محصول را دانلود نمایند. میزان رضایتمندی ۱۰۹ نفر از کاربران برنامه در قالب پنج گزینه ضعیف،

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

برای بیماران با فشار خون بالا

رقیه ارشاد سرابی

مقدمه: تلفن همراه یک فناوری به نسبت ارزان قیمت و بسیار در دسترس برای بیشتر مردم دنیا است. نتایج تحقیقات نشان می‌دهند این فناوری می‌تواند نقش بسزایی در کمک به بیماران، بویژه در حوزه مدیریت درمان بیماری‌های مزمن توسط بیمار یا مراقبان ایشان داشته باشد. از جمله بیماری‌های مزمن که خود مراقبتی درمان در آن نقش دارد بیماری فشارخون بالا می‌باشد. مهم‌ترین دلیل شکست کنترل فشارخون، پایین بودن میزان ادامه درمان دارویی توسط بیماران می‌باشد که عوارض بیماری‌های قلبی را به یک چالش برای درمانگران تبدیل نموده است. بررسی‌ها پیشین حاکی از اثر بخشی مداخلات آموزشی در پیروی بیماران از برنامه درمان دارویی خود می‌باشد. این رو در این پروژه در راستای بکارگیری فناوری‌های نوین به جهت سرعت بخشی در تحول سلامت عمومی اقدام به ارسال پیام کوتاه متنی آموزشی روزانه به بیماران با بیماری فشارخون بالا در با محتوای یادآوری اهمیت کنترل فشارخون، اهمیت رعایت رژیم غذایی و مصرف داروهای فشارخون گردید.

روش کار: ابتدا لیست بیمارانی که نام آنها در پایگاه داده مربوط به بیماران مراجعه‌کننده به یکی از کلینیک قلب شهر کرمان به عنوان بیماران مبتلاء به بیماری فشارخون بالا ثبت شده بود استخراج گردید. مشخصات این بیماران با معیارهای ورود و خروج تعریف شده در این مطالعه مطابقت داده شد. تعداد ۲۸۰ نفر به عنوان اعضای نمونه انتخاب شدند. لیست اسامی این افراد به همراه جنس و سن آنها در یک فایل در محیط نرم‌افزار Excel ذخیره شد. لیست تشکیل شده در نرم‌افزار Excel ابتدا بر اساس جنس مرتب شد و مشخص گردید که ۱۷۶ نفر از اعضای نمونه را زنان و ۱۰۴ نفر از آنان را مردان تشکیل داده‌اند. برای ارسال پیام‌های کوتاه متنی یادآور مصرف دارو از سامانه تحت وب ارسال پیام کوتاه آراد استفاده شد. ابتدا اسامی کلیه بیماران گروه آزمایش و کنترل و شماره تلفن همراه آنان در این سامانه ثبت گردید. برای اعضای گروه مداخله پیام کوتاه متنی به صورت خودکار به مدت شش ماه در ساعت تعیین شده (هشت بعد از ظهر) ارسال گردید. برای اعضای گروه کنترل هیچ پیامی ارسال نشد. نمونه‌هایی از این متون شامل این موارد بود. " مصرف داروهای فشارخون خود را فراموش

تکمیل پرسشنامه اقدام نمودند. داده‌های جمع‌آوری شده در نرم افزار SPSS ۱۹ وارد و از طریق آمار توصیفی و تحلیلی در سطح معنی داری $\alpha = 0/05$ تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: میانگین سن و مدت زمان استفاده از اینترنت در هفته به ترتیب ۲۳/۸ سال و ۱۱/۹ ساعت بود. ۶۴/۵٪ دانشجویان به مدت سه سال و بیشتر از اینترنت استفاده می‌کردند و بیشترین دلیل استفاده اینترنت به منظور انجام فعالیتهای مرتبط با کار و تحصیل (۸۲/۸٪) بیان شد. احساس خستگی و کسالت در ۲۶/۷٪ بعد از استفاده از اینترنت گزارش شد. ۶۸٪ بیان کردند که در زمان استفاده از اینترنت عادت ندارند چیزی بخورند و ۸٪ خوردن یک وعده غذایی را صرف نظر یا به تاخیر می‌انداختند. ۵۱٪ دانشجویان در یک ماه گذشته اصلاً ورزش نکرده‌اند و ۲۴/۸٪ بیان کردند که کار با اینترنت باعث کاهش تحرک بدنی آنها شده است. از ۳۲٪ دانشجویانی که رابطه جنس غیرایمن داشتند، ۱۵/۶٪ بیان کردند که در اثر کار با اینترنت این رابطه بیشتر شده است و ۱۹/۱٪ خواب آنها کمتر شده بود. آزمون آماری کروسکال والیس اختلاف معنی داری بین میانگین مدت زمان استفاده از اینترنت بر حسب مقطع تحصیلی نشان داد ($P < 0/001$). ولی این آزمون اختلاف معنی داری بر حسب گروه‌های سنی و وضعیت تاهل نشان نداد ($p > 0/05$). همچنین آزمون ضریب همبستگی پیرسون، همبستگی منفی معنی داری بین تعداد فرزندان خانواده و مدت زمان استفاده از اینترنت نشان داد ($p = 0/03$).

نتیجه‌گیری: نکته قابل توجه در زمینه سبک زندگی دانشجویان فعالیت فیزیکی پایین در آنها می‌باشد. نظر به اینکه کم تحرکی مسبب بسیاری از مشکلات جسمی در آینده می‌شود انجام مداخلات در این زمینه بسیار حائز اهمیت است. در مورد رفتارهای دیگر با توجه به تابو بودن آنها در جامعه‌ای با خصوصیات فرهنگی ایران و همچنین خودگزارشی بودن مطالعه، به نظر می‌رسد این رفتارها کمتر از میزان واقعی گزارش شده باشند. اما همین میزان گزارش شده نیز از اهمیت انجام مداخلات در این زمینه نمی‌کاهد.

کلید واژه‌ها: یادگیری، اینترنت، سبک زندگی، دانشجویان، بیرجند

آموزش بیماران با کمک تلفن همراه: یک مداخله بهداشتی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

نظر گرفت.

کلید واژه ها: سلامت همراه ، تلفن همراه ، فشارخون ، الگو مصرف دارو ، پیام کوتاه متنی ، آموزش بیمار

بررسی مقایسه ای تاثیر دو روش آموزش از طریق تلفن همراه و کارگاه آموزشی بر یادگیری و تفسیر الکتروکاردیوگرام نرمال در

دانشجویان پرستاری ایران شهر ۱۳۹۲-۱۳۹۳

محمد ابراهیمی، سکینه سبزواری، یونس جهانی

مقدمه: تفسیر صحیح الکتروکاردیوگرام یکی از پیش نیازهای شناخت و پیشگیری از اختلالات قلبی است. با توجه به اینکه پرستار به دلیل حضور مستمر و مداوم بر بالین اولین فردی است که می تواند متوجه اختلالات ریتم قلب بیمار شود و پس از شناخت نوع اختلال نقش کلیدی خود را ایفا نماید، بنابراین تفسیر صحیح الکتروکاردیوگرام از جمله وظایف مهم او محسوب می شود. این مطالعه جهت تعیین تاثیر دو روش آموزش از طریق تلفن همراه و کارگاه آموزشی بر یادگیری و تفسیر الکتروکاردیوگرام نرمال در دانشجویان پرستاری انجام شده است. **روش:** مطالعه مداخله ای و نیمه تجربی حاضر بر روی کلیه دانشجویان ترم چهارم کارشناسی پیوسته پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی ایران شهر و دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایران شهر در سال ۱۳۹۳ انجام شد. پس از انجام پیش آزمون دانشجویان به صورت تصادفی در دو گروه ۴۰ نفره تقسیم شدند. محتوای آموزشی برای گروه کارگاه در طی یک کارگاه دو روزه ارائه شد و جهت گروه تلفن همراه همان محتوای آموزشی در طی مدت ۱۰ روز، روزانه ۲ یا ۳ پیام کوتاه در ساعت مشخصی از روز (ساعت ۱۰ الی ۱۲ صبح) از طریق سامانه پیامکی ارسال گردید. ۵ روز بعد از آخرین پیام پس آزمون برای هر دو گروه اجرا و نتایج حاصل از آن با نتایج پیش آزمون که قبل از مداخله ای آموزشی عمل آمده بود مورد مقایسه و تجزیه تحلیل قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده ها به کمک نرم افزار آماری SPSS V. ۲۲ و با استفاده از آمار توصیفی (جهت مشخصات جمعیت شناختی) و تحلیلی (آزمون های پارامتریک و ناپارامتریک)، صورت گرفت.

یافته ها: نتایج حاصله نشان داد که بین میانگین نمرات دانشجویان هر دو گروه در پیش آزمون تفاوت معناداری وجود ندارد. پس از مداخله ای

نکنید. کنترل فشارخون موجب پیشگیری از سکتتهای قلبی و مغزی می گردد با مصرف بموقع داروهای فشارخون خود از این عوارض پیشگیری کنید. در پایان هر دوره، پیام فراخوان بیماران جهت مراجعه به مطب برای کنترل فشارخون و عوارض به دو گروه مداخله و کنترل ارسال گردید. فشارخون و سایر اطلاعات بالینی معمول دو گروه بیماران، در هر بار مراجعه در پرونده آنان ثبت گردید. سپس داده های مورد لزوم استخراج و در محیط اکسل ثبت گردید. داده با نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت.

نتایج: مقایسه فشارخون سیستولیک دو گروه نشان داد که در ابتدای مطالعه اختلاف معنی داری بین دو گروه وجود نداشته است اما دو ماه پس از مداخله میانگین فشارخون سیستولیک بین دو گروه آزمایش و کنترل متفاوت و اختلاف معنی دار شده است. اختلاف بین میانگین فشارخون سیستولیک دو گروه آزمایش و کنترل در ماه چهارم نیز دیده می شود و نتایج آماری نشان دهنده معنی دار بودن این اختلاف است. شش ماه پس از شروع مداخله نیز اختلاف معنی دار بین میانگین فشارخون سیستولیک دو گروه آزمایش و کنترل مشاهده شده است.

بحث و نتیجه گیری: ارسال پیام های آموزشی بر ترغیب بیماران به پیروی از الگوی مصرف دارو در آنان تاثیر گذار می باشد. نتایج مطالعات همسو با نتایج مشابه انجام شده در ایران می باشد. چنانکه نتایج مطالعه باقیانی مقدم و همکاران که در سال ۱۳۹۳ به بررسی تاثیر پیامک های آموزشی طراحی شده بر اساس مدل اعتقاد بهداشتی بر اتخاذ رفتار خودمراقبتی بیماران مبتلاء به دیابت نوع دو پرداخته اند، و گودرزی و همکاران که در سال ۱۳۹۲ به بررسی تاثیر آموزش از دور به وسیله سرویس پیام متنی تلفن همراه بر کنترل متابولیک بیماران دیابتی نوع دو پرداخته اند بر تاثیر مثبت ارسال پیام های آموزشی بر درمان بیماران تاکید داشت. همچنین مدانلو و همکاران در سال ۱۳۹۲ در یک کارآزمایی بالینی به بررسی تاثیر آموزش و پیگیری از طریق ارسال پیامک بر خودکارآمدی بیماران تحت همودیالیز اقدام نموده اند و همتی مسلک پاک و همکاران در سال ۱۳۹۱ در یک مطالعه تجربی به بررسی تاثیر آموزش از راه دور به وسیله تلفن و سرویس پیام کوتاه بر کنترل مقدار قند خون پرداخته اند و اعلام نمودند ارسال پیام های آموزشی را می توان در صدر اقدامات جهت پیشگیری و مدیریت درمان بیماران در

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

و در گروه دوم توسط نرم افزار چندرسانه‌ای انجام شد. آموزش عملی هر دو گروه به‌طور یکسان با ۲ جلسه کاربر روی مانکن انجام شد. از هر دو گروه پس از یک هفته آزمون تئوری توسط پرسشنامه مهارت‌های اولیه حفظ حیات و پس از دو هفته آزمون عملی بر اساس چک‌لیست استاندارد و ارزیابی بالینی مبتنی بر مشاهده در ایستگاه (OSCE) به عمل آمد. اطلاعات توسط نرم‌افزار آماری SPSS ویرایش ۱۸ با استفاده از آزمون‌های تی مستقل، مربع کای تحلیل شد.

یافته‌ها: میانگین نمره دانش در گروه مداخله ($16/20 \pm 2/02$) به میزان قابل‌توجهی بالاتر از گروه کنترل ($12/57 \pm 2/60$) بود ($P < 0/001$). در بررسی حیطه عملکرد، تفاوت آماری معناداری بین دو گروه در حیطه‌های عملکردی ارزیابی بیمار ($P = 0/056$)، باز کردن راه هوایی و دادن تنفس ($P = 0/13$) و ماساژ قلبی ($P = 0/36$) به دست نیامد.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ارائه محتوی به‌صورت نرم‌افزار چندرسانه‌ای می‌تواند سبب افزایش دانش دانشجویان پرستاری بیش از روش سخنرانی و شبیه‌سازی شود، اما در بهبود عملکرد روان حرکتی دانشجویان مؤثر نیست. لذا استفاده از روش‌های عینی و آموزش بالینی برای تقویت مهارت‌های روان حرکتی عملیات احیای قلبی-ریوی توصیه می‌گردد.

کلید واژه‌ها: آموزش، نرم‌افزار چندرسانه‌ای، احیای قلبی-ریوی

تجربه راه اندازی و بکارگیری آزمایشگاه مجازی

و بررسی نقش آن در تسهیل آموزش

میکروپزشناسی پزشکی

مجید زارع بیدکی، علی رجب پور صنعتی

مقدمه: نقش بالقوه انواع روش های یادگیری الکترونیکی در آموزش پزشکی یک چالش بزرگ و یک موضوع مورد بحث است. بکارگیری شیوه‌های مبتنی بر وب در تسهیل آموزش مفاهیم آزمایشگاهی علوم پایه پزشکی به نظر ایده جذابی می‌رسد. در این مطالعه ما مجموعه ای از روش های یادگیری الکترونیکی را بکارگرفتیم تا یک سیستم

آموزشی تفاوت معنا داری بین میانگین نمرات در هر دو گروه نسبت به قبل از مداخله مشاهده شد. علاوه بر این آزمون من ویتنی یو نشان داد که بین میانگین نمره یادگیری دانشجویان گروه کارگاه و تلفن همراه علیرغم افزایش بیشتر نمره یادگیری در گروه تلفن همراه تفاوت معنا داری وجود ندارد.

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که هر دو روش کارگاه و تلفن همراه بر افزایش دانش فراگیران در رابطه با تفسیر الکتروکاردیوگرام مؤثر بوده است و تلفن همراه نسبت به کارگاه آموزشی تاثیر بیشتری بر میزان یادگیری داشته است علیرغم عدم وجود تفاوت معنا دار آماری بین این دو گروه. می توان کاربرد تلفن همراه را در آموزش پرستاری علی الخصوص آموزش بالینی به صورت مکمل یا جایگزین با فراهم سازی بستر مناسب توسعه داد.

کلید واژه ها: آموزش، تفسیر الکتروکاردیوگرام، تلفن همراه، کارگاه

مقایسه روش آموزش الکترونیکی با روش

سخنرانی بر یادگیری اصول پایه عملیات احیای

قلبی ریوی بر دانشجویان پرستاری

حمیرا محرابی، شراره ضیغمی محمدی

مقدمه: کمبود امکانات، مدرسین مجرب و انتخاب روش آموزش مناسب همیشه یکی از چالش‌های برگزاری دوره‌های احیای قلبی-ریوی هست. هدف از مطالعه حاضر تعیین تأثیر استفاده از نرم‌افزار آموزشی چندرسانه‌ای بر یادگیری اصول پایه عملیات احیای قلبی-ریوی در دانشجویان پرستاری بود.

روش‌ها: این یک مطالعه مداخله‌ای است. جامعه مورد مطالعه شامل ۷۰ دانشجوی پرستاری ترم های پنج و شش از دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج بودند. نمونه‌ها با استفاده از روش تصادفی بلوکه به دو گروه گروه اول سخنرانی و آموزش عملی (۳۵ نفر) و گروه دوم آموزش چندرسانه‌ای و آموزش عملی (۳۵ نفر) تقسیم شدند. آموزش تئوری اصول پایه عملیات احیای قلبی-ریوی در گروه اول به‌صورت سخنرانی

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Education
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

ارتقاء آموزش اخلاق حرفه‌ای با استفاده از فیلم و تحلیل سناریوهای مکتوب در دانشجویان رشته هوشبری دانشکده پیراپزشکی گلستان (گذر از رویکردی سنتی به معیار فکری و رفتاری نوین)

فوزیه بخشا، سید یعقوب جعفری، زهرا یوسفی، لیلا پاداش

مقدمه: اخلاق حرفه‌ای جزئی از مسئولیت‌پذیری و تعهد ما به بشریت است. ضعف احساس تعهد حرفه‌ای امروزه مشکل بزرگی است. دانشجویان به عنوان نیروی کاری فردای جامعه نیاز به مجموعه‌ای از رهنمودهای اخلاقی و ارزشی مرتبط با شغل خود دارند. در هر حرفه لازم است در طی یک فرآیند عقلانی، بایدها و نبایدهای اخلاقی تبیین شود تا همگان فهم مشترکی از ارزش‌ها را داشته باشند. در مشاغل مانند رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی برای ایجاد و حفظ محیطی آرام و مطمئن برای بیمار التزام به اخلاق می‌تواند نقش ضروری تعیین‌کننده‌ای در بهبود بیمار داشته باشد. ترویج اصول عملکرد حرفه‌ای از طریق تأکید بر آموزش مبانی اخلاقی، می‌تواند راه اعتماد مردم به حرفه گروه پزشکی و سنگ بنا و اصل اصیل در انجام مراقبت‌ها و تربیت دانشجویان بر اساس اخلاق باشد. آموزش اصول اخلاقی حرفه‌ای معیارهای فکری و رفتاری را فراهم می‌کند تا از طریق آن‌ها دانشجویان به مسوولیت و وظایف خود در مقابل بیمار، جامعه، حرفه و همکاران پی‌ببرند. این اصول در دانشجویان رشته‌هایی مانند هوشبری با توجه به حساسیت کاری اخلاق باید نقش آفرینی مؤثری داشته باشد تا نیروی انسانی سالم و متعهدی را پرورش دهیم. محیط اتاق عمل می‌طلبد که همه کارمندان و دانشجویان: دارای نگاه پاک، راز دار اسرار بیمار، دارای مسئولیت و تعهد حرفه‌ای، صادق و حافظ حریم خصوصی بیمار باشند. آنان باید ارتباط موثر و حرفه‌ای با بیمار داشته باشند تا بتوانند شرایط خاص استرس‌زای بیماران را با رفتار صحیح حرفه‌ای کم کنند.

روش کار: مطالعه حاضر با رویکرد پدیدار شناسی بر روی ۵۰ نفر از دانشجویان هوشبری دانشگاه علوم پزشکی گلستان انجام شد. نمونه‌گیری مبتنی بر هدف و با حداکثر تنوع صورت گرفت. روش گردآوری داده‌ها مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته پس از نمایش فیلم و

یادگیری ترکیبی درست کنیم که بتواند آموزش کورس‌های میکروشناسی را برای دانشجویان گروه پزشکی تسهیل کند. هدف از انجام این پژوهش ارزیابی این موضوع بود که آیا به طور خاص دانشجویان مقطع کارشناسی در رشته علوم آزمایشگاهی می‌توانند مهارت‌های غیر دستی مورد نیاز و شایستگی‌های حرفه‌ای خود همچون مهارت‌های دیداری و ذهنی را در حوزه کورس یا کتری شناسی پزشکی را با استفاده از یک محیط آزمایشگاه مجازی شامل محتواها و تعاملات الکترونیکی کسب کنند.

روش کار: در طول یک نیمسال تحصیلی پس از همسان سازی گروه فراگیران در دو گروه مورد و شاهد، برای گروه شاهد، شامل ۲۷ نفر از دانشجویان ترم پنج علوم آزمایشگاهی، ترکیبی از آموزش سنتی مهارت‌های عملی کار در آزمایشگاه تشخیصی میکروشناسی پزشکی و هم‌زمان کار در محیط شبیه سازی شده آزمایشگاه مجازی برای انجام تمرین عملی بر روی مجموعه‌ای از روش‌های روتین تشخیصی میکروشناسی پزشکی انجام گردید. محیط شبیه سازی شده مبتنی بر وب (که اختصاصاً برای پروژه آزمایشگاه مجازی میکروشناسی فراهم گردید)، شامل استفاده از انیمیشن‌های تعاملی، ویدیوهای تعاملی، کلیپ‌های ویدیویی آزمایشگاهی، صفحات تعاملی وب، اطلس میکروشناسی تشخیصی مجازی هوشمند در پرتال آموزش الکترونیکی، کانال چند رسانه‌ای اختصاصی آزمایشگاه مجازی میکروشناسی و نیز یک گروه بحث و بارش افکار آزمایشگاه میکروشناسی در شبکه اجتماعی تلگرام بود. در پایان نیمسال، وضعیت پیشرفت تحصیلی ۲۲ نفر از این گروه در دو مرحله با آزمون‌های عملی، تئوری و مصاحبه مشخص گردید.

یافته‌ها: مقایسه میزان پیشرفت تحصیلی در هر یک از سه حیطه دانش، استنباط و مهارت عملی تشخیصی در این گروه با گروه شاهد که شامل دانشجویان همسان سازی شده که در سال گذشته همین موضوعات را صرفاً به روش تئوری و عملی سنتی فرا گرفته بودند، با استفاده از آزمون T-student انجام گردید و نتایج حاصله، تفاوت معناداری را به نفع بکارگیری آزمایشگاه مجازی نشان داد ($p > 0.001$).

کلید واژه‌ها: آزمایشگاه مجازی، یادگیری الکترونیکی، میکروشناسی پزشکی

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

است و از کدهای اخلاقی مانند (مسئولیت پذیری و تعهد کاری، صداقت و رازداری، حفظ حریم خصوصی بیمار، امانت داری و حفظ شأن انسانی و ارتباط حرفه با بیمار) و نیز همسویی آن‌ها با وظایف حرفه‌ای خود اطلاعی نداشتند. و این در حالی بود که ۸۸/۵٪ آن‌ها قبلاً واحد اخلاق حرفه‌ای را گذرانده بودند. مضمون اصلی این مطالعه "حفظ حریم خصوصی بیمار" استخراج شد و مضامین فرعی آن داشتن بود. تجربیات دانشجویان در این مطالعه نمایان گر این است که دانشجویان این احساس را که حفظ حریم خصوصی و اهمیت حقوق انسانی را تجربه نموده بودند. مطالعه دست نوشته های دانشجویان نشانگر نوعی حساسیت عمومی در بین آن‌ها در ارتباط با حفظ حریم خصوصی بیمار و داشتن ارتباط مناسب با بیمار هم از دیدگاه بیمار و هم از دیدگاه یک کارآموز بود و هنگام جایگیری در نقش بیمار بیشترین مطالبه آنان لزوم ایجاد فضایی برای کاهش استرس محیط و حفظ آرامش بیمار بود. بسیاری از آنان معتقد بودند استرس ناشی از بیهوشی و جراحی با رفتار دوستانه پرسنل کاهش می یابد و بعضاً به لزوم رعایت طرح انطباق نیز اشاره داشتند.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد حیطه های ارتباطات مناسب با بیمار و همکاری، حفظ حریم خصوصی بیمار، مسئولیت پذیری و تعهد کاری، پاسخگویی حرفه ای از جمله کدهای اخلاقی بود که دانشجویان با آن ها آشنایی یافته بودند. دانشجویانی که علیرغم نگذراندن واحد اخلاق حرفه ای پس از قرار گرفتن در معرض تحلیل موقعیت های اخلاقی بالینی درک درست و مناسبی از رویارویی با موارد اخلاقی داشتند آنان بیمار را عضو مهم و قابل احترامی در حیطه کاری خود می دانند و حساسیت های اخلاقی آنان با محوریت بیمار شکل گرفته است. در شرایط بالینی، دانش اخلاقی همراه با توانایی استدلال اخلاقی می تواند به رشد اخلاق حرفه‌ای و رعایت هر چه بیشتر حقوق بیماران و رضایتمندی مددجویان کمک کند. البته استفاده از روش های نوین آموزشی در آموزش موازین اخلاقی و مفاهیم آن بسیار کمک کننده خواهد بود.

کلید واژه ها: اخلاق حرفه ای، حریم خصوصی، ارتباط با بیمار، آموزش اخلاق

ارایه سناریو ها به صورت مکتوب بود. سناریو فیلم‌ها با محتوای اخلاق حرفه ای با نظارت مربیان بالینی و افراد صاحب نظر در حوزه کار در اتاق عمل تهیه و فیلم‌های ۱۰-۳ دقیقه‌ای در قالب کار حرفه‌ای کارشناس بیهوشی تدوین گردد. همچنین به منظور بررسی میزان دانش و آگاهی دانشجویان نسبت به مضامین اخلاقی ۶ سناریوی اخلاقی مکتوب نیز تهیه گردید. محتوی سناریوها به گونه ای طراحی گردید که در قسمتی از آن‌ها دانشجو باید از دیدگاه فرد بیمار در اتاق عمل، انتظارات خود از لحظه ورود تا هنگام خروج و بار دیگر در قالب یک دانشجوی کارآموز پاسخگوی خواسته‌ها و انتظارات بیمار باشد. پس از پخش ویدئو ها سناریوی اخلاقی مکتوب منطبق بر محتوی ویدئو ها به شکل اسلاید به رویت دانشجویان رسید و از آنان خواسته شد تحلیل خود را از موقعیت ایجاد شده در برگه هایی بدون ذکر مشخصات بنویسند زمان لازم و کافی برای تفکر و تحلیل هر سناریو و ثبت نظرات به افراد داده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها مطابق رویکرد تحلیل محتوای مرسوم صورت گرفت. تحلیل داده‌ها طی فرایند منظم و سه مرحله‌ای کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام شد. برای تحلیل درون مایه دست نوشته ها متن ها چندین بار مورد بازخوانی قرار گرفتند و داده های حاصل از مصاحبه ها توسط تکنیک تحلیل محتوای کیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: نتایج نشان داد از ۵۰ نفر دانشجوی شرکت کننده ۱۶ (۳۲٪) نفر مذکر و ۳۴ (۶۸٪) نفر مونث بودند. میانگین سنی شرکت کنندگان $21/76 \pm 1/69$ بود. مضامین اصول اخلاق حرفه‌ای استنباط شده از فیلم طبق اظهار نظر دانشجویان بدین قرار بود: ۸۸/۵٪ نفر اصل مسئولیت پذیری و تعهدکاری، ۷۳/۱٪ نفر رفتار با همکار، ۵۷/۷٪ ارتباط مؤثر با بیمار نفر، ۵۷/۷٪ شرکت کنندگان صداقت و درستکاری، ۸۰٪ افراد حفظ حریم خصوصی بیمار را و ۴۲/۳٪ اصل امانت داری را از فیلم‌های پخش شده درک کرده بودند. اظهار نظر و برداشت اولیه دانشجویان از فیلم بیانگر یک کار روزمره حرفه‌ای بود. اما پس از بحث روی پیامد های هر قسمت از فیلم توسط مدرس آنان اظهار داشتند که متوجه ارتباط مفاهیم اخلاقی با حیطه کاری خود شدند و بیشتر آن‌ها همسویی آموزش اخلاق حرفه‌ای و وظایف روزمره کاری را با روش برگزار شده (فیلم و سناریو) باعث ارتقاء ویژگی‌های اخلاقی در خود دانستند. اظهارات دانشجویان نشان داد ابتدا برداشت آنان از اخلاق حرفه‌ای فقط در قالب یک رعایت پوشش حرفه‌ای بوده

و فرآیند اجرای جشنواره بودند.

حیطه: مدیریت و رهبری

نقش جشنواره آموزشی شهید مطهری

در ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی

لیلا آهنگرزاده

مقدمه و هدف: ارزشیابی های مستمر و مداخلات لازم براساس نتایج این ارزشیابی ها، تاثیر غیرقابل انکاری در بهبود روند آموزش داشته است. با توجه به چنین اثراتی است که صاحب نظران بر کاربرد روش های امتحان شده ودقیق تر برای ارزشیابی نظر مثبت دارند. مطالعه حاضر با هدف تبیین ادراک صاحب نظران آموزش پزشکی کشور از تاثیر برگزاری چندین دوره جشنواره شهید مطهری بر کیفیت آموزش پزشکی در دانشگاه های علوم پزشکی کشور در سال ۱۳۹۳ انجام گرفت.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر، با روش کیفی و با استفاده از تکنیک تحلیل محتوا در سال ۱۳۹۳ انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل اعضای هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی کشور، خبرگان و اعضا کمیته علمی و اجرایی جشنواره شهید مطهری بودند. نمونه مورد مطالعه با روش مبتنی بر هدف انتخاب شده و جمع اوری داده ها تا رسیدن به سطح اشباع ادامه پیدا کرد. گردآوری داده ها با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته انجام گرفت. تحلیل داده ها به موازات انجام مصاحبه ها انجام پذیرفت. محتوای هر مصاحبه و یادداشت به طور کامل نسخه نویسی شد. در ابتدا، محتوای هر یک از مصاحبه ها، چندین بار مطالعه شدند تا درک کلی از متن به دست آمده و کدگذاری شدند. سپس به مفاهیم اصلی در این جملات، یک مضمون داده شد که با مقایسه مضامین با یکدیگر، فهرستی از مضامین اصلی و زیر مضمون ها به دست آمد. صحت داده های گردآوری شده با اساتید شرکت کننده و تیم تحقیق چک شد.

یافته ها: تا اشباع داده ها ۲۴ مصاحبه انجام گرفت. ۶۳ درصد شرکت کنندگان عضو هیات علمی دانشگاه ها و ۱۰۰ درصد دارای تحصیلات دکتری بودند. مضامین حاصل از کدبندی در ۳ طبقه اصلی و ۱۶ زیر طبقه قرار داده شدند. طبقات اصلی شامل تسهیل کننده ها، چالش ها

بحث و نتیجه گیری: با توجه به یافته های مطالعه در خصوص تاثیر جشنواره شهید مطهری در ارتقای کیفیت آموزش در پزشکی می توان با رفع مشکلات ساختاری اجرای جشنواره آموزشی شهید مطهری و رفع چالش هایی مانند عدم اطلاع رسانی مناسب، مشخص کردن سرنوشت نامعلوم فرایند های برتر و برجسته کردن فعالیتهای آموزشی و انتشار موثر فرایندها و فعالیتهای دانش پژوهی به ارتقا کیفیت آموزش پزشکی در سطح دانشگاه های علوم پزشکی دست یافته و نظام سلامت را در آموزش موثر نیروی انسانی یاری نمود.

کلید واژه ها: آموزش پزشکی، جشنواره آموزشی شهید مطهری، ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی

طراحی و به کارگیری سامانه نقل و انتقالات دانشجویی (سدنا)

در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

مریم اسلمی

مقدمه: همه ساله تعداد کثیری از دانشجویان پس از قبولی در دانشگاههای مختلف متقاضی انتقال به سایر دانشگاهها می باشند. امور مربوط به این دانشجویان از اداره کل آموزش و بطور دستی انجام می گرفت و مشکلات زیادی هم برای دانشگاه و هم دانشجویان در بر داشت. به همین دلیل به منظور ایجاد تسهیلات برنامه ریزی شد و نرم افزاری طراحی و بکار گرفته شد. بر اساس تصمیمات متخذه در شورای آموزشی دانشگاه مبنی بر ایجاد تسهیلات در امرنقل و انتقال دانشجویان و در راستای تحقق اهداف متعالی آموزش عالی منجمله کیفیت محوری و ارتقا سطح علمی دانشجویان و به تبع آن در جهت رفع مشکلات دانشجویان و ارتقاء تسهیلات رفاهی آنان و تسهیل روند نقل و انتقالات دانشجویان، نرم افزاری تهیه و به کار گرفته شد. این مطالعه جهت بررسی تأثیر استفاده از این نرم افزار در میزان رضایتمندی دانشجویان متقاضی انتقال به این دانشگاه انجام شد.

روش ها: پس از طراحی نرم افزار و راه اندازی سامانه نقل و انتقالات تحت عنوان سدنا، و معرفی آن به دانشکده های تابعه دیدگاههای دانشجویان در ارتباط با تعیین میزان کارایی روش

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

ماریا ظهیری

مقدمه: اخیراً آموزش و یادگیری از همتایان در آموزش پزشکی از اهمیت رو به افزایش برخوردار شده، هرچند این روش به ویژه در فعالیت های بالینی به عنوان یک یادگیری غیررسمی در نظر گرفته می شود؛ یادگیری از طریق همتایان یکی از چندین روش موجود جهت یادگیری و یاددهی این مدل از برنامه درسی است. یادگیری از طریق همتایان یک قالب آموزشی است که در آن افراد از گروه های اجتماعی یکسان که معلم های حرفه ای نیستند در امر یادگیری به یکدیگر کمک می کنند و خود نیز می آموزند. همتایان می توانند از نظر تحصیلی یا تجربی هم سطح یا بالاتر باشند. در یک روش دانشجویان یک سال بالاتر، دروس نظری و عملی را به دانشجویان یک سال پایین تر درس می دهند آموزشی که به وسیله همتایان هدایت می شود، هم برای ناظر درس و هم برای افراد تحت نظارت اثرات مثبتی دارد. این شیوه روشی مفید برای آماده ساختن دانشجویان جهت اجرای نقش آتی خود به عنوان مدرسیین پزشکی است. آموزش از طریق همتا به دانشجویان توانایی غلبه بر ترس های شخصی به هنگام سخنرانی می دهد و به عنوان روشی معتبر برای بهبود مهارت های روانی حرکتی معرفی شده است.

روش کار: این مطالعه یک مطالعه توصیفی- مقطعی در سال ۹۳ بوده و نمونه های پژوهش شامل کلیه دانشجویان پزشکی در مقطع علوم پایه که در حال گذراندن درس آناتومی اندام بودند، بود. ابزار سنجش، پرسشنامه ای مشتمل بر دو بخش ۱- سوالات دموگرافیک ۲- سوالاتی که اثربخشی روش آموزش توسط همتا (۲۲) گویه توسط سرگروه و ۲۴ گویه جهت دانشجویان را از نظر دانشجوی و سرگروه ها را تعیین می کند. گزینه های پرسشنامه با استفاده از مقیاس ۵ درجه ای لیکرت از بسیار زیاد تا بسیار کم تنظیم شده است که به ترتیب نمره ۱ تا ۵ به آنها تعلق خواهد گرفت. داده ها بوسیله نرم افزار SPSS و آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: کلیه دانشجویانی که درس آناتومی تهنه داشتند بصورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند از ۳۷ دانشجوی شرکت کننده ۲۲ نفر (۵۹/۵٪) زن و ۱۵ نفر (۴۰/۵٪) مرد بودند و ۹ نفر از این دانشجویان

جدید(الکترونیکی)مورد ارزیابی قرار گرفت. پرسشنامه ای به دانشجویانی که با درخواست انتقالشان به دانشگاه موافقت شده بود در مورد کارایی نرم افزار و نحوه اطلاع رسانی ارائه گردید. مقیاس سنجش در پرسشنامه در سوالات، متنوع در نظر گرفته شده است (۵ درجه ای لیکرت از خیلی کم تا خیلی زیاد، بلی و خیر، موافق تا مخالف، ...).روایی این پرسشنامه توسط کارشناسان مورد تایید قرار گرفت و پایایی آن از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۱۵ تعیین گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS-۱۴ انجام شد و سطح معنی داری $p < 0/05$ در نظر گرفته شد.

نتایج: یافته های به دست آمده از پرسشنامه حاکی از آن است که میانگین نظرات دانشجویان در دانشکده های مختلف نشان دهنده رضایت بالای متقاضیان (۹۳/۳٪) بوده است. یعنی دانشجویان در مجموع نگرش مثبتی نسبت به این برنامه داشتند. همه دانشجویان اذعان داشتند ارسال مدارک و عدم نیاز به مراجعه حضوری بسیار خوب بوده است. ۹۰/۰۸٪ دانشجویان صرف وقت خیلی کمتر نسبت به روش دستی را از گزینه های مفید بودن برنامه جدید برشمردند. ۷۶/۳٪ دانشجویان نیز صرف هزینه کمتر را از مزایای روش الکترونیکی می دانستند. همه دانشجویان (۱۰۰٪) متفقا خواستار ادامه برنامه نقل و انتقالات به روش الکترونیکی بودند. واز تمهیداتی که به منظور رفاه متقاضیان و خانواده هایشان، دیده شده احساس رضایت نموده و آن را یک کار مفید تلقی می نمایند.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج بدست آمده به نظر می رسد که الکترونیک نمودن نقل و انتقالات باعث افزایش رضایت، افزایش راندمان کار، سهولت انجام آن، کاهش هزینه های جانبی و پاسخگویی سریعتر شده است. یافته های این بررسی ها نشان می دهد الکترونیک نمودن سیستم نقل و انتقال می تواند به عنوان سیستم تسهیل کننده در افزایش میزان رضایت دانشجویان تاثیر زیادی داشته باشد.

کلید واژه ها: نقل و انتقال دانشجویان، سامانه الکترونیک، اهواز

بررسی نظرات دانشجویان پزشکی در مورد اثربخشی روش

یادگیری به کمک همتا در درس آناتومی

استخراج شده است.

روش: مطالعه در دو مرحله انجام شد: مرحله اول کیفی و تحلیل محتوا بود و مرحله دوم توصیفی بود. ابزار جمع آوری اطلاعات مرحله اول مصاحبه نیمه ساختارمند با متخصصین آموزش پزشکی مسلط به منش حرفه ای و توانمندسازی اساتید از کل کشور بود و مرحله دوم کسب اجماع صاحب نظران از طریق دلفی و گروه متمرکز بود. مصاحبه ها بعد از پیاده شدن، تحلیل محتوا شدند و تمهای اصلی و زیر تمها استخراج شدند و سپس با کمک دلفی، تمهای استخراج شده بعنوان عوامل اصلی ارزیابی شدند، اولویت بندی شدند و نهایتاً با کمک فوکوس گروپ تایید و نهایی شدند.

نتایج: در مرحله اول تجزیه و تحلیل کیفی از مصاحبه با ده نفر از متخصصین، کدها استخراج شدند که پنج طبقه عوامل موثر بر توانمندسازی را مشخص نمود. این عوامل عبارت بودند از: ۱) فرهنگ، ۲) عوامل آموزشی، ۳) عوامل زمینه ای، ۴) نگرش اساتید و ۵) عوامل سازمانی. و پس از بررسی این طبقات و زیر طبقه ها، در مرحله دوم در دو دور فرایند دلفی و سپس در دو جلسه گروه اسمی عوامل تکمیل و تایید شدند و ۵ دسته عامل اصلی و ۲۲ زیر حیطه ایجاد شد.

نتیجه گیری: برای یک توانمندسازی موثر در زمینه منش حرفه ای اساتید بالینی باید یکسری عوامل را در نظر گرفت. این عوامل میتوانند از عوامل مرتبط به فرد تا عوامل موسسه ای و یا خارجی باشند و همه آنها میتوانند در فرایند توانمندسازی موثر باشند و به نظر میرسد بعضی از عوامل مانند عوامل فرهنگ سازمانی و نگرشی بیش از دیگر عوامل میتوانند در توانمندسازی اساتید برای منش حرفه ای تاثیر گذار باشند.

کلید واژه ها: توانمندسازی اعضای هیات علمی، آموزش پزشکی، اخلاق حرفه ای

ارزیابی کیفیت مقالات مداخله ای آموزش پزشکی در ایران

لیلا بهرامخانی، ماندانا شیرازی، هادی زمانیان، فریده

بهرامخانی، علیرضا ملایی، مریم کرباسی

مقدمه: در ایران نیز همسو با سایر کشورها و حتی سریعتر از آنها، تولید علم در حال رشد و توسعه است؛ این امر در مورد مداخلات

بعنوان سرگروه سایر دانشجویان انتخاب شده بودند که ۶ نفر زن و ۳ نفر مرد بودند. و ۱۰۰٪ سرگروه ها این نوع آموزش را لذت بخش دانسته و در افزایش احساس مسئولیتشان موثر می دانستند. در صورتیکه ۸۶/۵٪ از دانشجویان بیان کردند سرگروه ها از توانایی خود برای ارتقاء آنها استفاده کرده اند. همچنین ۸۳/۸٪ بیان کردند این روش آموزش مشکل حضور محدود استاد را به خوبی پوشش می دهد. در صورتیکه فقط ۵۴٪ از دانشجویان معتقد بودن این روش آموزش در یادگیری مشارکتی آنها موثر بوده و سبب بهبود مدیریت زمان توسط آنها می شده است. ۷۲/۹٪ از دانشجویان نیز بیان کردن احساس مسئولیت آنها یا این روش افزایش یافته است. ۸۸/۸٪ از سرگروه ها و ۷۵/۶٪ از دانشجویان معتقد بودن روش آموزش بوسیله همتا در افزایش مهارتهای ارتباطی آنها تاثیر زیادی داشته است. بین نظرات سرگروه ها و دانشجویان تفاوت معنی داری وجود نداشت.

نتیجه گیری: یافته های پژوهش نشان میدهد روش آموزش توسط همتایان مورد علاقه دانشجویان بعنوان سرگروه و مشارکت کننده می باشد و سبب لذت بردن آنها از یادگیری به روش فوق می باشد. به نظر میرسد استفاده بیشتر از روشهای آموزش فعال که دانشجو نقش بیشتری را در یادگیری خود ایفا می کند می تواند نقش مهمی را در رشد و توانمند سازی و ارتقاء مسئولیت پذیری او نسبت به یادگیری خود داشته باشد.

کلید واژه ها: آموزش همتا، دانشجوی پزشکی، آموزش اثربخش

عوامل موثر در توانمندسازی اعضای هیات علمی در حیطه منش

حرفه ای از نظر متخصصین آموزش پزشکی

مهسا شکور، نیکو یمانی، علیرضا یوسفی

عوامل موثر در توانمندسازی اعضای هیات علمی در حیطه منش حرفه ای از نظر متخصصین آموزش پزشکی چکیده: مقدمه: به منظور برنامه توانمندسازی موفق در زمینه منش حرفه ای، لازم است منش حرفه ای را نه فقط در حیطه شناختی آموزش دهیم بلکه افرادی توانمند در عمل داشته باشیم که این امر یک توانمندسازی همه جانبه را میطلبد و عوامل بسیاری میتواند بر آن تاثیر بگذارد. در این مطالعه با کمک متخصصین آموزش پزشکی عوامل موثر درحوزه منش حرفه ای

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

با مخالفت مواجه شده است. در خصوص قدرت یافته ها؛ در ۵۰ مقاله (۶۱٪) نتایج آماری مبهم گزارش شده، در ۴۴ مقاله (۵۳٫۷٪) بحث و نتیجه گیری بر اساس نتایج به دست آمده در پژوهش صورت گرفته است.

بحث و نتیجه گیری: سهم ایران از مقالات آموزش پزشکی و خصوصاً مداخلات آموزش پزشکی در بانک های اطلاعاتی بین المللی نظیر Medline بسیار پایین تر از سایر علوم است. ارتقاء کیفیت مقالات و مطالعات این حیطه می تواند به بهبود سهم ایران از تولید علم این رشته کمک کند. مقوله کیفیت مقالات، مقوله ای پیچیده است که نمی توان آن را صرفاً با امتیاز دهی دو ارزیاب تعیین کرد. معیارهای مختلفی برای ارزیابی انواع مختلف مطالعات تا کنون معرفی شده است. همانطور که در روش اجرا آورده شده برای ارزیابی کیفیت و قدرت مقالات و اجزای آنها از چک لیست های معرفی شده توسط BEME استفاده گردید که بر این اساس بیش از نیمی از مقالات، از نظر تناسب طراحی مطالعه، آنالیز داده ها، نحوه اجرای مطالعه، مناسب ارزیابی شده اند. ولی بر خلاف آن در ۶۰ درصد مقالات نتایج آماری مبهم می باشند. نکته خاص در کیفیت مقالات مورد مطالعه، سوگیری بر مرکز طیف لیکرت از طرف دو ارزیاب بوده که این امر می تواند ناشی از ابهام در اجزای مختلف مقالات باشد و یا ناشی از احتیاط و محافظه کاری ارزیابان برای دادن امتیاز کم به مقالات داخلی باشد. به نظر می رسد این امر تا حدودی ناشی از یک سوگیری بوده و بهتر است ارزیابی کیفی به شکل Blind توسط ارزیاب های دیگری نیز تکرار شود. بدیهی است هر مطالعه مروری سیستماتیک که در آن قضاوت در مورد کیفیت مقالات صورت می گیرد، به دلیل اینکه نظر شخصی آن افراد بوده و ماهیت عینی ندارد، ممکن است پایایی آن قضاوتها به دلیل احتمال تفاوت نظر صاحب نظران دیگر، بالا نباشد. در این مطالعه سعی شد که با توجه به قضاوتهای مستقل و سپس بحث گروهی، به میزان بالایی از توافق در خصوص کیفیت مقالات دست یافت تا بتوان تا حدودی بر این محدودیت غلبه کرد. بدیهی است حالت ایده آل در بررسی کیفیت مقالات، انتخاب تعداد بالاتری ارزیاب هتروژن و خبره و جمع آوری نظرات آنها و سپس انتخاب پاسخهای با ضریب توافق بالاتر به عنوان کیفیت قابل اعتماد می باشد.

کلید واژه ها: کیفیت، مقالات مداخله ای، آموزش پزشکی، ایران

آموزش پزشکی نیز وجود دارد به شکلی که نرخ رشد بسیار بالا و عمدتاً مقالات مربوط به سال های اخیر می باشند، در این میان بررسی وضعیت مقالات چاپ شده موجود، از نظر کیفیت و قدرت داده ها حائز اهمیت بوده، هدف اصلی این مرور نظام مند، تعیین کیفیت و قدرت مقالات مداخله ای آموزش پزشکی در ایران می باشد. این تحلیل ها می تواند ضعف و قوت های موجود در پژوهش های فعلی را شناسایی و راهنمایی برای توسعه پژوهش آموزش پزشکی ایجاد نماید.

روش کار: در این مطالعه مقطعی، کلیه مقالات مربوط به مطالعات مداخله ای انجام شده در زمینه آموزش پزشکی در ایران طی سالهای ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۲، در بانک های اطلاعاتی ERIC، Medline، CINAHL و Iranmedex با استراتژی های جستجوی متفاوت مورد جستجو قرار گرفت. در ابتدا ۱۲۰۲ مقاله، توسط دو مرور کننده مورد بررسی قرار گرفته، و با در نظر گرفتن معیارهای ورود و خروج مطالعات، در نهایت ۸۲ مقاله انتخاب شدند. برای ارزیابی کیفیت و قدرت مقالات و اجزای آنها از چک لیست های معرفی شده توسط BEME استفاده گردید. بر اساس چک لیست، مقالات مورد بررسی از نظر تناسب طراحی مطالعه (با توجه به اهداف بیان شده در مطالعه)، روش اجرا و نیز تناسب آنالیز داده ها، بر اساس طیف لیکرت (به شدت مخالف، مخالف، نامطمئن، موافقم، به شدت موافقم) ارزیابی شدند. در تعیین کیفیت مقالات، توافق دو نفر ارزیاب لازم بوده و در صورت وجود نظرات مخالف، تصمیم گیری توسط ارزیاب سوم با بحث گروهی صورت می گرفت. قدرت داده ها نیز بر اساس چک لیست توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گرفت. در این بخش، نتایج آماری و نتیجه گیری مقاله بررسی شد. پس از تکمیل چک لیست ها، اطلاعات وارد نرم افزار SPSS شده و جداول فراوانی برای متغیر های چک لیست و نیز جداول توصیفی مقالات تهیه شد.

یافته ها: ۱۳ مقاله (۱۵٫۹٪) از پایگاه داده مدلاین، ۴ مقاله (۴٫۹٪) CINAHL و ۶۵ مقاله (۷۹٫۳٪) IranMedex استخراج شده اند. ارزیابان در ۴۸ مقاله (۵۸٫۵٪) با تناسب طراحی مطالعه، موافق و در ۲۶ مقاله (۳۱٫۷٪) مخالف بودند. در ۵۲ مقاله (۶۳٫۴٪) نیز با نحوه اجرای مطالعه موافق و ۲۰ مقاله (۲۴٫۴٪) از نظر ارزیابان مورد مخالفت قرار گرفت. در ارتباط با تناسب تجزیه و تحلیل داده ها، ۵۷ مقاله (۶۹٫۵٪) نظر موافق ارزیابان را به همراه داشته و ۱۶ مقاله (۱۹٫۵٪) نیز

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

پرستاری، درآمد کم عنوان شده بود.

بحث: با توجه به اینکه در مطالعه حاضر اکثر دانش آموختگان در حرفه پرستاری شاغل بودند ولی رضایت متوسطی از آن داشتند و مهمترین دلیل عدم رضایت آنها درآمد کم با توجه به حجم بالای کار بود بنابراین توجه به افزایش درآمد پرستاران و ایجاد تسهیلات کافی و متناسب با موقعیت و میزان سختی کار می تواند بر افزایش رضایت شغلی پرستاران تاثیر داشته باشد.

کلید واژه ها: فارغ التحصیلان، پرستاری، اشتغال

کد: ۱۶۲۹

موانع و چالش های تحقیقاتی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه

علوم پزشکی کرمانشاه

شکوه صادقی، ساحل حیدر حیدری، شیما مرادی، نرگس گلچین نیا

Nowadays, research has proven to be quite significant in the development and improvement of human life. Increasing research activities in each country provides the opportunities for development and progress. The current study was conducted to analyze the perspective of students of Kermanshah University of Medical Sciences about the barriers to performing research activities. In this descriptive, cross-sectional study, a total of ۳۶۴ students at Kermanshah University of Medical Sciences were selected through cluster random sampling in the academic year ۲۰۱۴-۲۰۱۳. A researcher-made questionnaire, with acceptable validity and reliability, designed according to Likert scale, was used to collect the required data. It consisted of two sections: demographic characteristics and research barriers. The obtained data were analyzed by SPSS-۱۶ software, and p

Keywords: research barriers, personal factors, students, Kermanshah University of Medical Sciences

بررسی عوامل موثر بر اشتغال به کار متناسب با رشته تحصیلی دانش آموختگان سالهای ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۰ مقطع کارشناسی رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین
سمانه میربها، دکتر طاهره صادقی، دکتر فروزان کریمی، اعظم قربانی، فاطمه نظری شادکام

زمینه و هدف: نیروی انسانی آموزش دیده، یکی از عوامل رشد و توسعه کشورها محسوب می شود. اطلاع از وضعیت شغلی فارغ التحصیلان (اشتغال یا عدم اشتغال به کار) و علل بیکاری آنان می تواند اطلاعات مفیدی در زمینه نقش حرفه ای و عملکرد دانش آموختگان در اختیار مسئولین قرار داده و امکان شناسایی نواقص برنامه های آموزشی و برنامه ریزی مناسب آموزشی را فراهم می آورد. این مطالعه با هدف بررسی عوامل موثر بر اشتغال به کار متناسب با رشته تحصیلی در دانش آموختگان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام شد.

روش مطالعه: این مطالعه توصیفی - تحلیلی مقطعی، در سال ۱۳۹۲ بر روی کلیه دانش آموختگان مقطع کارشناسی (روزانه، شبانه، پیوسته، ناپیوسته) پرستاری (۴۰۶) نفر که در فاصله ی سال های ۹۰-۱۳۸۶ از دانشکده پرستاری و مامایی قزوین فارغ التحصیل شده اند، انجام شد و اطلاعات از طریق پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن تایید شده از سه طریق (تماس تلفنی با ضبط مکالمات، مراجعه حضوری و پست الکترونیک) تکمیل شد و داده های مربوط به ۳۰۱ دانش آموخته توسط نرم افزار SPSS ۱۹ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنی داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: نتایج نشان داد (۸۳/۵ درصد) دانش آموختگان، شاغل در بخش های بهداشتی درمانی دولتی به عنوان پرستار و (۳۸/۶ درصد) به صورت استخدام پیمانی بودند. به طور متوسط دانش آموختگان بعد از ۴/۶±۰/۶۱ ماه طرح نیروی انسانی و بعد از ۱/۶±۰/۹۵ ماه از پایان طرح، شروع به کار مجدد نموده بودند. مهمترین دلایل عدم اشتغال در بین فارغ التحصیلان بیکار، سختی کار (۸۴ درصد) و مشکلات شخصی و خانوادگی (۵۶ درصد) بود. اکثر دانش آموختگان از شغل پرستاری رضایت متوسطی داشتند که مهمترین دلیل عدم رضایت از شغل

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

۲۵ نفر (۴۰٫۶ درصد) زن و از مجموع ۱۱۵ نفر دانشجوی مورد مطالعه ۴۵ نفر مذکر (۳۹ درصد) و ۷۰ نفر (۶۱ درصد) مونث بوده اند. ۱۳٫۸ درصد اعضای هیات علمی و ۶٫۷ درصد دانشجویان دوره آموزش کارآفرینی را گذرانده اند. ۶۳٫۲ درصد اعضای هیات علمی و ۷۳ درصد دانشجویان به سؤال تجربه و یا قصد ایجاد کسب و کار خصوصی پاسخ مثبت داده اند. در پاسخ به سئوالات مولفه کارآفرینی تفاوت معنی دار از نظر جنسیت وجود نداشت. نتیجه گیری: اعضای هیات علمی نقش دانشکده در ایجاد مهارت کارآفرینی را در حیطه های افعال سازمانی، نگرش فردی، انعطاف پذیری و فرهنگ کارآفرین و دانشجویان در حیطه های افعال سازمانی، نگرش فردی، انعطاف پذیری و رهبری کارآفرین موثر می دانند.

کلید واژه ها: مهارت کارآفرینی، دانشجویان پزشکی، اعضای هیات علمی، دانشکده پزشکی

مقایسه نظرات اعضای هیات علمی و دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران در رابطه با نقش دانشکده در ایجاد توانایی مهارت کارآفرینی در حوزه سلامت

محمد رضا شریف کاظمی

مقدمه: تحولات پرشتاب دنیای کنونی سیاستگذاران را برآن داشت تا الگوی توسعه کشور را مبتنی بر فراگیری مهارت کارآفرینی بنانهند. امروزه صاحب نظران یادگیری مهارت کارآفرینی را فرآیند بلندمدت آموزشی و مستلزم برنامه ریزی منسجم در نظام آموزش عالی می دانند. در کشور ما نیز توسعه آموزش پزشکی در دهه های اخیر موجب شده تعداد فارغ التحصیلان رشته های علوم پزشکی جویای کار افزایش یافته و فرصتهای محدود اشتغال پاسخگوی نیاز فعلی نباشد. از این رو لازم است دانشگاه ها و مراکز آموزشی نسبت به پرورش قابلیت های کارآفرینی دانشجویان به عنوان سرمایه های بنیادی و بارز همت گمارده و با توسعه کارآفرینی و زمینه ایجاد اشتغال و توسعه اثربخش را فراهم نمایند. این پژوهش با هدف بررسی نقش دانشکده پزشکی در ایجاد مهارت کارآفرینی انجام گرفته است. مواد و روش ها: این مطالعه یک پژوهش تحلیلی- توصیفی است که در نیمسال اول تحصیلی ۹۴-۹۵ در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شده است. جامعه پژوهش در این مطالعه اعضای هیات علمی گروه های علوم پایه و دانشجویان دوره استاژری دانشکده پزشکی می باشد. نمونه مطالعه در گروه اعضای هیات علمی شامل ۸۲ نفر است که به روش سرشماری انتخاب شده اند. در گروه دانشجویان حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکوران و ضریب اطمینان ۹۵ درصد تعداد ۱۳۲ نفر محاسبه و به روش تصادفی منظم انتخاب شده است. داده های پژوهش با استفاده از پرسشنامه کارآفرینی مارگارت هیل که مشتمل بر ۴۸ سؤال در ۶ حیطه افعال سازمانی، نگرش فردی، انعطاف پذیری، وضعیت پاداش، رهبری کارآفرین و فرهنگ کارآفرینی است گردآوری شده است. یافته ها: از مجموع ۶۱ نفر عضو هیات علمی مورد مطالعه در این پژوهش ۳۶ نفر (۵۹٫۴ درصد) مرد و

حرکت بسوی دانشگاه های نسل سوم با رویکرد: استفاده از

پتانسیل بخش غیر دولتی در آموزش علوم پزشکی

بهر روز پور آقا، مهدی طیبی آراسته، حمید درفشی

مقدمه: خصوصی سازی در آموزش عالی، به فرآیند یا گرایشی اطلاق می شود که در قالب آن دانشگاه ها و دانشکده های آموزش عالی دولتی؛ منش ها و هنجارهای عملی مربوط به بخش خصوصی را پیش بگیرند. خصوصی سازی در آموزش عالی شامل یک سری از فعالیت هایی است که باعث می شود تا دانشگاه ها تصدی گری دولت را کاهش؛ و تامین مالی از منابع غیر دولتی را افزایش دهند. این مطالعه به بررسی وضعیت خصوصی سازی در دنیا، انواع روش ها، راهکارها و موانع خصوصی سازی در آموزش علوم پزشکی پرداخته است.

روش کار: از آنجا که خصوصی سازی به روش صحیح یکی از سیاست های مهم معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در قالب بسته های تحول و نوآوری در آموزش است؛ این مطالعه مروری است بر منابع مختلف علمی در مورد خصوصی سازی و استفاده از منابع غیردولتی در اداره موسسات آموزش علوم پزشکی و آموزش عالی در کشورهای مختلف دنیا که در قالب ماموریت های اصلی

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

آموزشی است. در سال‌های اخیر نیاز به طراحی مدل‌های با تمرکز بیشتر بر آموزش مورد تاکید بوده است. در ایران نیز پس از گسترش رشته‌های مرتبط با سلامت در کشور و توسعه دانشگاه‌های علوم پزشکی، ارتقاء کیفیت موسسات آموزشی مورد توجه قرار گرفت. از آنجا که دانشگاه‌های علوم پزشکی در ایران علاوه بر آموزش و پژوهش، ارائه‌کنندگان خدمات سلامت نیز هستند نیاز به رویکرد همه‌جانبه‌گر در ارزیابی آنها وجود دارد. با هدف ارائه مدلی همه‌جانبه نگر جهت ارزیابی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور طرح راد طراحی و اجرا گردید.

مواد و روش‌ها: شاخص‌های ارزیابی همه‌جانبه‌نگر آموزش علوم سلامت با روش دلفی و با برگزاری پنل متخصصان طراحی شدند. شاخص‌ها بر اساس فرآیندهای کلان درون دانشگاهی مشترک و با در نظر گرفتن درون دادها و برون‌دادها طراحی شدند. در طراحی شاخص‌ها عملی بودن ارزیابی، ساده و روان بودن فرآیند ارزیابی، قابل ارتقاء بودن، مبتنی بودن بر اصول و مستندات علمی، تناسب با مختصات کشور و بحث ادغام مورد توجه قرار گرفت. بیست شاخص عمده طراحی شد که در ۵ حیطه قرار گرفتند که شامل تلاش دانشگاه‌ها برای توسعه علوم سلامت، اجرای صحیح فرآیندهای حاکمیتی، مدیریت امور آموزشی، توسعه کیفی آموزش و توجه به برنامه‌های کلان آموزش کشور بودند. به منظور ایجاد رقابت و دادن شانس به دانشگاه‌های کوچک‌تر برخی از شاخص‌ها که تحت تاثیر بزرگی دانشگاه و تعداد اعضای هیئت علمی بود به وسیله ضریبی محاسبه شده بر اساس تعداد و رتبه اعضای هیئت علمی تعدیل شدند. نتایج: نتایج دو دور برگزاری طرح راد نشان داد که دانشگاه‌های علوم پزشکی تلاش قابل توجهی برای ارتقاء فرآیندهای مورد بررسی در طرح راد داشتند. بیشترین رشد دانشگاه‌ها در دو دوره در شاخص‌های توسعه کمی و کمترین پیشرفت در نگاه برنامه محور و توجه به برنامه‌های بلند مدت آموزشی کشور بود. فرآیندهای حاکمیتی در فاصله دو دوره بهبود قابل توجهی داشتند و سازکارهای اجرای آنها ارتقاء یافته بود. در مدیریت آموزش رشد دانشگاه‌های کوچک‌تر قابل توجه تر از دانشگاه‌های بزرگ بود. در شاخص‌های توسعه کیفی نیز نتایج نشان داد که دانشگاه‌ها نیاز به تلاش بیشتری داشتند.

نتیجه‌گیری: نتایج برگزاری دو دوره طرح راد نشان داد که طراحی شاخص‌های متمرکز بر آموزش با رویکردی همه‌جانبه نگر با در نظر

قطب ۶ آمایش منطقه ای تهیه شده است. در این مطالعه شاخص‌های مختلف آموزش در کشورهای پیشرفته دنیا مورد توجه و بررسی قرار گرفته است. و در پایان مزایا و معایب؛ موانع و راهکارهای خصوصی سازی در آموزش عالی مورد بررسی و طبقه بندی قرار گرفته است.

یافته‌ها: یافته‌های این مطالعه نشان داد که خصوصی سازی در تمام جوامع و کشورها پاسخی یکسانی نداده و نتایج آن در طیفی قرار دارد که یک سر آن موفق و سر دیگر آن ناموفق بوده است. در این مطالعه مشخص شد که دامنه تامین مالی آموزش عالی از بخش غیر دولتی از صفر درصد تا ۷۴ درصد در کشورهای مختلف متغیر بوده است. مهم‌ترین اهداف خصوصی سازی در آموزش عالی ایران؛ دور شدن از سرمایه گذاری دولتی، تمرکز بیشتر بر تصمیم‌گیری در داخل دانشگاه، افزایش استقلال علمی و توسعه منابع مالی خصوصی و ارتقای سطح و کیفیت فعالیت و کاهش هزینه بوده و مهمترین موانع آن در قالب موانع قانونی، موانع اقتصادی، موانع ساختار اداری و موانع سیاسی قابل دسته بندی است.

بحث و نتیجه‌گیری: موسسات آموزش عالی با توجه به اهداف خود می‌توانند استفاده از منابع غیر دولتی را در قالب؛ عرضه عمومی سهام، عرضه مستقیم سهام، فروش دارایی‌ها، تجدید سازمان و تفکیک واحدها، سرمایه گذاری جدید بخش خصوصی، واگذاری به مدیریت و کارکنان؛ یا اعضای هیئت علمی، قراردادهای اجاره، قراردادهای پیمان مدیریت و قراردادهای خرید خدمات استفاده نمایند. لیکن تعیین کننده روش مورد استفاده برای خصوصی سازی و استفاده از منابع غیر دولتی از طریق اهداف خصوصی سازی میسر خواهد شد.

کلید واژه‌ها: خصوصی سازی، موسسه، آموزش پزشکی، نسل سوم

رتبه بندی آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور با رویکرد

همه جانبه نگر

علی اکبر حقدوست، فرنگیس شوقی شفق اریا، هادی رنجبر

مقدمه: در دو دهه گذشته نظام‌های متعدد رتبه‌بندی در سراسر جهان شکل گرفته‌اند و مورد توجه بوده‌اند. هرچند بسیاری از این نظام‌ها موسسات آموزشی را رتبه‌بندی می‌کنند اما تمرکز آنها کمتر بر ابعاد

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Education
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

meduc17.behdasht.gov.ir

قابلیت اتکا (Dependability) و قابلیت تایید (Conformability) پیشنهاد شده توسط لینکلن و گوبا استفاده نمودیم.

یافته‌ها: در مجموع ۲۰ دانشجوی دکتری تخصصی در ۴ گروه متمرکز در این مطالعه شرکت کردند. تفسیر داده‌ها نشان‌دهنده گستردگی و تنوع دیدگاه‌های شرکت کنندگان در خصوص مفهوم عدالت آموزشی بود. در مجموع مفاهیم حاصل در ۳ طبقه اصلی، ۹ طبقه فرعی و ۴ زیرطبقه جای گرفت. ضرورت وجود آموزش عادلانه مفهوم اصلی استخراج شده از نتایج بود که اولین طبقه ما را شکل داد. سایر طبقات، پژوهش عدالت محور و مدیریت عادلانه منابع بود. طبقه آموزش عادلانه دارای ۵ طبقه فرعی با عناوین، برنامه درسی کارآمد، رشد و بالندگی یادگیرنده، عدالت اساتید، ارزشیابی عادلانه و جو سرشار از عدالت بود. زیرطبقات استاد توانمند، جذب استاد کارآمد، خلق فرصت‌های یادگیری و منش معلمی در طبقه فرعی عدالت اساتید جای گرفتند. طبقات فرعی توانایی در هدایت تحقیقات و منابع مالی تحقیقات دانشجویی در طبقه اصلی پژوهش عدالت محور جای گرفته و طبقه اصلی مدیریت عادلانه منابع شامل دو طبقه فرعی توزیع عادلانه امکانات و تجهیزات و تخصیص منابع مالی بود.

بحث و نتیجه‌گیری: از آنجا که فراگیران دوره‌های تحصیلات تکمیلی، ضمن گذراندن مقاطع تحصیلی متفاوت در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی تجارب متنوعی کسب نموده‌اند، بهره‌گیری از نقطه نظرات و دیدگاه‌های آنان در خصوص مولفه‌های اثرگذار در عدالت آموزشی، می‌تواند یاری‌گر برنامه‌ریزان حوزه آموزش در خصوص برنامه‌ریزی جهت پیاده‌سازی عدالت در آموزش و به دنبال آن اتخاذ راهبردهای صحیح جهت ارتقا یادگیری و ایجاد رضایت در تحصیل بوده که خود منجر به خودشکوفایی، خلاقیت، ابداع و در نتیجه ارتقای کیفیت آموزش عالی در سطح دانشگاه خواهد شد.

کلید واژه‌ها: عدالت آموزشی، تحصیلات تکمیلی، علوم پزشکی

عوامل موثر در انتخاب رشته تخصصی دندانبپزشکی در

دستیاران دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپوراهواز

عبدالحسین شکورنیا، مرتضی گوران

گرفتن مختصات آموزشی کشور و ارزیابی دانشگاه‌ها به وسیله آنها در کنار ایجاد انگیزش و حس رقابت سبب بهبود فرآیندهای کلان آموزشی و ارتقاء آنها می‌شود. با توجه به ادغام بودن آموزش علوم پزشکی و ارائه خدمات می‌توان از ظرفیت این مدل بومی و چند بعدی در پایش اثربخشی آموزش در طرح تحول در نظام سلامت بهره برد.

کلید واژه‌ها: رتبه بندی، آموزش پزشکی، تحول سلامت، تحول در آموزش پزشکی

آموزش عادلانه از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی: یک

مطالعه کیفی

نیکو یمانی، ماریا شاطر جلالی، بتول اقبالی

زمینه و هدف: یکی از شاخص‌های مهم توسعه جوامع انسانی عدالت است و عدالت آموزشی از مهم‌ترین ابعاد آن به شمار می‌رود. وجود شرایط عادلانه در محیط‌های دانشگاهی، نقش بسزایی در اثربخشی برنامه‌های آموزشی داشته و به نظر می‌رسد عدالت برای فراگیران زمانی محقق شود که از طریق درون‌داده‌ها و فرایندهای جاری در محیط آموزشی، قادر باشند به اهداف علمی و آموزشی، اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی دست یابند. این مطالعه با هدف کشف نگاهی جدید به موضوع عدالت آموزشی و درک از میزان تحقق عدالت از دیدگاه دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی دانشکده پزشکی و راهکارهای پیاده‌سازی آن در محیط آموزشی انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر از نوع کیفی و به شیوه تحلیل محتوای متعارف است. مشارکت‌کنندگان دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده پزشکی اصفهان بوده که به صورت هدفمند و با تنوع جنسیتی انتخاب شدند. جمع‌آوری اطلاعات در گروه‌های متمرکز با مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته و با سؤال کلی " مفهوم عدالت و بی‌عدالتی در آموزش از دیدگاه شما چیست؟" انجام شد و تا اشیاع داده‌ها ادامه یافت. مصاحبه‌های گروه متمرکز بعد از پیاده شدن، به روش تحلیل محتوا آنالیز شد. مراحل تجزیه و تحلیل محتوا شامل سه مرحله اصلی آماده‌سازی داده‌ها، سازمان‌دهی داده‌های کیفی و گزارش روش و یافته‌ها بود. به منظور تعیین صحت و استحکام داده‌ها، از چهار محور قابلیت اعتبار (Credibility)، قابلیت انتقال (Transferability)،

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

($p=0/0001$).

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که دو عامل "کسب دانش بیشتر و توانایی انجام کار بهتر" و "منزلت اجتماعی و درآمد بالا" در انتخاب تخصص دندانپزشکی اهمیت بالاتری داشته است. با توجه به نقش دندانپزشکان در ارتقاء و بهبود سلامت جامعه، شناسایی انگیزه ها و عوامل موثر بر انتخاب رشته تخصصی دستیاران می تواند برای مسئولین مربوطه در تعیین راهبردهای مناسب جهت ارتقای سطح آموزش و بهداشت در جامعه کمک کند.

کلید واژه ها: عوامل موثر، انتخاب تخصص، دستیار دندانپزشکی، اهواز

نقش رتبه بندی دانشگاههای علوم پزشکی در تحول و نوآوری آموزش علوم پزشکی در ایران

دکتر بیژن گرایی، دکتر سیاوش مرادی، سحر دباغی، عاطفه ذبیحی، دکتر یاسر قاسمی

مقدمه و هدف: دانشگاهها مشابه هر نوع سازمانی برای نوآوری و تحول در برنامه ها، سیاست ها و رویه های خود نیازمند مدلی مناسب برای ارزیابی عملکرد و حضور موفق در دنیای پرقابلهای جهان کنونی می باشند، زیرا تحقق تعالی سازمانی دانشگاهها، بدون وجود یک مدل جامع مبتنی بر داده ها، فرآیندها، استانداردها و پیامدها و با هدف ارزیابی و بازنگری برنامه ها امکان پذیر نبوده و دانشگاهها نمیتوانند بدون توجه به نتایج حاصل از فعالیت ها، مدیریت مؤثر خود را بر اجرای برنامه ها اعمال نمایند. لذا در راستای ارتقای انگیزش و تقویت روحیه رقابت سازنده و هم افزا در میان دانشگاهها از جمله دانشگاههای علوم پزشکی کشور، داشتن مدل مناسب و جامع برای رتبه بندی آموزشی آنها الزامی می باشد. تدوین برنامه های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی و لزوم پیش روند اجرای این برنامه ها در دانشگاهها انجام ارزیابی عملکرد و رتبه بندی دانشگاههای علوم پزشکی را جدی تر کرده و لذا ارزیابی مدل موجود رتبه بندی آموزشی دانشگاههای علوم پزشکی کشور به لحاظ شناسایی میزان قابلیت مدل پیاده سازی و استقرار اهداف بسته های طرح تحول و نوآوری

مقدمه: مسئولیت پذیری حرفه ای کادر مراقبت های بهداشتی بویژه دندانپزشکان و پزشکان، برای حفظ و ارتقای سلامت عمومی مردم تاکید زیادی می شود. از آنجایی که انگیزه یکی از عوامل مهم در موفقیت تحصیلی و حرفه ای افراد می باشد توجه به عوامل موثر بر انگیزه دندانپزشکان به عنوان نیروی تاثیر گذار بر سلامت جامعه اهمیت زیادی پیدا کرده است. این مطالعه با هدف بررسی انگیزه های دستیاران دندانپزشکی در انتخاب رشته تخصصی در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در سال ۹۴-۱۳۹۳ انجام گرفت.

روش ها: این مطالعه توصیفی-مقطعی بر روی کلیه دستیاران تخصصی رشته های دندانپزشکی (۸۹ نفر) انجام شد، ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته ای مشتمل بر ۱۶ سوال در باره علل و عوامل موثر در انتخاب رشته بود. روایی پرسشنامه از طریق نظرخواهی از اساتید و کارشناسان تایید و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ تعیین گردید. تحلیل داده ها با استفاده از روش های آمار توصیفی و استنباطی نظیر آزمون t مستقل و آنووا انجام شد.

نتایج: در مجموع ۷۵ دستیار (۳۱ پسر، ۴۳ دختر) با میانگین سنی $30/8 \pm 3/7$ پرسشنامه ها را تکمیل نمودند. بر اساس میانگین نمره، مهم ترین عوامل موثر در انتخاب تخصص دندانپزشکی عبارت بودند از: کسب دانش بیشتر و توانایی انجام کار بهتر (۴/۲۸)، منزلت اجتماعی و درآمد بالا (۳/۸۷)، کمک به مردم و ارتقای سطح بهداشت (۳/۳۱) و راحتی و نداشتن استرس شغلی (۳/۱۳). در بررسی ابعاد موثر در انتخاب رشته بین دوجنس تفاوت معنی داری مشاهده نشد. اما بین عوامل موثر بر انتخاب رشته و وضعیت تاهل تفاوت معنی دار بود. و برای دستیاران مجرد عامل راحتی و نداشتن استرس در انتخاب رشته دارای اهمیت بالاتری داشت ($p=0/028$). مقایسه میانگین نظرات دستیاران به تفکیک سال ورود به دانشگاه نیز نشان داد که بجز در عامل "کسب دانش بیشتر و توانایی انجام کار بهتر" که بین نظرات دستیاران تفاوت معنی دار وجود داشت، در بقیه عوامل بین میانگین نظرات دستیاران ورودی سال های مختلف تفاوت معنی دار آماری وجود نداشت. کسب دانش بیشتر و توانایی انجام کار بهتر از نظر دستیاران سال ۴ در مقایسه با دستیاران سال ۱ از اهمیت بالاتری برخوردار بوده است (به ترتیب با میانگین ۴/۸۰ در مقابل ۴/۰۷؛

17th National Medical Education Congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

که از این میان دو حیطه فرعی راه اندازی رشته های جدید و عملکرد مرکز توسعه نقش تعیین کننده داشتند.

بحث و نتیجه گیری: نتایج حاکی است که هیچ یک از دانشگاههای پنج رتبه برتر، نتوانستند در بیش از یک حیطه رتبه اول را کسب نمایند و در حیطه مدیریت آموزش هیچ یک از سه دانشگاه برتر کشوری، قادر به کسب رتبه اول تا سوم نشدند. از طرف دیگر، یافته ها حاکیست، در این مدل بعضی از حیطه ها در کسب رتبه برتر در دانشگاهها نقش موثرتر و بیشتری داشتند و مواردی نیز فاقد تاثیرگذاری لازم در فضای رقابتی بین دانشگاهها بودند که به نظر می رسد میزان این تاثیرگذاری همراستا با نقشه جامع علمی کشور نمی باشد. هم چنین با مروری بر بسته های عملیاتی دوازده گانه طرح تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی کشور، و بر اساس تحلیل داده های به دست آمده از مرحله دوم مدل رتبه بندی آموزشی دانشگاههای علوم پزشکی کشور در می یابیم که اجزا این مدل قادر به تامین فضای رقابتی مناسب و ایجاد تحرک برای پیاده سازی همه بسته های دوازده گانه نمی باشد و لازم است برای تامین همه جانبه اهداف طرح تحول آموزش علوم پزشکی، نسبت به اجزا مدل بازاندیشی مجدد صورت گیرد.

واژگان کلیدی: رتبه بندی آموزشی، دانشگاههای علوم پزشکی، تحول و نوآوری

کلید واژه ها: تحول و نوآوری، رتبه بندی آموزشی دانشگاه، تعالی دانشگاه، مدیریت عملکرد دانشگاه

تعهد حرفه ای و پروفشنالیسم دانشجویان پرستاری پس از

اجرای مینی تور بیمارستانی

طاهره توفیقیان

مقدمه: ایجاد و تأثیرگذاری بر شکل گیری شخصیت حرفه ای و رفتارهای مرتبط با حرفه ای گری یکی از پرچالش ترین و مشکل ترین مواردی است که آموزش پزشکی با آن روبروست. تعداد زیادی از دانشکده های پزشکی برخلاف دانشکده های پرستاری دروس ویژه ای حرفه ای گری در برنامه چهارساله پزشکی خود در نظر می گیرند. برای

آموزش علوم پزشکی، از اهمیت بالایی برخوردار می باشد.

روش کار: در این مطالعه کتابخانه ای از نوع تصیفی - تحلیلی، حیطه های اصلی و فرعی مدل منتخب رتبه بندی آموزشی دانشگاههای علوم پزشکی بر پایه اطلاعات مربوط به ۵۷ دانشگاه کشور بررسی شد. منبع داده ها معاونت آموزشی وزارت بهداشت می باشد. برای تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی و آزمون همبستگی استفاده شد.

یافته ها: مدل استفاده شده دارای پنج حیطه می باشد (۱) توسعه کیفی آموزش با زیرحیطه های پنج گانه (۲) توسعه کمی آموزش با زیرحیطه های سه گانه (۳) حاکمیتی با زیرحیطه های هفتگانه (۴) مدیریت آموزش با زیرحیطه های سه گانه (۵) حرکت در راستای نقشه جامع علمی کشور با زیرحیطه های دوگانه. حیطه حاکمیتی بالاترین وزن به میزان ۲۵ از ۱۰۰ و حیطه حرکت در راستای نقشه جامع علمی کشور با کمترین وزن به میزان ۱۵ از ۱۰۰ و حیطه های توسعه کمی آموزش، توسعه کیفی آموزش و مدیریت آموزش دارای وزن برابر و هر کدام ۲۰ از ۱۰۰ می باشند. رتبه اول با امتیاز تراز شده ۱۰۰ در حیطه توسعه کمی آموزش به دانشگاه شهید بهشتی، در حیطه حاکمیت به دانشگاه گلستان، در حیطه مدیریت آموزش به دانشگاه قم، در حیطه توسعه کیفی آموزش به دانشگاه اصفهان و در حیطه حرکت در راستای نقشه جامع علمی کشور به دانشگاه شیراز تعلق گرفت. هم چنین در حیطه توسعه کمی آموزش تعداد ۱۲ دانشگاه، در حیطه حاکمیت ۲۶ دانشگاه، در حیطه مدیریت آموزش ۴۸ دانشگاه و در حیطه توسعه کیفی آموزش ۲۱ دانشگاه و نهایتاً در حیطه حرکت در راستای نقشه جامع علمی کشور فقط ۶ دانشگاه توانستند امتیاز تراز شده بالاتر از ۵۰ را کسب نمایند. تحلیل همبستگی امتیاز نهائی تراز شده و محاسبه ضریب تعیین (R^2) در ده دانشگاه برتر حاکی از آن است که حیطه توسعه کمی آموزش با ضریب تعیین ۰/۶۲، بالاترین مقدار و حیطه مدیریت آموزش با ضریب تعیین ۰/۵۲، در رتبه دوم و توجه به اهداف نقشه جامع علمی کشور با ضریب تعیین ۰/۴، در رتبه سوم قرار دارد. وقتی هر یک از حیطه های اصلی، به تفکیک زیر حیطه های فرعی مورد تحلیل قرار گرفت نتایج حاکی است که مجموعه زیر حیطه های عملکرد کلیدی مرکز توسعه، راه اندازی رشته های جدید، ثبات مدیریت و قبولی در مقاطع بالاتر تقریباً ۶۵٪ از کل قابلیت احراز رتبه برتر را به خود اختصاص داده اند

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزش

meduc17.behdasht.gov.ir

شده نظام آموزش علوم پزشکی ایران

صدف جزایری

مقدمه: سازمان بهداشت جهانی بر این باور است که برقراری سلامت در جوامع بدون همراهی حوزه آموزش امکان پذیر نمی‌باشد. فدراسیون جهانی آموزش علوم پزشکی (WFME) به عنوان متولی آن به ارائه پیشنهادات و دستورالعمل‌های متعدد با تمرکز بر اعتبار بخشی مراکز آموزشی در سه حیطه دانشجو، استاد و برنامه آموزشی پرداخته است. از مزایای استانداردسازی می‌توان به موارد: ۱- مشوقی برای توسعه؛ ۲- پایه ای برای ارتقای ملی؛ ۳- چارچوب سازی در اصول پایه آموزش پزشکی؛ ۴- ایجاد شانس و موقعیت آموزش و تحقیق؛ ۵- تسهیل در امر تغییر و نوآوری در آموزش؛ ۶- ابزاری برای درآمد زایی؛ ۷- تسهیل گر در امر تبادل دانشجو، استاد و برنامه آموزشی؛ ۸- پایه ای در امر اعتبار بخشی جهانی اشاره نمود. سیاستها و جهت گیری های کلی نظام آموزش علوم پزشکی به عنوان متولی اجرای اهداف منعکس شده در چشم انداز آموزش عالی در حوزه سلامت، «کسب مرجعیت علمی در حوزه علوم سلامت در منطقه در افق ۱۴۰۴»، «وسند بینش و ارزش های آموزش عالی در حوزه سلامت موظف به برنامه ریزی دقیق راهبردی عملیاتی شناخته شده است. گسترش روز افزون ارتباطات موجب بروز حیطه های جدید فعالیت های بین رشته ای و درون رشته ای در حوزه علوم پزشکی گردیده است. به سختی می‌توان انتظار داشت که یک بیماری و یا مشکل بهداشتی تنها در یک محدوده جغرافیایی از جهان محدود بماند. از سوی دیگر این متقاضیان تحصیل در حرف پزشکی بدلائیل متعدد (مانند: هزینه تحصیلی، کیفیت آموزش، شانس ورود به دوره و ...) جهت ادامه تحصیل از شهر، منطقه و یا حتی کشور خود مهاجرت می‌کنند. پس از فراغت از تحصیل نواسانات حاکم بر بازار کار گروه پزشکی نیز یکی از علل مهاجرت آنان و اشتغال به کار در نقاطی غیر از محل تحصیل شناخته می‌گردد. لذا تدوین و برقراری نظام آموزش پزشکی مبتنی بر استانداردهای بین المللی و منتشره از سوی WHO و WFME دروازه های جدیدی از تبادل نیروی انسانی و علم را در حیطه علوم پزشکی بر روی کشور ایران باز می‌کند.

روش مطالعه: بررسی و تحلیل مفهوم مستندات، اقدامات و چارچوب های سیاستی در ایران و نیز تحلیل گزارشات سازمان جهانی بهداشت

آموزش حرفه‌ای گری، مینی‌تور بیمارستانی از جمله روش‌هایی است که به نظر می‌رسد با فراهم آوردن موقعیت‌هایی به منظور مشارکت در ارائه خدمات اجتماعی برای دانشجویان، تاکید بر ارتباط میان پرستار و بیمار، بحث مبتنی بر مورد که بر رفتارهای حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای هر دو تمرکز دارد، برای آشنا کردن دانشجویان در سال‌های ابتدایی با اصول حرفه‌ای گری پرستاری مناسب است. لذا این مطالعه با هدف بررسی میزان تعهد حرفه‌ای و پروفشنالیسم دانشجویان پرستاری پس از اجرای مینی‌تور بیمارستانی انجام شد.

روش کار: در این مطالعه نیمه‌تجربی، ابتدا به صورت سرشماری تمام دانشجویان پرستاری ترم ۳ و ترم ۸ دانشگاه علوم پزشکی سبزوار (در مجموع ۷۰ نفر) در سال ۱۳۹۴ انتخاب شدند و مداخله مینی‌تور بیمارستانی برای دانشجویان پرستاری ترم ۳ که اولین مواجهه بالینی خود را تجربه می‌نمودند برگزار شد و در ۳ روز، هر روز ۵ ساعت دانشجویان با بخش‌های مختلف بیمارستان، شرایط، نوع بیماران، مهارت‌ها و دانش مورد نیاز برای کار در هر بخش به صورت کلی آشنا شدند و گزارش کار خود را به صورت پروژه ارائه دادند، آن‌ها در گزارش ارائه شده باید مجموع صلاحیت‌های حرفه‌ای مورد نیاز در هر بخش به صورت مجزا و سپس مشترک با سایر بخش‌ها را مطرح می‌نمودند. برای دانشجویان ترم ۸ مداخله‌ای صورت نگرفت و صرفاً صلاحیت حرفه‌ای ایشان که تحت آموزش رایج قرار گرفته بودند مورد بررسی قرار گرفت. پرسشنامه صلاحیت حرفه‌ای پرستاران در ۵ گویه و با مقیاس لیکرت ۵ تایی قبل و یک ماه پس از پایان مداخله توسط دانشجویان تکمیل گردید. تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS ۱۱/۵ و آزمون‌های تی‌مستقل، تی‌زوجی، ویلکاکسون، من‌ویتنی و مجدور کای انجام شد.

یافته‌ها: ۲۳ نفر از دانشجویان پسر و ۴۷ نفر دختر بودند. میزان تغییر نمره کسب شده صلاحیت حرفه‌ای در گروه مینی‌تور بیمارستانی (۴۳/۴±۱۳/۱) بیشتر از گروه مرسوم (۱۴/۳±۴/۰) بود که از لحاظ آماری نیز این تفاوت معنی‌دار بود (P=۰/۰۰۱).

کلید واژه‌ها: صلاحیت حرفه‌ای، مینی‌تور بیمارستانی، دانشجویان پرستاری، آموزش

بین الملل سازی آموزش، از نظریه تا عمل: ماموریت باز تعریف

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

بیمارستان های منتخب تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی یزد انجام پذیرفته است. و در آن ۲۶۱ نفر از بیماران بطور نمونه گیری هدمند از طریق پرسشنامه سروکوال در ۲ مرحله قبل از مراقبت و بعد از مراقبت مورد مطالعه قرار گرفتند. در این مطالعه در همه ابعاد کیفیت، شکاف منفی مشاهده شد. شکاف کلی کیفیت (۰/۷۰۷۴-) می باشد که بیشترین شکاف کیفیت در بعد پاسخگویی (۰/۸۰۸۴-) و کمترین شکاف کیفیت در بعد تضمین (۰/۶۱۴۰-) مشاهده شد. در نتیجه وجود شکاف منفی در تمام ابعاد کیفیت بیمارستان های مورد بررسی نشان دهنده این است که در هیچ یک از ابعاد کیفیت، انتظارات دریافت کنندگان به طور کامل برآورده نشده است. در این خصوص ابزار کیفیت خدمات (سروکوال) می تواند بیمارستان ها را در شناسایی ابعاد مهم خدمت و حوزه های نیازمند اصلاح از نظر دریافت کنندگان خدمت کمک نماید.

کلید واژه ها: کیفیت خدمات ، ، سروکوال ، ، ادراکات ، ، انتظارات ، ، بیمارستان

مفهوم سازی و مدل سازی واژه " عدالت آموزشی "

مرضیه دشتی رحمت آبادی

زمینه و هدف: یکی از مؤثرترین راه های تحقق عدالت اجتماعی تأمین فرصت های یکسان برای دسترسی عموم افراد جامعه به آموزش است. همه آحاد انسانی حق دارند از آموزش یکسان برخوردار گردند. هدف این پژوهش مفهوم سازی و مدل سازی واژه "عدالت آموزشی" است.

روش: پژوهش حاضر در سال ۱۳۹۴ انجام و تمامی مولفه های عدالت آموزشی با روش کیفی Concept analysis تحلیل شد. نتیجه ی نهایی کنترل معتبر و عملیاتی سازی واژه مذکور است که برای تحلیل، مراحل نه گانه مک کنا (McKenna) به کار رفته است. اطلاعات کدگذاری و دسته بندی شده و زیر سازه های مرتبط با واژه ی "عدالت آموزشی استخراج شده است.

نتایج: با طبقه بندی داده ها، ۵ طبقه تفکیکی مجزا به دست آمد و لذا ویژگی های معرف "عدالت آموزشی" را در پنج مورد: خاستگاه ارزشی ،

WHO و فدراسیون بین المللی آموزش پزشکی WFME در زمینه بین الملل سازی آموزش علوم پزشکی یافته ها و تحلیل: با توجه به ادغام حیطه درمان و آموزش در ایران فضا برای بین الملل سازی آموزش علوم پزشکی مستعد می باشد. فعالیت های زمینه ای متعددی از جمله طرح رفرم در آموزش پزشکی عمومی، بازبینی و تطبیق برنامه های آموزشی در مقاطع مختلف و رشته های متعدد با استانداردهای بین المللی، ایجاد سازکار ارزیابی و اعتباربخشی مراکز آموزشی در دبیرخانه شوراها، آموزش پزشکی عمومی، دندانپزشکی، داروسازی، علوم پایه و تخصصی در وزارت متبوع بنابر استانداردهای تعریف شده در سه حیطه دانشجو، استاد و برنامه آموزشی مبتنی بر استانداردهای تعریف شده را می توان عنوان نمود. تدوین قوانین و دستورالعمل های بالادستی نیز به منظور ارائه مسیر راهبردی به عنوان موضوع تسهیل گر دارای اهمیت است.

بحث و نتیجه گیری: در حال حاضر ایران توانسته است براساس استانداردهای سازمانهای جهانی در منطقه خاورمیانه در آموزش علوم پزشکی پیشرفت نموده و مسیر ایجاد زیر ساخت های بین الملل سازی آموزش علوم پزشکی را با قدرت و بدرستی طی نماید. آنچه هدف این برنامه است تغییر و ارتقا در آموزش پزشکی و تبدیل ماهیت آن از یک آموزش منطقه ای و مناسب برای محدوده خاص جغرافیایی به تربیت دانشجو با قابلیت تطبیق با استانداردهای بین المللی با قابلیت ارائه خدمت در تمامی نقاط جهان می باشد.

کلید واژه ها: بین المللی سازی ، آموزش پزشکی ، اعتبار بخشی ، استاندارد سازی

سنجش کیفیت خدمات بیمارستان های منتخب تحت پوشش

دانشگاه علوم پزشکی یزد با استفاده از مدل

سروکوال (Servqual)

روح اله عسکری

شناخت ادراک ها و انتظارات مشتریان اولین گام ارتقای کیفیت می باشد. و ارزیابی کیفیت خدمات نه تنها برای درک کیفیت زندگی افراد بلکه برای بهبود ارائه خدمات مجدد نیز ضروری است. لذا این مطالعه با هدف تعیین شکاف میان ادراکات و انتظارات بیماران از کیفیت خدمات

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

پژوهش مشتمل بر کلیه اعضای هیات علمی دانشگاه از مرتبه مربی تا استاد تمام بود که با روش در دسترس تعداد یکصد و یازده نفر به عنوان نمونه پژوهشی در این مطالعه شرکت کردند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد که دارای دو بخش الف) دموگرافیک (۵ گویه) و ب) آگاهی سنجی (۲۲ گویه) بود. گویه های بخش آگاهی سنجی بر اساس کتاب مجموعه قوانین و مقررات آموزشی تدوین شده بود و هر گویه بر اساس درجه بندی لیکرت به سه گزینه (اصل=۰، تا حدی=۱ و کاملاً=۲) درجه بندی شد (نمره آگاهی: حداقل ۰ و حداکثر ۴۴). روایی صوری و محتوایی این ابزار مورد بررسی و تایید قرار گرفت. برای جمع آوری اطلاعات از همکار پژوهشی متخصص در آموزش پزشکی استفاده شد. اطلاعات جمع آوری شده با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: در مجموع ۱۱۱ نفر در این مطالعه شرکت کردند. از نظر سابقه کار ۳۶ نفر (۳۲٪) کمتر از سه سال، ۳۴ نفر (۳۱٪) بین ۴ تا ۱۰ سال و بقیه بالای ۱۰ سال سابقه کار داشتند. میانگین و انحراف معیار نمره آگاهی ۲۵/۱±۹/۹ بود. نمره آگاهی ۴۰ درصد نمونه پژوهشی کمتر از ۲۲ بود. بین نمره آگاهی واحدهای پژوهشی و سابقه کار ارتباط معنی داری وجود نداشت.

نتیجه گیری: با توجه به یافته های این پژوهش، برنامه ریزی برای افزایش آگاهی اعضای هیات علمی دانشگاه از قوانین و مقررات آموزشی توصیه می شود.

کلید واژه ها: قوانین و مقررات آموزشی، آگاهی، آموزش پزشکی

مقایسه درک پرستاران از فضایی اخلاق سازمانی واقعی و ایده آل در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز ۹۱-

۱۳۹۰

صبریه خزنی

مقدمه: شناخت و آگاهی از فضای اخلاقی و چگونگی درک آن در محیط کاری می تواند به پرستاران و مدیران در شناسایی و اجرای مکانیسمهایی جهت تغییر، ارتقاء و اداره جو اخلاقی کمک کند. هدف: این مطالعه با هدف مقایسه درک پرستاران از فضای اخلاق سازمانی

زیر سازه های معرف، اقدامات لازم برای ایجاد "عدالت آموزشی"، نتایج آموزشی حاصل و پیامدهای اجتماعی خلاصه شد.

نتیجه گیری: مفهوم "عدالت آموزشی" در سطح آموزش عالی را می توان به صورت زیر شفاف و تحلیل نمود: عدالت در آموزش عالی به عنوان بخشی از مفهوم عدالت اجتماعی تلقی شده که می تواند در زمره حقوق مثبت همه افراد جامعه تلقی گردد و با عنایتی چون دادن فرصت های برابر به همه اقدار جامعه برای ورود به آموزش عالی، رفتار و برخورد یکسان با فراگیران در محیط آموزش عالی و در نهایت برخورداری از جایگاه اجتماعی برابر برای فارغ التحصیلان مورد تاکید است. برای تحقق عدالت آموزشی باید اقدامات و مداخلاتی صورت پذیرد و پس از آن می توان شاهد به فعل رسیدن ظرفیت بالقوه افراد جامعه بود که در نهایت با شکل گیری جوامع یادگیرنده می توان به توسعه سرمایه اجتماعی، توسعه پایدار در جامعه، رفع محرومیت و افزایش رضایت و رفاه اجتماعی و مهمتر از همه ثبات و امنیت ملی امیدوار بود.

کلید واژه ها: عدالت آموزشی، آموزش عالی، برابری

بررسی آگاهی اعضای هیات علمی دانشگاه از قوانین و مقررات

آموزشی

کاظم حسین زاده، فریبا درخشان، فاطمه نظری شادکام، فاطمه

گروسی

مقدمه و هدف: یکی از وظایف مهم اعضای هیات علمی دانشگاهها، امر مهم آموزش است. قوانین و مقررات آموزشی توسط وزارت متبوع به منظور یکسان سازی رویه های آموزشی تدوین و به دانشگاهها ابلاغ می شود. آگاهی اعضای هیات علمی از این قوانین و مقررات نقش مهمی در ارتقای سطح کیفی مشاوره تحصیلی دانشجویان خواهد داشت. عدم آگاهی اعضای هیات علمی از این قوانین و مقررات می تواند سبب بروز بسیاری از مشکلات آموزشی برای دانشجویان شود. این پژوهش با هدف تعیین میزان آگاهی اعضای هیات علمی دانشگاه از قوانین و مقررات آموزشی انجام شده است.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی است. جامعه

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مقدمه و هدف: کیفیت آموزش یک از مهمترین نگرانی های مدیران آموزشی در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی در همه جهان است که بدون توجه به آن پاسخگو دانستن آموزش پزشکی بعید بنظر میرسد. مدیران غالباً تلاش می کنند با تمرکز بر نکاتی که به نظرشان مهم است تحقق اهداف آموزشی را تضمین کنند. اما گاهی اوقات تشخیص اولویت ها کاری دشوار است و ممکن است بر نتیجه نهایی تاثیرگذار باشد. این مطالعه به منظور بررسی نظرات اعضای هیئت علمی و کارشناسان آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی قزوین در ارتباط با عوامل موثر بر کیفیت آموزش پزشکی پاسخگو در سال ۱۳۹۴ انجام شد.

روش ها: این مطالعه توصیفی تحلیلی در سال ۱۳۹۴ انجام گرفت. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته ای بود که براساس مطالعات منابع و تعیین مهمترین عوامل تاثیرگذار بر روی کیفیت تهیه شده و پس از تائید روایی و پایایی در اختیار ۲۲۰ نفر از اعضاء هیئت علمی و کارشناسان آموزشی شاغل در دانشکده ها و بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی قزوین قرار گرفت. نتایج با استفاده از آمار توصیفی، و نیز آمار استنباطی با بهره گیری از آزمون های t، همبستگی پیرسون و مجذور کای مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: اکثریت واحدهای مورد پژوهش در حوزه استاد گزینه "تسلط استاد بر محتوای درس" (۵۵/۲ درصد)، در حوزه دانشجو گزینه "بهره هوشی دانشجویان" (۶۱/۷ درصد)، در حوزه امکانات و خدمات آموزشی گزینه "تعداد دانشجو در هر کلاس، آزمایشگاه، یا دوره بالینی" (۵۲/۵ درصد)، در حوزه مدیریت و برنامه ریزی گزینه "توجه به نظرات اساتید در برنامه ریزی های آموزشی" (۶۵ درصد)، و در حوزه مدیران گزینه "تجربه مدیریت در سمت های پائین تر یا مشابه" (۴۸/۶ درصد)، را به عنوان اولویت اول انتخاب کرده بودند.

نتیجه گیری: یافته های حاصل از این مطالعه می تواند به عنوان راهنمایی برای مدیران دانشگاه مورد بهره برداری قرار گیرد تا با برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت هریک از اولویت های ذکر شده به بهبود کیفیت آموزش در دانشگاه اقدام نمایند. برخی از اولویت های مطرح شده نظیر تسلط اساتید بر محتوای دروس، تعداد دانشجویان در هر جریان آموزشی، و توجه به نظرات اساتید در برنامه ریزی های آموزشی را می توان با برنامه ریزی های ویژه تضمین نمود. در ارتباط با بهره

واقعی وایده آل در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه جندی شاپور اهواز انجام شد. روش مطالعه: این تحقیق توصیفی مقطعی ، بر روی ۵۵۸ نفر از پرستاران بیمارستان آموزشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز که با روش نمونه گیری تصادفی منظم انتخاب شده بودند، انجام گرفت. ابزار گردآوری دادها، پرسشنامه مشتمل بر ۲ بخش ویژگیهای دموگرافیک، پرسشنامه جو اخلاق واقعی و پرسشنامه جو اخلاقی ایده آل بود. پرسشنامه جو اخلاقی بر اساس نسخه فارسی پرسشنامه جو اخلاقی اولسون ، بوده است که در ۵ حیطه (مدیران، همکاران، پزشکان، بیماران، بیمارستان) جو اخلاقی را در محیط بیمارستان بررسی می کند. برای تجزیه وتحلیل اطلاعات از آزمون های آماری توصیفی واستنباطی آزمون t-test مستقل وآنالیز واریانس استفاده شد.

نتایج: یافته ها نشان داد که جو اخلاقی واقعی حاکم بر بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز جو مثبتی بوده است (۳/۶۶= میانگین). همچنین جو اخلاقی ایده آل پرستاران شاغل در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، جو ی مثبت بوده است (۴/۷= میانگین). تفاوت معنی داری بین میانگین نمرات درک پرستاران از جو اخلاق واقعی وایده آل وجود داشته است ($P > 0.05$). سمت وسابقه کار پرستاران ارتباط معنی داری با میزان درک پرستاران از جو اخلاق واقعی داشته است ($P > 0.05$).

بحث و نتیجه گیری: در تحقیق حاضر، جو اخلاقی موجود جو مثبتی بوده است اما با جو اخلاقی ایده آل پرستاران فاصله دارد. بنابراین مدیران بایستی جو اخلاقی موجود را حفظ واز طرفی استراتژی هایی جهت ارتقاء جو اخلاقی بکارگیرند.

کلید واژه ها: اخلاق ، جوسازمانی ، جو اخلاقی ، جو اخلاقی واقعی وایده آل ، درک پرستاران ، بیمارستان

عوامل تاثیرگذار بر کیفیت آموزش پزشکی پاسخگو: دیدگاه اعضاء هیئت علمی و کارشناسان آموزش دانشگاه علوم پزشکی

قزوین

رامین سرچمی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

گرفت.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین سرمایه روان شناختی با اشتیاق^۱ و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. نتایج تحلیل رگرسیون به روش گام به گام نشان داد که از میان مؤلفه های سرمایه روان شناختی تنها امیدواری و خوش بینی توان پیش بینی اشتیاق تحصیلی را داشتند و مؤلفه های امیدواری و خودکارآمدی توان پیش بینی کنندگی عملکرد تحصیلی را به طور معناداری داشتند.

بحث و نتیجه گیری: نتایج پژوهش حاکی از اهمیت نقش سرمایه روان شناختی در پیش بینی اشتیاق و عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی است.

کلید واژه ها: سرمایه روان شناختی، اشتیاق تحصیلی، عملکرد تحصیلی.

بررسی ارتباط بین زمان مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

علی عباسی، محمدابراهیم روانبخش، بیتا بیجاری

مقدمه : مدیریت زمان یکی از مهمترین مهارتها در فعالیتهای یادگیری است. مطالعه در زمان مناسب جهت می تواند در پیشرفت تحصیلی دانشجویان موثر باشد. هدف از این مطالعه تعیین ارتباط بین زمان مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ می باشد.

روش کار : این مطالعه مقطعی دانشجویان علوم پزشکی بیرجند که حداقل دو ترم از تحصیلات آنها گذشته بود با روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی شرکت کردند. پرسشنامه خودساخته بر اساس اهداف مطالعه شامل مشخصات دموگرافیک، رشته و ترم تحصیلی، مدت زمان مطالعه درسی در طول ترم تحصیلی، مدت زمان مطالعه در زمان امتحانات و معدل ترمهای گذشته بود تدوین و توسط شرکت کنندگان تکمیل شد. پس از تکمیل پرسشنامهها، دادهها وارد نرمافزار (۱۵)

هوشی دانشجویان، از آنجایی که نمی توان دانشجویان با بهره هوشی بالاتر را جذب نمود به ناچار باید بر روی شیوه های آموزش انفرادی تاکید بیشتری گردد تا دانشجویان در سطوح مختلف توانایی با مشکلات کمتری مواجه باشند. با این حال، تجربه مدیریت در سمت های پائین تر یا مشابه موردی است که باید با تجدید نظر در شیوه های انتصاب مدیران به آن توجه شود.

کلید واژه ها: کیفیت، آموزش عالی، آموزش پزشکی، پاسخگوئی، عضو هیئت علمی، کارشناس آموزش

رابطه بین سرمایه روان شناختی با اشتیاق و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان

علی فرهادی

مقدمه: سرمایه روان شناختی به عنوان جزء جدایی ناپذیر روان شناسی مثبت نگر تلقی می شود و افزایش آن در جهت پیشبرد مثبت نگری در فعالیت های تحصیلی ضروری است بنابراین مطالعه پیرامون سرمایه روان شناختی و پیامدهای مرتبط با آن از اهمیت خاصی برخوردار است. لذا هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه بین سرمایه روان شناختی با اشتیاق و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود.

مواد و روش ها: روش پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود که در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ مشغول به تحصیل بودند که این تعداد برابر ۲۶۰۰ نفر بود. به همین منظور از بین دانشجویان دانشکده های مختلف تعداد ۳۳۵ نفر به عنوان نمونه و با روش نمونه گیری طبقه ای نسبی انتخاب شد. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه سرمایه روان شناختی لوتانز و همکاران (۲۰۰۷) و پرسشنامه اشتیاق تحصیلی شافلی و همکاران (۲۰۰۲) استفاده شد، عملکرد تحصیلی نیز با استفاده از معدل دانشجویان اندازه گیری شد. تحلیل داده ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام با بهره گیری از نرم افزار SPSS-۱۹ انجام

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال ۹۳ انجام شد.

روش کار: در این مطالعه مقطعی دستیاران و کارورزان پزشکی که در مدت انجام مطالعه در یکی از بخش های اصلی بیمارستان های آموزشی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی بیرجند حضور داشتند بصورت سرشماری شرکت کردند. فرم مشخصات دانشجویان و پرسشنامه DREEM که شامل ۵ حیطه یادگیری، اساتید، درک از توانایی علمی خود، فضای حاکم بر محیط آموزشی و درک از شرایط اجتماعی بود توسط شرکت کنندگان تکمیل شد. داده ها توسط نرم افزار SPSS ۱۵ با استفاده از آزمون آنالیز واریانس تی مستقل تجزیه و تحلیل شد. **نتایج:** تعداد ۱۱۶ دستیار و کارورز میانگین ۲۵,۸±۲,۸ سال شرکت کردند. ۶۵ نفر (۵۶٪) از شرکت کنندگان مونث و بقیه مذکر بودند. صد نفر (۸۶,۲٪) از شرکت کنندگان در مطالعه در مقطع کاروزی بودند. اغلب شرکت کنندگان غیر بومی (۸۲,۸٪) و اکثرا در خوابگاه سکونت داشتند (۵۷,۸٪). میانگین نمرات وضعیت آموزش بالینی در بخش های اصلی بیمارستانهای آموزشی ۱۵۵,۰۳±۲۷,۸۶ از حداکثر ۲۰۰ نمره بود. میانگین نمره وضعیت آموزش بالینی در دانشجویان متاهل بطور معنی داری بیشتر از دانشجویان مجرد (p=۰,۰۰۵) و در دستیاران بطور معنی داری بیشتر از کارورزان بود (p=۰,۰۰۴). میانگین نمره وضعیت آموزش بالینی بر حسب سن، جنس، محل سکونت و مدت زمان سپری شده از دوره کارورزی یا سال دستیاری تفاوت آماری معنی داری را نشان نداد.

نتیجه گیری: وضعیت موجود محیط و فضای حاکم بر آموزش بالینی از دیدگاه فراگیران در بخش های اصلی بیمارستان در وضعیت مطلوب قرار داشت. به نظر می رسد محیط آموزش بالینی بیمارستانهای آموزشی شهر بیرجند جهت دوره دستیاری مناسبتر از کارورزی باشد ولی بدلیل حضور تعداد کم دستیاران در این دانشگاه قابلیت تعمیم ندارد.

کلید واژه ها: محیط آموزش بالینی، فراگیران پزشکی، پرسشنامه DREEM، عوامل موثر

غرقه در استرس: تبیین دیدگاه اساتید از چالش های درک شده از نقش های متعدد کاری

SPSS شده و با استفاده از آزمون تحلیلی آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون در سطح معنی داری $\alpha=0,05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: تعداد ۱۸۹ دانشجو با میانگین سنی ۲۱,۸±۱,۶ سال در این مطالعه شرکت کردند. (۶۶,۷٪) ۱۳۰ دختر و بقیه پسر بودند. اکثرا در دانشکده پزشکی (۳۴,۴٪) ۶۷ مشغول تحصیل بودند و اکثریت غیربومی بودند (۸۲,۶٪) ۱۶۲. میانگین مطالعه در زمان غیر امتحان ۱,۱۲±۱,۲۵ ساعت و در زمان امتحانات ۷,۷۷±۳,۳۸ ساعت بود. ضریب همبستگی بین معدل دانشجویان با زمان مطالعه در زمان غیر امتحان (R=۰,۴۱) و در زمان امتحانات (R=۰,۳۰) بدست آمد. میانگین زمان مطالعه در طول ترم تحصیلی در دانشجویان با معدل کمتر از ۱۷,۱۴-۱۴ و بالاتر از ۱۷ به ترتیب ۰,۲۳±۰,۶۶، ۰,۸۸±۱,۰۲ و ۱,۷±۱,۴ ساعت بود که بطور معنی داری در افراد با معدل بالاتر بیشتر بود. (P=۰,۰۰۱)

نتیجه گیری: مطالعه در طول ترم تحصیلی حتی به میزان کم می تواند تاثیر بیشتری در عملکرد تحصیلی دانشجویان داشته باشد. بنابر این لازم است اهمیت مهارت مدیریت زمان را با تأکید بیشتری به دانشجویان آموزش داد تا مهارت و نگرش در مورد لزوم عملکرد مدیریت زمان در آن ها نهادینه شود.

کلید واژه ها: زمان مطالعه، عملکرد تحصیلی، دانشجویان علوم پزشکی، بیرجند

عوامل موثر در دیدگاه فراگیران دانشگاه علوم

پزشکی بیرجند از محیط آموزش بالینی

علی عباسی، حمیدرضا ذوالفقاری، بیتا بیجاری

مقدمه: محیط آموزش بالینی، بخش اساسی و مهم آموزش در علوم پزشکی می باشد که بدون آن تربیت افراد کارآمد و شایسته بسیار مشکل و یا غیر ممکن خواهد شد برای نیل به آموزش بالینی کارآمد لازم است وضعیت موجود آموزش بصورت مستمر ارزیابی گردد و نقاط ضعف و قوت آن شناسایی شده و کیفیت آموزش مورد بررسی قرار گیرد این مطالعه با هدف تعیین عوامل موثر در دیدگاه فراگیران دانشگاه علوم پزشکی بیرجند از محیط آموزش بالینی بیمارستان های

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

هدی احمري طهران، مریم یآوری، احمد کچویی، محبوبه

رضایی، مینا گائینی، هدی احمري طهران

زمینه و هدف: امروزه، اعضای هیأت علمی دارای شرح وظایف گسترده آموزش، پژوهش، خدمات درمانی، فعالیتهای اجرایی و توسعه فردی هستند که فشارهای عصبی ناشی از تعدد نقش های تعریف شده می تواند مستقیم و غیر مستقیم بر سیستم آموزشی و نیز تعاملات استاد و دانشجو تاثیر سوء بگذارد. هدف از پژوهش حاضر تبیین دیدگاه اساتید از چالش های درک شده از نقش های متعدد آنان بود.

روش کار: در این مطالعه کیفی پدیدار شناسی ۱۲ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی قم به صورت مبتنی بر هدف و تا رسیدن به اشباع داده ها انتخاب شدند. گردآوری داده ها از طریق انجام مصاحبه فردی بود. تمام مصاحبه ها ضبط، دستنویس و سپس تحلیل شد. تحلیل داده ها با استفاده از روش هفت مرحله ای کلایزی انجام شرکت کنندگان از نظر سابقه کار، سن، جنس، و وضعیت استخدامی و وضعیت تأهل تنوع لازم برای به دست آوردن تجارب مختلف را داشتند.

یافته ها: پس از تکمیل اطلاعات حدود ۱۵۰ گزاره استخراج گردید و در نهایت ۳ تم اصلی یا درون مایه حاصل شد. پیامدهای روحی روانی، پیامدهای جسمی، پیامدهای حرفه ای، برخی از درون مایه ها شامل "غرق شدن در استرس"، "دلزدگی شغلی"، "خدشه دار شدن ارزشهای حرفه ای" و "زوال علمی"، "غرور و افتخار کاری"، و "کسب تجربه در مدیریت همزمان امور محوله" بود.

بحث و نتیجه گیری: مباحث مربوط به محیط های کاری از منظرهای مختلف یک دغدغه اساسی محسوب می شوند در صورتیکه میان تقاضاهای شغلی و توانایی ها و امکانات بالقوه اعضای هیات علمی تعادل وجود نداشته باشد، ایجاد استرس می شود. آگاهی از تاثیرات مثبت و منفی چند نقشی بودن اعضای هیات علمی می تواند در کارآمد نمودن سیستم آموزشی نقش مهمی داشته باشد.

کلید واژه ها: استرس، تجربه زیستی، اساتید، نقش های متعدد کاری

پاسخ به نیازهای آموزشی دانشجویان: بررسی پیامدهای

عملکردی کارگاههای آموزش پاسخگو در دانشجویان دانشگاه

علوم پزشکی جهرم

محمد صادق صنیع، فائزه صادقیان، لیلی مصلی نژاد، یوسف

حسینی

مقدمه: فارغ التحصیلان دانشکده های پزشکی کشور بایستی از مهارت های لازم برای پیشگیری و تشخیص بیماری ها و درمان بیماران مبتلا به امراض جسمی و روانی برخوردار باشند. به دلیل این که دانشجویان پزشکی مستقیماً با سلامت بیماران در ارتباط اند بررسی فاکتورهای مؤثر بر یادگیری آنها از اهمیت ویژه ای برخوردارند.

روش کار: در این تحقیق پس از نیازسنجی از دانشجویان و اساتید خبره و بر اساس تحلیل جامع عملکرد دانشجو، بر نامه ای جامع جهت طراحی و تدوین کارگاههای آموزشی کاربردی از طرف معاونت آموزشی باموزوعات اورژانس های ارتوپدی - نحوه درخواست عکس رادیوگرافی و احیای قلبی - عروقی در دو سطح اولیه و پیشرفته و فارماکولوژی بالینی کاربردی و خواندن اسمیر محیطی نمود. در هر کارگاه دانشجویان به وسیله سئوالات چند گزینه ای قبل و بعد و عملکرد آنها دانشجویان بوسیله بررسی نمرات از موزن آسکی مورد بررسی قرار گرفت و کارایی کارگاه بوسیله پرسشنامه نظر سنجی توسط دانشجو تکمیل شد. نتایج: در بررسی پیامدهای عملکردی دانشجویان، برگزاری کارگاه احیای قلبی ریوی و نتایج از موزن آسکی مربوطه نشان داد که میانگین نمره دانشجویان پس از آموزش معنی دار بود. میانگین قبل (۱،۷۵) ۶/۴۵ در برابر (۰،۷۵) ۹/۵۶ و (p=۰/۰۰۱). اختلاف معنی داری بین میانگین کلیه مهارتهای دانشجویان به غیر از مهارت اینتوباسیون وجود داشت. میانگین نمره نحوه اخذ عکس های رادیولوژی ۶/۶۸ در برابر ۱۰/۷۴ معنی دار بود (p=۰/۰۰۱). میانگین نمره دانشجویان در از موزن فارماکولوژی بالینی ۲۰/۸ در برابر ۲۳/۴۵ با (p=۰/۰۰۱) معنی دار بود و دانشجویان از کارگاه اورژانس های ارتوپدی رضایت مطلوبی از محتوای ارائه و کاربردی بودن آن داشتند.

نتیجه گیری نهایی: توجه به پیامدهای مطلوب برگزاری کارگاههای مورد نیاز دانشجویان و نظر به اهمیت پاسخگو بودن این کارگاهها به

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Education
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

خدمات آموزشی داشته باشد.

کلید واژه ها: کیفیت، خدمات آموزشی، ادراکات، انتظارات، تحلیل شکاف، مدل سروکوال، دانشجویان پزشکی

بررسی مقایسه ای اضطراب کار آموزان پزشکی در آزمون جامع پره اینترنتی و آزمون صلاحیت بالینی پره اینترنتی در دانشگاه آزاد اسلامی مشهد
آرزو فرج پور، زهرا مصطفویان، مهراں همای، محمد علی رییس
السادات، سمانه سروقدمقدم

مقدمه و هدف: امروزه با ترویج کوریکولوم های مبتنی بر توانمندی، روش های ارزیابی نیز متحول شده است و آزمون های عملکردی مورد توجه قرار گرفته است که گاهی دانشجویان استرس این آزمون ها را بیش از آزمون های کتبی قلمداد می کنند. اضطراب امتحان تجربیات و احساسات عاطفی و نگرانی یا تشویش در موقعیت هایی است که فرد احساس میکند عملکرد وی مورد ارزشیابی قرار می گیرد. اضطراب در مدت زمان برگزاری امتحانات در حد کم، سازنده و لازم بوده ولی اگر مقدار آن زیاد باشد، باعث اختلال و ایجاد محدودیت در فعالیت میگردد و توسعه ی فردی را نیز محدود می کند و زمینه بسیاری از بیماریهای جسمی، کسالت های روحی، آشفتگیهای رفتاری و واکنش های نامناسب را فراهم میکند. برخی از دانشجویان در تمام مراحل امتحان اضطراب را تجربه می کنند و این امر سبب میشود که فرد علاوه بر پاسخهای رفتاری، پاسخهای شناختی نظیر کاهش توجه و تمرکز، افزایش فراموشی و حواس پرتی، افزایش میزان خطا، کاهش ظرفیت خلاقیت، غیرقابل پیش بینی شدن سرعت پاسخ ها، کاهش قدرت سازماندهی و نقصان حافظه کوتاه مدت و بلند مدت از خود نشان دهد. لذا مطالعه حاضر با هدف مقایسه اضطراب آشکار و پنهان در دو آزمون کتبی و صلاحیت بالینی پره اینترنتی انجام گرفت.

روش کار: در یک مطالعه مقطعی تعداد ۸۱ نفر دانشجوی پزشکی (مقطع کارآموزی) دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد در سال ۱۳۹۳ به روش سرشماری و پس از توضیح در مورد هدف مطالعه و با رضایت وارد مطالعه شدند. جهت اندازه گیری اضطراب دانشجویان از نسخه های استاندارد شده فارسی دو پرسشنامه اضطراب آشکار و پنهان برگز

نیازهای جامعه، لازم است با نیاز سنجی های مکرر به ارتقای آموزشی و عملکردی دانشجویان همت گماشت.

کلید واژه ها: آموزش پاسخگو- کارگاه آموزشی- پیامدهای عملکرد حرفه ای- دانشجویان

بررسی کیفیت خدمات آموزشی از دیدگاه دانشجویان پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال تحصیلی ۹۴-۹۳
یداله زارع زاده

مقدمه: ارزیابی خدمات آموزشی ارائه شده به دانشجویان و تعیین میزان اختلاف وضع موجود و مورد انتظار می تواند زمینه تدوین برنامه های ارتقای کیفیت خدمات آموزشی را فراهم سازد. این مطالعه با هدف ارزیابی کیفیت خدمات آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ انجام شد.

مواد و روش ها: در این مطالعه توصیفی- تحلیلی که به صورت مقطعی انجام شد، کیفیت خدمات آموزشی از دیدگاه ۹۵ نفر از دانشجویان مقطع کارورزی بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی کردستان مورد بررسی قرار گرفت. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه استاندارد سروکوال (Servqual) بود. پس از جمع آوری اطلاعات، داده ها وارد نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آماره های توصیفی و تحلیلی در سطح معنی داری $P \leq 0.05$ انجام شد.

یافته ها: بر اساس یافته های این مطالعه، در تمامی ابعاد کیفیت خدمات آموزشی و عبارات مربوط به سنجش آن، شکاف کیفیت وجود داشت. بیشترین شکاف کیفیت در بعد اطمینان و کمترین شکاف در بعد ملموس مشاهده شد. میانگین نمره شکاف کیفیت خدمات آموزشی در دانشجویان خانم در تمام ابعاد پنج گانه کیفیت، بیشتر از دانشجویان آقا برآورد شد اما این اختلاف از نظر آماری معنی دار نبود.

بحث و نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاکی از برآورده نشدن انتظارات دانشجویان در تمامی ابعاد خدمات آموزشی است. پاسخگویی، مشتری مداری، بهبود فرآیندهای انجام کار، بهسازی فضای فیزیکی و توجه به سایر ابعاد در برنامه ریزی ها می تواند نقش موثری در ارتقای کیفیت

17th National Medical Education congress & Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مسئولیت‌های مهمی چون توسعه و ارتقای علوم و معارف، تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز کشور با انجام وظیفه توسط اساتید بر عهده دارد. یکی از وظایف یک عضو هیات علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی، تحقیق و پژوهش است. در عمل مشاهده می‌گردد بیشتر اساتید به سمت کارهای پژوهشی رشته تخصصی خود گرایش دارند و کمتر به سمت تحقیقات در حوزه آموزش، که خود یکی دیگر از وظایف اصلی یک استاد محسوب می‌شود، علاقه مند هستند. بر این اساس هدف این مطالعه بررسی عوامل موثر بر تقویت انگیزه پژوهش در آموزش اساتید انجام شد.

روش: این مطالعه توصیفی تحلیلی است. جامعه هدف تمام اساتید دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بودند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد که نمونه مورد بررسی ۱۰۰ نفر تعیین و به روش تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته ۳۱ ماده ای که دارای ۵ خرده مقیاس و به شیوه مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای بود، استفاده شد. روایی محتوایی پرسشنامه به تائید افراد صاحب نظر رسید و پایایی پرسشنامه بر اساس شیوه آلفای کرونباخ ۰.۸۴ بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از امار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، فراوانی) و آمار استنباطی (t تک نمونه ای، t مستقل و تحلیل واریانس) در سطح معنی داری ۰/۰۵ استفاده شد. یافته ها: از بین اساتید مورد مطالعه ۴۲ نفر (۴۲٪) مرد و ۵۸ نفر (۵۸٪) زن بودند.

یافته ها: نتایج نشان داد که به ترتیب عامل جنبه های شخصی و حرفه ای استادان (۴/۴۱±۰/۶۷۵) عامل ساختاری و اداری دانشگاه (۴/۲۴±۱/۴۲) عامل مالی و امکانات (۴/۲۳±۰/۷۰۸) عامل زمینه های فرهنگی (۴/۰۴±۰/۸۹۲) و عامل مدیریت و سیاستگذاری پژوهشی (۳/۸۹±۰/۸۳۵) بر تقویت انگیزه پژوهشی استادان نقش دارد. همچنین نقش هر کدام از عوامل موثر بر تقویت پژوهشی در بین اساتید بر اساس جنس و مرتبه علمی متفاوت بود (p)

کلید واژه ها: پژوهش، انگیزه پژوهشی، اساتید

نقش سبک رهبری در رضایت شغلی اعضای

STAI استفاده شد. پرسشنامه ها در دو نوبت، یکبار نیم ساعت قبل از آغاز آزمون جامع پره اینترنتی و بار دیگر نیم ساعت قبل از برگزاری آزمون صلاحیت بالینی در اختیار دانشجویان قرار گرفت و توسط آنان تکمیل گردید. داده ها توسط نرم افزار آماری SPSS ۷.۰ و با استفاده از آزمون های تی زوجی و ضریب همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شد. سطح معنی داری کلیه آزمون ها کمتر از ۵ درصد در نظر گرفته شد.

یافته ها: میانگین سنی دانشجویان $24/8 \pm 0/8$ سال و 70 نفر (۸۶/۴) زن و 11 نفر (۱۳/۶) مرد بودند. میانگین و انحراف معیار نمره اضطراب پنهان قبل از آزمون های کتبی و آسکی به ترتیب $9,6 \pm 4,2$ و $10,2 \pm 4,4$ که اختلاف معنی دار آماری بین نمرات وجود نداشت ($0,2p=$) همچنین میانگین نمره اضطراب آشکار در آزمون های کتبی و آسکی به ترتیب $7,8 \pm 5,5$ و $11,3 \pm 4,7$ که اختلاف معنی دار آماری بین نمرات وجود داشت. ($0,001p=$). میانگین نمره اضطراب آشکار در آزمون صلاحیت بالینی بین دو گروه زن و مرد اختلاف معنی دار اماری نداشت ($0,17p=$) همچنین در آزمون کتبی نیز اختلافی در میانگین نمره اضطراب آشکار بین دو جنس مشاهده نگردید. ($0,63p=$)

نتیجه گیری: یافته های این مطالعه نشان می دهد برخلاف تصور عمومی، آزمون های صلاحیت بالینی که بصورت اسکی برگزار می گردد، نه تنها اضطراب بیشتری نسبت به آزمون کتبی در دانشجو ایجاد نمی کند، بلکه به دلیل تعامل مستقیم و ارتباط مناسب آزمونگر با دانشجو اضطراب کمتری نیز تجربه میشود.

کلید واژه ها: اضطراب پنهان، اضطراب آشکار، آزمون آسکی، آزمون صلاحیت بالینی، آزمون کتبی

بررسی عوامل موثر بر تقویت انگیزه پژوهش
های مرتبط با آموزش توسط اساتید دانشگاه
علوم پزشکی بیرجند

یحیی محمدی، لیلی خزاعی

آموزش عالی، به عنوان کانون علم، تفکر و نوآوری، وظایف و

هیئت علمی

نویسندگان: امیر صادقی

داد که نفوذ آرمانی (اسنادی) از مولفه های سبک رهبری تحول آفرین و پاداش اقتضایی از مولفه های سبک رهبری تعاملی پیش بینی کننده های رضایت شغلی اعضای هیئت علمی بودند. این دو رویه رفته ۴۰٪ پراکندگی رضایت شغلی را تبیین مینمودند ($R^2=0.40$). از بین دو مولفه فوق نفوذ آرمانی پیش بینی کننده غالب بود ($\beta=0.40$).

بحث و نتیجه گیری: هرچند مدیران گروه های آموزشی از ترکیبی از سبک های سه گانه رهبری استفاده مینمودند که با سبک های بکارگرفته شده توسط مدیران اثربخش مطابقت دارد، لیکن این مدیران رفتارهای سبک رهبری تحول آفرین را کمتر از میانگین رهبران اثر بخش ($M=3$) از خود به نمایش می گذاشتند. از سوی دیگر، در خصوص مولفه های سبک رهبری تعاملی، رفتارهای پاداش اقتضایی را کمتر و مدیریت بر مبنای استثناء فعال و غیرفعال را بیش از میانگین رهبران اثر بخش از خود بروز میدادند که بیانگر استفاده بیش از حد معمول سبک رهبری اقتدارگرایانه در محیط های دانشگاهی است؛ این مورد در خصوص سبک عدم مداخله نیز صدق میکرد. بمنظور ارتقاء رضایت شغلی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان مدیران گروه های آموزشی میتوانند با ایفای نقش بعنوان مدیری با صداقت، فعال و پر انرژی، دارای اعتماد بنفس، ایجاد کننده حس غرور در کارکنان نسبت به سازمان خود و همچنین ارضای نیازهای انگیزشی درونی و بیرونی اعضای هیئت علمی، تاثیر بسزایی در ارتقاء رضایت شغلی آنها و اثربخشی سازمانی داشته باشند.

Keywords: academic staff, job satisfaction, leadership style

تعهد حرفه ای در همکاری بین حرفه ای

فاطمه کشمیری

مقدمه: در مسیر درمان یکپارچه و مبتنی بر همکاری، یکی از دغدغه های اصلی در ارائه مراقبت سلامت، رعایت ارزشها و اخلاقیات در همکاری های بین حرفه ای است. لذا در این مطالعه تلاش شده است چارچوب توانمندی های اخلاق بین حرفه ای تدوین و در ایران بومی سازی گردد.

روش پژوهش: پژوهش حاضر مطالعه ی کیفی است که با استفاده از

مقدمه و هدف: در روند تحولات پرستاب هزاره سوم، دانشگاهها و موسسات آموزش عالی از زیر ساخت های مهم محسوب گردیده و در همگامی با این تحولات نقش محوری ایفا میکنند. خلق و گسترش دانش و بهره گیری از آن در تولید سرمایه، تامین نیروی انسانی متخصص و بطور کلی پرورش سرمایه های انسانی از وظایف دانشگاهها بشمار میرود. تحقق این رسالت مستلزم بکارگیری مدیران و اعضای هیئت علمی فرهیخته و کارآمد است. اعضای هیئت علمی از ارکان اصلی سیستم آموزش عالی محسوب میشوند که همه فرایندهای آموزشی معطوف به آنها است. اثربخشی دانشگاهها در گرو عملکرد مطلوب اعضای هیئت علمی است و عملکرد مطلوب اعضای هیئت علمی ارتباط مستقیمی با رضایت شغلی آنها داشته و عامل مهمی در تحقق اهداف سازمانی است. از سوی دیگر، سبک رهبری مدیران آموزشی از عوامل موثر بر رضایت شغلی اعضای هیئت علمی بشمار میرود.

روش کار: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی جامعه پژوهش را اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان تشکیل میدادند. با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی، ۱۱۰ نفر از اعضای هیئت علمی بعنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه چند عاملی رهبری بس و اولیو و پرسشنامه رضایت شغلی اسمیت، کندال و هیولین بود. شواهد مطالعات حاکی از روایی و پایایی مطلوب پرسشنامه ها است.

یافته ها: نتایج بیانگر این بود که مدیران گروه های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی همدان از ترکیبی از سبک های رهبری تحول آفرین، تعاملی و عدم مداخله استفاده میکنند. سبک رهبری که بیشترین میانگین را کسب نمود سبک تحول آفرین ($M=5.1, SD=0.2, Y=72$) بود. سبک های تعاملی ($M=4.2, SD=0.5, Y=53$) و عدم مداخله ($M=1.7, Y=64, SD=0.6$) در رده های بعدی بودند. میانگین حاصله در خصوص سبک رهبری تحول آفرین کمتر از میانگینی است که مدیران اثربخش باید داشته باشند. اعضای هیئت علمی از رضایت شغلی متوسط برخوردار بودند. نتیجه آزمون رگرسیون چند متغیره به روش گام به گام نشان

تکنیک دلفی در دوفاز انجام شد. در فاز اول مطالعه با استفاده از بررسی متون چارچوب اولیه ی توانمندی های اساسی اصول اخلاقی و ارزش های بین حرفه ای تدوین شد و در فاز دوم به منظور روانسنجی و بومی سازی در بافت فرهنگی ایران دوراند دلفی با شرکت ۱۵ اعضای هیئت علمی و کارشناسان دانشگاه علوم پزشکی تهران در حرفه های مختلف علوم پزشکی انجام شد و سپس شاخص های روایی محتوایی (CVR, CVI) بررسی و در نهایت چارچوب توانمندی های اخلاق بین حرفه ای بومی سازی شده در ایران تدوین شد.

یافته ها : در مطالعه ی حاضر چارچوب اخلاق بین حرفه ای با ۱۲ توانمندی در سه بخش اساسی "ارزش های بیمارمحور، توانمندی های اخلاقی بین حرفه ای و ارزشهای تیم محور" در ایران تدوین و بومی سازی شد. در راستای هدف کاربردی مطالعه و بکارگیری توانمندی ها در کریکولوم های رشته های مختلف علوم پزشکی، میانگین میزان اهمیت چارچوب توانمندی اخلاق بین حرفه ای بررسی شد و با کسب میانگین بالای (۴,۵ از ۵) در همه ابعاد شامل ارزش های بیمارمحور (۴,۹)، توانمندی های اخلاقی بین حرفه ای (۴,۶) و ارزشهای تیم محور (۴,۵) بر کاربرد و اهمیت آنان در برنامه های آموزشی تاکید شد. نتیجه گیری: در مجموع روانسنجی و بومی سازی چارچوب اخلاق بین حرفه ای در ایران تایید شد. بنابراین چارچوب مذکور ابزاری کاربردی جهت تدوین برنامه های آموزشی و ارزشیابی توانمندی های اخلاق بین حرفه ای در ایران محسوب می شود.

کلید واژه ها: تعهد حرفه ای، همکاری بین حرفه ای، آموزش بین حرفه ای

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

حیطه: ارزیابی دانشجو

ارزیابی مهارتهای بالینی دانشجویان دوره
کارشناسی فوریت های پزشکی در مواجهه
با تروما با استفاده از روش آسکی و ارتباط
آن با میزان دانش آنها

روح انگیز نوروزی نیا، محمد اسماعیلی آبدر

مقدمه: ارزشیابی توان علمی و عملی دانشجویان دوره کارشناسی گروه فوریت های پزشکی به عنوان کارکنان حال حاضر و یا آینده مراکز اورژانس کشور و در خط مقدم برخورد با بیمار، می تواند بازتابی مناسب از عملکرد آموزش آنان در دوره کاردانی و نیز دوره جدید تحصیل را فراهم نماید. این پژوهش با هدف ارزشیابی میزان دانش و مهارتهای بالینی دانشجویان دوره کارشناسی فوریت های پزشکی دانشگاه علوم پزشکی البرز در مواجهه با تروما انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع مقطعی است. کلیه دانشجویان دوره کارشناسی فوریت های پزشکی دانشگاه علوم پزشکی البرز به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه جمعیت شناختی و "چک لیست مهارتهای بالینی" شامل ۹ مهارت، و آزمون تئوری بود. اعتبار صوری و محتوایی ابزار توسط ۱۰ نفر از مدرسین و صاحب نظران مورد بررسی و تایید قرار

لات پوسترها

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

کلی درس و روند دوره، عملکرد دانشجو را ثبت می نماید. ثبت و جمع آوری تجربیات عملی به تدریج مجموعه ای ارزشمند را برای پایش عملکرد دانشجو فراهم می آورد و در نهایت زمینه ای برای ارتقای کیفیت آموزش ایجاد می کند. از طرف دیگر این سوال باید مورد بررسی قرار گیرد که آیا می شود با توجه به عرصه های مختلف کارآموزی دانشجویان فضای متفاوت محل کار آموزی، لاگ بوکها از ساختار یکسان برخوردار باشند؟ و با توجه به اینکه در اکثر دانشگاهها از چک لیستهای متفاوت جهت ارزشیابی دانشجویان استفاده می گردد که ممکن است با سوگیری مربی بالینی جهت نمره دهی به دانشجو همراه باشد بنابراین پژوهشگران بر آن شدند تا پژوهشی با هدف استاندارد سازی ساختار لاگ بوک برای ارزشیابی بالینی کارآموزی بارداری وزایمان و بیماریهای زنان دانشجویان مامایی در دانشگاه علوم پزشکی گیلان و دانشگاههای منتخب انجام دهد لذا بدین منظور این پژوهش صورت خواهد گرفت.

روش کار: مطالعه مروری سیستماتیک از طریق بررسی در پایگاه های SID, MAJIM و همچنین سایت دانشگاههای علوم پزشکی کشور از قسمت دفتر توسعه آموزش، لاگ بوکهای دانشکده های پرستاری و مامایی مورد بازبینی و مقایسه قرار گرفت. محتوی: آموزش مناسب دانشجویان بالینی و آماده نمودن آنان برای انجام مراقبتهای مامایی از اهداف مهم آموزش در مامایی می باشد و ضروری است که دانشجویان در مراقبتهای مامایی توانمندبهای لازم برای ارائه این خدمات را داشته باشند. ارزیابی و ارزشیابی گام های عظیم فرآیند آموزشی هستند که با تضمین توانمندی و صلاحیت دانشجویان مامایی که ضامن سلامت جامعه می باشند، نقش اساسی را در فرآیند آموزش پزشکی ایفا می کنند. راهنمای یادگیری بالینی در صورتی که با لاگ بوک ادغام شوند، با فراهم آوردن فرصت تعامل بیشتر بین دانشجو، محیط بالینی و مربی، ابزار مناسبی برای افزایش یادگیری بالینی محسوب می گردند. ثبت و جمع آوری تجربیات عملی به تدریج مجموعه ای ارزشمند را برای پایش عملکرد دانشجو فراهم می آورد و در نهایت زمینه ای برای ارتقای کیفیت آموزش ایجاد می کند. اگر بازخورد مناسبی از نحوه

گرفت. همچنین ضریب پایایی برای مجموع مهارت ها ۰/۸۲ محاسبه گردید. جمع آوری داده ها با برگزاری آزمون تئوری و نیز آزمون آسکی و مشاهده انجام مهارت ها و تکمیل چک لیست ها انجام شد. تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ و با استفاده از آزمون های آماری تی تک نمونه ای و ضریب همبستگی پیرسون انجام شد.

نتایج: نتایج مطالعه نشان داد که در زمینه تروما ۶/۵ درصد دانشجویان از سطح دانش ضعیف، ۸۲/۶ درصد از دانش بالینی متوسط و ۱۰/۹ درصد نیز از سطح دانش خوبی برخوردار بودند. همچنین، در رابطه با سنجش میزان مهارت بالینی افراد مورد مطالعه در زمینه تروما، یافته ها حاکی از آن بود که ۸۹/۱ درصد از سطح مهارت خوب و ۱۰/۹ درصد نیز از مهارت بالینی متوسط برخوردار بودند. در مقایسه میزان مهارتها با سطح ایده آل نتایج نشان داد که در همه زیر مقیاس ها یک شکاف مهارتی معنی دار در سطح ۰/۰۱ وجود داشت. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نیز نشان داد که در این مطالعه بین دانش تئوری و مهارت بالینی موارد پژوهش رابطه معنی داری وجود نداشت.

نتیجه گیری: با توجه به فاصله معنی دار بین امتیازات کسب شده و سطح مطلوب و نیز اهمیت کار کارکنان اورژانس به عنوان اولین پاسخ دهندگان، انتظار می رود که با آموزش با کیفیت تر کلیه ارائه دهندگان خدمات اورژانس ۱۱۵ قادر باشند خدمات خوب و با کیفیت در حد مطلوب به مددجویان ارائه نمایند.

کلید واژه ها: تروما، مهارت بالینی، فوریت های پزشکی، دانشجو

بررسی روایی و پایایی لاگ بوک ارزشیابی بالینی کارآموزی
بارداری وزایمان و بیماریهای زنان دانشجویان مامایی در
دانشگاه علوم پزشکی گیلان
طاهره ضیایی

گزارش روزانه (Log Book)، دفترچه ایست که ضمن بیان اهداف

هدف از انجام این پژوهش بررسی تاثیر ارزشیابی مهارت های بالینی به روش داپس بر میزان عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری است.

روش بررسی: پژوهش حاضر از نوع ارزشیابی نیمه تجربی است و در نیمسال اول تحصیلی سال ۱۳۹۲ در دانشکده علوم پزشکی آبادان روی ۳۵ نفر از دانشجویان ترم ۷ پرستاری انجام شد. برای گردآوری اطلاعات، از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها ابتدا با استفاده از روش های آمار توصیفی انجام شد. سپس با بکارگیری آزمون های آماری ناپارامتری ویلکاکسون و من ویتنی، نمرات مورد نظر مقایسه شد. در ضمن به منظور بررسی ارتباط بین متغیرهای مورد مطالعه از ضریب همبستگی اسپیرمن و برای هرآیتم از آزمون کاپا استفاده شد. ضریب کاپا ۰/۶ و ضریب همبستگی حاصله ۰/۵ بدست آمد. یافته ها: ۳۵ نفر شرکت کننده در گروه آزمون و کنترل قرار داشتند. شرکت کنندگان گروه آزمون ۳ بار به روش داپس و گروه کنترل یک بار به روش متداول ارزیابی شدند. میانگین نمرات دانشجویان گروه آزمون در آزمون های ۳ و ۲ نسبت به آزمون ۱ داپس تفاوت چشمگیری داشت و میانگین رتبه ها به نسبت بالاتر بود (۰/۰۰۱ P).

کلید واژه ها: DOPS، عملکرد بالینی، ارزشیابی، دانشجویان پرستاری

بررسی مهارتهای رفتاری و حرفه ای در دانشجویان سال

آخر پرستاری

خدیجه نصیریانی، سید محسن میرجلیلی، آریتا آریایی نژا

مقدمه: دانشجویان پرستاری بعنوان نیروی کار آینده در مراکز خدمات بهداشتی درمانی باید ضمن کسب دانش و مهارتهای بالینی، رفتارها و اخلاق حرفه ای مورد نیاز خود را شناسایی نمایند و با رعایت رفتارها، اخلاق و عملکردهای حرفه ای تصویری مثبت از حرفه خود ثبت کنند و بتوانند عاملی موثر در ارتقاء حرفه خود باشند و ضمن رعایت رفتارها و اخلاق حرفه ای خدمات بهداشتی و درمانی خود را به جامعه ارائه دهند. این پژوهش با هدف تعیین

فعالیت آموزشی خود از طرف اساتید مربوطه نداشته باشید طبیعتاً نقائص کار و زمینه های پیشرفت دانشجویان مخفی خواهد ماند. لاگ بوک آموزشی توسط دانشکدههای پرستاری و مامایی کشور تهیه و تنظیم گردیده تا ضمن ثبت فعالیت های عملی زیر نظر اساتید، کاستی های دانشجویان مامایی را مشخص نماید تا در رفع آن برنامه ریزی شود. از طرفی در بعضی از پژوهشها نشان داده شده ارزشیابی فرایند و پیامد استفاده از لاگ بوک برای هدف مند سازی فرایند یاددهی یادگیری نشان داد که نقایص اجرایی مانع از تحقق پیامدهای مورد انتظار شده است و یا در برخی از پژوهشهای صورت گرفته استفاده از لاگ بوک در دو حیطة شناختی و مهارتی در بالین نسبت به روشهای دیگر اختلاف معنی دار نداشته و در مطالعات قبلی پیشنهاد شده بکار گیری لاگ بوک نیاز به اصلاحات و مطالعات در سایر مراکز آموزشی داشته از اینرو با بررسی های اجمالی صورت گرفته توسط پژوهشگران در دانشگاههای مختلف لاگ بوک ها متفاوت می باشد و ساختار یکسانی نداشته که توجیه بیش تر یاددهندگان و یادگیرندگان و همچنین بازبینی محتوا و فرایند اجرایی مورد نیاز است.

نتیجه گیری: هدف نهایی آموزش پزشکی کسب مهارتهای بالینی در دانشجویان پزشکی ورشته های مرتبط با آن است. ارزیابی و ارزشیابی نقش اساسی را در فرآیند آموزش پزشکی ایفا می کنند. تدوین و گردآوری ابزار آموزشی مناسب جهت آموزش و ارزشیابی ادامه دارد

کلید واژه ها: روایی و پایایی، لاگ بوک، دانشجویان مامایی

تاثیر ارزشیابی مهارت های بالینی به شیوه داپس بر میزان

عملکرد بالینی دانشجویان سال چهارم پرستاری

احمد نورالدینی

زمینه و هدف: سنجش مهارت های بالینی و عملی مبتنی بر توانمندی با مشاهده مستقیم فراگیران بر روی بیماران واقعی بسیار مهم است. روش داپس مستلزم مشاهده مستقیم فراگیران در حین انجام یک پروسیجر و ارزیابی همزمان بوسیله پرسشنامه است.

مریم نعمتی

زمینه و هدف: تحلیل علمی آزمونها، متداول ترین وسیله برای ارزشیابی یادگیری و پیشرفت تحصیلی و دانشگاه ها است. هدف از تحلیل آزمون واریسی تک تک سوالات و تعیین میزان دقت و نارسایی های آنها جهت تشخیص نقاط قوت و ضعف آزمون و بررسی کیفیت سوالات آن تعیین می شود. این پژوهش به منظور بررسی ضریب دشواری و تمیز سوالات آزمون عملی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی انجام گردید.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی، ۸۵ نفر از دانشجویان در پایان دوره ی پزشکی عمومی با رعایت کامل شرایط قرنطینه، در ۱۵ ایستگاه جهت سنجش مهارت های عملی مورد آزمون قرار گرفتند. برای نیل به این منظور سوالات مربوط به ۱۳ مهارت بالینی مورد انتظار به همراه دو ایستگاه استراحت، در چهار حیطة ی تصمیم گیری بالینی مبتنی بر اخذ شرح حال، معاینه فیزیکی، مهارت های ارتباطی و انجام مهارت های عملی تشخیصی درمانی، طراحی و اجرا گردید. زمان پاسخدهی در کلیه ایستگاهها بطور یکسان شش دقیقه بود و حداقل نمره ای هر فرد می توانست از آزمون دریافت کند صفر و ماکزیم آن حسب نوع سوال متفاوت در نظر گرفته شد. پس از پایان آزمون، نمرات کلیه شرکت کنندگان به تفکیک هر سوال و همچنین نمره کل دسته بندی شد. سپس ضرایب دشواری و تمیز تک تک سوالات مورد بررسی قرار گرفت. برای این منظور ۲۵٪ (۲۱ نفر) افرادی که نمره کل آنها بالاتر از سایرین بود به عنوان گروه قوی و ۲۵٪ (۲۱ نفر) از افرادی که نمره کل کمتری از بقیه گروه دریافت کرده بودند به عنوان گروه ضعیف انتخاب شدند. در این شیوه برای محاسبه ضرایب دشواری و تمیز از فرمول تحلیل آزمونهای عملکردی به روش ویتنی و سیبرز استفاده گردید.

یافته ها: نتایج نشان داد کمترین ضریب دشواری سوالات ۰,۵۸، مربوط به ایستگاه "PPD" و بالاترین ضریب ۰,۸۷، مربوط به ایستگاه "پاپ اسمیر" بود. میانگین ضریب دشواری برای حیطة شرح حال ۰,۷۳، معاینه فیزیکی ۰,۷۲، مهارت ارتباطی ۰,۶۴ و

رفتارها و اخلاق حرفه ای در دانشجویان سال آخر پرستاری صورت گرفته است

روش کار: این یک مطالعه توصیفی - مقطعی (Cross - Sectional) است. نمونه گیری به شیوه تصادفی ساده از دانشجویان ترم آخر پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی شهید صدوقی یزد(۳۵نفر) انجام شد. برای جمع آوری اطلاعات، از پرسشنامه بررسی رفتارها و اخلاق حرفه ای استفاده شد. پرسشنامه شامل ۳۰ عبارت در مورد رفتارها و اخلاق حرفه ای دانشجویان در بالین بود دانشجویان با توجه به رفتار و عملکرد خود در کارورزی های بالینی، نظرات خود را در مورد گویه ها بصورت «هرگز، گاهی اوقات، اغلب، همیشه» بیان کردند. حداکثر نمره پرسشنامه ۱۲۰ و حداقل آن ۳۰ بود. داده های جمع آوری شده توسط نرم افزار آماری SPSS ویرایش ۱۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: بر اساس یافته های به دست آمده اکثریت واحد های مورد پژوهش ۷۲٪ زن و ۶۰٪ ساکن منزل شخصی بودند و اکثریت ۵۴٪ علاقه زیاد به پرستاری داشتند. میانگین و انحراف معیار نمره رفتار و اخلاق حرفه ای دانشجویان $97,25 \pm 15,98$ بوده است. حداکثر نمره کسب شده دانشجویان ۱۲۰ و حداقل آن ۶۹ بوده است و بین جنس ($P=0,06$) و محل سکونت ($P=0,1$) با نمره رفتار و اخلاق حرفه ای تفاوت معناداری یافته شد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج بدست آمده، دانشجویان از نظر رفتار و اخلاق حرفه ای در سطح خوبی قرار داشتند و رفتار و اخلاق حرفه ای در دانشجویان مذکر و ساکن منزل شخصی بهتر بود. اما برای رسیدن به سطح عالی در رفتار و اخلاق حرفه ای لازم است اقداماتی همچون آماده سازی توجیهی دانشجویان جهت ورود به محیط بالینی و ارائه الگو صورت گیرد.

کلید واژه ها: رفتار حرفه ای، اخلاق حرفه ای، دانشجو، پرستاری

محاسبه ضریب دشواری و تمیز سوالات

آزمون صلاحیت بالینی

دنبال آن ارتقاء کیفیت این آزمون ها را به همراه داشته باشد

روش: در این مطالعه تعداد کل سوالات طراحی شده مردود توسط گروه های آموزشی بالینی در سال ۹۳ به عنوان جامعه مورد مطالعه در نظر گرفته شد. کل سوالات طراحی شده مردود توسط گروه های آموزشی که توسط کمیته های منتخب امتحانات گروه های آموزشی تایید شده بود به عنوان نمونه انتخاب شدند. ویژگیهای های طراحان سوالات مردود اعم از مرتبه علمی، جنسیت، سابقه تدریس و نوع گروه آموزشی گردآوری گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS (۱۱/۵) در سطح معنی داری ($P \geq 0.05$) با آزمون آماری ناپارامتریک کای دو و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: از تعداد ۳۳۵۰ سوال، ۱۲۴ سوال مردود اعلام شده . در مجموع ۰/۰۳ درصد سوالات طراحی شده مردود بود. از مجموع سوالات طراحی شده مردود ۰/۱۴ درصد به مرتبه علمی استاد، ۰/۳۹ درصد به دانشیار و ۰/۴۷ درصد به استادیاران تعلق داشت. به لحاظ سابقه تدریس، ۰/۳۱ درصد سوالات مردود، مربوط به اساتیدی بود که دارای سابقه تدریس بین ۱-۴ سال را داشتند. ۰/۱۳ درصد بین ۵-۹ سال، ۰/۱۷ بین ۱۰-۱۴ سال و ۰/۳۹ درصد سوالات مردود به اساتیدی که دارای سابقه تدریس بالای ۱۵ سال داشتند تعلق داشت. ۰/۳۲ درصد سوالات مردود به گروه های جراحی و ۰/۶۷ درصد به گروه های غیر جراحی مربوط بود. ۰/۷۲ درصد سوالات مردود به مردان و ۰/۲۸ درصد به زنان تعلق داشت.

نتیجه گیری: بین تعداد سوالات طراحی شده مردود با ویژگیهای علمی اعضای هیات علمی (مرتبه علمی، سابقه تدریس، گروه آموزشی و جنسیت) طراح سوالات مردود هیچ رابطه معناداری یافت نشد.

کلید واژه ها: دستیاران، طراحی سئوال، هیات علمی، آزمون ارتقاء

مهارت عملی تشخیصی ۰,۷۳ محاسبه گردید. همچنین کمترین ضریب تمیز صفر مربوط به ایستگاه پاپ اسمیر و بالاترین ضریب تمیز مربوط به ایستگاه "نسخه TB" بمیزان ۰,۳۵ بود. میانگین ضریب تمیز برای سوالات حیطه شرح حال ۰,۲، معاینه فیزیکی ۰,۲، مهارت ارتباطی ۰,۲۳ و مهارت عملی تشخیصی ۰,۲ محاسبه گردید. ضریب تمیز ایستگاه پاپ اسمیر که آسانترین سوال تشخیص داده شد، صفر محاسبه شد.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه هدف آزمون صلاحیت بالینی کسب حداقل مهارت مورد انتظار از دانشجویان پزشکی است لذا ضریب دشواری سوالات همه ایستگاهها در حد قابل قبول بود. لیکن ضریب تمیز سوال مربوط به ایستگاه پاپ اسمیر قابلیت جداسازی افراد ضعیف از قوی را نداشت که لازم است در آزمونهای بعدی مورد تجدیدنظر و اصلاح قرار گیرد.

کلید واژه ها: ضریب دشواری، ضریب تمیز، صلاحیت بالینی

بررسی ارتباط بین تعداد سوالات طراحی شده مردود در آزمون ارتقای دستیاری با ویژگیهای علمی اساتید طراح سوال در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در

سال ۹۳

تورج صادقی، مرتضی بینش، علی شعبی، نازنین زمانیان
علی اکبر حیدری

مقدمه: با توجه به اینکه مدتی است آزمون کتبی گواهینامه و طراحی سوالات آن به اعضای هیات علمی دانشگاههای علوم پزشکی کشور واگذار شده است، شواهد و مستندات (اعتراض به سوالات از سوی دستیاران) حاکی از آن است که در طراحی سوالات آزمون کتبی دانشنامه قواعد مناسب طراحی سوال رعایت نمی شود. تحلیل و آنالیز سوالات مردود آزمون ارتقا دستیاری و بازخورد نتایج آن می تواند گامی موثر در زمینه آگاهی مسئولین و طراحان سوالات از مشکلات موجود در طراحی سوالات آزمون و به

با این شرط که بدون هرگونه سیستم نظارتی، شخص وظایف خود را به بهترین نحو ممکن به انجام رساند. هدف پژوهش حاضر تعیین عوامل موثر بر تعهدات حرفه ای پزشکی در دانشجویان سال آخر پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام می باشد.

روش کار: در این مطالعه توصیفی- مقطعی، ۱۱۸ دانشجوی پزشکی به طور تصادفی و براساس نمونه گیری خوشه ای از استان ایلام در سال ۹۴ انتخاب شدند. داده ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته شامل سوالات دموگرافیک (۴)، محیط حرفه ای تعهد (۶) و سطح فردی تعهدات حرفه ای (۲۰) جمع آوری شد. درنهایت داده ها وارد نرم افزار SPSS ۱۸ شد و با استفاده از آزمون های آماری پیرسون و رگرسیون تجزیه و تحلیل گردید.

یافته ها: میانگین سنی دانشجویان حاضر در مطالعه 22.2 ± 3.8 بود. تنها ۸ درصد از دانشجویان نمره ای کمتر از میانگین دانشکده را کسب نموده اند. دانشجویان مرد و زن نمرات مشابهی را در تعهد حرفه ای کسب نموده اند. نتایج آنالیز یک طرفه نشان داد که سطح تحصیلات دانشجویان و رتبه دانشجوی می تواند به طور معناداری با نمره تعهد حرفه ای پزشکی در ارتباط باشد.

بحث و نتیجه گیری: نتایج این مطالعه حاکی از آن است که در جهت ارتقاء دیدگاه دانشجویان نسبت به تعهدات حرفه پزشکی، گنجاندن مداخلات آموزشی ضروری به نظر می رسد. به همین منظور نیاز به تغییر در فرهنگ، محیط آموزشی و برنامه درسی آموزش پزشکی برای حرکت به سمت ارتقاء حرفه ای گری لازم و ضروری به نظر می رسد.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: اخلاق حرفه ای، حرفه ای گری، تعهدات حرفه ای، دانشجویان پزشکی

چالش های دوران تحصیل دانشجویان مامایی دانشگاه علوم

پزشکی سبزوار

سمیرا یزدانی

چالش های یادگیری از همتایان : یک تحلیل محتوای کیفی

مریم حسینی ابرده

در سالهای اخیر تعداد دانشکده های پزشکی که آموزش و تعلیم دانشجو محور را با برنامه آموزشی و تحصیلی خود تلفیق کرده اند، افزایش قابل توجهی داشته است. یکی از ابتکارات اثرگذار در زمینه آموزش، سیستم یادگیری به کمک همتایان می باشد که اثرات سازنده ای بر جنبه های مختلف آموزش به ویژه در حیطه علوم پزشکی نهاده است. هدف از این مطالعه شناسایی چالش های یادگیری از همتایان در دانشجویان دستیاری می باشد. این مطالعه به روش کیفی و با رویکرد تحلیل محتوا، در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی در سال ۱۳۹۳ صورت گرفته است. در مجموع ۸ دستیار دوره تخصصی قلب به طور داوطلبانه در این مطالعه شرکت نمودند. داده های مورد نیاز از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته جمع آوری شد. تجزیه و تحلیل داده ها، به صورت تحلیل محتوا و به روش تحلیل مقایسه ای مداوم صورت گرفت. یافته ها شامل ۳ درون مایه سیستم آموزشی نا کارآمد، تعامل نامناسب همتایان و محدودیت های همتا بود. تم های شناسایی شده در مطالعه حاضر نشان میدهد که استفاده مفید و موثر از روش یادگیری به کمک همتا نیازمند تغییراتی در سیستم آموزشی و در رفتار و تعاملات افراد درگیر در آن است.

کلید واژه ها: یادگیری به کمک همتایان، دستیار، تحلیل محتوا

بررسی تعهدات حرفه ای پزشکی و عوامل

مرتبط با آن از دیدگاه دانشجویان پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی ایلام

طیبه شکری

مقدمه: حرفه ای گری یا پروفشنالیسم در پزشکی به منظور جلب اعتماد جامعه به حرفه پزشکی امری ضروری است. تعهد حرفه ای یکی از ویژگی های انسانی است که می توان آن را با رضایت قلبی و التزام عملی نسبت به وظایف تعیین شده برای انسان تعریف کرد،

دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد روش فهرست کنترل

روزانه (DOPS) در ارزشیابی بالینی در سال ۱۳۹۳

احمد کاملی

مقدمه: دیدگاه فراگیران نسبت به شیوه ارزشیابی می تواند تأثیر چشمگیری در رسیدن به اهداف آموزشی داشته باشد. یکی از شیوه های نوین ارزشیابی، فهرست کنترل روزانه (DOPS) است که کمتر در زمینه آموزش پرستاری به آن پرداخته شده است. هدف این مطالعه ارزیابی دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد به کارگیری این روش در ارزشیابی بالینی می باشد.

روش: این پژوهش یک مطالعه مداخله ای از نوع کاربردی می باشد که در سال های تحصیلی ۹۱ و ۹۲ انجام گرفت. ۷۵ نفر از دانشجویان رشته پرستاری از دو ورودی در مطالعه شرکت داشتند. یک فهرست ۲۰ سؤالی کنترل روزانه (DOPS) بر حسب سر فصل، از اقداماتی که باید دانشجویان در این دوره انجام می دادند، در حیطه های شناختی، عاطفی و روانی حرکتی تهیه شده و به طور روزانه تکمیل و بازخوردهای لازم داده شد و در نهایت دیدگاه دانشجویان در مورد شیوه ارزشیابی در ۹ حیطه به وسیله پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت. داده ها جمع آوری و توسط SPSS سری ۱۶ مورد آنالیز قرار گرفت.

یافته ها: ۳۷ نفر از دانشجویان دختر و ۳۸ نفر پسر بودند. ۶۷ درصد از شرکت کنندگان اعلام کردند که این شیوه ارزشیابی سبب ارتقاء انگیزه می گردد. ۵۵ درصد کارآمد بودن، ۶۴ درصد اجرایی بودن، ۶۸ درصد عینی بودن، و ۷۱ درصد منصفانه بودن آن را تأیید کردند. ۶۳ درصد به کارگیری آن را برای دیگران توصیه کردند. ۷۳ درصد معتقد بودند که این شیوه سبب ارتقای کیفیت آموزش گردیده. ۶۵ درصد اعتقاد داشتند که باعث مطابقت بیش تر با اهداف آموزشی می گردد و فقط ۲۷ درصد در حین ارزشیابی دچار استرس قابل توجه گردیدند. به طور کلی ۶۴ درصد نسبت به این شیوه ارزشیابی دیدگاه مثبت داشتند.

نتیجه گیری: دیدگاه دانشجویان در مورد این شیوه نوین

مقدمه: پژوهش های انجام شده در رشته های مرتبط علوم پزشکی نشان دهنده ی لزوم تغییر در نحوه ی چیدمان برنامه ی آموزشی و متدهای آموزشی هستند. نحوه آموزش بصورت صحیح و کاربردی در توانمندسازی دانشجویان برای ارائه مراقبت های مامایی هدفمند تأثیر به سزایی دارد. هدف از این مطالعه بررسی چالش های اصلی احساس شده توسط دانشجویان علوم پزشکی و بطور انحصاری تر دانشجویان مامایی هستند.

روش ها: در این مطالعه تعداد ۶۰ نفر از دانشجویان مامایی ترم ۳ و بالاتر که در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار در سال ۱۳۹۳-۱۳۹۴ تحصیل می کرده اند انتخاب شدند. پس از تکمیل پرسشنامه های مربوطه بصورت شفاهی، تجزیه تحلیل داده های آماری از طریق نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ انجام شد.

نتایج: چالش های ذکر شده توسط دانشجویان نشان دهنده ی شیوع بیشتر عدم تناسب زمانی بین دروس تئورین و عملی، عدم احترام به دانشجو توسط پرسنل، عدم وجود امکانات در بیمارستان های آموزشی برای دانشجو، آموزش تئوری در بیمارستان، نحوه های آموزشی متغیر برای یک موضوع توسط اساتید متفاوت، محدودیت رشته ی مامایی و نیاز به نظارت پزشک حتی در موارد حرفه ای مامایی و دخالت دادن مشکلات شخصی توسط مربیان در نحوه برخورد با دانشجویان است.

نتیجه گیری: مصاحبه با دانشجویان باعث شد مشکلات شایع آنها در محیط آموزش شناسایی شود، هرچند جامعه آماری ما در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار به اندازه ای بزرگ نیست که نتایج به کل جامعه دانشجویی مامایی نسبت داده شود و پژوهش های دیگر و گسترده تری را توسط محققین می طلبد. مدرسان و مربیان مامایی میتوانند با استفاده از این نتایج محیط مناسب تری برای آموزش مطلوب مامایی ایجاد کنند.

کلید واژه ها: اچالش های آموزش بالینی، مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

ارزشیابی مثبت بود. به کارگیری این روش در ارزشیابی بالینی دانشجویان پرستاری پیشنهاد می گردد.

کلید واژه ها: ارزشیابی بالینی، مشاهده مستقیم روند اجرای مهارت ها (DOPS)، پرستاری، مهارت های عملی

وزنان ($p\text{-value}=0.000$ و $\text{pearson}=0.446$) و بین موفقیت تحصیلی و باورهای مذهبی در زنان ($p\text{-value}=0.212$ و $\text{pearson}=0.034$) ارتباط مثبت معناداری دیده شد ولی بین شادکامی و موفقیت تحصیلی زنان ارتباط معنادار یافت نشد.

نتیجه گیری: با توجه به یافته های فوق می توان با تقویت باورهای مذهبی دانشجویان به ویژه خانم ها به پیشرفت تحصیلی آنها کمک کرد و با روی آوردن بیشتر دانشجویان به فعالیت های مذهبی از آنان افرادی شادمان تر و رضایتمندتر ساخت.

کلید واژه ها: موفقیت تحصیلی، خوشحالی، موفقیت تحصیلی

تعیین شیوع اختلال پیش فعالی - نقص توجه در میان دانشجویان پزشکی و تاثیر آن بر گرایش رشته های تخصصی مختلف

هاجر حسینی، علیرضا اولی پور، مهدی سیاح برگرد

این مطالعه به منظور تعیین شیوع اختلال بیش فعالی - کم توجهی در میان دانشجویان پزشکی اهواز در سال تحصیلی ۹۱-۹۰ انجام شد. مواد و روش یک بررسی بی نام مقطعی در میان ۱۵۰ نفر از دانشجویان پزشکی این دانشگاه انجام شد. جمعیت مورد مطالعه میانگین سنی ۲۳-۱۱ سال را داشتند، ۵۳/۳۵٪ شان مرد و ۴۷/۸۳٪ شان متاهل بودند. جهت بررسی ویژگی های بیش فعالی کم توجهی از پرسشنامه کانرز استفاده شد که شامل ۲۶ آیتم ۰-۳ امتیازی است. نتایج شیوع اختلال بیش فعالی کم توجهی در میان دانشجویان پزشکی، ۸/۶٪ بود که به طرز معنی داری با جنسیت، تعداد غیبت از کلاس های درس و معدل نمرات تحصیلی مرتبط بود در حالی که با سن، مقطع تحصیلی و وضعیت تاهل ارتباط نداشت. هم چنین دانشجویانی که ویژگی های این اختلال را در

ارزشیابی مثبت بود. به کارگیری این روش در ارزشیابی بالینی دانشجویان پرستاری پیشنهاد می گردد.

کلید واژه ها: ارزشیابی بالینی، مشاهده مستقیم روند اجرای مهارت ها (DOPS)، پرستاری، مهارت های عملی

بررسی رابطه باورهای مذهبی و شادکامی با موفقیت تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

ایه کیانی، علیرضا اولی پور، مهدی سیاح برگرد

مقدمه: امروز بر خلاف چندین دهه قبل که انسان را موجودی سه بعدی متشکل از زیست، روان و اجتماع میدانستند، بعد چهارمی هم بدان اضافه نموده اند و آن بعد معنوی است. دین و مذهب در زندگی تمامی افراد جامعه بخصوص دانشجویان تاثیرگذار است. با توجه به اینکه میزان پیشرفت و افت تحصیلی یکی از معیارهای کارایی نظام آموزشی است، کشف و بررسی متغیرهای تاثیرگذار بر عملکرد تحصیلی، به شناخت بهتر و پیش بینی متغیرهای موثر در نظام آموزشی می انجامد. بسیاری از تحقیقات نشان می دهد که شادکامی و دین باوری به عنوان عوامل اصلی کاهش افسردگی، کاهش احساس گناه، افزایش انرژی و انگیزه، افزایش تمرکز و افزایش توانایی های ذهنی، جسمی و شناختی، باعث بهبود عملکرد تحصیلی می شوند.

روش کار: مطالعه حاضر به روش اپیدمیولوژیک تحلیلی در سال ۱۳۹۲ در بین ۲۰۰ دانشجوی پزشکی ورودی سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز انجام شده است. برای این منظور از ۲ پرسشنامه جهت گیری مذهبی و شادکامی آکسفورد و به منظور تعیین موفقیت تحصیلی از میانگین معدل دو نیمسال گذشته دانشجویان استفاده شد و اطلاعات حاصله از آنها با نرم افزار SPSS آنالیز شد و برای ارتباط سنجی بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید.

نتایج: یافته ها نشان داد روی آوردن به مذهب ($p\text{-}$

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Education
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مازندران انجام پذیرفت.

روش بررسی: در این مطالعه ی توصیفی مقطعی، ۲۵۶ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شده بودند، شرکت داشتند. جهت تعیین حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان استفاده شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته عوامل مؤثر بر انگیزه تحصیلی دانشجویان بوده است. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری و محتوایی استفاده شد و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی و مقدار ۰/۸۳ محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون های پارامتریک t تک گروهی استفاده شده است.

یافته ها: یافته ها نشان داد روش تدریس استاد با سطح معناداری ۰/۰۰۱ (مقدار ۰/۹۷۲t)، برنامه های آموزشی با سطح معناداری ۰/۰۰۰ (مقدار ۴/۷۰۲t)، خدمات آموزشی با سطح معناداری ۰/۰۰۳ (مقدار ۲/۹۷۲t) محیط درمانگاه با سطح معناداری ۰/۰۱۰ و ۰/۰۰۳ (مقدار ۲/۶۰۲t)، محیط آزمایشگاه با سطح معناداری ۰/۰۱۰ (مقدار ۶/۸۷۲t) و محیط کتابخانه با سطح معناداری ۰/۰۱۰ (مقدار ۴/۳۵۲t) بر انگیزه تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران مؤثر بوده است.

نتیجه گیری: عواملی مانند روش تدریس استاد، برنامه های آموزشی، خدمات آموزشی، محیط درمانگاه، محیط آزمایشگاه و محیط کتابخانه بر انگیزه تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران مؤثر بوده است.

کلید واژه ها: واژگان کلیدی: عوامل آموزشی، انگیزه تحصیلی، دانشجویان رشته پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

تاثیر تدریس مبتنی بر کاربرد روش تحقیق در ارائه مراقبت

ها بر شناخت، نگرش و رضایت از تدریس

محسن حسن آبادی، فرح مادرشاهیان

مقدمه: تدریس سنتی روش تحقیق با آگاهی و رضایت کم همراه

خود گزارش کرده بودند بیشتر به رشته های جراحی، ارتوپدی، گوش و حلق و بینی و در کل رشته های زیرشاخه جراحی، جهت مطالعه در آینده به عنوان رشته تخصصی علاقمند بودند. بحث برخلاف بسیاری از مطالعات قبلی ADHD با سن و وضعیت تاهل و مقطع تحصیلی ارتباطی نداشت. در حالی که با جنسیت، معدل نمرات، تعداد غیبت ها از کلاس درس و رشته تخصصی منتخب جهت ادامه تحصیل ارتباط معنی دار داشت. بررسی ها و مطالعات بیشتری جهت مقایسه اختلال بیش فعالی-کم توجهی در دانشجویان پزشکی با سایر دانشجویان و هم چنین میزان موفقیت افراد واجد این اختلال در رشته های تخصصی مختلف توصیه می شود.

کلید واژه ها: پیش فعالی ، دانشجوی پزشکی ، انتخاب رشته تخصصی

شناسایی عوامل آموزشی مؤثر بر انگیزه

تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه

علوم پزشکی

پریسا زلیکانی

زمینه و هدف: انگیزه، ساختاری چند وجهی است که با یادگیری و پیشرفت تحصیلی مرتبط است، یکی از مشکلات شایع نظام های آموزشی در بسیاری از کشورها، پایین بودن سطح انگیزه تحصیلی در بین یادگیرندگان می باشد که سالانه زبان های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی را متوجه دولت ها و خانواده ها می کند و نظام آموزشی کشورها را با افت تحصیلی مواجه می کند. با توجه به اینکه شناخت عوامل آموزشی مؤثر بر انگیزه تحصیلی دانشجویان از جمله ضروریاتی است که می تواند در تدوین مقررات، فراهم نمودن امکانات مناسب، برنامه ریزی موفق برای تربیت دانشجویان و ایجاد محیطی پرشور و پر-انگیزه برای یادگیری دانشجویان در دانشگاه ها مفید باشد، لذا این پژوهش با هدف بررسی عوامل آموزشی مؤثر بر انگیزه تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

سعیده دریازاده، عطیه فقیهی، نیکو یمانی، حبیب اله رضایی

زمینه و هدف: روش های متنوعی برای ارزشیابی استاد وجود دارد. دو مورد از روش های مورد استفاده در ارزشیابی استاد، خودارزشیابی و ارزشیابی از طریق مسؤلین می باشد. هدف از انجام این مطالعه تعیین این موضوع است که آیا در ارزشیابی استاد، اساتید نمره بالاتری از مسؤلین به خودشان می دهند؟

روش کار: در این مطالعه مقطعی که در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شد نمره ارزشیابی اساتید دانشکده بهداشت و تغذیه که در مجموع ۴۶ نفر بودند از دید مسؤلین از طریق فرم های ارزشیابی مورد استفاده در دانشگاه که روایی و پایایی آن به تأیید رسیده است استخراج شد. جهت تعیین نمره خودارزشیابی اساتید پرسشنامه ای شامل ۲۳ گویه که پاسخ دهی به آن به صورت مقیاس لیکرت ۵ تایی بود استفاده شد. روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه به تأیید ۵ نفر از متخصصین آموزش پزشکی رسید و پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۷ درصد به دست آمد. محرمانگی نمرات بدست آمده حفظ شد به طوری که مسؤل ارزشیابی نمرات را بدون نام در اختیار محققین قرار داد. نمرات مربوطه وارد نرم افزار SPSS ورژن ۲۱ شد. جهت تعیین اختلاف بین نمره خودارزشیابی استاد و ارزشیابی مسؤلین از استاد از آزمون t مستقل استفاده شد.

یافته ها: میانگین نمره خود ارزشیابی استاد ۰/۷۶ با انحراف معیار ۰/۰۹ بود. میانگین نمره ارزشیابی مسؤلین از استاد ۰/۹۳ با انحراف معیار ۰/۱۴ بود. نتایج آزمون t مستقل نشان داد که اختلاف معناداری بین میانگین نمره خود ارزشیابی و میانگین نمره ارزشیابی مسؤلین از استاد وجود ندارد ($t=75/1$, $df=90$, $P=0/08$).

بحث و نتیجه گیری: مسؤلین نمره بالاتری از خود اساتید به آنها می دهند اما این تفاوت معنادار نیست. پیشنهاد می گردد در دانشکده ها یا دانشگاهها دیگر با نمونه بزرگتر این موضوع بررسی گردد. شاید یکی از دلایل اینکه مسؤلین نمره بالاتری از خود اساتیدی به آنها داده اند (هر چند این اختلاف از لحاظ آماری

است. لذا در این بررسی تاثیر تدریس روش تحقیق مبتنی بر کاربرد در مراقبت ها و طراحی پژوهش بر آگاهی، نگرش و رضایت از تدریس مطالعه شد.

روش ها: در این مطالعه نیمه تجربی دانشجویان ترم ۵ رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال ۱۳۹۱ بصورت سرشماری انتخاب شدند و جهت تدریس روش تحقیق به ۲ گروه ۳۹ نفری تجربی و کنترل تخصیص یافتند. مداخله شامل آموزش کاربردهای روش تحقیق در ارائه مراقبت ها؛ مانند "آموزش بکارگیری اصول جمع آوری اطلاعات تحقیق در نیازسنجی آموزش به بیمار"، تهیه طرح پیشنهادی تحقیق و اجراء پیش مطالعه آن طی تدریس بود. پیامدهای مداخله نمرات آگاهی، نگرش و رضایت از تدریس بود. تدریس گروه کنترل بصورت بحث گروهی بود. دو پرسشنامه پژوهشگر ساخته در آغاز و پایان مطالعه استفاده شد. نمرات آگاهی از روش تحقیق توسط ۲۰ سوال چهار گزینه ای (نمره کل ۲۰-۰)، نگرش نسبت به تحقیق با ۱۲ گویه (نمره کل ۶۰-۱۲) و رضایت از تدریس بوسیله ۲۱ گویه (نمره کل ۱۰۵-۲۱) سنجش شد. اطلاعات با آزمونهای کای دو، تی مستقل و زوج در نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: پس از مداخله، میانگین نمره کل آگاهی ($P<0/041$) نگرش ($P<0/028$) و رضایت از تدریس گروه تجربی بالاتر از گروه کنترل بود ($P<0/001$).

نتیجه گیری: آموزش طراحی تحقیق و کاربردهای آن جهت مراقبتها در افزایش آگاهی، نگرش و رضایت از تدریس موثر بوده و یادگیری مهارت های تحقیق جهت ارتقاء کیفیت مراقبت ها در آن نقش دارد.

واژه های کلیدی: روش تحقیق، آگاهی، نگرش، رضایت، تدریس کلید واژه ها: روش تحقیق، آگاهی، نگرش، رضایت، تدریس

نمره خودارزشیابی استاد و نمره ارزشیابی استاد توسط مسؤلین کدامیک بالاتر است؟

دانشجویان در ۵ گروه ۸ الی ۹ نفره مرتب شدند هر دانشجو به مدت ۹ روز ، ۵۱ ساعت براساس کوریکلوم کارآموزی درس بهداشت روان را در ترم ۷ به منظور آشنایی با بیماریهای روانپزشکی و علائم آنها و مراقبت های مربوطه در بخش روانپزشکی بیمارستان امام رضا کارآموزی می گذراندند. سطح اول و دوم ارزشیابی کریکپاتریک به وسیله پرسشنامه و سطح سوم با استفاده از ارزشیابی به روش ۳۶۰ درجه به صورت شفاهی ، مشاهده ای و لاگ بوکمهارتهای دانشجویان سنجیده شد. در سطح چهارم جهت اندازه گیری نتایج این آموزش برای سازمان مستندات آموزشی در اختیار مسئولین بیمارستان قرار داده شد تا در اعتباربخشی بیمارستانهای آموزشی لحاظ گردد در نهایت اطلاعات با استفاده نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد. نتایج: ۷۰٪ دانشجویان اطلاع کاملی از روش کارآموزی نداشتند و ۷۵٪ احساس نگرانی می نمودند. میانگین نمره واکنش به کارآموزی $31/82 \pm 3/47$ بوده است. بیشترین میزان یادگیری در کارآموزی از بخش آموزش به بیمار $82/5$ ٪، گزارش نویسی $80/45$ ٪، روان درمانی $76/88$ ٪ بوده است مربی و نظارت بالینی وی $82/88$ ٪ بیشترین تاثیر را در یادگیری داشته است. در سطح سوم نمره آموزش به بیمار $20/82 \pm 4/3$ و میانگین نمره ارزشیابی ۳۶۰ درجه از مجموع ۱۰۰ نمره $93/74 \pm 5/3$ بود.

نتیجه گیری: نتایج ارزشیابی به روش کریکپاتریک نشان داد میزان واکنش ، رضایت ، نگرش دانشجویان، یادگیریدر سطح خوب و میزان مهارت آنها نیز در سطح عالی قرار دارد که نشان دهنده اثربخشی آموزش می باشد و بیش از یک نظر سنجی است . پیشنهاد می شود در سطح چهارم این مدل که به دنبال دستیابی به اهداف سازمان است و سنجه های اعتباربخشی بیمارستانی نیز به دنبال این سطح از ارزشیابی هستند همانند سطح یک تا سه رویکردهای مناسبتری برای اجرای این سطح در نظر گرفته شود

کلید واژه ها: کلید واژه: مدل کریکپاتریک، آموزش، پرستاری

معنادار نیست) ترس از تزلزل شغلی باشد که این موضوع نیاز به کار پژوهشی بیشتری دارد.

کلید واژه ها: ارزشیابی، ارزشیابی استاد، ارزشیابی مسئول از استاد، خود ارزشیابی

بررسی تاثیر کاربرد ارزشیابی به شیوه

Kirkpatrick جهت درس کارآموزی بهداشت

روان دانشجویان پرستاری

منصوره اسفیدانی، میترا هاشمی، مهدیه آرین، محبوبه

طباطبایی چهر، مریم مدی نشاط

چکیده زمینه: یک موضوع چالش برانگیز در دانشکده اینست که آیا محتوی دوره آموزشی تدوین شده قابل اندازه گیری است و آیا تغییری در دانشجویان در واکنش به محتوی آموزشی اتفاق افتاده است در حالیکه به نظر می رسد مدل ارزشیابی کریکپاتریک به عنوان الگویی ساده، جامع و عملی برای بسیاری از موقعیتهای عملی توصیف شده است. در حالیکه به نظر می رسد کریکپاتریک فقط باید برای آموزشهای سازمانی بکار رود ولی این نوع ارزشیابی می تواند هم در بالین و هم در دانشکده مورد استفاده قرار گیرد. مدل ارزشیابی کریکپاتریک را در چهار سطح شامل ۱. تعیین واکنش شرکت کنندگان به دوره آموزشی ۲. تعیین میزان یادگیری شرکت کنندگان ۳. تعیین رفتار شرکت کنندگان پس از آموزش ۴. تعیین نتایج یا میزان تحقق اهداف. لذا این مطالعه با هدف بررسی تاثیر کاربرد ارزشیابی به شیوه Kirkpatrick جهت درس کارآموزی بهداشت روان دانشجویان پرستاریدر دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی انجام شد.

روش: این مطالعه اقدام پژوهی است که پس از کسب مجوز از شورای دانشکده پرستاری و مامائی بجنورد از مهر ماه ۱۳۹۲ شروع و تا مهرماه ۱۳۹۴ تداوم یافت. دانشجویان سال آخر عرصه پرستاری به تعداد ۳۶ نفر در نیمسال اول ۹۴-۹۳ و ۴۰ نفر در نیمسال اول ۹۵-۹۴ در این مطالعه شرکت نمودند. در هر نیمسال

برگزاری آزمون مورد تخصصی به روش

OSCE الکترونیکی با استفاده از CBD

محمد حبیبی، عباس رستمی، بداله عباس نیا، زهرا کریمیان، ناهید ظریف صنایعی، مجیدرضا فرخی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز نیز در آزمون درون دانشگاهی گروه های داخلی مغزو اعصاب و نیز زنان و زایمان تکرار گردید. ارزشیابی آزمون در دو بخش علمی و فناوری به صورت کیفی مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: ارزشیابی و پایش برگزاری آزمون الکترونیکی آسکی در بخش علمی با استفاده از دیدگاه شرکت کنندگان نشان داد امکان تامل و بازاندیشی در سوال، استرس کمتر در زمان پاسخ دهی، امکان مشاهده هر سوال و گزینه های مربوطه در یک صفحه و تمرکز بیشتر روی هر سوال، و عدم احساس نظارت مستقیم استاد مربوطه و ناظر ایستگاه، حذف امکان سوی تفاهم در برداشت از توضیحات رزیدنت در پاسخدهی به سوالات و سوء تعبیر جملات، عدم امکان لحاظ شدن نظر، قضاوت ظاهری یا سوگیری شخصی بین استاد و دانشجو، از جمله نقاط مثبت آن گزارش شد. در بررسی ابعاد فناوری نرم افزار نتایج باگ گیری در اولین و دومین سال برگزاری نشان داد، به علت آنکه نرم افزار مبتنی بر IP ثابت طراحی شده بود در زمان تغییر IP دانشگاه با اشکالاتی همراه می شد و گاه امکان استفاده از آن در آزمون های بعدی با اشکال مواجه می شد.

نتیجه گیری: در مجموع برگزاری آزمون به روش الکترونیکی می تواند در تسریع و تسهیل و عدالت آموزشی آزمون های علوم پزشکی موثر بوده است و ادامه آن ضروری به نظر می رسد. برای طراحی آزمون های الکترونیکی بهتر است از نرم افزار های غیروابسته به IP استفاده شود. همچنین در جهت توسعه آزمون های ایستگاهی الکترونیکی استفاده از سوالات استدلال بالینی به روش های PMP، و مرحله ای در افزایش سطح تاکسونومی سوالات موثر تر است.

کلید واژه ها: آزمون، OSCE، ایستگاهی، Cased Based Discussion، الکترونیکی، مورد تخصصی

رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان

محمد رضا رئیسون

مقدمه: شناخت عواملی که منجر به پیشرفت تحصیلی و مانع از

مقدمه: آزمون های آسکی در سالهای اخیر به ویژه در مراکز مهارتهای بالینی به طور جدی مورد توجه قرار گرفته است. یکی از موارد کاربرد این آزمون بکارگیری آن در آزمون های جامع است. با توجه به قابلیت های دنیای مجازی در تسهیل و تسریع فعالیت های آموزشی و نیز سیاست های سالهای اخیر وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، از سال ۱۳۹۱ تا کنون آزمون ایستگاهی OSCE در مورد تخصصی جراحی مغز و اعصاب استفاده بکار گرفته شده است. پژوهش حاضر با هدف معرفی و بررسی تجربه شرکت کنندگان از حضور در آزمون آسکی الکترونیکی انجام پذیرفته است.

روش: این تحقیق به روش اقدام پژوهی انجام پذیرفت. در پایان آزمون نظرات شرکت کنندگان در مورد تجربه خود از شرکت در این آزمون مورد بررسی قرار گرفت. آزمون ایستگاهی مورد جراحی مغز و اعصاب برای اولین بار در سال ۳۹۱ انجام شد و مجموعاً ۱۷ نفر در آن حضور داشتند. سوالات ایستگاهی به روش Cased Based Discussion در قالب ۱۴ سوال با پاسخهای چندگزینه ای طراحی و در ایستگاه مربوطه ارائه شد. برای طراحی سوالات از نرم افزار پارس آزمون و Ispring quiz maker استفاده شد. امکان قرار دادن فیلم، عکس رادیولوژی، آزمایشات بالینی، تاریخچه و علائم وجود داشت. مدت زمان آزمون در سال ۹۱ به مدت ۱۳ دقیقه بود و در سالهای ۹۳ و ۹۴ به ۹ دقیقه کاهش یافت. شرکت کنندگان در تنظیم وقت در پاسخدهی به سوالات آزاد بودند اما در صورت تثبیت پاسخ امکان برگشت به مرحله قبل وجود نداشت. در پایان ایستگاه نظرات آزاد افراد در مورد تجربه خود از آسکی الکترونیکی در مقایسه با آسکی الکترونیکی سوال گردید. پاسخ دهندگان مختار بودند در صورت تمایل به این سوال پاسخ دهند یا به صورت شفاهی نظرات خود را بیان نمایند که توسط کارشناس ناظر ایستگاه ثبت می گردید. این روش آزمون الکترونیکی در مورد تخصصی سالهای ۹۲، ۹۳، و ۹۴ نیز تکرار گردید. همچنین در

سرمایه روان شناختی و جنسیت به عنوان
پیش بینی کننده های سرزندگی تحصیلی
دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان
نویسندگان: علی فرهادی

سرزندگی تحصیلی یکی از عواملی است که در زمینه سازگاری دانشجویان مورد توجه قرار گرفته است. شناسایی عواملی که منجر به افزایش سرزندگی تحصیلی می شود، در پژوهش های دانشگاهی از اهمیت بالایی برخوردار است. لذا هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش سرمایه روان شناختی و جنسیت به عنوان پیش بینی کننده های سرزندگی تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود. مواد و روش ها: روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه ی پژوهش شامل دانشجویان مشغول به تحصیل در سال ۹۴-۱۳۹۳ در دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود. روش نمونه گیری به صورت طبقه ای نسبی بود و تعداد ۳۶۹ نفر به عنوان حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران تعیین شد. به منظور جمع آوری اطلاعات، از پرسشنامه سرمایه روان شناختی لوتانز و همکاران (۲۰۰۷) و سرزندگی تحصیلی حسین چاری و دهقانی زاده (۱۳۹۱) استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون چندگانه و آزمون t گروه های مستقل با بهره گیری از نرم افزار SPSS ۱۸- استفاده گردید. یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین سرمایه روان شناختی و مؤلفه های آن با سرزندگی تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (p=۰/۰۱)

کلید واژه ها: سرزندگی تحصیلی، سرمایه روان شناختی، دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

بررسی نظرات دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی
کردستان در مورد امتحان پایان ترم منطبقه ای

رشید رمضانزاده

مقدمه: یکی از روشهایی که برای افزایش یادگیری دانشجویان و ارتقاء سطح علمی آنها استفاده از منابع علمی بین المللی و آزمون

افت تحصیلی می شود، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. پاره ای از مطالعات بیانگر ارتباط مستقیم بین انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی هستند، ولی بعضی صاحب نظران رابطه مستقیم آنها را مورد تردید قرار داده اند. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی انجام شد.

روش ها: این مطالعه توصیفی-همبستگی روی ۱۱۲ نفر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند دانشکده پرستاری مامای قاین با که در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل بودند و به روش تصادفی ساده انتخاب گردیدند، انجام شد. برای جمع آوری اطلاعات از پرسش نامه انگیزه پیشرفت هرمنس استفاده شد. از معدل دانشجویان به عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی استفاده گردید. برای تحلیل داده ها از شاخص های آمار توصیفی، آزمون T مستقل و ضریب همبستگی پیرسون و نرم افزار SPSS ۱۵ استفاده شد.

یافته ها: میانگین سنی ۲۱±۱،۴ سال، میانگین معدل ۱۶،۴±۱،۳، ۳۳ درصد دانشجویان مرد، ۸۵،۷ درصد مجرد، ۴۴ درصد دانشجویان اتاق عمل و ۵۶ درصد دانشجوی پرستاری بودند. میانگین نمره انگیزه پیشرفت ۷۹،۸±۶،۹ تعیین گردید. که بین انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی، رابطه معنی داری وجود داشت (p=۰/۰۰۱)، (r=۰/۳۳۳). اختلاف معناداری از نظر میانگین نمرات انگیزش پیشرفت در دانشجویان بر حسب سن، جنس، وضعیت تاهل و ترم تحصیلی مشاهده نگردید.

نتیجه گیری: بین انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی، رابطه وجود دارد. می توان با تقویت انگیزش پیشرفت در دانشجویان میزان موفقیت تحصیلی دانشجویان را افزایش داد. مطالعات تکمیلی با حجم نمونه بیشتر جهت بررسی عوامل مختلف موثر بر روی ارتباط انگیزه پیشرفت و موفقیت تحصیلی در دانشگاه توصیه می گردد.

کلید واژه ها: انگیزه پیشرفت، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان

سعادت

مقدمه: توجه به وضعیت تحصیلی دانشجویان گامی به سوی توسعه پایدار است که در سال های اخیر در کشورهای مختلف مورد توجه قرار گرفته است. مهم ترین شاخص عملکرد دانشگاه، یادگیری دانشجویان است. برای سنجش یادگیری دانشجویان میتوان از وضعیت تحصیلی آنها استفاده کرد. مطالعه حاضر با هدف بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشکده علوم پزشکی نیشابور و عوامل مرتبط با آن در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ طراحی و اجرا گردید.

روش کار: در این مطالعه توصیفی- مقطعی ۱۶۲ دانشجو در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ شرکت داشتند. اطلاعات از طریق پرسشنامه ای که شامل اطلاعات دموگرافیک و آموزشی (معدل دانشگاه و دبیرستان، تعداد ترم های مشروطی، دروس مردودی) بود جمع آوری گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار (SPSS نسخه 20) و آزمون های آماری ویلکاکسون، T-Test, ANOVA در سطح معنی داری $p < 0.05$ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: شرکت کنندگان در مطالعه ۶۸٪ زن و بقیه مرد بودند. میانگین و انحراف معیار سنی دانشجویان 21.34 ± 2.97 بود. میانگین معدل کل دانشگاهی دانشجویان 1.37 ± 16.19 و معدل دیپلم 17.75 ± 1.46 بود. بین معدل کل دانشجویان با سن، جنسیت، بومی بودن، محل سکونت و معدل دیپلم رابطه معنی داری مشاهده شد ($P < 0.05$).

نتیجه گیری: توجه به عواملی مانند بومی گزینی، عدم حضور در خوابگاه ها و معدل دیپلم در پیشرفت تحصیلی دانشجویان کمک نموده و ازسویی ضروری است در خصوص رعایت اصول آموزشی و ایجاد فضای آموزشی مناسب جهت یادگیری بهتر دانشجویان تاکید گردد.

کلمات کلیدی: پیشرفت تحصیلی- علوم پزشکی- وضعیت آموزشی
کلید واژه ها: پیشرفت تحصیلی- علوم پزشکی- وضعیت آموزشی

استاندارد میباشد. این مطالعه برای اولین بار به منظور ارتقاء سطح علمی و یکسان سازی و استاندارد کردن تدریس و امتحان میکروبیشناسی برای دانشجویان پزشکی در سطح منطقه غرب انجام پذیرفت.

روش کار: این مطالعه Non-Experimental بود و در دانشگاه علوم پزشکی کردستان، کرمانشاه، همدان و ایلام انجام گردید. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه دانشجویان رشته پزشکی بود. در ابتدای مطالعه به دانشجویان در مورد روش تدریس و آزمون آموزش داده می شد. هر ترم تدریس بر اساس توافقات مدیران گروهها مطابق با منابع وزارت انجام شده و در پایان در یک روز مشخص در کل منطقه همزمان آزمون گرفته شد. در انتهای مطالعه یک پرسشنامه که مشتمل بر ۱۱ سؤال اصلی بود به دانشجویان تحویل گردید و این سئوالها به سه حیطه افزایش انگیزه دانشجویان، مشارکت در کلاس و کاهش فعالیتهای جانبی طبقه بندی گردید. روایی پرسشنامه با مشاوره افراد صاحب نظر و پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ تعیین گردید.

نتایج: از کل دانشجویان ۳۸/۶۴٪ معتقد بودند که آزمون منطقه ای موجب کاهش میزان استفاده از جزوه می گردد. همچنین ۴۳/۱۸٪ باور دارند که آزمون منطقه ای موجب افزایش میزان استفاده از کتاب مرجع می گردد.

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه حاکی از این مسئله بود که همچنین یک روش موثر برای افزایش میزان مطالعه از کتاب مرجع است بنابراین پیشنهاد می شود که این روش توسط مدرسین محترم جهت افزایش کارایی تدریس آنان مورد استفاده قرار گیرد.

کلید واژه ها: امتحان پایان ترم منطقه ای دانشجویان

روند تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی نیشابور و عوامل

مرتبط با آن

عاطفه دهنوعلیان، سارا قدوسی مقدم، آرزو اروجی، اقدس

بررسی وضعیت گروههای آموزشی بر اساس ارزشیابی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

علوم پزشکی ۷۱/۴۳ درصد (گروه‌های نوروسرجری، قلب، فیزیولوژی، پرتو درمانی، فارماکولوژی، آناتومی، اطفال، پرتودرمانی، پزشکی هسته‌ای، ژنتیک، یورولوژی، پاتولوژی، ارتوپدی، پوست، گوش و حلق و بینی، جراحی، نورولوژی، بیوشیمی و بیپوشی) از آزمون چهارگزینه‌ای، ۲۱/۴۳ درصد از آزمون تشریحی (گروه‌های فیزیک پزشکی، ایمنولوژی، آمار، طب سنتی، گوش و حلق و بینی و باکتری و ویروس‌شناسی)، ۱۴/۲۸ درصد (گروه‌ها (قلب، یورولوژی، ارتوپدی، پوست) از لاگ بوک، ۷/۱۵ درصد گروه‌ها از آزمون آسکی، Mini CEX و شفاهی و ۳/۵۷ درصد از گروه‌ها از آزمون‌های عملی، کوئیز و Dops استفاده کرده‌اند.

نتیجه‌گیری: بطور کلی استفاده از سایر روش‌های ارزشیابی فراگیران سبب می‌شود، حیطه‌های مختلف شناختی، عاطفی، روانی و حرکتی نیز بررسی و ارزیابی شود. همان‌طور که می‌دانیم روش‌های MCQ تنها قادر هستند حیطه‌های سطوح پایین اهداف حوزه شناختی (مانند: دانش، فهمیدن و...) را بسنجند. با توجه به اینکه علوم پزشکی جزء علمی هستند که حیطه عملکردی در آن حائز اهمیت است پس استفاده از روش‌هایی چون آزمون‌های تشریحی، آسکی، Mini CEX قادر هستند اهداف سطوح بالای شناختی (مانند بکار بستن، تحلیل و...) و اهداف حوزه عاطفی و حوزه روانی-حرکتی را نیز ارزیابی کنند و منجر به افزایش کیفیت ارزشیابی و در نهایت ارتقاء کیفیت آموزش شوند. از اینرو نتایج حاصل از این مطالعه به گروه‌های آموزشی مربوطه بازخورد داده شد تا در جریان کم و کیف این پایش قرار گیرند و به نحو مقتضی از انواع روش‌های ارزشیابی فراگیران جهت ارتقاء کیفیت آموزش و یادگیری استفاده کنند.

کلید واژه‌ها: روش‌های ارزشیابی فراگیران، دانشکده پزشکی

بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان مامایی:

خودارزیابی

دربوش رخ افروز، پوراندخت افشاری، حمیده باران گر

فراگیران در دانشکده پزشکی شیراز

سارا ریواز، جواد کجوری، میترا امینی

بررسی وضعیت گروه‌های آموزشی بر اساس ارزشیابی فراگیران در دانشکده پزشکی شیراز
Assessment of educational groups status based on learners' evaluation at medicine school of shiraz University of medical sciences
سارا ریواز، دکتر جواد کجوری، دکتر میترا امینی مقدمه و هدف: ارزشیابی یکی از جنبه‌های مهم در فرآیند فعالیت‌های آموزشی است و این امکان را فراهم می‌سازد تا بر اساس نتایج آن، نقاط قوت و ضعف را مشخص نموده، با تقویت جنبه‌های مثبت و رفع نارسایی‌ها، در ایجاد تحول و اصلاح نظام آموزشی گام‌های مناسبی برداشته شود. ارزشیابی دانشجویان نیز به عنوان یکی از مهمترین ارکان تدریس و آموزش دانشگاهی قلمداد می‌گردد. ارزشیابی مؤثر نه تنها در غربالگری دانشجویان نقش بسزایی دارد، بلکه باعث افزایش انگیزه در دانشجویان شده و نیز مدرس را در ارزیابی فعالیت‌های خود کمک می‌کند. هدف از انجام صحیح ارزشیابی دانشجویان، تشویق به یادگیری، آگاه نمودن دانشجویان، آگاه نمودن اساتید، اصلاح فعالیت‌های یادگیری، انتخاب و گزینش دانشجویان و کسب آمادگی ارتقاء می‌باشد. روش‌های ارزشیابی دانشجویان متفاوت است که بسته به نوعشان قادر هستند حیطه‌های مختلف یادگیری را ارزیابی کنند بنابراین بهتر است از آزمون‌هایی استفاده شود که قادر باشند حیطه‌های سطح بالای یادگیری را بسنجند، از این رو هدف از این مطالعه بررسی، تعیین نحوه ارزشیابی دانشجویان توسط گروه‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز می‌باشد.

روش کار: مطالعه حاضر مقطعی و توصیفی-تحلیلی می‌باشد. بطوریکه جهت پایش آزمون‌های دانشکده پزشکی چک لیستی توسط اعضای هیات علمی و کارشناسان ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی طراحی و در اختیار مدیر گروه‌های پایه و بالینی دانشکده پزشکی قرار داده شد و پس از جمع‌آوری نتایج استخراج و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: با توجه به نتایج مشخص شد که در بین کلیه گروه‌های

17th National Medical Education congress
& Shahid mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مرضیه عربان

مقدمه: ارزشیابی از مهمترین بخش های هر فرآیند آموزشی است انجام صحیح آن می تواند باعث ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان و بازخورد روند آموزش به مدرس شود. تحلیل آزمون و آمار مربوط به آزمون سازی یکی از مهم ترین مراحل ارزشیابی آموزشی است که در آن تک تک سئوالات به منظور تعیین دقت و نارسائی آنها مورد بررسی قرار می گیرد تا نهایتاً "نقاط قوت و ضعف و کیفیت آن آزمون تعیین گردد. هدف از مطالعه حاضر، تحلیل سئوالات آزمون علوم پایه پزشکی به منظور بررسی کیفیت و اعتبار سئوالات بود.

مواد و روشها: در یک مطالعه توصیفی ۴۵۰ سوال آزمون های علوم پایه پزشکی که در سال ۱۳۹۳ برگزار شده بود، مورد بررسی قرار گرفت تمامی این آزمون ها، آزمون های چندگزینه ای بوده اند. در این ارزیابی کلیه سئوالات چندگزینه ای از نظر ضریب دشواری، ضریب تمیز و گزینه های انحرافی بررسی شدند. ضریب دشواری و تمیز بین ۰/۷-۰/۳ مناسب در نظر گرفته شد. گزینه های انحرافی از نظر اثربخشی در محدوده ۱۰۰-۰ درصد تعیین شدند که در صورتی که هر چهار گزینه انحرافی استفاده شده بود نمره ۱۰۰ درصد تعلق گرفت. علاوه بر این محققین، فراوانی ضرایب دشواری و تمیز و درصد مطلوب بودن گزینه های انحرافی را به تفکیک هر درس محاسبه کردند. برای آنالیز داده ها از آمار توصیفی و excel استفاده شد.

نتایج: میانگین ضریب دشواری آزمون ۰/۵۳ و ضریب تمیز آن ۰/۲۰ بود. ۵۳/۳ درصد سئوالات دارای ضریب تمیز مناسب و فقط ۱۲ درصد دارای ضریب تمیز مناسب بودند. گزینه های انحرافی در اکثر موارد دارای اشکال بودند.

بحث: اگر چه اعتبار سئوالات آزمون علوم پایه از نظر ضریب دشواری در وضعیت مناسبی قرار داشت ولی از نظر ضریب تمیز که جدا کننده دانشجویان قوی از دانشجویان ضعیف است دارای اشکال بود. نتایج طرح حاضر نیاز به افراد ماهر و با تجربه در طرح سئوالات چندگزینه ای جهت ارزیابی آزمون شوندگان را بیش از

زمینه **هدف:** دانشجویان مامایی فارغ التحصیل که به عنوان ماما وظیفه ارائه خدمات در عرصه سلامت و درمان را عهده دار خواهند بود بایستی از مهارتهای پایه بالینی برخوردار باشند. خود ارزشیابی در اکتساب مهارت های خاص و عمومی مورد نیاز حرف پزشکی جهت تبحر بالینی نقش حیاتی دارد. با توجه به اهمیت کسب مهارتهای بالینی و ارتباطی دانشجویان مامایی در طی دوره آموزش دانشگاهی این پژوهش به منظور بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان در حال فارغ التحصیلی مامایی متناسب با تحقق اهداف آموزشی برای تربیت مامای کارآمد از طریق انجام خودارزیابی در درس بیماریهای زنان انجام شد.

روش کار: در این مطالعه توصیفی، پرسشنامه محقق ساخته شامل ۴ بخش اطلاعات دموگرافیک، مهارتهای بالینی، قضاوت بالینی، و ویژگی های حرفه ای با مقیاس لیکرت توسط ۵۱ نفر دانشجوی رشته مامایی ترم آخر مامایی به صورت خود ارزیابی تکمیل گردید. تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS ویرایش ۱۹ انجام گردید.

یافته ها: نتایج نشان داد که ۶۵/۱٪ دانشجویان پیوسته صلاحیت بالینی خود در درس بیماریهای زنان را مطلوب، ۳۱/۶٪ متوسط و ۳/۳٪ نامطلوب گزارش نمودند، این میزان برای دانشجویان ناپیوسته به ترتیب ۶۹/۲٪، ۲۴/۱٪ و ۶/۷٪ بود.

بحث و نتیجه گیری: در مجموع اگر چه اغلب دانشجویان (نزدیک به ۷۰٪) صلاحیت بالینی خود را مطلوب ارزیابی نمودند اما همچنان نیازمند تلاش تا دستیابی به سطح ایده آل برای برنامه ریزان و مسئولین آموزش لازم است.

کلید واژه ها: صلاحیت بالینی، خود ارزیابی، دانشجویان مامایی

تحلیل و ارزشیابی سئوالات آزمون های
علوم پایه پزشکی در یکی از دانشگاه های
علوم پزشکی قطب

بدین نحوه بود که برنامه آموزشی در آموزش بالینی ۴۶/۶٪، عوامل محیطی ۳۶/۹٪، کارهای بالینی ۴۸/۳٪ و تجارب تحقیق‌آمیز ۴۴/۳٪ را متوسط و احساسات ناخوشایند ۴۴/۳٪ زیاد و ارتباط بین فردی ۵۵/۱۱٪ کم مطرح کرده اند.

نتیجه گیری: بر اساس یافته های پژوهش حاضر مربیان و دست اندرکاران آموزش بالینی بایستی روش هایی اتخاذ نمایند تا عوامل استرس زا بالینی کاهش یابند. از آنجایی که مربیان نقش مهمی را در آموزش بالینی دارند باید از رفتارها و حرکاتی که باعث احساسات ناخوشایند و ترس از انجام کار بالین میشوند خودداری نمایند.

کلید واژه ها: عوامل استرس زا، آموزش بالینی، اتاق عمل

بررسی کفایت روانسنجی مقیاس واتسون گلاسر در سنجش

تفکر انتقادی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

ایران

فریده پرنده مطلق، جلیل کوهپایه زاده،

مقدمه: یکی از مسائل مهمی که در جوامع امروزی، به منظور پرورش افراد متفکر و فعال، مورد توجه قرار می گیرد پرداختن به مهارت تفکر انتقادی است که این مهم از اهداف نهایی تعلیم و تربیت انتقادی و برای آماده سازی افرادی آگاه و منتقد برای مشارکت فعال در جامعه است. از آنجائیکه پزشکان دارای تفکر انتقادی بهتر قادر به حل مشکلات و تصمیم گیری در فرضیات مشترک هستند تفکر انتقادی به عنوان یک بخش ضروری برای آموزش بسیاری از رشته های تخصصی پزشکی شناخته شده است. به منظور هدایت چنین ارزشیابی استفاده از یک ابزار جامع، معتبر و پایا ضروری است. در این مطالعه، به بررسی روایی و پایایی پرسش نامه واتسون گلاسر در ارزشیابی تفکر انتقادی در بین دانشجویان پزشکی مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی

پیش آشکار ساخت.

کلید واژه ها: ارزشیابی، ضریب تمیز، ضریب دشواری، اعتبار آزمون

عوامل استرس زای آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان اتاق

عمل و هوشبری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

مریم تولیت

مقدمه و هدف: آموزش بالینی بخش مهم و اساسی آموزش در اتاق عمل میباشد که بدون آن تربیت افراد کارآمد و شایسته بسیار مشکل یا غیرممکن خواهد بود. وجود هرگونه مشکل در آموزش بالینی، کارآیی و بازده این بخش از آموزش را دچار مشکل می کند که استرس یکی از آن مشکلات می باشد. این مطالعه با هدف تعیین عوامل استرس زای آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان اتاق عمل و هوشبری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شد.

روش کار: این مطالعه توصیفی تحلیلی در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ روی ۱۷۶ نفر از دانشجویان اتاق عمل و هوشبری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شد. معیار ورود افراد به مطالعه گذراندن حداقل یک واحد کارآموزی بالینی در اتاق عمل بود. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه ای پژوهشگر ساخته بود که در دو بخش تهیه شده. بخش اول مشخصات دموگرافیک و بخش دوم مربوط به عوامل استرس زای بالینی در ۶حیطه: برنامه ریزی آموزشی، عوامل محیطی، ارتباطات بین فردی، کارهای بالینی، احساسات ناخوشایند و تجارب تحقیق‌آمیز است، که روایی محتوای پرسشنامه توسط پنج نفر از اعضا هیئت علمی دانشگاه و پایایی پرسشنامه به روش آزمون مجدد محاسبه و تایید شد. داده ها پس از ورود به نرم افزار SPSS ۱۶، تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: ۱۷۶ نفر از دانشجویان، پرسشنامه ها را تکمیل نمودند که ۴۸ نفر از آنها مذکر و ۱۲۸ نفر مونث بودند. ۱۴۲ نفر (۸۰/۷٪) دانشجویان اتاق عمل و ۳۴ نفر (۱۹/۳٪) دانشجویان هوشبری بودند. مقایسه نظرات دانشجویان در مورد میزان عوامل استرس زا

کمتر از (۰/۰۰۱). در تعیین روائی آزمون، از روش تعیین روائی محتوایی، میانگین کل CVI برابر ۰/۷۹۱ و مقدار CVR برابر ۰/۶۴ محاسبه شد که بیانگر روائی محتوایی قابل قبول در مطالعه بود. شاخص RMSEA برای هر دو گروه زنان و مردان کوچکتر از ۰/۰۵ است، لذا پرسشنامه دارای روایی سازه است شاخص های GFI، NFI و CFI بزرگتر از ۰/۹ هستند، لذا مدل دارای برازش خوبی و آزمون دارای روایی سازه است.

نتیجه گیری: آزمون واتسون گلاسر در ارزیابی تفکر انتقادی دانشجویان پزشکی دانشگاه ایران دارای پایایی و روائی بالایی است و در واقع استفاده از این آزمون در جامعه مذکور نیازی به تغییرات محتوایی و ساختاری مبتنی بر آزمون ندارد.

کلید واژه ها: واتسون گلاسر، تفکر انتقادی، روایی

بررسی نقش منبع کنترل در پیش بینی پیشرفت تحصیلی

دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

یحیی محمدی

زمینه و هدف: پیشرفت تحصیلی تحت تأثیر متغیرهای زیادی است. برخی از مهمترین آنها منبع کنترل هستند. این پژوهش با هدف بررسی ارتباط میان منبع کنترل با پیشرفت تحصیلی انجام شد. همبستگی پیرسون و تحلیل واریانس یکطرفه استفاده شد. مستقل T پینتریچ و دی گروت و پرسشنامه منبع کنترل راتر ۲۹ سوالی و معدل دانشجویان به عنوان مولفه پیشرفت تحصیلی استفاده شد.

روش: روش پژوهش توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری شامل تمام دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ (۲۶۲۱ نفر) بودند. نمونه مورد بررسی بر اساس جدول کرجسی و مورگان ۳۳۵ نفر برآورد و بر اساس روش نمونه گیری تصادفی - طبقه ای تعیین شدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه ۴۷ سوالی MSLQ

ایران پرداختیم.

روش مطالعه: در یک مطالعه مقطعی، بروی دانشجویان کارورزی پزشکی مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران، پرسشنامه تکمیل گردید. برای محاسبه پایایی از ضریب کرونباخ آلفا، همبستگی درونی برای تعیین روائی محتوایی آزمون، از محاسبه CVI و CVR، جهت بررسی روایی سازه، از روش تحلیل عاملی تاییدی و شاخص های برازش استفاده و محاسبات با استفاده از نرم افزار SPSS ویرایش ۲۰ و SAS ویرایش ۹/۱ و لیزرل نسخه ۸ / ۷/۱ انجام شد.

نتایج: بررسی پایایی ثبات از طریق آزمون - بازآزمون صورت گرفت که ضریب همبستگی پیرسون $r = 0/834$ (نشان دهنده قابلیت تکرار پذیری ابزار است. پایایی از بعد همسانی درونی با توجه به ضریب الفای کرونباخ $0/917$ (که نمایانگر پایایی آزمون است. روایی صوری با توجه به نظرمتمخصصین آشنا به آموزش پزشکی انجام، که برای روایی صوری کمی از Impact score استفاده شده که نمره تاثیر برای تمام سوالات آزمون بیشتر از ۱,۶۵ بدست آمد. در قسمت آمار توصیفی، مقایسه نمرات آزمون مهارتهای تفکر انتقادی واتسون گلاسر انجام که میانگین و انحراف معیار در مهارت استنتاج و تفسیر (سطح معنی داری $0/3$) نشان داد که بین زن و مرد اختلاف معنی داری در این دومهارت وجود دارد. در کل میانگین نمرات در پنج زیرمقیاس پرسشنامه، حاکی از این است که بین دانشجویان دختر و پسر در مهارت های تفکر انتقادی اختلاف معنی داری وجود ندارد. و با توجه به این که نمره آزمون کمتر از ۵۴ می باشد میزان گرایش به تفکر انتقادی در دانشجویان پزشکی (اینترن) در جمعیت مورد بررسی ضعیف می باشد. محاسبه پایایی بر اساس تعیین ضریب کرونباخ آلفا، در زیر مقیاس ها، بیش از ۹/۰ بود که بیانگر پایایی بالای اجزای مهارتی این آزمون است. پایایی آزمون مستقل از جنسیت مصاحبه شوندگان بود. در ارزیابی پایایی آزمون، به ارزیابی همبستگی درونی هریک از مهارتهای پنج گانه با مجموع آزمون نیز پرداختیم که بیانگر همبستگی بالا بین هر مهارت با مجموع مهارتهای آزمون بوده است و برای کلیه این مهارتها، همبستگی قوی معنی دار نشان داده شده است (ارزش p

ارزشیابی در یازده گروه آموزش دستیاری تخصصی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۱۳۹۳ انجام شد. ابزار جمع آوری داده ها چک لیست تهیه شده توسط پژوهشگران بود که توسط مدیران گروه های بالینی تکمیل و داده ها با نرم افزار SPSS-16 و آزمون های آماری کای دو و آنالیز واریانس تجزیه و تحلیل شد. در مجموع ۱۱ گروه مورد مطالعه ۱۰۶ هیات علمی تمام وقت و ۱۴ همکار آموزشی، ۲۲۱ دستیار تخصصی فعالیت داشتند. بیشترین روش نوین ارزشیابی در ۱۰۰٪ گروه ها OSCE و MCQ و در ۸۰٪ گروه ها DOPS و در ۲۷٪ گروه ها Mini CEX و CSR بود. از روش آزمون تشریحی در گروه های عفونی و پاتولوژی استفاده می شد و استقبالی برای استفاده از سایر روش های نوین ارزشیابی در گروه ها مشاهده نشد. از لحاظ آماری مهم ترین دلایل معنی دار آماری برای عدم استفاده از روش های نوین ارزشیابی، تصمیم درونی گروه آموزشی ($P=0/002$)، عدم آشنایی اعضای گروه با روش های نوین ارزشیابی ($P=0/06$) و کفایت سایر روش های ارزشیابی بر مبنای تصمیم گروه آموزشی بود ($P<0/001$). سایر دلایل ذکر شده مانند، عدم دقت لازم سایر روش ها برای ارزشیابی دستیاران و داشتن هزینه زمانی و مالی برای گروه از لحاظ آماری معنی دار نبود.

استفاده گسترده ای از OSCE و MCQ در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در ارزشیابی دستیاران وجود دارد و گزارشاتی از مناسبت روایی و پایایی OSCE (۳) و بررسی دوره ای پنج ساله MCQ دستیاری از لحاظ کمی و کیفی در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه وجود دارد که تاکید بر مناسبت روش های ارزشیابی ذکر شده، استقبال توسط گروه های مختلف آموزش پزشکی و تلاش برای ارتقاء این روش ها در ارزشیابی دستیاران است. اما نکته در خور توجه در این مطالعه عدم توجه و عدم تمایل اعضای هیات علمی در گروه های آموزشی به استفاده از سایر روش های نوین ارزشیابی در دستیاران است. این یافته در سایر دانشگاه های علوم پزشکی کشور نیز گزارش شده است. پیشنهاد می شود با برگزاری های کارگاه های مفید و موثر نسبت به آشنایی، آموزش و تغییر دیدگاه های اعضای هیات علمی در مورد روش های نوین ارزشیابی

یافته ها: نتایج نشان داد که بین منبع کنترل با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت معنی داری وجود داشت ($P=0/05$).

نتیجه گیری: با توجه به نتایج پژوهش حاضر، انتظار می رود اساتید با طراحی تکالیف مناسب، آموزش راهبردهای مطالعه و استفاده از روش های آموزشی جدید، دانشجویان را به استفاده از جهت گیری یادگیری و بهبود منبع کنترل درونی ترغیب کنند.

کلید واژه ها: منبع کنترل، پیشرفت تحصیلی

بررسی استفاده از روش های نوین ارزشیابی در گروه های آموزش دستیاری تخصصی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

کرمانشاه در سال ۱۳۹۳

نسرین جلیلیان

ارزیابی در رشته های تخصصی پزشکی از اهمیت فراوانی برخوردار است و تعیین کننده شایستگی لازم فراگیر برای عملکرد در محیط واقعی است (۱). در رشته های تخصصی پزشکی ارزشیابی نوین متمرکز بر روش هایی است که صلاحیت بالینی دستیار را تایید می نمایند که می توان به کتابچه تجربیات دانشجویان Log book، آزمون تشریحی، سوالات چند گزینه ای Multiple choice، آزمون عینی (MCQ)، آزمون بالینی عینی ساختارمند Objective structural clinical Examination (OSCE)، مشاهده همراه با چک لیست یا مقیاس درجه بندی، خود سنجی و سنجش توسط هم تایان، مقیاس درجه بندی کلی، کارپوشه Port folio، مشاهده مستقیم فراگیر در حال انجام رویه Direct observation of procedure skill (DOPS)، مشاهده فراگیر در حال انجام معاینه بالینی، بررسی همه جانبه ۳۶۰ درجه، ارزیابی مهارت بالینی بر مبنای پرونده دستیاران و آزمون عینی ساختارمند کاربردی Objective structural practical Examination (OSPE) اشاره کرد (۲). این مطالعه توصیفی - تحلیلی با هدف تعیین میزان استفاده از روش های نوین

شرکت کردند ۸۰٪ سال ۹۰، ۲۵٪ سال ۹۱، ۶۶٪ سال ۹۲، ۴۰٪ سال ۹۳ و ۶۰٪ سال ۹۴ قبولی داشتند. در سایر رشته های مینور روانپزشکی ۲۵٪ سال ۹۳ و ۵۰٪ سال ۹۴، در بیهوشی ۲۰٪ سال ۹۳ و ۳۳٪ سال ۹۳، و عفونی بدون قبولی سال ۹۳ و ۵۰٪ سال ۹۴، رادیولوژی بدون قبولی سال ۹۳ و ۳۳٪ سال ۹۴ قبولی داشتند.

نتیجه گیری: گروه داخلی با قبولی ۷۲٪ از بهترین وضعیت برخوردارست و سایر گروهها باید برای بهبود وضعیت تلاش کنند و برای قبولی بیشتر در این آزمون باید آزمونهای داخلی دانشگاه به ویژه آزمون های عملی را تقویت بخشید تا دستیاران با آمادگی بیشتر در این آزمونها حضور یابند.

کلید واژه ها: کلید واژه ها: آزمون، دانشنامه تخصصی، نتایج، مورد

عنوان: بررسی سوابق تحصیلی دستیاران پذیرفته شده در رشته های مختلف دانشگاه علوم پزشکی کاشان

منصوره مومن هروی، مریم صبوری کاشانی، محسن فرهادپور

زمینه و هدف: با توجه به تمایل شدید به قبولی در دستگیری اطلاع از سوابق تحصیلی دستیاران پذیرفته شده میتواند در کشف عوامل موثر بر قبولی آنها کمک کند این مطالعه به منظور بررسی سوابق تحصیلی دستیاران پذیرفته شده در رشته های مختلف دانشگاه علوم پزشکی کاشان صورت گرفت.

روش بررسی: تحقیق به روش توصیفی روی ۹۴ دستیار پذیرفته شده در چهل و یکمین و چهل و دومین دوره دستگیری در دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام پذیرفت. پرسشنامه ای حاوی اطلاعات دموگرافیک و سوابق تحصیلی پذیرفته شدگان تنظیم و در زمان ثبت نام تکمیل گشت. سپس اطلاعات مورد نیاز پرسشنامه ها استخراج و وارد نرم افزار SPSS گردید و نتایج مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: از ۹۴ دستیار ۳۹ نفر (۴۱٪) مرد و ۵۵ نفر (۵۸٪) زن

اقدام کرد.

کلید واژه ها: ارزشیابی، آموزش دستیاران

بررسی نتایج آزمونهای مورد در رشته های مختلف دانشگاه علوم پزشکی کاشان

مریم صبوری، محمدرضا مازوچی، حسین عاملی، منصوره مومن هروی

زمینه و هدف: با توجه به اهمیت آزمون دانشنامه تخصصی در سرنوشت نهایی دستیاران، این تحقیق به منظور تعیین وضعیت دستیاران شرکت کننده در این آزمون در طی سالهای ۹۰ تا ۹۴ در دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام گرفت.

روش بررسی: تحقیق به روش توصیفی روی نتایج آزمون دانشنامه تخصصی دستیارانی که طی سالهای ۹۰ تا ۹۴ در رشته های داخلی، جراحی، کودکان و زنان شرکت کرده بودند انجام گرفت.

نتایج: گروه داخلی با ۲۵ دستیار که برای اولین بار در آزمون شرکت کردند در سال ۹۰ با ۶۶٪ در سال ۹۱ و ۹۲ با ۱۰۰٪ قبولی در سال ۹۳ با ۷۵٪ در وضعیت مطلوب و در سال ۹۴ با ۲۰٪ قبولی در وضعیت نامطلوب قرار دارد. رشته داخلی از سال ۹۰ تا ۹۴ شانزده نفر قبولی مورد داشته است سال ۹۱ و ۹۲ با ۱۰۰٪ قبولی و ماکزیمم نمره کتبی ۱۳۷ در سال ۹۲ بهترین وضعیت و در سال ۹۴ با ۸۰٪ مردودی بدترین وضعیت را داشته است. قبولی طی ۴ سال ۷۲٪ است. گروه جراحی با ۲۲ دستیار که برای اولین بار در آزمون شرکت کردند ۴۲٪ سال ۹۰ و ۰٪ در سال ۹۱ و ۶۰٪ سال ۹۲، ۲۵٪ سال ۹۳ و ۶۰٪ سال ۹۴ قبولی داشتند. میزان مردودی در آزمون کتبی بالا بود. قبولی در طی ۴ سال ۳۷٪ است. گروه زنان با ۲۳ دستیار که برای اولین بار در آزمون شرکت کردند ۶۶٪ سال ۹۰ و ۳۳٪ در سال ۹۱ و ۲۵٪ سال ۹۲، ۸۰٪ سال ۹۳ و ۲۰٪ سال ۹۴ قبولی داشتند. قبولی کل ۴۵٪ است. گروه کودکان با ۲۳ دستیار که برای اولین بار در آزمون

مقایسه ارزشیابی تکوینی و تراکمی در

کاهش اضطراب امتحان در دانشجویان

کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، علیرضا رئیسی، فرامرز

کشکولی، علی کریمی

زمینه و هدف: یکی از نگرانی‌ها و دغدغه‌های نظام آموزشی، استادن و به ویژه دانشجویان مساله اضطراب از امتحان و تاثیر این اضطراب بر روند ارزشیابی آنان است. برای پیشگیری از این مشکل می‌توان توجه بیشتری به ارزشیابی‌های تکوینی طول سال تحصیلی داشت زیرا از این طریق از حجیم شدن مطالب آموخته شده تا زمان ارزشیابی پایانی جلوگیری شده؛ میزان شکست‌ها و اضطراب‌ها کاهش یافته و انگیزه و رغبت در دانش‌آموزان افزایش می‌یابد. هدف از این مطالعه بررسی تاثیر ارزشیابی تکوینی بر کاهش اضطراب امتحان در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بود.

روش‌ها: مطالعه فوق یک مطالعه مداخله‌ای بود که بر روی دو گروه از دانشجویان پزشکی که درس بهداشت یک را اخذ نموده بودند، انجام شد. گروه‌ها بصورت تصادفی به دو گروه مداخله و شاهد تقسیم شدند. گروه مداخله طی دوره آموزشی خود بصورت تکوینی مورد ارزشیابی قرار گرفتند (اخذ آزمون در پایان ۷۵٪ کلاس‌ها بصورت تصادفی) و از گروه کنترل تنها ارزیابی پایان ترم (ارزشیابی تراکمی) صورت گرفت. در پایان دوره هر دو گروه با استفاده از پرسشنامه ۲۵ سوالی TAI (Test Anxiety Inventory) جهت بررسی اضطراب امتحان و نیز پرسشنامه بررسی نگرش در خصوص روش ارزشیابی انجام شده، مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج با نرم افزار SPSS و آماره‌های ناپارامتریک مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین (انحراف معیار) نمره اضطراب در گروه مداخله (۶۷/۶۷ ±) و در گروه کنترل (۲/۵۱ ±) ۶۷/۴ بدست آمد. میزان اضطراب امتحان در گروه مداخله بصورت معنی‌داری کمتر از گروه کنترل بود ($P = 0/008$). همچنین میزان رضایتمندی از روش ارزشیابی در دو گروه مداخله بیشتر از گروه کنترل بود.

بودند. سن اکثریت ۳۰ سال و پایین‌تر بود (حداقل ۲۶ و حداکثر ۵۲). ۱۳/۵۲٪ نمره ۱۳/۸/۱۳ کاشانی و مابقی غیر بومی بودند. رشته داخلی ۱۱ نفر، جراحی، بی‌هوشی و روانپزشکی هر رشته ۱۰ نفر، زنان و اطفال ۱۲ نفر، عفونی ۶ نفر، نورولوژی ۷ نفر، رادیولوژی ۸ نفر، پاتولوژی ۵ نفر و جراحی مغز و اعصاب ۳ نفر در این دو سال دستیاران را تشکیل میدادند. اکثریت ۷۸ نفر (۷۳٪) بصورت آزاد شرکت نموده و ۱۶ نفر وابستگی استخدامی داشتند. ۲۸/۸/۲۹٪ مجرد و ۶۶/۲/۷۰٪ متاهل بودند. ۱۶ مورد از متاهلین دارای فرزند بودند (اکثراً یک فرزند) تحصیلات همسران افراد متاهل از دیپلم و فوق دیپلم ۷، لیسانس ۹، فوق لیسانس ۱۴، دکتری ۲۶، تخصص Ph D ده نفر متفاوت بود. ۲۳ مورد همسرشان پزشک بود (۱۶ مورد پزشک عمومی و ۷ مورد رزیدنت). در ۹۳ سال ۹۳ چهل و دو نفر و در سال ۹۴ پنجاه و دو نفر پذیرفته شده وجود داشت. ۷۰٪ (۷۴/۵) سهمیه آزاد و ۱۰٪ نفر ۱۰/۶٪ از سهمیه رزمندگان ۹ نفر ۹/۶٪ محروم، و ۴ نفر ۴/۳٪ نیروهای مسلح و یک نفر اتباع استفاده کردند. ۶۹ نفر (۷۴/۷٪) دانشگاه دولتی و ۲۵ نفر (۲۵/۳٪) دانشگاه آزاد تحصیل کرده بودند. ۶۹ نفر (۷۴/۷٪) دانشگاه دولتی و ۲۵ نفر (۲۵/۳٪) دانشگاه آزاد تحصیل کرده بودند. ۲۵ مورد بلافاصله پس از فارغ التحصیلی در دستگیری پذیرفته شده بودند مابقی پذیرفته شدگان سالهای قبل با بیشترین فاصله ۲۰ سال بعد از فراغت از تحصیل بودند اکثراً فارغ التحصیلان سال ۹۰ و ۸۹ بودند. دو مورد معدل بالای ۱۹ (بالاترین ۱۹/۵۵) دو مورد بالای ۱۸، شانزده مورد بین ۱۷ تا ۱۸، بیست و یک مورد بین ۱۶ تا ۱۷، سی و شش مورد بین ۱۵ تا ۱۶، نه مورد بین ۱۴ تا ۱۵ و یک مورد ۱۳ و یک مورد ۱۲ (کمترین معدل) داشتند معدل پزشکی عمومی اکثریت بالای ۱۶ و میانگین نمره قبولی ۵/۷ ± ۳۰۶ با حداقل ۱۵۹ و حداکثر ۵۰۲ بود. اکثریت نمره‌ها بین ۲۵۰ تا ۳۵۰ بود.

نتیجه‌گیری: اکثر دستیاران پذیرفته شده سهمیه آزاد و فارغ التحصیل از دانشگاه‌های دولتی هستند خانمها و افراد زیر ۳۰ سال و متاهلین اکثریت را تشکیل میدهند.

کلیدواژه‌ها: دستیاران، سوابق تحصیلی

نتایج: ضرورت برگزاری این امتحان از نظر ۱ نفر (۶/۷٪) خیلی زیاد، ۶ نفر (۴۰٪) زیاد، ۶ نفر (۴۰٪) متوسط و ۱ نفر (۶/۷٪) کم و ۲ نفر (۱۳/۳٪) فاقد ضرورت ذکر شد. میزان رضایتمندی از نحوه برگزاری آزمون ۸۶/۳٪، اطلاع رسانی ۶۸/۸٪، زمان برگزاری آزمون ۷۱/۳٪، مکان ۹۰٪، طول مدت آزمون و تعداد سوالات (۹۳/۸٪)، تنوع ایستگاهها (۸۳/۷٪) و نوع سوالات (۸۳/۷٪)، طرز برخورد ممتحنین ۹۲/۵٪ بود. زمان در نظر گرفته شده برای ایستگاه ها از سوی ۸ نفر (۵۰٪) مناسب برای همه ایستگاهها، ۱ نفر (۶/۲٪) نامناسب برای همه ایستگاهها و ۷ نفر (۴۳/۸٪) نامناسب برای برخی ایستگاهها ذکر شد. درجه سختی سوالات از سوی ۲ نفر (۱۲/۴٪) کم ، ۱۱ نفر (۷۳/۳٪) متوسط و ۳ نفر (۲۰٪) زیاد ذکر شد. میزان استرس وارده به دانشجو از نظر ۲ نفر (۱۲/۹٪) کم، ۵ نفر (۳۳/۳٪) متوسط ، ۵ نفر (۳۳/۳٪) زیاد و ۴ نفر (۲۶/۷٪) بسیار زیاد ذکر شد. رضایت کلی ۶۷/۵٪ محاسبه شد.

نتیجه گیری: در صد رضایتمندی شرکت کنندگان در آزمون صلاحیت بالینی این دانشگاه مطلوب بود که دلیل آن میتواند روایی بالای سوالات آزمون و رعایت استانداردها در برگزاری آزمون باشد.

کلید واژه ها: آزمون صلاحیت بالینی، شرکت کنندگان رضایتمندی

ارزیابی مهارت های آموزشی بهورزان در آموزش به مراجعه

کنندگان به خانه های بهداشت شهرستان اسفراین در سال

۱۳۹۳

اسحق ایلدراآبادی، حامد مرتضوی، علی طالبی، تکتم

کیانیان، سامان صابر

مقدمه: مهارت های آموزشی بهورزان به عنوان ارائه دهندگان اولیه خدمات بهداشتی یک عامل مهم در ارائه ی صحیح خدمات و ارتقای سلامت جامعه محسوب می شود. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین مهارت های آموزشی بهورزان در آموزش به مراجعه کنندگان به خانه های بهداشت شهرستان اسفراین انجام شد.

(P = ۰/۰۲۶)

نتیجه گیری: نتایج اجرای فرآیند نشان داد ارزشیابی تکوینی منظم موجب افزایش رضایت دانشجویان فراگیران و نیز کاهش اضطراب ناشی از امتحان می شود و اعتماد به نفس را در آنها ایجاد و تقویت می نماید. لذا جایگزینی ارزشیابی تکوینی بجای ارزشیابی تراکمی دانشجویان پیشنهاد می گردد.

کلید واژه ها: ارزشیابی تکوینی ، اضطراب امتحان ، دانشجو ، ارزشیابی تراکمی

عنوان: بررسی رضایتمندی شرکت کنندگان در مورد آزمون

صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان دی ماه ۹۴

زهرا سلیمانی، منصوره مومن هروی، ابراهیم کوچکی، عباس

لرج، مجید حسن زاده، معصومه باغبانی

زمینه و هدف: بررسی نظرات شرکت کنندگان در آزمون که تجربه ای کافی در مورد آن وجود ندارد میتواند برگزار کنندگان آزمون را دریافتن نقاط ضعف و پیدا کردن راه حل های مناسب برای پیشگیری از تکرار اشتباهات در آینده یاری دهد. این مطالعه به منظور بررسی رضایتمندی شرکت کنندگان در مورد آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در دی ماه ۹۴ که برای اولین بار بصورت رسمی برگزار میشد صورت گرفت.

روش بررسی: این مطالعه مقطعی در سال ۹۴ روی ۱۶ تن از ۲۴ کارورز و دانش آموخته واجد شرایط شرکت در امتحان پذیرش دستیار دانشگاه علوم پزشکی کاشان که حاضر به ارائه نظرات شدند صورت گرفت. جهت بررسی نظرات شرکت کنندگان در آزمون صلاحیت بالینی پرسشنامه ای تنظیم گردید. در این پرسشنامه نظرات شرکت کنندگان در مورد نحوه برگزاری امتحان ، تعداد و زمان ایستگاهها ، درجه سختی و تنوع سوالات، و رضایت کلی از برگزاری کارگاه در قالب سوالاتی با مقیاس لیکرت پرسیده شد. نتایج با ورود به نرم افزار SPSS تحلیل گردید.

سابقه و هدف: با همگامی علوم پزشکی با تغییرات روز دنیا، لزوم تغییرات برنامه آموزشی دوره پزشکی عمومی به خصوص دوره علوم پایه چه از نظر محتوا و چه از نظر چیدمان به صورت ادغام یافته در غالب آموزش مهارت‌های ارتباطی و کار در عرصه در حرکت به سوی دانشگاه‌های نسل سوم مشهود است.

روش بررسی: با مصاحبه و جلسات گروهی، نیازسنجی از جامعه هدف شامل کمیته دانشجویی، فارغ‌التحصیلان، پزشکان عمومی و اعضای هیئت علمی علوم پایه شد. دانشجویان ضمن ارائه نظرات، راهکارهایی جهت محتوای آموزشی به شیوه نوین ارائه دادند. عناوین محتوای آموزشی به صورت کارگاه‌های مستمر در طول ترم آیت‌مندی شدند. سپس ارزشیابی کارگاه‌ها به صورت رضایت‌سنجی و دستیابی به اهداف توسط یک پرسشنامه محقق ساخته که روایی آن توسط متخصصین آموزش پزشکی و پایایی با استفاده از ضریب آلفا کرونباخ (۰٫۸) بدست آمد، ارزشیابی شد. انجام شد.

یافته‌ها: عناوین شامل: (۱) روش مطالعه، مهارت ارتباطی و مدیریت استرس (۲) مهارت‌های بالینی (۳) تفکر نقاد مشخص گردید و ارزشیابی نشان دهنده رضایت مطلوب دانشجویان به ترتیب: میزان رضایت: بالای ۸۰٪، ۸۵٪ و ۷۰٪؛ میزان دستیابی به اهداف: بالای ۹۰٪، ۹۰٫۷٪ و ۶۷٫۶٪ بود.

نتیجه‌گیری: دانشجویان از بالا رفتن اعتماد به نفسشان به عنوان یک پزشک راضی بودند؛ شرکت در این کارگاه‌ها برای دانشجویان جذابیتی خاص داشت و خواستار برگزاری مکرر این عناوین در طول دوره شدند. به طوریکه بیان کردند شرکت در این کارگاه‌ها موجب افزایش مهارت‌هایی نظیر: مدیریت زمان و مالی، خلاقیت، ارتباط صحیح با همکار و بیمار، حس مشارکت، بهبود تصمیم‌گیری در مورد بیماران و ارتقای کیفیت مراقبت از بیمار شد. برای ایجاد بهره‌وری در دانشگاه‌های نسل سوم نیاز است که تغییراتی در برنامه و محتوای آموزشی با کارکرد کارآفرینی انجام شود. امید است با اجرا در تمامی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، آموزش پزشکی و در امتداد آن سلامت کشور را به چشم انداز ۲۰ ساله

روش کار: این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است که در خانه‌های بهداشت تحت پوشش شبکه بهداشت و درمان شهر اسفراین در سال ۱۳۹۳ انجام شد. ۸۱ بهورز به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه پژوهشگر ساخته سنجش مهارت آموزشی بهورزان بود. داده‌ها با روش‌های آمار توصیفی و آزمون‌های تحلیلی از جمله آزمون‌های همبستگی پیرسون، تی مستقل و آنالیز واریانس یکطرفه تحت نرم افزار ۲۰ SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که بر اساس پرسشنامه خودارزیابی در ۴۵/۷ درصد موارد مهارت آموزشی بهورزان در سطح خوب و قابل قبولی گزارش شده بود، همچنین محاسبات آماری گویای اختلاف معنی‌داری بین متغیرهایی همچون استفاده از اینترنت (P = ۰/۰۰۸) و استفاده از اینترنت در محیط کار (P = ۰/۰۰۱) با مهارت آموزشی بهورزان بود.

بحث و نتیجه‌گیری: مهارت آموزشی بهورزان شاغل در خانه‌های بهداشت در حد خوب و قابل قبولی بود و بین مهارت آموزشی آنها با برخی عوامل ارتباط معنی‌داری وجود داشت. لذا برنامه‌ریزی برای ارتقاء مهارت آموزشی بهورزان و مطالعات بیشتر برای کشف عوامل مؤثر بر مهارت آموزشی توصیه می‌شود.

کلید واژه‌ها: بهورزان، مهارت آموزشی، مددجویان و آموزش

ارزشیابی آموزش مهارت‌های حل مساله،
مدیریت استرس و کار در عرصه دانشجویان
مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی
شیراز: گامی در جهت حرکت به سمت
دانشگاه‌های نسل سوم

پریرسا بی‌کینه، نجمه بردبار، میترا امینی، محمدباقر
خسروی، محمدرضا دهقانی، جواد کجوری، آرش مانی

فاطمه میر

حیطه استرس زا بودن ($59/61 \pm 26/11$ ٪) و پایین ترین نمره مربوط به حیطه منصفانه بودن ($44/61 \pm 20/81$ ٪) بود. در کارآموزی بیماری های زنان، بالاترین نمره رضایت مندی مربوط به حیطه مطابقت با اهداف آموزشی ($57/30 \pm 19/71$ ٪) و پایین ترین نمره مربوط به حیطه علاقه مندی به این روش ($43/46 \pm 20/72$ ٪) بود. در هر دو کارآموزی، میزان رضایت دانشجویان ترم آخر، بیش از سایر دانشجویان بود.

نتیجه گیری: استفاده از دفترچه ثبت مهارتهای بالینی در ارزشیابی بالینی کارآموزی های داخلی- جراحی و بیماری های زنان برای دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز همراه با نارضایتی نسبی است. لذا بازنگری و اصلاح جوانب مختلف دفترچه ثبت مهارت های بالینی ضروری به نظر می رسد تا موجبات رضایت هرچه بیشتر دانشجویان فراهم گردد.

کلید واژه ها: دانشجویان مامایی، دفترچه ثبت مهارت های بالینی، رضایتمندی دانشجویان، ارزشیابی بالینی

کشور رهنمون سازد.

کلید واژه ها: مدیریت استرس- حل مساله - کار درعرصه

رضایتمندی دانشجویان مامایی از ارزشیابی بالینی به روش

دفترچه ثبت مهارت های بالینی (Log book)

مرضیه اسدی لاری، زینب مشفق

مقدمه : ارزیابی وضعیت آموزش، جزء لاینفک برنامه های آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. روش های ارزشیابی مختلفی برای مهارتهای بالینی معرفی شده است. یکی از روش های رایج ارزشیابی مهارت های بالینی دانشجویان علوم پزشکی، دفترچه ثبت مهارت های بالینی است که در آن مهارت هایی که دانشجو باید یاد بگیرد فهرست می شود. در سال های اخیر، روش دفترچه ثبت مهارت های بالینی در ارزشیابی بالینی دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی شیراز مورد استفاده قرار گرفته است، لذا این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایت دانشجویان از این روش انجام گرفته است.

روش ها: این مطالعه توصیفی مقطعی در سال ۱۳۹۲ در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد و ۵۲ نفر از دانشجویان مامایی که کارآموزی های «داخلی-جراحی» و «بیماری های زنان» را می گذرانند، به روش سرشماری انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. داده ها با استفاده از پرسشنامه روا و پایای «سنجش رضایت مندی» جمع آوری شد که این پرسشنامه شامل ۲۳ گویه و ۹ حیطه در قالب مقیاس لیکرت می باشد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آزمون های آماری تحلیل واریانس و آزمون های تعقیبی در نرم افزار SPSS ۱۸,۰ استفاده شد.

نتایج: میانگین رضایت مندی دانشجویان مامایی از «دفترچه ثبت مهارت های بالینی» $48/51 \pm 15/02$ ٪ در کارآموزی داخلی- جراحی و $48/81 \pm 16/94$ ٪ در کارآموزی بیماری های زنان بود. در کارآموزی داخلی-جراحی، بالاترین نمره رضایت مندی مربوط به

بررسی ارتباط انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان با

موفقیت تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشکده

پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران

فاطمه قوتی، زهره سهرابی، فخرالسادات میرحسینی، آغا

فاطمه حسینی

مقدمه: از آنجائیکه هدف اصلی ورود به دانشگاه موفقیت و پیشرفت تحصیلی است (۱). شناسایی عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی، یکی از مقوله های مهم و مورد پژوهش محققان می باشد. مدیریت زمان یا استفاده اثربخش از زمان، در جهان امروز لازمه پیشرفت و ارتقا است (۲) و با عنایت به این که انگیزه پیشرفت نیز باعث تحرک و پویایی و برنامه ریزی صحیح در حین تحصیل می شود؛ بنابراین هدف این مطالعه بررسی ارتباط دو عامل انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان با موفقیت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران

تعیین گردید.

مقدمه: امروزه بایستی پذیرفت که عصر تسلط دولت ها بر اجتماعات بشری رو به افول است. اکنون دوره تسلط روحیه کارآفرینی فرا رسیده است. در این دوران در بازارهای جهانی سرمایه داران کلاسیک به مرور قدرت خود را از دست خواهند داد و صرفاً کسانی در عرصه جهانی به حیات اقتصادی- اجتماعی ادامه خواهند داد که روحیه کارآفرینی داشته باشند.

روش: پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ نحوه گردآوری داده ها، توصیفی- پیمایشی است. در تحقیق حاضر با استفاده از فرمول نمونه گیری کوکران تعداد ۳۲۰ دانشجو به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه استاندارد کردنائیچ و زالی (۱۳۸۶) استفاده شد. روایی و پایایی ابزار مذکور توسط زالی و کردنائیچ (۱۳۸۶) مورد تأیید قرار گرفت. در پژوهش حاضر نیز از روایی صوری و محتوایی با استفاده از نظر خبرگان استفاده شد، همچنین پایایی این پرسشنامه در اجرای اولیه (۰/۸۹) بدست آمد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و آزمون های تی تک متغیره و مستقل استفاده گردید.

نتایج: نتایج حاصل از آزمون تی تک متغیره حاکی از آن بود که وضعیت روحیه کارآفرینی دانشجویان در سطح نسبتاً مطلوبی قرار دارد و وضعیت این متغیر بر اساس نمره تی بدست آمده در سطح آلفای (۰/۰۱) P

کلید واژه ها: کارآفرینی، روحیه، دانشجویان

بررسی ارتباط دینداری با پیشرفت تحصیلی و جنسیت در دانشجویان مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

سمانه سرگزی، نرجس سرگلزایی، منیره عزیزی

مقدمه: دین از آغاز پیدایش علم روانشناسی با آن قرین بوده و حقیقتی است که در جنبه ها و ابعاد گوناگون زندگی انسان حضور جدی و قابل توجهی دارد. در جوامع امروزی و مدرن، مذهب به

روش کار: این پژوهش از نوع مطالعه مقطعی توصیفی-تحلیلی است. کل دانشجویان مذکور (۳۴۱ نفر) به جز نیمسال اول، به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. گردآوری داده ها شامل اطلاعات دموگرافیک و دو پرسشنامه مدیریت زمان (بریتون و تسر) و انگیزه پیشرفت تحصیلی (هرمنس) با توزیع حضوری انجام شد. ابتدا روایی پرسشنامه ها با محاسبه ضریب نسبی روایی محتوا و شاخص روایی محتوا تعیین شد. سپس اطلاعات جمع آوری شده با آمارهای توصیفی و تحلیلی (ضریب همبستگی اسپیرمن و رگرسیون)، تحلیل شد.

نتایج: یافته ها نشان داد، میانگین سن دانشجویان 22.69 ± 5.79 سال بود. بیشتر آن ها (۶۶،۳ درصد) زن، (۸۲،۶ درصد) مجرد، (۷۳،۳ درصد) کارشناسی پیوسته، (۲۷،۱ درصد) رشته رادیولوژی، (۳۷،۵ درصد) نیمسال چهارم تحصیلی، (۶۸،۴ درصد) غیرخوابگاهی و با میانگین معدل 16.92 ± 1.19 بودند. نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی به طور کلی 84.3 ± 8.3 و میانگین و مدیریت زمان 46.2 ± 7.0 بود. یافته ها بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی با موفقیت تحصیلی رابطه معنادار نشان داد.

نتیجه گیری: از آنجایی که می توان بر اساس انگیزه پیشرفت تحصیلی، موفقیت تحصیلی را پیش بینی نمود، سرمایه گذاری برای آموزش و تقویت انگیزه پیشرفت در جمعیت دانشجویان، می تواند در پیشرفت تحصیلی آنها موثر باشد.

کلید واژه ها: مدیریت زمان، انگیزه پیشرفت تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، دانشجو، مقطع کارشناسی، ایران

ارزیابی وضعیت روحیه کارآفرینی دانشجویان

فرهاد لطفی، جواد کجوری، محمدرضا دهقانی، علی اصغر حیات

آموزش پزشکی دارد. یکی از روشهای بکار رفته در این خصوص طراحی مسابقات کشوری در قالب المپیاد علمی در بین دانشجویان علوم پزشکی است که در ۴ حیطه شامل " تفکر علمی در علوم پایه"، استدلال بالینی، مدیریت نظام سلامت و فلسفه پزشکی برگزار می گردد. شرکت در المپیاد می تواند سبب افزایش اعتماد به نفس، رشد فردی و حرفه ای دانشجویان شده و به آنان در انتخاب شغل شان در آینده کمک خواهد کرد. در واقع هدف از المپیاد افزایش خلاقیت، ایده پردازی و نوآوری در حیطه های دانشی است. در میان این حیطه ها تفکر علمی در علوم پایه که می خواهد استدلال علمی دانشجویان را در حوزه تحقیقات پایه زیست پزشکی که نقش مهمی در توسعه توانمندی های طب دارد را بسنجد، مورد مطالعه ما قرار گرفت. لذا این مطالعه با هدف بررسی نمرات غربالگری دانشجویان علوم پزشکی مازندران، جهت انتخاب افراد مستعدتر برای شرکت در کلاسهای المپیاد در حیطه علوم انجام پذیرفت.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی تحلیلی، معیار انتخاب ۱۰ نفر برتر (براساس معدل کل) هر ورودی پس از گذراندن آزمون امتحان جامع بوده است. ۹۲ دانشجوی آموزش ندیده این حیطه در رشته های پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی در مرحله اول آزمون غربالگری درون دانشگاهی شرکت نمودند. که توانمندبهای آنان در طراحی نقشه مفهومی (Concept map) و تحلیل و تفسیر داده ها مورد ارزیابی قرار گرفت. درصد امتیاز حاصل از طراحی نقشه مفهومی و تحلیل داده ها توسط دانشجویان در نرم افزار SPSS محاسبه و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و در نهایت ۲۴ دانشجوی مستعد تر در این حیطه جهت شرکت در کلاسهای آموزشی المپیاد انتخاب شدند.

یافته ها: در مجموع از بین ۹۲ دانشجوی داوطلب ۴۲٪ در رشته پزشکی، ۴۲٪ در رشته داروسازی و ۱۲٪ در رشته دندانپزشکی بوده اند. نتایج نشان داد که دانشجویان رشته دندانپزشکی درصد امتیاز حاصل از نقشه مفهومی ۴۶٪ و تحلیل داده ها ۴۶/۴٪، دانشجویان پزشکی درصد امتیاز نقشه مفهومی ۳۵/۷۲٪ و تحلیل داده ها ۴۷/۵۲٪، دانشجویان داروسازی درصد امتیاز نقشه مفهومی ۲۸/۷۶٪

عنوان موضوعی غیرقابل انکار نگریسته می شود و سعی می شود میزان و تاثیرات آن به طور جامع مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به این مطالب بر آن شدیم پژوهشی با عنوان "بررسی ارتباط دینداری با پیشرفت تحصیلی و جنسیت در دانشجویان مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی زاهدان" انجام دهیم تا میزان دینداری دانشجویان و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی آنها را بسنجیم.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی است که در سال ۹۴ انجام گردید. حجم نمونه ۵۰ نفر دانشجوی مقطع علوم پایه بود که به روش نمونه گیری تصادفی انجام گرفت. پرسشنامه مورد استفاده برای گردآوری اطلاعات، پرسشنامه دینداری گلاک و استارک بود که ۵ بعد دینداری را بررسی می کرد و روایی و پایایی آن در پژوهش های مشابه در ایران، مورد بررسی قرار گرفته بود از جمله در مطالعه سراج زاده، ضریب آلفا برای متغیرهای بعد اعتقادی ۰/۸۱٪، عاطفی ۰/۷۵٪، پیامدی ۰/۷۲٪ و مناسکی ۰/۸۳٪ محاسبه گردید. پرسشنامه پس از جمع آوری با نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و برای این کار از آمار توصیفی و آزمون های T-test و ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید.

نتایج: در مجموع بین ابعاد سه گانه دینداری و پیشرفت تحصیلی ارتباط معناداری یافت نشد. در بررسی ارتباط بین جنسیت و ابعاد دینداری تنها در بعد مناسکی، ارتباط معناداری یافت شد.

کلید واژه ها: دینداری، پیشرفت تحصیلی، جنسیت، دانشجو

بررسی آزمون مرحله اول غربالگری

هشتمین المپیاد علمی دانشجویی درون

دانشگاهی حیطه تفکر علمی در علوم پایه

دانشگاه علوم پزشکی مازندران سال ۹۴

فروزان صادقی

زمینه و هدف: پیشرفتهای سریع و روزافزون علوم، خصوصاً علوم پزشکی نیاز به بازنگری در اهداف غائی تعلیم و تربیت بخصوص

بنابراین، ارزیابی و تعیین موارد ضعف یادگیری خودتنظیمی دانشجویان پزشکی می‌تواند زمینه را برای ارتقای آن فراهم آورد و به نوبه خود یادگیری و پیشرفت تحصیلی آن‌ها را بهبود بخشد. نظریه‌پردازان در راستای مفروضات نظریه‌های اخیر یادگیری خودتنظیمی مبنی بر متغیر بودن توانمندی مذکور در شرایط و فعالیت‌های مختلف آموزشی و در پاسخ به محدودیت‌های روش‌های ارزیابی گذشته نگر یادگیری خودتنظیمی، روش ارزیابی خرده‌تحلیلی را پیشنهاد کردند که یادگیری خودتنظیمی را در زمان رخداد و در حین انجام یک فعالیت در محیط واقعی مورد ارزیابی قرار می‌دهد. مرور متون نشان داد که این روش در آموزش پزشکی تنها در دو مطالعه و در محیط بالینی به کار رفته است. هدف از مطالعه حاضر ارزیابی و تعیین یادگیری خودتنظیمی دانشجویان پزشکی در حال یادگیری علوم پایه با استفاده از روش ارزیابی خرده‌تحلیلی و مقایسه آن در دو گروه دانشجویان دارای عملکرد عالی و ضعیف در آزمون‌های علوم پایه است.

روش کار: مطالعه حاضر در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد. مشارکت‌کنندگان از میان دانشجویان سال دوم پزشکی انتخاب شدند و بر اساس معدل نمرات آزمون‌های دروس علوم پایه سال اول تحصیل در دو گروه دانشجویان دارای عملکرد عالی (بالتر از ۱۷) و ضعیف (پایین تر از ۱۳) قرار گرفتند. ابتدا پروتکل ارزیابی خرده‌تحلیلی یادگیری خودتنظیمی شامل سؤالات مصاحبه ساختارمند، تکلیف یادگیری و چارچوب کدبندی پاسخ‌های شرکت‌کنندگان به سؤالات مصاحبه تدوین شد. در زمان اجرای پروتکل ارزیابی، ابتدا تکلیف یادگیری با عنوان اختلال عملکرد هسته‌های قاعده‌ای جهت مطالعه آن در اختیار دانشجویان قرار گرفت. سؤالات مصاحبه خرده‌تحلیلی مربوط به مؤلفه‌های یادگیری خودتنظیمی قبل (شامل هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی)، حین (پایش فراشناختی) و پس (شامل اسنادهای علی، استنتاج‌های انطباقی و خودکارآمدی) از انجام تکلیف از دانشجویان پرسیده شد. مصاحبه‌ها ضبط و پاسخ‌های شرکت‌کنندگان به مؤلفه‌های هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی، پایش فراشناختی، اسنادهای علی و استنتاج‌های انطباقی بر اساس چارچوب کدبندی

٪ در حالی که تحلیل داده‌ها ۶۱/۲۰٪ بوده است، نتایج کل نشان داد که درصد کل امتیاز در بخش نقشه مفهومی ۳۶/۸۲٪ و در بخش تحلیل داده‌ها ۵۱/۷٪ بوده است. در این میان پس از اجرای آزمون ۲۴ دانشجوی مستعدتر بر اساس بالاترین نمره کل برگزیده که ۱۴ نفر (۸۱٪) رشته پزشکی، ۵ نفر (۲۱٪) داروسازی، ۳ نفر (۱۲٪) دندانپزشکی و ۲ نفر (۸٪) پیراپزشکی بوده‌اند.

نتیجه گیری: دانشجویان داروسازی علی‌رغم کسب بالاترین امتیاز در بخش تحلیل داده‌ها پایین‌ترین امتیاز را در بخش نقشه مفهومی کسب نمودند. در حالیکه دانشجویان دندانپزشکی علی‌رغم کسب بالاترین امتیاز در بخش نقشه مفهومی، پایین‌ترین امتیاز را در بخش تحلیل داده‌ها بدست آوردند. بیشترین نقطه قوت دانشجویان پزشکی در تحلیل داده‌ها بوده است. پیشنهاد می‌شود که در حیطه تفکر علمی دانشجویان نیاز به مطالعه بیشتر و دقیق‌تر (توجه بیشتر به عنوان مقاله، نمودارها و شکل‌های یافته‌ها) مقالات متعدد در زمینه علوم پایه، داشتن دانش پایه قوی و آشنایی بیشتر با مفاهیم اختصاصی و نیز تسلط کافی به زبان انگلیسی دارند. بدنبال اولین نشست با دانشجویان منتخب مشخص شد، اکثر افراد مستعدتر این حیطه جزء کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه بوده‌اند که ارتباط مستقیم با امور پژوهشی داشتند.

کلید واژه‌ها: کلمات کلیدی: المپیاد، تفکر علمی علوم پایه، آزمون، غربالگری، مازندران

ارزیابی خرده‌تحلیلی یادگیری خودتنظیمی دانشجویان پزشکی: یک مطالعه آزمایشی

رقیه گندمکار، لادن فتی، کامران یزدانی، محمد جلیلی، عظیم میرزازاده

مقدمه: یادگیری خودتنظیمی نقش بسیار مهمی در یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی دارد. شواهد حاکی از آن است که توانمندی مذکور قابل اصلاح و آموزش دادن است.

طراحی و روانسنجی ابزار ارزشیابی واحد فارماکولوژی بالینی دانشجویان پرستاری

نسرین نوابی، دکتر عباس شمسعلی نیا شمسعلی نیا، صفیه

فغانی

مقدمه: آموزش در پرستاری به دلیل مبتنی بر عمل بودن این حرفه و توسعه روز افزون حجم اطلاعات و تکنیک های مراقبتی مورد نیاز پرستاران، بیش از پیش مورد توجه می باشد. بهبود کیفیت عملکرد دانشجویان پرستاری در حیطه آموزش یکی از موارد بسیار مهم برای مسئولین آموزشی است. بیش از نیمی از دوره آموزش پرستاری به آموزش بالینی اختصاص داده شده است. در دوره آموزش بالینی دانشجو در شرایط واقعی مهارت های بالینی را فرا گرفته و ارتقاء می دهد تا خود را برای فعالیت در محیط بالینی آماده سازد. زمانی می توان گفت که پرستاری بالینی دارای کیفیت مطلوب است که بتوان مهارت های پرستاری را به بهترین شیوه ی ارزیابی نمود. آموزش بالینی همواره بخش مهمی از آموزش پرستاری بوده. و با چالش های عدیده ای مواجه است. بطور کلی می توان گفت آموزش دانشجویان پرستاری با واقعیات اهداف عملی حرفه ای آنان فاصله زیادی دارد. دانشجویان نیز اغلب با انتظارات دیگران و فرایندهای ارزشیابی آشنایی ندارند. از این رو به چگونگی مراحل اجرای یک فرایند پرستاری واقف نمی شوند. همین امر منجر به عدم کسب تجربه صحیح در امر بکار بستن فرایندهای پرستاری در بالین میگردد. از طرفی اهمیت این نکته اساسی که جان انسان ها در گرو خدمات مطلوب پرستاری است، نیز مطرح است. دانشجویان پرستاری اغلب برای ارتباط دادن مباحث نظری و ارائه مراقبت با کیفیت مشکل دارند. آنها چه در دوران دانشجویی و چه در شروع کار حرفه ای خود حس می کنند، آموزش های آنان با واقعیات و اهداف عملی حرفه فاصله زیادی دارد و اغلب با انتظارات دیگران از خود و فرایندهای ارزشیابی آن آشنایی ندارند. این امر باعث میشود که آنان نتوانند تجربه لازم و ابتدایی را در امر بکار بستن آموزش های بالینی،

از قبل تهیه شده کدبندی شد. خودکارآمدی دانشجویان در یک مقیاس از صفر تا ۱۰۰ مورد ارزیابی قرار گرفت. روش های آمار توصیفی به منظور تحلیل اطلاعات مورد استفاده قرار گرفت.

یافته ها: ۱۳ دانشجو در مطالعه شرکت کردند که ۹ نفر آن ها از گروه دانشجویان دارای عملکرد عالی و ۴ نفر از گروه دانشجویان دارای عملکرد ضعیف بودند. اکثر شرکت کنندگان برای مؤلفه های برنامه ریزی راهبردی (۹۲٪)، پایش فراشناختی (۷۷٪)، اسنادهای علی (۸۵٪) و استنتاج های انطباقی (۹۲٪) "فرایندهای عمومی و اختصاصی" تکلیف یادگیری را گزارش کردند. ۳۸٪ شرکت کنندگان برای مؤلفه هدف گذاری "پیامدهای عمومی و اختصاصی" و ۳۸٪ "فرایندهای عمومی و اختصاصی" را گزارش کردند. تعداد بیشتری از دانشجویان دارای عملکرد عالی (۹ نفر-۱۰۰٪) نسبت به دارای عملکرد ضعیف (۱ نفر-۲۵٪) "فرایندهای عمومی و اختصاصی" را برای مؤلفه پایش فراشناختی گزارش کردند. میانگین خودکارآمدی دانشجویان دارای عملکرد ضعیف قبل از شروع تکلیف بالاتر از دانشجویان دارای عملکرد عالی بود (۸۰ در مقابل ۶۲/۸). اگر چه در مرحله بازاندیشی میانگین خودکارآمدی دانشجویان دارای عملکرد ضعیف به ۶۶/۲۵ کاهش یافت و خودکارآمدی گروه مقابل بدون تغییر باقی ماند (۶۴).

نتیجه گیری: هر چند مطالعه حاضر یک مطالعه آزمایشی بود و در نتیجه ما تنها قادر به ارائه آمار توصیفی بودیم ولی موجب بسط پژوهش های موجود در زمینه کاربرد روش ارزیابی خرده تحلیلی یادگیری خودتنظیمی محیط یادگیری علوم پایه پزشکی شد. پروتکل ارزیابی خرده تحلیلی یادگیری خودتنظیمی تدوین شده در مطالعه حاضر می تواند به عنوان چارچوبی برای ارائه بازخورد و اصلاح نقایص یادگیری خودتنظیمی در مراحل اولیه دوره پزشکی عمومی به کار رود. علاوه بر این، نتایج این مطالعه می تواند در هدایت دوره های ارتقای یادگیری خودتنظیمی در دانشکده پزشکی مؤثر باشد.

کلید واژه ها: یادگیری خودتنظیمی، روش ارزیابی خرده تحلیلی، یادگیری علوم پایه

بررسی قرار گرفت.

نتایج: استخر سوالات اولیه با ۶۴ گویه طراحی شد. از کل این تعداد گویه اولیه، ۹ مورد پس از محاسبه روایی صوری، نسبت روایی محتوی و شاخص روایی محتوی حذف شدند و در نهایت ۵۵ گویه باقی ماند. بر اساس تحلیل عامل اکتشافی، تمامی گویه ها با در نظر گرفتن مقدار ارزش ویژه بالاتر از ۱، در ۶ عامل شامل ۱- رفتارهای حرفه ای شدن، ۲- ارتباط اثر بخش، ۳- شناخت اصطلاحات دارویی، ۴- اقدامات پرستاری قبل از دادن دارو، ۵- اقدامات پرستاری حین دادن دارو و ۶- اقدامات پرستاری بعد از دادن دارو گروه بندی شدند. این عوامل ۷۷٪ از واریانس کل مفهوم ارزشیابی واحد کارآموزی فارماکولوژی را تبیین می کند. در این مطالعه پایایی ابزار با محاسبه آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۶ بود.

کلید واژه ها: روانسنجی ابزار، فارماکولوژی بالینی، دانشجوی پرستاری

تأثیر خودآموزی و خودسنجی گروهی بر نمره ارزشیابی

پیشرفت تحصیلی و میزان رضایت دانشجویان پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی لرستان در درس فیزیولوژی غدد در

سال های ۹۳-۱۳۹۲

مهرنوش مقدسی، علی شیخیان، علی فرهادی

هدف از آموزش رشته پزشکی، تربیت افرادی می باشد که علاوه بر داشتن معلومات کافی بایستی دارای روحیه همنوع دوستی و روحیه اتکاء به نفس بالا و نیز قدرت ارزشیابی باشند. ارتقاء کیفیت دانشجویان رشته پزشکی، مستلزم تحول در روشها و فنون تدریس می باشد. به نظر می رسد که نتایج اکثر تحقیقات تاکید بر الگوهایی هستند که از ترکیب چند روش بدست می آیند. در این تحقیق تلاش بر آن گردید که با تلفیق روشهای خودآموزی و خودسنجی یک الگوی آموزش مناسب برای ارتقاء کیفیت آموزش دانشجویان پزشکی در مقایسه با روش کلاسیک و قدیمی (سخنرانی و پرسش و پاسخ) ارائه گردد.

یعنی، تلفیق آنچه که به شکل نظری آموخته را در محیط بالینی اجرا کنند. این تجربه زمانی مهیا میشود که معیارهای مناسب جهت ارزشیابی آنها فراهم گردد. ارزشیابی یکی از ارکان مهم آموزش پرستاری است. با رعایت اصول ارزشیابی، کمبودها و اشکالات برنامه های آموزش پرستاری تعیین میشود. به همین لحاظ اهمیت تهیه فرم ارزشیابی مهارت بالینی دانشجویان که بر اساس اهداف و گام های آموزشی آنان باشد بسیار مهم به نظر می رسد. ارزشیابی بالینی همانند تهیه تصاویر از لحظه های متعدد عملکرد بالینی دانشجو است. هرچه تعداد تصاویر تهیه شده، بیشتر باشد، درک بیشتری از موضوع مورد ارزشیابی حاصل می شود. ارزشیابی همیشه با چالش و نارضایتی همراه بوده، بطوری که ۴۱٪ از دانشجویان پرستاری و مامایی اظهار نارضایتی از نحوه ارزشیابی را نشان داده اند. اکثر دانشجویان معتقد اند که ارزشیابی بالینی قادر به تشخیص میزان آگاهی نظری و عملی آنان نیست. مربیان نیز خواهان یافتن ابزار و روش مطمئن و معتبری برای ارزشیابی بالینی دانشجویان هستند. واحد فارماکولوژی بالینی از سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۴ وارد کوریکولوم آموزش پرستاری گردید. این واحد با هدف ایجاد بستر جهت پیاده کردن اطلاعات علمی در زمینه فارماکولوژی در موقعیت ها واقعی و همزمان با واحد تئوری فارماکولوژی پرستاری، در ترم دوم برنامه کارشناسی رشته پرستاری ارائه می شود. با توجه به عدم وجود ابزاری جهت سنجش آگاهی و عملکرد دانشجویان در واحد عملی، نیاز به طراحی ابزاری بدین منظور احساس گردید. لذا این مطالعه باهدف طراحی ابزار ارزشیابی واحد فارماکولوژی بالینی انجام شد.

روش: این مطالعه از نوع روش شناختی است که در سال ۱۳۹۴ انجام شده است. بر اساس بررسی متون و مصاحبه های فردی با اعضاء هیات علمی دانشگاه استخر گویه ها تشکیل شد. روایی ابزار، از طریق محاسبه روایی صوری، شاخص روایی محتوا و روایی سازه توسط تحلیل عامل اکتشافی با مطالعه بر روی ۲۶۴ دانشجوی ترم دوم و سوم پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بابل و دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن انجام شد. پایایی با تعیین همسانی درونی و بیرونی به روش آلفای کرونباخ و ضریب همبستگی بین طبقه ای، مورد

از دانشجویان از این روش رضایت زیاد داشته اند و ۶۲/۳٪ رضایت متوسط داشته اند. بیش از ۹۰٪ دانشجویان توصیه کرده بود که این روش در ترمهای آتی به کار برده شود. در کل با توجه به نقاط قوت این روش که عبارتست از: ارتقاء معلومات و قدرت تحقیق توسط دانشجو، قدرت ارزیابی نقادانه توسط دانشجو و نیز حس تعاون و همکاری بین دانشجویان می باشد، این روش دارای این قابلیت می باشد که در سطح وسیعتری به اجرا گذاشته شود.

کلید واژه ها: خود ارزیابی گروهی - خود آموزی - تعاون و همکاری - ارزیابی نقادانه

حیطه: ارزیابی برنامه

توانمندسازی آموزشی با طراحی، تصویب و ارائه سند جامع توانمندسازی آموزشی
اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی
تهران ۱۳۹۴

آزاده کردستانی، سارا مرتاض هجری، امیر سهراب پور، محمد جلیلی، فخرالسادات میرحسینی، عظیم میرزازاده، نیکو نیک نفس

با توجه به نقش و جایگاه اعضای هیات علمی دانشگاه در پیشبرد آموزش به عنوان یکی از اصلی ترین ابعاد حیات دانشگاهی توجه به مقوله توانمندسازی اعضای هیات علمی در ابعاد مختلف یک ضرورت اجتناب ناپذیر تلقی می شود. آموزش به عنوان یکی از چهار بعد اصلی و مهم وظایف اعضای هیات علمی است لذا نیازمند توجه همه جانبه برای رشد و ارتقا است. ارزیابی وضعیت موجود دانشگاه در حوزه آموزش و برنامه های جاری توانمندسازی اعضای هیات علمی نشان دهنده ی چالش های مهمی بود که پرداختن به آنها از ضروریات ارتقاء آموزش شناخته می شدند. این مطالعه با هدف ساماندهی توانمندسازی آموزشی با طراحی، تدوین و تصویب سند جامع توانمندسازی آموزشی انجام شد و بدین منظور اهداف ویژه

متد و روشها: دانشجویان رشته پزشکی ورودی ترم سوم که درس فیزیولوژی غدد را اخذ نمایند به ۶ گروه تقسیم گردیده و مطالب درسی شامل (هورمونهای رشد، تیروئید، آدرنال، پاراتورمون، رشد و جنسی) برای ارائه انتخاب می گردد. استاد مباحث فوق را قبل از ارائه کارگروهی (طبق کتابهای مرجع) تدریس نموده و برای کار گروهی دانشجویان بایستی مطالب خود را خارج از کتاب گایتون و مطالب ارائه شده سر کلاس مانند مقالات مروری و سایر کتابهای فرانس تهیه می نمودند. در زمان ارائه مطالب توسط یک گروه، بقیه گروهها و نیز استاد موظف به ارزشیابی گروه مربوطه می باشند (فرم ارزشیابی ۱۰ سوالی در اختیار بقیه دانشجویان قرار داده می شود)، در فرم مربوطه سوالهایی از جمله تسلط علمی، انتقال مناسب مفاهیم، هماهنگی گروهی، نظم و ترتیب در ارائه مطالب، زمان بندی مناسب .. در نظر گرفته شده بود. از ۱۵ نمره بسته غدد، ۳ نمره به کار گروهی اختصاص داده شد و یک نمره تشویقی به اعضای گروهی که بیشترین نمره را کسب کرده اند تعلق می گیرد. بعد از اتمام دوره، دانشجویان فرم ارزشیابی ۱۶ سوالی دیگری جهت ارزیابی آنها از این روش پاسخ می دهند. در فرم مربوطه سوالهایی از قبیل تاثیر این روش بر انگیزه، حس تعاون و همکاری، ارزیابی نقادانه مطالب و... در نظر گرفته شده بود. برای سنجیدن روایی پرسشنامه ها از نظرسنجی سایر همکاران که در این زمینه تخصص داشته باشند استفاده گردید و برای پایایی پرسشنامه ها از شاخص آلفای کرونباخ استفاده شد. در انتهای ترم میانگین نمرات دانشجویان این ترم با ترم قبل (گروه کنترل) که این روش جدید بر آنها اعمال نشده است و توسط همان مدرس تدریس شده است، مقایسه و از این طریق به عنوان یک معیار از پیشرفت تحصیلی بین دو گروه ارزشیابی گردید. با استفاده از آمار توصیفی فراوانی، درصد، میانگین و همچنین آمار استنباطی شامل آزمون t دو گروه همتا و مستقل و نیز آزمون U Man vitny انجام گردید.

یافته ها: نتایج نشان دادند که میانگین نمرات دو گروه آزمایش (گروهی که به روش تدریس خود ارزیابی گروهی) در درس فیزیولوژی به طور معنی داری بیشتر از گروه کنترل بود، ۲۴/۳٪

دو بیمارستان قائم (عج) مشهد سال ۱۳۹۴

محبوبه محبی

مقدمه: با توجه به فرصت کافی ارتباط پرستار با بیمار، پرستاران بهترین جایگاه را برای کاهش نگرانی و آموزش به بیمار دارا می باشند. آموزش به بیمار یکی از اصول اساسی در حرفه پرستاری می باشد. پرستاران موظف به انجام نقش آموزشی خود بوده تا موجبات رضایت بیمار را فراهم نموده، بهبودی را سرعت بخشیده و میزان بستری مجدد را کاهش دهند. در این میان بخش داخلی دو بیمارستان قائم با گنجاندن چهار گروه اصلی بیماری ها (گوارش- غدد- پوست و کلیه)، اولویتهای آموزشی مهمی را شامل می شود. لذا هدف این مطالعه بررسی عملکرد آموزشی پرستاران شاغل در این بخش می باشد.

روش کار: در این مطالعه توصیفی مقطعی کلیه پرستاران بخش داخلی دو، بیمارستان قائم (عج) مشهد در سال ۱۳۹۴ بررسی شدند. جمع آوری داده ها از طریق چک لیست مشاهده مهارتهای آموزشی پرستاران انجام شد؛ چک لیستی که روایی و پایایی آن توسط اساتید دانشگاه علوم پزشکی مشهد تأیید شده بود. داده ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: میانگین سنی پرستاران $28/4 \pm 6/5$ سال بود. ۸۱٪ زن و اکثریت افراد استخدام پیمانی بودند. میانگین عملکرد آموزشی پرستاران $3/9 \pm 20/5$ بود. بیشترین مواردی که توسط پرستاران در حین آموزش رعایت می شد شامل آموزش با رعایت ادب و احترام (۹۵٪)، بیان ساده و قابل درک (۸۷/۴٪)، جلب توجه بیمار به آموزش ضمن بررسی روحی و روانی (۶۷/۲٪)، سازماندهی نکات آموزشی و تسلط بر محتوا (۷۱/۶٪)، و ارائه مطالب آموزشی به صورت کوتاه، اختصاصی و ساده (۷۲/۴٪) بود. مواردی که به خوبی رعایت نمی شد شامل معرفی خود قبل از آموزش (۴۰/۵٪)، مرور مطالب آموزش داده شده در شیفت قبل (۴۵/۸٪) و استفاده صحیح از مطالب آموزشی چاپی (۵۶/۶٪) بود.

زیر در نظر گرفته شد: - تدوین توانمندی های مورد انتظار برای توسعه آموزش در دانشگاه - طراحی برنامه های متناسب برای تحقق توانمندی های آموزشی مصوب - تعیین سیاستگذاری های مناسب برای اجرای برنامه های آموزشی مصوب - تصویب سند جامع توانمندسازی اعضای هیات علمی دانشگاه

روش کار: گام های زیر برای طراحی، تدوین و تصویب سند جامع توانمندسازی آموزشی دانشگاه انجام شد: - تشکیل کمیته علمی راهبردی پایه و تعیین کمیته های مرتبط - جمع آوری اسناد و مصوبات موجود درخصوص برنامه های توانمندسازی آموزشی - برنامه ریزی جلسات مرتبط با مرور چالش ها، تدوین رویکردهای بازنگری، تدوین افق ده ساله برنامه های توانمندسازی و سیاست های اجرایی آن و تعیین سرفصل فعالیت های مرتبط - طراحی روند نقد، ارزشیابی، انتشار و تصویب فعالیت های هر گام، در کمیته علمی پایه و جلسات گروه های متخصصین

نتایج: نتیجه این فرایند تدوین سند جامع توانمندسازی آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه مصوب تیرماه ۱۳۹۴ بود که به نقل از معاون آموزشی دانشگاه، در مقدمه سند، پس از یک بررسی و کارشناسی سه ساله به تصویب رسیده است؛ به طوری که توانایی های آموزشی یک عضو هیات علمی را در سه بعد معلمی، دانشوری و لیدری تعریف نموده و برای هر یک از این ابعاد فعالیت های الزامی و انتخابی، نحوه تحقق و اجرای آن ها و بستر مورد نیاز را شرح داده است. طراحی این سند به عنوان یک مستند مدیریتی و برای اجرا در یک دوره ده ساله (۱۴۰۴-۱۳۹۴) تدوین شده است، مقبولیت نمایندگان اعضای هیات علمی و مدیران دانشگاه را در فرایند تدوین جلب نموده؛ با نظرات ایشان توسعه و ارتقا یافته و به تصویب بالاترین نهاد تصمیم گیری در دانشگاه نایل گردیده است؛ به دینفعان اطلاع رسانی شده و هم اکنون در حال اجرا است.

کلید واژه ها: توانمندسازی، عضو هیات علمی، سند، طراحی

بررسی عملکرد آموزشی پرستاران شاغل در بخش داخلی

بصورت سرشماری خواهد بود. و در دانشجویان با توجه به فرمول حجم نمونه محاسبه گردید. پرسشنامه شامل سؤالات دو قسمتی بوده که یک بخش از آن سؤالات دموگرافیک و بخش دیگر را سؤالات آزمون مهارتهای ارتباطی تشکیل میداد. این آزمون جهت سنجش مهارتهای ارتباطی توسط کویین دام (Queen Dom) ابداع شده (۹). روایی و پایایی ترجمه فارسی این آزمون برای جامعه ایرانی، توسط حسین چاری Hosseinchari و همکارش در حد قابل قبولی گزارش شده است (۲). همچنین، ترجمه فارسی پرسشنامه فوق توسط مطالعه عطارها Attarha و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی اراک مورد استفاده قرار گرفته است (۴). پرسشنامه مذکور دارای ۳۴ سؤال با دامنه درجه بندی لیکرت از امتیاز ۵ برای پاسخ به گزینه همیشه، ۴ برای اکثر اوقات، ۳ برای کلهگاهی، ۲ برای به ندرت و ۱ برای هرگز می باشد. و به این ترتیب، هر فرد با توجه به پاسخهای داده شده امتیازی بین ۳۴ تا ۱۷۰ دریافت مینماید. به علاوه، خرده مقیاسهای پرسشنامه شامل: مهارتهای گوش دادن (۵، ۶، ۷، ۲۳، ۲۲ و ۲۷)، مهارتهای توانمندی در یافتن و ارسالی پیغام (۲۸، ۲۱، ۱۹، ۱۸، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۲)، درک و بینش نسبت به پیام (۳۴، ۲۹، ۲۵، ۲۴، ۱۶)، کنترل و مدیریت عواطف، سؤالات (۳۱، ۳۰، ۲۶، ۲۰، ۱۷، ۱۵، ۴) و قاطعیت در ارتباطات، سؤالات (۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳)، لازم به توضیح است که سؤالات ۳۲، ۲۸، ۲۵، ۲۴، ۱۹، ۱۷، ۱۳، ۱۲، ۱۰، ۹، ۴، ۲ و ۳۳ به دلیل ماهیتی که داشتند امتیازبندی وارونه دریافت کردند، به این ترتیب که دامنه امتیاز از ۵ برای گزینه هرگز تا امتیاز ۱ برای گزینه همیشه تغییر یافت. بنابراین، با جمع امتیاز سؤالات مربوط به هر یک از خرده مقیاسها امتیاز آن مهارت بود و با جمع جبری تمامی امتیازات خرده مقیاسها، امتیاز کلی مهارت ارتباطی هر فرد محاسبه خواهد گردید. اطلاعات با استفاده نرم افزار SPSS مورد محاسبه قرار خواهد گرفت.

نتایج: از بین ۳۱ مدرس شرکت کننده ۴۸/۵٪ مرد و ۵۱/۶٪ زن؛ و بیشتر مدرسین دارای رتبه مربی بودند (۴۲/۴٪) بیشتر مدرسین از دانشکده پرستاری مامایی و بهداشت به ترتیب ۴۶/۴٪ و ۳۶/۲٪

بحث و نتیجه گیری: با توجه به نتایج به دست آمده کمترین نمرات مربوط به کم توجهی به معرفی خود به بیمار و مرور آموزش های قبلی است، لذا تقویت راهکارهای مؤثر و فراهم نمودن بسترهای آموزشی و انگیزشی سبب افزایش ارتقاء کیفی مهارت های آموزش ضروری است.

کلید واژه ها: آموزش به بیمار، پرستار، عملکرد آموزشی

بررسی سطح ارتباط مهارت های ارتباطی اعضاء هیئت علمی

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در فرایند یاددهی - یادگیری

در سال ۹۴

آزاده عازمیان

مقدمه: آگاهی و شناخت اساتید از اصول و روش های علمی مهارت های ارتباطی می تواند آن ها را درکار خود یعنی امر تدریس موفق سازد. امروزه کار تدریس نیز همچون مشاغل دیگر به تخصص های خاص خود نیاز دارد و استاد و تعلیم دهنده امروزه بدون آگاهی از دانش و روش های برقراری ارتباط مؤثر و فنون تدریس هرگز قادر نخواهد بود وظیفه خطیر خود را به نحو شایسته انجام دهد. یکی از مسائل اساسی در هر نظام آموزشی تعاملات و ارتباطات بین استاد و دانشجو می باشد. با توجه به نقش مهارتهای ارتباطی برای همه افراد به طور عام و جامعه علمی و پژوهشی و از آنجا که ارتباط مؤثر در زمینه یادگیری میتواند بسیار مفید باشد و بیشترین بخش یادگیری دانشجویان در محیط دانشگاه و توسط اساتید صورت میگیرد و چنانچه این آموزشها در رابطه با سلامت جامعه باشد ارتباط استاد و دانشجویی در رابطه با آموزش بسیار حساستر میشود، بنابراین لازم دانسته شد که میزان مهارت ارتباطی در اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر مورد بررسی علمی قرار گیرد.

روش مطالعه: مطالعه از نوع مقطعی و جامعه پژوهشی ما شامل کلیه اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر و دانشجویان علوم پزشکی می باشد. روش نمونه گیری در مدرسین بصورت

سال ۱۳۹۳

سید مسعود حسینی، حمیدرضا بهنام و شانی، مژگان غیائی

اجقان

مقدمه: پیشرفت و توسعه سازمانها و موسسات در گرو ارتقای سطح دانش، مهارت و عملکرد نیروی انسانی است. بر همین اساس اکثر سازمانها دوره های آموزشی برای کارکنان خود برگزار می کنند و اجرای هر دوره متضمن سرمایه گذاری است. لذا آگاهی از میزان اثربخشی و تاثیر دوره های آموزشی و بازدهی حاصل از آن برای مدیران بسیار با اهمیت است. با توجه ضرورت ارتقاء سطح مهارتهای کارکنان سازمانها در ارتباط با وظایف شغلی خود و رسالت برنامه ریزان آموزشی برای طراحی برنامه های آموزش ضمن خدمت به روشهای مناسب و نیز ارزیابی از برنامه های در حال اجرا در سازمانهای متولی امر سلامت، پژوهشگران بر آن شدند تا دوره آموزش ضمن خدمت CPR برای پرستاران شاغل در بخشهای منتخب بیمارستان امام رضا (ع) مشهد را با استفاده از الگوی کرک پاتریک مورد ارزیابی قرار داده تا مبنایی برای ارتقاء روشهای اجرای این دوره و در نتیجه ارتقاء شاخصهای مرتبط با ایمنی و سلامت خدمات گیرندگان فراهم باشد.

روش پژوهش: این یک مطالعه مداخله ای - نیمه تجربی است که به صورت یک گروهی قبل و بعد با هدف تعیین تاثیر دوره های آموزش ضمن خدمت سی پی آر پرستاران بیمارستان امام رضا (ع) بر مولفه های الگوی کرک پاتریک (واکنش - آگاهی - مهارت و نتایج سازمانی) در سال ۱۳۹۳، انجام شد. داده ها با استفاده از چک لیست، آزمون و برگه ثبت عملکرد و نیز مقایسه میزان CPR موفق قبل و بعد از اجرای دوره که همگی پایایی و روایی شان مورد تایید قرار گرفت، جمع آوری شد. پرستاران شاغل در بخش های ویژه و اورژانس بیمارستان امام رضا (ع) که معیار ورود به طرح را داشتند، وارد مطالعه شدند. پس از جمع آوری داده ها به صورت کدگذاری وارد کامپیوتر شده و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ تجزیه و تحلیل انجام گرفت. و نتایج استخراج شد.

یافته ها: یافته های مطالعه حاکی از تاثیرات برگزاری دوره در هر

بودند. میانگین سابقه تدریس مدرسین $8/3 \pm 1/2$ سال و میانگین سن مدرسین $6/4 \pm 43/7$ بود. میانگین مهارت ارتباطی اساتید $85/21 \pm 8/39$ بود بیشترین مهارت اساتید در خرده مهارت ها شامل مهارت کنترل و مدیریت عواطف با میانگین $2/29 \pm 20/51$ و خرده مهارت ی توانایی دریافت و ارسال پیام با میانگین $4/06 \pm 20/26$ بود مهارتهای گوش دادن با میانگین $15/87 \pm 2/05$ و درک و بینش نسبت به پیام با میانگین $11/66 \pm 1/08$ بود و کمترین میانگین خرده مهارت ها مربوط به مهارت قاطعیت در ارتباطات با میانگین $10/36 \pm 14/1$ بود. ارتباط معنی داری بین مهارتهای ارتباطی با مشخصات دموگرافیک وجود نداشت.

بحث و نتیجه گیری: عمده ترین مهارت ضمن تدریس، برقراری رابطه بین معلم و دانشجوست. تحقیقات صورت گرفته در زمینه موقعیت پیام های ارتباطی نشان می دهد که فرستنده پیام نه تنها باید موضوع ارتباط را خوب بشناسد و اطلاعات کافی نسبت به آن داشته باشد، بلکه باید در مورد طرز ارائه آن نیز اطلاعات کافی داشته باشد در پژوهش حاضر، بین مشخصات دموگرافیک و خرده مهارت های ارتباطی اختلاف معناداری مشاهده نشد. از بین پنج خرده آزمون حیطه مهارت های ارتباطی نمره مهارت قاطعیت در ارتباطات از کمترین نمره را داشت که به نوعی نشان دهنده عدم توانایی مدرسین در این مهارت می باشد. همچنین پایین بودن میانگین مهارت درک و بینش نسبت به پیام، می تواند سبب برداشت اشتباه مدرسین در ارتباطات مختلف و بخصوص با دانشجو گردد. با توجه به پایین بودن میانگین نمره نظرات مدرسین در بعضی از خرده مهارت های مهم به نظر می رسد برگزاری کارگاه های ویژه در این خصوص مانند نحوه برخورد قاطعانه (assertive) می تواند بسیار کمک کننده باشد.

کلید واژه ها: مهارتهای ارتباطی، استاد، یادهی - یادگیری

بررسی تاثیر دوره های آموزش ضمن خدمت سی پی آر پرستاران بیمارستان امام رضا (ع) بر مولفه های الگوی کرک پاتریک (واکنش - آگاهی - مهارت و نتایج سازمانی) در

موضوع درس و شخصیت و ویژگی های اخلاقی از جمله مواردی هستند که توجه و نظر دانشجویان را در فرایند یاددهی یادگیری به خود جلب می کند. از آنجا که نقش استاد در فرآیند آموزش و تدریس مهم و غیرقابل انکار می باشد بنا براین مطالعه فوق باهدف شناخت توانمندیهای آموزشی مورد نیاز اعضاء هیئت علمی صورت گرفت.

روش پژوهش: این مطالعه یک مطالعه توصیفی- مقطعی در سال ۹۴ است. نمونه های پژوهش شامل کلیه اعضاء هیئت علمی دانشگاه می باشد. روش نمونه گیری بصورت تمام شماری ۵۱ نفر از مشارکت کنندگان پرسشنامه را تکمیل نمودند (میزان پاسخ ۶۲/۵٪). برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته که سوالات آن پس از بررسی متون و دستورالعمل متمم بر الزامات توانمند سازی اساتید طراحی و استفاده شد. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه توسط ۳ نفر از اعضاء هیئت علمی بررسی و پس از اصلاحات لازم مورد تایید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ارزیابی و این ضریب برابر ۰/۷۲ محاسبه شد. پرسشنامه شامل ۲ بخش مشخصات دموگرافیک و ۵۵ سوال مربوط به توانمندیهای آموزشی مورد نیاز اعضاء هیئت علمی بود. از مقیاس رتبه ای ۵ درجه ای لیکرت از بسیار زیاد معادل ۵ تا بسیار کم معادل ۱ برای دستیابی به نگرش شرکت کنندگان استفاده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و فراوانی) و آزمون های کای دو و آنالیز واریانس یک طرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنا داری در تمامی تجزیه و تحلیل ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: از بین ۵۱ مدرس شرکت کننده ۵۵٪ مرد و ۴۵٪ زن؛ بیشتر مدرسین دارای رتبه علمی مربی بودند (۵۱٪) و ۳۱/۵٪ استادیار و ۱۷/۶٪ دارای مرتبه دانشیاری بودند. میانگین سابقه تدریس اساتید ۵/۸ ± ۱۰/۲۳ سال بود. و میانگین سنی مدرسین اساتید ۵۱/۰ ± ۳۹/۵۶ بود. کلیه اساتید (۱۰۰٪) بیان داشتند در هنگام کار با دانشجویان معیار های اخلاقی و ارزشی را رعایت می کنند، مهارتهای ارتباطی خود را برای ایجاد انگیزه در دانشجو بکار

چهار سطح الگوی کرک پاتریک بود. به طوری که شرکت کنندگان از نحوه برگزاری دوره رضایت داشتند (سطح واکنش)، نتایج پیش آزمون و پس آزمون دوره اختلاف معنی داری ($P \leq 0.05$) داشتند (سطح یادگیری یا آگاهی)، عملکرد شرکت کنندگان در دوره در موقعیتهای واقعی CPR بهبود نشان می داد (سطح مهارت) و نهایتاً اینکه تعداد CPR موفق پس از اجرای دوره نسبت به قبل از برگزاری دوره افزایش محسوسی داشت (سطح نتایج سازمانی).

نتیجه گیری: الگوی کرک پاتریک از جمله مدل های عمومی برای ارزیابی دوره های آموزشی است که در این مورد خاص کاربرد آن در ارزیابی یک دوره آموزش ضمن خدمت کارکنان بهداشتی- درمانی مورد بررسی قرار گرفت و می تواند به عنوان مدلی برای ارزیابی دوره های آموزش ضمن خدمت به خصوص در بعد نتایج سازمانی در حوزه سلامت مد نظر قرار گیرد.

کلید واژه ها: الگوی کرک پاتریک، بازآموزی CPR، آموزش ضمن خدمت

توانمندیهای آموزشی مورد نیاز اعضاء هیئت علمی دانشگاه

علوم پزشکی بوشهر

: آزاده عازمیان، محمد رضا فرزانه، مهستی گنجو، سید

محسن هاشمی شرافت اکابریان، سمیه باغبانی

مقدمه: یکی از ارکان اساسی آموزشی در هر دانشگاه اساتید می باشند که نقش موثری در کسب موفقیت های علمی- حرفه ای و همچنین رفتاری و اخلاقی دانشجویان دارند. استاد خلق کننده فضایی است که دانشجو در آن بصیرت پیدا می کند، استعداد های بالقوه خود را شناخته و رشد می دهد و در جهت توانایی های حرفه ای و شخصی خود به بهترین شیوه گام بر می دارد؛ این تغییرات با اتکا به ویژگی های مطلوب مدرس صورت خواهد پذیرفت. برخی تحقیقات نشان داده اند که استاد با بکارگیری متغیرهایی از جمله بیان روشن، تسلط بر موضوع درسی، خلاقیت و نوآوری، داشتن رابطه خوب با دانشجو و ... می تواند باعث تسهیل در یادگیری شود. بر اساس نظر محققین، توان علمی، تسلط بر

کلمات کلیدی: توانمند سازی هیئت علمی، آموزش پزشکی، کیفیت آموزش

ارزیابی مقایسه‌ای برنامه جدید دروس جراحی با برنامه درسی قبلی از دیدگاه اعضا هیئت علمی و دانش آموختگان دندانپزشکی

زهرا طاهرخانی، فاطمه گروسی، منصور خراسانی، فاطمه سفیدی

مقدمه و هدف: ارزشیابی یک فرایند مستمر است که به منظور ارتقاء یادگیری دانشجویان و دستیابی به اهداف آموزشی ضروری می باشد. هدف از مطالعه حاضر ارزیابی مقایسه‌ای برنامه جدید دروس جراحی با برنامه درسی قبلی از دیدگاه اعضا هیئت علمی و دانش آموختگان دندانپزشکی و تعیین نقاط قوت و ضعف آن بود.

روش کار: این تحقیق از نوع توصیفی مقطعی بود. تعداد ۵۹ نفر از اساتید و اعضا هیئت علمی بخش جراحی دندانپزشکی دانشکده های دندانپزشکی کشور ارائه شد. همچنین تعداد ۱۲۶ نفر از دندانپزشکان عمومی مورد بررسی قرار گرفتند. داده ها جمع آوری شد. با استفاده از آمار توصیفی و آزمون رتبه فریدمن در نرم افزار آماری SPSS ۲۱ تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: در مورد تعیین نقاط قوت، ۱۰ نقطه قوت تغییرات در کوریکولوم جدید جراحی دندانپزشکی بر اساس نظرات اساتید جراحی دندانپزشکی بدست آمد. انتقال مبحث دندانهای شکسته و ضربه خورده به درس جراحی عملی ۵، ارائه سرفصل ویژگی های سطح ایمپلنت با گروه جراحی دهان و فک و صورت، انتقال مبحث اصول برخورد با بیماران استئوپروتیک به درس جراحی نظری ۲ به ترتیب از مهمترین نقاط قوت بودند. در مورد تعیین نقاط ضعف، ۲۱ نقطه ضعف تغییرات در کوریکولوم جدید جراحی دندانپزشکی بدست آمد. انتقال مبحث عفونت های ادونتوزیک به درس

می گیرند. و ۹۸٪ بیان کردند به نقش الگو بودن خود هنگام برقراری ارتباط توجه دارند. همچنین ۹۶/۴٪ بیان داشتند طرح درس خود را بطور مرتب نوشته و بر اساس آن تدریس می کنند. ۸۸/۲٪ بیان داشتند بر اساس نتایج ارزیابی و بازخورد ها روش آموزش خود را اصلاح می کنند. همچنین ۶۴/۷٪ از اعضا هیئت علمی بیان کردند از قوانین و آیین نامه های ناظر به عملکرد هیات علمی آموزشی اطلاع دارند. ۹۲/۴٪ از مدرسین بیان کردند از نقاط قوت و ضعف خود اطلاع دارند. ۸۸/۵٪ از مدرسین بیان کردن مهارت کار با کامپیوتر و نرم افزارهای بانک اطلاعاتی را دارند. همچنین ۷۰/۶٪ بیان نمودند در زبان انگلیس مهارت داشته و می تواند از منابع آموزش پزشکی استفاده کند. و ۶۲/۸٪ داشتن مدرک حداقل ۵/۵ ایلتس را برای هیئت علمی ضروری می دانستند. ارتباط معنی داری بین مشخصات دموگرافیک و معیار های توانمند سازی اساتید وجود نداشت.

بحث و نتیجه گیری: توانمند سازی مدرسین با توجه و تمرکز بر نقش آموزشی آنها یکی از وظایف مهم هر دانشگاه های علوم پزشکی محسوب می گردد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر اعضا هیئت علمی مهارت های خود را در زمینه های مختلف و بخصوص زمینه های ارتباطی و اخلاق حرفه ای بسیار خوب می دانستند. در مطالعات مکرر انجام شده در خصوص معیار های استاد توانمند، مهارت ارتباطی و رعایت اخلاق حرفه ای و توجه به نوشتن طرح درس و تدریس بر اساس آن از موضوعات مورد تاکید دانشجویان بوده است. که مدرسین خود را در آن توانمند می دانستند. در حالیکه یکی از ویژگی های مورد نظر دانشجویان در بررسی ویژگی ها و توانمندیهای مدرسین بوده است. با توجه به اینکه اکثر مدرسین میزان توانایی خود را در خصوص مهارتهای ارتباطی، اخلاق حرفه ای، تدوین و سازماندهی درس، آموزش الکترونیکی، توانایی بازخورد به دانشجو و بازاندیش و سایر موارد خود توانمند می داند. به نظر میرسد با توجه به نظر مدرسین در توانمند بودن خود به نظر میرسد جهت ارتقاء کیفیت آموزش برگزاری کارگاههای مورد نظر و علاقه و نیاز مدرسین و بر اساس اصول روانشناسی می تواند در گامی موثر در این مهم باشد.

پزشکی اردبیل انجام شد. تعداد ۱۱۰ نفر از اساتید به روش سرشماری انتخاب شدند و نظرسنجی های تکمیل شده توسط تمامی دانشجویان رشته پزشکی و پیراپزشکی و همکاران اساتید در گروه های مربوطه، مورد ارزیابی قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه های نظرسنجی استاندارد وزارتت ارزشیابی اساتید بود که روایی و پایایی آن توسط مرکز توسعه آموزش دانشگاه تایید شده بود. داده های مطالعه با استفاده از آزمون همبستگی و آزمون t و از طریق نرم افزار SPSS (ویرایش ۱۸) در سطح معنی داری $P < 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: میانگین نمرات ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان و همکاران به ترتیب ۷۱٫۳ و ۸۲٫۲ بود. در بررسی حیطه های مختلف مورد ارزشیابی، تفاوت معنادار چندانی مشاهده نشد در اغلب موارد نظرات اساتید و دانشجویان همسو بودند و فقط در حیطه نحوه آموزش استاد بین دانشجویان و همکاران اختلاف معنی داری مشاهده گردید ($P=0/05$).

بحث و نتیجه گیری: با توجه به اینکه بین نمره ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان و همکاران اختلاف معنی داری مشاهده نشد، به نظر میرسد میانگین نمرات گروه های نظر دهنده (دانشجویان و همکاران) مشابه هستند و اختلاف چندانی با هم ندارند و از این رو این دو متغیر نمیتواند به عنوان عامل تفاوت برانگیز در نمرات ارزشیابی اساتید تلقی گردد. اختلاف مشاهده شده در حیطه آموزشی استاد، میتواند تأکیدی بر لزوم دقت بیشتر اساتید بر نحوه آموزش و کاربرد روشهای مناسب آموزشی باشد.

کلید واژه ها: ارزشیابی، هیأت علمی، دانشجو، همکار.

بررسی دیدگاه دستیاران دانشگاه علوم پزشکی و خدمات

بهداشتی و درمانی بابل نسبت به محیط آموزشی بالینی

محل تحصیل خود

محدثه شامخی امیری، سیمین موعودی، بهاره اسبکیان، شیما

تشخیص ۲، انتقال مبحث دندانپزشکی بیمارستانی به درس بیماری های سیستمیک ۲، انتقال مبحث برقراری ارتباط با بیمار به سرفصل جدید تروماتولوژی فک و صورت به ترتیب از مهمترین نقاط ضعف در تغییرات برنامه آموزشی جدید جراحی دندانپزشکی بودند. و نیز از دیدگاه دندانپزشکان عمومی کلیه تغییرات ایجاد شده در کوریکولوم جدید جراحی دندانپزشکی با کوریکولوم قدیم اختلاف معنی دار داشت

کلید واژه ها: ارزشیابی، برنامه آموزشی، جراحی دندانپزشکی، اعضای هیئت علمی، دانش آموختگان

بررسی میزان همبستگی بین نمرات

ارزشیابی اعضای هیأت علمی توسط

دانشجویان و همکاران

عسگر آرمون، دکتر اکبر پیرزاده، شهرام حبیب زاده، جعفر

محمدشاهی، اسماعیل فرزانه

زمینه و هدف: از روشهای مناسب برای آگاهی از کیفیت تدریس اساتید، استفاده از نظرات فراگیران به جهت فعالیت مستقیم در فرایند یاددهی و یادگیری و همچنین بهره گیری از دیدگاههای همکاران اساتید به دلیل نزدیکی به استاد و آشنایی با ابعاد علمی و رفتاری او می باشد. ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان و همکاران ابزار مهمی هم برای سیستم آموزشی در جهت شناسایی مشکلات آموزشی استاد و ارتقاء کیفیت آموزشی و هم برای مدرس و مسئولین آموزشی در جهت برنامه ریزی آموزشی می باشد. مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان ارتباط و همبستگی نمره ارزشیابی اعضای هیأت علمی توسط دانشجویان و همکاران در دانشکده پزشکی و پیراپزشکی اردبیل طراحی و اجرا گردید.

روش کار: این مطالعه به روش توصیفی- تحلیلی و مقطعی در سال ۱۳۹۳ در دانشکده پزشکی و پیراپزشکی، دانشگاه علوم

اند. با این حال توجه به مسائل موجود در محیطهای آموزش بالینی نیاز به اتخاذ استراتژی های جامع تری دارد.

کلید واژه ها: محیط بالینی، الگوی DREEM، شرایط اجتماعی، یادگیری، اساتید، اتمسفر آموزشی، توانمندی علمی

بررسی تاثیر برگزاری کارگاه های آموزشی خلاقیت و نوآوری بر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز

ارسلان مرادی، علی نورافشان، پریسا نبیئی، شیرین
قنواتی، زهرا صفاری

مقدمه: خلاقیت عامل اساسی در پیشرفت و توسعه جوامع تلقی می شود و در واقع صنعتی است که به طور ذاتی نزد همگان وجود دارد. از آنجا که خلاقیت امری است آموختنی و قابل آموزش، پس می توان با ایجاد شرایط، تجهیزات و امکانات لازم به پرورش افراد خلاق پرداخت. جذابیت خلاقیت و نوآوری و نقش آن در کسب موفقیت در کار و زندگی همواره عده زیادی را به مطالعه ادبیات مربوط و آموزش آن دعوت می کند. در این نوع آموزش باید برنامه ها به گونه ای طراحی شوند که شاگرد وادار به تجربه و کشف پی در پی نکات تازه در عرصه های گوناگون شود. لذا با توجه به اهمیت ذکر شده، هدف از این مطالعه بررسی تاثیر برگزاری کارگاه های آموزش خلاقیت و نوآوری در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز توسط اداره استعدادهای درخشان بود.

روش کار: این مطالعه از نوع مداخله آموزشی بود. لذا روش نمونه گیری در این مطالعه از نوع سرشماری بود و کلیه افراد ثبت نام کننده در دوره به عنوان حجم نمونه وارد مطالعه گردیدند. در این جلسات آموزش کارگاهی دو روزه، چهارنفر از اساتید مجرب دانشگاه به ارائه مفاهیمی در خصوص تکنیک های خلاقیت، اسرار نوآوری و رازهای موفقیت پرداختند. در انتهای کارگاه ها ارزیابی دوره به وسیله پرسشنامه استاندارد ارزشیابی محیط آموزشی انجام گردید. این پرسشنامه شامل ۱۱ سوال در مقیاس پنج ارزیابی

سام، مریم قائمی امیری

مقدمه: موفقیت برنامه های آموزش پزشکی به کارائی و کفایت تجربیات بالینی بستگی دارد، یکی از مهمترین عوامل شناخته شده در این زمینه جو و محیط یاد گیری است. یکی از روشهای سنجش و ارزشیابی محیط و جو آموزشی در دانشگاه های پزشکی پرسشنامه استاندارد سنجش محیط آموزشی دانشگاه داندی Dundee Ready Educational DREEM (Environment Measure) می باشد که شامل ۵۰ سؤال در ۵ حیطه یادگیری، مدرس، توانایی علمی دانشجو، شرایط اجتماعی دانشجو و جو آموزشی است. این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه دستیاران دانشگاه علوم پزشکی بابل نسبت محیط آموزشی محل تحصیل خود بر اساس الگوی DREEM انجام گردید.

روش مطالعه: این مطالعه از نوع مقطعی بوده است که در سال ۱۳۹۲ بر روی ۱۰۶ دستیار مشغول به تحصیل در مراکز آموزشی و درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شد. ابزار مورد استفاده شامل ۷ سوال دموگرافیک و ۵۰ سوال مربوط به حیطه های درک دانشجو از شرایط اجتماعی، اساتید بالینی، یادگیری، توانمندی علمی خود و اتمسفر آموزشی از پرسشنامه استاندارد DREEM بوده است.

یافته ها: در مجموع دستیاران دیدگاه مطلوبی نسبت به درک از یادگیری و اساتید بالینی (۰/۷۳) و شرایط اجتماعی (۰/۶۳)، توانمندی علمی خود (۰/۸۳) و اتمسفر آموزشی (۰/۷۱) داشته اند. ارتباط معنی داری بین هرپنج حیطه وجود داشت (P = ۰/۰۰۱). دستیاران اطفال و داخلی احساس مثبت تری نسبت به محیط آموزشی خود داشته اند. دستیارانی که سابقه اجرایی داشته اند در مجموع احساس منفی تری نسبت به محیط آموزشی دانشگاه داشته اند (P = ۰/۰۵). از میان کلیه دستیاران، دستیاران سال دوم دیدگاه مثبت تری نسبت به سه حیطه مورد پرسش داشته اند (P = ۰/۰۰۲).

بحث و نتیجه گیری: با توجه به یافته های فوق در مجموع دستیاران دیدگاه مطلوبی نسبت به محیط آموزشی دانشگاه داشته

دانشجویان در دانشگاه

فریبا زاهدی فر - علی صفری واریانی - حمید کاریاب

مقدمه: مشاوره و راهنمایی دانشجویان یکی از مهمترین راهبردهای پیشگیری در دانشگاهها به حساب می آید. این امر، ضمن آموزش شیوه های تصمیم گیری درست و نحوه مواجهه با رویداد های زندگی، به گسترش بینش، حل تعارض های درونی و رشد روابط سازنده با دیگران می گردد. این پژوهش به بررسی نظرات دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی قزوین در رابطه با چگونگی ارجاع آموزشی دانشجویان می پردازد.

مواد و روش ها: این مطالعه، یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است که به صورت مقطعی در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۴-۹۳ انجام شده است. جامعه مورد مطالعه، دانشجویان دانشکده بهداشت به تفکیک در ۶ رشته تحصیلی بودند. نمونه گیری به صورت تصادفی طبقه ای انجام شد. طبقه مورد نظر رشته تحصیلی دانشجویان بود که به صورت نسبتی بین رشته های مختلف توزیع شد و حجم نمونه با در نظر گرفتن سطح اطمینان ۹۵٪/تعداد ۱۷۱ نفر انتخاب گردید.

یافته ها: نتایج نشان می دهد که ۵۹/۸ درصد از دانشجویان در رابطه با مسائل آموزشی نیاز به کمک داشته اند و به نظر ۶۲ درصد از دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه برای حل مسائل و مشکلات آموزشی به دانشجویان آموزش داده نشده است. همچنین از نظر دانشجویان ۵۷ درصد از سوالات دانشجویان مربوط به مسائل آموزشی بوده است.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه ارکان اصلی مؤثر در کیفیت آموزش عالی سه فاکتور عمده، استاد، دانشجو و نظام آموزشی می باشد و این سه عامل جدای از یکدیگر و متمایز از کل جامعه نیستند، لازم است در ارتباط با یکدیگر در نظر گرفته شوند. دانشگاه ها برای ارائه خدمات آموزشی خود لازم است از سطوح مختلفی برخوردار باشند. به این منظور طراحی و تدوین سیستم ارجاع دانشجویی جهت حل مشکلات دانشجویان و تعیین ساختار ارجاع

لیکرت (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) بود و همچنین دو سوال باز که نظرات و پیشنهادات آزاد دانشجویان را در خصوص کیفیت برگزاری کارگاه از دانشجویان بازخورد می گرفت. در نهایت تجزیه و تحلیل داده ها نیز از طریق نرم افزار SPSS ۱۴ و آزمون های آماری توصیفی انجام گرفت.

نتایج: از ۱۰۰ دانشجوی شرکت کننده در دوره ها، تعداد ۶۸ درصد دانشجوی زن و ۳۲ درصد دانشجوی مرد با میانگین سنی ۲۳ سال که از رشته های پزشکی، پیراپزشکی و غیره بودند. نتایج بازخورد در جلسه ارزیابی دوره آموزشی، حاکی از رضایت کلی دانشجویان از کارگاه های آموزشی بود. نتایج دیگر همچنین حاکی از رضایت دانشجویان در درک مطلب کارگاه و جذابیت مطالب آموخته شده بود. همچنین آنان خواستار برگزاری کارگاه های بیشتر با موضوعات متنوع تر و اساتید مجرب تر و حتی گنجاندن واحد درسی تحت عنوان خلاقیت و نوآوری در برنامه درسی دانشگاه بودند.

نتیجه گیری: دوره کارگاهی در گروه محدودی از دانشجویی دانشگاه های علوم پزشکی دانشگاه برگزار شد و با نتایج مثبتی که حاصل شد به نظر می رسد در دستیابی به اهداف آموزشی بسیار موثر بود. بنابراین با توجه به نتایج حاصله پیشنهاد می شود دوره مذکور جهت گروه بیشتری از دانشجویان و با اساتید مدعو مجرب دانشگاه برگزار گردد. همچنین پیشنهاد می شود مسئولین آموزشی دانشگاه به برنامه ریزی در جهت برگزاری دوره های متنوع آموزشی جهت دانشجویان مقاطع مختلف و حتی گنجاندن واحد درسی تحت عنوان خلاقیت و نوآوری بپردازند. همچنین دیگر می توان با اضافه نمودن واحدهای عملی در آموزش مفاهیم خلاقیت و نوآوری، دوره مذکور را جذاب تر و آموختنی تر نمود.

کلید واژه ها: آموزش - خلاقیت - نوآوری - کارگاه های آموزشی - دانشجویان

بررسی نظرات دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم

پزشکی قزوین در رابطه با چگونگی ارجاع آموزشی

بر ارزشیابی اساتید سه تم "ویژگی های فردی" شامل شخصیت فردی و مدیریت کلاس و "ویژگی های حرفه ای" شامل کیفیت تدریس، نحوه ی ارزشیابی استاد از دانشجو و عدالت آموزشی و "نگرش دانشجویان" شامل نحوه برخورد استاد، دیدگاه کلی نسبت به استاد و وجهه ی دانشگاهی استاد رابه عنوان عوامل مؤثر بر ارزشیابی اساتید مطرح نمودند.

بحث و نتیجه گیری: ارزشیابی، فرایندی فراگیر و ضروری برای تمامی سازمان هاست و برای مؤسسات آموزش عالی، که عدالت و تعالی را هدف خود قرار داده اند، ضرورتی فزون تر دارد. با توجه به اهمیتی که ارزشیابی های دانشجویان دارد، لازم است ارزشیابی های آنان از آموزش، شامل متغیرهایی باشد که در فرایند آموزش مؤثر است، لذا لحاظ کردن نظرات دانشجویان در عوامل و گویه های پرسشنامه های ارزشیابی اعضای هیئت علمی باید مورد توجه قرار گیرد.

کلید واژه ها: ارزشیابی استاد، دانشجو، دانشگاه، پژوهش کیفی

ارزیابی درونی گروه آموزشی فیزیک پزشکی و مهندسی

پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۱۳۹۳

محمد رضائی

مقدمه: تضمین کیفیت آموزش عالی با ارزیابی فرایند آموزشی و پژوهشی امکان پذیر می شود. با بازخورد مطلوب ارزیابی درونی، مشخص می شود که برنامه های اجرا شده تا چه حد موفقیت آمیز بوده است. در این پژوهش سعی شد، جهت ارائه الگویی مناسب به منظور قضاوت درباره اعتبار علمی- پژوهشی گروه فیزیک پزشکی و مهندسی پزشکی از یک سو و برنامه ریزی کوتاه مدت و بلندمدت، یک ارزیابی درونی براساس معیارهای تعریف شده در نظام آموزش پزشکی به عمل آید.

روش ها: در این پژوهش توصیفی-مقطعی ابتدا اهداف و سپس نشانگرها، ملاک ها و عامل های مورد ارزیابی توسط کمیته ارزیابی تعیین گردید. پرسشنامه ها در ۵ بخش مدیر گروه، هیئت علمی،

و پیگیری ازنکات مهم و ضروری است که باید به آن توجه گردد.

کلید واژه ها: ارجاع آموزشی، دانشجویان، دانشکده بهداشت

دیدگاه دانشجویان در خصوص عوامل مؤثر

بر ارزشیابی اساتید؛ یک مطالعه کیفی

هادی کارگر، فاطمه حقیقت جو، سارا حیدری

مقدمه: ارزشیابی فعالیت های آموزشی اساتید در دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی از راه های مختلفی انجام می گیرد. یکی از رایج ترین و در عین حال بحث برانگیزترین این روش ها که در اغلب کشورها و از جمله ایران استفاده می شود، ارزشیابی توسط دانشجویان است. به اعتقاد برخی از صاحب نظران، ارزشیابی های دانشجویی منبعی معتبر و بهترین نوع ارزشیابی هستند زیرا دانشجویان مستقیماً توسط استادان آموزش داده می شوند و بنابراین، برای ارزشیابی از فعالیت های آموزشی آنان در بهترین شرایط قرار دارند. هدف از ارزشیابی اساتید، بهبود نحوه تدریس، بهبود آن و ارتقای حرفه ای استاد است. هدف از این مطالعه بررسی دیدگاه های دانشجویان در خصوص عوامل تأثیرگذار بر ارزشیابی اساتید می باشد.

روش پژوهش: در این مطالعه کیفی با نمونه گیری هدفمند، دانشجویانی که حداقل چهارترم از تحصیلشان در دانشگاه گذشته، در دانشگاه های علوم پزشکی اصفهان، یزد، تهران و دانشگاه آزاد واحد سمنان و علوم تحقیقات برای شرکت در مطالعه دعوت به عمل آمد. با توجه به اشباع مفهومی طبقات، مصاحبه با ۱۴ دانشجو از کفایت لازم برخوردار بوده است. مصاحبه ها ابتدا ضبط، سپس خط به خط دست نویس، کدگذاری، طبقه بندی و آنالیز محتوایی شدند. برای تحلیل نتایج از روش تحلیل محتوای کیفی استفاده گردید. جهت تعیین دقت و صحت داده ها از شیوه ی کاوش به وسیله افراد مورد مطالعه استفاده گردید.

یافته ها: شرکت کنندگان در این پژوهش در خصوص عوامل مؤثر

ها، این مقصود از آموزش دروس علوم پایه، حاصل نشده است و فاصله بین دروس علوم پایه و بالین کماکان باقی مانده است از جمله راههای پیشنهادی توسط متخصصین آموزش پزشکی که می تواند به تقویت ارتباط بین پایه و بالین کمک نماید، مواجهه زودرس با بالین (Early Clinical Exposure) می باشد. تحقیقات مختلفی در دنیا بر این اساس طراحی شده است که دانشجویان طی دوره های کوتاه مدت با محیط بالین آشنا می گردند. مطالعات انجام شده نشان می دهد که مواجهه بالینی زودرس تاثیر به سزایی در افزایش رضایت از تحصیل، نگرش مثبت به حرفه پزشکی و انگیزه بیشتر شغلی و تحصیلی دانشجویان پزشکی داشته است. از این جهت این رو پژوهش حاضر با هدف تاثیر مواجهه زودرس با محیط بالینی در انگیزه و دیدگاه آنها نسبت به درس آناتومی در دانشجویان سال اول پزشکی انجام گرفت.

روش کار: این مطالعه، یک مطالعه مداخله ای نیمه تجربی، که در آن تاثیر روش مواجهه زودرس در اتاق عمل ارتوپدی بر انگیزه و یادگیری دانشجویان سال اول پزشکی که در حال گذراندن آناتومی اندام بودند، مورد بررسی قرار گرفت. نمونه های این پژوهش دانشجویان ترم ۲ پزشکی که در حال گذراندن درس آناتومی اندام بودند، بود، شروع مواجهه زودرس با بالین بعد از طی نیمی از درس آناتومی اندام بود، بطوریکه دانشجویان ۴ روز هفته در گروه های ۳ نفره به جراح ارتوپد و اتاق عمل معرفی شدند. در ورود اولین گروه به بیمارستان، بطور همزمان با مدیریت بیمارستان و اتاق عمل هماهنگ خواهد گردید تا مقدمات لازم جهت حضور دانشجویان در اتاق عمل را فراهم گردد. جمع آوری اطلاعات بصورت انجام مصاحبه گروهی بود که از هر ۳-۴ گروه در پایان حضور در اتاق عمل جهت انجام مصاحبه دعوت شدند. انجام مصاحبه بصورت نیمه ساختارمند انجام شد. متون مصاحبه بعد از ضبط بصورت کلمه به کلمه پیاده گردید و سپس داده ها بر اساس گام های تحلیل محتوی از نوع قراردادی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: از بین ۴۵ دانشجوی شرکت کننده ۲۷ نفر زن و ۱۸ مرد بودند. از تجزیه و تحلیل تجارب و نظرات دانشجویان در بالین و اتاق عمل ارتوپدی ۳ مضمون اصلی و ۶ مضمون فرعی حاصل

دانشجویان، دانش-آموختگان و دانشجویان طراحی شد. امتیاز بندی با طیف سه گانه مطلوب، نسبتاً مطلوب و نامطلوب انجام شد. جهت تحلیل داده ها از نرم افزار متلب ورژن ۷،۱ استفاده شد.

یافته ها: کیفیت گروه در سطح مطلوب و با امتیاز خالص $2/43$ و انحراف معیار $0/53$ ارزیابی شد. نتایج نشان داد که عامل امکانات و تجهیزات آموزشی با امتیاز $2/5 \pm 0/57$ و عامل دوره های آموزشی و برنامه های درسی با امتیاز $1/67 \pm 0/58$ به ترتیب بیشترین و کمترین سطح مطلوبیت را به خود اختصاص دادند. نتیجه گیری: نتایج نشان دادند که عامل دوره های آموزشی و برنامه های درسی در وضعیت مطلوبی نیست، بنابراین پیشنهاد می شود با توجه به نیازهای دانشجویان و جامعه و اتکا به تجهیزات آموزشی، برگزاری دوره های آموزشی و ارائه برنامه درسی مناسب در اولویت قرار گیرد.

کلید واژه ها: ارزیابی درونی، فیزیک پزشکی و مهندسی پزشکی، علوم پزشکی کرمانشاه

تاثیر مواجهه زودرس با محیط بالینی در انگیزه و دیدگاه آنها نسبت به درس آناتومی در دانشجویان سال اول پزشکی

ماریا ظهیری

مقدمه: امروزه آموزش پزشکی به دلیل نقش اساسی دانش آموختگان آن در تامین سلامت جامعه از اهمیت کلیدی برخوردار بوده و ارتقاء کیفیت آن از توجه ویژه برخوردار است. گسترش و توسعه کمی مباحث علوم پایه پزشکی از یک سو، و طرح دیدگاه کاربردگرای این علوم در بالین از سوی دیگر تغییر سیستم آموزشی از سنتی به یک سیستم نوین و بالینی را ضروری کرده است. در سیستم آموزش پزشکی کشور آموزش علوم پایه به عنوان دوره ای به منظور آماده سازی دانشجویان طراحی شده است و در واقع یک مبنا برای آموزش علوم بالینی می باشد. اما در مقام عمل، چه از منظر دانشجویان دوره های بالینی و چه از دیدگاه اساتید این دوره

نخبه پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در مقطع فیزیوپات شامل ۱۰ نفر آقا و ۱۰ نفر خانم به عنوان منتور در نظر گرفته شدند. ورودی های بهمن ۹۳ به صورت تصادفی به دو گروه ۴۷ نفری تقسیم و یک گروه به عنوان منتهی برای شرکت در طرح انتخاب شد. هر منتور ۲ تا ۳ دانشجو را حمایت می کرد و با گذشت یک سال از اجراء با استفاده از پرسشنامه میزان دستیابی به اهداف از نظر دانشجویان منتور و منتهی جمع آوری شد.

یافته ها: میزان رضایتمندی دانشجویان منتور از اجرای طرح ۹۵٪ و دانشجویان منتهی ۹۶٪ ارزیابی شد. منتورها این طرح را در ارتقای توانمندی های فردی و مهارت های اجتماعی و ارتباطی، شناخت نقاط قوت و ضعف خود مفید دانستند و دانشجویان منتهی بهبود روش مطالعه، افزایش عملکرد و کاهش استرس در امتحانات، بهبود مهارت های ارتباطی و تشویق شدن به فعالیت های پژوهشی و فرهنگی را از فواید طرح دانستند.

نتیجه گیری: شواهد فراوانی وجود دارد که منتورینگ یکی از اجزا کلیدی برای موفقیت در پزشکی است لذا به نظر می رسد حضور منتور به عنوان الگو در زندگی فردی و حرفه ای برای دانشجویان ضرورت دارد تا به کمک آن نقاط ضعف خود را شناخته و توانمندی ها و نقش واقعی خود را در جامعه بالفعل نمایند.

کلید واژه ها: منتورینگ، دانشجویان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

مقایسه فعالیت اعضای هیات علمی علوم بالینی و پایه
بر اساس بانک اطلاعات اعضای هیات علمی دانشگاه طی
یکسال تحصیلی

فخرالسادات فخرالسادات میرحسینی، لیلا یزدان نیا، رضا
رضائی

زمینه و هدف: آگاهی از عملکرد اعضای هیات علمی اولین گام برای برنامه ریزی و ارتقا از بعد کمی و کیفی است. شناخت نوع فعالیت مرتبط با هر رشته یا حوزه نیز به برنامه ریزی های منطبق با

گردید که مضامین اصلی عبارت بودند از: انگیزه، اخلاق و تعهد حرفه ای و یادگیری بود. همچنین مضامین فرعی عبارتند از علاقمندی به درس، کاربردی بودن، احساس تعلق، رعایت حقوق بیمار، عمیق شدن مطالب و ماندگاری مطالب بود

نتیجه گیری: با توجه به نتایج بدست آمده به نظر میرسد انجام مواجهه زودرس دانشجو با محیط واقعی شغلی آینده سبب احساس مثبت و تعلق و تعهد اخلاقی را در وی سبب شده و همچنین سبب علاقمندی بیشتر وی در یادگیری مطالب علوم پایه می گردد. همچنین مواجهه زودرس سبب می گردد یادگیری عمیق تر و ماندگار دانشجو می گردد.

کلید واژه ها: مواجهه زودرس، دانشجویان پزشکی، آناتومی اندام

ارزشیابی طرح دانشجویی منتورینگ در دانشکده پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز - ۱۳۹۴

محمد امین ضرابی، نجمه بردبار، محمدباقر خسروی، منصور

مسجدی، میترا امینی، راضیه نشاط آور، پریسا بی

کینه، مرضیه کاوه، فرزانه سلوک حقیقی، زهرا بردبار

مقدمه: ورود به دانشگاه با توجه به محیط جدید آموزشی، وسعت زیاد مطالب علمی، تعدد اساتید، روش های تدریس گوناگون و پیشرفته و عوامل روحی و روانی از قبیل دوری از خانواده و سکونت در خوابگاه باعث بوجود آمدن استرس و تنش در دانشجویان سال اول می شود که منجر به افت تحصیلی، آسیبهای روحی، کاهش عملکرد و تغییر سبک زندگی آنان می گردد. منتورینگ یک ارتباط حرفه ای اغلب طولانی مدت، داوطلبانه و سودمند برای هر دو طرف است که در آن یک فرد با تجربه و آگاه (منتور)، فرد دارای تجربه کمتر (منتهی) را حمایت می کند. هدف اجرای طرح منتورینگ برای دانشجویان ورودی بهمن ۹۳ است.

روش اجرا: این یک مطالعه مقطعی است که ۲۰ نفر دانشجوی

آموزشی اعضا به ازای هر فرد ۷,۶ واحد معادل شد.

بحث و نتیجه گیری: گروه بالینی به نسبت بیشتری در فرایندهای آموزشی نقش دارند و علوم پایه در فعالیتهای پژوهشی، اجرایی و جانبی از جمله کمیته‌ها. علیرغم سهم مشارکت آموزشی اعضای بالینی به نظر می‌رسد سهم کمتر آنها در دیگر فعالیتها بخصوص فعالیتهای پژوهشی می‌تواند در کند شدن فرایند ارتقاء ایشان نقش بسزایی داشته باشد. بنابراین بررسی این موضوع با دقت بیشتر و ارائه سازوکار مناسب پیشنهاد می‌گردد.

کلید واژه ها: بانک اطلاعات، عضو هیات علمی، علوم بالینی، علوم پایه، واحد معادل

طراحی کارنامه‌های عملکردی برای استفاده در سیستم

آموزشی-ارزشیابی اعضای هیات علمی بر مبنای بانک

اطلاعات

لیلا یزدان نیا، فخرالسادات میرحسینی، رضا رضائی، معصومه

گندمی، لیلا سحرخوان

زمینه و هدف: بانک اطلاعات اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی کاشان مجموعه‌ای از نیروی انسانی، سخت‌افزار، نرم‌افزار و مجموعه‌ای سازمان یافته از داده‌های ذخیره شده به صورت مجتمع و مبتنی بر یک ساختار است. موجودیت یا مصداق تعریف شده در نرم‌افزار بانک، فعالیت عضو هیئت علمی است. فعالیتها در حوزه آموزشی، پژوهشی، اجرایی و جانبی طبقه‌بندی شده و صفات خاصه آنها مبتنی بر "نوع فعالیت" تعریف و قابل ثبت و گزارش‌گیری شده است. در فرایند نظام‌دار ارزشیابی، مدیران نیازمند دریافت اطلاعات ساختارمند مبتنی بر سوالات و اهداف ارزشیابی هستند. بنابراین تعامل میان طراحان بانک اطلاعات و طراحان ارزشیابی از ضروریات دستیابی به گزارشات اثربخش و به‌دنبال آن تصمیم‌گیری صحیح و مبتنی بر عدالت می‌باشد. همچنین روش‌های ارزشیابی بایستی منطبق بر فعالیتهای و انتظارات و دارای اعتبار باشد. این مطالعه گزارش نحوه تعامل درخصوص طراحی انواع کارنامه‌ی

نیاز همان حوزه کمک خواهد نمود و مدیران نیازمند داشتن آگاهی از وضعیت موجود سازمان خود به تفکیک عملیات جاری در بخش‌های مختلف هستند. در این مطالعه به منظور آگاهی و مقایسه نوع و میزان فعالیتهای آموزشی، پژوهشی، اجرایی در حوزه علوم پایه و بالینی در دانشگاه علوم پزشکی کاشان و سهم مشارکت ایشان در فعالیتهای شاخص‌های عملکردی و حیطة‌های مربوط به آن از داده‌های بانک اطلاعات استخراج گردید.

روش کار: کلیه اعضای هیات علمی فعال دانشکده پزشکی بررسی شدند. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از بانک اطلاعات اعضای هیات علمی دانشگاه استفاده شد. روایی و پایایی داده‌های بانک توسط واحد مربوط به طور مستمر مورد توجه است. مبنای امتیازدهی به دو صورت واحد درسی و واحد معادل است که براساس واحدهای آموزشی مصوب وزارت متبوع و آئین‌نامه ارتقاء تهیه شده و مبتنی بر ساختار دانشگاه، توسط تیم متخصص تطبیق یافته است. اطلاعات اعضا به دو صورت (توسط خودشان یا واحدهای مربوط) به بانک ارسال شده و توسط کارشناسان مربوط پس از محاسبه واحد معادل‌سازی شده، ثبت می‌گردد. این داده‌ها در فرایندهای مختلف آموزشی و ارزشیابی روزمره یا سالیانه مورد استفاده قرار می‌گیرد. اطلاعات یکسال تحصیلی از ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۴ به تفکیک آموزشی، پژوهشی، اجرایی و جانبی استخراج و به نرم‌افزار اکسل انتقال یافت. سهم امتیاز (واحد معادل) هر گروه فعالیت برحسب شاخص‌های مرتبط و به نسبت اعضای هیات علمی موجود محاسبه گردید. زیر شاخص‌ها نیز به تفکیک استخراج و مقایسه شد.

یافته‌ها: ۱۴۱ عضو هیات علمی دانشکده پزشکی (همه) بررسی شدند. ۵۱ نفر علوم پایه و ۹۰ نفر بالینی. از مجموع ۴۵۶۶,۱۹ امتیاز محاسبه شده برای فعالیت‌های طی یکسال بطور کلی ۳۵۳۴,۳۴ آموزشی، ۶۹۴,۲۴ پژوهشی، ۱۷۱,۲ اجرایی و ۱۶۶,۶۸ جانبی بود. و از کل این میزان ۳۷,۳۲ درصد متعلق به اعضای علوم پایه و ۶۲,۶۸ درصد متعلق به بالینی بود. نسبت واحد معادل آموزشی، پژوهشی، اجرایی و جانبی برای علوم پایه به ترتیب ۰,۲۳، ۰,۳۶، ۱,۳۸ و ۱,۶۴ و برای بالینی ۰,۲۶، ۰,۳۵، ۱,۱۱ و ۰,۹۲ بود. با کسر ساعت تدریس علوم پایه به سایر دانشکده‌ها نسبت فعالیت

کلید واژه ها: نرم افزار، بانک اطلاعات، عملکرد آموزشی پژوهشی، ارزشیابی

مطالعه کیفی ابعاد و مولفه های توسعه و بالندگی آموزشی اعضای هیات علمی

جواد کجوری، محمدرضا دهقانی، علی اصغر حیات

آموزش عالی به منظور ارتقای کیفیت، گسترش یادگیری، ترویج دانش، توسعه پژوهش، تولید علم، و ارتباط مؤثر با جامعه، نیازمند برنامه‌هایی راهبردی برای بهبود مستمر فرآیند یاددهی-یادگیری و توسعه حرفه‌ای اعضای هیات علمی خود است. توسعه و بالندگی اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها به عنوان مهم‌ترین سرمایه‌های نظام آموزش عالی از اهمیت ویژه‌ای در ارتقای کیفیت آموزش عالی برخوردار است. عبارتی دیگر برای حفظ کیفیت آموزش، نهادهای دانشگاهی بایستی در فعالیتهای و اقدامات توسعه‌ای با هدف بهبود عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی سرمایه‌گذاری کنند.

روش: بر همین اساس هدف پژوهش حاضر شناسایی مولفه‌های بالندگی آموزشی اعضای هیات علمی می‌باشد. پژوهش حاضر با استفاده از روش کیفی صورت گرفت و ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل مصاحبه نیمه ساختار یافته بود. جامعه آماری تحقیق شامل اعضای هیات علمی دانشگاه خوارزمی بود که تعداد ۱۲ عضو هیات علمی با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. برای تحلیل اطلاعات بدست آمده از مصاحبه‌ها، از روش تحلیل محتوا و کدگذاری باز و کدگذاری محور استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج بدست آمده از مصاحبه‌های صورت گرفته حاکی از آن بود که مولفه‌های توسعه و بالندگی آموزشی اعضای هیات علمی شامل ۷ مولفه‌ی کلی؛ مهارت و تسلط بر روش‌های آموزشی و تدریس، مهارت و تسلط در مدیریت کلاس، مهارت و تسلط در برنامه‌ریزی درسی، مهارت و تسلط در ارزشیابی‌های نوین آموزشی، مهارت و تسلط در ارتباط با دانشجو، مهارت و تسلط بر دانش موضوعی و مهارت و تسلط در نظریه‌های یادگیری می‌باشد.

عملکردی از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کاشان به‌منظور بکارگیری در ارزشیابی‌های سالیانه اعضا است.

روش کار: در شورای آموزشی دانشگاه طرح مسئله شد. سپس تیم عملکردی برای تعیین شاخص‌های مورد نیاز تشکیل گردید. طراحی شاخص‌های مربوط به ارتقای پایه به EDC و حق محرومیت از مطب به تیمی تخصصی در امور هیات علمی واگذار شد. هریک از تیم‌ها براساس سیاست‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی دانشگاه، وضعیت موجود از عملکرد اعضا، بودجه، تسهیلات و امکانات، شاخص‌ها و حیطه‌ها را تعیین نموده و جداگانه به یک فرم کارنامه‌ی عملکردی مرتبط تبدیل نمودند و یکسال قبل از اجرا به اطلاع اعضای هیات علمی رسانده و نظرات تکمیلی نیز جمع‌بندی گردید؛ سپس با تلفیق انجام شده توسط تیم عملکردی کارنامه‌ها نهایی شد و در اختیار بانک اطلاعات قرار گرفت.

یافته‌ها: شاخص‌های عملکردی تعریف شده عبارت بودند از ۶ شاخص پژوهشی و ۸ آموزشی. موارد اجرایی و جانبی متناسب هر شاخص در همان دو زیر مجموعه جای گرفت. زیر حیطه‌های مربوط به هر شاخص نیز به تفکیک آموزشی ۷۲ و پژوهشی ۵۸ مورد استخراج گردید که عبارت بود از مجموع عملکرد کمی و کیفی عضو. امتیاز هر قسمت متناسب با کارنامه طراحی شده از نرم‌افزار استخراج شد. کارنامه‌ها (پیوست) پس از تأیید برای اقدام به واحد مربوط ارسال گردید.

بحث و نتیجه‌گیری: کارنامه‌های عملکردی طراحی شده در بانک اطلاعات مبنای پرداخت به عضو هیات علمی یا اعطای امتیازاتی شده است که براساس روند طراحی صورت گرفته امکان مقایسه‌ی اعضا با یکدیگر را فراهم نموده است و همچنین توانسته دو فرایند اثرگذار بر عملکرد یعنی حق محرومیت از مطب و پایه سالیانه را تحت تأثیر قرارداده‌دوبه معیارهای عینی تبدیل کند که مجموعی از حیطه‌های کمی و کیفی را شامل می‌شود همچنین توانسته مبنای بازخورد به عضو هیات علمی قرار گیرد. بنابراین استفاده و بکارگیری نتایج بانک‌های اطلاعاتی مبتنی بر سیاست‌های دانشگاه و وزارت متبوع توصیه می‌گردد.

یافته ها: نتایج نشان داد که مشارکت کنندگان ۷۲٫۱٪ زن و ۲۵٫۶٪ مرد بودند. سبکهای تفکری سلسله مراتبی ۱۸٫۴۷+، ۲٫۵۴- و بیرونی ۱۸٫۴۷+، ۳٫۲۳- تفکر غالب دانشجویان کاردرمانی بود و در ادامه به ترتیب سبکهای تفکری قضایی، قانونی، الیگارشی، اجرایی، محافظه کار، آزاداندیش، سلطنتی، آنارشیت، جزئی، کلی و درونی قرار دارند. همچنین ارتباطی بین هیچ یک از سبکهای تفکری (قانونی = ۰٫۱۳۵Pvalue، اجرایی = ۰٫۴۴۶Pvalue، قضایی = ۰٫۷۵۰Pvalue، کلی = ۰٫۵۹۱Pvalue، جزئی = ۰٫۲۸۳Pvalue، آزاداندیش = ۰٫۹۲۱Pvalue، محافظه کار = ۰٫۸۱۶Pvalue، سلسله مراتبی = ۰٫۷۲۳Pvalue، سلطنتی = ۰٫۴۳۶Pvalue، الیگارشی = ۰٫۵۱۰Pvalue، آنارشیت = ۰٫۹۴۴Pvalue، درونی = ۰٫۷۸۶Pvalue، بیرونی = ۰٫۸۴۶Pvalue) با عملکرد تحصیلی (معدل نمرات) مشاهده نشد.

نتیجه گیری: با توجه به تفکر غالب در دانشجویان کاردرمانی (سلسله مراتبی و بیرونی)، آنان ترجیح می دهند که توجه خود را بین چند تکلیف اولویت بندی شده توزیع نمایند و به دنبال تکالیفی هستند که فرصتهای لازم برای تعامل با دیگران را به آنها بدهد. همچنین به نظر می رسد موارد دیگری غیر از سبکهای تفکری روی عملکرد تحصیلی دانشجویان کاردرمانی موثر می باشد که در پژوهشهای آتی باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

کلید واژه ها: سبک تفکر، دانشجو، کاردرمانی

باشند.

بحث: تعداد بسیار کمی از اعضای هیات علمی برای مدیریت نقش هایشان بعنوان معلم، آموزش دیده اندو اساسا برای موفقیت بعنوان معلم (مربی) چیزی نیاموخته اند. در اغلب موارد، آنها مهارتهای آکادمیک مرتبط با برنامه درسی، آموزش، ارزشیابی، پژوهش، ارتباط با دانشجو و یا مدیریت کلاس درس را یاد نگرفته اند. بنابراین، امروزه اعضای هیات علمی برای ارائه آموزشهای با کیفیت بایستی از طریق فعالیتهای توسعه حرفه ای، شایستگی های جدیدی را در حوزه های مرتبط با آموزش، بدست آورند.

کلید واژه ها: توسعه و بالندگی، آموزش، اعضای هیات علمی

بررسی سبکهای تفکری و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی در

دانشجویان کاردرمانی دانشکده علوم توانبخشی شیراز

(۱۳۹۴)

مهدی صادقی، سحر قنبری

سابقه و هدف: سبکهای تفکری در حقیقت شیوه های ترجیحی افراد در به کارگیری توانایی هایشان می باشد. مفهوم اصلی این است که افراد به نوعی نیازمند سبکهای تفکری برای مدیریت یا اداره کردن فعالیتهای روزمره اشان هستند. هدف از اجرای این پژوهش بررسی سبکهای تفکری و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی در دانشجویان کاردرمانی دانشکده علوم توانبخشی شیراز در سال ۱۳۹۴ می باشد.

مواد و روشها: پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه سبکهای تفکری استرنبرگ-واگنر میان کلیه دانشجویان کاردرمانی سالهای دوم تا چهارم (۷۸ نفر) توزیع شد و ۴۲ پرسشنامه به محققین بازگردانده شد. داده ها به کمک نرم افزار SPSS ۲۱ و با روش آمار توصیفی و تحلیلی (آزمون رگرسیون) مورد بررسی قرار گرفت.

عنوان: ارائه بازخورد کیفیت آموزش در راستای نظارت بر آموزش در گروه نورولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

پریسا بی کینه، میترا امینی، معصومه ناظری

مقدمه: در اغلب کشورهای جهان برای ارتقاء کیفیت نظامهای آموزش، حساسیت ویژه ای بوجود آمده است. نظارت، یک رهبری آموزشی است که باید بتواند امور آموزشی را در جهت یادگیری

استفاده قرار گیرد.

کلید واژه ها: بازخورد، راند، نظارت

ارزیابی نگرش دانشجویان رشته پزشکی مقطع علوم پایه

دانشگاه علوم پزشکی قم نسبت به رشته تحصیلی و آینده

شغلی در سال ۱۳۹۴

سروش شریفی مقدم

زمینه و هدف: بدیهی است دانشجویان رشته پزشکی؛ یعنی پزشکان فردا، از متولیان اصلی سلامت کشور هستند و تأثیر بسزایی بر حفظ و ارتقا سلامت و بهداشت جامعه دارند. لذا نگرش دانشجویان به رشته و حرفه آینده خود از جمله مواردی است که باید مورد توجه مسئولین و سیاست گذاران جامعه قرار گیرد. این مطالعه به منظور ارزیابی نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود در دانشگاه علوم پزشکی قم انجام شد.

روش: این مطالعه به صورت توصیفی- تحلیلی مقطعی در سال ۱۳۹۴ انجام گرفت. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان رشته پزشکی شاغل به تحصیل مقطع علوم پایه در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم می باشد. در این مطالعه ۱۴۵ دانشجوی، به روش نمونه گیری در دسترس شرکت کردند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه استاندارد دانشگاه مینه سوتا آمریکا، حاوی ۱۶ سؤال با مقیاس نگرش سنج لیکرت ۵ گزینه ای بود. داده ها در نهایت توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۹ توسط شاخص های توصیفی و نیز آزمون های T مستقل، ANOVA و ضریب همبستگی پیرسون در سطح معنی داری کمتر از ۰.۰۵ تحلیل شد.

یافته ها: ۹/۴۶٪ (۶۸ نفر) نمونه ها پسر و ۵۳/۱٪ (۷۷ نفر) دختر بودند. همچنین ۹۱/۷٪ (۱۳۳ نفر) مجرد و ۸/۳٪ (۱۲ نفر) متأهل بودند. نتایج نشان داد میانگین و نمره انحراف معیار نگرش نسبت به رشته تحصیلی به آینده شغلی $۶/۶۸ \pm ۵۹/۳۱$ بود. به طوری که ۱۱٪ (۱۶ نفر) دارای نگرش بسیار خوب، ۶۷/۶٪ (۹۹ نفر) نگرش خوب، ۲۰/۷٪ (۳۰ نفر) نگرش متوسط و ۰/۷٪ (یک نفر) دارای

ترتیب داده و هماهنگی سازد. در این راستا نظارت برآموزش به عنوان ابزاری قدرتمند جهت شناخت کیفیت خدمات ارایه شده آموزش مورد استفاده قرار می گیرد. هدف مطالعه ارایه بازخورد و بررسی کیفیت آموزش در گروه نورولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز می باشد.

روش: جامعه هدف دانشجویان اکسترن (۱ ماه حضور در گروه) بودند. با تشکیل گروه نظارتی شامل کارشناسان آموزش پزشکی، پزشکان عمومی، کارشناسان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و رابطین گروه (عضو هیئت علمی) و تهیه پرسش نامه ساختارمند و نیمه ساختارمند ۲۵ سوالی موارد آموزش بالینی در راندها، درمانگاهها، کنفرانس ها و دستیابی به اهداف آموزشی از بیمارستانهای آموزشی از طریق دانشجویان جمع آوری گردید.

یافته: متوسط راند استاد ۳ ساعت، متوسط راند بدون استاد ۱ ساعت بود. آموزش فعال درمانگاهی: ۳ روز در هفته با ۸۰ درصد رضایت وجود داشت. از ارائه کنفرانس آموزشی رضایت داشتند. آموزش مبتنی بر دستیابی به اهداف بود و میزان همکاری ۹۷٪ بود و از ارائه بازخورد راضی بودند. برآورد کلی از نظرات دانشجویان این چنین است که سنگینی بخش، آموزش را دچار مشکل می کند. تعداد تخت های آموزشی زیاد است.

نتیجه گیری: دانشجویان قبل از ورود به بخش های بالینی آگاهی کافی از تک تک کارهای انجام شده در بخش ها را بدست آورند و هدف از پزشک شدن را درک کنند. به دانشجویان آموزش داده شد که هدف از نوشتن درخواست و خلاصه پرونده بخشی از آموزش آنها را شامل می شود. آموزش داده شد که همراهی بیمار برای انجام کارهای پاراکلینیک یکی از روش های خوب آموزش مدیریت بیماران بدحال می باشد. قانونی تعبیه شود تا در زمان راند پرونده به طور کامل در اختیار دانشجویان باشد. برگه های رنگی جداگانه در قالب، استاد، رزیدنت، دانشجوی تعبیه و در پرونده ثبت شود. تعدادی از تخته های بخش به عنوان تخت آموزشی برگزیده شوند. به طور کلی ارتباط نظارت و سازمان ارتباطی روشن و مستقیم است. نتایج در سازمان باید در تحلیل کارایی و اثر بخشی آن مورد

انجام گردید.

یافته ها: علل افت تحصیلی از نظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین در پنج مفهوم محوری، استاد، اداره آموزش، استاد مشاور، عوامل شخصی و استرس استحصال گردید. بحث ونتیجه گیری: با توجه به اینکه مشروطی علل مختلفی دارد شناسایی به موقع دانشجویان در معرض خطر و همکاری درون بخشی واحدهای آموزشی و دانشجویی و فرهنگی در دانشگاه ها و اهتمام اساتید راهنمایی تواند در کاهش افت تحصیلی این دانشجویان موثر باشد.

کلید واژه ها: افت تحصیلی، دانشجویان، الگوی شبکه علیت

بررسی تجربه دانشجویان پرستاری در مورد آموزش دیدن

توسط مربیان با تجربه بالینی و بدون تجربه بالینی

فرزانه زارعی

زمینه و هدف: علی رغم تاکید بر اهمیت و اثر بخشی جایگاه معلم پرستاری در بالین توسط بسیاری از صاحب نظران، هنوز نارسایی های زیادی در عملکرد مربیان وجود دارد. ویژگی های مختلفی برای مربی بالینی اثربخش مطرح شده اما به نظر می رسد سابقه تجربه بالینی مربیان پرستاری کمتر مورد توجه قرار گرفته است. این مطالعه سعی دارد در قالب یک تحقیق کیفی به تبیین تجربیات دانشجویان پرستاری در کارآموزی با مربیان با تجربه بالینی و بدون تجربه بالینی بپردازد و آنها را با هم مقایسه کند.

روش مطالعه: بصورت کیفی و از نوع مطالعه پدیدار شناسی است. شرکت کنندگان از جامعه دانشجویان پرستاری مقطع کارشناسی دانشکده پرستاری و مامایی کردستان که در حال گذراندن کارورزی در عرصه بودند به صورت مبتنی برهدف انتخاب و مصاحبه نیمه ساختارمند انجام شد. اشباع اطلاعات بعد از ۱۲ شرکت کننده میسر گردید. از روش کلاسی نیز برای بررسی و تحلیل داده ها استفاده گردید.

نتایج: حاصل تحلیل دست نوشته ها ۳ تم اصلی و ۲۰ ساب تم در

نگرش ضعیف و ۰٪ (صفر نفر) دارای نگرش بسیار ضعیف بودند. آزمون T، اختلاف معناداری را برحسب جنس و نیز وضعیت تأهل در میانگین نمره نگرش نشان نداد. ($P=0/864$ و $P=0/952$)

نتیجه گیری: از آن جا که نگرش دانشجو پزشکی نسبت به اهمیت حرفه خود در آینده و تأثیرگذاری آن در ارتقا سلامت و بهداشت جامعه بسیار حایز اهمیت است و با توجه به یافته ها، باید سیاست گذاری های کلانی نسبت به ارتقا و پرورش این نگرش انجام شود. برنامه ریزی های مانند ارائه دروس کاربردی و هدفمند، شناساندن هرچه بهتر و عمیق تر اهمیت این حرفه در جامعه، توجیه دانشجویان نسبت به حقوق مادی و معنوی پزشک و بیمار و ...

کلید واژه ها: نگرش دانشجویان، رشته پزشکی، علوم پایه، رشته

تحصیلی، آینده شغلی، دانشجو پزشکی

بررسی علل افت تحصیلی از نظر دانشجویان دانشگاه علوم

پزشکی قزوین با استفاده از الگوی شبکه علیت

فریبا زاهدی فر

زمینه: افت تحصیلی دانشجویان یکی از مشکلات عمده مراکز آموزش عالی کشور است. در نظر گرفتن علل مشروطی از دیدگاه مشتریانی که این مسئله را تجربه کرده اند می تواند گامی در جهت برنامه ریزی بهتر مدیریت مربوطه باشد. هدف: این پژوهش به بررسی علل افت تحصیلی از نظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین با استفاده از الگوی شبکه علیت پرداخته است.

روش ها: این مطالعه به روش کیفی و از نوع اقدام پژوهی (Action Research) و (Enhancement) انجام گرفت. نمونه ها از بین دانشجویان مشروطی دانشگاه علوم پزشکی قزوین انتخاب گردیدند. نمونه گیری به صورت مبتنی برهدف آغاز شده و تا اشباع اطلاعات ادامه یافت. در پایان تعداد شرکت کنندگان به ۴۲ نفر رسید. جمع آوری اطلاعات با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته و بحث گروهی متمرکز و تفسیر داده ها به روش دیکلمن وهمکاران

خواهند بود. با توجه به مطالب ذکر شده، نویسندگان بر آن شدند تا به بررسی انگیزه دانشجویان پرستاری و مامایی از انتخاب رشته تحصیلی خود در دانشگاه علوم پزشکی بپردازند.

روش کار: این مطالعه یک مطالعه توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی می باشد. جامعه مورد پژوهش را تعداد ۲۳۰ دانشجوی کارشناسی پیوسته دانشکده پرستاری و مامایی که در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ مشغول به تحصیل بودند، تشکیل می دهد. نمونه گیری به صورت سر شماری انجام گرفت. ابزار گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته که ۱۵ عامل انگیزشی را در دانشجویان مورد بررسی قرار میدهد، می باشد. پس از تعیین روایی و پایایی داده ها و جمع آوری داده ها، اطلاعات با استفاده از SPSS ویرایش ۲۰، آمارهای توصیفی و آزمونهای t، همبستگی پیرسون و آنالیز واریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج این بررسی نشان داد که رابطه معنی داری بین میانگین نمره انگیزه (درونی، بیرونی و کلی) با جنسیت، محل سکونت، وضعیت تاهل، شغل و تحصیلات والدین وجود نداشت. بر اساس آزمون t ارتباط معنی داری بین میانگین نمره انگیزه ها با رشته تحصیلی وجود داشت، میانگین انگیزه بیرونی در دانشجویان پرستاری $5/41 \pm 23/64$ و این میزان در دانشجویان مامایی $4/32 \pm 24/73$ می باشد ($p=0/28$)، همچنین انگیزه کلی در دانشجویان رشته پرستاری $49/78 \pm 9/29$ و در رشته مامایی $50/17 \pm 7/95$ گزارش گردید ($p=0/27$). بین نمره انگیزه بیرونی با ترم تحصیلی در دانشجویان وجود داشت بطوریکه با افزایش ترم تحصیلی در دانشجویان مامایی میانگین نمره انگیزه بیرونی بطور معنی داری افزایش یافته بود ($P=0/05$) ولی در سایر انگیزه ها این رابطه معنی دار نبود.

نتیجه: با توجه به نتایج به دست آمده جهت افزایش انگیزه دانشجویان پرستاری و مامایی باید رسانه های گروهی و مسئولین مرتبط با رشته های پرستاری و مامایی (قبل از ورود به دانشگاه و پس از آن)، حداکثر تلاش خود را برای کاهش موانع و افزایش

تجربه دانشجویان از کارآموزی با مربیان باسابقه تجربه بالینی بود که تم های اصلی عبارتند از: آرامش، علاقمندی (به رشته تحصیلی و حرفه پرستاری) و آموزش بالینی موثر و در تجربه دانشجویان از کارآموزی با مربیان بدون سابقه تجربه بالینی نیز ۳ تم اصلی و ۱۸ ساب تم آشکار گردید که عبارتند از: اضطراب، بی علاقگی و ضعف آموزش بالینی. **بحث و نتیجه گیری:** داده ها حاکی از آن است که در مجموع دانشجویان از کارآموزی با مربیان با سابقه تجربه بالینی بسیار راضی هستند و بیان نموده اند که شاهد آموزشهای بالینی موثرتری نیز بوده اند. به رشته تحصیلی علاقمند شده و با خوش بینی به آینده شغلی خود نگاه می کنند. از طرفی در کارآموزی با مربیان بدون تجربه بالینی، دانشجویان ترس و اضطراب را تجربه نموده و یادگیری ضعیفی داشته اند. شاهد عدم همراهی و عدم اعتماد پرسنل و بیمار بوده و نسبت به کارآموزی ها و حرفه پرستاری بی انگیزگی و بی علاقگی را تجربه نموده اند. لذا به نظر می رسد افزایش تجارب بالینی مربیان و استفاده از مربیان حاذق و باتجربه بتواند تجربیات بالینی دانشجویان را افزایش داده و با کیفیت تر نماید و هدف آموزشهای بالینی که ارتقاء صلاحیت های پرستاری است تامین شود.

کلید واژه ها: تجربه دانشجویان پرستاری، آموزش بالینی، مربیان با تجربه بالینی، مربیان بدون تجربه بالینی

بررسی رابطه عوامل انگیزشی با انتخاب رشته تحصیلی در

دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی

بوشهر - سال ۹۴-۱۳۹۳

دکتر رحیم طهماسبی، دکتر شهناز پولادی، فرزانه نوروزی

مقدمه: انگیزه عامل انجام بسیاری از فعالیتهای از جمله یادگیری است. در واقع انگیزه به یادگیرنده انرژی می دهد و فعالیتهای او را هدایت می کند. داشتن انگیزه خصوصاً در مورد انتخاب رشته های مربوط به علوم پزشکی از حساسیت خاصی برخوردار است، زیرا این افراد در آینده عهده دار تامین، حفظ و ارتقای سطح سلامت جامعه

پاسخگویان از کادر درمانی و مابقی مربوط به کادر اداری بیمارستانها بوده اند. متغیر ملاک در این پژوهش بهره وری نیروی انسانی بود. از کارکنان خواسته شده بود که میزان بهره وری خود را به صورت خود سنجی و از طریق ۱۱ سوال پرسشنامه ارزیابی کنند. سوالات با یک طیف لیکرت پنج نقطه ای سنجیده شده بود. میانگین نمره خودارزیابی بهره وری برابر ۴۴/۳۲ می باشد. نتایج آزمون تی نیز نشان میدهد تفاوت میانگین ها با مقدار ثابت ۳ در سطح ۰/۰۰۱ معنادار می باشد و کارکنان میزان بهره وری خود را بالاتر از متوسط جامعه ارزیابی کرده اند. از بین عوامل فردی و سازمانی متغیرهای انتخاب صحیح کارکنان، سبک رهبری و فرهنگ سازمانی همبستگی مثبت و معناداری با متغیر بهره وری دارند. همچنین نتایج در تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد که در مجموع متغیرهای انتخاب صحیح و فرهنگ سازمانی ۱۶/۳ درصد از تغییرات بهره وری را تبیین می نمایند.

بحث: تقویت فرهنگ مشارکت و روحیه تیمی در بیمارستان ها، نوع رهبری و نگرش و سبک مدیریت و شایسته سالاری و انتخاب صحیح و هدفمند کارکنان نقش بسزایی در افزایش بهره وری نیروی انسانی شاغل در بیمارستانها دارد.

کلید واژه ها: بهره وری، بیمارستانهای آموزشی، نیروی انسانی

بررسی نظرات دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم

پزشکی قزوین در رابطه با چگونگی ارجاع آموزشی

دانشجویان در دانشگاه

فریبا زاهدی فر

مقدمه: مشاوره و راهنمایی دانشجویان یکی از مهمترین راهبردهای پیشگیری در دانشگاهها به حساب می آید. این امر، ضمن آموزش شیوه های تصمیم گیری درست و نحوه مواجهه با رویداد های زندگی، به گسترش بینش، حل تعارض های درونی و رشد روابط سازنده با دیگران می گردد. زمینه و هدف: این پژوهش به بررسی نظرات دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی قزوین در رابطه با چگونگی ارجاع آموزشی دانشجویان می

انگیزه دانشجویان خصوصاً انگیزه درونی با تاکید بر ارزشهای ذاتی این حرفه به عمل آورند

کلید واژه ها: انتخاب رشته، عوامل انگیزشی، دانشجویان پرستاری و مامایی

عوامل موثر بر بهره وری نیروی انسانی: مطالعه موردی

بیمارستانهای آموزشی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی

سبزوار

طاهره خسروجردی، علی قدرتی، مهدی قناعتی، اکرم قدرتی

مقدمه: از اهداف بسته اعتباربخشی بیمارستانها و موسسات آموزشی طرح تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی، ارتقای کیفیت خدمات مراکز آموزشی درمانی مطابق استانداردهای ملی و بین المللی است. یکی از راههای ارتقای کیفیت خدمات مرکز آموزشی توجه به عامل نیروی انسانی است. هدف این تحقیق بررسی عوامل فردی و سازمانی مرتبط با بهره وری نیروی انسانی بیمارستانهای آموزشی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی سبزوار می باشد.

روش: روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه (خود ارزیابی) و جامعه آماری این پژوهش کارکنان بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی سبزوار بود. حجم نمونه ۱۷۱ نفر بوده که بر اساس روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای مشخص شد. در پژوهش حاضر از روش خود سنجی برای سنجش بهره وری استفاده شده است. جهت روایی ابزار از اعتبار صوری و جهت پایایی مبادرت به محاسبه آلفای کرونباخ شد که نتایج آن برای همه طیف ها بالاتر از ۰/۷ بدست آمد که قابل قبول بودند. داده های تحقیق با استفاده از نرم افزار spss نسخه ۱۶ در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی تحلیل شدند.

یافته ها: در این پژوهش مجموعاً ۱۷۱ نفر شرکت داشتند که از این میان زن (۷۲/۵٪) و مرد (۲۷/۵٪) بودند. سن پاسخگویان بین ۲۱ تا ۵۰ سال و با میانگین ۳۰/۶۶ بوده است. ۶۷/۳ درصد

زویا طاهر گورابی، میترا مودی، ام البنین معتمد رضایی

پردازد.

مقدمه و هدف: امروزه، به دلیل شیوع چاقی در سراسر دنیا و ارتباط آن با طیف وسیعی از بیماریها، این ضروری به نظر می رسد که موضوع چاقی به عنوان بخشی از کوریکولوم آموزشی در دانشگاههای علوم و علوم پزشکی اختصاص داده شود. هدف این مطالعه با هدف تعیین تاثیر کارگاه آموزشی بر یادگیری نسبت به چاقی و شاخصهای اندازه گیری آن با استفاده از مفهوم Spinalshrinkage در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شد.

روش کار: در این مطالعه نیمه تجربی، ۱۹۵ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در ۶ رشته مختلف بصورت جداگانه در کارگاه آموزشی یک روزه شرکت کردند. در اولین مرحله، در مورد جنبه های مختلف چاقی با استفاده از اسلاید پاورپوینت توضیح داده شد. سپس، دانشجویان در هر کارگاه آموزشی به ۳ گروه جهت اندازه گیری قد ایستاده، قد خوابیده، وزن، دور باسن و دور کمر تقسیم شدند. در ابتدا و بعد از جلسه آموزشی، پرسشنامه برای همه دانشجویان توزیع شد. اطلاعات بدست آمده به وسیله نرم افزار آماری Spss16 آنالیز شد و $P < 0.05$ از نظر آماری معنی دار در نظر گرفته شد.

نتایج: آزمون آماری تی زوجی اختلاف معنی داری بین میانگین نمره آگاهی دانشجویان قبل و بعد از مداخله آموزشی نشان داد ($P < 0.001$). آزمون آماری تی تست اختلاف معنی داری بین تفاضل میانگین نمره قبل و بعد آگاهی بر حسب متغیرهای جنس، وضعیت تاهل و مقطع تحصیلی دانشجویان نشان نداد ($P > 0.05$). آزمون ضریب همبستگی پیرسون، همبستگی مثبت معنی داری بین نمره Spinal Shrinkage و نمره BMI نشان داد.

نتیجه گیری: با توجه به اهمیت موضوع چاقی در دنیا مخصوصا در جوانان، آموزش آن با استفاده از پارامتر Spinal Shrinkage بعنوان یک مفهوم فیزیولوژی توصیه می شود که در آزمایشگاههای فیزیولوژی و دیگر گروههای دانشگاه علوم پزشکی در سرفصل

مواد و روش ها: این مطالعه، یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است که به صورت مقطعی در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۴-۹۳ انجام شده است. جامعه مورد مطالعه، دانشجویان دانشکده بهداشت به تفکیک در ۶ رشته تحصیلی بودند. نمونه گیری به صورت تصادفی طبقه ای انجام شد. طبقه مورد نظر رشته تحصیلی دانشجویان بود که به صورت نسبتی بین رشته های مختلف توزیع شد و حجم نمونه با در نظر گرفتن سطح اطمینان ۹۵٪/تعداد ۱۷۱ نفر انتخاب گردید.

یافته ها: نتایج نشان می دهد که ۵۹/۸ درصد از دانشجویان در رابطه با مسائل آموزشی نیاز به کمک داشته اند و به نظر ۶۲ درصد از دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه برای حل مسائل و مشکلات آموزشی به دانشجویان آموزش داده نشده است. همچنین از نظر دانشجویان ۵۷ درصد از سوالات دانشجویان مربوط به مسائل آموزشی بوده است.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه ارکان اصلی مؤثر در کیفیت آموزش عالی سه فاکتور عمده، استاد، دانشجو و نظام آموزشی می باشد و این سه عامل جدای از یکدیگر و متمایز از کل جامعه نیستند، لازم است در ارتباط با یکدیگر در نظر گرفته شوند. دانشگاه ها برای ارائه خدمات آموزشی خود لازم است از سطوح مختلفی برخوردار باشند. به این منظور طراحی و تدوین سیستم ارجاع دانشجویی جهت حل مشکلات دانشجویان و تعیین ساختار ارجاع و پیگیری از نکات مهم و ضروری است که باید به آن توجه گردد.

کلید واژه ها: ارجاع آموزشی، دانشجویان، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین

تاثیر کارگاه آموزشی Spinal Shrinkage

بر یادگیری دانشجویان در مورد چاقی و شاخص های اندازه گیری آن

دانشجوی سال اول، ۱۰۰ نفر (۲۸/۵٪) مقطع فیزیوپاتولوژی و ۱۱۷ نفر (۳۳/۳٪) کارورز بودند. میانگین سنی دانشجویان ۲۲/۳۳±۳/۷ بود. بر اساس میانگین نمره، عواملی همچون انگیزه های شخصی و خدمت به جامعه (۳/۰۷)، اشتغال، درآمد بالا و منزلت اجتماعی (۳) و علاقه به رشته پزشکی (۲/۸۶) مهم ترین عوامل موثر در انتخاب رشته پزشکی بودند. نقش خانواده و دوستان در انتخاب رشته دانشجویان دختر بطور معنی داری از دانشجویان پسر اهمیت بیشتری داشت (۲/۹۳ در مقابل ۲/۷۴، $p < 0.03$)

کلید واژه ها: عوامل موثر - انتخاب رشته - پزشکی - اهواز

دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری و پیراپزشکی جهرم در مورد وضعیت رعایت اخلاق حرفه ای اساتید در آموزش بالینی

زهره بادیه پیمای جهرمی، نوید کلانی، نخله پرنده آور

مقدمه: اخلاق حرفه ای یکی از موضوعات مهم اخلاق است. رعایت اصول اخلاق حرفه ای توسط اساتید دانشگاه در میزان موفقیت استاد در تدریس و پیشرفت تحصیلی دانشجویان نقش بسیار مهمی دارد. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان پرستاری، هوشبری و اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی جهرم در مورد رعایت اخلاق حرفه ای اساتید در آموزش بالینی انجام گردیده است.

روش مطالعه: این مطالعه ی توصیفی - تحلیلی در نیمسال دوم تحصیلی ۱۳۹۲ با مشارکت ۱۴۲ نفر از دانشجویان سال سوم و چهارم دانشکده پرستاری و پیراپزشکی جهرم در مورد رعایت اخلاق حرفه ای اساتید در بالین انجام شد. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه پژوهشگر ساخته ۱۵ سؤالی بود که روایی و پایایی آن تأیید شده است. هر گویه بر اساس ۳ ایتیم غیر قابل قبول، قابل قبول و عالی پاسخدهی شد. داده ها با نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

یافته ها: اکثر دانشجویان مؤنث (۶۴/۱٪) بودند. ۳۸/۷٪ دانشجویان

آموزشی دانشجویان اضافه شود.

کلمات کلیدی: کارگاه آموزشی، یادگیری، دانشجویان، چاقی، Spinal Shrinkage

عنوان: عوامل موثر در انتخاب رشته پزشکی و میزان تغییر در انگیزه دانشجویان در طول دوره تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

عبدالحسین شکورنیا، مهدی بیژن زاده، نسربین خواجه علی، افسون باقری

مقدمه: از آنجایی که انگیزه ها و علایق پزشکان نسبت به رشته تحصیلی و آینده حرفه ای یکی از عوامل موثر در موفقیت تحصیلی و کیفیت ارائه خدمات بهداشتی توسط آنان می باشد، بررسی انگیزه های ورود به دوره پزشکی می تواند به مدیران نظام سلامت در سیاستگذاری برنامه های کلان سلامت در جامعه موثر باشد. بنابراین بررسی و شناسایی انگیزه ها و عوامل موثر در انتخاب رشته پزشکی می تواند در تربیت پزشکان متعهد و ارتقای سطح سلامت در جامعه موثر باشد. این مطالعه با هدف بررسی انگیزه ها و عوامل موثر بر انتخاب رشته دانشجویان رشته پزشکی انجام شده است.

روش ها: در یک مطالعه توصیفی-مقطعی علل انتخاب رشته دانشجویان رشته پزشکی در سه مقطع پایه، فیزیوپاتولوژی و کارورزی در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز بررسی شد. روش نمونه گیری سر شماری بود و کلیه دانشجویان گروه هدف که تمایل به شرکت در این پژوهش را داشتند وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته ای بود مشتمل بر ۲۲ سوال که روایی آن توسط کارشناسان بررسی و تأیید شد. پایایی آن نیز از طریق آلفای کرونباخ با ضریب ۰/۸۴۳ تأیید شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و روش های آمار توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: در مجموع ۳۵۱ پرسشنامه توسط دانشجویان بطور کامل تکمیل و مورد بررسی قرار گرفت. از این تعداد ۱۳۴ نفر (۳۸/۲٪)

در قبولی دانشجویان بود. پرسشنامه ها در بین دانشجویان توزیع و سپس اطلاعات وارد نرم افزار SPSS شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج از ۸۵ دانشجو ۴۸ (۶۰٪) دختر و ۳۶ (۴۰٪) پسر بودند. اکثریت (۸۰٪) ۱۸ تا ۱۹ ساله بودند. ۶۰ مورد (۷۱/۴٪) دیپلم سال ۹۳، ۱۹ مورد (۲۲/۶٪) سال ۹۲ و ۶ مورد (۷/۲٪) سالهای قبل بودند. ۳۴٪ از منطقه ۱ و ۵۰٪ از منطقه ۲ و ۲/۶٪ از منطقه ۳ بودند. رتبه کنکور ۱۱ نفر (۱۴/۷٪) زیر ۵۰۰، ۳۷ نفر (۴۹/۳٪) بین ۵۰۰-۱۰۰۰ و ۱۶ نفر (۲۱/۳٪) بین ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ و ۴ نفر (۵/۳٪) بین ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ و ۹ نفر بالای ۲۰۰۰ بود. میانگین معدل $19/3 \pm 0/76$ با حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۰ بود. معدل ۶۵ نفر (۸۰/۲۳٪) ۱۹ به بالا بود. ۱۱ نفر (۱۳/۶٪) بین ۱۸ تا ۱۹ و تنها ۹ نفر زیر ۱۸ بودند. تعداد افراد خانواده دانشجویان ۳ مورد ۳/۵٪ تک فرزندی، ۴۶ نفر ۵۴/۱٪ دو فرزندی و ۲۶ نفر ۳۰/۶٪ سه فرزندی، ۱۰ نفر ۱۱/۸٪ بیش از سه فرزند بود. اکثر خانواده ها دو فرزندی بودند. ۱۵ مورد ۱۸/۳٪ از پدران و ۲۲ مورد ۲۵/۹٪ از مادران تحصیلات زیر دیپلم داشتند ۴۸/۹٪ از پدران و ۳۷/۷٪ از مادران تحصیلات لیسانس به بالا داشتند. ۱۵ نفر (۱۷/۹٪) بدون فرد تحصیلکرده، ۲۰ نفر (۲۳/۸٪) ۱ مورد، ۳۱ نفر (۳۶/۹٪) ۲ مورد، ۱۳ نفر (۱۵/۵٪) ۳ مورد، ۶ نفر (۷/۱٪) ۴ مورد فرد تحصیل کرده در منزل داشتند. ۳۲ مورد ۳۹٪ منطقه یک، ۳۳ مورد ۴۰/۲٪ منطقه دو، ۴ مورد ۴/۹٪ منطقه ۳ و ۱۸ نفر ۱۹/۴٪ از سهمیه شهدا استفاده کردند. ۴۱ مورد (۴۹/۴٪) دولتی، ۲۱ مورد (۲۴/۸٪) غیر انتفاعی، و ۲۳ مورد ۲۷/۷٪ تیزهوشان بودند. ۸۱ مورد (۹۵/۳٪) رشته تجربی و ۴ مورد (۴/۷٪) رشته ریاضی بودند. سه نفر (۳/۵٪) بدون فاصله و ۵۶ نفر (۶۵/۹٪) با فاصله یکسال، ۲۱ نفر (۲۴/۷٪) با فاصله دو سال و ۵ نفر با فاصله بیش از ۴ سال قبول شدند ۴۱ نفر (۴۸/۸٪) از کلاس کنکور استفاده نکرده بودند و ۴۳ نفر (۵۲/۴٪) استفاده کرده بودند نقش کلاس کنکور از دیدگاه دانشجویان ۲ مورد خیلی زیاد، ۱۲ مورد ۲۷/۹٪ زیاد و ۲۰ مورد (۴۶/۵٪) متوسط و مابقی کم ذکر کردند. میانگین ساعت مطالعه در روز در بین ۱۰-۸ ساعت بود و حداکثر زمان مطالعه ۱۰ تا ۱۳ ساعت در ۳۲ دانشجو گزارش شد و کمترین ساعت مطالعه ۱ ساعت در یک دانشجو بود ۹ ساعت در ۲۰ مورد (۲۵٪) و ۱۰ ساعت در مورد (۱۲/۵٪) شایعترین ساعت

در رشته پرستاری، ۳۸٪ در رشته هوشبری و ۲۳٪ در رشته اتاق عمل مشغول به تحصیل بودند. بیش از نیمی از دانشجویان شایستگی کلی اساتید به عنوان مربی بالینی را در حد قابل قبول ارزیابی نمودند (۵۵/۶٪). بیشتر دانشجویان توانمندی اساتید خود را در زمینه همدردی با بیمار (۷۶/۴٪)، احترام به همکار (۷۵٪)، قابلیت اعتماد و احساس مسئولیت در برابر بیمار (۷۴/۶٪) و داشتن اعتماد به نفس (۷۳/۶٪) قابل قبول ارزیابی کردند اما بیشتر دانشجویان، اساتید خود را در زمینه دلسوزی و همدردی با دانشجو (۶۲/۷٪) و انتقادپذیری (۶۶/۷٪) غیر قابل قبول ارزیابی نمودند.

نتیجه گیری: بر اساس نتایج، وضعیت رعایت اخلاق حرفه ای اساتید در آموزش بالینی، قابل قبول می باشد اما از آنجا که تحول آموزش بالینی باید از اساتید آغاز شود و اساتید الگوهای مناسبی جهت پذیرش نقش حرفه ای در دانشجویان هستند تشویق اساتید الگو در این زمینه و افزایش موقعیت های برقراری تعامل آنان با دانشجویان و دیگر اساتید امری به جا و شایسته می باشد.

کلید واژه ها: آموزش بالینی، اخلاق حرفه ای، دانشجویان، اساتید، دانشکده پرستاری

بررسی شرایط خانوادگی و تحصیلی پذیرفته شدگان رشته

پزشکی

آزاده ظهیری، منصوره مومن هروی

زمینه و هدف: شرایط خانوادگی و تحصیلی از عوامل موثر بر قبولی شرکت کنندگان کنکور است. این مطالعه به منظور به بررسی شرایط خانوادگی و تحصیلی دانشجویان جدیدالورود رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام گرفت.

روش بررسی: این مطالعه مقطعی روی ۸۵ دانشجوی پزشکی جدیدالورود در مهر ماه ۹۴ در دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه بود که حاوی اطلاعات دموگرافیک و سوالاتی در زمینه رتبه و سهمیه قبولی، عوامل موثر

مورد کم ذکر شد. حمایت خانواده، کتب تست، علاقه شخصی فرد، معلم خوب، نوع مدرسه، وجود خواهر برادر تحصیل کرده در خانواده، شرکت در کلاس کنکور از نظر دانشجویان بترتیب بیشترین نقش را در قبولی آنها در رشته پزشکی داشت.

نتیجه گیری: علاقه شخصی به عنوان عامل مهم انگیزشی و حمایتی در کنار حمایت خانواده و شرایط خوب تحصیلی از عوامل موثر در قبولی دانشجویان در رشته پزشکی است. استفاده از کتب تست به تنهایی اهمیت بیشتری نسبت به شرکت در کلاسهای کنکور دارد.

کلید واژه ها: کلید واژه ها: دیدگاه، علاقمندی، دانشجویان، رشته پزشکی

مطالعه بود.

نتیجه گیری: اکثریت دانشجویان پذیرفته شده در رشته پزشکی دختر، با معدل ۱۹ با بالا و تیز هوش هستند. اکثر آنها از خانواده های کم فرزند و دارای والدین تحصیل کرده می باشند.

کلید واژه ها: رشته پزشکی، وضعیت تحصیلی

دیدگاه و علاقمندی دانشجویان تازه وارد نسبت به رشته

پزشکی

منصوره مومن هروی، آزاده ظهیری

زمینه و هدف: یکی از انتخاب های مهم زندگی جوانان پس از پایان تحصیلات متوسطه، انتخاب رشته تحصیلی است که در آینده شغلی آنان نقش بسزایی دارد. رشته پزشکی یکی از پرطرفدارترین رشته های مورد انتخاب جوانان است. این مطالعه مقطعی به منظور بررسی دیدگاه و علاقمندی دانشجویان تازه وارد نسبت به رشته پزشکی انجام گرفت. صورت گرفت.

روش بررسی: این مطالعه مقطعی روی ۸۵ دانشجوی پزشکی تازه وارد در مهر ماه ۹۴ در دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه بود که حاوی اطلاعات دموگرافیک و سوالاتی در زمینه رتبه و سهمیه قبولی، عوامل موثر در قبولی دانشجویان بود. پرسشنامه ها در بین دانشجویان توزیع و سپس اطلاعات وارد نرم افزار SPSS شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: انگیزه انتخاب رشته پزشکی علاقه شخصی ۲۸ نفر (۳۲/۳٪)، خدمت به خلق ۲۷ نفر (۳۲/۱٪)، ترکیب علاقه شخصی و خدمت به خلق ۱۲ مورد (۱۴/۳٪) و کسب ثروت ۵ نفر (۶٪) و کسب موقعیت اجتماعی یک نفر (۱/۲٪) بود. دیدگاه در مورد آینده رشته پزشکی ۳۰ نفر (۳۵/۳٪) خیلی خوب و ۴۴ نفر (۵۱/۸٪) خوب و ۱ نفر بد بود. میزان علاقمندی به رشته پزشکی ۴۶ مورد (۵۴/۱٪) خیلی زیاد، ۳۱ مورد (۳۶/۵٪) زیاد، ۷ مورد (۸/۲٪) متوسط و (۱/۱/۲٪)

**بررسی کیفیت محیط آموزشی از دیدگاه دانشجویان
پرستاری دانشکده طبس با استفاده از مدل DREEM در
سال ۱۳۹۴
حمیدرضا خسروی زاده طبسی، خدیجه فرخفال، حسن
فروزانفر، مرتضی امیر شیبانی**

مقدمه و هدف: محیط آموزشی نقش اساسی و سازنده در یادگیری، خلاقیت و رفتار اجتماعی دانشجویان داشته و عامل زیربنایی برای انگیزه و مهارتهای حرفه ای دانشجویان است. مطالعات متفاوت نشان داده که نظر دانشجویان راجع به محیط آموزشی معتبرترین عامل تعیین کننده کیفیت آموزشی است. یکی از الگوهای اندازه گیری محیط و فضای حاکم بر آموزش، ابزار سنجش محیط آموزشی دانشگاه DREEM (Dundee Ready Education Environment) است که از آن جهت تحلیل مقایسه نگرش دانشجویان نسبت به محیط های آموزشی استفاده می شود.

روش بررسی: مطالعه حاضر توصیفی - تحلیلی و مقطعی بوده که ۵۴ دانشجو به روش سرشماری بررسی شدند. جمع اوری داده ها از طریق پرسش نامه تغییر یافته DREEM مشتمل بر ۵۰ سوال بود

عملکرد تحصیلی آنها، تأثیر مستقیم داشته است. این مطالعه با هدف طرحی روش آموزشی مبتنی بر شبکه های اجتماعی و بررسی تاثیر آن بر یادگیری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان صورت گرفت.

روش: در مطالعه مورد-شاهد، تعداد ۱۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان (پرستاری، مامائی، فوریت پزشکی، اتاق عمل و هوشبری) از بهمن ۱۳۹۳ تا دی ماه ۱۳۹۴ مورد پژوهش قرار گرفتند. نمونه ها در دو گروه مورد و شاهد مورد مطالعه قرار گرفت. جهت گردآوری داده ها از دو پرسشنامه مربوط به اطلاعات دموگرافیک (سن، جنس، رشته، محل سکونت (خوابگاه، منزل)، مدت عضویت در شبکه های اجتماعی) و پرسشنامه دوم مربوط به نظرات دانشجویان در مورد نتیجه شبکه آموزش مجازی استفاده گردید. شبکه آموزش مجازی در ارتباط با درس فن پرستاری دانشجویان که در ترم یک ترائه می گردد، مورد استفاده قرار گرفت. جهت آنالیز داده ها جداول فراوانی و آزمون کای اسکور و تی مستقل استفاده شد.

یافته ها: میانگین سنی دانشجویان $19/1 \pm 7/20$ سال و اکثر افراد شرکت کننده مونث (86%) بودند. از نظر دانشجویان شرکت کننده در مطالعه آموزش از طریق شبکه مجازی اثر بخش تر بوده و تاثیر مثبتی در ارتقاء آموزش دانشجویان داشته است. بین نمره درس فن و مهارت های بالینی دانشجویان استفاده کننده از شبکه آموزش مجازی و دانشجویانی که از آن استفاده نمیکنند تفاوت معنادار دیده شد ($p < /0.05$).

نتیجه گیری: استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی در آموزش و یادگیری زمینه یادگیری مشارکتی و ایجاد مشارکت فعال یادگیرندگان در امر آموزش و یادگیری را مهیا میکند. به عبارت دیگر شبکه های اجتماعی مجازی حلقه مفقوده عملیاتی ساختن مشارکت واقعی و فعال یادگیرندگان در ساخت و تولید دانش و یادگیری است. لذا ضروری است که دانشگاهها جهت ارتقاء آموزش از این روش به عنوان یکی از روش های کمک آموزشی استفاده نمایند.

که هر سوال ۴ امتیاز دارد (کاملاً موافق = ۴، موافق = ۳ امتیاز، بی طرف = ۲، مخالف = ۱، کاملاً مخالف = ۰) که با استفاده از نظرات دانشجویانی که هم زمان هم در دانشکده دوسر تئوری را می گذراندند و هم کارآموزی در بیمارستان شرکت می کردند، صورت گرفت. روایی پرسشنامه توسط متخصصان تایید شد و پایایی آن با آزمون Cronbach's alpha، ۹۵ درصد بدست آمد. داده ها به وسیله ی تست های آماری توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ی ۱۹ تحلیل شد.

یافته ها: از مجموع ۵۴ دانشجوی شرکت کننده در مطالعه ($57/4\%$ و $n=31$) زن و ($42/6\%$ و $n=23$) مرد بودند. میانگین معدل شرکت کنندگان در مطالعه $14/26 \pm 2/77$ بود. کیفیت محیط آموزشی دانشکده از دیدگاه ۱۰ نفر ($18/5\%$) دانشجویان مطلوب یا استاندارد و ۴۴ نفر ($81/5\%$) وضعیت محیط آموزشی را کاملاً ایده ال مشخص کردند. همچنین نتایج نشان داد که بین میانگین کیفیت محیط آموزشی بر اساس جنس تفاوت معنی داری وجود دارد. میزان کیفیت محیط آموزشی از دیدگاه دانشجویان پسر بالاتر از دانشجویان دختر بود ($p < /0.05$). **نتیجه گیری:** درک دانشجویان در حد مثبت قابل قبول بود. ضرورت دارد که اعضای هیئت علمی و مدیران کوشش بیشتری در رعایت اصول طراحی آموزشی برای خلق یک محیط مناسب و کاهش نقایص برای ارتقا یادگیری دانشجویان نماید.

کلید واژه ها: واژگان کلیدی: محیط آموزشی، پرستاری، REEM

طراحی روش آموزشی مبتنی بر شبکه های اجتماعی و بررسی تاثیر آن بر یادگیری دانشجویان

محبوبه شالی

مقدمه: با پیدایش شبکه های اجتماعی، استفاده از این شبکه ها جزء جدایی ناپذیری از زندگی بسیاری از دانشجویان شده است که بر روی کلیه جوانب زندگی دانشجویی، از جمله میزان مطالعه و

مربوط وجود عدل و انصاف و عدم تبعیض بین اساتید توسط مسئولین (میانگین ۱/۹۷)، رضایت دارند و در مجموع میزان رضایت اعضای هیئت علمی در وضعیت نسبتاً مطلوب بدست آمد.

بحث: در مجموع میزان رضایت اعضای هیئت علمی در تمام موارد بجز ارتباط با کادر اداری آموزش که مطلوب می باشد مابقی در وضعیت نامطلوب هست و در مواردی هم کاملاً نامطلوب و اعضای هیئت علمی در اغلب موارد بررسی شده رضایت چندانی ندارند لذا لازم است مدیران و برنامه ریزان آموزشی به عواملی که در افزایش انگیزش و رضایت شغلی اعضای هیئت علمی و روند فعالیت آموزشی و پژوهشی آن‌ها اثر می‌گذارد، توجه بیشتری نمایند.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: رضایتمندی، هیئات علمی، دانشکده پزشکی، خدمات

کلید واژه ها: آموزش مجازی، شبکه اجتماعی، دانشجو

بررسی میزان رضایتمندی اعضای هیئت علمی نسبت به خدمات ارائه شده در دانشکده پزشکی زابل سلیمان سراوانی

مقدمه و هدف: یکی از عوامل موثر در بهروری اساتید دانشگاه رضایتمندی آنها می باشد که تحت تاثیر عوامل مختلفی قرار می گیرد، شناخت عوامل موثر در ایجاد رضایت شغلی می‌تواند در افزایش رضایت شغلی اعضای هیئت علمی و ایجاد انگیزه در جهت پیشبرد اهداف آموزشی و پژوهشی مفید باشد این مطالعه با هدف بررسی میزان رضایت شغلی اعضای هیئت علمی دانشکده پزشکی زابل در سال ۱۳۹۴ صورت گرفت.

مواد و روش کار: در این مطالعه توصیفی مقطعی، کلیه اعضای علمی (پیمانی و رسمی) دانشکده پزشکی (۴۵ نفر) به عنوان نمونه پژوهش، انتخاب شدند اطلاعات از طریق پرسشنامه پایا و روای مربوط به ارزیابی درونی رشته پزشکی عمومی که در مطالعات متعدد بکار گرفته شده بود جمع آوری شد متغیرهایی که داده های آنها در طیف چند گزینه ای لیکرت برای سنجش نگرش افراد مورد اندازه گیری قرار گرفته اند، فراوانی پاسخها در وزن گزینه های انتخاب شده (خیلی زیاد=۵، زیاد=۴، متوسط=۳، کم=۲، خیلی کم=۱) ضرب و میانگین وزنی محاسبه شده آنها به عنوان امتیاز وضعیت موجود نشانگر مربوطه منظور گردید سپس دادهای پژوهش با ستفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: یافته های این بررسی نشان می دهد که بالاترین میزان رضایت مربوط به نحوه تکریم اعضای هیئت علمی با میانگین (۳،۷۷) و ارتباط کادر اداری آموزش با اساتید (میانگین ۲/۴۳)، وام مسکن و نحوه ارائه آن (۲/۴۳) شرایط موجود، جهت استفاده از بیمه درمانی (میانگین ۲/۳۴)، از نحوه ارتقاء هیئت علمی (میانگین ۲/۹۴)، از وضعیت موجود، جهت استفاده از مرخصی استحقاقی (میانگین ۳/۴۳) و کمترین میزان رضایت

بررسی تأثیر اجرای طرح اعتباربخشی بر بهبود خدمات ارائه شده در مراکز آموزشی درمانی تابعه دانشگاه علوم پزشکی قزوین

حمیده پاک نیت، زهرا قاسمی، فاطمه نظری شادکام، فریبا احمدی، منصوره توسلی، فاطمه ارشادی

مقدمه: نظام سلامت کشور دارای سه کارکرد حاکمیت، تأمین مالی و ارائه خدمت است. دولت‌ها نقش بارزی در حاکمیت نظام سلامت از طریق سیاستگذاری، برنامه ریزی، تولید و کنترل ایفا می‌کنند اما سازمانهای مختلف دولتی و خصوصی درگیر تأمین مالی و ارائه خدمات سلامت هستند. کنترل سازمان‌های بهداشتی و درمانی و خدمات سلامت، وظیفه نهایی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور است تا ضمن حصول اطمینان از اجرای درست سیاست‌ها و برنامه‌های ابلاغی، بازخوردهای لازم به سازمانهای بهداشتی و درمانی در راستای بهبود کیفیت، ایمنی و بهره‌وری ارائه شود تا در برنامه‌ریزی‌های آینده مورد استفاده قرار گیرد. فرآیند کنترل از طریق مکانیسم‌های مختلفی نظیر بازرسی، نظارت، پایش، ممیزی، ارزیابی، ارزشیابی و اعتباربخشی انجام

ارزشیابی استاد ۹۰ درجه یا ارزشیابی استاد

۱۸۰ درجه

عطیه فقیهی، سعیده دریازاده، نیکو یمانی، حبیب اله رضایی

زمینه و هدف: در گذشته فقط مسئولین (بالادستان)، استاد را ارزشیابی می کردند که به آن ارزشیابی ۹۰ درجه می گفتند در حال حاضر علاوه بر مسئولین، فراگیران و ... نیز استاد را ارزشیابی می کنند. ارزشیابی توسط مسئولین (بالادستان) و فراگیران (زیردستان) را ارزشیابی ۱۸۰ درجه می گویند. هدف از انجام این مطالعه تعیین این موضوع است که آیا بین نمره ارزشیابی ۹۰ درجه و نمره ۱۸۰ درجه استاد اختلاف وجود دارد.

روش کار: در این مطالعه مقطعی که در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شد نمره ارزشیابی اساتید دانشکده بهداشت و تغذیه که در مجموع ۴۶ نفر بودند از دید مسئولین و فراگیران از طریق فرم های ارزشیابی مورد استفاده در دانشگاه که روایی و پایایی آن به تأیید رسیده است استخراج شد. محرمانگی نمرات بدست آمده حفظ شد به طوری که مسئول ارزشیابی نمرات را بدون نام در اختیار محققین قرار داد. نمرات مربوطه وارد نرم افزار SPSS ورژن ۲۱ شد. جهت تعیین اختلاف بین نمره ارزشیابی ۹۰ درجه و ارزشیابی ۱۸۰ درجه از آزمون t مستقل استفاده شد. جهت تعیین اختلاف بین نمره ارزشیابی فراگیران از استاد و ارزشیابی مسئولین از استاد از آزمون t مستقل استفاده شد.

یافته ها: میانگین نمره ارزشیابی استاد ۹۰ درجه ۹۳/۱۹ با انحراف معیار ۶/۲۱ بود. میانگین نمره ارزشیابی استاد ۱۸۰ درجه ۹۱/۸۱ با انحراف معیار ۵/۲۷ بود. نتایج آزمون t مستقل نشان داد که اختلاف معناداری بین میانگین نمره ارزشیابی استاد ۹۰ درجه و ۱۸۰ درجه وجود ندارد ($t=66/1, sig=90, df=247$). میانگین نمره ارزشیابی استاد از دید فراگیران و مسئولین به ترتیب ۸۹/۹۷ و ۹۳/۱۹ با انحراف معیار ۶/۱۴ و ۶/۲۱ بود. نتایج آزمون t مستقل نشان داد که اختلاف معناداری بین میانگین نمره ارزشیابی استاد از دید فراگیران و مسئولین وجود دارد ($t=53/2, df=90$),

می شود. این مطالعه به منظور تبیین دیدگاههای مدیران و کارکنان بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی قزوین نسبت به اثربخشی اجرای اعتباربخشی در این مراکز انجام گردید.

مواد و روشها: این مطالعه به روش mixed method انجام شد. ابتدا با استفاده از پرسشنامه نظرات مدیران و کارکنان ۶ بیمارستان تابعه دانشگاه علوم پزشکی قزوین را درمورد فرآیند اجرای اعتباربخشی و تأثیر آن بر عملکرد نهایی سازمان جمع آوری شد سپس بر مبنای نتایج به دست آمده مصاحبه نیمه ساختاریافته با ۱۲ نفر که به صورت هدفمند انتخاب شده بودند، انجام گردید.

نتایج: اگرچه اعتباربخشی توانسته است تا حدودی فرهنگ ایمنی و کیفیت را در بیمارستانهای کشور ایجاد کند و ساختارهای مورد نیاز برای دستیابی به این نتایج نیز مهیا شده لیکن حجم زیاد اطلاعات درخواستی این طرح باعث شده که قسمت اعظم نتیجه مورد انتظار، معطوف به جنبه بوروکراسی اعتباربخشی شده و مستندات تهیه شده نیز گاهها مطابقتی با عملکرد نداشته باشد. بنابراین علاوه بر هزینه زیادی که در راستای اجرای این طرح به بیمارستانها تحمیل می شود، تلاش در جهت هماهنگی بین مستندات تهیه شده و عملکرد جاری نیز مورد غفلت واقع می گردد بنابراین لازم است مداخله ای جدی برای افزایش اثربخشی این طرح برنامه ریزی گردد.

بحث و نتیجه گیری: از آنجایی که آشنایی مدیران و کارکنان مراکز آموزشی و درمانی با اصول علمی مدیریت تغییر می تواند کمک شایانی به اجرای بهینه این طرح کارآمد نماید، راه اندازی واحدهای بهبود کیفیت در مراکز آموزشی درمانی با بدنه کارشناسی قوی و عضویت مسئولین این مراکز برای ایجاد تغییرات مثبت، گامی مؤثر در جهت کسب اعتبار لازم و بالای این مراکز خواهد بود.

کلید واژه ها: اعتباربخشی، مرکز آموزشی درمانی، بهبود کیفیت، مدیریت تغییر

پرستاری و مامایی قزوین فارغ التحصیل شده اند، مورد بررسی قرار گرفتند و پرسشنامه ی مدون مشتمل بر ۳۷ پرسش از سه طریق (تماس تلفنی همراه با ضبط مکالمات، مراجعه حضوری و پست الکترونیک) تکمیل شد. داده های مربوط به ۳۰۱ دانش آموخته توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنی داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: نتایج نشان داد ۶۵ درصد از فارغ التحصیلان از برنامه های آموزشی ارائه شده در دانشکده پرستاری و مامایی رضایت متوسط داشتند. فارغ التحصیلان بیشترین عناصر موثر بر کیفیت برنامه های آموزشی را به ترتیب، منابع علمی در دسترس، فضای مناسب دانشکده، امکانات آموزشی دانشکده، اساتید مجرب و فعال بودن بخش ها، نظم و مقررات آموزشی تئوری، نظم و مقررات آموزشی بالینی اعلام کردند. ۶۶/۹ درصد از فارغ التحصیلان توانایی خود را در مراقبت از بیمار زیاد و اکثر فارغ التحصیلان کاربرد درس کارآموزی و عملی را بیشتر از درس تئوری ارزیابی کردند. بین نمرات اهداف برنامه های آموزشی کارشناسی پرستاری و نحوه اجرای این برنامه در دانشکده پرستاری و مامایی قزوین از دیدگاه فارغ التحصیلان ارتباط خطی معناداری وجود داشت ($P < 0.001$) و $r = 0.383$.

بحث: از دیدگاه فارغ التحصیلان مهارت های کسب شده در طول تحصیل در حد متوسطی موجب کسب مهارت های حرفه ای آنان در محیط کار بود. با توجه به پیشرفت سریع رشته پرستاری در جهان و توجه به این که افراد شاغل در این شغل مستقیماً با جان انسان ها سر و کار دارند، بازنگری و ارتقاء برنامه های آموزشی مخصوصاً استفاده از روش های نوین آموزشی و ارزشیابی دانشجویان می تواند در توانمندسازی بیشتر دانش آموخته گان رشته پرستاری موثر باشد.

کلید واژه ها: فارغ التحصیلان، پرستاری، مهارت های بالینی، برنامه های درسی

sig=0.13/0.

بحث و نتیجه گیری: تفاوت معناداری بین نمره ارزشیابی استاد توسط مسئولین با نمره ارزشیابی استاد توسط فراگیران و مسئولین وجود ندارد. این موضوع نیازمند بررسی بیشتری است. مسئولین به طور معناداری نمره بالاتری از فراگیران به استاد می دهند. پیشنهاد می گردد در نمونه های بزرگتر این اختلاف بررسی گردد. شاید یکی از دلایل این اختلاف مربوط به اختلاف در گویه های پرسشنامه های ارزشیابی مسئولین با گویه های پرسشنامه فراگیران باشد. همچنین پیشنهاد می گردد نمره مسئولین با نمره خودارزشیابی استاد و نمره ارزشیابی همکاران مقایسه گردد.

کلید واژه ها: ارزشیابی، ارزشیابی استاد، ارزشیابی ۹۰ درجه، ارزشیابی ۱۸۰ درجه، ارزشیابی فراگیر از استاد، ارزشیابی مسئول از استاد

شناسایی عوامل موثر بر کیفیت برنامه های آموزشی و تاثیر آن ها بر توانمندی های حرفه ای پرستاران: از دیدگاه فارغ التحصیلان کارشناسی پرستاری قزوین
سمانه میربها، دکتر طاهره صادقی، دکتر فروزان کریمی، اعظم قربانی، فاطمه نظری شادکام

مقدمه: اطلاع از عوامل موثر بر اشتغال فارغ التحصیلان، می تواند اطلاعات مفیدی در زمینه نقش حرفه ای و عملکرد آنان در اختیار مسئولین قرار داده و امکان شناسایی نواقص برنامه های آموزشی و برنامه ریزی مناسب آموزشی را فراهم کند. این مطالعه با هدف شناسایی عوامل موثر بر کیفیت برنامه های آموزشی و تاثیر آن ها بر توانمندی های حرفه ای فارغ التحصیلان رشته پرستاری در دانشکده پرستاری و مامایی قزوین انجام شد.

روش مطالعه: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی مقطعی، کلیه فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی (روزانه، شبانه، پیوسته، ناپیوسته) پرستاری که در فاصله ی سال های ۹۰-۱۳۸۶ از دانشکده

17th
National Medical Education congress
& Shahid Mottahary
Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

نتایج: در این مطالعه تک تک اهداف برنامه در حوزه های هشت گانه مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. در هر گروه و به تفکیک هر حوزه، نمره ای از یک تا سه تعلق قرار گرفت. به دلیل یکسان نبودن وزن هر یک از مقیاس های ارزیابی، ضریب متفاوتی داده شد، برای بموقع بودن زمان ارائه و کیفیت گزارش دهی، ضریب یک؛ جامعیت برنامه به تفکیک هر هشت حوزه، ضریب دو، میزان تحقق اهداف به تفکیک هر هشت حوزه، ضریب سه تعلق قرار گرفت. بالاترین و پایین ترین نمره گروه ها به ترتیب ۹۰ و ۷۰ درصد محاسبه شد. نقاط قوت و ضعف گروه ها استخراج شد. بحث: تعامل مستمر و سازنده EDO با گروه ها، شفاف سازی برنامه موجود در گروه ها، ایجاد و پرورش تفکر و روحیه بهبود، ارتقا و برنامه ریزی در گروه ها، توسعه توانمندی مدیران در مورد مسایل آموزشی، انتقال و تبادل تجربیات و ایده های کارشناسان EDO با گروه ها و گروه ها با یکدیگر و ایجاد رقابت سازنده در گروه ها از نقاط قوت این مداخله بود. اما از جمله محدودیت های مداخله نبود تعامل مستقیم مدیران بعضی گروه ها با EDO و ضعف ارتباطات و همکاری های درون گروهی و برون گروهی می توان ذکر کرد. ادامه پیگیری از گروه ها برای تشویق اقدامات انجام شده و علت یابی اقدامات انجام نشده، نظارت و بررسی بیشتر مدیران دانشکده در مسایل آموزشی و حمایت بیشتر از مدیران گروه ها پیشنهاد می شود.

کلید واژه ها: برنامه دو ساله، مدیران گروه ها، ارزیابی، دانشکده پزشکی

ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم آزمایشگاهی

مرضیه صفایی، سارا ریواز، محمد علی تخشید، جواد

کجوری، زهرا سخنور، هاجر شیبه

مقدمه: ارزیابی نظام آموزشی امری است که رفته رفته در تمام جهان مورد توجه قرار گرفته است. ارزیابی را اساساً فرآیندی در داخل حوزه مدیریت، تصمیم گیری و برنامه ریزی در سازمان تعریف می کنند و ارزیابی برنامه نیز به عنوان بخش یکپارچه ای از

آموزشی دانشکده پزشکی در چارچوب برنامه دو ساله محمد رضا صبری، مریم آویژگان، آتوسا اسماعیلی، کامیار مصطفوی زاده

مقدمه: فعالیت های مدیران گروه های آموزشی به دلیل تاثیرگذاری در عملکرد دانشکده ها اهمیت بسزایی دارند. در این مطالعه به طراحی، اجرا و ارزیابی فعالیت های مدیران گروه های آموزشی دانشکده پزشکی در چارچوب برنامه دو ساله پرداخته شده است.

روش ها: در یک مطالعه مداخله ای بر روی ۳۰ مدیر گروه آموزشی، EDO دانشکده پزشکی اصفهان به تدوین چارچوبی برای ارائه برنامه دو ساله گروه های بالینی (در هشت حوزه مدیریت، آموزش کارآموزی، کارورزی، تخصصی، فوق تخصصی، هیات علمی، درمان و پژوهش) و گروه های علوم پایه (در هشت حوزه مدیریت، آموزش پزشکی عمومی، پیراپزشکی، کارشناسی ارشد، دکتری، هیات علمی و پژوهش) با هدف توسعه و ارتقای گروه و داشتن مبنایی اصولی و سازمان یافته برای ارزیابی گروه پرداخت و گام های زیر برای طراحی آن طی شد: ۱. استخراج شاخص های مناسب برای هر یک از حوزه ها در قالب وضع موجود، اهداف تا پایان دو سال و زمان تحقق اهداف ۲. تدوین راهنمای نحوه تکمیل برنامه و ارسال به گروه ها ۳. اجرای برنامه آموزشی ویژه مدیران گروه ها برای طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه درسی در حوزه های مختلف ۴. پیگیری برای دریافت و بررسی برنامه به تفکیک هر گروه و رفع نواقص ۵. پیگیری و برگزاری جلسات مستمر برای تدوین جدول گانت و عملیاتی نمودن اهداف برنامه دو ساله ۶. پیگیری و برگزاری جلسات مستمر برای تکمیل جدول گانت و تعیین میزان تحقق اهداف هر شش ماه ۷. تدوین فرم ویژه ارزیابی در قالب جامعیت برنامه و میزان تحقق اهداف به تفکیک هر هشت حوزه، بموقع بودن زمان ارائه و کیفیت گزارش دهی ۸. پیگیری برای اخذ گزارش نهایی بصورت کتبی و شفاهی و ارزیابی نهایی میزان تحقق اهداف توسط EDO، سایر مدیران گروه ها، خود گروه و هیات ریسه در پایان دو سال بوسیله فرم ارزیابی فوق

بررسی رابطه خودپنداره و عزت نفس با پیشرفت تحصیلی

دانشجویان علوم پزشکی بیرجند

حمدرضا رئیسون

زمینه و هدف: پیشرفت تحصیلی دانشجویان به عوامل متعددی بستگی دارد. شناخت عواملی که به پیشرفت تحصیلی دانشجویان و جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان منجر می شود، اهمیت ویژه ای دارد. بدین منظور، این مطالعه با هدف رابطه خودپنداره و عزت نفس با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شد.

روش: روش تحقیق حاضر بر اساس هدف کاربردی و بر اساس روش گرد آوری اطلاعات توصیفی، همبستگی می باشد. جامعه مورد بررسی تمام دانشجویان دانشکده پرستاری قاین در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ و نمونه مورد بررسی شامل ۹۲ دانشجوی مقطع کارشناسی پرستاری که به شیوه نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسش نامه های استاندارد خودپنداره راجرز و عزت نفس کوپر اسمیت استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با شاخص های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون) با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۴ انجام شد.

یافته ها: نتایج تحقیق نشان داد که ۲۶/۳ درصد دانشجویان پسر و میانگین سنی آنها $20/4 \pm 1/2$ و ۷۳/۳ درصد دختر و میانگین سنی آنها $19/4 \pm 2/2$ بود. میانگین نمره خود پنداره واقعی $4/75 \pm 0/55$ ، خودپنداره آرمانی $5/31 \pm 0/82$ و میانگین نمره عزت نفس دانشجویان $33 \pm 13/7$ بدست آمد. رابطه معنی داری بین خودپنداره و عزت نفس دانشجویان با پیشرفت تحصیلی دانشجویان نشان داد. یعنی هرچه خودپنداره و عزت نفس دانشجویان بالاتر بود پیشرفت تحصیلی آنها بالاتر بود.

بحث و نتیجه گیری: بین خودپنداره و عزت نفس دانشجویان با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معنی داری را نشان داد. بر این اساس می توان استنباط کرد که خودباوری و عزت نفس بالای

طراحی و توسعه سازمان تلقی می شود. در ارزشیابی درونی نظام دانشگاهی به منظور خود در آینه دیدن اقدام به ارزشیابی می کند (قضاوت درباره خود) تا جنبه های قوت و ضعف خود را دریابد و به اصلاح ضعفها بپردازد. در ارزیابی درونی دانشگاهها باید براساس حوزه ها، شاخص ها، استانداردهای مورد پذیرش نهاد اعتبار بخشی خود را ارزیابی نماید. مبنای ارزیابی درونی، « گروه آموزشی » می باشد و در هر بار ارزیابی درونی، کلیه رشته و مقطع های وابسته به گروه می باید در فرایند ارزیابی درونی لحاظ شوند و گزارش ارزیابی درونی باید بازتابی از وضعیت همه رشته های زیر مجموعه گروه باشد، در این مطالعه ارزشیابی درونی گروه علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام گردید.

روش اجرا: در این پژوهش پرسشنامه هایی با ۸ عامل سنجش اهداف و جایگاه سازمانی، دوره های آموزشی و برنامه های درسی و غیر درسی، هیات علمی، دانشجویان، راهبردهای یاددهی - یادگیری، امکانات و تجهیزات آموزشی، پایان نامه ها، فرصت های مطالعاتی و سمینارها و دانش آموختگان که هر عامل شامل تعدادی ملاک و نشانگر بود؛ توسط اعضای هیات علمی گروه و دانشجویان تکمیل گردید. سپس با توجه به امتیاز نشانگرها، امتیاز ملاک و سطح مطلوبیت ملاک تعیین گردید و در نهایت سطح مطلوبیت هر عامل مشخص شد.

یافته ها: بر اساس نتایج این ارزشیابی، گروه علوم آزمایشگاهی در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد و بالاترین سطح مطلوبیت مربوط به حوزه دوره های آموزشی و برنامه های درسی و غیر درسی بود.

بحث و نتیجه گیری: نتایج ارزیابی درونی در گروه آموزشی علوم آزمایشگاهی حاکی از این بود که برخی از حوزه های آموزشی نسبت به وضعیت مطلوب فاصله دارند. بر اساس این یافته ها جهت بهبود کیفیت آموزش پیشنهاد شد موارد نقص و کاستی های مربوط به هر عامل تا حد امکان بهبود یابند.

کلید واژه ها: ارزشیابی، درونی، علوم آزمایشگاهی

ابزار یادگیری وارک در سال ۱۳۹۲ صورت گرفت.

روش کار: مطالعه حاضر، تحقیقی توصیفی مقطعی است که با شرکت ۱۴۰ نفر از دانشجویان پرستاری و مامایی و فوریت های پزشکی دانشکده پرستاری - مامایی یاسوج در نیمسال اول تحصیلی ۹۲-۹۳ صورت گرفت. نمونه گیری به روش آسان بود و دانشجویانی که تمایل داشتند، وارد مطالعه شدند. برای گردآوری داده ها از دو ابزار استفاده شد. ابزار اول پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک بود، که شامل سؤالاتی از قبیل: سال ورود، وضعیت تأهل، جنس، معدل نیمسال قبل، رشته تحصیلی، محل سکونت و مقطع تحصیلی بود. ابزار دوم پرسشنامه استاندارد سبک های یادگیری وارک است که شامل ۱۶ سوال چهار گزینه ای بود و به گونه ای طراحی شد که هر گزینه مربوط به یک سبک خاص باشد. پایایی این پرسشنامه با استفاده از محاسبه ضریب آلفا کرونباخ برابر ۹۸/۶ درصد برآورد شد. محقق دانشجویان هر کلاس را در یک جا جمع کرده و پرسشنامه توسط آن ها تکمیل گردید. داده ها در نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ وارد و برای تجزیه و تحلیل داده ها علاوه بر آمار توصیفی، از روش های آماری تی مستقل، آنالیز واریانس استفاده شد.

یافته ها: میانگین سنی دانشجویان $20/68 \pm 1/34$ بود. از ۱۴۰ دانشجوی شرکت کننده در این تحقیق، ۷۱ نفر (۵۰/۷ درصد) مرد و ۶۹ نفر (۴۹/۳ درصد) آنها زن بودند. از نظر وضعیت تأهل، ۱۲۸ نفر آنها (۹۱/۴ درصد) مجرد و ۱۲ نفر آنها (۸/۶ درصد) متأهل بودند. از مجموع ۱۴۰ دانشجوی مورد مطالعه، ۱۰۰ نفر (۷۱/۴ درصد) آنها در رشته پرستاری و ۱۶ نفر (۱۱/۵ درصد) در رشته مامایی و ۲۴ نفر آنها (۱۷/۱ درصد) در رشته فوریت های پزشکی مشغول به تحصیل بودند. میانگین معدل دانشجویان شرکت کننده در مطالعه ۱۵/۸ بود. همچنین نتایج نشان داد که بین متغیر های دموگرافیک (جنس، و محل سکونت با بعضی از سبک های یادگیری دانشجویان با استفاده از الگوی وارک ارتباط آماری معناداری مشاهده شد ($P < /0.05$). همچنین نتایج نشان داد که بین سایر متغیر های دموگرافیک از قبیل سن، سال ورود به دانشگاه با تک تک سبک های یادگیری دانشجویان با استفاده از

دانشجویان منجر به پیشرفت تحصیلی آنها شده است. لذا برنامه ریزی لازم برای ارتقاء خود پنداره و عزت نفس دانشجویان و برگزاری کارگاههای بهداشت روانی برای دانشجویان می تواند بر پیشرفت تحصیلی آنان کمک کند.

کلید واژه ها: خودپنداره، عزت نفس، دانشجویان، پیشرفت تحصیلی

بررسی سبک های یادگیری دانشجویان دانشکده پرستاری

و مامایی یاسوج بر اساس ابزار یادگیری وارک در سال ۱۳۹۲

محمد بهنام مقدم، عزیز بهنام مقدم، مسعود مقیمی، سیما

محمد حسینی

مقدمه: سبک یادگیری یکی از عوامل مؤثر بر یادگیری می باشد. افراد به تناسب تفاوت های فردی خود از سبک های متفاوتی برای یادگیری استفاده می کنند. سبک یادگیری را می توان به عنوان روشی که افراد اطلاعات و تجربیات تازه را در ذهن خود سازماندهی و پردازش می کنند، تعریف کرد. در سبک یادگیری وارک دانشجویان براساس توانایی های خود به زیر گروه هایی تقسیم می شوند شامل: افراد با عملکرد بینایی قوی (سبک دیداری)، افراد با عملکرد خواندن و نوشتن قوی (سبک خواندن و نوشتن)، افراد با عملکرد شنوایی قوی (سبک شنیداری)، افراد با عملکرد مهارتی قوی (سبک جنبشی) و افراد با عملکرد چندگانه، که از دو و یا چند توانایی به طور همزمان در یادگیری استفاده می کنند. اطلاع از سبک های یادگیری دانشجویان می تواند به ارایه تدریس متناسب با سبک فردی آنها کمک کند. امروزه پیشنهاد می شود مدرسان در حین تدریس، به تفاوت های موجود بین فراگیران و سبک های یادگیری آنها توجه نمایند تا زمینه رسیدن به سطح مطلوب یادگیری در همه فراگیران با انتخاب بهترین شیوه تدریس، فراهم گردد. بنابراین مطالعه حاضر با هدف تعیین سبک های یادگیری دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی یاسوج بر اساس

تضمین اعتبارسنجی کیفیت استفاده کرده اند. از طرفی ارزیابی ضمن کمک به آموزش عالی در بهبود کیفیت، آن را پاسخگو می سازد. بطوریکه یک برنامه ارزیابی شامل عملیات منظم و پیچیده ای از گردآوری داده ها، مشاهده ها، تحلیل و تعیین استاندارد و در نهایت جمع آوری تمامی موارد جهت قضاوت نمودن در خصوص ارزش، کیفیت، سودمندی و اثربخشی برنامه یا موسسه است. بدین ترتیب و با توجه به نقش اساسی ارزیابی درونی در ارتقاء و نیز تضمین کیفیت آموزش، مطالعه حاضر با هدف تعیین وضعیت آموزشی و پژوهشی گروه رادیولوژی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال های ۱۳۹۴-۱۳۹۳ از طریق ارزیابی درونی به عنوان رویکردی زیربنایی جهت بهبود و تضمین اعتبارسنجی کیفیت انجام گردید.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر به روش مقطعی و از طریق بکارگیری مراحل اجرایی فرایند ارزیابی درونی و بر پایه الگوی اعتباربخشی صورت گرفت. بطوریکه در نیمه دوم سال ۱۳۹۳ تا اوایل ۱۳۹۴ ارزیابی ۸ عامل (اهداف و جایگاه سازمانی، دوره های آموزشی و برنامه های درسی و غیر درسی، هیات علمی، دانشجویان، راهبردهای یاددهی - یادگیری، امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهی، پایانامه ها، فرصت های مطالعاتی و سمینارها، دانش آموزان) با استفاده از پرسش نامه پایا و روا جهت اعضای هیات علمی، مدیر گروه، دانشجویان، و نیز چک لیست جهت امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی و خدمات پشتیبانی صورت گرفت و جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آماره های توصیفی برای مقایسه وضعیت موجود و وضعیت مطلوب استفاده گردیده است.

یافته ها: گروه رادیولوژی در عامل های اهداف و جایگاه سازمانی، دوره های آموزشی و برنامه های درسی و غیر درسی، هیات علمی، راهبردهای یاددهی - یادگیری، پایان نامه ها و فرصت های مطالعاتی و سمینارها در سطح مطلوب و در عامل های دانشجویان، امکانات و تجهیزات آموزشی، دانش آموزان در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد. بطور کلی نتایج ارزیابی درونی در گروه

ابزار وارک تفاوت آماری معناداری مشاهده نشد ($P > 0.05$).

از مجموع ۱۴۰ دانشجو، ۹۸ نفر (۷۰ درصد) فقط یک نوع سبک یادگیری را برگزیده بودند و تنها ۴۲ نفر از آنها (۳۰ درصد) سبک یادگیری ترکیبی را ترجیح داده بودند. در بین سبک های یادگیری ترکیبی (شامل سبک خواندنی - نوشتنی، سبک دیداری، سبک شنیداری، سبک جنبشی) سبک خواندنی - نوشتنی، سبک غالب در بین دانشجویان بود، که ۴۳ درصد دانشجویان آن را انتخاب کرده بودند.

نتیجه گیری: در این مطالعه اکثر دانشجویان سبک یادگیری ترکیبی را انتخاب کرده بودند. سبک یادگیری غالب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج در این مطالعه، سبک یادگیری خواندنی - نوشتنی بود. با توجه به یافته های این تحقیق که نشان داد بیشتر دانشجویان پرستاری و مامایی دارای سبک یادگیری ترکیبی هستند، پیشنهاد می گردد که اساتید در حین تهیه طرح درس و فرآیندهای آموزشی به کلیه نیازها و سبک های آموزشی در بین دانشجویان توجه نموده و در آموزش این فراگیران از روش های یادگیری فعال و دانشجو محور استفاده نمایند. شناسایی سبک های غالب یادگیری دانشجویان و انطباق آن با روش های تدریس اساتید و تدوین طرح درس ها بر اساس سبک های یادگیری می تواند اهداف آموزشی را بهبود می بخشد.

عنوان: ارزیابی درونی گروه آموزشی رادیولوژی دانشکده

پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

سارا ریواز، دکتر جواد کجوری، مرضیه صفایی

مقدمه و هدف: در دهه های اخیر توجه به بهبود کیفیت در آموزش عالی بطور چشمگیری افزایش یافته است و جهت تحقق این مهم نقش ارزیابی غیرقابل انکار می باشد. بر این اساس نظام های دانشگاهی در کشورهای مختلف در پی آن هستند که با بکارگیری روشهای ارزیابی بطور مستمر به بهبود کیفیت نظام خود بپردازند. در این راستا کشورهایی که دارای تجربه موفق در این زمینه می باشند، از ارزیابی درونی به عنوان رویکردی زیربنایی جهت بهبود

17th National Medical Education congress
Shahid Mottahary
& Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

آموزش و تربیت این فرد باید به علایق و اهداف او از انتخاب این رشته در جهت انگیزش بیشتر او به مطالعه و یادگیری مباحث بهداشت محیط بهره برد، این مطالعه با هدف بررسی عوامل موثر بر انتخاب رشته بهداشت محیط انجام شده است.

روش پژوهش: این پژوهش از سری تحقیقات پیمایشی بوده که اطلاعات به روش توصیفی تحلیلی جمع آوری گردیده است. جامعه آماری دانشجویان کارشناسی بهداشت محیط ورودی ۹۴ شامل ۱۲ دانشجوی دختر و ۱۷ دانشجوی پسر می باشند، پس از طراحی پرسشنامه ای ۲۰ سوالی بر اساس منابع علمی با مقیاس درجه بندی از ۱ تا ۱۰، روایی آن با استفاده از نظرات ۵ کارشناس در زمینه آموزش پزشکی تأیید و به اعتبار آن با آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت، سپس داده ها در نرم افزار SPSS ۱۶ وارد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: میانگین نمره مولفه امتحان مشاغل دیگر 3.74 ± 6.83 ، مولفه عدم موفقیت در ورود به رشته های دیگر 3.47 ± 4.72 ، توصیه دیگران و تأثیر پذیری از دیگران 2 ± 6.5 ، اشتغال در مشاغل دولتی و غیر دولتی 1.76 ± 6.37 ، علاقه به ادامه تحصیل و تحقیق در زمینه بهداشت محیط 2.6 ± 6.77 ، ترکیبی از علم و عمل بودن رشته و کمک به افراد در تأمین سلامت 2.59 ± 7.19 می باشد.

نتیجه گیری: آنچه می توان نتیجه گرفت این است که دانشجویان در انتخاب رشته تحصیلی خود از عوامل متعددی تأثیر می پذیرند، اما نکته اساسی و مهم این است که دانشجویان مرحله به مرحله از چه عواملی تأثیر خواهند پذیرفت تا به آنان کمک شود که بهترین شرایط را برای یادگیری موثر تمامی مهارت های مورد نیاز برگزینند.

کلید واژه ها: انگیزه، انتخاب رشته، مهندسی بهداشت محیط

بررسی میزان تأثیر تشکیل جلسات هم اندیشی در انتقال

تجارب و دانش متخصصان پزشکی

رادیولوژی در ۸ عامل مطلوب برآورد می گردد.

نتیجه گیری: بطور کلی می توان گفت انجام طرح ارزیابی درونی در گروه های آموزشی دانشگاه موجب آگاهی از وضعیت و توانمندی های موجود و همچنین شناسایی نقاط قوت و ضعف می گردد که می توان با برنامه ریزی های مناسب موجبات ارتقا گروه های آموزشی را فراهم آورد. بطوریکه ارزیابی درونی گروه رادیولوژی روشن ساخت که وضعیت برخی از حوزه های مختلف عملکردهای آموزشی، پژوهشی، خدماتی نسبت به وضعیت مطلوب فاصله دارند، از اینرو رفع نقاط ضعف و کاستی ها و تکیه بر توانمندی و نقاط قوت نیازمند استفاده از نتایج ارزیابی درونی برای تدوین اهداف و استراتژی های مدون و تأیید شده ای است که مورد حمایت اعضای گروه آموزشی و مسئولان آموزشی دانشگاه و مراکز تابعه قرار گیرد.

کلید واژه ها: واژگان کلیدی: ارزیابی درونی، کیفیت آموزش گروه رادیولوژی

عوامل موثر بر انگیزه دانشجویان بهداشت محیط از انتخاب

رشته تحصیلی خود (یک مطالعه مقطعی)

سیدمحمد هاشمی

مقدمه و هدف: بهداشت محیط کنترل همه عواملی است که اثر سویی بر پایدار ماندن سلامت انسان می گذارند. این شامل بیماری های زیادی می شود که از طریق آب، هوا، مواد غذایی و بسیاری از عوامل محیطی دیگر سلامت انسان را تهدید می کنند. برای رسیدن به این هدف، بهره گیری اصول مهندسی و دانش زیست محیطی به منظور کنترل، اصلاح و بهبود عوامل فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیک محیط جهت حفظ و ارتقاء سلامتی و رفاه و آسایش انسان ضرورت می یابد. لذا باید در آموزش مهندس بهداشت محیط که دقت زیاد و دانش کافی در این شغل بسیار مهم است چراکه نتایج کار مهندس بهداشت محیط تأثیر مستقیم و زیادی روی زندگی مردم دارد. باید به مباحث بهداشت محیطی و بهبود کیفیت بهداشتی زندگی انسان ها علاقه مند باشد. در نتیجه در

خیرالنسا رمضان زاده

۲۵ نفر از بخش مختلف (داخلی، اعصاب، عفونی، قلب) شرکت می کردند که می توان گفت تقریباً این تعداد ۸۵ درصد متخصصان گروه داخلی را شامل می شود که ۱۹ نفر از آنان در این دیدگاه سنجی حضور داشتند که پس از برگزاری ۱۰ جلسه هم اندیشی با محوریت طرح سوال آزمونهای بالینی دانشجویان، داده ها با مشاهده، مصاحبه و پرسشنامه ۲۰ سوالی نظرسنجی که روایی آن توسط کارشناسان آموزش پزشکی مورد تأیید قرار گرفته و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۹۵، محاسبه گردید.

نتایج: نتایج نشان داد که بیش از ۷۰ درصد اساتید با اینکه برگزاری این جلسات می تواند در تبادل دانش و تجارب آن کمک کند و می تواند عاملی کمک کننده در روند درمان باشد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج می توان با تشکیل جلساتی به هر عنوان برای تبادل دانش بین این متخصصین به تبادل تجربه و دانش نوین پرداخت چراکه اساتید و متخصصان با سابقه از تجاربی برخوردارند که اساتید جدید با داشتن تحصیلات بالاتر، حتی در پاره ای از موارد در این جهت نیازمند این تجارب می باشند و از طرفی اساتید جدید به دلیل فاصله کوتاه آنان با دوره تحصیل و درگیری بیشتر با سیستم های اطلاعاتی از دانش های بروز و نوین و به تعبیری آخرین یافته های علمی در هر یک از حوزه های پزشکی برخوردارند که تبادل این دانش ها نیز با پیشکسوتان امری ضروری می نماید.

کلیدواژه ها: جلسات هم اندیشی، انتقال تجارب و دانش، متخصصان پزشکی

ارزیابی درونی گروه آموزشی قلب و عروق دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳
فروزان صادقی

زمینه و هدف: از آنجا که ارزیابی درونی از جمله ساز و کارهای ارتقاء کیفیت آموزشی و پژوهشی می باشد، دانشگاهها و گروههای آموزشی آن باید خود را مورد ارزیابی مستمر قرار داده تا با

امروزه دانش به عنوان سرمایه سازمان تلقی میشود و سازمان ها دریافته اند که بیشتر از هر زمان دیگری می بایست از سرمایه های فکری خود مراقبت نمایند. مدیریت دانش بهره برداری و توسعه دارایی های دانشی یک سازمان در جهت تحقق اهداف آن سازمان است. در این راستا سازمان های پیشرو، سازمان هایی هستند که دانش را به عنوان اصلی ترین سرمایه سازمانی دانسته و با استفاده از ابزارهای مختلف تسهیم دانش سعی در تبدیل دانش فردی به دانش سازمانی و در نتیجه ایجاد ارزش برای سازمان دارند. تکنیک ها و ابزارهای متعددی برای تسهیم دانش شناخته شده است و با توجه به پیشرفت روزافزون فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی این ابزارها به سرعت گسترش می یابند و گزینه های قابل توجهی را برای تسهیم مؤثر دانش پیش روی مجریان مدیریت دانش در سازمان قرار می دهند. یکی از بخش ها و موسساتی که اجرای تسهیم دانش در آن بسیار حائز اهمیت است، آموزش عالی است. در این بین از اعضای هیئت علمی در دانشگاه ها، یکی مهم ترین بخش ها و حوزه های یک موسسه آموزشی را تشکیل می دهند زیرا آنها در تولید، خلق و تغییر دانش بین افراد نقش مؤثری ایفا می کنند. تسهیم و تبادل دانش در دانشگاه علوم پزشکی به عنوان یک سازمانی که می توان گفت مهمترین نقش یعنی تأمین سلامت جامعه از طریق پیشگیری، آموزش و درمان را برعهده دارد امری انکار ناپذیر می باشد. لذا می توان تشکیل جلساتی به هر عنوان برای تبادل دانش بین این متخصصین به تبادل تجربه و دانش نوین پرداخت چراکه اساتید و متخصصان با سابقه از تجاربی برخوردارند که اساتید جدید با داشتن تحصیلات بالاتر، حتی در پاره ای از موارد در این جهت نیازمند این تجارب می باشند و از طرفی اساتید جدید به دلیل فاصله کوتاه آنان با دوره تحصیل و درگیری بیشتر با سیستم های اطلاعاتی از دانش های بروز و نوین و به تعبیری آخرین یافته های علمی در هر یک از حوزه های پزشکی برخوردارند که تبادل این دانش ها نیز با پیشکسوتان امری ضروری می نماید.

روش اجرا: شیوه این مطالعه نیمه تجربی است در این جلسات

ارزیابی درونی گروه آموزشی داروسازی بالینی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳

فروزان صادقی

زمینه و هدف: ارزیابی درونی فرآیندی نظام دار برای پی بردن به کمیت و کیفیت وضعیت آموزشی و پژوهشی گروه است که توسط واحد آموزشی انجام می شود. بهبود کیفیت آموزشی هر دانشکده و دانشگاه منوط به بهبود کیفیت آموزشی و پژوهشی گروهها است در این مطالعه گروه داروسازی بالینی دانشکده داروسازی مازندران در جهت بهبود کیفیت آموزش و پژوهش اقدام به انجام ارزیابی درونی در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ نموده است.

روش بررسی: این مطالعه توصیفی-تحلیلی و مقطعی بوده که بر اساس چک لیست ارزیابی درونی گروه داروسازی بالینی در هشت حوزه شامل اهداف و جایگاه سازمانی، دوره های آموزشی و برنامه های درسی و غیر درسی، هیات علمی، دانشجو، راهبردهای یادگیری / یاددهی، امکانات و تجهیزات آموزشی، پایان نامه ها، دانش آموختگان ارزیابی شده است. سپس اطلاعات با استفاده از چک لیستها و پرسشنامه های نظر سنجی از استادان، دانشجویان و دانش آموختگان جمع آوری و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج حاکی از آن بود که بیشترین مطلوبیت ۸۸٪ مربوط به عامل ۳ (هیئت علمی) و کمترین مطلوبیت ۷۱٪ مربوط به عامل ۲ (دوره های آموزشی و برنامه های درسی و غیر درسی) بوده است. میانگین کل نتایج ارزیابی درونی گروه آموزشی داروسازی بالینی ۷۶٫۸۸٪ بوده که نشان دهنده وضعیت مطلوب گروه در هشت حوزه پس از ارزیابی درونی بوده است.

نتیجه گیری: ارزشیابی آموزشی بهترین شاخصی است که میزان تحقق به اهداف آموزشی و پژوهشی را نشان می دهد و به تحلیل کیفیت فعالیتهای آموزشی پرداخته و می توان به نتایج منطقی و

شناسایی چالشهای موجود برنامه ریزی مناسبی در جهت مرتفع نمودن نقاط ضعف فراهم نمایند. از اینرو گروه قلب دانشکده پزشکی مازندران در راستای نیل به اهداف آموزشی و پژوهشی مطلوب اقدام به خود ارزیابی در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ نموده است.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی و مقطعی، بر اساس الگوی ارزیابی درونی هشت عامل مورد ارزیابی قرار گرفته شده است که شامل اهداف و جایگاه سازمانی، دوره های آموزشی و برنامه های درسی و غیر درسی، هیات علمی، دانشجو، راهبردهای یادگیری / یاددهی، امکانات و تجهیزات آموزشی، پایان نامه ها، دانش آموختگان می باشد. سپس داده ها با استفاده از چک لیستها و پرسشنامه ها جمع آوری و بر اساس متغیرهای اصلی طبقه بندی گردید و وضعیت موجود با استفاده از آزمونهای آماری و نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج مطالعه بیانگر آن بود که بیشترین نقاط قوت گروه مربوط به عامل ۲ (دوره های آموزشی و برنامه های درسی و غیر درسی) با درصد مطلوبیت ۹۱٪ و عامل ۱ (رسالت، اهداف و جایگاه سازمانی) با درصد مطلوبیت ۸۶٫۷٪ و بیشترین نقاط ضعف مربوط به عامل هفت (پایان نامه ها فرصت های مطالعاتی و سمینارها) با درصد مطلوبیت ۴۶٫۷٪ و عامل هشت (دانش آموختگان) با درصد مطلوبیت ۳۸٫۵٪ بوده است.

نتیجه گیری: در مجموع نتایج ارزیابی درونی نشان داد که وضعیت کلی گروه نسبتاً مطلوب بوده است. بر اساس نتایج حاصله نقاط ضعفی در گروه وجود دارد که با ارزیابی درونی شناسایی شده و برای بهبود وضعیت گروه در آینده می توان با برنامه ریزی و اتخاذ تصمیم های درست و پشتیبانی مسئولین مربوطه آن نقاط ضعف را بر طرف نمود.

کلید واژه ها: کلید واژه ها : ارزیابی درونی؛ کیفیت آموزش؛ گروه آموزشی قلب و عروق؛ مازندران

روش کار: نوع مطالعه توصیفی - تحلیلی بود که به صورت مقطعی در سه ماهه اول سال ۱۳۹۴ انجام شد. نمونه مورد مطالعه ۱۹۳ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی کلیه دانشکده های دانشگاه علوم پزشکی کرمان بودند که به صورت تصادفی طبقه ای و به صورت وزندهی شده از هر دانشکده انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز برای انجام پژوهش از طریق دو پرسشنامه سنجش محیط آموزشی DREEM شامل ۵۰ سوال در حیطه های یادگیری، اساتید، ادراک دانشجو از توانایی علمی، جو آموزشی و محیط اجتماعی آموزشی و پرسشنامه سروکوال دارای پنج بعد کیفیت خدمت شامل ابعاد ملموس و فیزیکی، ثبات و قابلیت اطمینان مراقبت، پاسخگویی، صلاحیت حرفه ای و تضمین، توجه، مراعات و ملاحظه در رفتار کارکنان با مشتریان جمع آوری گردید. از آزمونهای آماری تحلیلی نظیر تی تست و ANOVA و کوریس کالوالیس استفاده شد.

یافته ها: ۶۲/۲٪ دانشجویان تحصیلات تکمیلی مورد بررسی را زنان تشکیل دادند. ۷۶/۲٪ نمونه های مورد بررسی در مقطع کارشناسی ارشد به تحصیل می پرداختند. بین گروه های سنی با بُعد محیط یادگیری و جو آموزشی رابطه معنی دار وجود داشت. بین جنسیت و مقطع تحصیلی با جو آموزشی، انتظارات و ادراک دانشجویان تحصیلات تکمیلی رابطه ای دیده نشد. همچنین از بین اجرای تشکیل دهنده محیط یادگیری، جو آموزشی دارای بیشترین نقش و بعد اساتید کمترین نقش را داشتند. در مورد متغیر انتظارات دانشجو از سیستم آموزشی، بعد تضمین بیشترین نقش و بعد همدلی کمترین نقش را ایفا نمود. در مورد متغیر ادراک، بعد اطمینان بیشترین نقش و بعد تضمین کمترین نقش را دارا بودند.

بحث و نتیجه گیری: برای بهبود و ارتقای کیفیت خدمات، کارگاه های آموزشی جهت اعضای هیأت علمی، اساتید مشاور و کارکنان جهت افزایش مهارت های فنی و ارتباطی آنان برگزار شود. همچنین با نگاه دانشجو محوری از نظرات دانشجویان در برنامه ریزی های آموزشی استفاده گردد. تأمین فضاهای آموزشی مناسب و بهینه سازی فضاهای موجود نیز می تواند در افزایش رضایتمندی دانشجویان مؤثر باشد. همچنین آشنا نمودن اعضای هیأت علمی، اساتید مشاور، کارکنان آموزشی و دانشجویان با قوانین و مقررات

متعارف دست یافت.

کلید واژه ها: کلید واژه ها : ارزیابی درونی؛ کیفیت آموزش؛ داروسازی بالینی ؛ مازندران

بررسی ارتباط جو آموزشی با انتظارات و ادراک دانشجویان تحصیلات تکمیلی از خدمات آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی کرمان

لیلا والی

مقدمه: عوامل زیادی در فرایند آموزش نقش دارند که از آن میان می توان به معلم به عنوان عامل انسانی و برنامه های درسی و منابع لازم برای اجرای برنامه ها در فرآیند یاددهی و یادگیری نام برد اما مهم تر از همه، محیط و فضای حاکم بر یادگیری است که بیشتر به چگونگی اجرای برنامه های درسی، نگرش معلمان نسبت به یادگیری فرهنگ رفتاری و سازمانی موسسه آموزشی، دیدگاه دانشجو نسبت به محیط یادگیری و درک وی از شرایط اجتماعی مربوط میشود. محیط حاکم بر فضای آموزشی عامل تعیین کننده در ایجاد انگیزه برای یادگیری است زیرا رفتارهای منجر به یادگیری بهتر و پیشرفت تحصیلی را تقویت میکند. جو دانشگاه، حاصل تلاش، کوشش، روابط و کنشهای متقابل میان گروههای درونی دانشگاه، مسؤولان، اساتید، کارکنان و دانشجویان میباشد. جو و محیط آموزشی از عوامل تاثیر گذار بر فرایند آموزش است اما این مورد رابطه ای دقیق و ملموس با بحث انتظارات و ادراک دانشجویان و مخصوصا دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی و در راس این دانشجویان، دانشجویان تحصیلات تکمیلی دارد. کیفیت خدمات آموزشی با بررسی شکاف بین انتظارات دانشجو (وضع مطلوب) و ادراکات دانشجو از خدمات آموزشی ارائه شده (وضع موجود) تعیین می شود. هرچه شکاف انتظارات دانشجویان و خدمات آموزشی ارائه شده کمتر باشد، نشان دهنده کیفیت مطلوب خدمات آموزشی ارائه شده است.

سوالها رابطه معنی داری با عامل خود داشتند.

آموزشی ضروری به نظر می رسد.

بحث و نتیجه گیری: همچون سایر مهارتهای پرستاری، ارتباط نیازمند دانش تئوری و ارزش گذاری بر آن و عمل به آن است گزینه های به دست آمده در این پژوهش، مهمترین شاخصهایی هستند که می توان به وسیله ی آنها پرستاران را از نظر مهارتهای ارتباطی ارزیابی کرد. این گزینه ها آن گونه که نشان داده شد، از روایی و پایایی خوب و قابل قبولی برخوردار است.

کلید واژه ها: جو آموزشی، انتظارات دانشجویان، ادراک دانشجویان، تحصیلات تکمیلی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان

کلید واژه ها: مهارتهای ارتباطی، پرسشنامه، روایی، پایایی

طراحی پرسشنامه مهارت های ارتباطی پرستار-بیمار و بررسی روایی و پایایی آن در دانشگاه علوم پزشکی شیراز
سعادت مرحمتی، میترا امینی، محمدرضا دهقانی، پریسا نبیئی، حوری موسوی نژاد

تجزیه و تحلیل برنامه های توانمند سازی
اساتید: مقدمه ای بر ارتقای توانمندی
عملکردی اساتید در حوزه ی آموزش

سیده آزاده صفوی، امیر صادقی

مقدمه: برنامه های توانمندسازی اساتید نقش اساسی در ارتقاء و تعالی آموزش در سطح دانشگاه بازی می کند. مروری بر تحقیقات صورت گرفته در این زمینه نشان می دهد که بسیاری از برنامه های توانمند سازی اساتید براساس چارچوب مفهومی و تئوری بنا نمی شود.

زمینه و هدف: ارزیابی مهارت های ارتباطی پرستار- بیمار، به منظور حصول اطمینان از امکان برقراری ارتباط مؤثر و همینطور ارزیابی اثر برنامه های آموزش مهارت های ارتباطی، مورد تاکید روزافزون پژوهشگران قرار دارد. حصول چنین هدفی مستلزم به کارگیری ابزارهای معتبر و مبتنی بر فرهنگ بومی گروه هدف می باشد با توجه به فقدان ابزار بومی در این زمینه هدف این مطالعه طراحی و سنجش روایی و پایایی ابزاری جهت سنجش مهارت های ارتباطی میان فردی، در نمونه ای از پرستاران بیمارستانهای شیراز می باشد.

مواد و روش ها: تجزیه و تحلیل برنامه های توانمندسازی از طریق بررسی مستندات و توسط دو نفر از متخصصین آموزشی (دکتری تخصصی برنامه ریزی درسی و دکتری تخصصی مدیریت آموزشی) صورت پذیرفت. مستندات مربوط به برنامه های توانمندسازی اجرا شده بین سال های ۸۶ تا ۹۱ در مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه گرد آوری گردید. این مستندات عبارت بودند از محتوای آموزشی برنامه ها، برنامه زمانی آنها، گروه های هدف شرکت کننده، نظرات فراگیران، و مشخصات مجریان و مدرسین. علاوه بر بررسی کارشناسی مستندات، از روش نقد خبرگان، نقد مشتریان، در تجزیه و تحلیل برنامه های اجرا شده نیز استفاده گردید. جلسات نقد با حضور خبرگان و مشتریان (دانشکده ها) برگزار شد و بازخورد حاصله در شناسایی نارسایی ها

مواد و روش ها: این مطالعه به صورت توصیفی و به روش ترکیبی و در دو فاز اجرا می شود. فاز اول جهت طراحی پرسشنامه مهارتهای ارتباطی پرستار بیمار به صورت کیفی (مشمول بر «روش بارش فکری» و «روش تحقیق کیفی دلفی») سپس در فاز بعد با استفاده از روش کمی تحلیل عاملی تاییدی و تعیین آلفای کرونباخ روایی و پایایی پرسشنامه به دست آمده را تعیین کردیم. جامعه آماری جهت فاز اول ۱۵ نفر از اساتید دانشگاه علوم پزشکی شیراز و در فاز دوم ۱۳۰ نفر از مسئولین پرستاری دو بیمارستان دولتی و خصوصی شیراز می باشد که داده های جمع آری شده توسط نرم افزارهای SPSS و Lisrel تحلیل گردید.

نتایج: یافته های پژوهشی نشان دهنده پایایی $(\alpha = 0.810)$ برای پرسشنامه مهارتهای ارتباطی پرستار بیمار بود. در خصوص روایی سازه و بر اساس تعیین روابط و T-value، به جز سوال ۱۷، مابقی

بهره گیری از نتایج ارزشیابی جهت استفاده
از بهترین شواهد در آموزش علوم پزشکی
(BEME) از دیدگاه اساتید دانشگاه علوم
پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان
سمنان

لیدا فتاحی زاده ، سلیمان احمدی ، محسن سلیمانی ،

رامین پاژکی

متن مقاله: مقدمه : امروزه در مراکز آموزشی، ارزشیابی به علت ماهیت و عملکرد خاص خود به عنوان یک عامل تعیین کننده در سودمندی و اثر بخشی برنامه های آموزشی تقریباً در تمامی مراکز آموزش عالی معتبر در سطح دنیا مورد استفاده قرار میگیرد و نقش آن در نظام آموزش پزشکی به دلیل لزوم تربیت نیروی انسانی کارآموزده برای ارائه خدمات بهداشتی و درمانی با کیفیت مطلوب از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و هدف اصلی در اجرای آن تولید اطلاعات و نتایجی است که بتواند به موقع در طرح ریزی و اجرای برنامه های آموزشی و همچنین بالابردن کیفیت آن مورد استفاده قرار گیرد .

مواد و روشها: این پژوهش یک مطالعه کیفی با رویکرد تحلیل محتواست که در آن نظرات و دیدگاههای اساتید با تجربه و موفق در امر آموزش در گروههای مختلف آموزشی دانشکده های پزشکی ، توانبخشی، پرستاری و پیراپزشکی و دانشگاه علوم پزشکی سمنان در سال ۹۳ در مورد استفاده از نتایج ارزشیابی بعنوان بهترین شواهد در آموزش علوم پزشکی مورد بررسی و مطالعه قرار گرفت. داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختارمند در ادامه روش گلوله برفی جمع آوری گردید و با استفاده از روش تحلیل محتوا تحلیل گردید.

یافته ها: درک شرکت کنندگان در این مطالعه که بیانگر دیدگاه آنان در بهره گیری از نتایج ارزشیابی جهت استفاده از بهترین

و نقایص موجود مورد استفاده قرار گرفت. یافته ها: یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل مستندات نشان می داد که این برنامه ها نیازمند یک تحول و بازنگری اساسی است. تحولی که بر پایه مهارت های ضروری و نقش های مورد انتظار از اساتید در بستر آموزش علوم پزشکی جدید بنا شده باشد. یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل کارشناسی مستندات بیانگر نقاط ضعف و کمبودهای برنامه های اجرا شده در سطح دانشگاه طی سال های ۸۶ تا ۹۱ بوده است که به طور خلاصه عبارت بودند از: ۱) عدم برخورداری از چارچوب نظامند مبتنی بر تئوری و عمل ، ۲) عدم تاکید بر دستیابی اساتید به توانمندی های عملکردی در حوزه ی آموزش ۳) حاکمیت مطلق شیوه تدریس مبتنی بر سخنرانی ۴) عدم اختصاص بخشی از زمان کارگاه به کسب تجربه ، بازخورد بر تجربه و فعالیت تیمی ، ۵) نامناسب بودن محتوای آموزشی دوره ها و روزآمد نبودن عمده آنها، ۶) فقدان پوشش کامل و جامع و تنوع محتوایی برای توانمندی آموزشی اساتید، ۷) ضعف در روش ها و برنامه های آموزشی به کار رفته مبتنی بر اصول نوین یادگیری که همگی از جمله چالش ها و کمبود های برنامه های توانمند سازی مذکور به شمار می رفت.

نتیجه گیری: بر اساس یافته های حاصل از بررسی کارشناسی لزوم بازنگری برنامه های توانمند سازی اساتید و بازسازی این برنامه ها بر اساس یک چارچوب مفهومی و تئوری (مدل فرا حرفه ای) تاکید گردید. بر این اساس برنامه بازنگری شده می بایست دارای رویکردی فرایند محور بوده ، از نظر محتوای آموزشی گسترده تر شده ، توانمندی عملکردی گروه هدف را شامل گردد ، مبتنی بر یک چارچوب مفهومی و تئوری باشد ، از نظر اجرا تنوع روشهای به روز را در خود لحاظ نماید، و ارتباط فوری و کاربردی بودن آموزشها را شامل گردد. همچنین به کارگیری استراتژی مداخله ای "تجربه ی نظارت شده" و "بازخورد بر تجربه" در کنار طیف وسیعی از روش های آموزشی اعم از سخنرانی کوتاه ، یادگیری در گروه کوچک ، تمرینهای تعاملی ، ایفای نقش و شبیه سازی به منظور دستیابی به اهداف برنامه توصیه گردید.

کلید واژه ها: توانمند سازی اساتید، آموزش

های پژوهشی کمک نماید. روش کار: این مطالعه از نوع کیفی و به صورت توصیفی در دو فاز انجام گردید. فاز اول مطالعه با هدف تعیین زیرگروه های اولویت های پژوهشی در آموزش پزشکی، با استفاده از تکنیک دلفی و در سه راند، انجام شد. در راند اول، با نظر هسته اصلی گروه آموزش پزشکی، با استفاده از روش گروه های اسمی، اولویت های پژوهشی تعیین گردید که در دو راند بعد با روش دلفی این اولویت ها در قالب پرسشنامه ای با طیف لیکرت و روا و پایا، که در اختیار صاحب نظران آموزش پزشکی کشور قرار گرفت، در نهایت اولویت های پژوهشی براساس بالاترین نمره های کسب شده (نمرات بالاتر از ۷ از ۱۰) بدست آمد.

یافته ها: در راند اول دلفی (به روش گروه های اسمی) ۳۵ اولویت در ۵ حیطه اصلی آموزش پزشکی، ارائه گردید. در راند دوم، اولویت ها به روش دلفی، امتیاز دهی شدند که حیطه اخلاق حرفه ای بالاترین نمره (۲۶.۶۳±۷) و حیطه ارزشیابی آموزشی پایین ترین نمره (۵۲.۲۸±۷) کسب کردند. در این مرحله ۷ گویه حذف شد که پس از بررسی مجدد توسط همان صاحب نظران در راند سوم، دو گویه «بازنگری محتوای برنامه آموزش مداوم اساتید» در حیطه روش های تدریس و «بررسی عملکرد اساتید از بعد ایفای نقش معنوی» در حیطه منتورشیپ، با توجه به اهمیت آنها مجدداً به جمع گویه ها بازگشت.

نتیجه گیری: باتوجه به نتایج بدست آمده و همچنین مطالعات گذشته، به نظر می رسد حیطه روش های تدریس و یادگیری با ۱۰ گویه و حیطه اخلاق حرفه ای و حرفه ای گرایی به دلیل کسب نمرات بیشتر در بین حیطه های اصلی، از اهمیت بیشتری برخوردار می باشند. همچنین باتوجه به جدید بودن موضوع منتورشیپ در رشته آموزش پزشکی، پیشنهاد می شود این حیطه و زیرگروه های آن به صورت عمیق تر مورد بررسی از سوی علاقمندان به پژوهش قرار گیرد. همچنین با توجه به اهمیت تعیین اولویت های پژوهشی، بهتر است این برنامه به صورت تکرار شونده با فواصل معین و منطقی، از سوی مراکز پژوهشی دانشگاه، اجرا گردد.

شواهد در آموزش علوم پزشکی بود، در پنج مفهوم اصلی طبقه بندی شد: که شامل سنجش و ارزشیابی فراگیر، ارزشیابی اساتید، ارزیابی برنامه درسی، بازخورد نتایج ارزشیابی و اثر بخشی ارزشیابی بود.

نتیجه گیری: یکی از عناصر مهم برنامه های آموزشی ارزشیابی می باشد. که از مراحل مختلف برنامه ها میتوان کارآیی و اثر بخشی را افزایش داد و نظامی برای بهبود مستمر برنامه های آموزشی طراحی نمود. ارتقای مستمر کیفیت آموزش مستلزم ارزشیابی است که بتواند بر مبنای هر یک از عناصر تشکیل دهنده نظام آموزشی (درون داد، فرآیند، محصول، برون داد و پیامد) صورت پذیرد. بهره گیری از نتایج ارزشیابی با توجه به پویایی و ابعاد متعدد و متغییر های گوناگون موثر در آن ضمن بهبود کیفیت نظام آموزشی موجب ارتقای دائمی کیفیت در آموزش عالی می باشد که باید همواره مورد توجه برنامه ریزان قرار گیرد.

کلید واژه ها: ارزشیابی، آموزش مبتنی بر بهترین شواهد، نتایج ارزشیابی، اساتید دانشگاه - (BEME)

بررسی اولویت های پژوهش در آموزش پزشکی از دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز

پریرسا نبیئی، میترا امینی، هاجر شیعه

مقدمه: پژوهش در امور آموزشی در دنیا به صورت یک موضوع خاص، گسترده و جدی، تاریخچه طولانی نیز ندارد. با توجه به اهمیت آن در برنامه راهبردی حوزه ی آموزشی و تاکید بر پژوهش در زمینه های آموزشی در برنامه تحول نظام سلامت و همچنین با توجه به انجام ناهماهنگ و پراکنده پژوهش ها در این حوزه، این مطالعه با هدف تعیین اولویت ها به صورت جزئی و کاربردی، به همراه تعیین موانع پژوهشی در این حوزه، تلاش می کند با ارائه پیشنهادات و راه کارهایی در این خصوص، به اجرایی شدن اولویت

روش انجام کار: پس از انجام نیاز سنجی توسط مرکز مطالعات شیراز، در دوره یکماهه آموزش پزشکی جهت اعضای هیات علمی شرکت کننده کارگاه آموزشی تفکر نقادانه برگزار گردید. این کارگاه در این دوره بصورت یک روز کامل در ۲۴ دوره جهت ۶۵۶ عضو هیات علمی تدریس گردیده است که در سه حیطه مقدمه و اهمیت، مفاهیم و اصول کلی، آموزش تکنیک Concept Map می باشد. در پایان هر کارگاه در هر دوره فرم ارزشیابی ۸ سؤالی توزیع گردیده است و پس از جمع آوری، اطلاعات وارد نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ گردیده و تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: نتایج حاصل از برگزاری این کارگاه در دوره یکماهه آموزش پزشکی حکایت از رضایتمندی بالای اساتید و اعضای هیات علمی را داشت به طوری که اطلاعات تجزیه و تحلیل شده فرمهای ارزشیابی پایان کارگاه نشان داد که میزان رضایت اساتید در پاسخ به آیتم « سطح علمی مطالب » ۹۰٪، این موضوع نشان می دهد که تفکر انتقادی علاوه بر کاربردی بودن در حیطه زندگی روزمره به عنوان یک علم توسط اساتید قابل نشر و آموزش است. رضایتمندی در « کار بردی بودن مطالب در امر آموزش » ۸۷٪ می باشد که این نتیجه هم نشان داد که اساتید می توانند در آموزش های خود از سبک های سنتی به این نوع آموزش جهت تولید علم و حل مسأله بهره ببرند و رضایتمندی در حیطه « ارزیابی کارگاه بطور کلی » ۹۱٪ می باشد.

بحث و نتیجه گیری: تفکر انتقادی می تواند بر توانایی افراد در فعالیت های علمی تأثیر بگذارد و از آنجاکه فعالیت های علمی در آموزش عالی و به ویژه در میان اعضای هیئت علمی، ارزشی بی نهایت در توانایی تولید علم در کشور را دارد، لذا یادگیری این امر توسط اساتید و یاددهی به دانشجویان توسط آنها به تولید علم کمک شایانی می کند. بنابراین با توجه به نتایج بالا می توان دریافت که برگزاری دوره های مذکور در سطح مقدماتی و پیشرفته جهت اعضای هیات علمی در امر آموزش به فراگیران نسل جدید لازم و ضروری به نظر میرسد که در دانشگاه علوم پزشکی شیراز برگزاری این کارگاه ها ادامه دارد.

کلید واژه ها: اولویت های پژوهشی، آموزش پزشکی، موانع پژوهش

بررسی میزان رضایتمندی اعضای هیات علمی شرکت کننده در ۲۴ دوره یکماهه آموزش پزشکی از برگزاری کارگاههای آموزشی Critical Thinking

نویسندگان: ریتا رضایی، جواد کجوری، محمدرضا

دهقانی، رویا خلیلی

مقدمه: دانشگاه می تواند به عنوان مهم ترین رکن آموزشی کشور در ایجاد توسعه علمی، نقشی مهم و حیاتی ایفا کند. تفکر نقادانه در دانشگاههای علوم پزشکی نیز به عنوان پیش زمینه ای جهت استدلال بالینی مطرح می شود. توانایی حل مسئله و تصمیم گیری در مورد مشکلات بیمار برای ارائه یک مراقبت مناسب ضروری است. با استفاده از تفکر انتقادی، مراقبت دهنده قادر خواهد بود تصمیم صحیحی اخذ نموده و در فرآیند مراقبت، خدمات ارزنده تری ارائه نماید. وظیفه مراکز آموزشی، رشد و پرورش مهارتهای تفکر انتقادی دانشجویان است به گونه ای که منجر به شناخت علمی و کسب معرفت در آنها گردد. باید نقش مراکز آموزشی بعنوان منبع اطلاعات و اساتید بعنوان انتقال دهنده اطلاعات تغییر یابد و دانشجویان به جای حفظ کردن اطلاعات ارائه شده، مهارت خود را در تفکر و استدلال بالینی افزایش دهند و پس از تحلیل و پردازش اطلاعات آنها را به کار برند. آماده نمودن دانشجویان علوم پزشکی برای ارائه مراقبت مناسب به بیماران در جهان پیشرفته کنونی، آموزشی همراه با تقویت تفکر انتقادی را طلب می نماید. در این روند اساتید مربوطه آموزش تفکر انتقادی به دانشجویان را به عهده دارند که تا خود به این دانش آگاه و معتقد نباشند در این امر موفق نخواهند بود. بر همین اساس شرکت اساتید در کارگاههای تفکر انتقادی گامی مهم در توسعه و فرهنگ سازی این نوع تفکر است.

عملکرد مطلوبی داشتند که به عنوان یک فاکتور موثر در افزایش رضایت بیمار، ارتقای نتایج درمان و کاهش هزینه های نظام سلامت مطرح است. علاوه بر این با توجه به اینکه عملکرد اساتید گروههای جراحی در خصوص تعامل با بیمار به طور معناداری کمتر از اساتید گروههای داخلی بود، پیشنهاد می گردد جهت ارتقای عملکرد اساتید دوره های آموزشی اثربخش در زمینه تعامل با بیمار و اخلاق حرفه ای برگزار گردد.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: اخلاق حرفه ای، اساتید بالینی، تعامل با بیمار، اعضای هیئت علمی

بررسی میزان رضایتمندی کارورزان رشته پزشکی از کیفیت آموزش دوره بالینی در مراکز آموزشی - درمانی شهر رشت
ارسلان سالاری، فاطمه مودب، لیلا روحی بلسی، ایده دادگران، فاطمه زائر ثابت، اعظم نوری سعید، حوا پورعلی

مقدمه: آموزش بالینی فرآیندی پویاست که طی آن دانشجویان، به صورت تدریجی با حضور بر بالین، تجربیاتی کسب می کنند و در تعامل با مربی و محیط، مفاهیم آموخته شده را در عمل به کار می گیرند؛ چنانچه این آموزش شرایط یادگیری را به طور مناسب فراهم نیابد، امکان پرورش مهارت های بالینی وجود ندارد. در همین راستا، مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان رضایتمندی کارورزان رشته پزشکی از کیفیت آموزش دوره بالینی در مراکز آموزشی - درمانی شهر رشت در سال ۱۳۹۳ انجام شده است.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی - تحلیلی بود. محیط پژوهش مراکز آموزشی - درمانی شهر رشت و جامعه پژوهش، کلیه کارورزان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ بودند. نمونه گیری به شیوه سرشماری بود که تعداد ۱۰۶ نفر از دانشجویان را شامل می شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای محقق ساخته (برگرفته از معیارهای ارزشیابی و اعتباربخشی آموزشی مراکز آموزشی - درمانی دانشگاه علوم پزشکی گیلان و براساس مروری بر منابع و مطالعات مرتبط در جهت دستیابی مناسب به اهداف) مشتمل بر ۳ بخش و

کلید واژه ها: اعضای هیات علمی - آموزش پزشکی - کارگاه آموزشی - Critical Thinking

بررسی عملکرد اعضای هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام در خصوص اخلاق حرفه ای و تعامل با بیمار از دیدگاه دستیاران بالینی سال ۹۴
طیبه شگری

مقدمه: بیمار فلسفه وجودی نظام سلامت است و رعایت اخلاق حرفه ای در برخورد با بیمار و تعامل مناسب با وی از ملزومات رشد و تعالی نظام سلامت است. چگونگی ارتباط و تعامل پزشک با بیمار، نقش موثری در رضایت مندی بیمار و کیفیت خدمات بالینی دارد. این مطالعه با هدف بررسی عملکرد اعضای هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام در خصوص اخلاق حرفه ای و تعامل با بیمار از دیدگاه دستیاران بالینی انجام گردید.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه مقطعی است که در سال ۹۴ انجام گردید. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه بود که روایی آن از طریق نظرسنجی از متخصصین مربوطه تایید شد و پایایی آن به روش همسانی درونی و محاسبه آلفای کرونباخ ارزیابی گردید. پرسشنامه ها به صورت حضوری در اختیار دستیاران بالینی قرار گرفت و عملکرد ۴۳ نفر عضو هیئت علمی بالینی دانشکده پزشکی، در زمینه تعامل با بیمار مورد ارزیابی قرار گرفت و با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل گرفت.

یافته ها: براساس نتایج در زمینه رعایت موازین اخلاق حرفه ای در برخورد با بیمار ۷۶٪ پاسخ دهندگان عملکرد اساتید را در سطح خوب، ۱۱٫۵٪ در سطح متوسط و ۲٫۵٪ در سطح ضعیف ارزیابی کردند. براساس دیدگاه دستیاران ۸۰ درصد اساتید از توانمندی و دانش لازم جهت تشخیص و مدیریت بیماران برخوردار هستند. بین اساتید زن و مرد تفاوت معنی داری مشاهده نشد.

بحث و نتیجه گیری: در این پژوهش اساتید بالینی دانشکده پزشکی در زمینه رعایت موازین اخلاق حرفه ای در برخورد با بیمار

نویسندگان: ایمان عمادی، فاطمه مودب، سارینا رامتین

مقدمه و هدف: با توجه به پیشرفت روزافزون علم و تکنولوژی، آموزش پزشکی نیز نیازمند تغییراتی است تا بتواند "پزشکان فردا" کشور را بطور مطلوب تربیت نماید، لذا برآن شدیم تا مطالعه ای با هدف تعیین میزان تمایل دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان برای اجرای طرح آموزش نوین پزشکی به سبک دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران در سال ۱۳۹۴ انجام دهیم.

روش کار: مطالعه حاضر مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که بر روی ۵۷ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال ۱۳۹۴ صورت گرفت. نمونه گیری به شیوه در دسترس و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جهت بررسی میزان تمایل دانشجویان پزشکی برای ارتقا به سیستم آموزش نوین انجام گرفت. تجزیه و تحلیل داده ها نیز با استفاده از نرم افزار آماری SPSS-V.21 و آزمون های آماری توصیفی و استنباطی (کولموگروف اسمیرنوف، تی تست، کای دو، تست دقیق فیشر) با در نظر گرفتن سطح معنی داری $P \leq 0.05$ صورت گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد که اکثریت واحدهای مورد پژوهش دارای جنس مذکر (۶۶/۷٪) بودند. در بررسی میزان تمایل دانشجویان برای اجرای برنامه ی آموزش نوین پزشکی اکثریت واحدها تمایل زیاد (۸۴/۲٪) داشتند و در بررسی سطح آگاهی دانشجویان در رابطه با نحوه و ضرورت اجرای این برنامه نیز اکثریت آنها (۶۶/۷٪) در سطح آگاهی بالا قرار داشتند. همچنین در بررسی ارتباط متغیرهای دموگرافیک با میزان تمایل دانشجویان تنها متغیر جنس ارتباط آماری معنی داری را نشان داد ($P < 0.048$).

نتیجه گیری: با توجه به میزان تمایل بالای دانشجویان برای اجرای برنامه ی آموزش نوین پزشکی، همچنین برای نزدیک تر شدن به افق های علوم پزشکی در سطح کشوری و حتی بین المللی پیشنهاد می گردد که از پتانسیل های آموزشی استانی و کشوری در این راستا استفاده گردد.

کلید واژه ها: تمایل، آموزش نوین، پزشکی، دانشجو

۳۹ سوال می شد که بخش اول پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، بخش دوم پرسشنامه سنجش میزان رضایت دانشجویان از آموزش بالینی و بخش سوم پرسشنامه نیز به ۵ سوال باز اختصاص داشت تا دانشجویان سایر نقاط ضعف و قوتی را که در فرآیند آموزش بالینی مدنظر دارند با ذکر راهکارهای پیشنهادی خود تشریح نمایند. تجزیه و تحلیل داده ها نیز با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آزمونهای آمار توصیفی و استنباطی صورت گرفت.

نتایج: نتایج نشان داد که ۵۰٪ از دانشجویان از کیفیت آموزش دوره بالینی رضایت زیاد داشتند و میانگین نمره رضایتمندی دانشجویان $14/19 \pm 65/68$ از ۱۰۲ نمره قابل کسب بود. ۳۲/۱ درصد از دانشجویان از آشنایی با اهداف تدریس بالینی، ۵۳/۸ درصد از روشهای تدریس بالینی، ۴۱/۵ درصد از روشهای ارزشیابی بالینی، ۴۶/۲ درصد از تجهیزات و امکانات بالینی، ۲۴/۵ درصد از میزان مهارتهای بالینی دانشجو و ۵۱/۲ درصد از میزان مهارتهای استاد رضایت داشتند. در بررسی ارتباط عوامل فردی-اجتماعی با میزان رضایتمندی نیز تنها بین متغیر سن و میزان رضایتمندی ارتباط مثبت و معنی داری مشاهده شد ($P \leq 0.04$).

نتیجه گیری: با توجه به اینکه دانشجویان در برخی از مولفه های آموزش بالینی رضایت چندانی نداشتند و از آنجا که، آموزش بالینی با کیفیت بالا در دانشجویان پزشکی امری حیاتی است، پیشنهاد می گردد که بررسی های گسترده تری در این زمینه به عمل آید و برنامه ریزان آموزشی به مولفه های دارای رضایت کمتر توجه بیشتری بنمایند.

کلید واژه ها: رضایتمندی، آموزش بالینی، دانشجویان پزشکی

بررسی میزان تمایل دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان برای اجرای طرح آموزش نوین پزشکی به سبک دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران در سال

۱۳۹۴

کرد.

کلید واژه ها: اعتباریابی، انگ، بیمار روانی، ارایه دهندگان خدمت

میزان انطباق نتایج خودارزیابی اعضاء هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز با نتایج ارزشیابی همکاران و دانشجویان بهروز پور آقا، مهدی طیبی آراسته، روح انگیز نوروزی نیا

هدف: ارتقا کیفیت آموزشی دانشگاه ها از جمله موضوعات با اهمیتی است که سالهای اخیر مورد تاکید و توجه زیادی قرار گرفته است. یکی از راه های ارزشمند برای نیل به این هدف مهم، ارزیابی منظم کیفیت تدریس اساتید به روش های مختلف می باشد. مطالعات مختلف نشان داده است که برای ارزشیابی دقیق اساتید، ترکیب مناسبی از چند منبع اطلاعاتی، نتایج عادلانه تری بدست خواهد داد. هدف از این مطالعه مقایسه نتایج خود ارزیابی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز با نتایج ارزشیابی مدیران، همکاران و دانشجویان آنها در حیطه های مختلف بود.

روش کار: این مطالعه از نوع تحلیل همبستگی و مقطعی بود. ۱۱۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی البرز، ۲۸ مدیر گروه، ۵ رئیس یا معاون آموزشی دانشکده و ۱۲۰ هیات علمی همکار؛ ۱۲۰ هیات علمی دانشگاه را که در سال ۱۳۹۴ تدریس داشتند، بر اساس فرم های مختلف ارزشیابی موجود در مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی ارزشیابی نمودند. به علاوه کلیه اعضا هیات علمی فرم خودارزیابی را نیز تکمیل نمودند. ابزار جمع آوری اطلاعات پنج پرسشنامه (دانشجو، هیات علمی همکار، مدیر گروه، رئیس یا معاون آموزشی دانشکده و خودارزیابی) بر اساس مقیاس ۵ درجه ای (همیشه، بیشتر اوقات، گاهی اوقات، بندرت و هیچ وقت) بود. روایی پرسشنامه ها توسط افراد متخصص آموزش پزشکی مورد تایید قرار گرفت. از آزمون آلفای کرونباخ جهت تعیین پایایی پرسشنامه ها استفاده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آزمونهای t، و من ویتنی مورد تجزیه و

بررسی روایی و پایایی پرسشنامه (OMS-HC) نگرش ارائه دهندگان خدمات بهداشتی درمانی نسبت به انگ بیماری

روایی

فاطمه کردلو

مقدمه: بیماریها و اختلالات روانی در جوامع امروز بشری بخش عمده ای از مشکلات حوزه سلامت را به خود اختصاص می دهند. افکار عمومی در زمینه مباحث فوق، برداشت های غیر علمی و باورهای نادرستی دارند که طبیعتاً بر عقاید و نگرش تمام آحاد جامعه تأثیر می گذارد. هدف از پژوهش حاضر، تعیین روایی و پایایی پرسشنامه نگرش ارائه دهندگان خدمات بهداشتی و درمانی نسبت به انگ بیماری (OMS-HC) در جامعه ایرانی و بر اساس فرهنگ ایرانی می باشد.

روش: این مطالعه توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی بر روی ۲۰۰ نفر از ارائه دهندگان خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی البرز در سال ۹۳ بود. پرسشنامه (OMS-HC) ترجمه شده توسط افراد تکمیل شد. پس از جمع آوری و نمره گذاری این پرسشنامه روایی و پایایی آن با استفاده از روایی صوری، محتوایی و سازه و پایایی به روش های آلفای کرونباخ و بازآزمایی توسط نرم افزار SPSS و لیزرل ۸/۸ مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: پرسشنامه حاضر شامل ۱۰ عبارت در دو حیطه می باشد. که روایی محتوی و صوری آن توسط متخصصین مربوطه مورد تایید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۶، بدست آمد، همچنین نتایج همبستگی پرسشنامه مطلوبیت اجتماعی مارلو-کراون با پرسشنامه حاضر معنادار نشد. ($p < 0/5$)

نتیجه گیری: نسخه فارسی پرسشنامه نگرش ارائه دهندگان خدمات بهداشتی و درمانی نسبت به انگ بیماری (OMS-HC)، معتبر و پایا می باشد و می توان از آن به عنوان منبعی معتبر جهت اندازه گیری نگرش افراد نسبت به انگ اختلالات روانی استفاده

17th National Medical Education congress
shahid mottahary
& Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

استفاده از فرم ارزیابی تست مشکلات مونی استفاده از شاخص های آماری به صورت نمره ی T میانگین ۵۰ و انحراف معیار ۱۰ مشخص گردید که دستیاران در بعد عاطفی _ شخصی با میانگین ۷۱/۴۰ درصد بیشترین مشکلات را داشتند و در سایرابعاد مشکلات به ترتیب خانوادگی ۸۱/۳۴ (درصد ، برخورد نامناسب ۲۰/۸۰ درصد ، تحصیلی ۲۰/۱۳ درصد ، اقتصادی - محیطی ۱۶/۶ درصد و ارتباطی ۱۴/۶۳ درصد بودند .

نتیجه گیری: دستیاران به عنوان جزئی اصلی دانشگاه وسیستم درمانی و آموزشی در سطح سلامت جامعه ، دارای ویژگیهای دموگرافیک و روان شناختی خاصی هستند پیشگیری از شکست تحصیلی وعدم موفقیت در آزمون ارتقا و بروز آسیبهای روان شناختی نیازمند توجه نمودن به این ویژگیها وسایر عوامل موثر در فرایند یادگیری وعملکرد تحصیلی دستیاران بالینی خواهد بود .ودر این میان توجه به بعد عاطفی _ شخصی می تواند تاثیر بسزایی در کیفیت تحصیل وکسب مهارتهای علمی وعملی لازم وكافی برای دستیاران باشد.

کلید واژه ها: مهارتهای علمی - دستیاران - روند آموزش

برطرف کردن چالش شرکت کنندگان گزارش صبحگاهی:

یک تجربه فنومنولوژیکال از رزیدنت ها و اینترن ها

نسرین خواجه علی

مقدمه: گزارش صبحگاهی یکی از مهمترین محیط ها برای آموزش بالینی است. این محیط جایگاه مهمی را در آموزش بالینی برای اعضای هیات علمی، رزیدنت ها و اینترن ها دارد اگرچه ، شرکت کردن کارآموزان یک چالش بزرگ برای رهبران آموزشی است. از این رو بعضی از جنبه های این مشکل حل نشده باقی مانده است. هدف از این مطالعه تعیین تجربه دانشجویان پزشکی و رزیدنت ها در مورد گزارش صبحگاهی است روش کار: مصاحبه نیمه ساختارمند با نه نفر از دانشجویان پزشکی و رزیدنت ها در یکی از دانشگاه های بزرگ ایران انجام شد. نمونه گیری هدفمند بود و از شرکت کنندگان قبل از انجام مصاحبه رضایت گرفته شد.

تحلیل قرار گرفتند.

نتایج: نتایج نشان داد بین میانگین کلی نمره خودارزیابی اعضا هیات علمی با میانگین کلی هر یک از نتایج حاصل از پرسشنامه های ارزشیابی از دیدگاه دانشجویان، همکاران، مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده اختلاف معناداری در سطح (p = ۰/۰۰۱)

کلید واژه ها: خودارزیابی ، دانشجو ، ارزشیابی ، هیات علمی

بررسی آسیبهای روان شناختی عده ای از دستیاران گروههای بالینی و تاثیر آنها در روند آموزش وکسب مهارتهای علمی وعملی لازم وكافی در بین دستیاران گروههای بالینی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

فاطمه علی پور یگانه

مقدمه: در جهان امروز با گسترش دانشگاههاو بحث در مورد کیفیت آموزش اهمیت ویژه ای یافته است . و مسائل معضل و بفرنج، پیچیده و دشوار عده ای از دستیاران و مشکلات آنان از موضوعات بسیار حیاتی است که تاثیر آن در مقوله کیفیت آموزش مطرح است. لذا این مطالعه با هدف تعیین مسائل معضل و بفرنج، پیچیده و دشوار عده ای از دستیاران گروههای بالینی و تاثیر آنها در روند آموزش وکسب مهارتهای علمی وعملی لازم وكافی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام گرفته است .

روش کار : این پژوهش یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است، که روی ۶۰ نفر از دستیاران گروههای بالینی که در آزمون ارتقا مردود شده بودند انجام شد. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه چک لیست مونی حاوی ۷۶ سوال استفاده گردید. س از جمع آوری اطلاعات دادهها با استفاده از نرم افزار آماری S P SS ۱۴ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج : نتایج نشان داد، بین بعد عاطفی _ شخصی بابا عدم کسب نمره قبولی در ارتقا دستیاران رابطه ی معنی داری وجود دارد با

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰-۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

تحلیلی شامل: اهداف ، جایگاه سازمانی ،مدیریت و تشکیلات، هیات علمی ، دانشجویان ، راهبردهای یادگیری- یاد ده هی ، تجهیزات آموزشی ، پایان نامه ها و فرصت های مطالعاتی و عامل دانش آموختگان بودند . پرسش نامه هایی طراحی و یافته های گردآوری شده با استفاده از برنامه -SPSS ۲۲مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: اکثر عوامل مورد بررسی در وضعیت مطلوبی قرار داشتند. بیشترین میزان مطلوبیت مربوط به راهبردهای یادگیری- یاد ده هی با میانگین ۸۷٫۵٪ و کمترین میزان مطلوبیت به صورت نسبتا مطلوب مربوط به عامل دانش آموختگان با میانگین ۶۶٫۶۶٪ بود.

نتیجه گیری: انجام دوره ای ارزیابی درون گروهی ، برنامه ریزی و اقدام مناسب در سطح گروه و دانشکده پزشکی با توجه به نتایج این ارزیابی و افزایش امکانات گروه نه تنها منجر به ارتقاء کیفیت آموزشی می گردد بلکه می توان تایید پذیرش دستیار پوست را کسب نمود.

کلید واژه ها: ارزیابی درونی، ارزیابی آموزشی، گروه پوست، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

مصاحبه ها ضبط، دستنویس و سپس داده ها با استفاده از روش کلایزی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت .

نتایج: داده ها در سه طبقه اصلی و ۸ زیر طبقه شامل اضطراب برانگیز(رفتار نامناسب، آموزش با استرس، تعامل نامناسب استاد و دانشجو)، شایستگی استاد(مسئولیت پذیری برای آموزش، نقش استاد شایسته در آموزش بالینی) و سازمان دهی مورنینگ ریپورت(کیفیت متوسط مورنینگ ریپورت، عدم توجه به اینترن ها و عدم حضور متخصصین) قرار گرفت.

بحث و نتیجه گیری: به نظر می رسد برای بهتر شدن حضور شرکت کنندگان ، برنامه گزارش صبحگاهی توسط اعضای هیات علمی مجرب مدیریت شود و در برنامه ریزی برای جلسات، کارورزان مشارکت فعال داده شوند. در صورت حضور فراگیران از مقاطع مختلف در جلسه، آموز شها به گونه ای ارائه شود که برای کلیه مقاطع قابل استفاده باشد.

کلید واژه ها: گزارش صبحگاهی، رزیدنت، دانشجوی پزشکی، بحث مبتنی بر بیمار

ارزشیابی درونی: فرایندی برای بهبود کیفیت آموزشی در

گروه پوست دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (۱۳۹۴)

حسین کاوسی

بررسی نقاط پرت نمره ارزشیابی اساتید

دانشکده بهداشت شیراز با استفاده از

شاخص های مختلف تعیین نقاط پرت

(Outlier)

فریبا قهرمانی

مقدمه: ارزشیابی اساتید به عنوان یک استراتژی مهم برای ارتقاء کیفیت آموزشی مورد توجه دانشگاه ها است و باعث شناخت بهتر نقاط قوت و ضعف آموزش شده و به نوعی ارزشیابی از عملکرد اساتید محسوب می شود. تحلیل نمرات ارزشیابی اساتید در دانشگاه ها توسط دانشجویان یکی از زمینه های اصلی تحقیقات آموزشی بوده است. با توجه به اینکه داده های پرت در تمام مراحل

زمینه و هدف: ارزشیابی درونی از موثر ترین فرآیندهای ارزشیابی آموزشی می باشد. این ارزیابی به دلیل درگیر کردن تمام افراد و اجزاء یک گروه آموزشی دارای کارآیی و ضمانت اجرایی بالایی است . بهره گیری مناسب از نتایج آن منجر به ارتقاء کیفیت آموزشی می شود. هدف این مطالعه بررسی جنبه های مختلف آموزشی، پژوهشی و امکانات گروه پوست دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بود.

مواد و روش ها: عوامل مورد بررسی در این مطالعه توصیفی -

توصیفی شمای کلی از توزیع مشاهدات را بررسی نماید. تعیین نقاط پرت در ارزشیابی اساتید از اهمیت ویژه ای برخوردار است. زیرا با تعیین این نقاط و حذف مواردی که ممکن است اشتباه ثبت شده باشد به نتایج صحیح تر و قابل قبول تری دست خواهیم یافت.

کلید واژه ها: نقاط پرت، اساتید، دانشجویان، ارزشیابی

عنوان: ارزشیابی برنامه آموزشی دانشکده بهداشت قزوین

بر اساس الگوی CIPP

نویسندگان: عیسی محمدی زیدی

زمینه و هدف: در یک دهه گذشته، ارزشیابی با توجه به ماهیت و عملکرد ویژه آن تبدیل به محوری ترین و میسوط ترین بحث آموزشی شده است و نقش تعیین کننده در کارآیی و اثربخشی برنامه های آموزشی دارد. برنامه های ارزشیابی در نظام آموزش پزشکی به دلیل لزوم تربیت نیروی انسانی کارآزموده برای ارائه خدمات بهداشتی و درمانی با کیفیت مطلوب از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در روش CIPP، با طرح سوالات صحیح درباره نظام آموزشی، می توان موجبات بازنگری، اصلاح و ارتقاء فرایندها، فعالیت ها و اهداف برنامه های آموزشی شد و کارایی مرکز آموزشی را افزایش داد. بنابراین، هدف مطالعه حاضر تعیین و ارزشیابی برنامه آموزشی دانشکده بهداشت قزوین بر اساس الگوی CIPP بود.

مواد و روش کار: در یک پژوهش توصیفی مقطعی و با استفاده از روش نمونه گیری طبقه بندی شده تصادفی ۴۸ نفر از دانشجویان دانشکده بهداشت، ۱۰ نفر از فارغ التحصیلان و ۱۵ نفر از استادان پرسشنامه محقق ساخته روا و پایا را تکمیل کردند. پرسشنامه شامل اطلاعات دموگرافیک و مقیاس ارزشیابی دانشکده در چهار بعد زمینه (شرایط محیطی، فراگیری علم و میزان علاقه)، دروندا (توانایی اساتید، توانایی دانشجویان، محتوای آموزشی، اهداف آموزشی و تجهیزات آموزشی)، فرایند (فعالیت های دانشجویان، مطلوبیت برنامه درسی، عملکرد آموزش، فعالیت های استادان، فعالیت های مسئولان) و برونداد (تولیدات علمی، تحقق اهداف

مربوط به آنالیز و تفسیر اطلاعات چه از لحاظ ساختاری و چه از لحاظ مفهومی تأثیرگذار هستند لذا آشنایی با روش های شناسایی و تشخیص داده های پرت در اطلاعات جمع آوری شده می تواند برای پژوهشگران، صاحبان علم، تحلیل گران داده، محققین علوم پزشکی، علوم اجتماعی و غیره مفید باشد. هدف از انجام این تحقیق ارائه تکنیک های موجود در زمینه شناسایی داده های پرت و مقایسه این روش ها در نتایج ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید بود.

روش کار: این مطالعه به روش مقطعی تحلیلی انجام شد. جامعه آماری فرم های ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید بودند که توسط دانشجویان دانشکده بهداشت شیراز در نیمسال اول و دوم سال تحصیلی ۹۲-۹۱ تکمیل شده بودند. بنابر این نمونه گیری به صورت سرشماری انجام شد. در این تحقیق از روش Dixon، Graphical، Grubb، Gauss برای تعیین نقاط پرت استفاده شد. و برای تعیین توافق بین روش ها از ضریب کاپا استفاده شد.

نتایج: در این مطالعه ۱۱۱۴ فرم شماره ۳ ارزشیابی اساتید که مربوط به دانشجویان کارشناسی و ۲۰۳ فرم شماره ۹ ارزشیابی اساتید که مربوط به دانشجویان کارشناسی ارشد و PhD بود بررسی شدند. میانگین نمرات اساتید که توسط دانشجویان کارشناسی داده شده بود ۱۷/۲۴ با انحراف معیار $\pm ۳/۰۴$ و میانگین نمرات اساتید که توسط دانشجویان کارشناسی ارشد و PhD داده شده بود ۱۸/۹ با انحراف معیار $\pm ۱/۸۲$ تعیین گردید. در این مطالعه مشخص شد که مناسب ترین روش برای تعیین نقاط پرت نمره ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید در نمونه های کم، روش Dixon و Grubb است زیرا توافق مناسبی داشتند و در نمونه های زیاد NPP و QQ Plot روش های مناسبی هستند.

بحث و نتیجه گیری: بررسی نتایج مربوط به هر کدام از روش های مورد بررسی در تعیین داده های پرت در بین گروه های مختلف نشان داد که همه روش ها می توانند به نوعی در تعیین مشاهدات دور افتاده به ما کمک کنند. پژوهشگران و تحلیل گران قبل از انتخاب روش و بکار گیری آن ابتدا با کمک اطلاعات

on values requires clarification of the concept of value. This article is an interpretive review of the large body of diverse and complex literature on the concept of value in medical education

Methods: This project used critical interpretive synthesis (CIS) to carry out qualitative analysis and synthesis of the literature in critical interpretive style. Clarification of the concept of value in medical education was the main review ۸۰۰ question, which produced over related articles related to the research ۷۰ articles; objective were studied by purposive sampling. After identifying the main categories and sub-categories, well-reasoned synthesis of the contradictory findings in different studies was conducted. New concepts and relationships between concepts were created using CIS of documentation related to the concept of value and the philosophy and place of values in

Results: To perceive the .medical education concept of value and its use in the design and development of medical curriculum, a loop of concepts related to the concept of value was created. A more useful means of understanding value is offered by the synthetic constructs of principle-, outcome- and virtue-oriented values. This triad of value loops shelters institutional, programming and curricular levels of the

Conclusion: This new .education system theoretical conceptualization of value in the education system can be an appropriate guide for value-based educational programs and curricula in medical education in every context

Key words: medical education, critical interpretive synthesis, concept of value

شیوع ناراحتی های اسکلتی - عضلانی در بین دانشجویان و

مقاطع کاردانی، کارشناسی و ارشد) بودند. داده ها با آزمون های کای اسکور، تی مستقل، آنالیز واریانس یک طرفه توسط نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ آنالیز شدند.

یافته ها: میانگین نمرات بعد برون داد ($2/78 \pm 0/62$) و فرایند ($2/95 \pm 0/53$) نشانگر وضعیت نامطلوب و نمرات ابعاد زمینه ($3/37 \pm 0/64$) و درونداد ($3/42 \pm 0/55$) شاخص نسبتا مطلوب را نشان داد. کمترین میانگین ها به ترتیب مربوط به حوزه های شرایط محیطی، محتوای آموزشی، عملکرد آموزشی و تحقق اهداف در مقطع کارشناسی ارشد بود. بین دیدگاه گروه های دانشجویان، فارغ التحصیلان و اساتید در خصوص مقایسه وضع موجود و معیارهای ایده آل جامعه اختلاف معنی داری به طور کلی وجود داشت ($P < 0/01$).

بحث و نتیجه گیری: به طور کلی، نتایج حاکی از وضعیت نسبتا مطلوب دانشکده بهداشت دارد اما توجه به عوامل تاثیرگذار بر انگیزه و علایق دانشجویان بهداشت به رشته و آینده شغلی، تغییر در شرایط محیطی و دگرگونی و تنوع در تجهیزات و محیط آموزشی، بازنگری در محتوای آموزش ها و طرح درسها با توجه به نیازهای جامعه و بازار کار، و ایجاد زمینه لازم برای تقویت مهارتهای عملکردی و نگرش مناسب در دانشجویان تحصیلات تکمیلی می تواند شرایط را به سمت مطلوب دگرگون سازد.

کلید واژه ها: ارزشیابی، دانشکده بهداشت، الگوی CIPP، آموزش، فارغ التحصیلان.

سنتز تفسیری نقدی مفهوم ارزش در آموزش پزشکی

maryam akbari lakeh, shahram yazdani, leila afshar, soleiman ahmady, syed abbas forootan

Introduction Educational programs and curriculums developed using underlying concepts of value. The development of values-based curriculum and access to education based

دانشجویان

ارتباط آن با مبلمان کلاسی

محمدحامد حسینی

ارتقاء سلامت سالمندان ساکن سراهای
سالمندان از طریق آموزش به مراقبین آنها

نویسندگان: فاطمه ویزش فر، ایران جهانبین، فاطمه عباسی

مقدمه: چالش اصلی بهداشت در قرن حاضر افزایش طول عمر همراه با زندگی کردن با کیفیتی برتر میباشد با افزایش جمعیت سالمندان، تعداد آسایشگاه های سالمندان و سپردن آن ها به این مراکز افزایش یافته است بر همین اساس می توان پیش بینی نمود که نیاز به خدمات مراقبتی در سالمندان توسعه یافته و لازم است تا مسأله نگه داری و تأمین آسایش سالمندان بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. با توجه به اینکه اکثر مراقبین خانه های سالمندان در ایران دارای تحصیلات کم و با گذراندن حداقل دوره های لازم و گاهی بدون آن اقدام به بکار گیری آنها می شود و این امر منجر به کاهش و ضعف کیفیت مراقبتهای ارائه شده به سالمندان است، این تحقیق با هدف تعیین تاثیر آموزش بر آگاهی، نگرش و عملکرد مراقبین از سالمندان مقیم سراهای سالمندی صورت گرفت.

روش: این طرح از نوع مداخله ای و تمامی مراقبین واجد شرایط در دوازده آسایشگاه فعال موجود در شهر مشهد، در مجموع ۵۴ نفر (۶ مرد و ۴۸ زن) نمونه تحقیق را تشکیل میدادند قبل از مداخله آموزشی پرسشنامه دانش و نگرش توسط مراقبین تکمیل و عملکرد آنها با چک لیست مورد بررسی قرار گرفت. سپس کلاس های آموزشی برای مراقبین به منظور افزایش دانش، نگرش و عملکرد مراقبین در زمینه سالمندی و مراقبت از مشکلات شایع سالمندان انجام گرفت. بلافاصله و یک ماه بعد دانش، عملکرد و نگرش مراقبین با استفاده از پرسشنامه و چک لیست بررسی شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ و آزمون های آماری آنالیز واریانس، تی مستقل و ضریب همبستگی پیرسون، آزمون اندازه های تکراری در سطح معنی داری $P < 0.05$ مورد تجزیه و تحلیل

مقدمه: مبلمان کلاسی یکی از مواردی هستند که در محیط های آموزشی نقش تاثیر گذاری بر سلامت دانشجویان دارند. این مطالعه با هدف تعیین میزان شیوع ناراحتی های اسکلتی - عضلانی در بین دانشجویان و ارتباط آن با مبلمان کلاسی انجام شده است.

روش کار: در این مطالعه توصیفی - تحلیلی، ابتدا ۳ نوع متفاوت صندلی موجود در کلاس های درس دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با چک لیست ارگونومی مورد ارزیابی قرار گرفت. در ادامه ۳۱۶ نفر از دانشجویان رشته های مختلف پرسشنامه های اختلالات اسکلتی - عضلانی و رضایتمندی را تکمیل کردند. اطلاعات حاصل از پرسشنامه ها و چک لیست ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS (ویرایش ۱۵) و با بهره گیری از آزمونهای آماری من ویتنی یو، همبستگی اسپیرمن، کروسکال والیس و کای اسکوئر تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: در این مطالعه ۱۲۲ پسر و ۱۹۴ دختر شرکت کردند. ۵/۲۱٪ از دانشجویان حداقل دارای یک ناراحتی اسکلتی عضلانی بوده و ناراحتی کمر نیز شایع ترین ناراحتی ارزیابی شد. میزان رضایتمندی دانشجویان از صندلی های مختلف معنی دار بود ($P < 0.001/0$) و بین متغیرهای سن، وزن و قد افراد با میزان رضایت آنها از صندلی رابطه معنی داری بدست آمد (به ترتیب برابر $P = 0.25/0$ و $P = 0.24/0$ و $P = 0.02/0$).

نتیجه گیری: این مطالعه بیانگر شیوع ناراحتی های اسکلتی - عضلانی در بین دانشجویان و کوتاه بودن زمان راحتی هنگام استفاده از صندلی ها می باشد و انتظار می رود در آینده تاثیرات نامطلوبی بر سلامت آنها داشته باشد، لذا لازم است صنعتگران در هنگام طراحی و ساخت مبلمان کلاسی توجه بیشتری به ابعاد آنتروپومتریکی دانشجویان ایرانی و اصول ارگونومی داشته باشند.

کلید واژه ها: ناراحتی اسکلتی - عضلانی، مبلمان کلاسی،

دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم نسبت به پژوهش انجام شده است.

روش بررسی: این مطالعه به صورت توصیفی-تحلیلی مقطعی در نیمسال اول ۹۵-۹۴ انجام شده است. جامعه آماری این مطالعه کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل رشته پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی قم بود، که ۱۵۰ دانشجو به روش نمونه گیری در دسترسی از تمام مقاطع مختلف رشته پزشکی انتخاب شده اند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه مشخصات دموگرافیک (۵ سوال) و پرسشنامه روا و پایایی سنجش نگرش نسبت به پژوهش (۲۷ سوال مبتنی بر مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت) استفاده شد. داده ها در نهایت توسط نرم افزار SPSS توسط شاخص آمار مرکزی و نیز توضیحات فراوانی و همچنین آزمون های T مستقل ANOVA، ضریب همبستگی در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ تجزیه تحلیل شد.

نتایج: در این مطالعه ۵۴/۷٪ سابقه همکاری و مشارکت در هیچ فعالیت پژوهشی را نداشتند. میانگین و انحراف معیار نمره نگرش نسبت به پژوهش ۷/۶۶ ± ۸۶/۶۰ نمره بود. همچنین مشخص شد که تنها ۰/۷٪ دانشجویان دارای نگرش خوب و ۹۸/۷٪ دارای نگرش متوسط بودند. آزمون T مستقل نشان داد که بین نمره نگرش برحسب جنس، سابقه انجام فعالیت پژوهشی اختلاف معناداری وجود نداشت (P < ۰/۰۵) اما آزمون ضریب همبستگی معکوس معنی داری را بین سن و نمره و نگرش نسبت به پژوهش نشان داد (P = ۰/۰۲۶ و r = -۰/۱۸۲).

نتیجه گیری: نتایج مطالعه نشان داد که وضعیت نگرش در دانشجویان علوم پزشکی قم نسبت به پژوهش در شرایط مطلوبی قرار ندارد، لذا اجرای برنامه های انگیزاننده و اطلاع رسانی های گسترده در این خصوص توصیه می گردد.

کلید واژه ها: نگرش، پژوهش، دانشجو، رشته پزشکی

بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

قرار گرفتند

نتایج: بین نمرات دانش قبل، بلافاصله و بعد از آموزش تفاوت آماری معنی داری وجود داشت (P = ۰/۰۰۱). میزان دانش بلافاصله بعد از آموزش و یک ماه بعد نسبت به قبل از آموزش افزایش داشت. بین نمرات نگرش در سه زمان (قبل از آموزش، بلافاصله بعد از آموزش و یکماه بعد از آموزش) تفاوت آماری معنی داری وجود نداشت بین نمرات عملکرد در سه زمان تفاوت آماری معنی داری وجود داشت (P < ۰/۰۰۱)

نتیجه گیری: مراقبین سرای سالمندان دارای دانش و نگرش و عملکرد ضعیف قبل از آموزش بودند. آموزش به مراقبین سراهای سالمندان در زمینه آگاهی، نگرش و عملکرد در این پژوهش، منجر به افزایش میزان آگاهی و عملکرد از مشکلات شایع سالمندی و نحوه مراقبت آن ها شده است. با توجه به نتایج به دست آمده در این پژوهش، تدوین برنامه مدون آموزشی در زمینه مشکلات سالمندی و نحوه مراقبت از آنها در قالب برگزاری کلاسهای آموزشی و الزام به گذراندن این آموزش ها توسط مراقبین از سالمندان بخصوص در سراهای سالمندی ضروری می رسد.

کلید واژه ها: دانش، نگرش، عملکرد، مراقب، سالمندی، سرای سالمندان، آموزش

ارزیابی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

قم نسبت به فرآیند پژوهش در سال ۱۳۹۴؛ یک مطالعه

مقطعی

سیامک محبی

مقدمه و هدف: تحقیقات در زمینه علوم پزشکی یکی از مهمترین بخش های تحقیقاتی جوامع می باشد و بودجه های تحقیقاتی زیادی در این زمینه هزینه می گردد. از سویی تربیت پژوهشگران در دانشگاه های علوم پزشکی یکی از رسالت های دانشگاه ها بوده و لذا این مطالعه با هدف تعیین میزان نگرش

بخشهای اجرایی مختلف برنامه کمترین رضایت مربوط به پاسخگویی و اطلاع رسانی برنامه می باشد. پس نیاز است مسئولین محترم آموزشی دانشکده پزشکی با بررسی مجدد برنامه های انجام شده در این زمینه مشکلات اصلی اجرایی برنامه را مشخص و در جهت رفع آنها اقدام نمایند.

کلید واژه ها: ادغام افقی ، علوم پایه ، آموزش پزشکی

آموزش مربیان کاروزی در عرصه از دیدگاه دانشجویان کارشناسی علوم آزمایشگاهی دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه زاله دزفولی منش

مقدمه: کاروزی در عرصه یکی از روشهای مؤثر آموزش مهارتهای حرفه ای است. یکی از چالش های موجود کاروزی در عرصه نیاز به حضور مربیان کاروزی با تجربه ، توانمند و دارای انگیزه است تا بتوان با ارتقای بیشتر کیفیت آموزش ، بر علم و توانایی دانش آموختگان افزود. از آنجا که بهبود و ارتقای کیفیت کاروزی در عرصه مستلزم بررسی مستمر وضعیت موجود و شناخت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف است لذا این مطالعه با هدف ارزیابی مربیان کاروزی از دیدگاه دانشجویان علوم آزمایشگاهی دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه انجام گرفت.

مواد و روش ها: در این مطالعه توصیفی مقطعی که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ در دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه انجام شد جامعه پژوهشی شامل ۱۰۰ دانشجوی علوم آزمایشگاهی بود که حداقل ۸ واحد کاروزی را گذرانده بودند. بر اساس اهداف آموزشی و معیارهای انتخاب مربیان ، پرسشنامه ای محقق ساخته که روایی آن از طریق روایی محتوا و پایایی آن با روش آزمون مجدد تایید شد مورد استفاده قرار گرفت. داده ها جمع آوری و با استفاده از آمار توصیفی و نرم افزار آماری SPSS ۱۶ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: در مطالعه حاضر ۷۴٪ دانشجویان مؤنث و بقیه مذکر

کرمان در خصوص ادغام افقی در علوم پایه در سال ۱۳۹۳

فریده حاج محمدی ، حبیبه احمدی پور

مقدمه: زمینه و هدف: ادغام در آموزش پزشکی به عنوان یکی از موضوعات جدید در برنامه ریزی آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی مطرح گردیده است و در برخی از دانشگاه ها در حال اجرا میباشد. در این مطالعه میزان رضایت و نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمان در خصوص ادغام افقی دروس علوم پایه مورد بررسی قرار گرفت. روش اجرا: این مطالعه به صورت مقطعی و تحلیلی در کلیه دانشجویان پزشکی ورودی ۹۰ و ۹۱ کرمان انجام شد. برنامه آموزشی دوره علوم پایه این دانشجویان بر اساس ادغام افقی طراحی گردیده و شامل ۴ درس آناتومی، فیزیولوژی، بافت شناسی و جنین شناسی بود. بخش اول پرسش نامه حاوی اطلاعات دموگرافیک، معدل ترم گذشته، ورودی دانشجو و بخش دوم آن شامل ۲۶ سوال در حیطه های اهداف دوره، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی بود. بخش سوم نیز نظر دانشجویان در خصوص ترتیب ارائه دروس در هر یک از بخش های ادغام یافته را مورد سنجش قرار می داد. حداقل و حداکثر نمره در بخش نگرش بین ۰ تا ۱۰۴ و در بخش رضایت بین ۰ تا ۹ در نظر گرفته شد. داده ها با نرم افزار اماری SPSS ۱۹ تجزیه و تحلیل شدند. میانگین، انحراف معیار و فراوانی برای توصیف داده ها و برای تحلیل داده ها نیاز از آزمون آماری تی مستقل و همبستگی استفاده شد. یافته ها: میانگین نمره نگرش دانشجویان $58/44 \pm 10/61$ و میانگین نمره رضایت ایشان $5/48 \pm 2/11$ بود. نگرش و رضایت دانشجویان با جنس و سال ورودی ارتباطی نداشتند و تنها رضایت دانشجویان با معدل ایشان ارتباط مستقیم معناداری داشت. مناسب ترین ترتیب آرایه دروس از نظر دانشجویان به صورت آناتومی، فیزیولوژی، بافت شناسی و جنین شناسی بود. نتیجه گیری: نتایج مطالعه ما نشان داد که اکثر دانشجویان نگرش و رضایت متوسطی در خصوص برنامه ادغام افقی در علوم پایه داشتند. شاید دلیل آن ناشی از مشکلات اجرایی برنامه مانند هماهنگی، اجرای برنامه و غیره می باشد که نتایج نیز حاکی از این موضوع می باشد و در زمینه

کارشناسی ارشد مشاوره در مامایی، و جهت به روز رساندن اطلاعات دانشجویان کارشناسی ارشد مشاوره در مامایی دانشگاه علوم پزشکی مازندران با اصول مامایی مبتنی بر شواهد با تمرکز بر برنامه ریزی خانواده مبتنی بر شواهد (Evidence Based Family Planning)، فرایند حاضر اجرا و ارزشیابی شده است.

مواد و روش ها: ابتدا تیم مدرسین در طی چهار جلسه به آموزش ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد پرداختند. سپس ۲۰ مطالعه مرور نظام مند جهت ارائه در ژورنال کلاب های هفتگی گروه بهداشت باروری و مشاوره در مامایی انتخاب، اجرا و ارزیابی شدند. در نهایت ارزیابی آموزش ژورنال کلاب با استفاده از هرم یا مثلث یا مدل ارزیابی یادگیری Kirkpatrick در سطح واکنش فراگیرنده (reaction of student) با روش کیفی (مصاحبه نیمه ساختار یافته با مشارکت کنندگان) انجام شد. سپس در سطح یادگیری (learning) نیز ارزیابی انجام شد. در این سطح ابتدا با استفاده از نسخه فارسی پرسشنامه خودارزیابی آموزش مبتنی بر شواهد (Self-Evaluation Questionnaire for Evidence-Based Practice Education) پره تست و پست تست انجام شد و در نهایت آزمون کتبی از مراحل انجام یک ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد و ارزیابی نقادانه یک مطالعه انتخاب شده بر اساس مورد سوال بالینی مطرح شده، مورد سنجش قرار گرفت. لازم به ذکر است هر جلسه ژورنال کلاب نیز مورد ارزیابی شرکت کنندگان قرار گرفت. داده های کیفی با روش آنالیز محتوایی متن و داده های کمی با استفاده از نسخه ۱۶ نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

نتایج: بیش از ۹۰٪ از شرکت کنندگان ژورنال کلاب ارائه شده در هر جلسه را مناسب ارزیابی کردند. نتایج آنالیز داده های استخراج شده از پرسشنامه خودارزیابی آموزش عملکرد مبتنی بر شواهد نشان داد که تفاوت میانگین نمره در هر ۵ حیطه (سوال بالینی، یافتن و جستجو، ارزیابی نقادانه، بکار بستن شواهد و نگرش) قبل و بعد از مداخله آموزشی معنی دار بوده است ($P \leq 0.05$). یافته های حاصل از مصاحبه های نیمه ساختارمند نشان داد که اکثر فراگیران آموزشی که ارائه شده بود را به عنوان تجربه خوشایند دوره

بودند. میانگین سنی دانشجویان 21 ± 3 سال بود. $68/4\%$ از دانشجویان سواد تئوری مربیان خانم را خوب و $16/5\%$ ضعیف دانستند. در تسلط در انجام مهارت های عملی 80% خوب و $11/4\%$ آنان را ضعیف توصیف کرده بودند. در نظارت بر یادگیری مهارت های عملی دانشجویان 75% خوب و 19% ضعیف بودند از دیدگاه $75/8\%$ از دانشجویان، مربیان آنها در پیگیری مشکلاتشان در بخش ها ضعیف عمل کرده بودند. 25% دانشجویان مهمترین عامل مؤثر نبودن مربیان را بی انگیزگی آنان در آموزش کارورزی دانشجویان دانستند. 95% از دانشجویان عملکرد مربیان خانم را خوب دانسته و از عملکرد مربیان آقا ناراضی بودند.

بحث و نتیجه گیری: در مقایسه با استانداردهای آموزشی، مربیان کارورزی در عرصه دارای اثربخشی مطلوب و رضایت بخشی نمی باشند. لذا بازنگری جدی و اعمال اصلاحات لازم در برنامه ریزی و اجرای کارورزی در راستای تحقق اهداف آموزشی دانشجویان این رشته ضرورت دارد. جهت رسیدن به اهداف آموزشی و ارتقای آن لازم است اطلاعات مربیان به روز بوده و دوره های آموزش مداوم برای آنان منظور گردد.

کلید واژه ها: کارورزی در عرصه، مربیان، ارزیابی، دانشجو

اجرا و ارزیابی آموزش ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد با تمرکز بر متدولوژی استاندارد کوکین سیستماتیک ریویو به دانشجویان کارشناسی ارشد مشاوره در مامایی
زینب حمزه گردشی

متن مقاله: مقدمه: در آموزش پزشکی، ژورنال کلاب یکی از روشهای کلیدی برای آموزش مبتنی بر عملکرد است. همچنین ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد بر پایه یافتن بهترین شواهد مؤثر در عملکرد بالینی و مطالعه نقادانه مقالات طراحی می شود. از آنجایی که با توجه به تجربه و جستجوی صاحبان فرایند تا کنون از این روش جهت آموزش دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته مشاوره در مامایی استفاده نشده است؛ لذا مطابق با کوریکولوم رشته

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مقالات را بشناسند. می توانند مولفان، موسسات، کشورها و مجلاتی را که بیشترین آثار را در این حوزه دارند، انواع کارهای مورد استناد از نظر نسبت تولید مقالات در طی زمان، و الگوهای ارتباطی و همکاری بین مولفان را بشناسند. هم چنین این مطالعه کتاب سنجی برای بررسی سابقه و ساختار این حوزه، جریان اطلاعات در این حوزه، تاثیر مجلات، و تاثیر بلند مدت استناد استفاده میگردد.

کلید واژه ها: اعتبارسنجی، تحلیل کتاب سنجی، آموزش مبتنی بر صلاحیت

در مسیر تعریف چارچوب شایستگی ها برای آموزش مبتنی بر شایستگی در پرستاری: مرور نقادانه شواهد دکتر سلیمان احمدی، دکتر شهرام یزدانی، یوسف محمدپور

زمینه و هدف: در سال های اخیر مسائل پیرامونی آموزش مبتنی بر شایستگی (CBE) سبب افزایش توجه و بحث در میان حرفه های بهداشتی شده است و در کنفرانس های بین المللی و پروژه های بزرگ بسیاری مطرح شده و توسط تعداد فزاینده ای از انتشارات در مجلات آموزش پزشکی مورد نقد قرار گرفته است ولی تا به حال چارچوبی مبتنی بر شایستگی در گروه پرستاری ارائه نشده است، ارائه چارچوبی جامع، مبتنی بر شایستگی، بسط و استاندارد سازی مفهوم شایستگی در گروه پرستاری یک ضرورت محسوب می شود. در این راستا پژوهشگر بر آن است از طریق مرور نقادانه مقالات بین المللی آموزش مبتنی بر شایستگی و با عنایت به شفاف سازی مفهوم شایستگی، شناخت ابعاد، خصوصیات و عوامل موثر بر آن در تعیین معیارها و استاندارد سازی چارچوب شایستگی های پرستاری و آموزش آن مفید باشد.

روش کار: برای این مطالعه مروری انتقادی، کلیه مقالات منتشر شده از سال های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵ که مرتبط با تعریف چارچوب شایستگی ها برای آموزش مبتنی بر شایستگی در پرستاری بود، به دوزبان انگلیسی و فارسی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. ابتدا سؤال مطالعه تعریف و استراتژی جستجو مشخص گردید. برای

تحصیلات تکمیلی خود بیان کردند و همه آنها اذعان داشتند که یادگیری ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد می تواند در بهبود عملکرد بالینی آنها نقش داشته باشد.

بحث و نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر حاکی از این است که آموزش ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد می تواند در بهبود دانش، نگرش و عملکرد فراگیران نقش بسزایی داشته باشد. از آنجایی که مطالعات نشان داد آموزش و به کارگیری این روش در بالین در تغییر نگرش و رفتار دانشجویان بسیار تاثیر گذار است، توصیه می شود فرایندهای آتی علاوه بر اجرا در کلاس درس، در محیط آموزش بالینی مامایی نیز مورد استفاده قرار گیرند. همچنین پیشنهاد می شود، با طراحی سیستم حمایتی طولانی مدت (نظیر حضور در محیط کار فارغ التحصیلان، رفع سوالات مطرح شده توسط فراگیران با استفاده از ایمیل و تماس تلفنی) بررسی تغییر و تداوم رفتار دانشجویان و فارغ التحصیلان انجام شود.

کلید واژه ها: آموزش، ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد، کوکربین سیستماتیک ریویو، دانشجویان تحصیلات تکمیلی

اعتبارسنجی تولیدات علمی در آموزش مبتنی بر صلاحیت در پرستاری به روش تحلیل کتاب سنجی: تحلیل تولید مقالات تحقیقی در حوزه ی صلاحیت پرستاری و آموزش مبتنی بر صلاحیت

دکتر شهرام یزدانی، سلیمان احمدی، یوسف محمدپور

متن مقاله: ارزیابی های کتاب سنجی براساس این فرض هستند که بیشتر اکتشافات علمی و نتایج تحقیقاتی در نهایت در مجلات علمی بین المللی چاپ می شوند، که محققان دیگر می توانند آنها را خوانند و به آنها استناد کنند. هدف از این کتاب سنجی ترسیم تولید مقالات در حوزه ی آموزش مبتنی بر صلاحیت پرستاری و تعیین ساختار حوزه ی تحقیق است. از متدهای کمی برای تحلیل کتاب ها، مجلات و کارهای منتشر شده ی دیگر استفاده شده است. از روی این تحلیل محققان می توانند الگوهای مختلف در

مسئولین پزشکی کشور است. ادغام نظام ارایه خدمات درمانی، آموزشی و تحولات بی سابقه آموزشی پیچیدگی های این حوزه را بیشتر نمایان می نماید. در این میان دانشگاه آزاد اسلامی به عنوان متولی بخش غیر دولتی آموزش پزشکی دارای چالشها و مشکلات خاص خود است که شناسایی آنها و چاره اندیشی برای آنها، دارای اهمیت است و موجب بهبود دستیابی به اهداف آموزشی و ارتقا کیفیت خدمات درمانی و بهداشتی در این سیستم دانشگاهی خواهد شد.

روش کار: این مطالعه به روش تحلیل محتوای کیفی مرسوم و نمونه گیری مبتنی بر هدف و با انجام ۱۰ مصاحبه نیمه ساختارمند با اساتید دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی در سال ۱۳۹۳ انجام شد. پس از پیاده سازی مصاحبه ها، متن مصاحبه ها چندین بار مرور و به صورت سیستم کدگذاری باز برای تولید طبقه های اولیه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: تجزیه و تحلیل داده های حاصل از مصاحبه با مشارکت کنندگان منجر به استخراج ۷ درون مایه شامل ۱-مطرود شدن دانشگاه آزاد از سوی سیستم دولتی علی رغم مقبولیت عمومی به دلیل عدم درک ارزش وجودی دانشگاه آزاد از سوی تولید آموزش پزشکی ۲- سرخوردگی و بی انگیزگی دانشجویان مستعده دلیل وجود قابلیت ها، استعداد و علاقمندی که در تقابل با برخوردهای متناقض اجتماعی است ۳- مشکلات اساتید بالینی پزشکی بواسطه عواملی چون عدم رضایت شغلی و ناراضی از روند ارتقا اساتید، چالشهای حوزه پژوهش چون کمبود امکانات و تجهیزات فعالیت تحقیقاتی، کاهش فعالیت های پژوهشی به دلیل افزایش فعالیت های آموزشی، عدم حضور رزیدنت ها، کمبود بیمار، عدم ارایه طرح های توجیهی مناسب برای استفاده از منابع پژوهشی، عدم استفاده از امکانات موجود به دلیل عدم اطلاع رسانی، عدم استفاده از امکانات موجود به دلیل غیر همزمانی آموزش و کاربرد تجهیزات ۴- چالشهای حوزه آموزش بالینی شامل عدم دسترسی به تجهیزات تخصصی و فوق تخصصی به دلیل سطح بندی مراکز درمانی، تشدید کمبود بیمار در سیستم درمان دانشگاه آزاد به دلیل طرح نوین وزارت بهداشت، عدم تناسب بین فضاهای آموزشی

جستجوی مطالعات از بانک داده های بین المللی و منابع داخلی از جمله CINAHL, Web of Sciences, Science direct, PubMed, SCOPUS, Wiley, ERIC, Google Scholar, SID, Irandoc, Cochrane, EMBASE, Springer, British Education Index BEI Iranmedex و با استفاده از کلید واژه های Competency, competency education Nursing, critical framework, competency-based review و ترکیب آنها استفاده گردید. مقالاتی که شرایط ورود به مطالعه را داشتند از نظر کیفیت با استفاده از چک لیست های مربوطه ارزیابی شدند.

یافته ها: تعداد ۲۷۰۰ مورد مقاله یافت شد و از بین آنها ۲۱۷ مقاله وارد مطالعه مروری شدند. سپس با توجه به میزان مرتبط بودن به دو دسته مرتبط و غیر مرتبط تقسیم شدند و نهایتاً ۸۴ مقاله از آنها گزینش نهایی شد و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

بحث و نتیجه گیری: هدف اصلی از به کار بردن شایستگی ها در آموزش مبتنی بر شایستگی در پرستاری افزایش احتمال انتقال تجارب یادگیری در پیامدهای سازمانی مبتنی بر عملکرد می باشد. برای تحقق این مهم، موسسات آموزشی دامنه گسترده ای از مطالعات را برای شناسایی شایستگی به کار می بندند که دانشجویان را برای آماده شدن جهت دنیای کار آینده یاری نماید.

کلید واژه ها: کلید واژه ها: شایستگی، چارچوب شایستگی، آموزش مبتنی بر شایستگی، پرستاری، مرور نقادانه

چالش های آموزش پزشکی در دانشگاه آزاد اسلامی از دیدگاه اساتید بالینی پزشکی: تحلیل محتوای کیفی
آرزو فرج پور، سلیمان احمدی، محمد علی حسینی، ناصر سنجر موسوی، مهران همام

مقدمه: آموزش پزشکی یکی از مهمترین چالشهای فرا روی

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

استرس زیادی در بخش ایجاد می کند و منجر به آسیب های جبران ناپذیری در روند تکامل نوزادان زودرس می شود. این مطالعه با هدف بررسی تاثیر آموزش همتایان بر عملکرد تیم مراقبتی- درمانی در مدیریت سر و صدا در بخش مراقبت های ویژه نوزادان انجام شد.

روش: مطالعه حاضر نیمه تجربی، و از نوع آزمون قبل و بعد است. مشارکت کنندگان، ۵۸ نفر از تیم مراقبتی- درمانی مشتمل بر پرستاران و پزشکان شاغل در بخش مراقبت ویژه نوزادان بیمارستان بهشتی بیمارستان علوم پزشکی اصفهان بود. میانگین میزان صدای بخش قبل و بعد از مداخله اندازه گیری و ثبت شد. مداخله به صورت آموزش همتایان اجرا شد. عملکرد مشارکت کنندگان نیز در مدیریت صدا قبل و بعد از مداخله توسط پرسشنامه ارزیابی شد. داده ها مورد تجزیه و تحلیل آزمون آماری تی زوجی قرار گرفت.

نتایج: یافته های مطالعه نشان داد که میانگین میزان صدای موجود در قسمت های مختلف بخش بعد از مداخله کاهش داشت به طوری که میانگین میزان صدای بخش در مرکز بخش از ۸۶/۷ به ۷۴/۹ دسی بل و بر بالین نوزاد از ۶۸/۲ به ۴۸/۵ دسی بل کاهش یافته بود ($P < 0.001$). در این مطالعه با استفاده از شیوه آموزش همتایان، تیم مراقبتی درمانی در دادن آموزش به همتایانشان مشارکت داده شدند.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به نتایج، این شیوه آموزش به یادماندنی بوده زیرا آموزش ها را از همتایان خود دریافت نموده و بیشتر مورد پذیرش قرار گرفته و تغییرات عملکرد مشهودی در بخش ایجاد شد و کاهش چشمگیری در سطح صدای بخش مشاهده شده است. پس از مداخله میزان صدا بر بالین نوزاد فقط ۸/۵ دسی بل با میزان صدای استاندارد فاصله دارد. بنابراین آموزش همتایان می تواند یک رویکرد موثر، جذاب و به یادماندنی در مدیریت صدا باشد.

کلید واژه ها: سروصدا- آموزش همتایان - نوزاد

، تعداد دانشجویان و تعداد بیماران، کاهش پویایی آموزش بالینی به دلیل عدم وجود دستیار در چرخه آموزش، عدم وجود بیمار به اندازه کافی، کمبود تجهیزات و ابزار تشخیصی عامل آموزش بالینی ناقص و اما ویژگی مثبت تعامل مستقیم دانشجویان با اساتید، افزایش فرصت انجام امور بیماران و اقدامات درمانی به وسیله انترن ها، موفقیت های چشمگیر فارغ التحصیلان دانشگاه آزاد، رضایتمندی کلی اساتید از دانشجویان است، ۵- از مشکلات مربوط به حوزه تعاملات با وزارت بهداشت این است که دانشگاه آزاد به عنوان یک منبع و فرصت نادیده گرفته شده در حالی که انتظار می رود همه جانبه نگری در برنامه ریزی و اتخاذ سیاست را در پیش بگیرد و حوزه پزشکی دانشگاه آزاد را به عنوان بخش آموزش پزشکی غیر دولتی مورد حمایت قرار دهد، و در نهایت راهکارهای بهبود کیفیت شامل راهکارهای بهبود کیفیت در حوزه مدیریت سازمانی و آموزش پزشکی در تعامل با وزارت بهداشت بدست آمد.

نتیجه گیری: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مقام تولید نظام درمان و آموزش پزشکی، آموزش بالینی دانشگاه آزاد اسلامی را در برنامه ریزی ها و سیاست گذاری ها لحاظ نموده و ارتقا کیفی خدمات درمانی و آموزشی از راه تخصیص یارانه، فعال نمودن مراکز EDC و تا حد امکان برقراری نظام هماهنگ پرداخت ها و ارتقا حرفه ای اعضا هیات علمی را مد نظر قرار دهد. مسوولین داخلی نیز راهکارهای درون سازمانی را مورد توجه قرار دهند.

کلید واژه ها: چالش ها، آموزش پزشکی، آموزش بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی

آموزش همتایان: آموزشی به یادماندنی در مدیریت سر و

صدا در بخش مراقبت های ویژه نوزادان

اعظم بیابانکی، محبوبه نم نباتی، زهرا عبدیزدان، زهره بدیعی

مقدمه: حفظ محیط آرام برای نوزادان زودرس بستری در بخش مراقبت های ویژه، یکی از جنبه های مهم مراقبت تکاملی است. صداهای ناشی از تجهیزات و مراقبت غیراصولی مراقبت کنندگان،

نیازهای جامعه در نظر گرفته شود.

کلید واژه ها: مواجهه بالینی، اطفال، برنامه درسی اصلی، استاندارد، پزشکی

مقایسه تفکر انتقادی و شادکامی در بین دانشجویان

دانشگاه ها

محمدرضا رئیسون

زمینه و هدف: تفکر انتقادی یک فرآیند شناختی اساسی است که توانایی دانشجویان را در مهارت حل مساله افزایش میدهد و یکی از برونادهای اصلی آموزش عالی و معیارهای اعتباربخشی دانشگاه ها است. شادکامی به عنوان یکی از احساسات ریشه ای انسان، نقشی تعیین کننده در سلامت فرد و جامعه دارد و می تواند به عنوان کاتالیزور و تسهیل کننده، در توسعه ی تفکر انتقادی نیز نقش داشته باشد. مطالعه حاضر با هدف مقایسه مهارتهای تفکر انتقادی، شادکامی در دانشجویان دانشگاههای مختلف انجام گرفته است.

روش ها: این مطالعه، یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است که بر روی ۲۴۴ دانشجو از دانشگاه های مختلف که به صورت تصادفی طبقه بندی شده وارد مطالعه شدند، انجام گرفت. در این مطالعه از پرسشنامه های تفکر انتقادی ریتکس ۲۰۰۳، پرسشنامه شادکامی آکسفورد استفاده شد دادهها با استفاده از نرمافزار SPSS ویرایش ۱۴ و آزمون های آماری همبستگی پیرسن، t مستقل و ANOVA در سطح معنیداری ۰/۰۵ تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج: از بین ۲۴۴ دانشجوی مورد مطالعه، ۱۶۳ نفر (۶۶/۸٪) پسر و ۸۱ نفر (۳۳/۲٪) دختر بودند. نتایج نشان داد که بین میانگین نمره تفکر انتقادی، شادکامی در دانشجویان بر حسب دانشگاه تفاوت معنیداری وجود دارد. ($p < 0.05$). همچنین بین تفکر انتقادی با شادکامی دانشجویان رابطه معنی داری وجود داشت ($r = 0.246$).

طراحی چک لیست استاندارد حداقل های آموزشی (CORE) و تعداد مواجهات بالینی دوره کارآموزی اطفال رشته پزشکی

امید یقینی، آیدین پرنیا، علیرضا منجمی، سعیده دریا زاده، حبیب اله رضایی، عطیه فقیهی

مقدمه: برای دستیابی به نتیجه نهایی و مطلوب در برنامه درسی رعایت اصول و استانداردها ضروری است. این مطالعه با هدف طراحی چک لیست استاندارد حداقل های آموزشی (CORE) و تعداد مواجهات بالینی دوره کارآموزی اطفال رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ انجام شد.

روش ها: این مطالعه مقطعی و در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول حداقل های آموزشی دوره کارآموزی اطفال رشته پزشکی با نظر خواهی از ۱۵ نفر از اساتید دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در جلسات گروه متمرکز به صورت چک لیست طراحی شد. در مرحله دوم این چک لیست در اختیار ۲۷ نفر از اعضای هیات علمی گروه اطفال قرار گرفت و میزان مواجهات بالینی استاندارد در این حداقل های آموزشی از آنها پرسیده شد. آزمونهای آماری ناپارامتریک و Mann - Whitney U test برای تحلیل داده ها استفاده شد.

نتایج: گردش های آموزشی بالینی در ۱۰ گروه شامل: نوزادان، عفونی، گوارش، کلیه، تنفس، خون، اورژانس، عمومی، غدد و درمانگاه و ۶۳ حداقل آموزشی و میزان مواجهات بالینی استاندارد برای این حداقل های آموزشی به صورت چک لیست طراحی شد. ضریب توافق چک لیست بوسیله ضریب کاپا و برابر با ۰/۱۸۹ محاسبه شد.

نتیجه گیری: با توجه به حجم زیاد دانش در رشته پزشکی و ضرورت یادگیری مهارت یا دانش به عنوان ملاک انتخاب محتوا در برنامه درسی، لازم است این اصول در طراحی برنامه های درسی اصلی برای بهبود عملکرد افراد نسبت به وظایف شغلی آینده و

فعالیت نگار در فرایندهای آموزشی و ارزشیابی دانشجویان را نشان می دهد. فرمت های مورد استفاده برای تنظیم فعالیت نگار کم و بیش متفاوت است. در فعالیت نگار حاضر، در جداول مربوطه، اهداف اختصاصی آموزشی و فعالیت های یادگیری متناظر آنها به تفکیک دروس مرتبط با فعالیت نگار از قبیل فعالیت های یادگیری مشترک در طول دوره و جداول ثبت و ارزیابی فعالیت های یادگیری به تفکیک اهداف اختصاصی به طور کامل ثبت گردیده است. هدف این «لاگ بوک» آن است که دانشجو نه تنها با اهداف کلی و اختصاصی مربوط به این درس آشنا خواهد شد، همچنین چشم انداز کلی از رسالتها، اهداف و ارزشیابی های آموزشی در طول این مقطع از تحصیل را برای دانشجو ترسیم می نماید که تعیین کننده پتانسیل لازم دانشجو جهت ورود به مشاغل و حرفه های تخصصی در آینده خواهد بود. اثرات مهم لاگ بوک تعیین فیلدهای مناسب سرفصل درس مراقبت از سالمندان در جامعه، خانه و مراکز نگهداری، توسعه توانمندی دانشجویان برای انجام تحقیقات در زمینه سلامت سالمندی، تعیین ابزار ارزشیابی تکوینی مناسب، آشنایی دانشجویان با اهداف آموزشی، انتظارات و شاخص های ارزشیابی؛ ایجاد مهارت ارتباط و کار عملی با سالمندان، تعیین ابزار کمکی در آموزش و راهنمای فراگیر و اطمینان از یادگیری حداقل ها و کاهش برخورد سلیقه ای می باشد. نتیجه گیری: توسعه توانمندی دانشجویان برای کسب دانش تحقیق، بررسی منتقدانه از تحقیقات منتشر شده، ایجاد توانمندیهای لازم برای انجام تحقیقات زمینه سلامت و سالمندی و ایجاد مهارت ارتباط و کار عملی با سالمندان از رسالت این لاگ بوک خواهد بود. این ابزار برای دانشجویان، استادان همچنین مدیران آموزشی برای برنامه ریزی اقدامات جبرانی و تصحیحی برای رفع کاستی های دوره ی آموزشی مفید خواهد بود.

کلید واژه ها: لاگ بوک، درس مراقبت از سالمندان در جامعه، خانه و مراکز نگهداری، کارشناسی ارشد سلامت سالمندی

نتیجه گیری: تفکر انتقادی و روش های ارتقای آن باید مورد توجه برنامه ریزان آموزشی قرار گیرد و استفاده از روش های نوین آموزشی در برنامه درسی نهادینه شود. در صورت برنامه ریزی پیرامون ابعاد تفکر انتقادی دانشجویان، می توان میزان شادکامی در این گروه عظیم و مهم جامعه را افزایش داد.

کلید واژه ها: تفکر انتقادی، شادکامی، دانشجویان

طراحی و تدوین لاگ بوک درس مراقبت از سالمندان در جامعه، خانه و مراکز نگهداری دوره ی کارشناسی ارشد سلامت سالمندی

لیلا قهرمانی، محمد حسین کاوه، مهین نظری

مقدمه: پایش عملکرد دانشجویان در فرایند آموزش یکی از ارکان اصلی جهت ارتقا کیفیت می باشد. شناسایی و اتخاذ رویکردی ساختارمند در برنامه ریزی آموزش بالینی با استفاده از ساز و کارها و ابزارهای مناسب می تواند به ارتقای اثربخشی فرایندهای یاددهی-یادگیری در محیط های بالین کمک کند و مشکلات و چالش ها را در این موقعیت ها کاهش دهد. وسعت و شدت این مشکلات و چالشها ممکن است در رشته های تازه تأسیس در دانشگاه ها بیشتر و مهمتر باشد. لاگ بوک ابزاری کتبی یا الکترونیک برای ثبت و پایش فعالیت های یادگیری و روش های کار در چهارچوب اهداف و وظایف آموزشی دانشجویان است. لاگ بوک علاوه بر ارائه مطالب راهنمای مطالعاتی، ابزاری جهت ارزشیابی یادگیری های دانشجو می باشد. روش کار: جستجوی الکترونیک جامع با استفاده از کلید واژه "لاگ بوک" از طریق مرورگر عمومی گوگل با قصد یافتن شواهد استفاده از لاگ بوک، نمونه های طراحی و استفاده شده و پژوهش های مرتبط در برنامه های درسی سلامت سالمندی با کلیدواژه های مرتبط انجام گردید. در این جستجو سندی یافت نشد. اما، فعالیت نگارهایی در رشته های دیگر -بیشتر پزشکی- مشاهده گردید و از آنها برای اجرای فرایند حاضر بهره برداری شده است. یافته ها: بررسی نمونه ای از شواهد موجود در دانشگاه های داخل و خارج از کشور، کاربرد

جامعه محور، دانشجویان پزشکی

در خصوص مفاهیم و ضرورت برنامه آموزشی پزشکی

پاسخگو

نویسندگان: طیبه شکری

آموزش بین رشته ای پاسخگویی اجتماعی به در قالب
کارگاه های کوتاه مدت به دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی
شیراز

نویسندگان: جواد کجوری، محمدرضا دهقانی، میترا

امینی، پریسا نبیئی، ریتا رضایی، لیلیا بذرافکن

زمینه و هدف: پاسخگویی مجموعه ای از مفاهیم و کنش های اجتماعی است که براساس آن شخص یا سازمان برای توضیح و توجیه رفتار خود با دیگران، احساس تعهد می کند. یک دانشگاه با پاسخگویی هایش معنا و مفهوم می یابد و از آنجایی که دستیابی به نظام پاسخگویی مناسب بدلیل مفهوم پیچیده آن، از اهداف کلی هر دانشگاهی است؛ و آشنایی با مفاهیم اصلی آن جهت اجرا و به کارگیری آن ها در دانشگاه ضروری است. با در نظر گرفتن اهمیت این موضوع، اساتید مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز بر آن شدند تا با برگزاری مجموعه کارگاه های پاسخگویی اجتماعی برای دانشجویان این دانشگاه، در جهت نهادینه شدن هرچه بیشتر این مفهوم در دانشگاه، گام بردارند.

روش انجام کار: این مطالعه از نوع کیفی- کمی بود که در مرحله کیفی، به صورت مصاحبه گروهی انجام شد. جهت انجام مرحله اول، ۸ نفر از اساتید عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز براساس سابقه کار و حوزه فعالیت، جهت تعیین حیطه ها و عناوین اصلی پاسخگویی اجتماعی، انتخاب شدند. مرحله دوم مطالعه در قالب کارگاه های آموزشی پاسخگویی اجتماعی و به صورت مداخله ای بود. این مرحله با آموزش عناوین اصلی پاسخگویی اجتماعی به صورت کارگاه آموزشی، به دانشجویان انجام شد. قبل از شروع دوره آموزشی و پس از اتمام دوره نیز، جهت سنجش میزان آگاهی آنان از طریق یک پرسشنامه محقق ساخته پایا و روا از مفاهیم بدست آمده در مرحله اول، انجام شد. در انتهای دوره نیز، کیفیت آموزشی کارگاه ها، از طریق پرسشنامه هایی محقق ساخته ارزیابی گردید.

مقدمه: آموزش های مبتنی بر جامعه موجب آگاهی از نیازهای بیماران و ارتقاء عملکرد حرفه پزشکی بوده و تمرکز آموزش پزشکی باید از رویکرد بیمارمحور به سمت رویکرد جامعه محور تغییر یابد. این پژوهش با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام در خصوص مفاهیم و ضرورت برنامه آموزشی پزشکی پاسخگو انجام گردید.

روش کار: در این مطالعه مقطعی دیدگاه ۶۷ نفر از دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی دانشگاه علوم پزشکی ایلام در خصوص مفاهیم و ضرورت برگزاری برنامه پزشکی پاسخگو با استفاده از یک پرسشنامه خودساخته مورد بررسی قرار گرفت. روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات چهار نفر از کارشناسان آموزش پزشکی و پایایی آن با روش آزمون باز آزمون (آلفای کرونباخ ۰،۷۶) تعیین شد.

یافته ها: از کل دانشجویان شرکت کننده در پژوهش، ۳۹،۵٪ با مفهوم آموزش پزشکی پاسخگو آشنا بودند و ۵۳٪ آنها ارائه آن را ضروری می دانستند. از دیدگاه ۳۵٪ دانشجویان آموزش ها تاحد زیادی تخصصی و فوق تخصصی بودند. ۵۲،۵٪ دانشجویان اعتقادداشتند آموزش پزشکی پاسخگو تا حد زیادی موجب تربیت نیروی انسانی متناسب با نیاز جامعه می شود و ۵۹٪ آموزش فعلی را تاحدزیادی جامعه محور می دانستند. از دیدگاه اکثر دانشجویان، آموزش پزشکی پاسخگو مهارت آنها را در امر غربالگری بیماری ها در حد متوسط افزایش داده بود. ۴۸٪ دانشجویان تأثیر اجرای برنامه در ارتقاء کیفیت خدمات سرپایی به بیماران را زیاد می دانستند.

بحث و نتیجه گیری: اجرای برنامه پزشکی پاسخگو می تواند منجر به تربیت پزشکان کارآمد با توانایی کسب دانش و رویارویی با مشکلات پیچیده نظام سلامت شده و درنهایت زمینه را برای بررسی ارتقاء سطح سلامت جامعه فراهم آورد.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: آموزش، پزشکی پاسخگو، آموزش

رفع نیازهای جامعه مقوله پاسخگویی در آموزش علوم پزشکی از اهمیت ویژه ای برخوردار است و دستیابی به سطح مطلوب از پاسخگویی نیازمند ارزیابی وضعیت موجود و اقدامات انجام شده در این خصوص می باشد با عنایت به ضرورت شناخت ابعاد پاسخگویی دانشکده های آموزش علوم پزشکی هدف این مطالعه ارائه چهارچوبی جهت سنجش میزان پیشرفت دانشکده ها در مسیر پاسخگویی و تبیین ابعاد دانشکده های پاسخگو در علوم پزشکی و اجرای این ابزار در دانشکده علوم توانبخشی به عنوان یکی از دانشکده های دانشگاه علوم پزشکی شیراز می باشد.

روش کار: این مطالعه از نوع تحقیق کیفی بوده و در دو فاز انجام گردید. این مطالعه با هدف تبیین شاخص های ارزیابی پاسخگویی اجتماعی دانشکده های علوم پزشکی، با استفاده از تکنیک دلفی و در سه راند، انجام شد. پیش از اجرای راند اول شاخص های پیشنهادی بر اساس مطالعه متون مرتبط ارائه گردید. در راند اول، ضرورت وجود هر یک از شاخص های پیشنهادی در ارزیابی وضعیت پاسخگویی دانشکده های علوم پزشکی از دیدگاه گروه صاحب نظر مورد بررسی قرار گرفت. در راند دوم علاوه بر اعلام نتایج دور اول، ارتباط و شفافیت شاخص ها نیز مورد بررسی قرار گرفت و در راند سوم جمع بندی و تایید نهایی صورت پذیرفت.

نتایج: همانگونه که گفته شد در مرحله آماده سازی، بر اساس مطالعه وسیع صورت گرفته، تعداد ۵۷ شاخص در ۴ حوزه و ۱۱ زیر مجموعه ارائه گردید و در دور اول ضرورت ۵۳ شاخص موجود به شکل ارائه شده تایید گردید و ۳ شاخص از سوی گروه صاحب نظر به منظور افزوده شدن به مجموع شاخص ها پیشنهاد گردید. در دور دوم دو شاخص از موارد ارائه شده از حیث ارتباط و شفافیت مردود شده و ۹ شاخص نیازمند اصلاحات ارزیابی گردیدند. در نهایت ۵۸ شاخص در ۴ حوزه، سازمان و عملکرد، فعالیت های آموزشی، فعالیت های پژوهشی و مشارکت در ارائه خدمات سلامت مورد تایید قرار گرفت.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به اینکه پاسخگویی اجتماعی مفهومی پیچیده، چند بعدی و وابسته به سیستم می باشد، لذا نیاز

نتایج حاصل از طریق نرم افزار آماری SPSS ۱۴ و آزمون های آماری توصیفی نظیر تی تست مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: حیطه و عناوین اصلی پاسخگویی اجتماعی حاصل از مرحله بحث گروهی اساتید در ۸ عنوان استخراج گردید. همچنین نتایج حاصل از مرحله دوم حاکی از اثربخشی آموزشی مفاهیم پاسخگویی اجتماعی در دانشجویان است ($p \text{ value pre test} = ۱۳,۸۶$, $p \text{ value post test} = ۱۴,۸۰$). نتایج حاصل از بررسی کیفیت برگزاری کارگاه ها نیز حاکی از رضایت دانشجویان از کیفیت ارائه مباحث (۰/۸۸)، برنامه ریزی زمانی مناسب کارگاه (۰/۸۶) و میزان مناسب ارائه اطلاعات جدید (۰/۸۵) بود.

بحث و نتیجه گیری: نتایج ارزیابی دانشجویان در این پروژه نشان داد که اهداف مورد نظر را در کل فرا گرفته اند و از برنامه راضی بوده اند. این امر نمایانگر آن است که احتمال تغییر رفتار در دانشجویان دانشکده پزشکی با دید بالینی امکان پذیر است. اگر چه میزان پایدار بودن این رفتار در عملکرد حرفه ای آنان در آینده مشخص نیست و نیاز به ضمانت های اجرایی کافی در دانشگاه و وضع قوانین لازم در این زمینه در محیط های تشخیصی و درمانی می باشد.

کلید واژه ها: پاسخگویی، پاسخگویی اجتماعی و آموزش کارگاهی

تعیین شاخص های پاسخگویی اجتماعی در موسسات

آموزش علوم پزشکی ایران

هاجر شیعه، فاطمه میر، پریسا نبیئی

مقدمه: پاسخگویی اجتماعی موسسات موضوعی است که به ویژه در طی دو دهه گذشته مورد توجه قرار گرفته است. پاسخگویی از پیش نیازهای دستیابی به اهداف توسعه بوده و در کلیه ابعاد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، به آن پرداخته شده و هر رشته پاسخگویی اجتماعی را بر اساس اهداف و زمینه کاری خود تعریف می نماید. با توجه به ماهیت رشته های پزشکی و پیراپزشکی در

دانشجویان در اکثر مقاطع و در نظر گرفتن انتقادات و پیشنهادات آنها، مقرر گردید تمامی فرم های ارزشیابی جدید جهت تعیین توان علمی، عملی و اجتماعی اساتید با آیتم های تقلیل یافته دارای روایی و پایایی مناسب و نیز دارای مقیاس نمره دهی عددی جایگزین فرم های قبلی که برخی از آنها بصورت دستی و برخی دیگر از طریق سیستم ارزشیابی تکمیل می گردید در سیستم ارزشیابی سما که قبلا بصورت فرم های جداگانه برای هر رشته و گروه با تعداد آیتم های زیاد و مقیاس نمره گزاری لیکرت بوده است، شود.

یافته ها: برخی نتایج حاصل از بازخورد این برنامه شامل افزایش رضایتمندی اساتید و فراگیران، کاهش هزینه، حفظ محرمانگی و امنیت بیشتری باشد. همچنین در خصوص نمره گذاری عددی سهولت این نوع نمره گذاری توسط اساتید و فراگیران مورد تایید قرار گرفت و پس از بررسی توسط اپیدمیولوژیست بعنوان روش نمره گذاری برتر از روش لیکرت مدنظر قرار گرفت. بطور کلی با توجه به کمتر شدن آیتم ها، استفاده از مقیاس نمره گذاری عددی و آموزش فراگیران شانس انتخاب تصادفی نیز در فرم ها کمتر گردیده است و در نتیجه ارزشیابی استاد از طریق فراگیران با اعتبار بیشتری صورت می گیرد.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به اینکه ارزشیابی اساتید فرآیندی است با هدف بهبود تدریس و ارتقا کیفیت آموزش توسط اعضای هیات علمی و به دلیل اینکه فراگیران یکی از گروه های اصلی دریافت کننده محصولات آموزشی در دانشکده ها به شمار می روند، نظرات آنها بعنوان یک منبع قطعی اطلاعات در ارتباط با کیفیت آموزش در دانشکده ها باید مورد توجه قرار گیرد. اما این نکته را نیز باید مدنظر داشت که ارزشیابی از فراگیران مکانیسم کاملی برای ارزشیابی نهایی نقش اعضای هیات علمی نیست. از اینرو توصیه می گردد که در کنار این نوع ارزشیابی از روش های مکمل، از جمله خودارزیابی استاد، ارزشیابی استاد از طریق همکاران، مدیر گروه نیز استفاده شود. همچنین فرهنگ اثرگذاری "نظرات فراگیران در ارزشیابی اساتید" به نحو مقتضی بستر سازی شود.

به تدوین شاخص های بومی در این زمینه ضروری می باشد. تعیین وضعیت موجود دانشکده ها در خصوص شاخص های پاسخگویی اجتماعی و تعیین نقاط قوت و ضعف و شناخت فرصت ها و تهدیدهای موجود گامی اساسی در پیشرفت در مسیر پاسخگویی اجتماعی دانشکده های آموزش پزشکی محسوب می گردد.

کلید واژه ها: پاسخگویی اجتماعی، دانشکده های علوم پزشکی، دانشکده توانبخشی

ریفورم ارزشیابی استادگامی در جهت ارتقا کیفیت آموزش

جواد کجوری، سارا ریواز، مرضیه صفایی

زمینه و هدف: ارزشیابی استاد، فرآیندی است که در طی آن با جمع آوری اطلاعات و با بررسی عملکردهای گوناگون اساتید، در مورد کفایت و شایستگی آنان قضاوت می شود و در عین حال تصمیم لازم در مورد اقداماتی که می تواند به افزایش شایستگی ایشان و بهبود یادگیری فراگیران کمک کند، اتخاذ می گردد. نتایج ارزشیابی به روش جمع آوری داده ها، زمان، محرمانگی و اینکه توسط چه کسانی پرسشنامه ها تکمیل گردند بستگی دارد. توانمندیهای علمی و شخصیت استاد از فاکتورهای تاثیرگذار در ارزشیابی اساتید است، که می تواند در افزایش انگیزه دانشجویان برای یادگیری و ارتقای کیفیت آموزش موثر باشد. از اینرو مطالعه حاضر با هدف ارزشیابی فراگیران از استاد با تغییر کیفیت فرم های ارزشیابی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۳ انجام گرفت.

روش کار: از نیمه اول سال ۱۳۹۳ جهت بازنگری و ایجاد تغییرات لازم در فرم های ارزشیابی استاد و تعمیم تدریجی آن در تمام گروه های آموزشی جلسات مکرری با حضور ریاست دانشکده ها، معاون امور هیات علمی، معاونین رشته های علوم پایه و بالینی، کارشناسان و رابطان نرم افزار ارزشیابی سیستم سما در رابطه با نقطه نظرات و پیشنهادات در خصوص مقیاس نمره گذاری و آیتم های هر فرم برگزار گردید. همچنین با برگزاری جلسات جداگانه در این رابطه با

کلید واژه ها: کلید واژه: ارزشیابی، استاد، فراگیران

۳۸/۰ بدست آمده است. در این مطالعه ضریب همبستگی اسپیرمن در رابطه سنجی بین سلامت روان و موفقیت تحصیلی ۰۵۳/۰ محاسبه شد.

نتیجه گیری: بنابر مطالعه ی انجام شده میزان استفاده از تلفن همراه و موفقیت تحصیلی در زنان بیشتر از مردان است و مردان از سلامت روان بهتری نسبت به زنان برخوردارند. بر اساس نتایج این تحقیق بین میزان استفاده از تلفن همراه و سلامت روان با موفقیت تحصیلی رابطه ی معنی دار وجود ندارد ولی بین میزان استفاده از تلفن همراه و سلامت روان رابطه ی معنی دار وجود دارد و هرچه میزان استفاده از تلفن همراه بیشتر باشد فرد از سلامت روان کمتری برخوردار است.

کلید واژه ها: تلفن همراه، موفقیت تحصیلی، سلامت روان

بررسی رابطه بین میزان استفاده از تلفن همراه و وضعیت تحصیلی در سلامت روان در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور

علیرضا اولی پور، فاطمه معاشی، مهدی سیاح برگرد

مقدمه: تلفن همراه از جمله عواملی است که در ایجاد ارتباطات عمومی گسترده اجتماعی نقش فراوانی دارد. استفاده بیش از حد از تلفن همراه منجر به آسیب های جسمی و روانی فراوانی می شود و احتمالا می تواند بر جنبه های مختلف زندگی دانشجویان از جمله عملکرد اجتماعی و مسئولیت های شغلی و وضعیت تحصیلی آن ها تاثیرگذار باشد. با توجه به اینکه میزان پیشرفت و افت تحصیلی یکی از معیارهای کارآیی نظام آموزشی است، بررسی متغیرهای تاثیرگذار بر آن ضرورت می یابد.

روش کار: این مطالعه به روش اپیدمیولوژیک تحلیلی در سال ۱۳۹۲ بین ۱۹۵ نفر دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز انجام شده است. در این مطالعه از پرسشنامه سلامت روان و پرسشنامه استفاده مفرط از تلفن همراه و میانگین معدل دو نیمسال آخر جهت بررسی موفقیت تحصیلی استفاده شده است و اطلاعات حاصل شده توسط نرم افزار SPSS آنالیز شده است.

نتایج: در مطالعه ی انجام شده ۴۸/۷٪ شرکت کننده ها مرد و ۵۱/۳٪ زن می باشد. در بررسی موفقیت تحصیلی در زن و مرد p -value= ۱۵/۰ بدست آمده است. در میزان استفاده از تلفن همراه در زن و مرد p -value= ۳۰/۰ بدست آمده است. در مقایسه سلامت روان در زن و مرد p -value= ۳۷/۰ بدست آمده است. در رابطه سنجی بین میزان استفاده از تلفن همراه و موفقیت تحصیلی ضریب همبستگی پیرسون -۰۱۵/۰ و در رابطه سنجی بین سلامت روان و میزان استفاده از تلفن همراه ضریب همبستگی اسپیرمن

حیطه: برنامه ریزی درسی

ده سال بعد از شروع اصلاحات برنامه آموزش پزشکی

عمومی در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی: تحلیل

محتوا

علیرضا شهریاری محمدی

مقدمه: اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی از حدود ۱۰ سال پیش در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی اجرا گردید. با توجه به اینکه اجرای این طرح با چالشهای زیادی همراه بود لذا شناخت تجربه و دیدگاه اعضای هیات علمی در خصوص برنامه جدید می تواند به عنوان راهنمایی در جهت تصمیم گیریهای آینده مسئولان دانشکده پزشکی به کار گرفته شود. این مطالعه با هدف درک و تجارب اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی درباره اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر در سال ۱۳۹۴ به روش کیفی و با رویکرد تحلیل محتوا در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی صورت

بالینی و اهمیت پاسخگوبودن نسبت به بیماران و جامعه و چالشهایی که در زمینه آموزش پزشکی پاسخگو وجود دارد به نظر می‌رسد که تبیین ادراک اعضای هیئت علمی در رابطه با چالش‌های موجود در زمینه آموزش پزشکی پاسخگو که هدف این مطالعه است، ضروری می‌باشد. **روش کار:** این مطالعه به روش تحقیق کیفی و با رویکرد تحلیل محتوا در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی در سال ۱۳۹۳ انجام شد. مشارکت کنندگان شامل هشت نفر از اعضای هیئت علمی بودند. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختارمند و با نمونه‌گیری هدفمند جمع‌آوری و تا اشباع داده‌ها ادامه یافت.

یافته‌ها: شامل چهار درون مایه اصلی "آموزش معیوب و جامعه محور نبودن آن"، "مشکلات مدیریتی و کمبود منابع"، "عدم تعهد کافی در اساتید به عنوان الگو (Role model)" و "بی‌انگیزه‌گی دانشجو" بودند.

بحث و نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج این مطالعه، ضرورت تغییرات و تحول بنیادین و همه جانبه در برنامه‌های آموزشی و ارتقای روند آنها به نحوی که نیازهای جامعه به صورت برجسته‌تری در آنها نمایان گردد، همچنین ارائه راهکارهایی جهت افزایش انگیزه در اساتید و دانشجویان به خوبی احساس می‌گردد.

کلید واژه‌ها: تحلیل محتوای کیفی، آموزش پزشکی پاسخگو، پاسخگویی، چالشها

گرفت. مشارکت کنندگان ۱۱ نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی بودند. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته و با نمونه‌گیری هدفمند جمع‌آوری گردید و تا اشباع اطلاعات ادامه یافت.

یافته: فرآیند تجزیه و تحلیل داده‌ها در نهایت به پیدایش سه درون مایه انتزاعی نوآوری در برنامه درسی، توانایی بکارگیری کاربردی آموخته‌های علمی، ضعف توانمندی اعضای هیئت علمی منجر شد که شامل طبقات زیر می‌باشد ۱: کم کردن محتوا، ۲: تغییر در طراحی آموزشی، ۳: مدرن بودن، ۴: ادغام، ۵: انعطاف پذیری در برنامه درسی، ۶: مواجهه زودرس با بیمار، ۷: تماس با جامعه، ۸: بازنگری برنامه درسی بر اساس نظرات دانشجویان، ۹: تغییر در روش تدریس ۱۰: روش تدریس سنتی اساتید.

نتیجه‌گیری: بر طبق نتایج مطالعه، برنامه اصلاحات آموزش پزشکی عمومی دارای مزایا و چالشهایی است که می‌توان با شناسایی آنها راهکاری مناسب برای ارتقای آموزش پزشکی عمومی، بهبود ارائه خدمات، افزایش رضایتمندی در بیماران و ارائه دهندگان خدمات سلامت ارائه داد. پیام آموزشی: بکارگیری استراتژی ارتقای کیفیت آموزشی گامی در جهت یادگیری مادام العمر دانشجویان پزشکی است.

کلید واژه‌ها: اصلاحات آموزش پزشکی، درک و تجارب، تحلیل محتوا

آموزش مبتنی بر مفهومی مبهم به نام صلاحیت
نویسندگان: شهرام یزدانی، سمیه اکبری فارمد

تبیین ادراک اعضای هیئت علمی در زمینه چالشهای موجود
در آموزش پزشکی پاسخگو: یک تحلیل محتوای کیفی
سمیه اکبری فارمد

مقدمه: مرور متون در طی چند دهه گذشته بازتابی از یک حرکت مشخص جهانی به سمت آموزش مبتنی بر صلاحیت و ارزشیابی پیامدها می‌باشد و اهمیت این نوع آموزش تا حدی است که هاردن «آموزش مبتنی بر صلاحیت» را به واسطه تمرکز بر پیامدها و

مقدمه: آموزش پزشکی به عنوان بخشی از نظام آموزش عالی در دهه‌های اخیر در جهان با سرعت زیادی در حال توسعه و گسترش می‌باشد، با توجه به پیچیدگی‌های موجود در آموزش بالینی، تأثیرپذیری آن از عوامل مختلف محیطی، تغییرات اخیر در محیط

دیدگاه کارورزان پزشکی از محیط آموزش بالینی بیمارستان های آموزشی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی بیرجند براساس مدل DREEM

بیبا بیجاری، سیدحمیدرضا ذوالفقاری، علی عباسی

مقدمه. محیط آموزش بالینی جهت آماده سازی بهتر دانشجویان پزشکی دارای اهمیت زیادی می باشد. این مطالعه با هدف تعیین وضعیت آموزش بالینی از دیدگاه کارورزان در جهت کمک به ارتقای آن در بخش های اصلی بالینی بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شد.

روش کار: در این مطالعه مقطعی که از اسفند ۱۳۹۲ تا مهرماه سال ۱۳۹۳ انجام شد کارورزان پزشکی که در مدت انجام مطالعه در یکی از بخش های اصلی بیمارستان حضور داشتند بصورت سرشماری وارد مطالعه شدند. فرم مشخصات دانشجویان و پرسشنامه DREEM که شامل ۵۰ سوال در ۵ حیطه یادگیری، اساتید، درک از توانایی علمی خود، فضای حاکم بر محیط آموزشی و درک از شرایط اجتماعی بود توسط شرکت کنندگان تکمیل شد. داده ها توسط نرم افزار SPSS ۱۵ با استفاده از آزمونهای تی مستقل و آنالیز واریانس در سطح معنی داری $\alpha=0,05$ تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: تعداد ۱۰۰ کارورز با میانگین سنی $24,98 \pm 1,06$ سال در مطالعه شرکت کردند. $55(\%/55)$ از دانشجویان دختر و بقیه پسر بودند. میانگین نمرات وضعیت آموزش بالینی در بخش های اصلی بیمارستانهای آموزشی $28,76 \pm 11,53$ از حداکثر ۲۰۰ نمره بود. میانگین نمره حیطه یادگیری $35,56 \pm 8,69$ از ۴۸ نمره، اساتید بالینی $33,82 \pm 6,05$ از ۴۴، درک از توانایی علمی خود $25,58 \pm 4,92$ از ۳۲، جو آموزشی $36,79 \pm 6,54$ از ۴۸ و درک از شرایط اجتماعی $21,51 \pm 5,03$ از ۲۸ نمره بود. میانگین نمره وضعیت آموزش بالینی برحسب جنس، وضعیت بومی بودن، سن و مدت زمان سپری شده از کارورزی اختلاف آماری معنی داری نداشت. ($p < 0,05$) ولی در دانشجویان متاهل بطور معنی داری

صلاحیتها به عنوان مهمترین جریان در آموزش پزشکی در دهه گذشته معرفی می نماید. در خصوص بیان اهمیت این نوع آموزش همین کافی است که ذکر شود سازمانهایی از قبیل ACGME و Royal college of physician and surgeon of Canada با پروژه Can MEDS ۲۰۱۵ خود در آینده نزدیک آماده اند تا آموزش مبتنی بر صلاحیت را به عنوان یک استاندارد اعتبار بخشی معرفی نمایند. با توجه به مطالب بیان شده ملاحظه می گردد که آموزش مبتنی بر صلاحیت و لزوم بازبینی برنامه درسی مبتنی بر آن از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد، اما سوالی که در اینجا مطرح می باشد این است که « آیا توانسته ایم به تبیین دقیقی از مفهوم صلاحیت بپردازیم؟

روش کار: مطالعه حاضر یک پژوهش مروری است که با رویکردی نظام مند انجام شده است و سعی گردیده تا با استفاده از کلیدواژه های مناسب جستجویی نظام مند در پایگاههای داده مختلف جهت بررسی تعریف تئوری و عملی صلاحیت صورت گیرد. یافته ها: علیرغم اهمیت صلاحیت، هیچ اتفاق نظری در مورد تعریف عملی و تئوری آن وجود ندارد و استفاده گسترده نامناسبی از مفهوم صلاحیت به سبب فقدان تعریف شفاف وجود دارد. ضمن اینکه مرور متون نیز نشان داده است که نه تنها تعریف مشخصی از این مفهوم وجود ندارد، بلکه بعضاً تمایز مشخصی بین این مفهوم با مفاهیمی از قبیل competence, performance, task, practice, activity, capability, meta-competency, technical performance, professional functioning, function, procedure, skill نیز وجود ندارد و این امر سبب می شود که ما با تنوعی از دیدگاهها روبرو باشیم.

بحث و نتیجه گیری: به نظر می رسد که قبل از بازبینی برنامه درسی فعلی و طراحی برنامه درسی مبتنی بر صلاحیت، توجه به تبیین مفهوم صلاحیت امری ضروری بوده و از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد.

کلید واژه ها: صلاحیت، آموزش مبتنی بر صلاحیت، مفهوم صلاحیت

حوزه ی طراحی آموزش از سال ۹۲ در قالب سه رویکرد آموزشی ، مشاوره ای و پیگیری صورت پذیرفت و تا پایان سال ۹۴ ادامه یافت. الف) در رویکرد آموزشی، فراگیران در قالب گروه های کوچک تقسیم می شدند و برای هر گروه یک تیم لیدر تعیین می گردید. آموزش مهارت های شناختی و عملکردی به دو صورت فردی و گروهی صورت می پذیرفت و در این میان از استراتژی های نوین آموزشی بهره گرفته می شد ب) در رویکرد مشاوره ای، برای هر گروه یک تا دو مشاور که دارای تخصص مرتبط با فیلد گروه بودند تعیین می گردید. مشاورین به صورت انفرادی و حضوری هر یک از فراگیران را در کسب مهارت مورد نظر هدایت می نمودند. بازخورد مشاورین مبتنی بر چک لیست بود ج) رویکرد پیگیری، با هدف کاربردی نمودن مهارت های کسب شده صورت می گرفت. ارزیابی مهارت شناختی و عملکردی کسب شده به صورت تدوین طرح درس استاندارد در مورد درسی که تدریس آن را رسماً به عهده داشتند تعریف گردید. طرح درس های ارائه شده توسط مدیر گروه های مربوطه (از نظر محتوایی) و توسط مشاورین و ارزیابان برنامه (از لحاظ تکنیکی و ساختاری) مورد ارزیابی قرار می گرفت و بازخورد مبتنی بر چک لیست ارائه می گردد و در نهایت پس از تایید جهت صدور گواهی به مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه معرفی می گردیدند.

یافته ها: در مجموع طی مدت دو سال (از ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴)، ۱۵۸ عضو هیات علمی از هفت دانشکده زیر مجموعه دانشگاه مورد نظارت ، آموزش و ارزیابی قرار گرفتند. ارتقای مهارت "طراحی آموزش" در حیطه ی شناختی از طریق مقایسه پیش آزمون و پس آزمون انجام گرفت. نتایج آزمون تی زوجی بیانگر ارتقای توانمندی اعضای هیات علمی در حیطه ی شناختی بود ($p=0.001$). همچنین ارتقای مهارت "طراحی آموزش" در حیطه عملکردی منجر به تدوین ۱۹۰ عنوان طرح درس استاندارد گردید. که در این میان، ۵۱ عنوان مربوط به دانشکده توانبخشی، ۴۳ عنوان مربوط به دانشکده پزشکی، ۳۶ عنوان مربوط به دانشکده دندانپزشکی، ۲۲ عنوان مربوط به دانشکده پرستاری، ۱۶ عنوان به مورد دانشکده داروسازی، ۱۳ عنوان مربوط به دانشکده بهداشت، و ۹

بیشتر از دانشجویان مجرد بود ($p=0.02$)

نتیجه گیری: وضعیت موجود محیط و فضای حاکم بر آموزش بالینی از دیدگاه کارورزان پزشکی در بخش های اصلی بیمارستان همچون وضعیت هر کدام از حیطه های ارزیابی در حد مطلوب قرار داشت. پیشنهاد می شود مسئولین آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بزرگنظران جهت بررسی مداوم محیط آموزش بالینی در راستای افزایش بازده آموزشی دانشگاه اقدام کنند.

کلید واژه ها: محیط آموزش بالینی ، کارورزان پزشکی ، پرسشنامه DREEM

مهارت شناختی و عملکردی در طراحی آموزش: تجربه یک دانشگاه در ارتقای توانمندی آموزشی اعضای هیات علمی
سیده آزاده صفوی، امیر صادقی، زهرا خاموردی، ناهید منوچهریان، اکرم کریمی شاهنجرینی، مریم شکوهی، شیرین مرادخانی، شبنم سیدزاده صابونچی، مصطفی لیلی

مقدمه: در بستر جدید آموزش علوم پزشکی انتظار می رود یک عضو هیات علمی در سطح حرفه ای و در حیطه هائی که فراتر از تخصص علمی وی می باشد نیز بتواند توانمندی لازم را چه در بعد شناختی و چه در عملکردی کسب نماید. از سویی بیشتر خلاقیت و حتی قدرت آموزش در طراحی آن نهفته است. به عبارت دیگر، اجرای یک برنامه آموزشی خوب منوط به طراحی برنامه درسی است. بدون طراحی تدریس فرصتها به هدر رفته و اهداف آموزشی بدست نیامده و یا وضعیت دستیابی به آنها نا معلوم خواهد بود. از سوی دیگر تعداد زیادی از صاحب نظران بر اهمیت کاربردی بودن آنچه از نظر شناختی کسب می گردد تاکید می نمایند. در این راستا تیمی از اعضای هیات علمی نماینده از هفت دانشکده زیر مجموعه دانشگاه اقدام به طراحی، آموزش و ارزیابی مهارت های شناختی و عملکردی اعضای هیات علمی در زمینه طراحی آموزش نمودند.

مواد و روش ها: ارتقای توانمندی اعضای هیات علمی دانشگاه در

تغییر برنامه درسی نسبتاً زمینه را برای پاسخگویی به نیاز های جامعه فراهم نموده است. ۱۵ نفر (۷۶/۲٪) نیز قابلیت اجرایی بودن برنامه را خوب ارزیابی نمودند. در بررسی نقش های تعریف شده برای پرستاران اساتید به اتفاق به عدم تعریف نقش مدیریتی اشکال گرفته بودند و در خصوص محتوای درسی حجم آن را در بعضی از واحد های نظری زیاد قلمداد کرده بودند. همچنین اینکه از اشکالات برنامه مشخص نبودن ساعات تدریس در سرفصل های مختلف می باشد.

نتیجه گیری: ازدیدگاه اساتید و مربیان برنامه درسی جدید کارشناسی پیوسته پرستاری می تواند زمینه پاسخگویی به نیاز های جامعه باشد ولی احتیاج به بازنگری و تغییرات اندکی دارد.

کلید واژه ها: کارشناسی پرستاری ، برنامه آموزشی ، نیازهای جامعه

برنامه های درسی مبتنی بر هنر در آموزش پزشکی - مطالعه مروری

فرشید عابدی، خدیجه فرخ فال

مقدمه و هدف: جهت تامین نیاز های حرفه ای دانشجویان و رفع کاستی های موجود، شیوه های تدریس و ارزشیابی متنوع و جدیدی بوجود آمده اند که با شیوه های سنتی متفاوتند. تاکید بر فراگیری عینی و فعال تر بجای تدریس و سخنرانی صرف و استفاده از وسایل کمک آموزشی تا حدودی توانسته است آموزش را از یکنواختی خارج کند. با توجه به تاثیر فرهنگ بر سه بعد روانی، اجتماعی و معنوی سلامت، لزوم گنجاندن عناصر فرهنگی اثر گذار یعنی اخلاق، شیوه ارتباط و عملکرد تیمی در برنامه درسی دانشجویان پزشکی ضروری به نظر می رسد. شیوه های آموزش به دانشجویان علوم پزشکی در دنیا مداوما در حال تحول است. مطالعه حاضر به منظور بررسی تجارب آموزشی سایر کشور ها پیرامون چگونگی اجرا و اثربخشی شیوه آموزش آمیخته با هنر انجام شد.

روش کار: واژه های کلیدی ، art , health, medical

عنوان مربوط به دانشکده پیراپزشکی بود.

نتیجه گیری: توانمند سازی سرمایه های انسانی در محیط های علمی، آموزشی حایز اهمیت می باشد. لذا طراحی و تدوین مداخلات دراز مدت و کوتاه مدت برای حفظ و ارتقا توانمندی های آموزشی اساتید از جمله رسالت های دانشگاه ها به شمار می رود.

کلید واژه ها: طراحی آموزش، طرح درس، اعضای هیات علمی

بررسی پاسخگویی به نیاز های جامعه در برنامه درسی دوره

کارشناسی پرستاری

اردشیر افراسیابی فر، اسداله موسوی

مقدمه: اگر ما می خواهیم پرستارانی تربیت نماییم که در آینده بتوانند پاسخگوی نیازهای جامعه باشند ، نیازمند یک برنامه درسی منسجم و مناسب می باشیم تا تمام فعالیت های دوره آموزشی آنان را به این جهت هدایت نماید. با توجه به تغییر برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری این مطالعه به منظور بررسی دیدگاه اساتید رشته پرستاری در خصوص میزان پاسخگویی ابعاد مختلف برنامه به نیاز های جامعه انجام گردیده است.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر از نوع توصیفی مقطعی است که جامعه مورد مطالعه آن اساتید دانشگاه علوم پزشکی یاسوج در سال ۱۳۹۴ می باشد. تعداد ۱۷ استاد به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شده اند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه پژوهش گر ساخته مبتنی بر اهداف برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری بوده است. داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: در این مطالعه ۲۱ نفر از اساتید و مربیان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی یاسوج شرکت داشتند که ۹ نفر از شرکت کنندگان زن و ۱۲ نفر مرد بودند. در مجموع ۱۳ نفر (۶۲٪) معتقد بودند که اولویت های سلامت جامعه در برنامه فوق لحاظ گردیده است و ۱۴ نفر (۶۷٪) همچنین اعتقاد داشتند که

کوریکولوم، ارائه همراه با انعطاف پذیری، تداوم در تمام طول تحصیل، اجباری بودن و قابل سنجش و ارزیابی بودن می باشد. جهت فراهم نمودن زیر ساخت اجرای این کوریکولوم، دوره های آموزشی به صورت کارگاه های مجزا و متوالی با کمک اساتید دانشگاه هنر (نیز به صورت دوره یک ساله) برای اساتید در همه سطوح آموزشی توصیه می گردد.

کلید واژه ها: آموزش، پرستاری، پزشکی، کوریکولوم، هنر

مقایسه برنامه آموزشی مصوب ایران و دانشکده های پیشرو جهان در رشته دکترای عمومی داروسازی در حیطه آموزش دانش فارماسیوتیکس

افسون کمالی، دکتر محمد رضا عنایتی فرد

مقدمه: در سال های اخیر نظام آموزش داروسازی در مقطع دکترای عمومی دستخوش تغییراتی شده است. یکی از حوزه های مهم و رو به رشد داروسازی در دنیا، دانش فارماسیوتیکس یا داروسازی صنعتی است. دانشجویان داروسازی در دوره عمومی باید برای حضور در این حوزه آمادگی علمی و عملی کسب کنند.

روش کار: در این مطالعه کوریکولوم آموزشی رشته داروسازی در دانشکده های داروسازی را به صورت pharmD ارائه می کنند با تمرکز بر تعداد، نوع و سرفصل واحد های درسی مرتبط با دانش فارماسیوتیکس بررسی شد. اطلاعات حاصل از این بررسی با کوریکولوم داروسازی عمومی و سرفصل دروس گروه فارماسیوتیکس در ایران بررسی شد.

نتیجه: داده های این مطالعه در دست تحلیل آماری هستند و قبل از موعد مقرر برای همایش ارائه خواهند شد.

کلمات کلیدی: فارماسیوتیکس، صنعت داروسازی، آموزش داروسازی

humanities, nursing, education, curriculum medicine در بانک های اطلاعاتی، Proquest, Pubmed, Psych Info، Scienc direct، وارد شد و نتایج آن که به صورت مقالات کامل در ژورنال های معتبر بود بازایی شد. ۳۲ دسترسی شامل ۱۵ مقاله در ارتباط با رشته پزشکی و ۱۷ مقاله در ارتباط با رشته پرستاری استخراج گردید. ضمنا سایت دانشگاه های پزشکی مختلف نیز بررسی گردید و و دوره های آموزشی هنر به اساتید مورد مطالعه قرار گرفت.

نتایج: بررسی این مطالعات نشان داد که تجربه آموزشی سایر کشورها در استفاده از هنر به شیوه های مختلف برای گنجاندن مفاهیم علوم انسانی در برنامه تحصیلی (curriculum) دانشجویان علوم پزشکی بویژه پزشکی و پرستاری موفق بوده است. به عبارت دیگر واژه علوم انسانی پزشکی (medical humanities) به عنوان رشته بین رشته ای پزشکی است که علوم انسانی (ادبیات، فلسفه، اخلاق، تاریخ و دین)، علوم اجتماعی (مردم شناسی، روان شناسی، جامعه شناسی) و هنر (هنر های زیبا، فیلم، تئاتر و هنر های تجسمی) را در بر می گیرد. از میان روش های تدریس آمیخته با هنر، VTS (visual thinking strategy)، فیلم، شعر، روایت جزو موثرترین ابزار های آموزشی هنری مورد استفاده بودند. ضمنا ویژگی های اصلی کوریکولوم های ادغام شده در هنر اختیاری بودن، تلفیق شده در کل دوره تحصیل و قابل آزمون گرفتن می باشد. البته در مواردی اختیاری بودن به عنوان کارایی پایین آن و روش اجرای نادرست اشاره شده است. در اکثر موارد آموزش اساتید به صورت دوره ها ۱-۲ ساله (Master of teaching art) می باشد که برای آموزش اساتید در کلیه سطوح قابل اجرا است.

نتیجه گیری: استفاده از هنر در آموزش مفاهیم پنهان فرهنگی به عینی شدن و یادگیری بهتر آن منجر خواهد شد. نتایج مطالعات متعدد و تجارب آموزشی سایر کشور ها اثر بخشی آموزش عینی این مفاهیم را تایید نموده است. به نظر می رسد کوریکولوم تلفیقی با استفاده از ابزار هنر در تمام طول تحصیل برای دانشجویان علوم پزشکی بویژه پزشکی و پرستاری ضروری است. ویژگی های این

ضعف مدیریت نظام آموزشی دندانپزشکی در دانشکده ها، و ضعف نظام آموزش مداوم دندانپزشکان شناخته شد. از مجموع ۵۴۰ استاد، دانشجو، دستیار و دندانپزشک عمومی که در این طرح شرکت کرده بودند، در مجموع موافقت بسیار زیاد به میزان ۲۱/۴ درصد، زیاد ۳۶/۸ درصد، متوسط ۳۰/۴ درصد، کم ۸/۱ درصد و خیلی کم ۳/۳ درصد ابراز شد.

بحث و نتیجه گیری: هدایت نظام آموزش عالی مستلزم هوشمندی در تدوین برنامه ها، در هدایت برنامه ها، و ارزشیابی مناسب و به موقع از جهت گیری و زنگ خطرهای به صدا درآمده نظام آموزشی است. طراحی و ساخت دهی به این نظام می تواند تضمین کننده حرکت ورودی های سیستم به سمت اهداف از پیش تعیین شده باشد. بدیهی است که تلاش برای جبران مشکلات قاعدتاً پرهزینه تر و دشوارتر خواهد بود.

کلید واژه ها: آموزش دندانپزشکی، برنامه درسی، بازنگری، بسته های تحول و نوآوری در آموزش پزشکی

اصلاح ساختار آموزشی رشته دندانپزشکی جهت تطابق با

رویکرد پاسخگویی اجتماعی

رامین سرچمی

مقدمه: هدف از اجرای برنامه آموزشی دندانپزشکی تربیت دانش آموختگانی است که از نظر سطح آگاهی و دانش، میزان اعتقاد و باورها و مهارتهای عملی در حد استانداردهای ملی و جهانی باشند و علاوه بر اینکه در حیطه تخصصی خود قادر به ارائه خدمات پیشگیری و درمانی با کیفیت مطلوب هستند بتوانند خدمات آموزشی ارایه نموده و در پیشبرد علوم و گسترش مرزهای دانش و پژوهش نقش فعال ایفا نمایند. با این حال این مهم هنوز محقق نشده است و در راستای تحقق بسته های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی لزوم توجه به این امر جدی است. هدف: این مطالعه به منظور طراحی مناسب دوره دندانپزشکی عمومی به منظور دستیابی به اهداف بسته تحول و نوآوری در آموزش پزشکی انجام گرفته است.

روشها: ابتدا با مطالعه منابع داخلی و خارجی و انطباق آنها با سرفصل ارائه شده از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مسیر دانشجویان از ابتدای ورود تا زمان فراغت از تحصیل طی سه سال با نظرخواهی از اساتید، دستیاران، دندانپزشکان عمومی و متخصصین آموزش پزشکی بصورت شماتیک طراحی و مشکلات هر بخش مورد شناسایی و تحلیل قرار گرفت. سپس با نظرخواهی از ۵۴۰ استاد و دستیار و دندانپزشک عمومی، اجزاء برنامه و مشکلات هر مرحله مورد بررسی قرار گرفته و تأیید گردید. گام بعدی که به منظور ارائه الگوی مناسب در هر مرحله به منظور تطابق با استانداردها و اهداف خروجی طراحی شده است در حال انجام می باشد.

یافته ها: شاخص ترین مشکلات برنامه فعلی شامل عدم رعایت استانداردها در پذیرش دانشجو و استاد، عدم آشناسازی دانشجویان با شرح وظایف، بی توجهی به اصول تغییرنگرش به سمت حرفه ای گرایی، رویکردهای سنتی در آموزش و پژوهش،

سبکهای هویت و اهتمام شناختی: نقش واسطه ای اهداف

پیشرفت

راضیه خسرواراد

زمینه و هدف: یادگیری فرآیندی است که موجب سازگاری و بقا در موجودات زنده می گردد واز توانایی های مهم سیستم عصبی به حساب می آید بنابراین روان شناسان و متخصصان تعلیم و تربیت از دیرباز مشغول بررسی و مطالعه یادگیری به ویژه یادگیری دانش آموزان و دانشجویان و عوامل مرتبط با آن بوده اند. انگیزش یکی از مهم ترین عوامل اثر گذار بر یادگیری است که می تواند از طریق ارتباط با هویت، یادگیری مادام العمر را موجب شود. هدف پژوهش طراحی مدلی برای اهتمام شناختی (اهتمام شناختی یعنی کوشش های ذهنی که افراد برای یادگیری بیشتر و پردازش بهتر اطلاعات انجام می دهند مثل سازماندهی مطالب، بسط و گسترش و استفاده از یاد یارها) با تاکید بر سبک های هویت و نقش واسطه ای اهدافی است که

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Education
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

۱۳ گام مشخص برنامه ریزی برای برگزاری ترم تابستانی

دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور با استفاده از

خدمات درون‌سپاری و برون‌سپاری

بهروز پورآقا، مهدی طیبی، حمید درفشی

دانشگاه نوپای علوم پزشکی البرز، در تلاش بود که گام‌های موفقیت آمیزی در عرصه ایجاد دانشگاه جامع و کامل بردارد. در همین راستا با هماهنگی و پیشنهاد مدیران معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اقدام به برگزاری ترم تابستانی برای دانشجویان علوم پزشکی در سال ۱۳۹۴ نمود. در این دوره دروس اختصاصی مقطع علوم پایه رشته‌های پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی، کورس‌های دوره فیزیوپاتولوژی پزشکی، برخی از دروس تخصصی رشته‌های داروسازی و دندانپزشکی و تعدادی دروس عمومی ارائه شد. این دوره با استفاده از خدمات درون‌سپاری و برون‌سپاری در دانشگاه پردیس هنر کرج برگزاری گردید. در این دوره ۴۵ روزه ۶۱۴ دانشجوی پزشکی، ۲۶۸ دانشجوی دندانپزشکی، ۲۱۳ دانشجوی داروسازی و ۱۳۰ دانشجوی دوره فیزیوپات از ۵۰ دانشگاه ترم تابستانی خود را در دانشکده‌های پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی و دورس عمومی گذراندند. در قالب این دوره ۱۲۰ موضوع درسی برای ۱۲۲۵ دانشجو تعریف شده است که بیش از ۹۰ درصد مدرسین دوره، از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز بوده و بطور میانگین در هر هفته بیش از ۲۵۰ کلاس درسی تشکیل شد. برای آسایش و آرامش دانشجویان؛ در قالب این دوره برای تمامی دانشجویان متقاضی؛ خدمات رفاهی از قبیل خوابگاه، تغذیه، سرویس ایاب و ذهاب، سالن ورزشی، سالن بدنسازی، استخر، اینترنت WiFi، قرائت‌خانه تدارک دیده شد. فلسفه پیش قدم شدن در برگزاری این دوره، فراغت از تحصیل؛ ۱۲۲۵ پزشک عمومی، دندان‌پزشک و داورساز ۶ ماه قبل از موعد مقرر و کاهش استرس دانشجویان برای امکان شرکت در امتحان علوم پایه و همچنین کاهش هزینه‌های آموزش غیر متمرکز سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی در ترم

دانشجویان برای یادگیری استفاده می‌کنند، می‌باشد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر از نوع طرح‌های غیر آزمایشی و به طور دقیق تر طرح همبستگی است که با استفاده از تحلیل مسیر رابطه متغیرها را مورد بررسی قرار داده است. نمونه پژوهش تعداد ۶۳۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سبزوار هستند که با استفاده از نمونه‌گیری چند مرحله‌ای انتخاب شدند. به منظور ارزیابی متغیرهای پژوهش از مقیاس‌های سبک هویت برزنسکی (-۳ISI) و اهداف پیشرفت میگلی و همکاران (PALS) و راهبردهای انگیزشی برای یادگیری (MSLQ) استفاده شد. روایی و اعتبار مقیاس‌ها به وسیله تحلیل عاملی تاییدی و اعتبار مرکب بررسی شد. داده‌ها با استفاده از روش آماری تحلیل مسیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: سبک هویت اطلاعاتی بر اهتمام شناختی هم اثر مستقیم و هم اثر غیر مستقیم دارد، هر دو اثر در سطح ۰/۰۱ معنادار هستند. اثر غیر مستقیم آن، از طریق نقش واسطه‌گری اهداف تبحری اعمال می‌شود. سبک هویت هنجاری نیز بر اهتمام شناختی اثر دارد که به واسطه اهداف رویکرد- عملکرد و اهداف اجتناب عملکرد صورت می‌گیرد. مسیر سبک هویت مغشوش- اجتنابی به اهداف اجتناب- عملکرد از مدل برازش شده حذف شده است. مدل برازش شده توانسته است ۴۱٪ اهتمام شناختی را پیش بینی کند.

نتیجه‌گیری: برای بهبود یادگیری می‌توان اهتمام شناختی (کوشش‌های ذهنی) را به واسطه متغیرهای هویتی و انگیزشی هدفتند کرد.

کلید واژه‌ها: سبک‌های هویت، اهتمام شناختی، اهداف پیشرفت

نظام سلامت نیازمند توانایی‌های ویژه‌ای بخصوص در برخورد با چالش‌ها و معضلات اخلاقی هستند. نظام آموزش علوم سلامت وظیفه آماده کردن دانشجویان پرستاری برای کار در محیط پر چالش نظام ارائه خدمات سلامتی را بر عهده دارند. آموزش اصول اخلاقی و ایجاد صلاحیت‌های اخلاقی در این نظام بر عهده نظام آموزشی است. پژوهش حاضر با هدف تبیین روش‌های یاددهی و یادگیری اخلاقی در دانشجویان پرستاری انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه کیفی بود که با رویکرد گراند تئوری هم‌ساخت‌گرایی انجام گرفت. ۲۵ مشارکت‌کنندگان ۲۲ دانشجو و مدرس پرستاری سه دانشگاه علوم پزشکی در شهر تهران بودند. داده‌ها به وسیله مصاحبه چهره به چهره، عمیق و نیمه ساختار یافته جمع‌آوری شدند. در مجموع ۲۵ مصاحبه انجام شد. تحلیل داده‌ها با کمک نرم‌افزار MAXQDA ۱۰ و با روش هم‌ساخت‌گرایی چارمز ۲۰۱۴ انجام شد. در این روش کدگذاری به دو صورت اولیه و متمرکز انجام می‌شود. کدهای متمرکز طبقات اصلی پژوهش را تشکیل می‌دهند. از یادآورها به عنوان ابزاری جهت جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

نتایج: یاددهی و یادگیری اخلاقی در تمام طول دوران آموزش پرستاری اتفاق می‌افتد اما می‌توان سه مرحله کلی را برای آن مشخص نمود. سه مرحله تکامل اخلاقی شامل گذار اخلاقی، دوباره‌سازی اخلاقی و درونی‌سازی اخلاقی هستند. در مرحله گذار اخلاقی دانشجوی تازه وارد با ماهیت اخلاقی حرفه پرستاری آشنا می‌شود و در می‌یابد دانش و مهارت کافی برای رویارویی و حل معضلات اخلاقی حرفه را ندارد. در این مرحله دانشجو به دنبال یادگیری مهارت‌های اولیه حرفه پرستاری است. در موضوعات اخلاقی تلاش می‌کند با تقلید از دیگران مسئله را حل کند. در مرحله دوباره‌سازی اخلاقی دانشجو پرستاری را به عنوان یک حرفه پذیرفته است. در این مرحله تلاش می‌کند مهارت‌هایی را بیاموزد که باور دارد برای انجام کار درمانی مورد نیاز هستند. تلاش می‌کند در موضوعات اخلاقی از

تابستانی در قالب هزینه متمرکز در دانشگاه علوم پزشکی البرز بود. از سویی این دوره فرصتی بود تا دانشگاه علوم پزشکی البرز؛ مانور توان مدیریتی و سازماندهی خود را برای تربیت دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور رادر قالب ثبت نام، آموزش و ارائه خدمات رفاهی دانشجویان را در یک دوره کوتاه انجام دهد. هدف این مطالعه تبیین تجربیات دانشگاه نوپایی همچون دانشگاه علوم پزشکی البرز است که با برنامه ریزی مشخص ضمن اجرای دوره؛ رضایتمندی حداکثری دانشجویان و مدیران محترم وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی را کسب نمود.

کلید واژه ها: علوم پزشکی البرز، ترم تابستانی، دانشجو، برون سپاری، درون سپاری

یادگیری اخلاقی در دانشجویان پرستاری فرآیند تکاملی مرحله به مرحله: پژوهش کیفی با رویکرد گراند تئوری هم‌ساخت‌گرایی

هادی رنجبر، سودابه حوایی، ابوعلی ودادهیر، عباس

عباس زاده

مقدمه: توجه به حوزه اخلاق زیستی در دو دهه اخیر رشد زیادی داشته است. یکی از دلایل توجه بیشتر به این مسائل تغییرات گسترده در نظام ارائه سلامت و جامعه و اثر آن بر کیفیت خدمات سلامتی می‌باشد کارکنان بخش سلامت همواره با چالش‌های اخلاقی روبرو هستند و برای حل آنها نیاز به توانمندی اخلاقی بالایی دارند. همزمان با اجرای طرح تحول سلامت نیز جنبه‌های اخلاقی در رشته‌های مرتبط با علوم سلامت پررنگ‌تر شده‌اند. اجرای طرح تحول سلامت با هدف تامین عادلانه خدمات مورد نیاز جامعه می‌تواند سبب افزایش چالش‌های اخلاقی برای کارکنان این بخش گردد. همچنین ارائه خدمات نوین سلامتی در این طرح نیازمند کارکنان آموزش دیده و دارای صلاحیت است که بتوانند معضلات اخلاقی را به خوبی مدیریت نمایند. پرستاران به عنوان اولین خط مواجهه در

17th
National Medical Education congress
& Shahid Mottahary
Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مطرح شده است، لذا برای دستیابی به زایمان ایمن، دیدگاه زایمان فیزیولوژیک مورد توجه قرار گرفت. سازمان جهانی لاماز شش اصل مراقبت مبتنی بر شواهد برای انجام زایمان فیزیولوژیک منتشر کرده است. اصول اداره فیزیولوژیک زایمان که پیشگیرانه، ترویج کننده و حمایتگرانه است شدیداً توسط شواهد مورد حمایت قرار می گیرد. این اصول شامل شروع خودبخودی لیبر، حرکات آزادانه زائو حین لیبر، حمایت مداوم طی لیبر، عدم استفاده از مداخلات رایج، ترویج زور زدن خودبخودی در وضعیتهای قائم یا غیرطاق باز و عدم جدایی مادر و نوزاد از بدو تولد می باشد. ماماها با اجرای راهکارهای مراقبتی جدید مبتنی شواهد می توانند میزان مداخلات غیرضروری در طول زایمان را کاهش داده و زایمان را به امری خوشایند برای مادران تبدیل نمایند. اما متأسفانه فارغ التحصیلان مامایی جدید آمادگی کافی برای ارائه مراقبت حمایتی و انجام زایمان فیزیولوژیک را ندارند بنابراین آموزش مبتنی بر شواهد دانشجویان مامایی درباره زایمان فیزیولوژیک در کنار آشنایی با تکنولوژیهای مراقبتی برای زایمانهای پرخطر و عارضه دار، ضروریست. تعیین نیازهای آموزشی اولین گام در طراحی و بازنگری هر برنامه آموزشی است. نیازسنجی و اولویت بندی نیازهای فراگیران تأثیر مثبتی بر برنامه های آموزش بالینی دارد. تعیین نیازهای آموزشی فراگیران در هر برنامه آموزشی برای رسیدن به اهداف و اولویتهای آموزشی ضروری و سودمند است. سانچز (۲۰۱۲) در آمریکا و هاریس (۲۰۱۴) در ایسلند با بررسی نیازهای آموزشی دانشجویان مامایی در زمینه زایمان فیزیولوژیک به این نتیجه رسیدند که دانشجویان در مورد عناوین آموزشی زایمان فیزیولوژیک نیازهای شدیدی احساس می کردند که نشاندهنده عدم تطابق محتوای آموزشی مامایی با مراقبتهای مبتنی بر شواهد میباشد و این امر لزوم تجدید نظر در محتوای آموزشی مامایی را می رساند. در ایران در مورد آموزش دانشجویان درحال تحصیل تنها برخی از مباحث مربوط به زایمان فیزیولوژیک مانند تئوری درد و روشهای کاهش درد بطور خیلی مختصر در طرح دوره درس بارداری و زایمان غیرطبیعی گنجانده شده است و ظاهراً نیازهای آموزشی مامایی در رابطه با زایمان فیزیولوژیک را برطرف نمی کند.

کسانی که باور دارد در حیطه درمان موثرند یاد بگیرد. در مرحله درونی سازی اخلاقی دانشجو خود را یک پرستار می داند. تلاش او این است که بتواند پرستار خوبی باشد و مهارت های پرستاری را بیاموزد. در این مرحله دانشجو خصوصیات پرستاری که آموخته است را در خود درونی می کند و جزئی از شخصیت او می شوند. دانشجو درمورد تصمیمات اخلاقی خود تامل می کند و آنها را مورد پرسش قرار می دهد. نتیجه گیری: شناخت مراحل تکامل اخلاقی و روش های یاددهی و یادگیری در هر مرحله می تواند به برنامه ریزان آموزشی و مدرسان این امکان را بدهد که از روش ها و محتوای مناسب هر مرحله در جهت انجام آموزش های اخلاقی استفاده کنند.

کلید واژه ها: تکامل اخلاقی، یاددهی، یادگیری، دانشجو، پرستاری

ادغام آموزش زایمان فیزیولوژیک در کوریکولوم آموزشی مامایی با تکیه بر آموزش مبتنی بر شواهد

آسیه مودی، سید مصطفی محسنی زاده، علی دشتگرد، نرجس خاتون طاهری، مریم السادات کاتبی، فاطمه محلی، محمد رضا رزم آرا، محمد هادی سروری، محمد رضا جانی

مقدمه: زایمان فرآیند فیزیولوژیک است که خداوند اسباب و شرایط آن را در انسان محقق ساخته است تا بدون مداخله پزشکی به صورت طبیعی انجام پذیرد. مطالعات نشان می دهند که ۸۵٪ از زایمانهای طبیعی نیاز به مداخله پزشکی ندارد و فقط با ارائه آموزش به مادران و مراقبت و پایش آنان طی انجام زایمان، این روند فیزیولوژیک و طبیعی به سلامت سپری خواهد شد. طی دهه اخیر تداوم در افزایش میزان سزارین و تغییر درعمل استفاده از آن بعنوان یک مشکل جهانی جدی در ارتباط با سلامت مادران و نوزادان و بعنوان بار اضافی اقتصادی بر سیستم بهداشت و درمان

سحر الماسی ترک، امراله روزبهی

Introduction: Peer assisted learning (PAL) is the expansion of knowledge and abilities through active assistance and guidance among groups of people who are not trained teachers, but still assist and support one another's learning. The aim of this study was evaluation of PAL in teaching skills and learning limb anatomy for medical students. **Methods:** In this quasi-experimental study, students entering Yasuj University of Medical Sciences (YUMS) in academic year were allocated to two equal groups of ۱۳-۲۰۱۲ participants, with PAL as the intervention ۲۸ group and conventional teaching methods as the comparison group at the beginning of the fourth week of the course. The course content for the PAL group was divided into seven roughly equal parts, the duties of students were determined and the time table was the same for two groups. Formative exams from each topic and summative exams about upper and lower limb anatomy were given. Abilities and skills of peer teachers were assessed by a researcher-made questionnaire through peer assessment. Data was analyzed using a paired t-test. **Results:** The mean scores of the PAL intervention group showed a significant statistical increase on seven out of ninth formative exams in relation to the comparison group (P

Key words: Peer assisted learning, Education, , Anatomy and student-centered

روش کار: با توجه به نیاز احساس شده در زمینه آموزش زایمان فیزیولوژیک و درخواستهای مکرر دانشجویان کارشناسی ناپیوسته مامایی و نیز سئوالاتی که حاکی از نیاز آنان به آموزش اصول زایمان فیزیولوژیک بود، ابتدا نیازسنجی دقیقی در این زمینه انجام شد تا از نتایج آن برای برنامه‌ریزیهای آموزشی در جهت ارتقای آموزش کمک بگیریم. در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ پرسشنامه‌هایی در زمینه جنبه‌های مختلف و سرفصلهای درسی زایمان فیزیولوژیک تهیه شد و پس از تأیید روایی و پایایی با روش آزمون مجدد، پرسشنامه‌ها بین دانشجویان توزیع شدند. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، نتایج در قالب آمار توصیفی، جمع‌بندی شده و در قالب جداول آماری متناسب توصیف شد.

نتایج: نتایج نیازسنجی و ارزیابی دیدگاه دانشجویان کارشناسی ناپیوسته مامایی در خصوص آموزش زایمان فیزیولوژیک نشان داد که از کل ۲۴ نفر دانشجویان کارشناسی ناپیوسته مامایی ۲۲ نفر آنها (۹۱/۷٪) در مورد لزوم آشنایی با اصول زایمان فیزیولوژیک و برگزاری کلاسهای زایمان فیزیولوژیک در طول دوره تدریس خویش کاملاً موافق بودند. و دو نفر دیگر (۸/۳٪) نظر خاصی نداشتند. بعلاوه در مورد سرفصلهای درسی زایمان فیزیولوژیک، بیشترین نیاز آموزشی برای تدریس در دوره کارشناسی ناپیوسته مامایی در خصوص فیزیولوژی درد و روشهای کاهش درد زایمان و کمترین نیاز آموزشی در زمینه هورمونها در بارداری بود. نتایج نظرسنجی از دانشجویان پس از آموزش نشان داد که ۱۹ نفر از ۲۴ (۷۹/۲٪) دانشجویان اطلاعات کسب شده را جهت افزایش علم خود در زمینه زایمان فیزیولوژیک کاملاً مفید، ۳ نفر از ۲۴ نفر (۱۲/۵٪) تقریباً مفید و ۲ نفر از ۲۴ نفر (۸/۳٪) غیر مفید ارزیابی کردند.

کلید واژه ها: زایمان فیزیولوژیک، کوریکولوم آموزشی، مامایی، مراقبت مبتنی بر شواهد

ارزیابی مقایسه ای برنامه جدید دروس دندانپزشکی
اطفال با برنامه درسی قدیم از دیدگاه هیأت علمی برخی
از دانشگاه های کشور

تأثیر یادگیری از طریق همتایان بر یادگیری درس
آناتومی اندام در دانشجویان پزشکی

17th National Medical Education congress
Shahid Mottahary
& Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

برنامه درسی قبلی از دیدگاه اعضا هیئت علمی و دانش

آموختگان دندانپزشکی

زهرا طاهرخانی، فاطمه گروسی، جمشید پورصمیمی، فاطمه

سفیدی

مقدمه: دندانپزشکی علمی است که با داشتن پژوهش‌های وسیع و متعدد در زمینه‌های مختلف در فواصل زمانی کوتاه دچار تغییرات و رشد تکاملی گشته است. چنانچه کاستی و مشکلاتی در فرآیند اجرای برنامه آموزش دندانپزشکی وجود داشته باشد می‌تواند اشکالاتی در تحقق اهداف دوره‌های علوم پایه و تخصصی به وجود آورده و کارایی و توانمندی شغلی فارغ‌التحصیلان این رشته را با مشکلاتی مواجه نماید که آثار زیان بار اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی برای افراد جامعه و کشور بر جای می‌گذارد هدف: ارزیابی مقایسه‌ای برنامه جدید دروس پرودنتولوژی با برنامه درسی قبلی از دیدگاه اعضا هیئت علمی و دانش آموختگان دندانپزشکی

مواد و روش‌ها: این تحقیق از نوع توصیفی-مقطعی بود. که به کلیه اعضا هیئت علمی بخش پرودنتولوژی دانشکده‌های دندانپزشکی ارائه گردید که ۵۰ نفر پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. همچنین نمونه‌ای شامل ۱۵۰ نفر از دندانپزشکان عمومی فارغ‌التحصیل کشور در سال ۸۸ تا ۹۳ وارد پژوهش شدند. ابزار گردآوری داده‌ها از طریق پرسشنامه، شامل ۲۹ سؤال چهارگزینه‌ای بود. تدوین بخش اصلی پرسشنامه، بر اساس مطالعات و نظرات و تجارب اساتید راهنما و مشاور و بر اساس مقایسه‌ی برنامه درسی جدید و قدیم بخش پرودنتولوژی انجام گرفت. جهت تأیید روایی پرسشنامه، پرسشنامه در اختیار چندین نفر از اساتید بخش پرودنتیکس قرار گرفت. جهت بررسی پایایی آزمون از آلفای کرونباخ استفاده شد و میزان ضریب آلفا ۰/۷۳ به دست آمد داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آمار توصیفی و آزمون رتبه‌فریدمن در نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: اعضاء هیئت علمی مهمترین نقاط قوت برنامه درسی

آناهیتا پورمهرام موسوی، سارا ملکی کامبخش، فاطمه

سفیدی

مقدمه و هدف: فعالیت‌های آموزشی هر کشور را می‌توان سرمایه‌گذاری یک نسل برای نسل دیگر دانست که هدف اصلی این سرمایه‌گذاری توسعه نیروی انسانی یا در واقع رشد آگاهی و توانایی‌های بالقوه انسان است. ارزیابی مقایسه‌ای برنامه جدید دروس دندانپزشکی اطفال با برنامه درسی قدیم از دیدگاه هیئت علمی برخی از دانشگاه‌های کشور روش کار: این مطالعه از نوع توصیفی-مقطعی و به صورت ارزشیابی برنامه آموزشی است. سوالات پرسشنامه بر مبنای تغییرات و حذف و اضافات کوریکولوم جدید نسبت به کوریکولوم قدیم طراحی شد و توسط ۴۸ نفر از اعضای هیئت علمی برخی دانشکده‌های دندانپزشکی کشور پاسخ داده شد و داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۲۰ تحلیل شد.

یافته‌ها: تحلیل یافته‌ها نشان داد تفاوت معنی‌داری در مقایسه کوریکولوم قدیم و جدید کودکان وجود دارد اعضای هیئت علمی افزودن طرح درمان مناسب بر مبنای شواهد و افزودن case presentation جهت رفع اشکالات پیش آمده در حین کار می‌باشند. همچنین حذف مبحث تهیه پلاک در ارتباط پیشگیری از ناهنجاری‌های دندانی جز تغییرات منفی ایجاد شده در کوریکولوم شناخته شد. نتیجه‌گیری: این پژوهش بر لزوم ارزیابی کوریکولوم آموزشی دندانپزشکی تأکید می‌نماید و در کل نقاط قوت زیادی در کوریکولوم جدید نسبت به قدیم وجود دارد ولی جهت رفع نقاط ضعف باقی مانده در کوریکولوم آموزشی احتیاج به بررسی بیشتر می‌باشد تا نواقص آن به حداقل میزان ممکن برسد و به ارتقا هرچه بیشتر سیستم آموزشی منجر شود.

کلید واژه‌ها: کوریکولوم آموزشی، دندانپزشکی کودکان، ارزیابی

ارزیابی مقایسه‌ای برنامه جدید دروس پرودنتولوژی با

نیاز به برنامه ریزی در جهت به حداقل رساندن این نقاط ضعف می باشد.

کلید واژه ها: کوریکولوم آموزشی، پرودنتولوژی، ارزیابی

بررسی رفتارهای غیر محترمانه در محیط های آموزشی از نظر دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر آزاده عازمیان

مقدمه: در دانشگاه دانشجو با تغییرات اساسی در آموزش، ارتباطات اجتماعی و خانوادگی و امور فردی روبه رو می شود. آموزش در دانشگاه فرآیند پیچیده ای است که دانشجویان تجارب متفاوتی از آن به دست می آورند (۲). پاترسون و همکاران طی مطالعه ای بیان داشتند که آموزش مؤثر به استفاده صحیح از مهارت های ارتباطی بستگی دارد (۱). ارتباط در فرایند آموزشی به صورت تبادل افکار و اطلاعات در یک تعامل دو طرفه بین استاد و دانشجو انجام می گیرد. برقراری ارتباط دانشجو با استاد باعث افزایش اعتماد به نفس و انگیزه یادگیری در دانشجو می گردد. چرا که تأثیر گذاری آموزش در محیط یاد دهی - یادگیری، باید جستجو کرد. براین اساس باید حکم کنیم که یکی از مؤثرترین و کارسازترین مؤلفه های نظام آموزشی عالی را اعضای هیئت علمی و اساتید دانشگاه تشکیل می دهد و عملکرد و سلوک حرفه ای آنان بیش از هر چیز در روش های تدریس شان متجلی خواهد شد (۳). نظام آموزش عالی که یکی از نهاد های مهم اجتماعی است، در سطوح مختلف جامعه مسئولیت تعلیم و تربیت همه جانبه افراد را بر عهده دارد و موظف به انتقال فرهنگ، ارزش ها، پرورش اجتماعی سیاسی، تربیت نیروی متخصص، حفظ وحدت اجتماعی و رشد فردی است که این امر در نظام آموزشی در چار چوب ساختار رسمی صورت می گیرد. رفتارهای نامحترمانه در محیط های آموزشی می تواند به شدت فرایند یاددهی و یادگیری را مختل نماید و به ایجاد تناقض و اضطراب بین استاد

جدید در مقایسه با برنامه درسی قبلی، روش یاددهی و یادگیری، جراحی افزایش طول تاج و استفاده از کتاب لینده به عنوان منبع اصلی پرودنتولوژی بود. همچنین تأکید بر استفاده از ژورنال های معتبر، تأکید بیشتر بر انجام جراحی نظیر فایبروتومی و فرنکتومی و تأکید بر شرکت فعال دانشجو به عنوان کمک در جراحی پرودنتال از دیگر نقاط قوت سرفصل جدید پرودنتولوژی ارزیابی گردید. مهمترین نقاط ضعف برنامه درسی جدید از دیدگاه اعضاء هیئت علمی تأکید کمتر بر اهمیت یادگیری پرودنتشیوم نرمال، درمان حساسیت عاجی، حذف مبحث ترومای اکلوزن از برنامه درسی و جایگزینی مبحث میکروبیولوژی و ایمونولوژی بجای پرئو ۱ به پرئو ۲ بود. دانش آموختگان مورد مطالعه، نقاط قوت بسیاری را در برنامه درسی جدید در مقایسه با برنامه درسی قبلی اعلام نمودند که مهمترین آنها شرکت در ژورنال کلاب در پرئو عملی ۴، انجام جراحی نظیر فایبروتومی و فرنکتومی در پرئو عملی ۴، شرکت فعال دانشجو به عنوان کمک در جراحی پرودنتال و ثبت شرح عمل در پرئو عملی ۳ و ۴، افزایش بحث و جمع آوری مبتنی برشواهد به پرئونظری ۱ و ۳، جراحی افزایش طول تاج در پرئونظری ۳، افزایش کتاب لینده به منابع اصلی پرودنتولوژی و تأکید دقیق و مشخص بر روش یاددهی و یادگیری هر بحث آموزشی بودند. همچنین دانش آموختگان ۶ مورد نقطه ضعف در برنامه درسی جدید در مقایسه با برنامه درسی قبلی اعلام نمودند که مهمترین آنها حذف مبحث درمان حساسیت عاجی از پرئونظری ۱، تأکید کمتر بر اهمیت یادگیری پرودنتشیوم نرمال و ویژگیهای آن و حذف مبحث ترومای اکلوزن از برنامه درسی بود.

نتیجه گیری: نتایج حاصل از این تحقیق نشان دهنده این واقعیت است که از دیدگاه اعضاء هیئت علمی بخش پرودنتوتیکس دانشکده های دندانپزشکی، برنامه درسی جدید پرودنتولوژی در مقایسه با برنامه درسی قبلی دارای نقاط قوت زیادی است. با این وجود دارای نقاط ضعفی به خصوص در یادگیری پرودنتشیوم نرمال و درمان حساسیت عاجی است که

سوء استفاده نمی کنند. و برای تدریس خود آمادگی لازم را معمولاً ندارند (۴۸/۷٪). ارتباط معنی داری بین مشخصات دموگرافیک و دیدگاه دانشجویان در مورد رفتار غیر محترمانه وجود نداشت. نتیجه گیری: بر اساس نتایج پژوهش حاضر بیشتر دانشجویان رفتارهایی مانند توهین به دانشجو، دست انداختن دانشجو، لغو کلاس بدون اطلاع دانشجو، رفتارهای غیر محترمانه از طرف مدرسین می دانستند. همچنین بیشتر دانشجویان محدود کردن بحث توسط استاد، دیر آمدن، زود رفتن و لغو کلاس بدون اطلاع دانشجو نیز از جمله رفتارهای غیر محترمانه از طرف اساتید می دانستند. با توجه به نتایج پژوهش و ذکر رفتارهای غیر محترمانه که دانشجویان اکثر دانشجویان بیان داشتند اینگونه رفتارها معمولاً از مدرسینشان دیده شده است و با توجه به نقش تربیتی دانشگاه و الگو بودن مدرسین برای دانشجو و با توجه به اینکه اینگونه رفتارها حتی بصورت جزئی می تواند محیط آموزشی را تحت شعاع قرار داده و بر فرایند آموزش اثر گذار باشید. به نظر میرسد شناخت و توجه به اینگونه رفتارها و بررسی راهکارهای کاهش آن از جمله وظایفی است که نیازمند توجه خاص می باشد.

کلید واژه ها: رفتار غیر محترمانه، آموزش، مدرس

بیمارستان های آموزشی و فراگیر فعال و مشتاق : برای

پیاده کردن تئوری در عمل

عصمت سعیدی

بیمارستان های آموزشی و فراگیر فعال و مشتاق : برای پیاده کردن تئوری در عمل می توان گفت اصل موفقیت برنامه آموزش پرستاری، با کسب تجارب مطلوب بالینی دانشجویان مرتبط می باشد. بنابراین کیفیت بیمارستان های آموزشی درموازی با دانشکده های پرستاری نقش اساسی را در آموزش دارند. بالین، قادر به فراهم آوردن فرصت هایی جهت پیوند اطلاعات نظری دانشجویان با واقعیات عملی می باشد تا آنان قادر باشند با کسب تجارب مفید در این محیط ها، توانمندیهای

و دانشجو منجر گردد. با توجه به نقش ارتباط مناسب و محترمانه و اعتماد به نفس ناشی از آن در دانشجو و تاثیر آن در فرایند یاددهی و یادگیری. لذا بر آن شدید مطالعه حاضر تحت عنوان رفتارهای نامناسب و نامحترمانه را از نظر دانشجویان بررسی کنیم. روش مطالعه : این مطالعه یک مطالعه توصیفی - تحلیلی در سال ۱۳۹۴ در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر است. جامعه پژوهش، دانشجویان رشته های علوم پزشکی دانشگاه می باشد. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه رفتارهای نامحترمانه کلارک (Clark) می باشد که قبلاً در مطالعه مشابهی که در دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۸۷ صورت گرفته است پس از ترجمه، روایی و پایایی آن تعیین گردید است (۹/۰۰۱). استفاده گردید پرسشنامه شامل مشخصات دموگرافیک (۴ سوال) و ۲۰ سوال در مورد رفتارهای نامناسب و نامحترمانه استاد بدون گریه است. پاسخ به سوالات بر اساس مقیاس لیکرت از همیشه، معمولاً، بعضی اوقات تا هرگز و بر اساس امتیاز ۴ تا ۱ امتیاز بندی شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری : SPSS Version ۱۸ استفاده شد.

نتایج: از بین ۱۶۰ دانشجوی شرکت کننده ۳۷/۶٪ مرد و ۶۲/۴٪ زن، بودند. میانگین سنی دانشجویان $22/5 \pm 2/7$ سال بود. ۵۱٪ از دانشجویان رشته پزشکی، ۱۹/۷٪ دندان پزشکی و ۳۱/۲٪ رشته های پیراپزشکی بودند. بیشتر دانشجویان ۶۹/۶٪ در مقطع کارآموزی بودند. بیشتر دانشجویان ۴۸/۴٪ بیان داشتن اساتید بدون اطلاع به آنها کلاس را لغو می کند. همچنین ۴۵/۳٪ از دانشجویان بیان داشتند اساتید آنها همیشه رفتار نامناسب و توهین قومیتی، جنسیتی... به دانشجو یا اساتید دیگر را از خود نشان میدهند و ۴۸/۱٪ بیان کردن همیشه اساتید دانشجویان را دست انداخته می اندازند. همچنین ۵۵٪ دانشجویان بیان کردن اساتید معمولاً مباحث خود را محدود می کنند و ۵۴/۱٪ بیان کردن معمولاً مدرسین به کلاس یا بیمارستان یا آزمایشگاه و دیر می آیند. و ۵۰/۹٪ بیان کردن اساتید معمولاً فیلد آموزشی خود را زود ترک می کنند. در حالیکه ۳۵/۵٪ از دانشجویان بیان کردند اساتید از قدرت خود

روش های تدریس

مقایسه اثر بخشی دو روش آموزش مهارت حل مسئله خلاق به شیوه کارگاهی و کتابچه آموزشی بر ارتباط بین فردی شاغلین مامایی

مریم مدرس

زمینه و هدف: آموزش مهارت حل مسئله خلاق، روشی برای شرکت فعال شرکت کنندگان در بحث گروهی و تشویق افراد به تفکر انتقادی ولی سازنده و خلاق برای یافتن راه حل هائی می باشد که نهایتا به ارائه بهتر خدمات بهداشتی در مانی مطلوب کمک کند. این پژوهش با هدف مقایسه اثربخشی آموزشی مهارت های حل مسئله خلاق با دو روش کارگاه آموزشی و کتابچه آموزشی بر مهارت های بین فردی شاغلین مامایی که بر اساس الگوی گلد فرآید و دزوریلان انجام شده است.

روش کار: پژوهش بر روی ۹۸ نفر از فارغ التحصیلان مامایی شاغل به کار در بیمارستان های استان کرمان به صورت دو گروهی صورت گرفت. گروه کتابچه آموزشی (۵۰ ماما) و گروه کارگاه آموزشی (۴۸ ماما) که در کارگاه آموزشی ۳ روزه شرکت نمودند. در گروه مداخله ۲ با استفاده از روش های آموزشی، گروه کوچک، بحث گروهی و سخنرانی های کوتاه، کارگاه اجرا گردید. در گروه مداخله ۱ مامایی کتابچه آموزشی روا شده توسط اساتید دانشکده پرستاری و مامایی برای مطالعه مستقل به ماماها شاغل در بیمارستانهای استان کرمان داده شد که این دو گروه از نظر مشخصات فردی همگن شدند. نمونه گیری از بیمارستان ها به روش تصادفی ساده و برای ماماها نمونه گیری سهمیه ای انجام شد. ارتباطات بین فردی هر دو گروه قبل و پس از مداخله و ۲ ماه پس از مداخله با پرسشنامه استاندارد مهارت های ارتباطی بین فردی (Interpersonal Communication Skills Test) ارزیابی شد. نتایج حاصل از دو گروه در نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ تجزیه و تحلیل آماری

لازم را در طول دوران تحصیل خود کسب نمایند. هدف از این مطالعه تعیین دیدگاه دانشجویان پرستاری از موسسه آموزشی بودن مراکز آموزشی درمانی دانشگاه علوم پزشکی گلستان می باشد. **مواد و روش:** این مطالعه کیفی در مورد موسسه آموزشی بودن بیمارستان های مراکز آموزشی دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۹۳ صورت گرفته است. برای تبیین تجربیات دانشجویان با ۱۲ دانشجوی پرستاری مصاحبه نیمه ساختار به عمل آمد. دانشجویان سابقه گذراندن حداقل یک ترم در محیط بالین را داشته اند. از آنان خواسته شد تجربیات خود را از آموزشی بودن محیط بالین بیان نمایند. مصاحبه ها ضبط دست نویس، کدگذاری و طبقه بندی شدند و مطابق تحلیل محتوی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: مضامین بر گرفته شده از این مطالعه شامل "فراگیر فعال و مشتاق"، "پرسنل آموزش دهنده"، "پیاده کردن تئوری در عمل"، "بیماران پذیرای کار دانشجو"، "از دانشجو کار نخواستن"، "به دانشجو کار یاد دادن"، "تجهیزات نو و کافی"، "فضای مناسب برای بیمار و دانشجو"، "تعداد مناسب بیمار و دانشجو"، "تمیزی و پاکیزگی بیمارستان"، "نبود تبعیض رشته ای"، "رعایت اخلاق و حقوق بیمار"، "مربیان متخصص و با تجربه"، "داشتن استقلال نسبی در یادگیری" که از تجزیه و تحلیل مصاحبه ها بدست آمد.

نتایج این مطالعه نشان می دهد دانشجویان پرستاری محیط های بالین، بیمارستان های آموزشی را نسبتا مناسب یاد گیری می دانند. آنها معتقد هستند محیط های بالین آنها آموزشی است. نقش فعال فراگیر در یادگیری و کادر درمانی آموزش دهنده را از عوامل تسهیل کننده یادگیری می دانستند. و دادن کار روتین به دانشجو و احترام دانشجو را نداشتن را از موانع یادگیری در بالین برشمردند.

کلید واژه ها: بیمارستان های آموزشی؛ دانشجو، پرستاری؛ محیط بالین

توسط پزشکان معالج شان به تعداد ۱۸ عدد. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی و آزمون های آماری تی تست و آنالیز واریانس مربوطه استفاده شد. سطح معنی داری برای تمام آزمونها ۰,۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: در مجموع ۱۰۰ نفر (۳۳/۳٪) مرد و ۲۰۰ نفر (۶۶/۷٪) زن در مطالعه شرکت کردند. بیشتر افراد مورد پژوهش، ساکن شهر بابل بودند. همچنین بیشتر واحدهای مورد پژوهش، خانه دار بودند بین رضایت کلی افراد مورد مطالعه با جنس، شغل و محل سکونت واحدهای مطالعه، ارتباط معناداری وجود نداشت ($P < 0.05$)، درحالیکه این ارتباط فقط با سطح تحصیلات افراد نمونه، معنی دار نشان داده شد ($PV = 0.028$). درخصوص نحوه آموزش پزشک معالج در مورد علل بیماری، ۱۰۷ نفر (۳۵/۷٪) از افراد، رضایت نسبتاً بالایی را اظهار داشتند. ۹۷ نفر (۳۲/۳٪) از مراجعه کنندگان نیز رضایت متوسطی را در رابطه با نحوه آموزش پزشک در مورد علائم، عوارض و تشخیص بیماری، و ۱۱۶ نفر (۳۸/۷٪) از مراجعه کنندگان در رابطه با نحوه آموزش پزشک در مورد مراقبت و درمان بیماری بیان کردند. ۱۴۲ نفر (۴۷/۳٪) از مراجعه کنندگان رضایت مندی خوبی در رابطه با نحوه برخورد و حسن خلق پزشک معالج جهت دادن آموزش و یا دادن پاسخ به سئوالات ایشان، اظهار داشتند. میانگین رضایت کلی بیماران در خصوص آموزش پزشکان به بیماران در هر چهار تخصص مذکور، در سطح متوسطی قرار داشت، به طوری که این رضایت مندی کلی در دو گروه تخصصی اطفال و زنان کمی بیشتر از دو گروه تخصصی جراحی عمومی و داخلی بوده است.

نتیجه گیری: نتایج این تحقیق در برنامه ریزی های آینده جهت بازآموزی پزشکان و نیز آموزش دانشجویان پزشکی، بخصوص با اولویت دوره عمومی و نیز احتمالاً در دوره های تخصصی و نیز فوق تخصصی قابل استفاده است. برای ارتقاء هر چه بهتر آموزش بیماران در این زمینه پیشنهاد می شود که با استفاده از نتایج تحقیقات مشابه و نیازسنجی آموزشی در رابطه با مهارتهای ارتباطی و نیز نحوه صحیح آموزش به بیمار در ابعاد

و مقایسه شد.

یافته ها: میانگین تغییرات امتیاز ارتباط بین فردی، در گروه کارگاه آموزشی پس از آموزش به طور معنی داری بیشتر از تغییرات امتیازات گروه کتابچه آموزشی بود و کارگاه آموزشی باعث شد که در هر فرد به طور متوسط حداقل ۸,۴۶ نمره تغییر ایجاد شود.

کلید واژه ها: کارگاه آموزشی، مهارت تصمیم گیری، ارتباط بین فردی، آموزش پزشکی، الگوی گلدفراید و دزوریل

بررسی وضعیت آموزش به بیمار توسط پزشکان از دیدگاه بیماران

سید جلیل سیدی اندی

زمینه و هدف: آموزش و آگاه سازی بیماران می تواند عوامل خطرا به حداقل برساند و رویکرد آموزش بیمار باید مبتنی بر نیازهای آنان طراحی شود و این نیاز باید قبل از آموزش، توسط پزشکان شناسایی گردد. بنابراین محقق برآن شده است تا این موضوع بسیار مهم را در حوزه پزشکی مورد مطالعه و بررسی دقیق قرار داده تا گامی مهم در راه آموزش بهینه دانشجویان و نیز سلامت جامعه برداشته شود. **روش بررسی:** مطالعه حاضر به روش مقطعی و از نوع توصیفی - تحلیلی بود. جامعه مورد مطالعه، کلیه بیماران مراجعه کننده به بیمارستان ها و درمانگاه های تحت پوشش طرح پزشکی پاسخگو در شهرستان بابل بودند ولی واحدهای مورد مطالعه از طریق نمونه گیری در دسترس تعیین گردید که با توجه به مطالعات مشابه صورت گرفته و بررسی های آماری به نظر می رسد تعداد ۳۰۰ مورد نمونه کافی بود. روش جمع آوری داده ها عبارت بود از یک پرسشنامه پژوهشگر ساخته با تایید روایی و پایایی قابل قبول که توسط واحدهای مورد مطالعه در قالب مصاحبه با انعطاف پذیری متوسط تکمیل گردید. این پرسشنامه مشتمل بر دو بخش بود: الف- سئوالات دموگرافیک به تعداد ۷ عدد ب- سئوالات تخصصی در ارتباط با وضعیت آموزش به بیماران

نفر) و گروه کنترل ۶۸/۴ درصد (۲۶ نفر) را زنان تشکیل می‌دادند. بُعد اجتماعی خودمراقبتی بیماران دیابتی قبل از مداخله در دو گروه تفاوت معناداری نداشت ($P=0/337$)، اما در مرحله بعد از مداخله، میزان خودمراقبتی به طور معناداری در گروه مشاوره ($57/5 \pm 22/0$) و آموزش گروهی ($54/6 \pm 17/3$) نسبت به گروه کنترل ($48/2 \pm 24/2$) افزایش داشت ($P < 0/001$)

نتیجه گیری: با توجه به نتایج این تحقیق مشاوره گروهی و آموزش گروهی می‌توانند به ارتقاء مراقبت از خود بیماران دیابتی در بُعد اجتماعی کمک کنند پس می‌توان تلفیقی از آنها را به عنوان یک روش آموزشی پیشنهاد کرد.

کلید واژه ها: کلید واژه ها: آموزش گروهی، مشاوره گروهی، بعد اجتماعی خودمراقبتی، دیابت نوع دو

تاثیر برنامه آموزش بالینی منتورینگ بر خودکارآمدی و انگیزه یادگیری دانشجویان اتاق عمل محمود آرمان فرد، فاطمه شریفی فرد، زهرا طاهری خرامه

متن مقاله: چکیده زمینه و هدف: آموزش بالینی بخش اساسی و مهم آموزش پرستاری است. هدف اصلی واحدهای کارآموزی و کارورزی در طول دوره تحصیلی نیز باید پرورش خودکارآمدی و رساندن دانشجویان به بالاترین سطح انگیزه یادگیری باشد. اجرای برنامه کارآموزی به صورت ترکیبی (دانشجویان منتور و متی) یک برنامه و راهبرد آموزشی است که در آن قابلیت‌های علمی ارتقا می‌یابد و همچنین ارتباط حمایتی و پرورشی میان یک فرد ماهر و یک نوآموز ایجاد می‌شود. مطالعه ای با عنوان ارتقا آموزش بالینی با استفاده از اجرای برنامه کارآموزی به صورت ترکیبی (دانشجویان منتور، متی) طراحی و اجرا گردید. روش بررسی: فرآیند حاضر یک مطالعه نیمه تجربی است در آن تأثیر به کارگیری کارآموزی به صورت ترکیبی (دانشجویان منتور، متی) بر خودکارآمدی و انگیزه یادگیری دانشجویان اتاق عمل مورد بررسی قرار گرفت. این مطالعه بر روی ۳۰ دانشجوی

مختلف درمان در زمان‌های قبل، حین و بعد از ترخیص برای پزشکان، آموزش‌های ضمن خدمت مدون ارائه شود تا در افزایش ارتقاء سلامت جامعه بیش از پیش، مثر ثمر واقع شوند.

کلید واژه ها: آموزش، پزشکان، بیماران

مقایسه تاثیر آموزش گروهی و مشاوره گروهی بر بُعد اجتماعی خودمراقبتی بیماران مبتلا به دیابت نوع دو محبوبه فیروز، سید جواد حسینی

مقدمه و هدف: بیماران مبتلا به دیابت برای شناخت و درک موقعیت سلامتی خود، تصمیم‌گیری برای مراقبت‌های سلامتی و تغییر رفتارهای سلامتی و بهبود خودمراقبتی نیازمند کمک و آموزش هستند. طبق نظر WHO؛ آموزش، اساس و شالوده درمان دیابت است. اهداف کلیدی آموزش دیابت، تغییر رفتار افراد و ارتقاء خودمراقبتی است. آموزش و مشاوره دو جزء از نقش‌های اصلی تیم سلامت از جمله پرستاران است با این وجود کمتر به آن‌ها پرداخته شده است. هدف: مقایسه تاثیر آموزش گروهی و مشاوره گروهی بر بعد عاطفی خودمراقبتی بیماران مبتلا به دیابت نوع دو روش کار: طی یک کارآزمایی بالینی ۱۱۲ بیمار دیابتی نوع دو مراجعه کننده به مرکز دیابت پارسین مشهد در سال ۱۳۹۳ به صورت در دسترس انتخاب شدند و به طور تصادفی به دو گروه مشاوره (۳۷ نفر)، آموزش گروهی (۳۷ نفر) و کنترل (۳۸ نفر) تقسیم شدند. برنامه مشاوره گروهی و آموزش گروهی به مدت پنج جلسه ۱/۵ ساعته با فاصله سه روز در قالب گروه‌های ۸ تا ۱۰ نفره، بود. پرسشنامه خودمراقبتی بیماران دیابتی قبل از مداخله و دوماه پس از اتمام مداخله تکمیل گردید. داده‌های اصلی با استفاده از نرم افزار آماری SPSS/۱۱، آزمون تی زوجی و آنالیز واریانس یکطرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: میانگین سنی واحدهای پژوهش $49/1 \pm 8/3$ بادامنه ۶۰-۱۸ سال بود. اکثر واحدهای پژوهش در دو گروه، مشاوره گروهی ۷۷/۱ درصد (۲۷ نفر)، آموزش گروهی ۷۷/۱ درصد (۲۷ نفر)

زمینه و هدف: آموزش بالینی از بخش های حائز اهمیت آموزش پرستاری می باشد. بنابراین شناسایی ارتباط بین رفتار مربیان در طول کارآموزی با میزان یادگیری دانشجویان میتواند تاثیر بسزایی در ارتقای فرایندهای آموزش بالینی داشته باشد. لذا این مطالعه با هدف تعیین ارتباط بین رفتارهای اثربخش مربیان پرستاری با میزان یادگیری بالینی دانشجویان انجام گردید.

مواد و روش ها: این یک مطالعه همبستگی بوده که دیدگاه ۱۴۵ نفر از دانشجویان کارشناسی پرستاری شاغل به تحصیل در دانشگاه های دولتی و آزاد سمنان در راستای هدف مطالعه مورد بررسی قرار گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات عبارت از معیار لیکرت ۷ امتیازی دو بخشی بود که دیدگاه دانشجویان پرستاری را همزمان نسبت به میزان رفتارهای اثر بخش مربیان در حین کارآموزی (در ۵ حیطه توانایی تدریس، شایستگی حرفه ای، ارزشیابی، ارتباطات بین فردی و شخصیتی) و تاثیر این رفتارها روی یادگیری آنها در دامنه امتیازی ۱ (کمترین) تا ۷ (بیشترین) را مورد ارزیابی و ارتباط سنجی قرار میداد. در نهایت داده های مطالعه توسط آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: تحلیل داده ها نشان داد که ۵۶/۶ و ۴۳/۴ درصد از دانشجویان به ترتیب مشغول به تحصیل در دانشگاه دولتی و آزاد بودند. همچنین به ترتیب ۲۸/۳٪، ۳۲/۴٪، ۱۶/۶٪ و ۲۲/۸٪ درصد در سال های اول، دوم، سوم و چهارم تحصیل خود بودند. میانگین نمره کل نسبت به رفتارهای بروز داده شده از جانب مربیان بالینی برابر با $1/18 \pm 5/46$ بود که توسط آزمون اسپیرمن مشخص شد ارتباط مثبت و معنی داری با میانگین نمره تاثیر این رفتارها بر میزان یادگیری دانشجویان $(1/21) \pm 5/59$ داشت $(r=0/792)$ و $(P<0/001)$. از نظر ابعاد توانایی تدریس $(r=0/806)$ ، شایستگی حرفه ای $(r=0/743)$ ، ارزشیابی $(r=0/709)$ ، ارتباطات بین فردی $(r=0/722)$ و شخصیتی $(r=0/734)$ نیز ارتباط مثبت و معنی داری بین میزان بروز

سال دوم و ۱۵ دانشجوی سال چهارم دوره روزانه مقطع کارشناسی اتاق عمل (در چهار گروه) که در نیمسال اول سال ۹۳ مشغول گذراندن واحد کارآموزی و کارورزی اتاق عمل در بیمارستان شهید بهشتی قم بودند، انجام گردید. ابزار گردآوری داده ها فرم اطلاعات فردی، پرسشنامه استاندارد خودکارآمدی و انگیزه یادگیری بود که به صورت پیش آزمون و پس آزمون در دو گروه مداخله و شاهد انجام شد. داده ها با استفاده از روشهای آمار توصیفی و تحلیلی در محیط نرم افزار آماری SPSS ۱۶ تجزیه و تحلیل شد. یافته ها: میانگین سن نمونه ها ۲۱/۷ سال بود و اکثر نمونه ها (۶۱/۴) زن بودند. میانگین نمره خودکارآمدی دانشجویان بعد از انجام طرح نسبت به قبل از آن افزایش معناداری داشت $(P=0/0001)$. میانگین و انحراف معیار نمره کل انگیزه یادگیری دانشجویان قبل از کارآموزی ۳۵/۴ بود که بعد از کارآموزی به طور معناداری به ۳۸/۱ افزایش یافت $(P=0/004)$. در بررسی زیرمقیاس های انگیزه یادگیری، میانگین نمره تمام ابعاد بعد از اجرای فرآیند نسبت به قبل از افزایش یافت و تنها در دو بعد مهارت درک شده $(P=0/001)$ و علاقه به یادگیری $(P=0/004)$ معنادار بود. نتیجه گیری: نتایج این پژوهش اثربخشی اجرای برنامه کارآموزی به صورت ترکیبی (دانشجویان منتور، متی) بر انگیزه یادگیری و خودکارآمدی دانشجویان را نشان داد. لذا با توجه به ترافیک بالای دانشجو و کمبود مربی و فضای آموزش بالینی، این روش می تواند راه گشای اساتید در جهت برنامه ریزی برای اصلاح برنامه های آموزشی در دوره کارآموزی و کارورزی و ارتقای سطح خودکارآمدی و انگیزه یادگیری فراگیران و به تبع آن در ارتقای آموزش بالینی و مهارتی دانشجویان مؤثر باشد.

کلید واژه ها: آموزش بالینی، دانشجویان منتور، متی، خودکارآمدی، انگیزه تحصیلی

بررسی ارتباط بین رفتارهای اثربخش مربیان پرستاری و میزان یادگیری بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری

علی فخرموحدی

با کمک نرم افزار آماری SPSS و آزمون های آماری t-test، آنالیز واریانس و رگرسیون خطی مقایسه میانگین ها انجام شد. یافته ها: از مجموع دانشجویان شرکت کننده در آزمون یادداری ۴۶ نفر (۲،۴۴٪) پسر بودند. میزان یادداری در درس فیزیولوژی ۴۴،۶٪ و حداقل میزان یادداری در درس آناتومی ۸۶٪ و این میزان در درس جنین شناسی ۳۷٪ بود. اختلاف معنی دار آماری بین نمرات دو درس آناتومی و فیزیولوژی در آزمون یادداری و نمرات کسب شده قبلی دانشجویان وجود داشت (P)

کلید واژه ها: ارزشیابی، یادداری، دانشجویان پزشکی، روش تدریس

رفتارهای مربی با یادگیری دانشجویان وجود داشت ($P < 0.001$).

نتیجه گیری: با توجه به یافته های مطالعه به نظر میرسد که هر اندازه رفتار مربی در طول کارآموزی بالینی اثربخشی بیشتری داشته باشد، احتمالاً میزان یادگیری دانشجو نیز بیشتر خواهد بود. لذا توصیه به توجه بیشتر به روشهای تدریس و رفتار مربیان بالینی و ارتقای آن می شود.

کلید واژه ها: رفتار اثربخش مربیان، یادگیری دانشجویان، کارآموزی بالینی

بررسی میزان یادداری دانش علوم پایه دانشجویان

پزشکی کرمان در دوره های مختلف: ارزیابی روش

تدریس اساتید

محمودرضا دهقانی

متن مقاله: نویسندگان: دکتر محمد خاکساری حداد، دکتر محمودرضا دهقانی - دکتر نادر شاهرخی - دکتر سید حسن افتخار واقفی - دکتر سید نورالدین نعمت الهی ماهانی - خانم هاجرشفیعیان - خانم فرج زاده، مقدمه: آموزش برای رشته های علوم پزشکی که دانش آموختگان آن برای بالین بیمار آماده می شوند فرایند پیچیده ای می باشد. اهمیت دادن به روش های تدریس جز اولویت مفاهیم پایه ای است که اساتید رشته های علوم پزشکی باید به آن توجه خاص مبذول نمایند. یکی از راه های بررسی آموزش و یادگیری مؤثر، اندازه گیری میزان به خاطر سپاری و یادداری مطالب فراگرفته قبلی می باشد. هدف از این مطالعه بررسی میزان ماندگاری اطلاعات در دانشجویان پزشکی برای دو گروه آموزشی علوم پایه می باشد. روش کار: تعداد ۱۰۴ نفر از دانشجویان ورودی ۸۸ تا ۹۱ که در دوره فیزیوپاتولوژی، کارآموزی و کارورزی بودند، به شکل نمونه گیری تصادفی، طبقه بندی شده مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار مطالعه سؤالات امتحانی میزان شده در هر درس که شامل سه درس علوم پایه شامل فیزیولوژی، آناتومی و جنین شناسی بود. میانگین نمرات حاصل از هر درس ملاک سنجش قرار گرفت و

آموزش مهارت های بالینی به دانشجویان پزشکی در تماس زودرس بالینی با رویکرد مشارکت بین حرفه ای فریده سعادت، غلامرضا ودیعی، صدیقه منتصری منتصری، فرشته دهقان راد، محبوبه مقاری، فرحناز رئیس کریمیان، زهرا ملازم، میترا امینی، محمدباقر خسروی، شهپر باقری، زهرا اهل دل، نجمه بردبار

مقدمه و هدف: امروزه تماس زودرس با بیمار یک روش آموزشی در استراتژی تلفیق در آموزش دانشجویان پزشکی می باشد. این مطالعه با هدف تعیین رضایت مندی دانشجویان پزشکی از آموزش مهارت های بالینی در تماس زودرس بالینی با رویکرد بین حرفه ای انجام گرفت.

روش بررسی: این مطالعه از نوع مداخله ای بود که در دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه (س) شیراز بر روی ۶۰ دانشجوی پزشکی، در تابستان ۹۴ اجرا گردید. دانشجویان پزشکی ترم ۳ که بصورت اختیاری تمایل خود را برای شرکت در برنامه اعلام کرده بودند به دانشکده پرستاری معرفی شدند. این ۶۰ نفر به ۱۰ گروه ۶ نفره تقسیم شدند و هر گروه به مدت ۳ روز هر روز ۵ ساعت در برنامه شرکت کردند. برنامه آموزشی به

مواد و روش ها: طی یک مطالعه کتابخانه ای، برنامه آموزش به مددجویان طراحی گردید. در مرحله بعد در یک مطالعه پیش تجربی از نوع قبل و بعد در سال ۱۳۹۴ در بخش ویژه قلب یک بیمارستان منتخب ارتش به طور مقدماتی اجرا گردید. پرستاران شاغل در بخش ویژه به روش تمام شماری وارد مطالعه شدند. عملکرد آموزشی پرستاران، قبل از آموزش توسط فهرست واری و پژوهشگر ساخته مشتمل بر ۱۸ گویه بررسی گردید. روایی محتوای کیفی فهرست واری، توسط ۱۰ نفر از اساتید خبره در زمینه ی آموزش به بیمار و پایایی آن بر اساس ارزیابی درونی تعیین شد ($\alpha = 0/869$). برنامه آموزش به مددجو به شکل سه جلسه ۶۰ دقیقه ای و سه روز کار عملی در سه شیفت کاری، طی دو هفته آموزش داده شد. سه روز بعد از اجرای طرح، عملکرد آموزشی پرستاران مجدداً توسط همان فهرست واری بررسی گردید. داده های جمع آوری شده توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۵ و آزمون های آماری توصیفی و تی زوجی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها : برنامه آموزش به مددجوی طراحی شده در این مطالعه شامل: تدوین هدف های آموزشی، انتخاب محتوای مناسب آموزشی، انتخاب و کاربست روش ها و فنون مناسب آموزشی و بررسی درک مددجو از آموزش های ارائه شده بود. میانگین و انحراف معیار عملکرد کلی آموزشی پرستاران قبل و بعد از اجرای این برنامه، به ترتیب $3/479 \pm 27/90$ و $1/932 \pm 33/20$ بود. آزمون تی زوجی نشان داد که عملکرد کلی آموزشی پرستاران دارای تفاوت معنادار آماری است ($p=0/003$).

بحث و نتیجه گیری: بکارگیری برنامه آموزش به مددجو به عنوان یک روش ساده و کم هزینه، تاثیر بسیار مطلوب بر عملکرد آموزشی پرستاران دارد و کیفیت آموزش را در پرستاری ارتقاء می بخشد.

کلید واژه ها: آموزش ، بخش ویژه ، پرستاران ، قلب

صورت دو روز برنامه کارگاهی و یک روز برنامه آموزش در محیط بالینی برگزار گردید.

نتایج: در مطالعه حاضر ۱۰۰ درصد دانشجویان شرکت کننده، دوره برگزار شده را منطبق با نیازهای شغلی خود ارزیابی کردند ۹۷ درصد دانشجویان کاربردی بودن مطالب دوره را تایید کردند و ۹۵ درصد معتقد بودند که برنامه کارآموزی در محیط بالین موجب افزایش انگیزه آنان گردیده است. ۸۰ درصد دانشجویان توانایی اساتید پرستاری در آموزش را عالی و ۲۰ درصد خوب ارزیابی کردند. در اکثریت برنامه های تماس زودرس بالینی از اساتید پزشکی جهت آموزش دانشجویان استفاده گردیده است و برنامه های دانشجویان در حد مشاهده و بازدید صورت گرفته است.

نتیجه گیری: با توجه به رضایت مندی بالای دانشجویان از آموزش مهارت های عملی که با کمک اساتید پرستاری انجام گرفت، استفاده از رویکردهای بین حرفه ای را به عنوان یک شیوه مناسب در تماس زودرس بالینی پیشنهاد میگردد.

کلید واژه ها: تماس زودرس بالینی ، آموزش پزشکی ، مهارت های بالینی ، رویکرد مشارکت بین حرفه ای

طراحی و اجرای برنامه آموزش به مددجویان بستری در

بخش ویژه قلب : یک مطالعه مقدماتی

مهدی جعفری، شهلا علیاری، آرمین زارعیان، فهیمه

دادگری

مقدمه: پرستاران که بیش از ۷۰ درصد اعضای تیم بهداشتی و درمانی را تشکیل می دهند، نقش ارزنده ای در آموزش به مددجویان دارند لذا هدف از این مطالعه، طراحی برنامه آموزش به مددجویان بستری در بخش ویژه قلب و بررسی تاثیر بکارگیری آن در یک مطالعه مقدماتی بر عملکرد آموزشی پرستاران شاغل در بخش ویژه قلب می باشد.

بین ۳ گروه آزمون و کنترل تفاوت معنادار وجود دارد (PV)

کلید واژه ها: روش تدریس گروهی همزمان، زبان تخصصی، دانشجویان بهداشت حرفه ای

موفقیت روش تدریس مشارکتی از دیدگاه دانشجویان
کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، علیرضا رئیسی، محمدرضا یزدانخواه فرد، علیرضا رهبر

سابقه و هدف: آموزش یک فعالیت آگاهانه و مبتنی بر هدف است که موجب تغییر در سطوح دانش، نگرش و رفتار فراگیران می شود. استفاده از روش های نوین آموزشی مانند روشهای تلفیقی دانشجوی محور که از طریق مشارکت دادن فعال دانشجو در فرآیند یاددهی - یادگیری اجرا می شود می تواند تاثیر مثبتی بر اجرا فرآیند آموزش دانشجویان ایفا کند. این مطالعه با هدف تعیین میزان مطلوبیت روش تدریس مشارکتی از دیدگاه دانشجویان انجام گرفت.

روش ها: این پژوهش به روش نیمه تجربی بر روی دو گروه از دانشجویان تغذیه در درس فیزیولوژی تغذیه انجام شد. ارائه درس در هر دو گروه با استفاده از روش ترکیبی بحث و گفتگو، یادگیری گروهی و سخنرانی انجام شد لیکن سخنرانی در یک گروه توسط استاد و در گروه دوم توسط دانشجویان انجام شد. پس از پایان ترم، هر دو گروه با یک روش استاندارد مورد ارزشیابی قرار گرفتند. نگرش دانشجویان درخصوص روش آموزشی بکار رفته با استفاده از پرسشنامه و با استفاده از روشهای توصیفی و آزمون ناپارامتریک من ویتنی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج بیانگر آن بود که استفاده از روش ترکیبی آموزشی با همکاری دانشجویان نقش موثرتری بر تاثیر آموزش بر تقویت حیطه های جلب مشارکت دانشجو، ایجاد توانایی اظهار نظر در جمع، تقویت روحیه انتقادپذیری کسب توانایی مدیریت و رهبری گروه، تقویت قدرت تجزیه و تحلیل و تصمیم

اثر بخشی تدریس گروهی همزمان درس زبان تخصصی برای دانشجویان بهداشت حرفه ای: وحدت دو ذهن در

یک دل

الهام توکلی، محمود نوری شادکام، محمدرضا حیدری، ابولفضل برخوردار، مهدی آقاباقری

زمینه و هدف: تسلط نسبی همزمان به محتوا و مفاهیم زبانشناختی نقش مهمی در افزایش بهره وری درس زبان تخصصی رشته های مختلف ایفا می نماید. با توجه به جدا بودن این دو حوزه؛ پژوهش حاضر به عنوان گامی نو در حوزه فلسفه و تدوین سرفصل آموزشی دانشجویان بهداشت حرفه ای به منظور ترکیب (استاد زبان و محتوا) به صورت همزمان، طراحی و اجرا گردید.

روش ها: در یک پژوهش مداخله ای تعداد ۱۴۰ نفر (۴ گروه شامل گروه ۱ آزمون تعداد ۳۰ دانشجوی کارشناسی، گروه ۲ آزمون تعداد ۳۰ دانشجوی کارشناسی، گروه ۳ آزمون ۱۰ دانشجوی ارشد و گروه ۴ تعداد ۳۰ دانشجوی کارشناسی به عنوان کنترل) در پیش آزمون محقق ساخت (شامل واژگان، اجزای کلام، مترادف و متضاد، درک مطلب و ترجمه) منطبق با سرفصل های آموزشی شرکت کردند. در ۳ گروه آزمون، مطالب آماده شده توسط پژوهشگران به صورت تدریس گروهی همزمان ارائه و در گروه شاهد همان مطالب تنها توسط استاد محتوا تدریس گردید. پس از یک ترم مداخله، شبیه پیش آزمون، پس آزمون محقق ساخت طراحی و داده ها به کمک نرم افزار آماری SPSS تحلیل شد ضمناً روایی و پایایی پرسشنامه محقق ساخت نیز محرز گردید که نگرش دانشجویان را در دو بعد انگیزه و یادگیری مورد سنجش قرار داد.

یافته ها: آزمون تحلیل واریانس یک طرفه نشان داد که بین ۴ گروه مورد مطالعه در پیش آزمون تفاوت معناداری وجود ندارد ($P < 0.05$). در حالیکه نتایج پس آزمون ۴ گروه نشان داد که

شد. در این مطالعه درس فیزیولوژی تغذیه در گروه مداخله به روش TBL و در گروه شاهد به روش سنتی سخنرانی ارائه شد. در ابتدای مطالعه از هر دو گروه یک پیش آزمون واحد اخذ شد و میزان یادگیری در پایان ترم با استفاده از آزمون MCQ و میزان رضایت از روش تدریس با استفاده از فرم ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی بوشهرمورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته ها: میانگین نمرات پیش آزمون دو گروه اختلاف معنی داری نشان نداد ($P = 0/248$) لیکن میانگین نمرات پس آزمون در گروه آموزش به روش TBL بصورت معنی داری بالاتر از گروه آموزش به روش سخنرانی بود (به ترتیب $(\pm 1/34)$ و $18/28$ و $(\pm 2/16)$ ، $15/47$) ، $(P < 0/001)$. میزان رضایت گروهی در گروه آموزش به روش TBL نیز بالاتر از گروه آموزش به روش سخنرانی بود (به ترتیب $(\pm 1/21)$ و $8/68$) و $(\pm 6/23)$ از حداکثر نمره ۱۰ $(P < 0/001)$.

نتیجه گیری: ارائه فرآیندهای آموزشی به روش TBL از طریق افزایش تعاملات فردی و گروهی و تقویت یادگیری فعال می تواند نقش موثری در ارتقا سطح یادگیری و نیز رضایت دانشجویان از دروس ارائه شده در مقایسه با روش های معمول سخنرانی داشته باشد .

کلید واژه ها: یادگیری ، یادگیری مبتنی بر تیم ، سخنرانی ، دانشجویان

بررسی میزان تحقق اهداف شناختی و درس تغذیه

دانشجویان پزشکی باروش های تدریس سنتی و

کاوشگری

فریبا زاهدی فر

زمینه و هدف: یکی از ارکان اصلی در دانشگاه موضوع آموزش و فرآیند یاددهی و یادگیری است .مناسب ترین روش برای شکوفاسازی استعدادها و توان ابتکاری دانشجویان استفاده از رو

گیری ، حیطه های ایجاد علاقه در زمینه درس مربوطه ، ایجاد روابط مطلوب اجتماعی با هم گروه ها و افزایش قدرت تحمل و پذیرش نظرات همسانان درمقایسه با روش آموزش سخنرانی توسط استاد دارد ($P < 0/001$) . لیکن بین نگرش دانشجویان دو گروه در ، آشنایی با روش کسب اطلاعات و حل مسائل و قدرت پاسخگویی به سئوالات مطرح شده تفاوت آماری معنی داری مشاهده نشد .

نتیجه گیری: نتایج حاصل از این تحقیق، نشان داد یک روش تدریس پویا و غیرانفعالی و دخالت دادن هر چه بیشتر دانشجویان در فرآیند یاددهی - یادگیری، باعث می شود که دانشجویان با علاقه بیشتر به مباحث مربوطه بپردازند که می تواند نقش موثری بر ارتقا فرآیند یادگیری دانشجویان ایفا کند.

کلید واژه ها: دانشجویان ، آموزش ، تدریس، یادگیری ، تدریس مشارکتی

یادگیری مبتنی بر تیم(TBL) روشی موثر در تدریس

مفاهیم پیچیده

کامران میرزایی،علیرضا رئیس،ثریا زحمتکش،محمد رضا

یزدانشخواه فرد

زمینه وهدف: یادگیری مبتنی بر تیم (TBL) نوعی راهبرد آموزشی است که با هدف ارتقای کیفیت یادگیری از طریق ایجاد یک محیط یادگیری مشارکتی و فعال و با تکیه بر استراتژی های آموزشی پاسخگوی فردی و تیمی ، افزایش تعامل گروهی و تقویت انگیزه مشارکت در بحث های گروهی ارائه می شود . این مطالعه با هدف مقایسه میزان یادگیری دانشجویان کارشناسی تغذیه در درس فیزیولوژی به روش TBL و شیوه سخنرانی بود.

روش کار: در یک مطالعه نیمه تجربی بر روی دو گروه از دانشجویان کارشناسی تغذیه دانشگاه علوم پزشکی بوشهر اجرا

ضرورت نظارت بر آموزش راند های آموزشی در بخش
های بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی
شیراز

میترا امینی، راضیه نشاط آور، پریسا بی کینه، محمد هادی
ایمانیه، محمد باقر خسروی

مقدمه: دانشجویان برای ارتقای توانمندی در محیط بالینی باید با آموزش، تمرین و تجربه، مهارت لازم را کسب کنند. از آنجایی که راندهای بالینی یکی از مکان های مهم آموزشی از جهت ایجاد خط سیر یادگیری برای فراگیران می باشد بنابراین در راستای طرح تحول سلامت و ارتقای بهره وری آن، نظارت بر آموزش با چهار چوب استاندارد بنیادی است. هدف، ضرورت اجرای نظارت و ارزیابی راند های آموزشی بالینی می باشد.

روش اجرا: در این مطالعه مقطعی با ۴۵ نفر از کارآموزان و کارورزان گروه های داخلی گوارش، عفونی، غدد، مغز و اعصاب، روماتولوژی، ریه، زنان، جراحی عمومی، کلیه و مجاری ادرار، قلب و عروق، توانبخشی، رادیولوژی و معاونان آموزشی علوم پایه و بالینی دانشکده پزشکی و ریاست دانشگاه مصاحبه پرسش و پاسخ انجام شد و نظرات در شش ماه نسبت به کیفیت اجرای نظارت و عملیاتی کردن آن زیر نظر ریاست محترم دانشکده پزشکی، جمع آوری و آیتم بندی گردید. همچنین چک لیست محقق ساخته ۲۵ سوالی تشریحی و چند گزینه ای در مورد مدت زمان و نحوه آموزش در راند آموزشی با حضور استاد و دستیار تخصصی و فوق تخصصی، تعداد روزهای راند در هفته، تعداد روز و نحوه آموزش در درمانگاه، برگزاری کنفرانس آموزشی، نحوه برخورد استاد، نحوه نظارت بر پرونده نویسی و مشاوره های پزشکی، برگزاری کاردکس راند و نمره دهی پایان بخش تنظیم گردید. روایی صوری سوالات با نظر متخصصان آموزش پزشکی و اعضای هیات علمی و پایایی با ضریب آلفای کرونباخ بالای ۸۰٪ به دست آمد.

نتایج: دانشجویان و معاونان آموزشی دانشکده، اجرای نظارت را برای بازخورد به گروه ها، ارتقای راندها و ایجاد انگیزه در

شهای تدریس خلاق است. این پژوهش به بررسی و مقایسه میزان تحقق اهداف شناختی با روش های سنتی و کوشگری پرداخته است تا میزان تأثیر روش کوشگری را به طور دقیق مشخص کند

روش ها: با استفاده از روش نمونه گیری سرشماری به بررسی اثربخشی و کارایی دو روش سخنرانی و کوشگری در تحقق اهداف حیطه شناختی درس تغذیه ۶۱ دانشجوی رشته پزشکی در دومرحله پرداخته شد. در مرحله اول از روش سخنرانی و در مرحله دوم از روش کوشگری جهت تدریس استفاده گردید. جهت جمع آوری داده ها در هر دو مرحله از سوالات محقق ساخته متناسب با اهداف شناختی تغذیه کاربردی دانشجویان پزشکی استفاده گردیده و به بررسی معلومات، ادراک و فهم فراگیران پرداخته شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آماره های توصیفی مانند فراوانی، میانگین و در آمار استنباطی آزمون t-test و ۲K استفاده گردید.

یافته ها: با توجه به نتایج، روش کوشگری به طور معناداری تحقق اهداف شناختی را در سه حیطه دانشی، فهم و کاربرد به دنبال داشته است ($p \leq 0.05$). همچنین در روش کوشگری دانشجویان به طور معناداری از سطوح بالای حیطه شناختی که شامل درک و کاربرد بود استفاده کرده بودند و میانگین نمرات به طور معناداری در این دو سطح بیشتر بود ($p \leq 0.05$).

بحث و نتیجه گیری: شیوه کوشگری در دستیابی به سطوح بالاتر شناختی مؤثر بوده و دانشجویان رابه فهم و تجزیه و تحلیل و بررسی عمیق می رسند. کوشگری می تواند مشکلات شناختی ناشی از روش تدریس سنتی را حل کند و فراگیران را به مهارتهای کاربرد و تفکر وادار د.

کلید واژه ها: روش تدریس، اهداف شناختی، روش تدریس کوشگری، روش تدریس سنتی

17th National Medical Education congress
& Shahid Mottahary Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

نوع رفتار برنامه ریزی شده است که مدل های قصدی برای تبیین آنها مناسب است. قصد کارآفرینانه وضعیتی ذهنی است که فرد قصد و نیت دارد تا شرکتی جدید یا ارزشی جدید در سازمان موجود ایجاد کند. این قصد و نیت، نیروی محرکه برای فعالیت کارآفرینی است. مطالعات کارآفرینی و آموزش کارآفرینی در حوزه علوم پزشکی بسیار محدود و کم است. در بسته دوم سند طرح تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی حرکت به سوی دانشگاههای نسل سوم و کارآفرین تصریح شده است. یکی از ملزومات بنیادین تحقق این بسته آگاهی بخشی و آموزش در خصوص کارآفرینی به دانشجویان خواهد بود. این پژوهش با هدف بررسی تاثیر آموزش کارآفرینی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سبزواری انجام شد.

مواد و روشها: این پژوهش از نوع هدف کاربردی است. از نظر ماهیت گردآوری داده ها روش تحقیق تمام آزمایشی طرح پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل و آزمایش است. جامعه آماری این پژوهش به تعداد ۶۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سبزواری بود که در کارگاه آموزش کارآفرینی ثبت نام کرده بودند. روش نمونه گیری روش تصادفی طبقه ای بود. از بین دانشجویان ثبت نامی با توجه به آمار هر دانشکده تعداد ۴۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب و به دو گروه به صورت تصادفی تخصیص داده شدند ابزار پژوهش پرسشنامه استاندارد قصد کارآفرینانه لینان و چن (۲۰۰۹) بود که قبلا روا و پایا شده بود. به گروه کنترل در مورد برگزاری کارگاهی مشابه در آینده اطلاع داده شد و از آنها خواسته شد که در روز برگزاری کارگاه حضور داشته باشند. کارگاه آموزشی به مدت ۶ ساعت برگزار گردید. سوالات پیش آزمون قبل از شروع کارگاه در اختیار دانشجویان گروه آزمایش و کنترل قرار گرفت. بعد از کارگاه نیز پس آزمون برای هر دو گروه اجرا گردید. به پاسخ دهندگان در مورد سوالات توضیح مختصری داده شد. به آنها اطمینان داده شد که پاسخهای آنها محرمانه باقی خواهد ماند. همچنین پژوهشگر اطمینان حاصل کرده بود که گروه کنترل و آزمایش با

دانشجویان و استادان لازم و ضروری دانستند. کارآموزان ضرورت آموزش درمانگاهی و مشاوره بین بخشی را بیان کردند. کارورزان، استخدام پزشک عمومی را در گروه آموزشی جهت بخش درمان در بخش های بالینی در کنار دانشجویان امری لازم جهت ارتقای آموزش دانشجویان و پرونده نویسی بیان کردند. کارآموزان در مجموع مباحث طب اورژانس را ضروری دانستند. میانگین ساعت راند استاد و دستیار بین ۲/۵ تا ۳ ساعت، میانگین روزهای کنفرانس ها ۴ روز در هفته، میانگین روزهای آموزش درمانگاهی ۱ تا ۲ روز در هفته بود.

نتیجه گیری: نتایج نشان می دهد که در این دانشگاه حداقل استاندارد پایه بر اساس معیار و شاخص های آموزش بالینی که در منابع مختلف داخلی و خارجی ذکر شده و به نظر می رسد وضعیت موجود در حد مطلوب بوده ولی بهتر است به سمت استاندارد گام بیشتری برداشته شود. در نتیجه نظر به اینکه نظارت و ارزیابی از طرفی چالش برانگیز و از طرفی ضروری می باشد و در توسعه انگیزه افراد موثر است پیشنهاد می گردد نظارت مستمر بر فعالیت گروه های بالینی آموزشی باید مد نظر قرار گیرد و از طرف دانشگاه های علوم پزشکی عملیاتی شود.

کلید واژه ها: راند بالینی، دانشجویان، نظارت بر آموزش

تاثیر آموزش کارآفرینی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان

دانشگاه علوم پزشکی سبزواری

مهدی قناعتی، اکرم قدرتی، حسن نودهی، علی جلالی فر

زمینه و هدف: کارآفرینی فرایندی است که در آن فرد دارای ایده و فکر جدید با بسیج منابع از طریق فرایند ایجاد یک کسب و کار که توأم با مخاطره ی مالی و اجتماعی و حیثیتی است، محصول و خدمت جدید به بازار عرضه می نماید. در گستره هزاره جدید، آموزش کسب و کار و فرهنگ کارآفرینانه میتواند راهکار ارزشمندی برای ایجاد تفکر کارآفرینی و ایجاد اشتغال دانش آموختگان آموزش عالی سلامت باشد (۲). کارآفرینی از

باشد.

روش کار: این مطالعه یک مطالعه توصیفی آینده نگر است که در سال ۱۳۹۳ در مرکز مهارتهای بالینی مشهد انجام شده است. جامعه مورد تحقیق همه دانشجویان مقطع فیزیوپاتولوژی (۹۶ نفر) که در این دوره بازه زمانی دوره سمیولوژی ۱ را در مرکز مهارتهای بالینی مشهد گذرانده بودند، از آنها خواسته شد نظرات خود را از طریق پرسشنامه کتبی با ۱۱ سوال در مورد کسب مهارت های بالینی در دوره فیزیوپاتولوژی و کیفیت کلاس های آموزشی در مرکز مهارت های بالینی قبل از ورود به بخش های بالینی و مناسب بودن آزمون های OSCE در پایان ترم جهت سنجش، بیان کنند، که از این تعداد دانشجوی ۸۱ نفر به پرسشنامه ها پاسخ دادند. داده ها با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته و پس از تکمیل پرسشنامه ها و کد گذاری اطلاعات آن جمع آوری شد و توسط نرم افزار آماری SPSS ۱۱.۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: براساس نتایج ۶۱٪ از پاسخ دهندگان نقش مرکز مهارت های بالینی را در جهت کسب مهارت های عملی قبل از ورود به بخش به طور زیاد ضروری دانستند، و آزمون OSCE را برای سنجش و ارزیابی مهارت های عملی مناسب دانستند. در زمینه برگزاری کلاس های آموزشی: مدت زمان هرکارگاه، تعداد دانشجویان در هرکارگاه را مناسب دانسته اند و فقط ۴۷٪ از افراد مورد مطالعه اظهار نمودند که در کارگاههای تشکیل شده، تدریس مطالب عملی توسط اساتید مختلف در سطح کمی به طور یکسان آموزش داده شده است و ۴۹٪ از افراد مورد مطالعه بیان داشتند که در سطح کم یا ضعیفی در حضور استاد تمرین کافی داشته اند.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه تعداد زیادی از دانشجویان نقش مرکز مهارت ها را برای فراگیری مهارتهای بالینی قبل از ورود به بخش و آزمون OSCE را برای سنجش مهارتها مناسب دانسته اند، از این رو برگزاری کارگاههای آموزشی و کسب مهارتهای بالینی در مواجهه زود هنگام ضروری می باشد.

هم در ارتباط نیستند و در خصوص مفاد کارگاه و پرسشنامه با هم صحبت نموده اند. پس از برگزاری کارگاه نیز پس آزمون از هر دو گروه کنترل و آزمایش گرفته شد. پس از جمع آوری اطلاعات، داده های تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تحلیل قرار داده شد.

یافته ها: بر اساس نتایج آزمون تی مستقل برای نمرات تفاوت پس آزمون و پیش آزمون متغیرهای قصدکارآفرینانه، نگرش نسبت به کارآفرینی، هنجارهای ذهنی و تلقی از کنترل رفتاری تنها متغیر تلقی از کنترل رفتاری بین دو گروه آزمایش و کنترل معنادار بود. یعنی میانگین تلقی از کنترل رفتاری گروه آموزش دیده به طور معناداری بالاتر از میانگین تلقی از کنترل رفتاری گروه آموزش ندیده بود ($P > 0.01$).

کلید واژه ها: قصد کارآفرینانه، آموزش کارآفرینی، دانشجوی

بررسی کسب مهارت های عملی در مواجهه بالینی زود

هنگام از دیدگاه دانشجویان پزشکی

فریبا رضایی طلب

زمینه و هدف: آموزش اقدامات عملی پزشکی طی دو دهه اخیر در دانشکده های پزشکی دستخوش تحولات چشمگیری شده است و به سمت گسترش و تقویت آموزشها در مراکز آموزش مهارتهای بالینی رفته است. در واقع فراگیری مهارت های بالینی به صورت علمی و عملی، باعث خواهد شد که فراگیران بتوانند یادگیری را از محیط های شبیه سازی شده به محیط های بالینی تعمیم دهند. آموزش های بالینی دانشجویان قبل از ورود به بخش های بیمارستانی و بر روی ماکت ها و مدل ها و محیط های شبیه سازی شده از اهمیت فراوانی برخوردار است. از آن جا که این خدمات آموزشی برای دانشجویان پزشکی می باشد، ارزیابی و بازخورد آموزش عملی قبل از ورود به بخش های بیمارستانی و بر روی ماکت توسط دانشجویان مهم است. از این رو هدف از این مطالعه، ارزیابی کسب مهارت های عملی در مواجهه بالینی زود هنگام از دیدگاه دانشجویان پزشکی می

طریق سخنرانی و چه از طریق وب سایت میانگین نمره دانش و نگرش به ترتیب به $۶۸/۲ \pm ۲۷/۲۸$ و $۳۹/۵ \pm ۲۵/۹۹$ تغییر یافت که با آزمون تی مستقل بین میانگین نمره دانش و نگرش دو گروه آموزشی اختلاف معنی داری وجود نداشت اما میانگین نمره دانش و نگرش قبل و بعد از مداخله با آزمون تی زوجی اختلاف معنی داری داشت.

بحث و نتیجه گیری: یافته های این مطالعه حاکی از آن است که هر دو رویکرد آموزشی در افزایش میزان یادگیری موثر می باشند و همچنین بین میزان یادگیری در دو روش آموزش از طریق وب سایت و آموزش مرسوم به روش سخنرانی در کلاس درس تفاوت معنی داری وجود نداشت که خود نشان دهنده عدم برتری یکی از روش ها بر دیگری می باشد.

کلید واژه ها: آموزش، آموزش سخنرانی، آموزش الکترونیک، مدیریت درد، دانشجویان پرستاری

عوامل موثر بر حضور دانشجویان در کلاسهای درس

تئوری

نویسندگان: زهره دانانصفهانی - دکتر زهره یزدی - نسیم

شاه قبادیان - دکتر سونیا اویسی

زمینه و هدف: یادگیری مفهوم کلی و گسترده ای است که حوزه های بسیار وسیعی را شامل می شود. در روانشناسی، یادگیری به فرایند ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری که حاصل تجربه باشد، گفته می شود. حضور در کلاس به عنوان اصلی ترین راهی است که دانشجویان می توانند دانش طلائی و اندیشه طلائی خود را به دست آورند. دانشجویانی که در کلاس حاضر می شوند و با استاد تعامل دارند سعی می کنند رفتار، تصمیمات و اهداف آینده شان را از طریق همانندسازی با استاد و الگوبرداری از نقش های استاد ارتقاء بخشند. ارتباط دانشجویان با استاد باعث می شود تا دانشجو ملاک های ارزیابی شغلی خود را از پاداش های بیرونی به پاداش های درونی تغییر

کلید واژه ها: مهارت های بالینی، مواجهه زود هنگام، دانشجویان پزشکی

مقایسه تاثیر دو روش آموزش حضوری و الکترونیک

مدیریت درد در دانشجویان پرستاری مشغول به تحصیل در شهرستان های زابل و زاهدان بر دانش و نگرش نسبت به کنترل درد سکینه سبزواری

مقدمه و هدف: پیشگیری و تسکین درد از اولویت های آموزش در پرستاری به شمار می رود و با تسکین کافی آن می توان از بیماری زایی، مرگ و میر، مدت اقامت و هزینه کاست و موجب بهبود بیمار شد لذا با توجه به اهمیت روش های نوین آموزش مطالعه حاضر به منظور مقایسه تاثیر دو روش آموزش سخنرانی و الکترونیک مدیریت درد در دانشجویان پرستاری مشغول به تحصیل در شهرستان های زابل و زاهدان بر دانش و نگرش نسبت به کنترل درد انجام شد.

مواد و روش ها: این مطالعه یک مطالعه نیمه تجربی است که بروی دانشجویان پرستاری مشغول به تحصیل در دو دانشکده پرستاری زابل و زاهدان به تعداد ۶۰ نفر و در دو گروه ۳۰ نفری انجام شد. اطلاعات توسط پرسشنامه پس از تعیین روایی و پایایی به صورت قبل و بعد از روش آموزشی جمع آوری شد. تجزیه و تحلیل اطلاعات به وسیله نرم افزار SPSS با آزمون های آمار توصیفی (میانگین، درصد و انحراف معیار) و آزمون های تحلیلی (تی استیودنت مستقل و زوجی) انجام شد.

یافته ها: بطور کل میانگین سنی دانشجویان مورد مطالعه به صورت $۲۴/۱ \pm ۴۸/۲۱$ بود. ۲۴ نفر مذکر و ۳۶ نفر مونث بودند. میانگین نمره دانش افراد مورد مطالعه در هر دو گروه آموزش سخنرانی و الکترونیک در پیش آزمون به صورت $۴۷/۳ \pm ۳۳/۱۸$ و میانگین نمره نگرش $۶۳/۵ \pm ۸۹/۸۳$ بود و بعد از آموزش چه از

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

اولویت چهارم عوامل تاثیر گذار بر حضور دانشجویان در کلاسهای تئوری قرار گرفتند. نتایج این تحقیق نشان داد بین برنامه ریزی آموزشی، شرایط فیزیکی کلاس و شرایط زندگی دانشجویان با تمایل دانشجویان به حضور در کلاس تئوری رابطه معناداری وجود ندارد اما بین کیفیت تدریس استاد با تمایل دانشجویان به حضور در کلاس تئوری رابطه معناداری وجود دارد.

نتیجه گیری: بالا رفتن کیفیت تدریس توسط اساتید با تغییر در نحوه تدریس و برطرف شدن نقاط ضعف حاصل از نظرسنجی توسط دانشجویان در ارائه مطالب درسی توسط استاد باعث تمایل دانشجویان به حضور در کلاس درس تئوری خواهد شد. تدریس ای است که حوزه های بسیار وسیعی را شامل می شود. در روانشناسی، یادگیری به فرایند ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری که حاصل تجربه باشد، گفته می شود. حضور در کلاس به عنوان اصلی ترین راهی است که دانشجویان می توانند دانش طلائی و اندیشه طلائی خود را به دست آورند. دانشجویانی که در کلاس حاضر می شوند و با استاد تعامل دارند سعی می کنند رفتار، تصمیمات و اهداف آینده شان را از طریق همانندسازی با استاد و الگوبرداری از نقش های استاد ارتقاء بخشند. ارتباط دانشجویان با استاد باعث می شود تا دانشجویان ملاک های ارزیابی شغلی خود را از پاداش های بیرونی به پاداش های درونی تغییر دهد و سطوح بالاتر از نوعی دوستی را به نمایش بگذارد. با توجه به این که دانشگاه علوم پزشکی قزوین هم در مقاطع و رشته های متفاوتی دانشجویان دارد و بارها و بارها اساتید از بی علاقه ای و خواب آلودگی دانشجویان در کلاس های درس تئوری صحبت می کنند لذا بررسی علل عدم تمایل حضور دانشجویان در کلاس های درس تئوری از جمله مواردی است که باید درخور توجه باشد.

کلید واژه ها: دانشجویان-تمایل-درس تئوری-حضور

آموزش به شیوه **Bedside Teaching** بر

ارتقای یادگیری دانشجویان فوریت های

دهد و سطوح بالاتر از نوعی دوستی را به نمایش بگذارد. با توجه به این که دانشگاه علوم پزشکی قزوین هم در مقاطع و رشته های متفاوتی دانشجویان دارد و بارها و بارها اساتید از بی علاقه ای و خواب آلودگی دانشجویان در کلاس های درس تئوری صحبت می کنند لذا بررسی علل عدم تمایل حضور دانشجویان در کلاس های درس تئوری از جمله مواردی است که باید درخور توجه باشد.

روش : در این مطالعه توصیفی -مقطعی ابتدا با استفاده از شاخصهای بدست آمده از مرور متون و مطالعات داخلی و خارجی مشابه پرسشنامه ای مشتمل بر ۲۷ سوال بر اساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای تنظیم گردید که دیدگاه دانشجویان را در مورد تاثیر ۴ عامل کیفیت تدریس استاد (۹ گویه) ، برنامه ریزی آموزشی (۵ گویه) ، شرایط فیزیکی کلاس (۵ گویه) ، شرایط زندگی دانشجویان (۸ گویه) حضور دانشجویان در کلاسهای درس تئوری مورد سنجش قرار داد . پرسشنامه در اختیار ۳۱۶ نفر از دانشجویان مقاطع مختلف در رشته های متفاوت که به روش خوشه ای - تصادفی انتخاب شدند قرار گرفت . داده ها با روشهای آماری توصیفی تجزیه و تحلیل شدو برای مقایسه میانگین ها از تی مستقل استفاده گردید.

نتایج : عامل کیفیت تدریس استاد با میانگین (۳,۲۰۱۴) در گویه های روش تدریس استاد، تسلط استاد بر مطالب درسی ارائه شده ، رسایی و شیوایی بیان استاد مهمترین عامل در حضور دانشجویان در کلاس تئوری محسوب میگردد. با تفاوت نسبتاً زیادی عامل برنامه ریزی آموزشی (۲,۰۶۹۵) در گویه برگزاری کلاس ها در زمان نامناسب (بعدازظهر)، انجام حضور و غیاب قرار دارد. عامل شرایط زندگی دانشجویان با میانگین (۱,۸۹۶) در گویه نداشتن خواب کافی در شب قبل از کلاس درس ، خستگی های روانی ناشی از شرایط زندگی و عدم تمایل به رشته تحصیلی در اولویت سوم قرار دارد و عامل شرایط فیزیکی کلاس درس (۱,۲۳۶۲) در گویه عدم هماهنگی و تطابق امکانات کلاس درس با رشته تحصیلی، نامناسب بودن کلاس از نظر نور، تهویه، وضعیت صندلیها... و انجام حضور و غیاب در

پزشکی

عزیز شهرکی واحد، مهدیه پودینه مقدم، نصرت الله
مسیبایی نژاد، حسین شهدادی، علی خسروی

مقدمه و هدف: در عصر حاضر نظام سلامت با چالش های جدیدی چون تغییرات دموگرافیک، تغییر در روند بیماری ها، تغییر در نیازها و خواسته ها و حضور پر رنگ فن آوری در عرصه سلامت روبرو است. آموزش علوم پزشکی باید بتواند دانش آموختگان را برای مواجهه با این چالش های عرصه سلامت آماده و توانمند سازد. انتخاب روش های مورد استفاده در آموزش باید متناسب با اهداف، اصول آموزشی، تفاوت های فردی در یادگیری، ارتباطات بین فردی، ظرافت فراگیر، منابع قابل دسترس و توانایی مدرس در کاربرد موثر و خلاق آن روش باشد. آموزش بر بالین شامل آموزشی است که در حضور بیمار ارائه می شود. با توجه به اهمیت درس تروما برای دانشجویان فوریت های پزشکی و لزوم تدریس موثر این درس و نیاز به یادگیری عمیق در دانشجویان فوریت های پزشکی جهت موثر بودن فعالیت های آینده آنان مطالعه حاضر با هدف تعیین تأثیر آموزش به شیوه **Bedside teaching** بر یادگیری دانشجویان فوریت های پزشکی انجام شد.

روش اجرا: در این مطالعه نیمه تجربی ۲۵ دانشجوی فوریت های پزشکی در درس تروما ۱ مشارکت داشتند که بعد از هماهنگی برای اجرا دانشجویان به دو گروه تقسیم شدند و دو گروه برای گذراندن درس به تعداد ۳۴ ساعت تئوری بر بالین بیماران ترومایی حاضر شده و طبق سرفصل که شامل آشنایی با تروما، شکستگی ها و انواع شکستگی ها و ... و مراقبت های آنان بود به همراه مدرس بر بالین بیماران ترومایی آموزش دیدند در پایان نمرات کسب شده از آنان به این شیوه با شیوه روتین مقایسه گردید و رضایت آنان نیز بررسی شد و اطلاعات به دست آمده با نرم افزار SPSS و آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: یافته های این مطالعه نشان داد که میانگین نمرات

دانشجویان فوریت های پزشکی در درس تروما به شیوه 0.21 ± 0.21 Bedside teaching بود و در روش روتین 0.21 ± 0.21 بود که مقایسه میانگین نمرات نشان داد که از نظر آماری معنی دار بود ($p = 0.012$) (آزمون T-paired). حداکثر نمره در روش روتین ۱۷ و حداقل نمره ۱۴ بود که در روش **Bedside teaching** به ۱۹ و حداقل ۱۵ رسیده بود. همچنین دانشجویانی که این روش را در درس تئوری تروما گذرانده بودند در مقایسه با سایر دانشجویانی که در شرایط روتین و معمولی را تجربه کرده بودند طبق چک لیست رضایت سنجی رضایت بیشتری را گزارش کردند و میزان یادگیری آنان با توجه به این که بیمار را مشاهده می کردند و تجربه وی را از علائم به خاطر می سپردند یادگیری پایدارتر و طولانی تری داشتند.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج به دست آمده از این مطالعه، آموزش بر بالین می تواند شکاف تئوری و بالین را کاهش داده و **Bedside teaching** شیوه مناسبی جهت آموزش می باشد. ضمناً با توجه به این که دانشجویان نیز از این شیوه و کاربرد آن رضایت داشتند پیشنهاد می گردد از این شیوه استفاده بیشتری شود. اساتید بایستی دانشجویان را در پروسه های آموزش درگیر نمایند تا باعث آموزش مهارت مشاهده، برقراری ارتباط و معاینه نیز شود.

کلید واژه ها: آموزش به شیوه **Bedside Teaching**، یادگیری، درس تروما

چالش های آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان اتاق عمل
و هوشبری استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۴

مریم تولیت

مقدمه و هدف: دانشجویان علوم پزشکی در دوره ی تحصیل با چالش های خیلی زیادی مواجه میگردند. این چالش ها نه تنها باعث افت تحصیلی می شود بلکه می تواند بر چگونگی رشد شخصیت آنان نیز اثر گذاشته و موجب بروز بسیاری از رفتارهای

17th National Medical Education congress
Shahid mottahary
& Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

هادی احمدی چناری، الناز یزدان پرست

زمینه و هدف: آموزش بالینی به عنوان جزء مهمی در آموزش پرستاری مطرح می باشد. با این حال تحقیقات نشان می دهد که در حال حاضر کیفیت آموزش بالینی از وضعیت مطلوبی برخوردار نمی باشد. لذا این مطالعه با هدف تعیین موانع قابل اصلاح آموزش بالینی از دیدگاه مربیان و دانشجویان پرستاری و هوشبری انجام شد.

روش ها: این مطالعه به روش توصیفی بر روی دانشجویان پرستاری و هوشبری انجام شد. واحد های مورد مطالعه به روش سرشماری انتخاب گردیدند. تعداد کل واحد های مورد مطالعه ۹۵ نفر بودند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه تعیین موانع آموزش بالینی و نیز فرم نظر سنجی موانع قابل اصلاح آموزش بالینی بود. تعیین روایی هر دو پرسشنامه به روش روایی محتوا و پایایی آنها نیز به روش ضریب آلفای کرونباخ صورت گرفت. تجزیه تحلیل داده های حاصل به کمک نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و با استفاده از آزمون های آمار توصیفی انجام شد.

یافته ها: نتایج این پژوهش ۹ مانع قابل اصلاح آموزش بالینی را بصورت توجه ناکافی مربی به نیاز های آموزشی دانشجویان در محیط آموزش بالینی، بازخورد ناکافی به دانشجویان، نامشخص بودن اهداف و شرح وظایف برای دانشجویان، گذراندن اغلب اوقات کارآموزی به مطالب تئوری، تاکید نکردن مربیان برانجام پیش مطالعه، رعایت نکردن مراحل آموزش بالین، عدم وجود قدرت تصمیم گیری به طور مستقل در زمینه انجام مهارت های تکنیکی، قابلیت کم اجرایی روشهای جدید آموزشی با امکانات موجود و نبود سیستم ارزشیابی واحد برای دانشجویان نشان داد.

نتیجه گیری: موانع زیادی در آموزش بالین به خصوص در بخش های مراقبت ویژه وجود دارند که باعث می گردند تا حد زیادی از کیفیت آموزش بالینی کاسته شود. از این رو مراکز آموزش پرستاری باید تلاش نمایند تا با رفع موانع قابل اصلاح آموزش بالینی در جهت افزایش ارتقای سطح کیفی خدمات

نامطلوب در آنان می گردد، این مطالعه با هدف تعیین عوامل چالش زای آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان اتاق عمل و هوشبری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شد.

روش کار: این مطالعه توصیفی تحلیلی درسال تحصیلی ۹۳-۹۴ روی ۱۹۴ نفر از دانشجویان کارشناسی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام گرفت. معیارهای ورود به مطالعه گذراندن حداقل یک واحد کارآموزی بالینی بود. پرسش نامه مورد استفاده پرسش نامه خود ساخته بود که عوامل مرتبط با مربی، دانشجویان، محیط بالین، ارزشیابی، برنامه آموزشی و بیماران بود. پس از تایید روایی محتوای پرسشنامه توسط ده نفر از اعضا هیئت علمی، پایایی پرسشنامه به روش آزمون مجدد تایید شد داده ها پس از ورود به نرم افزار SPSS ۱۶، تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: ۱۴۶ نفر (۷۵/۳٪) دانشجویان اتاق عمل و ۴۸ نفر (۲۴/۷٪) دانشجویان هوشبری بودند. مقایسه نظرات دانشجویان در مورد میزان عوامل چالش زا بدین نحوه بود که چالشرا بودن محیط آموزشی (۵۰٪)، ارتباطات بین فردی (۴۷/۹٪)، تجارب بالینی در آموزش بالینی (۴۷/۹٪)، تجارب تحقیق آمیز (۳۸/۱٪)، احساسات ناخوشایند (۳۸/۱٪) در حد زیاد را گزارش کردند.

نتیجه گیری: بر اساس یافته های پژوهش حاضر مسئولان آموزش بالینی بایستی روش هایی اتخاذ نمایند تا عوامل چالش زای آموزش بالینی کاهش یابند. از آنجایی که محیط آموزش نقش مهمی در برطرف کردن چالش های آموزشی دارد بنابراین باید توجه ویژه ای به این محیط ها نمود.

کلید واژه ها: عوامل چالش زا، آموزش بالینی، اتاق عمل

موانع قابل اصلاح آموزش های بالینی از دیدگاه دانشجویان و مربیان بالینی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد

محمد تقی شاکری، حمید چمن زاری، حسن غلامی

دانشجویان یک کلاس به صورت تصادفی به عنوان نمونه انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. از بین دروس ارائه شده در نیمسالهای مذکور دو درس که شباهت بیشتری از نظر محتوا داشتند و توسط یک نفر از اساتید دانشکده ارائه می گردید انتخاب شدند و در طول ترم تحصیلی، یکی از دروس به روش آموزش سنتی و دیگری به روش آموزش مشارکتی آموزش داده شد. در روش سنتی کلیه مطالب توسط استاد مربوطه ارائه شد و در روش مشارکتی ابتدا مطالب توسط دانشجو ارائه می گردید و همچنین از پرسش و پاسخ جهت درک بهتر مطالب توسط دانشجویان استفاده می شد. جهت بررسی اثر آموزش، در طول نیمسال تحصیلی از آزمون های دوره ای، آزمون پایان ترم و فرم نظرخواهی تدریس نظری مرکز مطالعات توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه استفاده گردید. میزان رضایت مندی دانشجویان نیز با ۱۶ سوال مورد بررسی قرار گرفت. و در پایان نیمسال همزمان با برگزاری آزمون پایان ترم اطلاعات لازم از طریق سیستم آموزشی جمع آوری گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS ۱۷ و آزمون های آماری t-test مستقل، و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد و سطح معنی داری $p \leq 0,05$ در نظر گرفته شد.

یافته ها: میانگین و انحراف معیار نمرات کسب شده دانشجویان در روش آموزش سنتی به ترتیب عبارتست از؛ ۱۵/۴۵ و ۲/۶۴ و در روش آموزش مشارکتی به ترتیب ۱۵/۲۵ و ۱/۶۶ بود. بین نمرات کسب شده دانشجویان در استفاده از دو روش اختلاف معنی داری مشاهده نگردید ($P=0/76$). میزان رضایتمندی دانشجویان از استاد بین دو روش آموزشی اختلاف معنی داری مشاهده گردید ($P=0/019$). و میانگین نمرات رضایتمندی دانشجویان از استاد در روش آموزش مشارکتی بیشتر از روش آموزش سنتی بود.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به نتایج این مطالعه، می توان از آموزش مشارکتی در جهت افزایش رضایت مندی دانشجویان استفاده کرد.

مراقبتی خود گام بردارند.

کلید واژه ها: آموزش بالینی، موانع قابل اصلاح، بخش مراقبت ویژه

مقایسه تأثیر دو روش آموزش سنتی و مشارکتی بر میزان یادگیری و رضایتمندی دانشجویان

عباسعلی رضایی، محمد رضا میری، انسبه نوروزی

مقدمه و هدف: مقایسه تأثیر دو روش آموزش سنتی و مشارکتی بر میزان یادگیری و رضایتمندی دانشجویان عباسعلی رضایی^۱، محمد رضا میری^۲، انسبه نوروزی^۳. ۱. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، مری ایپید میولوژی گروه بهداشت عمومی دانشکده بهداشت. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند، بیرجند، ایران. ۲. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، دانشیار آموزش بهداشت گروه بهداشت عمومی دانشکده بهداشت. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند، بیرجند، ایران. ۳. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، استاد یار آموزش بهداشت گروه بهداشت عمومی دانشکده بهداشت. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند، بیرجند، ایران. **مقدمه و هدف:** هرپیشرفتی در کشور از نظام کارآمد و صحیح آموزش و پرورش آن ناشی میشود و این امر مهم به عوامل متعددی مانند تغییر شیوه ها و الگوهای تدریس و استفاده از روشهای نو و فعال یادگیری بستگی دارد. لذا این مطالعه با هدف مقایسه تأثیر تدریس به شیوه مشارکتی با شیوه سخنرانی بر یادگیری و رضایتمندی دانشجویان طراحی گردید.

مواد و روش کار: در این مطالعه نیمه تجربی، جامعه مورد مطالعه، دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی بیرجند از نیمسال اول سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ لغایت نیمسال اول تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ بوده اند که

بهداشت طراحی گردید. مواد و روشها: این مطالعه توصیفی - مقطعی بر روی ۸۵ نفر از دانشجویان رشته پزشکی که مشغول گذراندن دروس تئوری بهداشت ۱ و ۲ در طول ترم بودند که به روش سرشماری انتخاب شده بودند در دانشکده پزشکی انجام گرفت بدین صورت که در تمامی کلاسها به میزان نیم واحد به روش TBL ارائه گردید، اطلاعات بدست آمده از طریق پرسشنامه محقق ساخته که شامل گویه های به منظور مقایسه دوروش آموزشی (سنتی و مبتنی بر تیم) بود بکار گرفته شد سپس دادهای مورد نیاز جمع آوری شد و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: یافته های این بررسی نشان می دهد که ۹۳ درصد از دانشجویان یادگیری تیمی را روش مناسبی برای یادگیری عمیق ذکر کرده اند. ۹۱/۱۱ درصد شان سؤالات مطرح شده در جلسات را مناسب می دانستند، از نظر ۸۳،۳ درصد، تکالیف تیمی باعث تسهیل یادگیری دانشجویان شده است و ۷۵ درصد اعتقاد داشتند که نحوه اداره جلسات مناسب بوده است درصد موافقت دانشجویان نسبت به استفاده اساتید از روش سخنرانی ۱۸،۵۶ درصد در حالی که ۸۱،۴۴ درصد شان موافق استفاده از روش مبتنی بر تیم هستند.

بحث و نتیجه گیری: به نظر می رسد یادگیری مبتنی بر تیم باعث افزایش یادگیری عمیق و تسهیل یادگیری در بیشتر دانشجویان شده است. همچنین باعث افزایش مشارکت دانشجویان در کلاس درس گردیده و شاید به علت تعاملاتی که بین دانشجویان ایجاد می کند، بر ارتقای مهارت های ارتباطی دانشجویان پزشکی مؤثر باشد. لذا پیشنهاد می گردد از روش یادگیری مبتنی بر تیم در کنار سایر روش های تدریس، در آموزش رشته های علوم پزشکی استفاده گردد.

کلید واژه ها: کلید واژه ها: روش تدریس، سخنرانی، یادگیری مبتنی بر تیم

سال های قبل یک پیش آزمون انجام شد سپس یک ترم کامل به دو روش مجزا مداخله صورت گرفت. بدین ترتیب که برای گروه شاهد یک استاد محتوا مطالب تخصصی را تدریس کرد ولی در گروه آزمون مطالب تخصصی که با سرفصل رشته هماهنگ شده بود به صورت ۱۰ درس با ۵ استاد از زمینه های تخصصی به صورت همزمان ارائه گردید و در پایان پس آزمونی شبیه به پیش آزمون برای دو گروه انجام شد. از آنجا که آزمون ها توسط محققین سامان دهی شدند از نظر اعتبار و روایی بررسی های لازم جهت همگونی به عمل آمد. در ادامه توسط پرسشنامه ای محقق ساخت که روایی و پایایی آن محرز شده بود نگرش گروه آزمون نسبت به روش تدریس در دو بعد انگیزه و یادگیری مورد سنجش قرار گرفت. یافته ها: داده ها به کمک نرم افزار آماری SPSS تحلیل شد.

در ابتدا نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که تفاوت معناداری بین دو گروه در پیش آزمون نبوده است ($p < 0.05$) و در ادامه آزمون تی مستقل نشان داد که بین پس آزمون دو گروه تفاوت معنادار وجود دارد (p)

کلید واژه ها: روش تدریس گروهی همزمان، زبان تخصصی، دانشجویان کارشناسی پرستاری

مقایسه دو روش تدریس مبتنی بر تیم (TBL) و سخنرانی

بر یادگیری دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

زابل در سال ۹۳-۹۴

سلیمان سراوانی

مقدمه و هدف: از مراحل مهم طراحی آموزشی، انتخاب روش تدریس است. روش یادگیری مبتنی بر تیم (Team based learning) یک استراتژی آموزشی نوین و خلاقانه در یادگیری مشارکتی و فعال است که در آن از مطالعه فردی، مطالعه گروهی و روش حل مسئله استفاده می گردد، این مطالعه با هدف بررسی نظرات دانشجویان در استفاده از روش آموزشی یادگیری مبتنی بر تیم با روش سخنرانی در آموزش دروس

هنر پزشکی، رای "نجات یا بقا": تلفیق مفاهیم انسانی

بودن سوال شد. در طی دوره نیز با مشاهده فیلم های گوناگون و بحث پیرامون محتوای آنها به زبان انگلیسی تغییر نظر دانشجویان به صورت تکوینی بررسی می شد. در پایان ترم مجدد از آنها مصاحبه گرفته شد و همچنین یکی از سوالات امتحان پایان ترم نیز به این موضوع اختصاص داده شد.

یافته ها: با تماشای فیلم های گوناگون و آشنایی دانشجویان با مفاهیم مختلف در علم پزشکی (جدای از مفاهیم علمی) نگرش آنها نسبت به بعضی از ویژگی های یک پزشک خوب تغییر نمود. برای آنها دیگر درمان (cure and treatment) یک واژه تخصصی نمی نمود بلکه بیشتر به دنبال واژه ها و مفاهیمی مانند بهبودی و شفای بیماران (healing) بودند. استفاده از فیلم های گوناگون به علت داشتن محتوای هنری، جذابیت یادگیری را برای دانشجویان افزایش داد و تلویحا به آموزش مفاهیم پرداخت. علاوه بر آن به علت همراه بودن با تصاویر به یادسپاری موارد آموزشی نیز بهتر بود. دانشجویان بیان نمودند پزشکی چیزی "ورای نجات یا بقای بیماران" می باشد و هنر آن همراه با علم می تواند موثر باشد زیرا یک پزشک خوب با اخلاق شایسته، برخورد مناسب با بیمار و علم به موضوع و رشته تخصصی می تواند در خاطر بیماران به خوشی بماند.

بحث و نتیجه: دروس عمومی به علت ماهیتی که دارند می توانند محیط خوبی برای آموزش و یادگیری مفاهیم دیگر باشند؛ مفاهیمی که ممکن است مستقیما با موضوع درس ارتباط نداشته باشد اما محتوایی غنی برای یادگیری ایجاد نماید. بر همین اساس، می توان در درس زبان انگلیسی، هم مطالب بسیاری را از طریق آموزش زبان به دانشجویان منتقل نمود و هم به آموزش پربارتر مفاهیم انگلیسی با استفاده از متون پزشکی پرداخت.

کلید واژه ها: آموزش و یادگیری ، زبان انگلیسی ، دانشجویان پزشکی ، هنر پزشکی

پزشکی و فراگیری و آموزش زبان انگلیسی در درس زبان

عمومی

نرگس حکمتی

مقدمه: جدای از علم و مهارت، دانش پزشکی، هنری گران مایه و اساسی است. فراگیری این هنر نیاز به آموزش و یادگیری مستقیم و غیر مستقیم دارد. با این وجود درسی مجزا به نام هنر پزشکی یا مهارت های پزشک خوب بودن در دوره های آموزشی پزشکان گنجانده نشده است. این درحالیست که پزشکی، هنر برخورد صحیح با بیمارانی است که به علت درد و ناتوانی به پزشک مراجعه می کنند تا با اعتماد به دانش پزشک از راهنمایی ها و کمک های او بهره مند گردند. در این میان دروسی مانند دروس عمومی می توانند جایگاه خوبی برای آموزش و پرداختن به این موضوع باشند. درس زبان عمومی به خاطر ماهیت پرداختن به زبان انگلیسی به عنوان زبان بین الملل پتانسیل بالایی برای ارائه محتواهای گوناگون از طریق آموزش زبان انگلیسی را داراست. هدف از این پژوهش آموزش ضمنی مفاهیم انسانی در علم پزشکی از طریق فراگیری متون زبان انگلیسی بود.

روش: در پژوهش حاضر ۶۰ دانشجوی پزشکی ترم های اول و دوم سال تحصیلی ۹۳-۹۴ در ۲۸ جلسه به فراگیری هنر پزشکی از طریق یادگیری متون انگلیسی پرداختند. با استفاده از فیلم های زبان اصلی با موضوع پزشکی (فیلم های سینمایی یا مستند پزشکی) به موضوعات مختلفی مانند شاد ساختن بیماران، چگونگی بیان خبرهای ناخوشایند به بیماران، نحوه کمک رسانی به آنها در مناطق دور دست بدون دریافت حق ویزیت، نحوه برخورد با سایر پزشکان و پرسنل و بسیاری دیگر از مباحث به بحث و بررسی گذاشته شد. از آنجاییکه هدف اصلی تدریس زبان انگلیسی بود لذا دانشجویان به صورت تلویحی و غیر مستقیم با موضوعات مطرح شده در هنر آشنا می شدند. به منظور رسیدن به نتایج بهتر در این زمینه در ابتدای دوره از دانشجویان مصاحبه کتبی و شفاهی به عمل آمد و از آنها در رابطه با هدف از ورود به رشته پزشکی و چگونگی پزشک خوب

ارزشیابی دانشجو از استاد: درست یا نادرست؟

17th
National Medical Education congress
& Shahid Mottahary
Educational
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

درس، میزان علاقه به رشته تحصیلی، اختیاری بودن انتخاب واحد یا انتخاب استاد، آوردن غذا یا خوراکی توسط استاد، کم کردن وقت مفید کلاس، تعداد افراد کلاس، ماهیت نظم و مقررات در کلاس، ترم تحصیلی دانشجویان، ظاهر مدرس و لهجه مخدوش شده است.

بحث و نتیجه گیری: اکثر مطالعاتی که بیان کرده بودند که ارزشیابی دانشجو از استاد نامعتبر است دیدگاه اساتید را در این زمینه مورد پرسش قرار داده بودند و از دیدگاه دانشجویان در این زمینه غافل مانده بودند. برای کاهش سوگیری در ارزشیابی استاد توسط دانشجو و بهبود اعتبار آن پیشنهاد می گردد عوامل منجر به سوگیری از دیدگاه دانشجویان نیز شناسایی گردد تا در آینده نسبت به رفع آنها تا حد امکان اقدام مقتضی صورت پذیرد.

کلید واژه ها: ارزشیابی، ارزشیابی استاد، ارزشیابی دانشجو از استاد، نظرسنجی از دانشجو

سبک یادگیری دانشجویان مقطع علوم پایه پزشکی در

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

نویسندگان: مریم محمدی

مقدمه: یادگیرندگان مختلف به تناسب تفاوت های فردی خود، اطلاعات را به شیوه های گوناگونی کسب و پردازش می کنند: دیدن و شنیدن، انعکاس و عمل، تفکر، تحلیل و تصور. تشخیص اینکه هر دانشجو دارای سبک یادگیری ترجیحی حسی می باشد، می تواند به اساتید برای بکارگیری روش ها و رسانه های آموزشی منعطف و مؤثر کمک کنند. یکی از شیوه های مناسب تعیین سبک های یادگیری، پرسشنامه VARK است. مزیت سبک یادگیری وارک این است که اطلاعاتی درباره راهبردهای یادگیری و روش های آموزشی و رسانه های متناسب با این سبک ها ارائه می دهد. با توجه به اینکه آگاهی نسبت به خصوصیات دانشجو و نیازهای وی در فرایند یاددهی - یادگیری به مربی در طراحی منطقی آموزش کمک می نماید. لذا هدف از

نویسندگان: نسرین دهقان، محمدرضا طهماسبی، امراله

روزبهی، حبیب اله رضایی

متن مقاله: زمینه و هدف: ارزشیابی دانشجو از استاد یکی از متداولترین روشهای ارزشیابی استاد در بیشتر کشورها و کشور ایران می باشد. هدف از انجام این مطالعه تعیین مناسب بودن یا نامناسب بودن ارزشیابی دانشجو از استاد می باشد.

روش کار: در این مطالعه مروری پایگاههای اطلاعاتی فارسی شامل sid، iranmedex، irandoc و magiran با کمک کلید واژههایی شامل ارزشیابی، ارزشیابی استاد، ارزشیابی دانشجو و نظرسنجی از دانشجو و همچنین پایگاههای اطلاعاتی لاتین شامل Pubmed، Ericse با کلید واژه های teacher evaluation و student evaluation مورد جستجو قرار گرفت.

یافته ها: در جستجوی انجام شده ۳۵۰ مقاله در ارتباط با ارزشیابی استاد یافت شد که ۱۵۰ مورد از آنها در زمینه ارزشیابی دانشجو از استاد بود. از این تعداد ۱۷ مقاله بیان کرده بودند که ارزشیابی دانشجو از استاد مناسب است. این مطالعات همبستگی بین نمره ارزشیابی دانشجویان از استاد از یک سال تا سال بعد، پایایی قضاوت دانشجویان، مختل نشدن جریان طبیعی درس در این روش، خصوصیات روانسنجی مناسب پرسشنامه ارزشیابی دانشجو از استاد، روا بودن ارزشیابی دانشجو از استاد، بهترین نوع ارزشیابی بودن این روش و اینکه دانشجویان مستقیماً توسط استاد آموزش داده می شوند بنابراین برای ارزشیابی از فعالیتهای آموزشی آنان در بهترین شرایط قرار دارند را از دلایل مناسب بودن این روش می دانستند. ۳۷ مقاله ارزشیابی دانشجو از استاد را نامناسب می دانستند. از دید این مطالعات ارزشیابیهای دانشجویان با عواملی مانند مقام علمی استاد، جنسیت و ویژگیهای شخصیتی دانشجویان، سطح دشواری یا سادگی واحد درسی، زمان تشکیل کلاس، زمان اجرای ارزشیابی، جدی بودن یا تساهل استاد، خوشبین بودن دانشجو از نمره دریافتی توسط استاد، علاقه دانشجو به

۱,۸۳±۳,۸۰ ارجح بود. رابطه آماری معنی داری بین سبک یادگیری شنیداری ($P=0,026$) و خواندن نوشتن با جنس دانشجویان پیدا شد ($P=0,001$). به علاوه رابطه معنی داری بین سبک یادگیری شنیداری ($P=0,06$) و خواندن نوشتن با سن دانشجویان پیدا شد ($P=0,002$).

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که ارجح ترین سبک در میان دانشجویان پزشکی، سبک یادگیری شنیداری بود. به نظر می رسد که علت غالب بودن این سبک یادگیری در دانشجویان، شیوه آموزش افراد از دوران مدرسه و ادامه آن در دانشگاه به روش سخنرانی است. غالب بودن استاد-محوری در آموزش دانشجویان پزشکی و متکلم وحده بودن استاد بدون درگیری فراگیران در فرآیند یاددهی و یادگیری، گوش دادن و یادداشت برداری را در بین دانشجویان تقویت و برجسته می نماید. سبک یادگیری شنیداری توسط بحث، پرسش و پاسخ و نقشب از یکدیگر برانگیخته می شود. شناسایی سبک های یادگیری فراگیران برای آگاهی دانشجویان از سبک یادگیری خود جهت انتخاب روش مناسب برای یادگیری بهتر و نیز کمک به اساتید در استفاده از شیوه های متناسب با سبک یادگیری دانشجویان موثر است تا به بار آمدن فارغ التحصیلانی با دانش و مهارت کافی و موثر منجر شود.

کلید واژه ها: سبک یادگیری- دانشجویان- علوم پایه

تلفیق شیوه های نوین تدریس (پیش مطالعه، دانشجو-

استاد محور، تعاملی و یادگیری الکترونیک) در آموزش

متابولیسیم مواد سه گانه

دردی قوجق

مقدمه و سابقه: شناخت دقیق متابولیسیم مواد سه گانه برای درک علت ابتلا بیماریها کمک کننده است و بسیار با اهمیت است. همچنین درک متابولیسیم مواد علاوه بر کاربرد بالینی به تشخیصی و درمان بیماریها کمک می کند. بررسی ها و نیاز

پژوهش حاضرشناسایی سبک های یادگیری ترجیحی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد با استفاده از پرسشنامه استاندارد وارک بود.

روش کار: این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی بود که بر روی دانشجویان مقطع علوم پایه دوره ی پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد. حجم نمونه با روش سرشماری ۲۴۵ نفر تعیین شد. جامعه ی پژوهش را کلیه ی دانشجویان ورودی ۹۳-۹۱ دانشکده ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد تشکیل دادند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای شامل دو بخش بود. بخش اول حاوی سوالهایی شامل سن، جنس، وضعیت تاهل، معدل دانشجویان بود و بخش دوم پرسشنامه استاندارد سبک های یادگیری وارک بود. در این پرسشنامه شانزده سؤال در چهار حیطه یادگیری شامل: (۱ دیداری (۲ شنیداری (۳ خواندنی و نوشتنی (۴ مهارتی وجود داشت. هر سؤال از چهار گزینه تشکیل شده که هر کدام از گزینه ها یکی از ابعاد سبک یادگیری را مورد سنجش قرار دهد و هر فرد توانایی انتخاب بیش از یک گزینه را دارد. هر کدام از گزینه ها که مرتبط با هر حیطه بود، یک امتیاز به خود اختصاص می داد. حداقل و حداکثر نمره در سبک تک مدله صفر و ۱۶ بود، همچنین حداقل و حداکثر نمره در سبک ترکیبی ۱۶ و ۶۴ بود. پایایی این پرسشنامه با استفاده از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۱ درصد برآورد گردید. داده ها با نرم افزار آماری SPSS و آزمون آنوا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنی داری P کمتر از ۰,۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: نتایج این مطالعه نشان داد ۹۱/۸۴٪ افراد سبک یادگیری تک بعدی داشتند. از این افراد ۲۰٪ سبک یادگیری دیداری، ۵۳,۳۳٪ افراد سبک یادگیری شنوایی و ۲۲,۲۲٪ سبک یادگیری خواندنی نوشتنی داشتند. ۸,۱۶٪ سبک یادگیری چند بعدی داشتند. از آنها ۲۵٪ دو سبک یادگیری و ۷۵٪ چهار سبک یادگیری را ترجیح می دادند. سبک یادگیری شنوایی ۱,۹۵±۵,۵۳ ارجح ترین بود و بعد از آن به ترتیب سبک یادگیری دیداری ۱,۸۰±۴,۱۸ و خواندنی- نوشتنی

های نوین تدریس (پیش مطالعه، دانشجو-استاد محور، تعاملی و یادگیری الکترونیک) در آموزش متابولیسم مواد سه گانه قابل تعمیم است.

کلید واژه ها: شیوه های نوین تدریس، پیش مطالعه، دانشجو-استاد محور، تعاملی و یادگیری الکترونیک، متابولیسم مواد

تعیین روند گرایش به تفکر انتقادی در دانشجویان

پزشکی ورودی ۸۹ دانشگاه علوم پزشکی تهران در دو

مقطع علوم پایه و پیش کارورزی در سال ۹۳

ماندانا شیرازی، مریم نجفی، نازیلا زرقی، احمد صبوری

کاشانی، مینو نجفی

مقدمه: مطالعه حاضر با هدف تعیین سطح گرایش به تفکر انتقادی در دو مقطع علوم پایه و پیش کارورزی و بررسی روند آن، بررسی نمرات به تفکیک جنس و هریک از حیطة های پرسشنامه و همچنین تایید روایی سازه حیطة های پرسشنامه سنجش میل به تفکر انتقادی کالیفرنیا در سال ۹۳ انجام گردید.

روش کار: در این مطالعه توصیفی - تحلیلی طولی در مجموع ۲۱۰ نفر دانشجوی پزشکی شرکت داشتند که پرسشنامه سمتاک را در دو نوبت یکبار در سال اول و یکبار هم در سال پنجم دوره دانشجویی خود تکمیل نمودند. آمارهای توصیفی و استنباطی مورد استفاده جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آزمونهای تی زوجی و آنووا. همچنین تحلیل عاملی استنباطی مورد استفاده قرار گرفت.

یافته ها: بر اساس یافته ها، گرایش به تفکر انتقادی بین دو گروه تفاوت معنی داری داشته است (P).

کلید واژه ها: روند گرایش، تفکر انتقادی، دانشجویان پزشکی

سنجی ها نشان داده است که به دلیل پیچیدگی مبحث متابولیسم، آموزش متابولیسم از طریق شیوه های استاد محوری و یا دانشجو محوری بطور جداگانه خیلی موثر نبوده است، بطوریکه فراگیران انگیزه ای به فراگیری از طریق اجرای این روش ها را ندارند و به خوبی استقبال نکرده اند. هدف این پژوهش درک بیشتر و بهتر سوخت و ساز مواد سه گانه توسط دانشجویان، درک مکانیسم ایجاد بیماری ها و کسب مهارت های حرفه ای دستیابی به اهداف بالینی و تطابق آموزش پایه و بالینی است

روش کار: ابتدا سرفصل متابولیسم مواد بطور دقیق مورد بررسی قرار گرفت، سپس سرفصل سایر دانشگاه های داخل و خارج مقایسه و بررسی شد. پس از آن تلفیق شیوه های نوین تدریس (پیش مطالعه، دانشجو-استاد محور، تعاملی و یادگیری الکترونیک) در آموزش متابولیسم مواد سه گانه، طراحی و تدوین شد. در نهایت پس از تست های اولیه برای دانشجویان پزشکی اجرا شد. پس از بررسی و نیاز سنجی به عمل آمده برای فراگیری متابولیسم این پژوهش انجام شد، بطوریکه جامعه مورد مطالعه دانشجویان سال اول دوره پزشکی بود. پس از اجرای مطالعه نظرات دانشجویان دوره پزشکی، دانشکده پزشکی که درس بیوشیمی ۱ را گذرانده اند و درس بیوشیمی ۲ را انتخاب کرده اند مورد بررسی قرار گرفته اند. روش جمع آوری داده ها از طریق تکمیل پرسشنامه بود.

نتایج: فرآیند تلفیق شیوه های نوین تدریس (پیش مطالعه، دانشجو-استاد محور، تعاملی و یادگیری الکترونیک) در آموزش متابولیسم مواد سه گانه در درک مسیرهای پیچیده و ایجاد انگیزه در فراگیران برای درک مکانیسم ها و مسیرهای بیوشیمیایی تاثیر مثبت داشته است. مشخص شد که آموزش متابولیسم مواد سه گانه برای آشنایی با مسیرهای بیوشیمیایی ضروری است.

بحث: با توجه به ارایه سرفصل متابولیسم مواد در سایر مراکز بکارگیری آن در آموزش بالینی و تشخیصی، روش تلفیق شیوه

ارزشیابی استاد باشد اشاره ای نکرده بودند.

مروری بر ارزشیابی همکار

کلید واژه ها: ارزشیابی، ارزشیابی استاد، ارزشیابی همکار،

نیکو یمانی، پژمان عقدک، حبیب اله رضایی

سنجش همکار

زمینه و هدف: یکی از روش های ارزشیابی استاد، ارزشیابی همکار از استاد می باشد. هدف از انجام این مطالعه مروری بر پژوهش های انجام شده در زمینه ارزشیابی همکار است.

بررسی دیدگاه دانشجویان درباره مدل آموزش

روش کار: در این مطالعه مروری نظام مند پایگاه های اطلاعاتی فارسی شامل SID و Magiran با کمک کلید واژه هایی شامل ارزشیابی همکار، سنجش همکار، ارزیابی همکار و ارزشیابی استاد و همچنین پایگاه های اطلاعاتی لاتین شامل Pubmed، Erice و science direct با کلید واژه های peer evaluation، peer review، peer assessment، teacher evaluation، teacher assessment، faculty evaluation، faculty assessment مورد جستجو قرار گرفت.

درمانگاهی Grand Stand

خیرالنسا رمضان زاده

مقدمه و هدف: پژوهش های مختلف در مورد یادگیری مهارت های بالینی نشان داده اند که دانشجویان در برخوردهای اولیه خود با بیماران اضطراب دارند و این اضطراب اغلب مربوط به انجام مهارت های عملی است. اگر دانشجو تمرین کافی نداشته باشد، ترس از شکست و اشتباه کردن مانع عملکرد درست وی می شود؛ آموزش طب سرپایی از مبانی اساسی آموزش پزشکی است که شامل کلیه آموزش هایی است که در بالین بیمار و جهت مدیریت بیمارانی که بستری کردن آنها ضروری نیست بکار می رود. یکی از اساسی ترین خصوصیات هر آموزش برای کاربردی کردن و مفید کردن آن دارا بودن ویژگی آموزش از راه انجام وظیفه و یا کار واقعی است. آموزش درمانگاهی یعنی هرگونه آموزش در حین ویزیت و ارائه مشاهده به بیمار برای پیشگیری، تشخیص، درمان یا پیگیری است که در درمانگاه و بدون بستری شدن بیمار صورت می گیرد لذا دانشجویان پزشکی باید هرچه زودتر با مهارت های بالینی اساسی در برخورد با بیماران سرپایی آشنا شوند و پس از آموزش این مهارت ها هرچه زودتر آنها را تمرین کنند. آموزش درمانگاهی نیز مانند سایر روش های آموزشی دارای موفقیت ها و ناکامی هایی بوده و در صورت عدم رعایت الگوی مناسب و علمی می تواند مشکلات عدیده ای ایجاد کند سنجش نظرات دانشجویان به عنوان خدمت گیران اصلی در سیستم آموزشی از راههایی است که نتایج آن ضمن بازتاب وضعیت فعلی راه را برای برنامه ریزی و اصلاح روش های موجود روشن می سازد در این پژوهش با توجه به اهمیت آموزش درمانگاهی بعنوان جزئی از آموزش سرپایی

یافته ها: در جستجوی مقدماتی انجام شده تعداد ۵ مقاله در پایگاه های اطلاعاتی فارسی، ۶۰ مقاله در پایمید، ۹ مقاله در ساینس دایرکت و ۱۳۲ مقاله در اریک یافت گردید. پس از روی هم ریزی و حذف مقالات تکراری ۲۰۵ مقاله باقی ماند. ۳۵ مورد از این مقالات دارای متن کامل رایگان بودند. پس از مطالعه عنوان و چکیده این مقالات ۱۰ مقاله باقی ماند که وارد مرور جهت مطالعه متن کامل گردید.

بحث و نتیجه گیری: از بین مقالاتی که مورد بررسی قرار گرفت بسیاری از آنها از ارزشیابی همتا جهت ارزشیابی کارکنان از کارکنان و دانشجویان از یکدیگر استفاده شده بود. تعداد محدودی از مقالات به بحث ارزشیابی استاد از منظر ارزیابی همتا پرداخته بودند. در بررسی هایی که بر روی این مقالات انجام شد می توان نتیجه گرفت که ارزشیابی همتا در کنار سایر روش های ارزشیابی اساتید می تواند به قضاوت معتبری در خصوص عملکرد اساتید کمک کند و هیچ کدام از مقالات به این موضوع که ارزشیابی همکار به تنهایی روش معتبری در

توسعه می توانند در بهبود وضعیت تغذیه در منطقه تحت پوشش خود موثر باشند. اما به دلایل متعدد، برای بهبود وضعیت تغذیه مناسب باید برنامه ویژه بهداشتی، درمانی تدوین و اجرا شوند که نیازمند آموزش می باشد مطالعات در آمریکا نشان داده است که در بسیاری از دانشکده های پزشکی و بیمارستان های آموزشی این کشور، آموزش کافی در مورد دانش تغذیه به دانشجویان پزشکی و دستیاران داده نمی شود در حالی که تقریباً ۳ درصد بیماران بستری در بیمارستان ها می باشد. سوء تغذیه دارند. با توجه به اولویت های مداخلات تغذیه ای این مطالعه با هدف تاثیر آموزش کاربردی تغذیه ای که عنوان درس مربوطه نیز بود برای اولین بار انجام شد که تعیین نیازهایی بر میزان یادگیری رضایت از فرآیند تدریس در دانشجویان باشد.

روش کار: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی تعداد ۲۶ نفر از دانشجویان کارشناسی بهداشت عمومی دانشگاه بیرجند به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. در ابتدای جلسه اول بعد از معرفی سرفصل دورس ارائه شده توسط وزارت بهداشت برای دانشجویان ارائه شدند و با توجه به اینکه نام درس تغذیه کاربردی بوده و ۵/۰ واحد عملی هم داشت بر آن شدیم تا اولویت های مداخلات تغذیه ای را که از ملزومات درس بود برای اولین بار در کلاس به دانشجویان ارائه دهیم و پرسشنامه ای در خصوص محتوای عنوان درس (اولویت مداخلات تغذیه ای) تنظیم شد که در اول ترم (ارزیابی اولیه) و در هنگام احتمال نیز یادگیری دانشجویان (ارزیابی ثانویه) مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: میانگین نمرات دانشجویان در امتحان پایان ترم ۱۸/۴ بود. از ۲۶ نفر دانشجویان اطلاعات و آگاهی مداخلات و اولویت های تغذیه ای آن از ۳/۳۷٪ به ۴/۸۵٪ افزایش یافت و میزان نگرش آنها نیز از ۷/۲۳٪ به ۸/۷۸٪ افزایش یافت.

بحث و نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که اجرای این روش آموزش عملی تغذیه ای به صورت اسلایدهای موضوعی میزان یادگیری دانشجو را افزایش داده و از طرفی دانشجویان نیز رضایت بالایی از این شیوه داشتند. لذا می توان با استفاده

تلاش شده است **روش:** این پژوهش از سری تحقیقات شبه آزمایشی به شیوه پس آزمون برای یک گروه می باشد. پس از آموزش با مدل grand stand در ۴ ، با پرسشنامه ای محقق ساخته (در ۴ حیطه) دیدگاه دانشجویان ارزیابی گردید. جامعه آماری کلیه دانشجویان پزشکی کارآموز و کارورز که در این ۴ نیمسال تحصیلی وارد بخش عفونی شدند و شامل نفر ۳۶ نفر (۳۳ درصد) دانشجوی خانم و ۷۰ نفر (۶۶ درصد) دانشجوی آقا بودند .

یافته ها: میانگین رضایت دانشجویان از آموزش با مدل Grand Stand 30.82 ± 3.52 بود و از نظر ۹۰ درصد دانشجویان باعث افزایش دانش و از نظر ۳/۸۵ درصد باعث بهبود نگرش و از نظر ۲/۹۸ درصد دانشجویان باعث بهبود عملکرد می شود و حدود ۴/۸۶ درصد دانشجویان مدل Grand Stand را مدل سنتی و رایج آموزش ترجیح دادند.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج پژوهش های دیگر مبنی بر اهمیت کیفیت آموزش درمانگاهی و لزوم توجه به رویکرد های نوین جهت ارتقاء کیفیت آموزش و همچنین با توجه به نتایج این بررسی بکارگیری این رویکرد در آموزش درمانگاهی توصیه می گردد.

کلید واژه ها: آموزش درمانگاهی، Grand Stand ، بخش داخلی، بیمارستان ولی عصر بیرجند

بررسی تأثیر بکارگیری روش تلفیقی تدریس اولویت های مداخلات تغذیه ای در درس تغذیه کاربردی از نظر دانشجویان دانشجویان کارشناسی بهداشت عمومی خیرالنسا رمضان زاده

مقدمه و هدف: سوء تغذیه مشکلی است جهانی با پیامد های مخرب که دستگاه ایمنی بدن را تضعیف و بیماری ها را تشدید می کند. عامل است که در قریب نیمی از مرگ های کودکان زیر پنج سال نقش دارد. همه بخش های اجتماعی و برنامه های

روش در جهت آموزش بهتر مباحث علوم پزشکی بهره برد.

کلید واژه ها: یادگیری، تغذیه کاربردی، دانشجویان

چگونه مهارت‌های تدریس را ارزیابی

کنیم؟

آزمون OSTE ابزاری مفید و کاربردی

عطیه فقیهی، سعیده دریازاده، حبیب اله

رضایی، سارا حیدری، طیبه شگری

زمینه و هدف: در روش‌های سنتی، ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید از طریق ارزشیابی‌های دستی و کاغذی و بوسیله فراگیران تکمیل می‌گردد. از طرف دیگر با توجه به اینکه اساتید برای افراد متفاوتی تدریس میکنند اغلب تفسیر ارزشیابی تدریس مشکل است چون افراد دارای نیازهای متفاوتی نیز می‌باشند. روش ارزشیابی تدریس ساختارمند عینی (OSTE Objective Structured Teaching Examinations) به عنوان روشی برای ارزشیابی مهارت‌های عملی تدریس و ارائه بازخورد در این زمینه میتواند بکار رود. این مطالعه با هدف معرفی این ابزار انجام شده است.

روش ها: مقاله حاضر نوعی مطالعه مروری است که با جستجوی بانک‌های اطلاعاتی نظیر: Google Scholar - Scienedirect و Proquest, Pubmed و magiran, sid استفاده از کلمات کلیدی « objective structured teaching examination, faculty development », « assessment », «examination», «faculty development», درنیمه دوم سال ۲۰۱۵ انجام شد.

یافته ها: آزمون تدریس ساختارمند عینی (OSTE) برای ارزیابی مهارت‌های تدریس اساتید توسعه یافته است. آزمون OSTE شبیه به آزمون OSCE رایج است و یک ابزار اندازه‌گیری مبتنی بر عملکرد (performance) است که در آن بجای

بیمار استاندارد شده از دانشجویان استاندارد شده استفاده می‌شود و برای اندازه‌گیری مهارت‌های تدریس قابل مشاهده طراحی شده است. از این روش میتوان برای ارزیابی برنامه‌های توانمندسازی اساتید و سایر برنامه‌های آموزشی استفاده کرد. در سطوح ارزشیابی کرک پاتریک هم در گام آخر اثربخشی (impact) برنامه‌های آموزشی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد که ابزار OSTE میتواند برای ارزیابی این گام بکار رود. در یک آزمون OSCE عملکرد عضو هیأت علمی در تعامل با یک دانشجوی استاندارد شده به طور مستقیم مورد مشاهده قرار می‌گیرد. مزایای این آزمون عبارتند از اینکه اجازه تمرین مهارت‌های تدریس در یک محیط واقعی و قابل اجرای مجدد را فراهم میکند. همچنین بازخورد فوری ارائه می‌دهد. این آزمون یک روش ارزشیابی و آموزش دارای واقعیت بالا (high-fidelity) است که برای ارزیابی و ارتقاء مهارت‌های ارتباطی بین فردی و مهارت‌های تدریس مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نتیجه گیری: استفاده از دانشجویان استاندارد شده در آزمون OSTE ارزیابی مهارت‌های ارتباطی و تدریس را بهبود می‌بخشد. این آزمون برای ارزیابی مهارت‌های تدریس یک ابزار پایا و روا می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌گردد دانشگاه‌های علوم پزشکی برای ارزیابی مهارت‌های تدریس اساتید و بخصوص ارزیابی تدریس در محیط بالینی از این آزمون استفاده کنند تا بتوانند قضاوت درستی در رابطه با این مهارتها داشته و نقاط ضعف و قوت برنامه‌های توانمند سازی خود را شناسایی و در جهت بهبود و ارتقاء این برنامه‌ها گام بردارند.

کلید واژه ها: teaching assessment, objective structured teaching examination, faculty development

بررسی عوامل شناختی، مدیریتی، انگیزشی مؤثر بر تدوین و

اجرای طرح درس توسط اساتید دانشگاه علوم پزشکی

مازندران

17th National Medical Education congress
& Shahid mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

سطح معناداری ۰/۰۰۰ / مقدار $t(21/197)$ ، عوامل انگیزشی با سطح معناداری ۰/۰۰۰ و $t(19/864)$ و عوامل مدیریتی با سطح معناداری ۰/۰۰۰ و $t(19/77)$ بر میزان رغبت اساتید در تدوین طرح درس موثر بوده اند. ترتیب تاثیر عوامل سه گانه (شناختی، انگیزشی و مدیریتی) بر رغبت معلمان به طرح درس عوامل شناختی با میانگین ۲/۲۷، عوامل انگیزشی با میانگین ۱/۶۹ و عوامل مدیریتی با میانگین ۲/۰۴ بوده است. آزمون فریدمن نشان داد که بین رتبه بندی عوامل سه گانه با سطح معناداری ۰/۰۰۰ و مقدار شاخص کی دو ۳۳/۵۸۸ اختلاف معناداری وجود دارد و رتبه بندی به ترتیب عوامل شناختی، مدیریتی و انگیزشی بوده است. بین میزان رغبت اساتید از بابت عوامل شناختی به طرح درس در بین اساتید زن و مرد با سطح معناداری ۰/۵۷۸ اختلاف معنی دار وجود ندارد، اما بین میزان رغبت اساتید از بابت عوامل انگیزشی با سطح معناداری ۰/۰۳۴ و عوامل مدیریتی با سطح معناداری ۰/۰۰۲ به طرح درس در بین زنان و مردان اختلاف معنی دار وجود دارد. بین میزان رغبت اساتید از بابت عوامل مدیریتی به طرح درس به تفکیک تحصیلات با سطح معناداری ۰/۰۰۱ اختلاف معنی دار وجود دارد و بین میزان رغبت اساتید از بابت عوامل انگیزشی با سطح معناداری ۰/۲۴۳ و شناختی با سطح معناداری ۰/۱۱۹ به طرح درس به تفکیک تحصیلات اختلاف معنی دار وجود ندارد.

نتیجه گیری: عوامل شناختی، انگیزشی و مدیریتی بر میزان رغبت معلمان به طرح درس در فرایند تدریس موثرند. همچنین نتایج نشان داد که عوامل شناختی، عوامل مدیریتی و عوامل انگیزشی به ترتیب بیشترین و کمترین تاثیر را بر میزان رغبت معلمان به طرح درس در فرایند تدریس داشته اند. میزان رغبت اساتید از بابت عوامل مدیریتی به طرح درس به تفکیک تحصیلات اختلاف معنی دار وجود دارد، اما بین میزان رغبت اساتید از بابت عوامل انگیزشی و شناختی به طرح درس به تفکیک تحصیلات اختلاف معنی دار وجود ندارد.

کلید واژه ها: طرح درس، تدریس، اساتید، دانشگاه علوم پزشکی

دکتر فتنه عمویی، دکتر فروزان صادقی محلی، پژمان

محمدعلیزاده

زمینه و هدف: در سال‌های اخیر ضرورت تدوین طرح درس در گروه‌های آموزشی رشته‌های علوم پزشکی به گونه ای فراگیر مطرح شده است، در این راستا دانشگاه‌ها با توجه به امکانات و دیدگاه‌های مدیران آموزشی خود، اقدام به برگزاری کارگاه‌ها و گردهمایی‌های آموزشی تدوین طرح درس و روش تدریس با استانداردهای ملی و بین المللی برنامه ریزی درسی نموده اند، علیرغم اهمیت طرح درس به عنوان زیربنای اصلی ساختار برنامه ریزی درسی و قلب آموزش، شواهد نشان می‌دهد مدرسان چندان رغبتی به تدوین و ارائه طرح درس در برنامه درسی کلاس‌های خویش نشان نمی‌دهند، بنابراین با توجه به ارتباط عوامل مختلف در استفاده از طرح درس اساتید دانشگاه علوم پزشکی مازندران مطالعه حاضر با هدف بررسی عوامل شناختی، مدیریتی، انگیزشی مؤثر بر تنظیم طرح درس در اساتید علوم پزشکی مازندران انجام شد.

روش: در این مطالعه‌ی توصیفی مقطعی، ۱۹۰ نفر از اساتید دانشگاه علوم پزشکی مازندران که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده بودند، شرکت داشتند. جهت تعیین حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بوده است، از آنجائیکه پرسشنامه استاندارد برای سنجش متغیرهای موجود وجود نداشت، محقق با مطالعات وسیع در مبانی نظری اقدام به ساخت پرسشنامه ۲۵ سؤالی از نوع بسته پاسخ بر اساس طیف ۵ گزینه ای لیکرت نمود. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری و محتوایی استفاده شد و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی و مقدار ۰/۸۶ محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون‌های پارامتریک t تک گروهی استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون t تک نمونه ای، فریدمن و کروسکال والیس استفاده شد.

یافته ها: یافته‌های این پژوهش نشان داد که عوامل شناختی با

مازندران

انگلیسی که نهایتاً منجر به عدم علاقه آنان به این دروس شده است را عنوان کرده اند پیشنهاد می گردد اساتید با استفاده از نظر دانشجویان با شیوه های یادگیری آنان آشنا شوند و شیوه تدریس خود را مورد بازنگری قرار دهند.

کلید واژه ها: آزمایشگاه زبان، زبان انگلیسی، حذف، مردودی، دانشجو، دانشگاه

بررسی تاثیر آزمایشگاه زبان انگلیسی در میزان حذف و

مردودی زبان انگلیسی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

شیراز

صدیقه شایق، غلامرضا ودیعی

بکارگیری استراتژی مداخله ای "تجربه نظارت شده و بازخورد بر تجربه" در برنامه های توانمند سازی اعضای هیات علمی

سیده آزاده صفوی، امیر صادقی

مقدمه: تعداد زیادی از مولفین اهمیت کاربردی بودن آنچه در برنامه های توانمند سازی اساتید آموزش داده می شود، همچنین کسب توانمندی های عملکردی و دریافت بازخورد را تاکید نموده و همه آنها پیشنهاد می کنند که اعضای هیات علمی نیازمند تمرین آنچه آموخته اند، می باشند. این ارتباط فوری و کاربردی بودن آموزشها از ویژگیهای کلیدی یک برنامه توانمند سازی موثر میباشد. لذا با هدف ارتقای توانمندی عملکردی در حوزه آموزشی، برنامه های توانمند سازی اساتید با به کارگیری استراتژی آموزشی و مداخله ای "تجربه نظارت شده و بازخورد بر تجربه" طراحی و اجرا گردید.

مواد و روش ها: در به کارگیری استراتژی مذکور سه جنبه مهم آن لحاظ گردید که عبارت بودند از الف) ارزش باز اندیشی در حین و پس از اجرا، ب) کاربردی بودن عملکرد (ج) جلسات پیگیری. تجارب نظارت شده مرتبط با توانمندی عملکردی اعضای هیات علمی در حوزه ی آموزش بود و برای پوشش سه زیر توانمندی آموزش (طراحی آموزش، اجرای آموزش و ارزیابی آموزش) طراحی گردیدند. طراحی برنامه های توانمند سازی به نحوی بود که اساتید به دفعات و در طول زمان در ارتباط با زیر توانمندی های آموزش ببینند. از اینرو هر برنامه توانمندسازی

مقدمه: دانشجویان جهت تقویت زبان انگلیسی خود در طی دوران تحصیل از آزمایشگاه های زبان انگلیسی استفاده می کنند. ضعف دانشجویان در درس زبان انگلیسی که به صورت حذف و مردودی و نمرات پایین نمود می کند موجب تداخل برنامه درسی و تداخل ساعت امتحانات ترم های آینده، کاهش کارایی، اتلاف وقت، عقب افتادن دانشجو از همکلاسان خود و در نهایت طولانی شدن مدت تحصیل و در مواردی ترک تحصیل می گردد. این پژوهش با هدف بررسی تاثیر آزمایشگاه های زبان انگلیسی در میزان حذف و مردودی دانشجویان در درس زبان انگلیسی انجام پذیرفته است.

روشها: دریک مطالعه توصیفی- مقطعی پرسشنامه ای در ۴ حیطة مربوط به دانشجویان، دروس، آموزش اساتید و استفاده از آزمایشگاه های زبان انگلیسی تنظیم گردید و به ۶۰۰ دانشجویی که کلیه دروس زبان انگلیسی خود را گذرانده اند توزیع و توسط آنان تکمیل شد. داده ها با آمار توصیفی و مجذورکای در نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: از ۵۹۴ دانشجویی که به پرسشنامه ها پاسخ دادند ۲۶۷ نفر (۴۴/۵٪) در آزمایشگاههای زبان انگلیسی شرکت نموده و ۳۲۷ نفر (۵۴/۵٪) شرکت نکرده اند. بین استفاده دانشجویان از آزمایشگاه های زبان انگلیسی با حذف و مردودی آنان در این درس رابطه معنا دار آماری مشاهده نگردید ($P=0.317$).

نتیجه گیری: با توجه به اینکه دانشجویان حجیم بودن برنامه، مشکل بودن دروس و شیوه تدریس رادضعف خود در دروس

توانمندسازی اساتید دانشگاه ارتباط مستقیم با فعالیتهای جاری اساتید نداشتند. لذا ارتباط فوری و کاربردی بودن توانمندی های کسب شده و نیز به کارگیری استراتژی مداخله ای مذکور در کنار طیف وسیعی از روش ها از جمله نکات برجسته برنامه های توانمند سازی فوق الذکر به شمار می رود.

کلید واژه ها: تجربه ی نظارت شده - بازخورد بر تجربه

مقایسه تاثیر دو شیوه سخنرانی و الگوی حل مسئله در پیشرفت تحصیلی، یادداری و رضایتمندی دانشجویان کارشناسی اتاق عمل در درس فارماکولوژی
رباب فروزش، لیلیا ساداتی، مهران نفر، بهاره توکلی
فر، صدیقه نصرتی، ملاحح کمالی، سحر کریمی، میترا رحیم زاده

مقدمه: از آنجا که سخنرانی به عنوان یک شیوه آموزش سنتی، مدرس محور می باشد، فراگیران فرصت تفکر (به عنوان امر ضروری در یادگیری) را نمی یابند. لذا اغلب مطالبی را که فرا می گیرند، پس از مدتی به فراموشی می سپارند. به عنوان راه حلی برای این مشکل، متخصصین علوم تعلیم و تربیت، نوع دیگری از یادگیری را تحت عنوان یادگیری بر پایه طرح مسئله مطرح نموده اند. در این روش که دانشجو محور بوده، فراگیران با استفاده از شیوه مباحثه، فعالانه در فعالیت های آموزشی شرکت می کنند و خود فراگیران با مشارکت فعالانه مسئولیت حل موضوع و یادگیری مطلب را به عهده می گیرند. این پژوهش با هدف مقایسه دو روش سخنرانی و یادگیری مبتنی بر حل مسئله در پیشرفت تحصیلی و یادداری دانشجویان کارشناسی اتاق عمل در درس فارماکولوژی انجام گرفته است.

روش ها: پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه تجربی است که طی مقطع زمانی یک ترم تحصیلی، تعداد ۳۴ دانشجوی ترم ۳ کارشناسی اتاق عمل تحت آموزش به دو روش سخنرانی و حل مسئله در درس فارماکولوژی قرار گرفتند. در این مطالعه

در قالب سه کارگاه پله ای با رویکرد آموزشی، مشاوره ای، و پیگیری طراحی می گردید. در ارزیابی تجارب طراحی شده سنجه های عملکردی عینی توام گردیده و از روش مشاهده ساختارمند مبتنی بر چک لیست و ارزیابی ساختارمند توسط همکار استفاده گردید. در مشاهدات، عملکرد افراد تیم مدنظر قرار می گرفت.

یافته ها: در مجموع طی مدت دو سال (۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴)، ۷ دوره برنامه توانمند سازی مربوط به زیر توانمندی "طراحی آموزش" (۱۵۸ نفر شرکت کننده)، ۵ دوره برنامه توانمند سازی مربوط به زیر توانمندی "اجرای آموزش" (۹۳ نفر شرکت کننده) و ۳ دوره برنامه توانمند سازی مربوط به زیر توانمندی "ارزیابی آموزش" (۴۰ نفر شرکت کننده) اجرا گردید. شرکت کنندگان در این دوره ها اعضای هیات علمی از هفت دانشکده زیر مجموعه دانشگاه بودند که در این میان تجربه های نظارت شده کسب نموده و بازخورد بر تجربه دریافت نمودند. تجارب کسب شده در حوزه ی طراحی آموزش منجر به تدوین ۱۹۰ عنوان طرح درس استاندارد توسط شرکت کنندگان گردید این تجربه توسط مدیر گروه های آموزشی دانشکده های مربوطه (از نظر محتوایی) همچنین توسط مشاورین و ارزیابان برنامه (از لحاظ تکنیکی و ساختاری) مورد نظارت ساختارمند قرار گرفته و بازخورد های لازمه داده شده بود سپس تاییدیه مرکز مطالعات دانشگاه برای هر تجارب نظارت شده صادر گردید. همچنین در حوزه ی "اجرای آموزش" ۹۳ نفر از اعضای هیات علمی شرکت کننده تجربه نظارت شده با استفاده از تکنیک Microteaching کسب نمودند. بازخورد بر ۹۳ تجربه مذکور توسط فرد مدرس، همکاران، فراگیران و یک خبره آموزشی ارائه داده شد. تجارب کسب شده در حوزه ی ارزیابی آموزش منجر به تدوین ۵۳۹ سوال مربوط به ۲۰ رشته تخصصی گردید که پس از برگزاری آزمون جهت بررسی و تحلیل آزمون به مرکز آزمون ارائه شد و از بین سوالات طراحی شده بهترین سوالات در بانک سؤال مربوطه قرار گرفت.

نتیجه گیری: پیش از به کارگیری این استراتژی، برنامه های

تحصیلی تفاوتی بین آموزش به روش سخنرانی و حل مسئله دیده نشد و در این مرحله اختلاف معنی داری بین دو گروه وجود نداشت، ولیکن از آنجا که درس فارماکولوژی درسی فرار بوده و آموخته های طول ترم در فاصله کوتاهی پس از تدریس فراموش می شود و با توجه به نتیجه این مطالعه که موید بالاتر بودن سطح دانش در مرحله یادداری در گروه مبتنی بر حل مسئله در تدریس بود، توصیه می شود در تدریس این گونه دروس از این روش دانشجو محور که با حضور فعالانه و مشارکت دانشجو به یادگیری نهایی منجر می شود استفاده شود.

کلید واژه ها: سخنرانی، حل مسئله، پیشرفت تحصیلی، رضایتمندی، یادداری

مروری بر راهکارهای ارتقاء آموزش زبان انگلیسی برای

دانشجویان پزشکی غیر انگلیسی زبان

الهام بوشهری، افسون پیروزان

Considering the significant role that English language plays in medical education, not only for learning purposes and seeking knowledge but also for presenting research activities in international fields, English learning and teaching programs are worth noting more accurately. The aim of this review paper is to present some of the basic concepts regarding teaching English for medical purposes to English- as-a-foreign-language students. Some of these influencing factors in the academic field could be named as the necessity of students' need assessment, content evaluation, promotion of teachers' knowledge and renewing medical English curricula every now and then as needed. Ultimately, several suggestions are presented which could be utilized by instructors, text developers and educational authorities for the betterment of medical English programs.

Key words: language barriers, English language teaching, medical students, medical education

سرفصل های تدریس با توجه به اینکه آیا قابل تدریس به روش حل مسئله بود یا نه به دو نیمه تقسیم شد و مدرس بر اساس سطح و حجم مطالب کتاب درسی رفرنس نیمی از سرفصل های تعیین شده از کتاب را به روش سخنرانی و نیم دیگر را به شیوه حل مسئله تدریس نمود. آزمون پایان ترم بر اساس ۴۰ سوال طراحی شده از کتاب (هر نیمه ۲۰ سوال) برگزار شد و سپس میانگین نمرات مباحث تدریس شده به روش سخنرانی و روش حل مسئله با یکدیگر مقایسه گردید. در فاصله ۶ تا ۸ هفته بعد از برگزاری آزمون پایان ترم، بدون اطلاع قبلی دانشجویان و با هماهنگی واحد آموزش مجدد یک آزمون ۴۰ سوالی مانند آزمون پایان ترم شامل ۲۰ سوال از هر نیمه (به عنوان آزمون یادداری) برگزار شد. میانگین نمرات دانشجویان در دو بخش سوالات در آزمون نهایی و آزمون یادداری با یکدیگر مقایسه شد و همچنین بر اساس نظر سنجی بخش آخر پرسشنامه، رضایت دانشجویان از دو شیوه آموزشی نیز بررسی گردید. نتایج با استفاده از آمار توصیفی و آزمون t زوجی تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: ۳۱/۴٪ از دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه پسر و ۶۸/۶٪ دختر بودند. میانگین نمرات در آزمون پیشرفت تحصیلی در دو روش سخنرانی و حل مسئله تفاوت معناداری نشان نداد، اما در آزمون یادداری میانگین نمرات در روش مبتنی بر حل مسئله بالاتر از میانگین نمرات در روش سخنرانی بود ($P < 0.001$). ۷۵٪ دانشجویان از روش تدریس به شیوه حل مسئله رضایت داشتند و ۲۵٪ سخنرانی را روش مناسب تری برای تدریس می دانستند. یکی از عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان موضوع اشتغال به کار بود. بر اساس نتایج این مطالعه ۳۲٪ از دانشجویان به کار دانشجویی اشتغال داشتند و ۶۸٪ شاغل نبودند. میانگین نمرات چه در آزمون پیشرفت تحصیلی و چه در آزمون یادداری در گروه دانشجویان شاغل کمتر از سایر دانشجویان بود ($P > 0.003$).

نتیجه گیری: اگرچه در میانگین نمرات آزمون پیشرفت

بنابراین شایسته است آموزش این مهارت ها در دوران تحصیل به خصوص از سنین پایین تر به طور جدی به افراد ارائه شود و بر آموزش مهارت ابراز وجود تاکید بیشتری گردد. بدون تردید یکی از راههای پیشرفت یک جامعه ، بالا رفتن خودکارآمدی افراد و به ویژه نسل جوان آن جامعه می باشد.

کلید واژه ها: آموزش ، فرایند شناختی ، ابراز وجود ، خودکارآمدی

تجارب دانشجویان هوشبری از محیط آموزش بالینی

محمد رضا حاجی آبادی

مقدمه : هدف آموزش پزشکی تربیت نیروهای با کفایت و شایسته برای ارائه خدمت در محیط های متفاوت بهداشتی و درمانی است . از اهداف مهم آموزش دانشجویان هوشبری تربیت نیروهایی است که بتوانند در سلامت و بهبود بیمار مشارکت داشته باشند ، آموزش این دانشجویان باید توانایی و تصمیم گیری مستقل بالینی در حین بیهوشی را ایجاد کند. از آنجا که دانشجویان در دوران کارآموزی با مشکلات عدیده ای روبرو هستند ، این مطالعه برای کاوش و توصیف چالش ها و تجربیات آنها انجام شده است.

روش ها: این مطالعه کیفی از نوع پدیدار شناسی است که بر روی ۲۰ نفر از دانشجویان ترم آخر دوره هوشبری با نمونه گیری هدفمند انجام شد . از مصاحبه عمیق و نیمه ساختار یافته برای جمع آوری داده ها استفاده شد و تجزیه و تحلیل داده ها به روش تحلیل محتوا انجام شد .

یافته ها : یافته ها در قالب ۵ درونمایه اصلی : ۱- فضای فیزیکی و وسایل بیهوشی ۲- جایگاه دانشجو در اطاق عمل ۳- یک پارچه کردن دانش و عمل ۴- اداره محیط آموزش ۵- دیدگاه دانشجو در مورد اطاق عمل و کار در آن به دست آمدند. **نتیجه گیری :** مصاحبه با دانشجویان چالش های محیط

مقایسه تاثیر آموزش راهبردهای شناختی و ابراز وجود

بر خودکارآمدی عمومی دانشجویان دختر

لیلا روحی بلسی

مقدمه: خود کار آمدی به عنوان یکی از عوامل مهم موفقیت در روابط بین فردی مورد توجه و تاکید است که عواملی از قبیل آموزش ابراز وجود و راهبردهای شناختی می توانند بر خودکارآمدی دانشجویان موثر باشند. از این رو هدف این پژوهش مقایسه اثربخشی دو روش آموزش راهبردهای شناختی و ابراز وجود بر خودکارآمدی عمومی در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی انزلی بود.

روش ها : این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی سه گروهه بود . تعداد ۶۰ نفر از دانشجویان دختر رشته های تحصیلی مدیریت ، حسابداری ، حقوق و فنی و مهندسی دانشگاه آزاد اسلامی انزلی که دارای نمره خود کار آمدی عمومی پایین بودند ، غربالگری شدند و به طریق تصادفی به سه گروه شامل دو گروه آزمایش و یک گروه کنترل تقسیم شدند. آموزش راهبردهای شناختی و ابراز وجود در ۸ جلسه برای دو گروه آزمایش بطور جداگانه اجراء شد. در این مطالعه برای ارزیابی خودکارآمدی از ابزار خودکارآمدی شوارزر استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها نیز با کوواریانس تحلیل و با تست تعقیبی بن فرونی انجام شد.

یافته ها : آموزش راهبردهای شناختی و ابراز وجود باعث افزایش معنی داری خود کار آمدی عمومی در سطح $P < 0.01$ شدند. مقایسه تفاوت میانگین های دو گروه نشان داد، آموزش ابراز وجود بیشتر از راهبردهای شناختی بر میزان خود کار آمدی عمومی موثر بوده است.

نتیجه گیری: نتایج موید آن است که با استفاده از آموزش راهبردهای شناختی و ابراز وجود می توان خودکارآمدی عمومی را افزایش داد. اما تاثیر آموزش ابراز وجود بر خود کارآمدی بیشتر از آموزش راهبردهای شناختی بوده است.

نتایج: از مجموع ۱۲۰ کد شناسایی شده دو طبقه و ۷ زیر طبقه شناسایی گردید که مشتمل بر الف) عوامل فردی مشتمل بر دو زیر طبقه ویژگی های فردی و ارتباطات بین فردی و طبقه دوم: عوامل سازمانی بوده است. زیر طبقات این حیطه نیز الف) محیط و شرایط بالینی ب) ساختار و سیاست های آموزشی ج) نقش اساتید د) گپ بین تئوری و عمل و ه) نقش ارزشیابی را شامل میشود.

نتیجه گیری نهایی: با توجه به رشد تکنولوژی و گستره وسیع منابع علمی و با توجه به تغییرات ایجاد شده در نسل جدید لازم است تا اساتید شیوهای حل مساله را به شکلی بکار گیرند تا با تغییر نقش اساتید در آینده و مدیریت نسل جدید امکان تطبیق موثر تر با شرایط پیچیده آموزشی را فراهم آورند. همچنین لازم است تا اساتید ضمن برخورداری از تسلط علمی، مهارتهای بین فردی و مدیریتی خود را ارتقا بخشند.

کلید واژه ها: موقعیتهای پیچیده آموزشی- اساتید - مطالعه کیفی - رویکرد پدیدار شناسی

بررسی نحوه آرایه خبر بد و تمایلات مادران کودکان مبتلا به سرطان نسبت به نحوه ی دریافت خبر ناگوار
آرزو فرج پور، زهرا مصطفویان، محمد علی رئیس السادات
مهران همام

مقدمه و هدف: مسؤولیت انتقال اخبار بد به بیمار و اطرافیان وی یکی از مشکل ترین وظایف حرفه ای حرفه پزشکی است. با توجه به اینکه تفاوت فرهنگی در بین مردم کشورهای مختلف و به تبع آن تفاوت در تمایلات افراد نسبت به دریافت خبر بد در مواقع بیماری وجود دارد شناسایی این تفاوت ها، در نظر گرفتن آن در آموزش مهارتهای ارتباطی به دانشجویان و اعمال آن در برخورد های بالینی ضرورت می یابد. مطالعه حاضر با هدف بررسی نحوه آرایه خبر بد و تمایلات مادران کودکان مبتلا به سرطان نسبت به دریافت خبر بیماری فرزندشان طراحی شده

آموزشی که دانشجویان در دوران تحصیل خود با آن مواجه بودند، مشخص نمود. مدرسان با استفاده از نتایج این مطالعه می توانند راهکارهایی در جهت بر طرف کردن این چالش هاو فضای مثبتی برای یادگیری دانشجویان ایجاد نموده و سبب تداوم علاقه دانشجویان به تحصیل و ارتقاء کیفیت آموزش ایشان شوند.

کلید واژه ها: آموزش بالینی - دانشجویان اطاق عمل - چالش

تجربه اساتید از موقعیت های پیچیده آموزشی بالینی:

مطالعه کیفی با رویکرد پدیدار شناسی

لیلی مصلی نژاد، زهره بادیه پیمای جهرمی، سعید

عبداللهمی فرد، علی دهقانی، یوسف حسینی

مقدمه: رشد و پرورش مهارت های فکری دانشجویان همیشه مسئله ای مهم در سیستم آموزش بوده است. قرار گرفتن در محیط های کلاسی، آزمایشگاهی و بالینی با چالش های متعدد آموزشی همراه است و اساتید میبایست مهارتهایی را اکتساب کنند تا با بکار گیری توانایی حل مسئله، موقعیت های خاص آموزش در محیط را به خوبی مدیریت کنند؛ لذا شناخت تجربیات اساتید از موقعیت های پیچیده آموزشی ضرورت داشته و پرداختن به عمق این موقعیت با بررسی کیفی تجربیات نمود عملی خواهد یافت.

مواد و روش ها: این مطالعه یک مطالعه کیفی با رویکرد پدیدار شناسی است. از نمونه گیری مبتنی بر هدف بر روی اساتید با سابقه کار متفاوت و مقاطع مختلف علوم پایه- پرستاری و بالینی با هدف تامین ماکزیموم واریانس در نمونه گیری انجام گردیده است. روش گردآوری داده ها را مصاحبه فردی ساختار یافته و نیمه ساختار یافته تشکیل داده و کسب اطلاعات تا کسب حداکثر اشباع داده ها ادامه یافت. روش تجزیه و تحلیل داده ها به صورت روش کلازیری بوده است.

ناراضی بودند. بیشترین فراوانی پاسخ به میزان درک و همدلی کادر پزشکی و پرستاری حد متوسط بوده که به ترتیب ۶۸٫۸٪ و ۵۶٫۳٪ پاسخ ها را به خود اختصاص داده بود.

کلید واژه ها: ارائه خبر بد، تمایل، مادر، کودک، سرطان، رضایت، همدلی

درک دستیاران تخصصی از آموزش بالینی مطلوب: تحلیل

محتوای کیفی

هاجر شفیعیان

مقدمه: محیط بالینی، محیطی است موجب ایجاد فرصتهای لازم برای دانشجویان می شود تا بتوانند اطلاعات نظری را به واقعیت عملی نزدیک نمایند. ارتقای کیفیت آموزش می تواند موجب تربیت دانشجویان توانمند و با کفایت در حوزه بالین گردد و بهبود آموزش بالینی تبدیل به یادگیری بهتر و در نهایت تبدیل به خدمات مراقبتی بهتر جهت بیماران می شود. آگاهی از دیدگاه دستیاران در خصوص آموزش بالینی مطلوب می توان جهت ارتقای کیفیت آموزش بالینی نقش موثری داشته باشد. بر این اساس هدف از این مطالعه بررسی درک دستیاران از آموزش مطلوب می باشد.

روش کار: این مطالعه از نوع تحلیل محتوا (content analysis) می باشد. داده ها با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته (Semi structured interview) با دستیاران تخصصی در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات به داشتنی درمانی کرمان جمع آوری گردید. نمونه گیری انجام شده از دستیاران به صورت هدفمند انجام شد. اشباع داده ها با انجام ۱۷ مصاحبه از شرکت کنندگان صورت پذیرفت.

نتایج: پس از تجزیه و تحلیل داده های حاصل از مصاحبه نتایج به دست آمده از تبیین دیدگاه دستیاران نسبت به آموزش مطلوب در شش تم اصلی؛ که شامل استاد بالینی توانمند،

است.

روش کار: در یک مطالعه مقطعی ۳۲ نفر از مادران کودکان مبتلا به بیماری سرطان مراجعه کننده به بیمارستان دکتر شیخ مشهد در سال ۱۳۹۴ به روش نمونه گیری در دسترس وارد مطالعه شدند. داده ها با استفاده از یک پرسشنامه دارای ۱۷ سوال چند گزینه ای جمع آوری گردید. علاوه بر سوالات دموگرافیک ۱۱ سوال در مورد تمایل مادر نسبت به نحوه ارائه خبر بد و سه سوال در مورد رضایت کلی از نحوه ارائه شدن خبر بد و رضایت از کادر پزشکی و پرستاری در مورد بیماری فعلی کودک بود. داده ها به صورت نسبت (درصد) توسط نرم افزار SPSS ۲۰ نمایش داده شد.

یافته ها: خبر ابتلا به سرطان کودک برای اولین بار، توسط پزشک متخصص کودکان در ۱۴ مورد (۴۳/۸)، پزشک متخصص سرطان در ۶ مورد (۱۸/۸)، پرستار ۶ مورد (۱۸/۸)، پرسنل آزمایشگاه ۴ مورد (۱۲/۵) و در ۲ مورد (۶/۳) توسط همسر فرد به مادران داده شد. از نظر مکان ارائه خبر، ۲۰ مورد (۶۲/۵) در بیمارستان، ۸ مورد (۲۵/٪) در مطب پزشک و در ۴ مورد (۱۲/۵٪) در آزمایشگاه بوده است. ۱۸ نفر (۵۶/۳٪) از مادران شرکت کننده تمایل داشتند خبر ناگوار توسط همسرانشان به ایشان داده شود. ۳۲ نفر (۱۰۰٪) ترجیح دادند خبر به طریق خصوصی و شخصی و ۳۰ نفر (۹۳/۸٪) مایل بودند به محض تشخیص بیماری، از آن مطلع گردند. ۲۴ نفر (۷۵٪) ترجیح دادند خبر ناگوار با جزییات کامل ارائه شود و ۲۸ نفر (۸۷/۵٪) ترجیح دادند جزییات خبر در یک جلسه به آنان گفته شود. ۲۲ نفر (۶۸/۸٪) تمایل به حضور یکی از نزدیکان هنگام شنیدن خبر بد داشتند و ۲۲ نفر (۶۸/۸٪) مایل به حضور بیماران و یا همراهان بیمار دیگر در آن لحظه نبودند. ۳۰ مادر (۹۸/۸٪) تمایل نداشتند کودکان در جریان ابتلا به بیماری قرار بگیرد.

نتیجه گیری: به طور کلی میزان رضایت از نحوه ارائه خبر بد در مورد بیماری فعلی کودک به صورت کاملاً راضی در ۲۴ مادر (۷۵/۲٪)، ۶ مادر (۱۸/۸٪) تا حدودی راضی و ۲ مادر (۶/۳٪)

آماري با $p < 0/001$ اختلاف معنی داری داشت و در کلیه سرفصل ها نمرات گروه الف بیشتر بود.

بحث و نتیجه گیری: روش آموزش مبتنی بر شواهد توانسته بود تاثیر بیشتری بر یادگیری دانشجویان از این درس داشته باشد. چرا که دانشجویان با مسائل بهداشت حرفه ای روز که با آن مواجه خواهند شد آشنا تر می گردند و نسبت به یادگیری آن نیز علاقه بیشتری نشان می دهند.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: آموزش ، مبتنی بر شواهد ، مبتنی بر حل مساله ، دانشجویان

محیط بالینی اثربخش، برنامه ریزی جامع، ساز و کار های مقرراتی جامع و مانع بودن قوانین و مقررات آموزشی، تلاش در جهت بهسازی مدیریت آموزشی به دست آمد. بحث به نظر می رسد هر یک از این عوامل فوق و یا همه آنها می توانند شرایط را جهت تربیت پزشکانی دارای صلاحیت های لازم بالینی فراهم آورد. یکی از نکاتی را که بایستی مد نظر داشت این است که برای نیل به آموزش بالینی کارآمد لازم است وضعیت موجود آموزش به صورت مستمر ارزیابی گردد.

کلید واژه ها: دستیاران تخصصی، تحلیل محتوا، آموزش بالینی

تأثیر آموزش از طریق بازی آموزشی کامپیوتری بر خودکارآمدی کودکان ۱۲-۸ ساله مبتلا به هموفیلی و کارشناسان پرستاری

نویسندگان: نوشین بهشتی پور، شیرین قنواتی، میترا ادراکی، مهران کریمی، سزانه حق پناه

هموفیلی یک بیماری خون ریزی دهنده مزمن می باشد که می تواند موجب اختلال در عملکرد روزانه کودکان مبتلا شود . کودکان مبتلا به این اختلال جهت پیشگیری از خونریزی و اقدام به موقع هنگام خونریزی احتیاج به آموزش مستمر دارند . از آنجایی که پرستار نقش مهمی در آموزش نحوه خودکارآمدی دارد و رویکرد دنیای امروز استفاده از بازی های کامپیوتری آموزشی می باشد لذا استفاده از بازی های آموزشی در رابطه با آموزش نحوه خودکارآمدی در کودکان هموفیلی که مبتلا به یک بیماری مزمن بوده و به صورت طولانی مدت احتیاج به مراقبت دارند ، مؤثر خواهد بود . این پژوهش با هدف بررسی میزان تأثیر آموزش به وسیله بازی های آموزشی کامپیوتری بر میزان خودکارآمدی در کودکان مبتلا به هموفیلی انجام پذیرفت .

روش کار : این پژوهش یک مطالعه مداخله ای شبه تجربی با حجم نمونه ۴۰ کودک ۱۲-۸ ساله مبتلا به هموفیلی می باشد

مقایسه تاثیرات دو روش آموزشی در یادگیری دانشجویان
سیده نگار اسعدی

مقدمه وهدف: استفاده از روش های آموزشی مناسب و نوین توصیه شده است. این موضوع دارای اهمیت ویژه ای می باشد. روش هایی مانند آموزش مبتنی بر شواهد و مبتنی بر حل مساله می توانند در این راستا کمک کننده باشند. هدف این مطالعه مقایسه تاثیرات دو روش آموزشی در یادگیری دانشجویان بود.

روش کار: در یک مطالعه تجربی دو گروه دانشجویان رشته های علوم بهداشتی انتخاب شدند در گروه الف با استفاده از روش آموزش مبتنی بر شواهد درس بهداشت حرفه ای بر اساس یافته های اخیر ارائه گردید و در گروه ب روش مبتنی بر حل مساله که به مسائل بهداشت حرفه ای می پرداخت، اجرا گردید. آزمون میانترم و پایانی انجام گرفت. آزمون ها در دو گروه در یک سطح بودند. نتایج آزمون ها بین دو گروه با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ و سطح معنی داری $P < 0/05$ مورد ارزیابی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: گروه الف نتایج پایان ترم برابر با میانگین $1/05 \pm 1/02$ و گروه ب میانگین $1/05 \pm 15/98$ داشتند که به لحاظ

افراد، هدف از این مطالعه پیش بینی یادگیری خودراهربر بر اساس ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا در بین دانشجویان پرستاری است.

روش ها: این مطالعه توصیفی- تحلیلی مقطعی و از نوع کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کردستان با تعداد ۱۷۳ نفر شاغل به تحصیل در سال ۱۳۹۳-۹۴ بودند که از این تعداد ۱۲۰ نفر براساس فرمول کوکران به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. در پایان، داده ها با کمک پرسشنامه خودراهربری ویلیامسون و پرسشنامه محیط یادگیری سازنده گرای تیلور و همکاران جمع آوری و با کمک نرم افزار SPSS نسخه ۱۵ بر اساس آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج: تحلیل داده ها نشان داد بین ابعاد ارتباط شخصی، عدم قطعیت، مذاکره، محیط یادگیری سازنده گرا و یادگیری خودراهربر رابطه معنی دار وجود داشت؛ اما از بین ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا فقط بعد ارتباط شخصی به طور معنی داری پیش بینی-کننده تغییرات یادگیری خودراهربر دانشجویان پرستاری بود.

نتیجه گیری: این مطالعه نشان داد که مهارت های لازم برای خود راهبری اصل اساسی برای پرستاران است و دانشجویان می توانند در محیطی سازنده گرا، برای یادگیری مهارت های بالینی و آرایه مراقبت های بیمار محور و جامعه نگر آماده شوند.

کلید واژه ها: یادگیری خودراهربر، محیط سازنده گرا، پرستاری

که طی ۲ ماه جمع آوری گردیده است. شرایط ورود به مطالعه : محدوده سنی کودکان بین ۱۲ - ۸ ساله ساکن شیراز، فرم رضایت آگاهانه توسط بیماران و والدین پر شود، سواد خواندن و نوشتن داشته باشند، کودک به جز هموفیلی بیماری مزمن دیگری که به تائید پزشک مخصوص بیماران مستقر در بخش هموفیلی رسیده است، نداشته باشد و تا کنون آموزش از طریق بازی های کامپیوتری آموزشی در مورد اصول خودکارآمدی را ندیده باشند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد خودکارآمدی و فرم جمعیت شناختی بیماران بود. تجزیه و تحلیل داده ها به وسیله نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ انجام پذیرفت.

نتایج: بر اساس یافته های این مطالعه نمره کل میانگین خودکارآمدی نمونه های مورد مطالعه قبل، بعد و یک ماه پس از مداخله به ترتیب در گروه آزمون برابر با ۵۳/۲۵، ۶۰/۹۵، ۶۰/۹۰ و در گروه کنترل قبل و یک ماه پس از مداخله به ترتیب برابر با ۵۰/۴۵ و ۵۵/۲ بوده است. همچنین یافته های این مطالعه نشان داد که نمرات خودکارآمدی بلافاصله پس از مداخله با نمرات خودکارآمدی قبل از مداخله تفاوت معناداری داشته است. ($P=0,00$)

نتیجه گیری: ارائه آموزش های لازم می تواند از طریق بالا بردن سطح آگاهی کودکان مبتلا به هموفیلی سبب بهبود خودکارآمدی آنها گردد.

کلید واژه ها: آموزش، بازی آموزشی، خودکارآمدی

پیش بینی یادگیری خودراهربر مبتنی بر ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا در بین دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کردستان
لادن فتوحی

مقدمه: با توجه به اهمیت خودراهربری در یادگیری، بدون توجه به زمان و مکان و سازگاری با فرآیندهای روانشناختی

مقایسه سه روش آموزشی سخنرانی، یادگیری الکترونیکی و نقشه مفهومی در تدریس پرستاری کودکان
جمیله رضانی، محمد حسینی، وحید فلاح

زمینه و هدف: این تحقیق با هدف مقایسه آموزش پرستاری کودکان به سه روش سخنرانی، یادگیری الکترونیکی و نقشه

های مفهومی انجام شد.

نقش آموزش الکترونیکی به عنوان یک الگوی جدید و

تحول آفرین در آموزش علوم پزشکی از دیدگاه

دانشجویان دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه در سال ۹۳

زاله دزفولی منش

مقدمه: آموزش الکترونیکی، فرآیندی از آموزش است که در آن از انواع ابزار و رسانه های الکترونیکی مانند ویدئو، ماهواره، لوح فشرده، اینترنت و شبکه ..... برای آموزش استفاده می شود. امروزه با ایجاد و توسعه فناوری نوین شاهد حرکتی از آموزش استادمحور، کتاب محور، کلاس محور به سوی آموزش فراگیر محور برای هر فرد در هر مکان و هر زمان هستیم لذا این مطالعه با هدف نقش آموزش الکترونیکی به عنوان یک الگوی جدید در آموزش علوم پزشکی از دیدگاه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه انجام گرفت.

مواد و روش ها: این مطالعه توصیفی تحلیلی در ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه در سال ۹۳ به صورت تصادفی انجام گرفت. داده ها از طریق پرسشنامه ای محقق ساخته در قالب ۱۴ سؤال که روایی و پایایی آن تأیید شده بود، جمع آوری و با استفاده از نرم افزار آماري SPSS ۱۶ و روش لیکرت تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج نشان داد که بالاترین میانگین به دست آمده از مزایای این روش صرفه جویی در زمان (۸۵٪)، کاهش هزینه رفت و آمد (۸۳٪) سهولت حضور در کلاسهای مجازی (۸۰٪)، استفاده مکرر آن (۷۸٪)، کاهش هزینه آموزش (۷۵٪)، امکان یادگیری مطالب آموزشی با سرعت دلخواه با توجه به ظرفیت و توانایی فرد (۷۱٪)، خودآموزی (۶۸٪)، سادگی روش (۶۵٪)، تنوع دروس (۶۵٪) جامع بودن (۵۰٪) رفع نیازهای حرفه ای (۴۷٪) بود. نبود مدرس (۵۹٪) و خوانا نبودن (۳۵٪) از معایب عمده این روش ذکر شد.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به رشد تکنولوژی و همه گیر بودن استفاده از اینترنت در کشور، محدودیت منابع و ظرفیت

روش بررسی: نوع مطالعه نیمه تجربی با طرح سه گروهی قبل و بعد از آموزش و بر مبنای روش توصیفی- همبستگی بود و تعداد ۶۴ دانشجوی ترم ۵ پرستاری به روش سرشماری انتخاب و به طور تصادفی به دو گروه شاهد و مورد تقسیم شدند، جهت گروه سوم، نیمی از دانشجویان هر یک از دو کلاس که آشنایی و دسترسی به اینترنت داشتند، به صورت تصادفی انتخاب شدند. پس از اجرای پیش آزمون، دانشجویان گروه های شاهد، مورد و یادگیری الکترونیکی به مدت ۴ جلسه طی یک ماه، به ترتیب تحت آموزش با روش سخنرانی، نقشه های مفهومی و یادگیری الکترونیکی قرار گرفتند؛ سپس پس آزمون انجام شد و ۴ هفته بعد نیز آزمون یادداری گرفته شد. جمع آوری داده ها بوسیله آزمون پیشرفت تحصیلی محقق ساخته انجام شد و سطوح دانش، درک و کاربرد از حیطه شناختی مورد ارزشیابی قرار گرفت. نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS ورژن ۲۲ و با استفاده از آزمون های آنالیز واریانس، مجذور کای و t با نمونه های مستقل و زوج مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته ها: بر اساس نتایج، هر سه روش سخنرانی، یادگیری الکترونیکی و نقشه های مفهومی در ارتقای دانش و یادگیری دانشجویان موثر بوده اند. ولی اختلاف میانگین ها قبل و بعد از آموزش و از نظر یادگیری معنی دار تنها برای روش نقشه های مفهومی، از نظر آماری معنی دار بود.

نتیجه گیری: روش نقشه های مفهومی، نسبت به دو روش سخنرانی و یادگیری الکترونیکی در دستیابی به سطوح بالاتر یادگیری و یادگیری معنی دار موثرتر بوده است.

کلید واژه ها: سخنرانی، یادگیری الکترونیکی، نقشه های مفهومی، روش های آموزشی، دانشجویان پرستاری

حیطه: آموزش الکترونیک

بررسی موانع اجرای آموزش الکترونیکی در دانشگاه

علوم پزشکی هرمزگان

پروین لک بالا

Background: E-learning provides an alternative way for higher educational institutes to deliver knowledge to learners at a distance, rather than the traditional way. The aim of this study is to identify the barrier factors of e-learning programs in Hormozgan University of Medical Sciences from the students and lecturers' point

Methods: A cross-sectional study of view based on a questionnaire was conducted of students and lecturers in the ۲۸۶ among nursing, midwifery and paramedic schools of HUMS. Two hundred and eighty-six ۲۵۶ participants filled in the questionnaire:

Results: Results of ۳۰ students, and the study showed a lack of proper training in e-learning courses of the university ۱۸۲ (۶۹.۱%), ۱۷۴ limited communication with the instructor) and the learners dominance of English ۶۸( ) showed the greatest ۶۸(۱۷۴ language

importance for the students. The awareness ۴۳ and ۸۰ about e-learning program was

The among lecturers and students respectively) and ۸۶,۷(۲۶ dominance of English language

) ۷۶,۶(۲۳ lack of research grants for e-learning and lack of proper training on e-learning % were ۶۶,۷(۲۰ courses from the university

the most important barrier factors of implementing e-learning for lecturers. E-learning courses to supplement classroom teaching was a solution that mentioned by the) and lecturers ۹۳,۸(۲۴۰ majority of students

Conclusions: The) in this study ۹۶,۷(۲۹ positive perception of e-learning is an

آموزشی در نظام آموزشی فعلی، در حال حاضر سیستم آموزش سنتی نمی تواند پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی جامعه امروز باشد، لذا لازم است این نظام سنتی دچار دگرگونی شود.

کلید واژه ها: آموزش الکترونیکی، دیدگاه دانشجویان، الگوی تحول آفرین

آموزش مجازی در علوم پزشکی-مقاله مروری

نگین قاسمی

Introduction: Educators need evidence-based guidance on how to develop effective e-learning in dentistry. The purpose of this literature review is to update previously published information and present a comprehensive list of articles regarding e-learning .

Method: A review of the literature was performed by using electronic and hand searching methods for e-learning from May ۲۰۰۰ to July ۲۰۱۵. Results: The overall

perceptions of online learning were positive, and although there were some frustrations, the majority of students reported learned a great deal, found the course valuable, and became familiar with the terminology; but there are concerns and challenges in relation to the value of online learning. Conclusions : Although the experience of developing and using online courses was new in much dental school, the study results revealed that the program was feasible effective. It seems that combination of classroom and online education was the ideal teaching methodology .

, ;Challenges , ;Disadvantage , ;Advantage

keywords: e-learning

ملی از وزارت متبوع، بومی نمودن نرم افزارهای برخط کشوری، الزام به ایجاد معماری یکپارچه بهره برداری از نرم افزارهای کشوری برخط در بین معاونت‌ها، استفاده بهینه از شرکت های نرم افزاری بومی در ارتقاء بهره‌وری از نرم افزارهای کشوری، ایجاد پست سازمانی در حوزه فناوری اطلاعات، تخصیص بودجه جهت آموزش نیروی انسانی فناوری اطلاعات، و توسعه خدمات الکترونیکی به اعضا هیئت علمی، مدرسان و دانشجویان دانشگاه به ترتیب از راهبردهای دارای اولویت دانشگاه در حوزه فناوری اطلاعات می باشند.

کلید واژه ها: برنامه ریزی راهبردی فناوری اطلاعات، ماتریس SWOT، ماتریس QSPM، فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

اثربخشی سیستم آموزش الکترونیکی ترکیبی در آموزش دانشجویان پرستاری و مامایی سیداحسان اسدی

مقدمه: سیستم آموزش الکترونیکی ترکیبی با استفاده از فناوری های پیشرفته و متنوع سعی در بهبود کیفیت یادگیری دارد. این پژوهش با هدف بکارگیری و بررسی اثربخشی سیستم آموزش الکترونیکی ترکیبی (با فرایند تجزیه و تحلیل، طراحی، اجرا، ارزشیابی) در دانشگاه علوم پزشکی لرستان انجام گردیده است.

روش کار: در یک مطالعه اقدام پژوهی با رویکرد مشارکتی، در سال ۱۳۹۲، ابتدا دیدگاه اعضا هیات علمی و دانشجویان پرستاری و مامایی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی لرستان در ارتباط با سیستم آموزش الکترونیکی ترکیبی توسط پرسشنامه محقق ساخته مورد بررسی قرار گرفت و سپس سامانه آموزش الکترونیکی طراحی گردید. مدرسان داوطلب (۲۰ نفر) پس از شرکت کارگاه های آموزشی دروس خود را به شیوه الکترونیکی ترکیبی آماده و اجرا نمودند. در مجموع ۲۵ درس به این شیوه اجرا شد و در پایان ترم میزان اثربخشی آن (از سه

important result in the future, educational development of nursing, midwifery and paramedic schools

Keywords: E-learning; Technology; Learning; Distance

طراحی استراتژی فناوری اطلاعات (IT) دانشگاه علوم پزشکی گیلان همراستا با استراتژی های سازمانی صاحب بدری، سجاد الهی، فاطمه مشیرسینایی

در دنیای متغیر و پیچیده امروز، دانشگاهی که در اندیشه شناخت توانایی ها، ظرفیت ها، قوت و ضعف های داخلی و نیز محیط خود نباشد، بی تردید با مشکلات فراوانی در جهت اعتلای علمی کشور روبرو خواهد بود. تدوین راهبرد در سازمان ها و بخش های مختلف جامعه، پاسخی است به تحولاتی که در عرصه های مختلف در حال وقوع است تا دستیابی به اهداف سازمان تسهیل گردد. با توجه به اهمیت روزافزون فناوری اطلاعات در جوامع امروزی، برنامه ریزی راهبردی برای بهره گیری از این فناوری توانمندسازی بیش از پیش اهمیت یافته است. دانشگاه علوم پزشکی گیلان با درک صحیح این موضوع، اقدام به تدوین برنامه راهبردی فناوری اطلاعات نموده است. بر این اساس در تحقیق حاضر یک رویکرد چند مرحله‌ای تدوین و در نهایت راهبردهای مناسب برای این منظور استخراج شدند. بدین ترتیب که در ابتدا با استفاده از ماتریس SWOT نقاط قوت، ضعف و فرصت ها و تهدیدات دانشگاه در زمینه فناوری اطلاعات بر اساس اهداف و مأموریت های سازمان شناسایی شدند. در مرحله بعد ضریب اهمیت هر یک از شاخص ها با استفاده از روش تحلیل سلسله‌مراتبی مشخص شده و وضعیت فعلی سازمان در حال حاضر از نظر موقعیت استراتژیک در بخش فناوری اطلاعات مشخص گردید. در نهایت نیز بر اساس نتایج مراحل قبل، تعدادی از راهبردهای استراتژیک شناسایی و با استفاده از ماتریس QSPM رتبه بندی شدند. نتایج بدست آمده نشان می دهند که زمینه سازی برای جذب منابع اختصاصی

17th
National Medical Education congress
&
Shahid Mottahary
Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

مقدمه: امروزه شبکه های اجتماعی جزئی از زندگی روزمره انسان شده و جوامع مجازی ایجاد نموده است لذا مبتنی بر تئوری های یادگیری چون تئوری *social constructivism* کاربرد آنها در آموزش مورد توجه قرار گرفته است. هدف از مطالعه حاضر بررسی تاثیر گروه مجازی "یادگیری مبتنی بر حل مساله" در بخش جراحی بر یادگیری اجتماعی-مشارکتی، حضور اجتماعی و رضایتمندی دانشجویان پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد بوده است.

روش بررسی: در یک مطالعه مقطعی ۶۶ کارآموز و کارورز جراحی طی ۴ دوره متوالی در طول سال ۱۳۹۴ به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. تحت نظارت مدیر گروه جراحی دانشگاه، گروهی مجازی تحت عنوان "PBL جراحی" شامل اساتید بخش ودانشجویان، با هدف برقراری ارتباط آموزشی میان دانشجویان در بخش های جراحی بیمارستان های آموزشی مختلف و نیز خارج از محیط آموزشی، در نرم افزار تلگرام ایجاد شد. همه دانشجویان در بدو ورود به دوره جراحی، در مورد نحوه فعالیت در این گروه آموزشی مجازی توجیه و عضو این گروه مجازی شدند. نحوه فعالیت دانشجویان در گروه مجازی، به صورت طرح مساله به شکل معرفی موارد آموزشی جالب یا نادر، تفسیر نتایج پاراکلینیک، شرح حال بیمار و نظایر آن بوده و دانشجویان تا صبح روز بعد می توانستند نظرات خود را در موارد مطرح شده مورد بحث قرار دهند. اساتید در موارد ضرورت در نقش تسهیل گر، راهنمایی هایی ارائه می دادند. جهت ارزیابی این گروه آموزشی، در پایان هر دوره دانشجویان پرسشنامه Collaborative Learning, Social Presence (CLSS) (And Satisfaction) را به صورت بی نام تکمیل نمودند. پرسشنامه مذکور شامل چهار بخش و ۳۸ سوال است که برای اندازه گیری ادراک دانشجویان از یادگیری مشارکتی، حضور اجتماعی و رضایتمندی به کار می رود. سوالات پرسشنامه در مقیاس لیکرت پنج تایی نمره دهی شد. داده ها وارد نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ شد و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و نیز پست های مبادله شده مورد بررسی قرار گرفت.

جنبه رضایت، یادگیری و مشارکت) با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته و چک لیست مشاهده ارزیابی گردید. داده ها با استفاده از آزمون های توصیفی (فراوانی و درصد) و آزمون های تحلیلی (آزمون مجذور کای و ویلکاکسون) مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته ها: از مجموع ۲۰۰ دانشجویی که به پرسشنامه پاسخ دادند ۹۲ درصد از اجرای برنامه رضایت کامل داشتند. همچنین ۹۰ درصد مدرسان از به کارگیری این شیوه در تدریس رضایت کامل داشتند. دانشجویان و مدرسان استفاده از این روش را به روش رایج تدریس ترجیح می دادند. ($P=0,001$) در میانگین نمرات دانشجویان و میزان مشارکت آنان نسبت به ترم قبل (روش حضوری) تفاوت آماری معناداری مشاهده شد ($P=0,001$).

نتیجه گیری: آموزش الکترونیکی ترکیبی به عنوان یک ساز و کار جدید که روش های یادگیری و تدریس متنوعی را با هم ادغام می نماید؛ موجب رضایت مندی بیشتری در دانشجویان و استادان شده است و می تواند با امکان انعطاف پذیری در یادگیری و با قابلیت بهره گیری از مزایای هر دو روش آموزش حضوری و الکترونیکی، یادگیری را افزایش دهد. از این رو پیشنهاد می گردد به عنوان یک روش آرایه آموزش موثر، در دانشگاه های علوم پزشکی کشور مورد توجه قرار گیرد.

کلید واژه ها: آموزش الکترونیکی، آموزش الکترونیکی ترکیبی، اثربخشی، ارزشیابی

بررسی تاثیر گروه مجازی PBL بر یادگیری اجتماعی- مشارکتی، حضور اجتماعی و رضایتمندی دانشجویان پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد

محمد علی رئیس السادات، آرزو فرج پور، زهرا مصطفویان، ناصر سنجر موسوی، امیر فیض الله

مطالعه تعیین ارتباط بین میزان استفاده از نرم افزارهای پیامرسان و شبکه های اجتماعی تلفن همراه و عملکرد تحصیلی را در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند طی سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ بود.

روش: در این مطالعه توصیفی- تحلیلی تعداد ۶۷ نفر از دانشجویان پزشکی که حداقل ۲ترم از تحصیل آنها گذشته بود بصورت تصادفی سیستماتیک انتخاب شدند. پرسشنامه محقق ساخته با توجه به اهداف مطالعه تدوین شد که شامل سوالاتی درباره عضویت در شبکه های اجتماعی تلفن همراه ، میزان استفاده و علل استفاده و معدل دوره پزشکی بود که پس از مراجعه حضوری اعضای گروه تحقیق به کلاس های دانشجویان تکمیل و جمع آوری شد. پس از تکمیل پرسشنامهها، دادهها وارد نرم افزار SPSS ۱۵ شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: تعداد ۶۷ نفر با میانگین سنی 22.59 ± 2.07 شرکت کردند. $36(53.7\%)$ دانشجوی دختر و $31(46.3\%)$ نفر پسر بودند. اکثریت $33(49.3\%)$ ترم ۶ و بالاتر بودند. $65(97\%)$ نفر در خصوص شبکه های اجتماعی تلفن همراه آگاهی داشتند و $62(92.5\%)$ در شبکه های اجتماعی تلفن همراه عضو بودند. میزان عضویت در دانشجویان دختر $32(88.9\%)$ و در دانشجویان پسر $30(96.8\%)$ بود که اختلاف آماری معنی داری نداشت. شایعترین علت استفاده ذکر شده توسط شرکت کنندگان کاهش هزینه ای ارتباطی (67.7%) و پرکردن وقت فراقت (65.7%) بود. معدل تحصیلی دانشجویان 16.1 ± 1.4 و در دانشجویان غیر عضو 17.3 ± 0.94 بود که اختلاف آماری معنی داری نداشت. $P=0.06$

نتیجه گیری: علی رغم عملکرد تحصیلی بهتر در دانشجویان غیر عضو در شبکه های اجتماعی تلفن همراه ارتباط معنی داری بین عملکرد تحصیلی و عضویت در شبکه ها اجتماعی مشاهده نشد که می تواند بعلاوه درصد بالای دانشجویان عضو باشد بطوریکه تنها تعداد کمی از دانشجویان در این شبکه ها عضو نبودند. پیشنهاد می شود مسئولین با برنامه ریزی دقیق جهت

یافته ها: از ۶۶ دانشجوی شرکت کننده ، ۱۸ نفر (پسر و ۴۸ نفر) دختر بوده اند . میانگین درصد مشارکت دانشجویان در گروه $95/25\%$ بود. در طی این هشت ماه به طور متوسط $177,6 \pm 1349,5$ پست در هر دوره به اشتراک گذاشته شد. میانگین تعداد پست های تعاملی در این چهار گروه $164,3 \pm 869,25$ و میانگین پست های عاطفی $17,26 \pm 331$ به دست آمد. در مجموع دوره ها ۷۲۶ و به طور میانگین در هر دوره $290/4$ مدیا شامل عکس و فیلم در این دوره ها به اشتراک گذاشته شد. نمره کلی هر یک از پرسشنامه ها و نمره هر یک از سوالات پرسشنامه ها به صورت میانگین و انحراف معیار گزارش شد. بیشترین میانگین در پرسشنامه حضور اجتماعی مربوط به سوال " پیام های تبادل شده در تلگرام نوعی از ارتباطات اجتماعی هستند" با میانگین $3,91 + 0,83$ در پرسشنامه رضایتمندی مربوط به سوال " استفاده از تلگرام تجربه آموزشی مفیدی بود" با میانگین $1,07 + 3,06$ و در پرسشنامه یادگیری مشارکتی مربوط به سوال " من توانستم مهارت ها و معلومات جدید از سایر اعضای گروه فرا بگیرم " با میانگین $3,79 + 0,97$ بوده است. همچنین همبستگی بین نمرات کلی سه پرسشنامه از نظر آماری معنی دار بوده است. (P)

کلید واژه ها: گروه آموزشی تلگرام ، حضور اجتماعی ، یادگیری مشارکتی ، رضایتمندی ، دانشجویان پزشکی

ارتباط بین میزان استفاده از نرم افزارهای پیام رسان و شبکه های اجتماعی تلفن همراه و عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

بینا بیجاری، محمد ابراهیم روانبخش، غلامرضا شریف زاده

زمینه و هدف: تلفن همراه به دلیل در دسترس بودن و نرم افزارهای کاربردی آن علاقه ی چشمگیری در بین جوانان در مقایسه با فناوریهای ارتباطی دیگر ایجاد کرده است. با توجه به آثار و جنبه های مختلف استفاده ی بیش از حد از نرم افزارهای پیامرسان و شبکه های اجتماعی تلفن همراه هدف از این

آشنا می شد. نمرات آزمون استاندارد گروه شاهد و مداخله (پس از پایان بخش و ۳ ماه بعد از پایان بخش) جمع آوری گردید و با نرم افزار SPSS ویرایش ۱۹ با استفاده از آزمون T مستقل تحلیل شد.

یافته ها: تعداد ۲۶ نفر در گروه مداخله و ۲۴ نفر در گروه شاهد وارد شدند. میانگین نمره آزمون استاندارد پایان بخش در گروه مداخله و شاهد به ترتیب به ترتیب $83,89 \pm 6,88$ و $6,58 \pm 74,36$ می باشد. بر اساس آزمون آماری میانگین نمره آزمون استاندارد پایان بخش دانشجویان گروه مورد تفاوت معنی داری با نمره دانشجویان گروه شاهد داشت (P)

کلید واژه ها: آموزش به شیوه case presenting، نرم افزار آموزشی موبایل، بیماری های داخلی، کارآموزی، کارورزی.

تلفن همراه: ابزاری موثر در آموزش و یادگیری درس

آناتومی؟

وحید بیاتی، لیلا رهبان، مهدیه بیاتی، الب ارسلان

منظمی، محمد شفیعی، البرز جفایی سوق

از دیرباز، اغلب آناتومیست ها برای تدریس درس آناتومی از جسد انسان، سخنرانی، تهیه اسلاید و اطلس های آموزشی به عنوان رویکردهای کارآمد تدریس آناتومی بهره می جستند. تلفن همراه به عنوان یک وسیله ارتباطی، تسهیلاتی را در امر ارتباطات ایجاد کرده است اما بسیاری از والدین و یا حتی مدرسین دانشگاه، نگران استفاده از این وسیله در سر کلاس و حواس پرتی های متعاقب آن می باشند. از طرفی، نسل جوان و بویژه دانشجویان تمایل زیادی به شنیدن یا مشاهده فایل های چند رسانه ای با این وسیله دارند. لذا در مطالعه حاضر نقش تلفن همراه به عنوان ابزاری برای نمایش فیلمهای آموزشی کوتاه مدت آناتومی در بهبود یادگیری این درس در بین دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز و دانشگاه علوم پزشکی آبادان مورد بررسی قرار گرفت. بدین

اطلاع رسانی در مورد اثرات مخرب این شبکه ها زمینه را جهت فرهنگ سازی مناسب جهت استفاده درست از این ابزار فراهم آوردند.

کلید واژه ها: نرم افزارهای پیام رسان ، عملکرد تحصیلی ، دانشجویان پزشکی ، شبکه های اجتماعی

تاثیر آموزش به شیوه Case Presenting با استفاده از نرم افزار طراحی شده در موبایل در آموزش بیماری های داخلی دانشجویان مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه

علوم پزشکی بیرجند

امیر رحمانیان شریف آباد

تاثیر آموزش به شیوه Case Presenting با استفاده از نرم افزار طراحی شده در موبایل در آموزش بیماری های داخلی دانشجویان مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند دکتر امیر رحمانیان شریف آباد ، دکتر الهام عتباتی مقدمه تکنولوژی تلفن همراه فرصت ذی قیمتی را برای برنامه ریزان آموزشی دانشگاه ها، مدرسان و نیز دانشجویان فراهم کرده است. هدف مطالعه حاضر تعیین اثربخشی نرم افزار آموزش به شیوه CASE PRESENTING بیماری های داخلی بر یادگیری دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ می باشد.

روش کار: این مطالعه یک کارآزمایی میدانی است که بر روی ۵۰ نفر از دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی و کارورزی انجام شده است. به این صورت که نرم افزار در اختیار گروه مداخله قرار داده شد و دو آزمون استاندارد (شامل سوالات چهارگزینه ای بر اساس مطالب نرم افزار) یکی پس از پایان بخش داخلی و دیگری ۳ ماه بعد از پایان بخش داخلی برای هر دو گروه مداخله و شاهد انجام شد. (این آزمون برای گروه مداخله از طریق نرم افزار و برای گروه شاهد بصورت آنلاین برگزار گردید). دانشجو با استفاده از این نرم افزار به اطلاعات بالینی و پاراکلینیکی کیس ها دسترسی پیدا می کرد و بدین وسیله با تظاهرات آن بیماری

نفر دانشجوی حاضر در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، بر اساس جدول مورگان ۲۴۶ دانشجو و از بین ۲۰۰ استاد حاضر در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بر اساس جدول مورگان ۱۲۷ نفر تعیین شد. نمونه مورد نظر به شیوه نمونه گیری تصادفی طبقه ای به صورت خوشه ای انتخاب گردید. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته است و دارای روایی و پایایی قابل قبول می باشد. داده ها از طریق نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شده و از روشهای آماری توصیفی و استنباطی استفاده گردید.

یافته ها: مهمترین نتایج حاصل از یافته های پژوهش حاکی از آن است که: از دیدگاه اساتید و دانشجویان عوامل فردی یادگیرنده، عوامل فردی یاددهنده، عوامل محیطی و زیر ساختها، مؤلفه های رسانه های آموزشی، محتوای آموزش الکترونیکی، کیفیت طراحی آموزش و نوع درس در آموزش الکترونیکی بر موفقیت در نظام یادگیری الکترونیکی تاثیر معناداری دارد؛ و از بین این عوامل، محتوای آموزش الکترونیکی با بالاترین میانگین (۴/۱۸) نسبت به عوامل دیگر بیشترین تاثیر و نقش را بر میزان موفقیت در نظام یادگیری الکترونیک را دارد.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به تحلیل های انجام شده در این پژوهش می توان این نتیجه را ارائه نمود که، از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه تمامی عوامل سنجیده شده بر موفقیت نظام یادگیری نقش دارد. در این میان، عامل محتوای آموزش الکترونیکی با بالاترین میانگین (۴/۱۸) نسبت به عوامل دیگر بیشترین تاثیر و نقش را بر میزان موفقیت در نظام یادگیری الکترونیک را دارد. بعد از آن به ترتیب نقش عوامل محیطی و زیر ساختها با میانگین (۴/۱۴)، نقش مؤلفه های رسانه های آموزشی با میانگین (۴/۰۸)، نقش نوع درس در آموزش الکترونیکی با میانگین (۴/۰۵)، نقش کیفیت طراحی آموزش با میانگین (۳/۹۹)، نقش عوامل فردی یادگیرنده با میانگین (۳/۸۹)، نقش عوامل فردی یاددهنده با میانگین (۳/۸۳) دارای بالاترین میزان تاثیر می باشند.

کلید واژه ها: یادگیری الکترونیکی، دانشگاه علوم پزشکی، محتوای آموزش، عوامل محیطی.

ترتیب فیلم آموزشی کوتاه مدتی (۳۰ دقیقه) با همکاری اعضای هیات علمی گروه علوم تشریحی دانشگاه علوم پزشکی اهواز از آناتومی اندام فوقانی جسد انسان با رعایت تمام اصول و موازین شرعی و اخلاقی تهیه شد. ابتدا پرسشنامه ای در میان دانشجویان توزیع شد. سپس فیلم آموزشی تهیه شده در میان تلفن های همراه دانشجویان توزیع گردید. پس از یک هفته و بعد از اتمام امتحانهای پایان ترم درس تئوری و عملی دانشجویان مجددا همان پرسشنامه اول میان دانشجویانی که وارد مطالعه شده بودند، توزیع و اطلاعات جمع آوری گردید.

نتایج مطالعه نشان داد که در حقیقت کسانی که از فیلم آموزشی استفاده کردند از موبایل جهت یادگیری مطالب استفاده کرده و لذا موبایل را ابزاری برای یادگیری می دانند. یافته ای این مطالعه که در تطابق با مطالعات پیشین بوده است، نشان می دهد که اگرچه موبایل صرفا یک ابزار اطلاعاتی است ولی به دلایل فراگیر بودن، مطلوب بودن، قابلیت همراه فرد بودن، جذابیت، تکرارپذیری میتواند نقش موثری در پیشبرد آموزش و یادگیری درس آناتومی داشته باشد.

کلید واژه ها: درس آناتومی، موبایل، فیلم آموزشی

شناسایی عوامل موثر در موفقیت نظام یادگیری

الکترونیکی در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در سال

تحصیلی ۹۴-۹۳

نویسندگان: لیدا سجودی

هدف پژوهش حاضر، شناسایی عوامل موثر بر موفقیت نظام یادگیری الکترونیکی در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از دیدگاه اساتید و دانشجویان در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ می باشد.

روش پژوهش پیمایشی، از نوع توصیفی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان و اساتید دانشگاه علوم پزشکی شهر ارومیه در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ می باشد، حجم نمونه از بین ۳۵۰۰

اساتید تهیه گردید. نتایج این پژوهش نشان داد که استفاده از این روش ها پویایی آموزش و یادگیری را بیشتر نموده و ارتباط علمی آموزشی را در سطح گسترده تری ایجاد می کند.

کلید واژه ها: آموزش مجازی، شبکه سازی بین المللی، هم افزایی آموزشی

ارزشیابی تاثیر آموزش از طریق وب بر آگاهی و نگرش دانشجویان بهداشت در درس بهداشت روانی و اعتیاد هادی مرشدی

زمینه و هدف: امروزه آموزش مجازی در شرف تبدیل شدن به یکی از مهم ترین محیط های آموزشی است. اجرای آموزش به شیوه های غیرحضوری مانند آموزش مبتنی بر وب منجر به تغییر نگرش فراگیران در حوزه های مختلف خصوصاً علوم پزشکی و بهداشت می شود. هدف مطالعه حاضر تعیین تاثیر آموزش مبتنی بر وب بر میزان آگاهی و نگرش دانشجویان بهداشت عمومی در درس بهداشت روانی و اعتیاد بود.

مواد و روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه تجربی بود که در آن ۱۶ نفر از دانشجویان کارشناسی پیوسته در قالب گروه تجربی دریافت کننده آموزش کلاسی و رسمی و کارشناسی ناپیوسته بهداشت عمومی که بر اساس طرح درس مذکور اسلایدها و سایر منابع آموزشی را از طریق وبلاگ اساتید مرتبط دریافت و بازخوردهای خود را ارائه می دادند. ابزار ارزیابی میزان یادگیری، سوالات چهارگزینه ای استاندارد طراحی شده توسط اساتید بر اساس اهداف درسی و محتوای ارائه شده یکسان بود. همچنین، نگرش دانشجویان با یک پرسشنامه ۱۶ سوالی قبل و بعد از اجرای مداخله اندازه گیری شد. داده ها نهایتاً با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ و آزمون های کای اسکوئر، تی مستقل و زوجی، آنالیز واریانس آنالیز شدند.

یافته ها: میانگین نمره دانش دانشجویان دریافت کننده

ارتباط آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با دانشکده های پزشکی کابل: پروژه ای در راستای ایجاد شبکه همکاری های بین المللی و هم افزایی آموزشی فرشید عابدی، کاظم قائمی، نرگس حکمتی

مقدمه: شبکه سازی آموزشی به عنوان یکی از راهبردهای اصلی بستر سازی برای ارتباطات بین المللی در بخش آموزش، بهره گیری از ظرفیت های خارج از کشور، به روز رسانی محتوای دروس و افزایش کیفیت تحصیلی دانشگاه های داخل می باشد. با هدف هم افزایی علمی و آموزشی دانشگاه های داخل و خارج پروژه ارتباط آموزشی بین دانشگاه علوم پزشکی بیرجند و دانشکده های پزشکی کابل طراحی و اجرا گردید. روش: در اجرای این پروژه، ابتدا در کمیته علمی با تعاریف دوره های آموزشی کوتاه مدت، مجازی، و دوره های حضوری و مجازی (Blended Learning) سعی در تبیین بهترین روش آموزشی با استفاده از امکانات موجود برای ایجاد شبکه سازی آموزشی گردید. سپس کمیته اجرایی با همکاری یکی از مراکز درمانی ایران در کشور افغانستان و هماهنگی با یکی از دانشکده های پزشکی کابل، ضمن نیازسنجی آموزشی مراحل نحوه اجرا و تنظیم برنامه بصورت ویدئو کنفرانس را طراحی نمود. پس از هماهنگی های صورت گرفته برنامه آموزشی با حضور سفیر کشور افغانستان شروع گردید و توسط یکی از اعضای هیات علمی گروه جراحی مغز و اعصاب مطالب علمی ارائه گردید. مصاحبه با افراد شرکت کننده در این طرح نشان داد که هم اساتید و هم دانشجویان از این روش ارائه نسبت به روش های رایج در تدریس و آموزش به علت صرفه جویی در زمان و هزینه های آموزشی، رضایت بیشتری داشتند. بحث و نتیجه گیری: اجرای این طرح به تسریع در آموزش کمک شایانی نمود و منجر به تنوع در تدریس و تبادل اطلاعات شد. این امر سبب شد تا علاقمندی به تهیه محتوای آموزشی مجازی و بسترسازی جهت اجرای موثرتر این دوره ها در اساتید تقویت گردد. علاوه بر آن دسترسی به مطالب آموزشی ارائه شده در این دوره ها برای سایرین بیشتر شد و آرشو کامل تری از مطالب آموزشی توسط

ورید مرکزی مورد ارزیابی قرار گرفت. محتوای آموزشی به مدت ۲ هفته از طریق پرتال آموزش الکترونیک در اختیار دانشجویان قرار گرفت. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS (ویرایش ۱۶) و آزمون های تی مستقل، تی زوجی و آنالیز واریانس یک طرفه در سطح معنی داری $p > 0.05$ تجزیه و تحلیل گردید.

یافته ها: آزمون آماری تی زوج نشان داد که میانگین نمره آگاهی قبل و بعد از آموزش تفاوت معنی دار دارد ($p=0.00$). بین نمره آگاهی و متغیرهای سن، جنس، وضعیت سکونت، معدل، سابقه کاربالیینی و تجربه کار با کاتتر ورید مرکزی ارتباط آماری معنی داری وجود نداشت.

نتیجه گیری: به نظر می رسد که ارایه محتوای الکترونیکی می تواند آگاهی دانشجویان را در زمینه کاتتر ورید مرکزی افزایش دهد. لذا توصیه می گردد در آموزش دروس پرستاری از این شیوه استفاده گردد.

کلید واژه ها: محتوای الکترونیکی ، کاتتر ورید مرکزی ، دانشجوی پرستاری ، آگاهی

آموزش کلاسی و روتین برابر با $4/4 \pm 15/3$ و میانگین نمره دانشجویان دریافت کننده آموزش مبتنی بر وب برابر با $4/0 \pm 14/1$ بود. همچنین، میانگین نمره نگرش دانشجویان شرکت کننده در آموزش مبتنی بر وب قبل و بعد از دوره آموزشی اختلاف معنی داری را نشان داد ($P > 0.05$). در حالی که در گروه آموزش روتین این اختلاف معنی دار نبود.

بحث و نتیجه گیری: آشنایی بیشتر دانشجویان با روشهای آموزش غیر حضوری و مجازی در نهایت منجر به بهبود نگرش آنها و همچنین ارتقاء سطح یادگیری و مهارتهای آنها خواهد شد. **کلید واژه ها:** آموزش مجازی، آموزش پزشکی، یادگیری، وب، آگاهی، بهداشت.

تاثیر ارایه محتوای الکترونیکی بر میزان آگاهی

دانشجویان ترم آخر پرستاری در زمینه کاتتر ورید مرکزی

زهرا آموزشی، احمد آموزشی، خیرالنساء حوری، مهناز عباسی نسب، محبوبه چهکنندی نژاد، نسیم مطبوع

مقدمه و هدف: کاتترهای ورید مرکزی بخصوص در واحدهای درمانی ویژه دارای اهمیت فوق العاده ای هستند. برای انجام مطمئن CVC دانشجویان پرستاری باید دانش نظری و عملی مناسبی را در طول دوره تحصیل کسب کنند. تهیه محتوای الکترونیکی یکی از روش های جدید آموزش در علوم پزشکی است. لذا این پژوهش با هدف تعیین تاثیر ارایه محتوای الکترونیکی بر میزان آگاهی دانشجویان ترم آخر پرستاری در زمینه کاتتر ورید مرکزی انجام شد.

مواد و روش ها: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی با طراحی یک گروهی قبل و بعد از آموزش بود. جامعه پژوهش دانشجویان ترم هشت پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند (۴۰ نفر) بودند. آگاهی دانشجویان قبل و بعد از ارایه محتوای آموزشی توسط پرسشنامه ای شامل ۲۰ سوال در زمینه کاتتر

تعیین روایی و پایایی پرسشنامه نگرش دانشجویان نسبت به یادگیری آمار با استفاده از تکنولوژی و تعیین نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی با استفاده از آن آزاده ساکی، حامد تابش

مقدمه: همزمان با توسعه علم آمار و افزایش کاربرد آن در علوم مختلف ، توسعه علوم کامپیوتری و فراهم ساختن امکان انجام محاسبات پیچیده منجر به جایگزین شدن شیوه های جدید آموزش آمار با روشهای سنتی گردیده است. هدف این مطالعه سنجش ویژگی های روان سنجی نسخه فارسی نگرش نسبت به یادگیری آمار (SASTSC) به منظور کسب یک ابزار اندازه گیری نگرش در بین بافت های آموزشی می باشد.

دانش درباره آموزش الکترونیکی در دانشجویان

کارشناسی ارشد مجازی دانشگاه گیلان

صدیقه پاک سرشت، آرزو منفرد، محمد علی واحدی

مقدمه: با توجه به گسترش چشمگیر آموزش رایانه ای در دنیا و همچنین استفاده روزافزون از آموزش الکترونیک در دانشگاه های و با توجه به نقش محوری دانشجویان در سیستم های آموزشی، ضرورت مطالعه بیش تر در رابطه با شناخت آگاهی آنان در استفاده از روش آموزش الکترونیک روشن می گردد. اگر چه بدیهی است که تکنیک های آموزش الکترونیکی دارای فواید شناخته شد های است، اما اجرای موفق آن می تواند دانش و آگاهی دانشجویان در این زمینه باشد. لذا این مطالعه به منظور بررسی دانش دانشجویان آموزش مجازی دانشگاه گیلان طراحی گردید.

روش کار: این مطالعه توصیفی تحلیلی روی ۹۳ دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش مجازی دانشگاه گیلان (رشته زبان انگلیسی و مکانیک) در سال ۱۳۹۳ با روش نمونه گیری تصادفی سهمیه ای انجام شد. داده ها با استفاده از پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه دانش آموزش الکترونیک جمع آوری گردید. اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های آمار توصیفی (جدول توزیع فراوانی، شاخصهای مرکزی و پراکندگی (میانگین و انحراف معیار) و آماراستنباطی (T-test)) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد که میانگین و انحراف معیار سن در دانشجویان زبان انگلیسی $24/85 \pm 6/42$ و دانشجویان رشته مکانیک $22/64 \pm 8/01$ سال بود و میانگین نمره کل دانش در مورد آموزش الکترونیکی "در دانشجویان زبان انگلیسی $5/58 \pm 2/54$ و رشته مکانیک $6/56 \pm 2/71$ می باشد. علیرغم اینکه دانش در آموزش الکترونیکی در دانشجویان رشته مکانیک بیشتر از زبان انگلیسی است اما اختلاف آماری معناداری بین دو گروه مشاهده نشد ($p=0,19$).

روش: مطالعه پایایی روی ۱۹۲ دانشجوی رشته های گروه پزشکی، ۲۱ دانشجوی دکترای تخصصی و ۱۷۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه جندی شاپور اهواز (مطالعه مقطعی) که واحد آمار حیاتی را در دانشگاه گذرانده و یا در حال گذراندن بودند، انجام شد. انطباق (SASTSC) برپایه یک روش پذیرفته شده بین المللی برای ترجمه و انطباق فرهنگی بود. ویژگی های روان سنجی نسخه ی فارسی (SASTSC) از طریق ساختار عاملی و همسانی درونی مورد تحلیل قرار گرفت. در تکمیل نتایج بدست آمده از تحلیل عاملی، با استفاده از تحلیل خوشه ای گروه های همگن نیز شناسایی شدند.

یافته ها: بیشتر دانشجویان پزشکی نگرش مثبت نسبت به یادگیری آمار با تکنولوژی داشتند. میانگین امتیاز در ۵ بعد پرسشنامه بیش از ۳ بود که نشان دهنده نگرش مطلوب دانشجویان نسبت به آمار و تکنولوژی می باشد. تحلیل عاملی ناپیدی ساختار ۵ عاملی (درک آماری، توانایی کار با کامپیوتر، فواید استفاده از تکنولوژی در آمار، اهمیت آمار، و جذابیت آمار یاعلاقمندی به آمار) را معتبر شناخت. مقادیر شاخص برازش (CFI) $0,851$ بالاتر از حد مطلوب $0,80$ قرار داشت. مقدار شاخص (NNFI) $0,742$ نیز مقدار قابل قبولی داشت. مقدار (RMSEA) $0,081$ نیز مناسب بودن مدل را تایید نمود. شاخص Cronbach's alpha برای کل مقیاس برابر $0,892$ بدست آمد که نشان دهنده پایایی مقیاس است.

نتیجه گیری: مطالعه حاضر شواهدی را برای ویژگی های متریک مناسب نسخه فارسی SASTSC فراهم می کند. تحلیل عاملی تاییدی اعتبار ساختار ۵ عاملی از مقیاس را تایید می کند. SASTSC می تواند به عنوان یک ابزار روا و پایا برای تعیین نگرش دانشجویان نسبت به یادگیری آمار به کمک تکنولوژی در بافت های آموزشی ایران بکارگرفته شود.

کلید واژه ها: نگرش، آمار، تکنولوژی، تحصیلات تکمیلی، تحلیل عاملی تاییدی، روایی، پایایی

مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد که میانگین و انحراف معیار سن در دانشجویان مجازی $33/92 \pm 7/2$ و دانشجویان غیر مجازی $23/32 \pm 2/8$ سال بود و میانگین نمره کل "دانش" در آموزش الکترونیکی در دانشجویان مجازی $6/15 \pm 2/6$ و غیر مجازی $5/03 \pm 2/1$ می باشد. دانش در آموزش الکترونیکی در دانشجویان مجازی بیشتر از غیر مجازی است که از نظر آماری معنی دار می باشد ($P=0/001$). میانگین نمره کل "نگرش" در آموزش الکترونیکی در دانشجویان مجازی $36/93 \pm 9/2$ و غیر مجازی $36/62 \pm 9/6$ می باشد، که ارتباط آماری معناداری را بین دو گروه دانشجویان نشان نداد.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه نشان داد که در مجموع سطح دانش دانشجویان در مورد آموزش مجازی نسبتاً پایین و نگرش آنها مثبت می باشد. بنابراین جهت فراهم نمودن شرایط مناسب و استفاده بهینه از آموزش الکترونیکی، ضروری است که بر افزایش سطح دانش دانشجویان و فرهنگ سازی در این زمینه تاکید گردد.

کلید واژه ها: دانش، نگرش، دانشجویان، آموزش مجازی

بررسی میزان وابستگی به اینترنت و رابطه ی آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی اسفراین زهرا اکبرزاده، فهیمه گشتاسبی، مهدی اسماعیلی زاده

مقدمه: دسترسی به اینترنت پدیده ای رو به گسترش است و هر روز تعداد بیشتری از افراد در زمره استفاده کنندگان اینترنت قرار می گیرند. یکی از مهم ترین مشکلاتی که اینترنت با خود به همراه داشته اعتیاد به استفاده از آن است و بخش عمده ای از کاربران اینترنت را دانشجویان تشکیل می دهد که زندگی روزمره آنان را تحت تاثیر قرار داده است. با توجه به اهمیت موضوع این مطالعه به بررسی میزان اعتیاد به اینترنت در

نتیجه گیری: نتایج مطالعه نشان داد که در مجموع سطح دانش دانشجویان در هر دو گروه در مورد آموزش مجازی پایین می باشد. بنابراین جهت بالابردن سطح دانش دانشجویان در این زمینه طراحی برنامه های آموزشی نظیر کارگاه هایی به منظور ارتقا آگاهی و توانایی استفاده از آموزش الکترونیکی به عنوان ابزار آموزشی اثربخش و نیز ارتقا کیفیت سخت افزاری پیشنهاد می گردد.

کلید واژه ها: دانش، دانشجویان، آموزش مجازی

مقایسه دانش و نگرش دانشجویان آموزش مجازی با دانشجویان غیر مجازی در مورد آموزش الکترونیکی صدیقه پاک سرشت، آرزو منفرد، محمد علی واحدی

مقدمه: امروزه آموزش مجازی در شرف تبدیل شدن به یکی از مهم ترین روشهای آموزشی است. آمارها نشان دهنده گسترش آموزش الکترونیکی در ایران و جهان می باشد. اما آموزش مجازی در دانشگاه های گیلان بسیار نوپا است، بنابراین با توجه به نقش محوری دانشجویان در یک سیستم آموزشی به نظر می رسد شناخت آگاهی و نگرش آنان در اجرای این روش آموزشی نو پا در اجرای برنامه ریزی های آتی در این زمینه بتواند کمک کننده باشد. لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین دانش و نگرش دانشجویان آموزش مجازی دانشگاه گیلان و دانشجویان غیر مجازی دانشگاه علوم پزشکی گیلان طراحی گردید.

روش ها: این مطالعه توصیفی تحلیلی روی ۹۳ دانشجوی آموزش مجازی دانشگاه گیلان و ۱۳۰ دانشجوی غیر مجازی (دوره های روزانه) دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال ۱۳۹۳ با روش نمونه گیری تصادفی سهمیه ای انجام شد. داده ها با استفاده از پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، اطلاعات فن آوری، پرسشنامه دانش و نگرش میسر جمع آوری گردید. اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS ۲۱ و آزمون های آمار توصیفی (جدول توزیع فراوانی، شاخص های مرکزی و پراکندگی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (T-test))

دانشجویان علوم پزشکی اسفراين می پردازد.

روش کار: این مطالعه از نوع مقطعی توصیفی تحلیلی می باشد که بر روی ۸۵ نفر از دانشجویان دانشکده علوم پزشکی اسفراين در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ انجام شد. جامعه آماری شامل همه دانشجویان بهداشت و پرستاری دانشکده علوم پزشکی بود و روش نمونه گیری تصادفی منظم بود. روش جمع آوری داده ها پرسشنامه ای شامل اطلاعات دموگرافیک و سوالات استاندارد اعتیاد به اینترنت یانگ بود. داده های جمع آوری شده توسط نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمون های آماری تی مستقل، همبستگی پیرسون و ANOVA تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: از بین شرکت کنندگان در این مطالعه ۵۸٫۳ زن و مابقی مرد بودند، ۴۴ درصد در رشته بهداشت و بقیه در رشته پرستاری مشغول به تحصیل بودند. میانگین نمره اعتیاد به اینترنت ۶۵٫۶ بود و بیشتر دانشجویان (۷۸ درصد) اعتیاد خفیف و ۹ درصد اعتیاد شدید به اینترنت داشتند. بین جنسیت، ترم تحصیلی و اعتیاد به اینترنت رابطه ی معناداری وجود نداشت، اما هرچه معدل بالاتر بود میزان اعتیاد به اینترنت پایینتر بود ($p=0.03$). **نتیجه گیری:** با توجه به اینکه استفاده کنترل نشده از اینترنت میتواند باعث دور شدن دانشجویان از مباحث و تکالیف درسی و در نهایت افت تحصیلی آنان شود پیشنهاد می شود کارگاه های آموزش جهت افزایش آگاهی از نحوه صحیح استفاده از اینترنت و عوقب وابستگی به اینترنت برای دانشجویان برگزار شود.

کلید واژه ها: دانشجویان، وابستگی، اینترنت، اعتیاد

طراحی نرم افزار کاربردی ابزار اتاق عمل گامی در جهت

ارتقای یادگیری

امین محزون، روح الله صادقی، مهدی حبیب زاده، اکرم

گازرانی

هدف و سابقه: شواهد موجود حاکی از آن است که آموزش به

کمک کامپیوتر در توسعه آموزش پزشکی نقش به سزایی دارد. در این طرح میزان تأثیر استفاده از نرم افزار آموزشی آشنایی با وسایل وست های اعمال جراحی در تسهیل فرایند یادگیری پرسنل اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی مورد بررسی قرار گرفته است.

روش بررسی: نرم افزار آموزشی آشنایی با وسایل وست های اعمال جراحی پس از مورد تأیید قرار گرفتن از منظر جامع بودن مطالب و تطابق با سر فصل دروس آموزشی اتاق عمل مورد تأیید اساتید گروه اتاق عمل دانشگاه قرار گرفت و در نیمسال اول تحصیلی ۹۲ برای کلیه پرسنل اجرا گردید. پس از اجرای این فرآیند پرسشنامه ی روا و پایای جهت بررسی و نظر سنجی دانشجویان در ارتباط با میزان تأثیر نرم افزار بر تسهیل روند یادگیری در اختیار آنان قرار گرفت که تأثیر نرم افزار بر آشنایی پرسنل اتاق عمل با انواع وسایل مورد نیاز در جراحی، شکل، کاربرد، نام صحیح وسایل جراحی بررسی شد.

یافته ها: نتایج بدست آمده از این مطالعه نشان داد که اجرای این نرم افزار جهت تدریس و بکارگیری اساتید دانشگاه ها می تواند روند یادگیری و آموزش را برای دانشجویان درمباحث مربوط به تجهیزات اتاق عمل بهبود ببخشد چراکه اکثریت دانشجویان از برنامه آموزشی رضایت خاطر داشتند که این برنامه آموزشی در شناخت ابزارهای اتاق عمل و نحوه کاربرد آنها در اتاق عمل تأثیر بسزایی داشته باشد. با طراحی و اجرای این نرم افزار این نتیجه به دست آمده که کمک گرفتن از این قبیل شیوه های آموزشی یادگیری به صورت نرم افزار درس تجهیزات اتاق عمل را برای دانشجویان و تدریس آن را برای اساتید راحت تر و جذاب تر می کند.

نتیجه گیری: این نرم افزار جهت تدریس و بکارگیری اساتید دانشگاه ها می تواند روند یادگیری و آموزش را برای پرسنل درمباحث مربوط به تجهیزات اتاق عمل بهبود ببخشد و می تواند یادگیری را برای پرسنل جذاب تر کند.

کلید واژه ها: نرم افزار- برنامه های آموزشی- وسایل جراحی-

دانشجویان اتاق عمل-وسایل کمک آموزشی

جامعه، اطلاع رسانی می شود.

یافته ها: این پروژه از سال ۱۳۹۲ توسط مرکز پژوهش های علمی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران واحد پرستاری و مامایی آغاز به کار کرده است و هم اکنون این محتواها از طریق پیامک به مدت ۱۰ ماه است که به طور میانگین به ۶۰۰۰۰ مخاطب در سراسر ایران ارسال می گردد. فعالیت های این پروژه، جنبه کارآفرینی نیز برای دانشجویان داشته است. محتواهای دیگر برای ارسال از طرق دیگر در مرحله تولید می باشند.

نتیجه گیری: با توجه به استقبال بالای مردم، به نظر می رسد که وجود محتواهای معتبر در حیطه سلامت، که به راحتی بتوان به آن ها دسترسی پیدا کرد، یکی از نیاز های جامعه می باشد و راه اندازی چنین پروژه های دانشجو علاوه بر ارتقاء سطح علمی دانشجویان به برقراری ارتباط بین حرفه ای آنان و نیز آشنایی با نیازهای جامعه، منجر می شود.

کلید واژه ها: پروژه مجازی، تیم بین حرفه ای، دانشجویان علوم پزشکی

بررسی میزان آشنایی مشمولین آموزش مداوم دانشگاه

علوم پزشکی بابل با مهارتهای رایانه ای و استفاده از

فناوری اطلاعات

نویسندگان: سیمین موعودی، ابراهیم علیجانپور، محدثه

شامخی امیری، بهاره اسبکیان، مریم قائمی امیری

مقدمه: بکارگیری فناوری در حوزه سلامت، تحولی عظیم در نحوه ارائه آموزش در این حوزه پدید می آورد که برنامه های آموزش مداوم نیز از این قاعده مستثنی نمی باشد. از این رو این پژوهش با هدف بررسی میزان آشنایی مشمولین آموزش مداوم با مهارتهای رایانه ای و استفاده از فناوری اطلاعات انجام شد.

برگزاری پروژه مجازی سلامت، توسط تیم بین حرفه ای

دانشجویان علوم پزشکی

پروین پاسالار، ماندانا شیرازی، اصغر نیک پور

سردهایی، فتانه حیدری، ملیکا سامی، سمیرا

تبریزیان، مهسا بغدادی، حمید اسدیان

اسدیان، مریم کرباسی مطلق

سابقه و هدف: وجود محتوای معتبر و در دسترس در حیطه سلامت، یکی از ارکان مهمی است که می تواند در بوجود آوردن یک زندگی سلامت، امن و با کیفیت بالا برای تمام جامعه موثر باشد. هدف ما از اجرای این پروژه تولید محتوا در حیطه سلامت و ارائه و نشر آن در سطح جامعه توسط تیم بین حرفه ای دانشجویان علوم پزشکی است.

روش: در ابتدا توسط فراخوانی از دانشجویان فعال و علاقه مند رشته های مختلف علوم پزشکی دعوت به عمل آمد تا در این پروژه همکاری نمایند. جهت توانمندسازی دانشجویان در راستای اهداف پروژه مجازی به منظور تولید محتوا و نیز ارتباط موثر با دیگر اعضای پروژه (دیگر رشته ها)، دانشجویان در کارگاه هایی همچون خلاقیت، کار گروهی و... شرکت نمودند. در مرحله بعد دانشجویان به گروه های مختلف برای تولید محتوا تقسیم شدند، هر گروه شامل دانشجویان رشته های مختلف همانند پزشکی، تغذیه، پرستاری و... بودند. پس از آن دانشجویان محتواها را در قالب های خواسته شده همچون متن کوتاه، عکس و... تولید می کنند که این محتواها در ابتدا، توسط سرگروه (هر کارگروه) و سپس توسط یکی از اساتید مرتبط با تم محتوای تولید شده، از لحاظ علمی و نگارشی بررسی می شود و در صورت تایید محتوا، از طرق مختلف همچون ارسال پیامک، ارسال از طریق شبکه های اجتماعی مثل تلگرام، وایبر، اینستا گرام و... و همچنین اطلاع رسانی از طریق وب سایت، ایمیل و... در سطح

گروه از افراد جامعه با توجه به مشکلات عدیده ای که با آن مواجه اند می تواند به ارتقاء بهزیستی و کیفیت زندگی آنها منجر شود. در هزاره سوم آموزش سنتی که تصویری از حضور در کلاس، صندلی، تخته سیاه را به عنوان اقلام کلاس به ذهن می آورد جای خود را به آموزش از راه دور داده است. در آموزش ترکیبی و آموزش از راه دور یک خود آموزی مطرح می شود که فراگیر باید براساس نیاز خود جهت آموزش خویش فعال شود. آموزش سیاریاموبایل به عنوان یک روش آموزش الکترونیک با ویژگی در دسترس بودن در هر زمان و هر جا به عنوان وسیله کمک آموزشی برای افراد جامعه و بویژه سالمندان مطرح است. استفاده از موبایل با اهداف مختلف در سنین مختلف با سرعت بالا رو به رشد است. استفاده از این وسیله برای سالمندان با پیامدهایی از جمله افزایش ارتباطات اجتماعی، کاهش احساس تنهایی و سرگرمی و تفریح همراه است. یکی از مشکلاتی که اغلب سالمندان با آن مواجه اند دمانس، ایزوله اجتماعی، کاهش عملکرد و ضعف در انجام فعالیت های روزمره زندگی است. مطالعات نشان میدهد که استفاده از موبایل می تواند از طریق افزایش اطلاعات سالمند، فراهم کردن امکان برقراری ارتباط با دوستان و کسب حمایت های عاطفی آنها و امکان مشارکت سالمند در شبکه های اجتماعی موجب افزایش توانایی های سالمند در ابعاد مختلف جسمی، روانی و اجتماعی شود. با این وجود، استفاده از این وسیله توسط سالمندان با موانعی از جمله موانع تکنولوژیکی، فرهنگی/ اجتماعی و اقتصادی همراه است. با توجه به جمعیت رو به رشد سالمندان نیاز است تا تلاش هایی در زمینه ارتقاء سلامت آنها انجام شود. انجام مطالعاتی با هدف بررسی نگرش این افراد در زمینه استفاده از موبایل و بررسی موانع کاربردی آن می تواند به ارائه راهکارهایی اثر بخش در این زمینه منجر شود. مواد و روشها تحقیق حاضر یک مطالعه مقطعی است تعداد نمونه براساس تحقیق دیتون (۲۰۱۱) (۱۷)، و فرمول حجم نمونه و مشاوره با استاد امار و با $d = 0/05$ و ضریب اطمینان 95% ۳۲۷ نفر تعیین شد. جامعه این تحقیق را کلیه افراد ۶۰ سال به بالا مراجعه کننده به مراکز درمانی شهرستان های رامسر و تنکابن تشکیل

مواد و روشها: این مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی بوده است که در سال ۹۴ بر روی ۱۷۶ نفر از مشمولین آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی انجام شد. پرسشنامه ای شامل سوالات دموگرافیک و ۱۲ سوال مربوط به میزان آگاهی از مهارتهای رایانه ای که روایی و پایایی آن تایید شده بود استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها توسط نرم افزار SPSS ۱۶ انجام شد.

یافته ها: ۳۸/۰۹٪ از مشمولین آشنایی چندانی با مهارتهای رایانه ای نداشتند. پس از محیط Word بیشترین مهارت در محیط اکسل وجود داشت ۴۸٪. رابطه معنی داری بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی و جستجوی علمی در اینترنت (Search) وجود داشت، به نحوی که افرادی علاقمند به تحقیق موضوعات علمی جدید در اینترنت بودند از شبکه های اجتماعی استفاده کم تری می کردند. که در بین مشمولین گروه پزشکی بیشتر بود $P < 0/05$. زنان بیش از مردان اقدامات مربوط به ثبت نام در سایت آموزش مداوم را خود انجام می دادند P

کلید واژه ها: مشمولین، آموزش مداوم، مهارتهای رایانه ای، فناوری اطلاعات

بررسی نگرش و موانع کاربردی تلفن همراه یک رسانه

آموزشی در سالمندان

نسرین نوایی، نسرین نوایی، فاطمه غفاری، زهرا جنت علی

پور جنت علی پور

سالمندی مهم ترین پدیده مردم شناسی اواخر قرن حاضر است. زیرا جمعیت جهان در حال پیر شدن است به طوری که تعداد افراد سالمند تا سال ۲۰۵۰ به دو میلیارد نفر خواهد رسید. مطابق آمار سال ۲۰۱۱ سالمندان ۸/۲ درصد از جمعیت ایران را تشکیل می دهند. این جمعیت رو به افزایش برای پیشگیری، درمان و رفع مشکلات بهداشتی خود نیاز به آموزش و ارتقاء دارند. به اعتقاد محققان مهم ترین راهکار برای رسیدن به این هدف تلاش جهت حفظ و ارتقاء استقلال سالمندان و ارتقاء مراقبت از خود و افزایش خودکارآمدی در آنها است. آموزش این

بررسی نگرش دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود عسگر آرمون، فیروز امانی

مقدمه: رشته فناوری اطلاعات سلامت (HIT)، یکی از رشته های جدیدی در ایران می باشد که از چند سال پیش جایگزین رشته مدارک پزشکی شده است. هدف از ایجاد این رشته تربیت افراد کار آزموده ای جهت تصدی و مدیریت بخش فناوری اطلاعات سلامت که شامل تحلیل و سازماندهی اطلاعات و کدگذاری اطلاعات پزشکی بیماران در مراکز بهداشتی درمانی، تحلیل شاخص های آمار بیمارستانی و ارائه به مدیران و مسئولین مرتبط، مشارکت در امور مربوط به خدمات ماشینی اطلاعات سلامت و مشارکت در طراحی فرم های اطلاعات سلامت ترسیم شده است. با وجود این، دیدگاه تردید آمیز دانشجویان این رشته نسبت به ادامه تحصیل و آینده شغلی خود یکی از چالش های این رشته می باشد. هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی نگرش دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود می باشد.

روش ها: در این پژوهش با روش توصیفی مقطعی، تعداد ۸۵ نفر از دانشجویان رشته فناوری اطلاعات (ورودی های ۹۰، ۹۱، ۹۲ و ۹۳) دانشکده پیراپزشکی اردبیل از طریق نمونه گیری تصادفی ساده در سال ۱۳۹۳ انتخاب و مطالعه شدند. ابزار جمع آوری داده ها مصاحبه و پرسشنامه محقق ساخته بر اساس مقیاس لیکرت و دارای ۲۰ سؤال بود که پایایی و روایی پرسش نامه مورد سنجش و تایید قرار گرفت. داده های جمع آوری شده با استفاده از آزمون های آماری t مستقل و واریانس یکطرفه و به وسیله نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. **نتایج:** در مجموع ۳۰۰ پرسشنامه تکمیل و تحلیل شد. ۸۵/۲٪ نمونه ها دانشجوی دختر و ۱۴/۸٪ دانشجوی پسر بودند. ۵۵ درصد شرکت کنندگان از انتخاب این رشته رضایت نداشتند و ۸۵ درصد تأکید داشتند دیدگاه اطرافیان نسبت به این رشته

میدهد. معیارهای ورود به این پژوهش شامل نداشتن مشکل بینایی و شنوایی اختلال حواس، بیماری های روان پریشی است. داده ها پس از کسب اجازه از مسئولین مراکز درمانی و با کسب اجازه از بیمار و توضیح در باره اهداف مطالعه جمع آوری شد. برای جمع آوری داده ها از ابزار های زیر استفاده شد: ۱- پرسشنامه مشخصات فردی شامل: نوع گوشی (ساده یا گوشی های اسمارت)، سن سطح تحصیلات، شغل و جنس و .... ۲- پرسشنامه نگرش سالمندان به موبایل: در مرور متون موجود بدون محدودیت زمانی برای طراحی این ابزار استفاده شد. استخر اولیه سوالات شامل ۳۰ گویه بود که در بررسی روایی صوری و محتوا توسط ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی تعداد ۲۴ گویه مورد تایید قرار گرفت. این پرسشنامه نگرش سالمند به استفاده از موبایل را در سه بعد شامل بعد عاطفی - روانی، اجتماعی - فرهنگی و روانی - عاطفی در یک مقیاس ۵ نقطه ای لیکرت (از کاملا موافقم تا کاملا مخالفم) مورد ارزیابی قرار میدهد. پایایی این پرسشنامه با روش آزمون- باز آزمون و با $r = 0.98$ مورد تایید قرار گرفت. حیطة نمرات بین صفر تا ۱۲۰ می باشد. سالمندانی که از این ابزار نمره ۴۰-۰ بگیرند دارای نگرش منفی یا نامطلوب، نمره ۸۰-۴۱ متوسط و تا حدی مطلوب و نمره ۱۲۰-۸۱ نگرش در حد بالا و یا مطلوب استفاده از موبایل دارند. ۳- پرسشنامه موانع کاربرد موبایل توسط سالمندان: در مرور متون موجود استخر اولیه سوالات شامل ۱۴ گویه بود که در بررسی روایی صوری و محتوا توسط ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی تعداد ۱۱ گویه مورد تایید قرار گرفت. پایایی این پرسشنامه با روش آزمون- باز آزمون و با $r = 0.89$ مورد تایید. در این قسمت محققین از سالمند می خواستند تا موانع مربوط به کاربرد موبایل را اولویت بندی کنند. (طبق انتخاب سالمند گزینه ها از ۱-۱۱ اولویت بندی شدند. داده ها پس از جمع آوری در بسته آماری SPSS نسخه ۱۸ ثبت و توسط آزمون های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

کلید واژه ها: نگرش/ موانع/ کاربرد تلفن همراه / رسانه آموزشی/ سالمندان

نوروفیبروماتوز از خفیف تا شدید از تمامی استان های کشور بوده که تجربیات زندگی خود را در وبلاگ زندگی با نوروفیبروماتوز طی سال های ۹۱-۹۴ به اشتراک گذاشته بودند. منبع اطلاعات ۴۰۰ پست مرتبط منتشر شده در این وبلاگ بوده است. برای تحلیل داده ها از رویکرد تحلیل گفتمان discourse analysis (زبانی اجتماعی) با هدف کشف مضامین و درون مایه های تبیین کننده زندگی با یک بیماری ژنتیکی نادر صعب الاعلاج از طریق کدگذاری، طبقه بندی و تشکیل مفهوم صورت گرفت. برای افزایش اعتبار داده ها تحلیل توسط دو محقق صورت گرفت.

یافته ها: از تحلیل متن حاصل از تجربه زیسته ۶۰ بیمار، مبتلا به این بیماری، شش مضمون اصلی "درد و رنج"، "حسرت تشکیل خانواده"، "احساس متفاوت بودن با دیگران"، "هویت دادن به بیماران"، "امید به بهبودی و سازگاری با بیماری"، "متصل شدن به پروردگار و مشیت الهی" تبیین شد. تجربیات بیماران موید آن است که تلاش برای سازگاری و پذیرش بیماری و زیستن با آن دغدغه همیشگی است. آگاهی کم عموم مردم که ناشی از نادر بودن این بیماری می باشد و همچنین سیر نامشخص و غیر قابل پیش بینی و ناتوانی های جسمی ناشی از آن، باعث وحشت بیمار از بیماری و ترس از آینده می شود. پنهان کردن علائم بیماری، وابستگی به خانواده و جستجو برای هویت دادن به این بیماری با تشکیل شبکه های اجتماعی مجازی بیماران نوروفیبروماتوز و راه علاج یافتن نیز در تجربه بیمار نمود داشت.

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه موید زندگی توأم با درد و رنج و عذاب وصف نشدنی این گروه از بیماران می باشد. توجه به مسائل، درمانی، روانشناختی و اجتماعی از طریق تشکیل انجمن های حمایتی می تواند آلامی بر دردهای پنهان این گروه از بیماران باشد.

کلید واژه ها: نوروفیبروماتوز، بیماری ژنتیکی نادر، تماتیک آنالیز، آنالیز متن

مثبت نیست. اما ۷۰ درصد نظر دهندگان اشاره کردند که نسبت به بازار کار این رشته نگرش مثبتی دارند. دانشجویان این رشته در ابتدای ورود به دانشگاه از رشته تحصیلی خود رضایت داشتند اما در مراحل پایانی تحصیل، از رشته خود ناراضیاتی نشان داده اند.

نتیجه گیری: بر اساس نتایج یافته های این مطالعه، جهت بهبود میزان رضایتمندی دانشجویان، لازم است متقاضیان ورود به آموزش عالی در مشاوره های کنکوری به شکل مناسبی راهنمایی شوند تا انتخاب رشته های آنان از روی آگاهی، علاقه و رغبت باشد و پس از ورود به دانشگاه دچار ناراضیاتی و یأس نشوند. در این راستا لازم است مسئولین مرتبط در ایجاد زمینه استخدام و استفاده از دانش فارغ التحصیلان برنامه ریزی های لازم بعمل آورند.

کلید واژه ها: نگرش، دانشجویان، فناوری اطلاعات سلامت، آینده شغلی

تبیین تجربه زیسته زندگی با بیماری نادر و ژنتیکی

نوروفیبروماتوز

عصمت سعیدی

نوروفیبروماتوز (Neurofibromatosis) بیماری ژنتیکی است که اعصاب و پوست را گرفتار می کند. در این بیماری تومورهای خوش خیم غیر سرطانی در مسیر اعصاب رشد می کنند و این رشد موجب بروز مشکلاتی در پوست و استخوان ها می شود. زندگی با این بیماری می تواند چالش برانگیز باشد. بدشکلی ظاهر بیمار و مشکلات ذهنی و جسمی بر کیفیت زندگی بیماران تاثیرگذار است. این مطالعه با هدف تبیین تجربه زیسته زندگی با نوروفیبروماتوز در بیماران ایرانی صورت گرفته است.

روش کار: در این مطالعه کیفی با رویکرد کیفی، مشارکت کنندگان بیماران زن و مرد، مجرد و متأهل، مبتلا به بیماری

در مقایسه سه گروه، تفاوت معناداری بین پس آزمون و پس آزمون پیگیری بین گروه تلگرام و پیامک با گروه کنترل وجود نداشت.

کلید واژه ها: شبکه اجتماعی، پیام کوتاه، سلامت الکترونیکی، یادگیری همراه، تفکر منفی

بررسی تاثیر شبکه اجتماعی و پیامک در کاهش تفکر

منفی زنان

پروین رزمگاه، رینا مجتهدزاده، سمیه برجعلی لو، آیین

محمدی

حیطه: مدیریت و رهبری

آموزش عالی پزشکی و توسعه پایدار نیروی انسانی

متخصص

شیمیا طباطبایی

این مقاله به مرور مفاهیم نوظهور از توسعه پایدار نیروی انسانی متخصص پزشکی می پردازد. مسلماً توسعه پایدار یم مفهوم ثابت نیست و بیشتر یک فرایند تغییر بین روابط اجتماعی اقتصادی و سیستم های و فرایندهای طبیعی است. این روابط در هم تنیده چالشی جهانی است. بررسی این چالشها با افزایش درک و آگاهی ما از روندهای جاری و آینده منجر به طراحی سناریوهای آینده و رسیدن به راهکارهایی برای آموزش عالی پزشکی می شود. همچنین این رویکرد منجر به افزایش توجه دانشگاه های علوم پزشکی به نیازها و مزیت های منطقه ای شان می گردد. تمرکز این مقاله بر روی آموزش عالی پزشکی و توسعه پایدار نیروی انسانی است. نه فقط بر روی مسئله آموزش عالی. سئوالات پژوهشی که در این مقاله به آنها پاسخ داده می شود بر روی اینکه چگونه امکان دارد برنامه ریزی آموزشی نوآورانه و روابط بین رشته ای منجر به توسعه پایدار نیروی انسانی پزشک متخصصی می گردد. این مقاله به توصیف نقش دانشگاه در بازتعریف مفهوم کلیدی نقش آموزش عالی پزشکی در توسعه پایدار نیروی پزشکی متخصص می پردازد. کلید موفقیت انجام تحقیقات آموزشی، تغییر و اصلاح کریکولوم برای تقویت محتوای بین رشته ای و تقویت روحیه همکاری نیروی متخصص در سیم آموزش عالی پزشکی و نظام سلامت

مقدمه: با توجه به گسترش روزافزون شبکه های اجتماعی مجازی و استفاده از آن ها برای حمایت، تشخیص، خودمراقبتی و آموزش و از طرف دیگر استفاده از پیام کوتاه به عنوان آسان ترین، ساده ترین و کم هزینه ترین روش ارائه اطلاعات، این مطالعه با هدف بررسی تاثیر شبکه اجتماعی و پیامک بر روی کاهش تفکر منفی در راستای سلامت روان زنان انجام شد.

روش ها: در این مطالعه مداخله ای آزمایشی که به صورت پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل در سال ۱۳۹۴ انجام شد، ۷۵ نفر از زنان شهر مهاجران شرکت کردند که به سه گروه تلگرام، پیامک و کنترل تقسیم شدند. یک محتوای الکترونیکی به هر سه گروه داده شد. بررسی وضعیت تفکر منفی توسط پرسشنامه شناختی کراندل در سه گروه مورد پژوهش بررسی و مقایسه شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS با محاسبه فراوانی، میانگین، گروه مستقل t و تحلیل واریانس یک راهه، تحلیل کواریانس و آزمونهای مکرر تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: بین پیش آزمون و پس آزمون تفکر منفی در سه گروه اختلاف معنادار آماری وجود داشت. مقدار احتمال در گروه تلگرام، پیامک و کنترل به ترتیب ۰/۰۴۵، ۰/۰۰ و ۰/۰۰ بود. بین پیش آزمون و پس آزمون پیگیری در سه گروه اختلاف معناداری وجود داشت. مقدار احتمال در گروه تلگرام، پیامک و کنترل به ترتیب ۰/۰۰۳، ۰/۰۱۲ و ۰/۰۰۱ بود. در مقایسه پس آزمون سه گروه با هم، اختلاف معنادار آماری وجود نداشت (P=۰/۹۱۷).

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که کاهش تفکر منفی حاصل محتوای الکترونیکی ارائه شده به شرکت کنندگان بوده است و

($P < 0.01$). در حالیکه ارتباط معنادار آماری میان اهمالکاری و معدل، سن و جنس دیده نشد.

نتیجه گیری: نتایج این تحقیق نشان میدهد ۷۷/۹ درصد دانشجویان دارای رفتار اهمالکاری تحصیلی می باشند و این مسئله بر فرسودگی تحصیلی و ابعاد آن تاثیر گذار است و همین امر میتواند منجر به اثرات منفی در تمامی ابعاد از جمله تحصیلی، اقتصادی (بار مالی بر دولت) و اجتماعی گردد. بر همین اساس پیشنهاد می گردد پژوهش های بنیادی در زمینه ریشه یابی علل اهمالکاری صورت گیرد تا بر این اساس بتوان با تعدیل این عوامل شیوع اهمالکاری و عواقب ناشی از آن را کاهش داد.

کلید واژه ها: فرسودگی تحصیلی، اهمالکاری تحصیلی، عملکرد تحصیلی

فعالیت مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی از دیدگاه

اعضا هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی

مژگان محمدی مهر

زمینه و اهداف: وجود مراکز توسعه بعنوان مغز متفکر دانشگاه ها و بازوی تصمیم ساز مدیران که مسئولیت هدایت و توسعه فعالیت های آموزشی اساتید دانشگاه ها را بر عهده دارند، ضروری به نظر می رسد. مطالعه حاضر با هدف بررسی فعالیت وضعیت مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی از دیدگاه اعضای هیات علمی صورت گرفته است.

روش: مطالعه توصیفی تحلیلی به صورت مقطعی سال ۱۳۹۴ صورت پذیرفت. برای گردآوری داده ها از ابزار پرسشنامه محقق ساخته ۳۵ سوالی با طیف لیکرت که روایی آن توسط متخصصان حوزه آموزش پزشکی و پایایی آن توسط آلفای کورنباخ ۰/۸۵ مورد تایید قرار گرفت، استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها از روش آمار توصیفی با استفاده از نرم افزار

است.

کلید واژه ها: آموزش عالی پزشکی - نیروی انسانی متخصصی -

توسعه - توسعه پایدار - سناریو - تغییر

رابطه عملکرد تحصیلی و فرسودگی تحصیلی با اهمالکاری تحصیلی در دانشجویان شهر الیگودرز مریم بخشنده باورساد، ژاله بخشنده باورساد، مجید میری، الهه سرلک

زمینه و هدف: اهمالکاری تحصیلی به معنای به تاخیر انداختن یا اجتناب از انجام هرگونه تکلیف تحصیلی است که ناشی از اختلاف بین رفتار قصد شده و رفتار واقعی است و منجر به پیامدهای منفی برای فرد می گردد. شناسایی اثرات اهمالکاری تحصیلی بر ابعاد مختلف آموزشی ضروری به نظر میرسد بر همین اساس مطالعه حاضر با هدف بررسی ارتباط فرسودگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی با اهمالکاری انجام شده است.

روش کار: پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی بود که بر روی ۱۷۱ دانشجوی شهر الیگودرز انجام گردید. ابزار گردآوری داده ها شامل پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، اهمالکاری تحصیلی آیتکن و فرسودگی تحصیلی ماسلچ بود، جهت بررسی عملکرد تحصیلی از معدل کل دانشجویان استفاده گردید. داده ها توسط آمار توصیفی و تحلیلی با استفاده از SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج: در این مطالعه ۵۶/۲٪ نمونه ها مرد و ۴۳/۸٪ زن بودند. اکثریت نمونه ها مجرد بودند ۸۲/۱٪. میانگین سنی نمونه ها ۲۳/۲۰±۵/۴۱ و میانگین معدل تحصیلی ۱۵/۸۱±۱/۹۵ بود. نتایج نشان داد میانگین اهمالکاری تحصیلی ۵۱/۱۲±۱۰/۰۰ و میانگین فرسودگی تحصیلی ۳۵/۹۱±۱۶/۰۷ بود. ۱۱/۱ درصد نمونه ها اهمالکاری کم، ۷۷/۹ درصد اهمالکاری متوسط و ۹/۷ درصد اهمالکاری شدید داشتند. ارتباط معنادار آماری میان اهمالکاری تحصیلی و فرسودگی تحصیلی مشاهده گردید

SPSS ۱۶ انجام شد.

زمینه و هدف: بهبود فرهنگ ایمنی در مراکز ارائه ی مراقبت های سلامت به عنوان راهبردی کلیدی به منظور بهبود ایمنی بیمار در مراقبت سلامت اجرا گردیده و بررسی فرهنگ ایمنی به عنوان یک راهبرد ایمنی بیمار توصیه شده است . در همین راستا برنامه بیمارستانهای دوست دار ایمنی بیمار (PSFHI)، همانند چتری می ماند که تمامی جنبه های ایمنی بیمار را فرامی گیرد.

مواد و روش ها: این مطالعه یک مطالعه شبه تجربی- مداخله ای، توصیفی و از نوع همبستگی می باشد که در سال ۱۳۹۲ در بیمارستان صدوقی یزد انجام گرفت. . قبل از اجرای طرح دوست دار ایمنی بیمار در بیمارستان مذکور فرهنگ ایمنی بیمار، در قالب یک مطالعه جداگانه، مورد بررسی قرار گرفته است. بنابراین با بررسی فرهنگ ایمنی بیمار پس از اجرای طرح دوست دار ایمنی بیمار و مقایسه ابعاد آن با ابعاد فرهنگ ایمنی در مطالعه قبل میزان بهبود ابعاد مختلف فرهنگ ایمنی به دست آمد.

یافته ها: میانگین نمره فرهنگ ایمنی در بیمارستان صدوقی از ۴۰،۱۹ به ۵۴،۷۷ ارتقا یافته است. قوی ترین حیطه های فرهنگ ایمنی در بیمارستان شهید صدوقی در مطالعه بعد، حیطه های کار تیمی درون واحدهای بیمارستان با امتیاز ۷۷،۹ و ضعیف ترین حیطه نیز در این بیمارستان حیطه پاسخ به مسائل مرتبط با کارکنان با امتیاز ۳۶،۷۷ می باشد.

بحث و نتیجه گیری: اجرای طرح دوست دار ایمنی بیمار تاثیر بسزایی در بهبود فرهنگ ایمنی بیمار در این بیمارستان داشته است و اگر چه این بیمارستان به ۱۰۰٪ استانداردهای الزامی دست یافته است و جزء بیمارستان سطح ۱ دوست دار ایمنی بیمار به شمار می روند اما وضعیت فرهنگ ایمنی طی حدود دو سال از ضعیف به متوسط ارتقا یافته است.

کلید واژه ها: ایمنی بیمار ، فرهنگ ایمنی بیمار ، بیمارستانهای دوستدار ایمنی بیمار

یافته ها: در این مطالعه ۱۲۸۹ نفر شرکت داشتند که ۵۵۸ نفر زن (۴۳/۳٪) و ۷۳۱ نفر (۵۶/۷٪) مرد با میانگین سنی ۵/۹ ± ۴۵/۵ سال بود. بر اساس یافته های مطالعه از دیدگاه ۵۴/۵٪ پاسخ دهندگان، فعالیت های پژوهش در آموزش از اولویت های فعالیت EDC بود. از دیدگاه اعضای هیات علمی عملکرد مراکز در ارزشیابی مستمر کیفیت آموزش، واجد میانگین میزان مطلوبیت ۲/۲۷، و میانگین میزان ضرورت ۳/۶۶ بود. میزان مطلوبیت اهتمام برای ارتقای کیفیت ارائه آموزش، بازنگری و اصلاح برنامه آموزشی دروس، به کارگیری افراد مسلط برای اصلاح برنامه های آموزشی، نظارت بر اجرای برنامه های آموزشی جدید یا اصلاح شده، حمایت از اجرای شیوه های نوین آموزش، تدوین برنامه های آموزش دانشجویان در درون جامعه به ترتیب ۲/۲۴ ، ۰/۹۲ ، ۲/۰۵ ، ۰/۹۳۱ ، ۲/۳۸ و ۱/۹۲ بوده و میانگین میزان ضرورت برای موارد ذکر شده به ترتیب ۳/۳۷ ، ۳/۴۱ ، ۳/۴۹ ، ۳/۳۵ و ۳/۲۶ بود.

نتیجه گیری: گستردگی توقعات اعضای هیات علمی می تواند نشانگر اهمیت و حساسیت نقش مراکز در ارتقاء کیفیت آموزش دانشگاه باشد. توصیه می شود مسئولان و مدیران مراکز توسعه با توجه به توقعات اعضای هیات علمی در جهت ارتقای کیفی آموزش گام بردارند و با راهکارهایی مناسب جهت حل مشکلات موجود و ارتقاء عملکرد مراکز تلاش نمایند.

کلید واژه ها: مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی- عضو هیات علمی- آموزش- فعالیت

بررسی میزان تاثیر استقرار طرح دوست دار ایمنی بیمار بر بهبود فرهنگ ایمنی بیمار از دیدگاه پرستاران شاغل در بیمارستان شهید صدوقی یزد: یک مطالعه ی قبل و

بعد

روح اله عسکری

نشده (۰,۴۳ = p).

نتیجه گیری: روحیه بالای کارآفرینی دانشجویان نشانگر آمادگی بالقوه دانشجویان برای کارآفرین شدن است و مهم است که به دانش نظری دانشجویان، مهارت های کسب و کار و توانایی کارآفرینی و خلاقیت هم اضافه شود تا بتوانند در جامعه سهم بیشتری از کارآفرینی را در جامعه داشته باشند. در این میان وجود مراکزی مانند مراکز کارآفرینی در دانشگاه های علوم پزشکی که بتواند این امر را برنامه ریزی و هدایت نماید، بسیار اهمیت دارد.

کلید واژه ها: روحیه کارآفرینی، دانشجویان، ریسک پذیری

بررسی ارتباط فرهنگ سازمانی و جو

آموزشی از دیدگاه پرستاران در

بیمارستان های آموزشی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

لیلا بذرافکن

مقدمه: بررسی فرهنگ سازمانی، مدیران را قادر می سازد با جمع آوری اطلاعات، بخش ها یا گروه های کاری را با یکدیگر مقایسه؛ مسائل را اولویت بندی و ادراکات و انتظارات کارکنان را شناسایی نمایند. محیط یا جو حاکم بر آموزش می تواند در عرصه یاددهی و یادگیری متفاوت باشد. جو آموزشی نمودی از برنامه درسی و به منزله روح حاکم در برنامه ریزی آموزشی است. هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی ارتباط فرهنگ سازمانی و جو آموزشی از دیدگاه پرستاران بیمارستان های آموزشی شیراز (نمازی و شهید فقیهی) است. **روش بررسی:** این پژوهش پیمایشی و توصیفی تحلیلی می باشد که در سال ۱۳۹۴ انجام شده است. جامعه پژوهش بیمارستان های مذکور و نمونه ی پژوهش ۲۰۰ نفر از پرستاران و پیراپزشکان جامعه پژوهش بوده اند که به روش تصادفی سیستماتیک انتخاب شدند. ابزار تحقیق را بر اساس پرسشنامه فرهنگ سازمانی دنیسون و جو

بررسی میزان روحیه کارآفرینی دانشجویان دانشکده

علوم پزشکی اسفراین

محسن شجاع، حسین شاه دوستی، فهیمه گشتاسبی، زهرا

اکبرزاده

مقدمه: گذر به دانشگاه های نسل سوم جزو محورهای مهم تحول و نوآوری در حوزه آموزش پزشکی به شمار می آید. یکی از مهمترین ویژگی های دانشگاه های نسل سوم کارآفرینی دانشجویان می باشد. علیرغم اهمیت موضوع متأسفانه در دانشگاه های علوم پزشکی بدان کم تر توجه شده است به همین علت این مطالعه به بررسی میزان روحیه کارآفرینی دانشجویان دانشکده علوم پزشکی اسفراین می پردازد.

روش کار: این مطالعه از نوع مقطعی توصیفی تحلیلی می باشد که در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ در دانشکده علوم پزشکی اسفراین انجام شد. جامعه آماری شامل همه دانشجویان پرستاری و بهداشت عمومی بود که به روش تصادفی منظم ۱۰۰ نفر انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته ای با مقیاس لیکرت بود که روایی و پایایی آن به تایید رسیده بود. پرسشنامه شامل پنج ویژگی نیاز به موفقیت، مرکز کنترل درونی، خلاقیت، تمایل به خطرپذیری و نیاز به استقلال بود. داده ها به وسیله نرم افزار SPSS و آزمون های آماری تی مستقل، تحلیل واریانس یک طرفه و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: از میان شرکت کننده در مطالعه ۶۰ درصد زن و مابقی مرد بودند. میانگین نمره کارآفرینی $83,4 \pm 14,1$ بود و نمره کارآفرینی به جز در حیطه ریسک پذیری بالا بود. بیشتر دانشجویان (۶۰ درصد) روحیه کارآفرینی متوسط داشتند و ۲۳ درصد دارای روحیه کارآفرینی بالا بودند. بین روحیه کارآفرینی و جنس رابطه ی معناداری وجود نداشت ($p=0,06$). همچنین بین ترم تحصیلی و نمره کارآفرینی رابطه ی معناداری پیدا

تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی صورت نگرفته پژوهشگران بر آن شدند تا رابطه خودکارآمدی و موفقیت تحصیلی در دانشجویان سال آخر شاغل به تحصیل در مقطع کارشناسی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد را تعیین و مقایسه نمایند.

روش اجرا: نوع مطالعه تحلیلی بوده و اطلاعات با استفاده از پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، معدل کل و پرسشنامه خودکارآمدی شرر به صورت خود ایفا از دانشجویان شاغل به تحصیل در ترم آخر مقطع کارشناسی دانشکده پرستاری و مامایی شهید صدوقی یزد، جمع آوری گردید. این پرسشنامه دارای ۱۷ مولفه در زمینه های مختلف خودکارآمدی می باشد. هر مولفه دارای ۵ گزینه از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم است. همه مولفه ها بر اساس توافق پاسخگو امتیاز ۱ تا ۵ را دریافت می کنند. در نمره گزاری این پرسشنامه سوالات ۱-۳-۸-۹-۱۳-۱۵ در جهت موافق و مابقی سوالات به صورت وارونه نمره گذاری می شود. با توجه به گویه های پرسشنامه امتیاز کمتر از ۳۰ به عنوان خودکارآمدی خیلی زیاد و امتیاز بیش از ۷۲ به عنوان خودکارآمدی خیلی کم در نظر گرفته می شود. اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفته است.

نتایج: نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری نشانگر آن است که در میان دانشجویان شاغل به تحصیل در ترم آخر مقطع کارشناسی دانشکده پرستاری و مامایی شهید صدوقی یزد میانگین نمره خودکارآمدی ۴۷٫۹۵ با انحراف معیار ۸٫۸۱ از حداکثر ۸۵ امتیاز بوده است. در ضمن افزایش معدل کل در واحد های مورد پژوهش با ارتقا نمره خودکارآمدی نیز همراه بوده ولی این افزایش از نظر آماری معنی دار نیست ($p=0.093$).

نتیجه گیری: با توجه به عدم معنی داری ارتباط نمره خودکارآمدی و میانگین معدل کل واحدهای مورد پژوهش، انجام تحقیقات در باره ارتباط عوامل دیگر با وضعیت خودکارآمدی در جهت ارتقا آن ضرورت داشته باشد.

آموزشی DREEM است. هر چند این پرسشنامهها استاندارد بوده و روایی و پایایی آن توسط مطالعات دیگر تأیید شده است، در این مطالعه نیز توسط صاحب نظران آموزش پزشکی مورد بررسی قرار گرفت و روایی محتوایی و صوری آن تأیید شد. پایایی ابزار نیز با انجام آلفای کرونباخ ۰٫۸۸٪ محاسبه گردید. جمع آوری و به وسیله نرم افزار آماری SPSS و آزمون های T-test, ANOVA، تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: بین متغیرهای سن، جنس، تحصیلات و عوامل فرهنگ سازمانی ارتباطی وجود نداشت. در بررسی فرهنگ سازمانی هر دو بیمارستان، بیشترین امتیاز بعد درگیر شدن در کار و کمترین متغیر مربوط به بعد سازگاری می باشد. با استفاده از تست رگرسیون مشخص گردیده فرهنگ سازمانی، جو آموزشی را پیش بینی می نماید و بین این دو متغیر رابطه مثبت و معنادار وجود دارد (P)

کلید واژه ها: فرهنگ سازمانی، جو آموزشی، دنیسون، دریم (DREEM)

همبستگی بین خودکارآمدی و موفقیت تحصیلی

دانشجویان سال آخر شاغل به تحصیل در مقطع

کارشناسی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم

پزشکی شهید صدوقی یزد

طاهره سلیمی، خدیجه نصیریانی، مهسا خدایاریان، حمیده

دهقانی، سمانه السادات جوادی

مقدمه: محیط های آموزشی علوم پزشکی به عنوان محیط های تنش زا که اغلب بر عملکرد تحصیلی دانشجویان و احساس خوب بودن آنها تاثیر میگذارد، شناخته می شوند. در حالی که خودکارآمدی می تواند موجب تنظیم این فرایندهای تنش زا شود، علاوه بر آن افزایش خودکارآمدی می تواند باعث ارتقا سطح عملکرد بالینی آنان گردد. با توجه به اینکه در کشور ما تا کنون تحقیقی در ارتباط با تاثیر خودکارآمدی بر وضعیت

نتیجه گیری: دانشگاه به عنوان محیط علمی و فرهنگی دانشجویان را مخاطب اصلی خود می بیند. این مخاطبین جوان و پرنرژی، خواسته ها و انتظارات مختلفی از محیط آموزشی دارند که به صورت ایده ای نو می تواند کارگشای امور باشد. بنابراین جمع این نظرات و توجیه منطقی دانشجویان، مسیر را برای مشارکت آنان در شرایط موجود مدیریتی و احساس رضایت و کارآمدی بیشتر فراهم می نماید.

کلید واژه ها: واژه های کلیدی: مشاورین جوان، برنامه تحول نظام سلامت، دانشکده پزشکی

رابطه بین مدیریت دانش فردی و توانمندسازی پژوهشی دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی دانشگاه های تنکابن و رامسر

حمید علیزاده، آمنه محمودیان

هدف پژوهش بررسی رابطه بین مدیریت دانش فردی و توانمندسازی پژوهشی دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی دانشگاه های تنکابن و رامسر است. در این پژوهش، مدیریت دانش فردی با ابعاد چهارگانه آن متغیر مستقل و توانمندسازی پژوهشی متغیر وابسته می باشد. روش مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بوده است. نمونه آماری شامل ۳۳۰ نفر از دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی دانشگاه های تنکابن و رامسر بوده که با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای متناسب با حجم جامعه انتخاب شده اند. برای اندازه گیری متغیرها از پرسشنامه استاندارد مدیریت دانش فردی جعفری و همکاران (۱۳۹۱) و پرسشنامه توانمندسازی پژوهشی اسدزاده (۱۳۹۱) بهره گیری شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها و تعیین نوع رابطه میان متغیرهای مورد بررسی پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون و پیش بینی میان آن ها از رگرسیون چند متغیری استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داده است که: ضریب همبستگی بین مدیریت دانش فردی و ابعاد آن با توانمندسازی پژوهشی مستقیم و مثبت بوده و متغیر مستقل و ابعاد آن با متغیر وابسته رابطه

کلید واژه ها: خودکارآمدی - موفقیت تحصیلی - دانشجویان پرستاری و مامایی

تشکیل گروه مدیریتی مشاورین جوان در دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی: نوآوران آینده ی برنامه های تحول در آموزش نظام سلامت

نجمه بردبار، میترا امینی، راضیه نشاط آور، پریسا بی

کینه، منصوره عبدالهی، زهرا بردبار، اسدالله قاسمی

مقدمه: در راستای برنامه تحول سلامت، شاید مهم ترین رسالت دانشگاه تربیت "دانشجوی توانمند" باشد. دخالت هدفمند دانشجویان در امور مربوط به خود موجب ارائه قابل قبول تر و رضایتمندی بیشتر می شود. هدف مطالعه تشکیل گروه مدیریتی مشاورین جوان در دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی بود.

روش اجرا: گروهی از ۵۰ دانشجوی پزشکی نخبه از بهمن ماه ۹۳ تا بهمن ۹۴ به صورت تیم مشارکتی در دفتر توسعه آموزش پزشکی تشکیل و از طرح ها و ایده هایشان جهت بهبود وضعیت و تصمیم گیری های آموزشی استفاده شد. با مصاحبه ی نیمه ساختارمند، نظرات دانشجویان و اعضای هیات علمی در خصوص مزایای این شیوه مدیریتی جمع آوری گردید.

یافته ها: در تصمیم گیری های آموزشی مربوط به دفتر توسعه از دانشجویان نظرخواهی شد و دانشجویان در برگزاری کارگاه آموزشی مشارکت داشتند. ایده هایی شامل آموزش از طریق همتایان، منتورینگ، ارزشیابی تکوینی دروس علوم پایه با هماهنگی و نظارت دفتر توسعه و همکاری دانشجویان مشخص و اجرا شد. مقبولیت و رضایتمندی بیشتر، تمرین کارگروهی در دانشجویان و پرهیز از خودرایی، صرفه جویی در وقت، انرژی و هزینه دانشجویان، کارشناسان دفتر توسعه و مسئولین از طریق جلوگیری از دوباره کاری طرح ها و ریشه یابی بسیاری از مشکلات توسط خود دانشجو از مزایای طرح بود.

طرف دیگر "محل آموزش هر رشته در دانشکده مربوطه، تعداد دوره های در حال تحصیل در هر رشته، گروه های آموزشی مرتبط با واحدهای درسی، گروه آموزشی کمکی مرتبط با واحد"، در نرم افزار Excel وارد شد. پس از پالایش ایرادات رایج در داده ها، از طریق گزینه های PivotTable برنامه Excel گزارشات ویژه کارشناسی و مدیریتی برای محاسبه و برآورد نیروی انسانی هیات علمی مورد نیاز دانشگاه در میان مدت استخراج شد.

یافته ها: از آنجا که ورود داده ها در نرم افزار Excel بصورت فیلد به فیلد است، امکان تنوع گزارش گیری با توجه به نیاز بسیار زیاد است. از گزارشهای استخراج شده می توان به چکیده کوریکولوم هر رشته در قالب های مختلف، گروه های آموزشی دخیل در تدریس کوریکولوم هر رشته، بارکاری گروه های آموزشی بر اساس رشته ها و دوره های موجود در دانشکده و دانشگاه، سهم تدریس اعضای هیات علمی موجود در گروه های آموزشی و ... اشاره نمود (چند نمونه از گزارشها و نرم افزار پیوست می باشد).

بحث و نتیجه گیری: مدیریت و کنترل فعالیتها در سازمانها همیشه نیازمند قضاوت های شهودی و یا بالعکس سیستم های پیچیده و گرانقیمت نیست. می توان بسیاری از فعالیتها را از طریق سیستمهای ساده ارزان و دسترس سازماندهی نمود. این مطالعه نشان داد که بسیاری از تصمیم های دشوار کارشناسی و مدیریتی را می توان از طریق اطلاعات موجود در داشبوردهای ساده مدیریتی استخراج و زمینه تصمیم گیری قرار داد.

کلید واژه ها: گزارش، آموزش، گروه، تدریس، بارکاری

چالش های تولیت در نظام آموزش پزشکی کشور :

مروری بر شواهد

زبیده بهجه ، دکتر اکرم ثناگو، دکتر لیلا جویباری

مقدمه و هدف : تولیت یکی از مهمترین بخش های نظام آموزش

معنی دار داشته اند. به این معنی که با افزایش یک متغیر بر میزان متغیر دیگر افزوده شده است. از ابعاد مدیریت دانش فردی همگی به عنوان پیش بینی کننده های معنی دار در پژوهش بوده اند و از روی مقادیر آنها می توان مقدار نقشی که به میزان توانمندسازی پژوهشی دارند را پیش بینی کرد.

کلید واژه ها: مدیریت دانش فردی، توانمندسازی پژوهشی

داشبورد پیش بینی میان مدت بارکاری
اعضای هیات علمی، گروه های آموزشی و
دانشکده ها؛ با رویکرد توسعه و ارتقای
زیر ساخت های آموزش پزشکی

مهدی طیبی آراسته، بهروز پور آقا، ترانه تهمتنی، محمد
زیبایی

مقدمه: استفاده از تکنیک های فنی ساده در مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، ضمن ساده نمودن بسیاری از تصمیم گیری ها؛ صرفه جویی در وقت، پول و منابع انسانی را فراهم می سازد. مدتها بود که در دانشگاه علوم پزشکی برآورد نیروی انسانی هیات علمی مورد نیاز؛ بصورت سنتی و بر اساس اعلام نیاز دانشکده ها صورت می گرفت. لیکن این دانشگاه با استفاده از داده های محتوای کوریکولومها و رشته های موجود در هر دانشکده در قالب نرم افزاری ساده، موفق شد تا بارکاری گروههای آموزشی را به راحتی از این نرم افزار استخراج نماید. هدف این مطالعه تبیین بخش کوچکی از این تجربه می باشد.

روش کار: در این مطالعه؛ کوریکولوم های مصوب وزارت بهداشت برای کلیه رشته های تحصیلی موجود در دانشکده های تابعه مورد بررسی دقیق قرار گرفت. از محتوای هر کوریکولوم واحدهای نظری، علمی و کارآموزی دروس مختلف استخراج و در قالب فیلدهای "نام درس، اجباری یا اختیاری بودن واحد، تعداد ساعت تدریس نظری، عملی و کارآموزی" قرارداده شد. از

17th
National Medical Education Congress
&
Shahid Mottahary
Education Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲ - ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

آموزشی و عدم ایجاد ساختار متناسب با برنامه های آموزشی و ضعف نظام پاسخگویی و ضعف مشارکت بین بخشی بوده است. از نگاهی دیگر چون تولید از مهمترین بخش های نظام آموزش پزشکی است ضعف در هر یک از اجزای تولید رامیتوان چالش در نظر گرفت: ضعف در تولید اطلاعات معتبر برای تصمیم گیری، ضعف در برنامه ریزی راهبردی نظام سلامت، عدم اطمینان از وجود راهبری رسمی، ضعف در تشکیل شبکه ذینفعان و ارتباط موثر، متناسب نکردن راهبرد ها و ساختار در نظام سلامت، ضعف در پاسخگویی. مشکلات تولید آموزش پزشکی از دیدگاه سازمان بهداشت جهانی در سه حیطه میباشد: عدم توجه به همه عوامل و ذینفعان، فقط به تدوین قوانین و مقررات میپردازند و از سایر اجزای تولید مانند تولید دانش و اجرا و پایش سیاست ها غافلند، عدم توجه عمده به برخی مشکلات مثل: زیر میزی. پیشنهاد مداخلات نیز بر پایه حیطه ها میباشد بدین صورت که جمع آوری و استفاده از خرد، شکل دهی به سیاست های سلامت، گذاشتن تاثیر: رویکرد هایی برای کنترل و تنظیم باید صورت بگیرد. این بازنگری با نگاه بر ایجاد ارتباط وظایف سه گانه و تدوین قواعد تنظیمی در فرایند های آموزشی، پژوهشی و سلامتی متبلور میگردد.

نتیجه گیری: تلاش و برنامه ریزی جهت رفع چالش ها از مداخلات ضروری هستند و باعث دستیابی به کارکردهای تولیدی نظام سلامت و آموزش پزشکی میشود. مداخلات لازم در یافته ها پیشنهاد شده اند که برنامه ریزی و اجرای آن ها باعث افزایش کارایی تولید و در نهایت افزایش سطح سلامت میشود. با توجه به وظیفه تولیدی نظام آموزش پزشکی و نظر به خروجی آن در عرصه آموزش که همان خلق نیروی متخصص و ماهر مورد نیاز جامعه میباشد نیاز به بازنگری و اصلاح نظام تربیت نیروی متخصص در حوزه سلامت بیش از پیش احساس میگردد.

کلید واژه ها: تولید، نظام سلامت، آموزش پزشکی، چالش های سیستم

پزشکی کشور است. نیاز به تولید با تمام تعاریف و ویژگی های مد نظر سازمان بهداشت جهانی در بخش آموزش پزشکی نیز علاوه بر بخش ارایه خدمات سلامت ضروری است زیرا تاثیر آموزش بر سایر کارکردهای نظام سلامت مانند تولید منابع خصوصا تامین نیروی انسانی و تولید دانش و تاثیر مستقیم آن در ارایه خدمات زیاد است و ایجاد زمینه اجرای برنامه های توسعه در هر بخش به آموزش نیاز دارد. هدف از مطالعه حاضر بررسی مهمترین چالش های تولیدی نظام آموزش پزشکی کشور با توجه به شواهد موجود بوده است.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر مروری بر شواهد است که با استفاده از کلمات کلیدی فارسی "تولیت، آموزش پزشکی، چالش" و کلمات کلیدی انگلیسی "medical stewardship, challenge, education" در منابع دیجیتال بانک نشریات فارسی جهاد دانشگاهی، arandoc, magiran, گوگل اسکالر، مدلیب و پایگاه اطلاعاتی انگلیسی زبان Pubmed بدون در نظر گرفتن محدوده زمانی انجام شد. مقاله فقط به زبان فارسی و انگلیسی استخراج شد و در نهایت فقط ۸ مقاله دارای شرایط ورود به مطالعه بودند و نقد و بررسی شدند.

یافته ها: چالش های تولید در نظام آموزش پزشکی در قالب سه محور اصلی تولید معرفی شده توسط سازمان بهداشت جهانی در نظام سلامت طبقه بندی شده اند. محور اول در بعد چالش های تولیدی نظام آموزش پزشکی در بعد جمع آوری و استفاده از خرد است که علت های اصلی آن ضعف در مشارکت ذینفعان در نظام آموزش پزشکی و ضعف در تولید و مدیریت اطلاعات در نظام آموزش پزشکی است. محور دوم در بعد چالش های تولیدی نظام آموزش پزشکی در بعد شکل دهی به سیاست ها و تعیین چشم انداز ها است که در این قسمت کلی بودن دور نما و عدم وجود برنامه های مشخص در حیطه آموزش پزشکی و ضعف در نظام های سیاست گذاری و برنامه ریزی آموزش پزشکی علت اصلی است. محور سوم در بعد چالش های تولیدی نظام آموزش پزشکی در بعد تاثیر گذاری است که علت های اصلی آن ضعف در حمایت و حفاظت از مصرف کنندگان بخش آموزش و عدم تنظیم رفتار ارایه دهندگان خدمات

عدالت آموزشی در تجربه دانشجویان دانشگاه علوم

پزشکی جهرم: یک مطالعه کیفی با رویکرد پدیدار

عدم رعایت استاندارد های ارزشیابی لازم است برنامه های کارگاهی مناسبی نسبت به تحقق عدالت آموزشی در سطح دانشگاه انجام گیرد که با تحقق این امر پاسخگوی نیاز های بر حق دانشجویان در این زمینه باشیم.

کلید واژه ها: کلمات کلیدی: عدالت آموزشی، مطالعه کیفی، تجربه دانشجویان

تغییر در نظام اخذ پروانه طبابت مستقل پزشکی عمومی در ایران؛ ضرورتی اجتناب ناپذیر

فریبا عسگری

مقدمه و هدف: رسالت آموزش پزشکی عمومی ارتقای کیفیت آموزش با هدف تامین، حفظ و ارتقای سلامت فردی و اجتماعی از طریق تربیت پزشکان توانمند و مطابق با استانداردهای ملی آموزش پزشکی عمومی و متناسب با نیازها و انتظارات جامعه میباشد. آموزش پزشکی در ایران در دو سطح عمومی و تخصصی ارائه می گردد. پذیرش در دوره عمومی از طریق شرکت در آزمون سراسری و براساس نمره تراز و رتبه داوطلب در یکی از دانشگاه های علوم پزشکی صورت می پذیرد. در طی دوره هفت ساله آموزش پزشکی عمومی، فراگیران علوم پایه و بالینی را آموزش می بینند. هر دانشجو در طی تحصیل باید در دو امتحان جامع علوم پایه و پیش کارورزی شرکت کند. با قبولی در این آزمون ها و ارائه پایان نامه، موفق به اخذ دانشنامه پزشکی عمومی خواهند شد که بدین ترتیب اجازه طبابت مستقل نیز خواهند داشت. با توجه به اهمیت حساسیت شغلی دانش آموختگان پزشکان عمومی در ارتقاء سلامت جامعه، سئوالاتی نظیر: آیا صرفاً موفقیت در این آزمون ها (که به صورت کتبی چهارگزینه ای برگزار می گردد)، به معنی آنست که دانش آموختگان پزشکی عمومی ماز توانمندی لازم برای طبابت مستقل برخوردارند؟ محققین بر آن داشت که طی این مطالعه به بررسی این موضوع پرداخته و راهکار و پیشنهاداتی را ارائه نمایند.

شناسی

لیلی مصلی نژاد، نوید کلانی، سعید عبداللهی فرد، محسن فرهنگ زرگر

مقدمه: عدالت آموزشی عبارت از ایجاد محیط یادگیری مناسب، ارتقای دانشجویان به رشد و بالندگی، اجرای یکسان قوانین و مقررات آموزشی برای همه سطوح دانشجویی و فراهم نمودن زمینه های رسیدن به مهارت حرفه ای برای ورود به بازار کار می باشد. هدف از این مقاله تبیین عدالت آموزشی از دیدگاه و تجربه دانشجویان علوم پزشکی چهارم می باشد.

روش: در این مطالعه با رویکرد کیفی با ۲۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی چهارم در سال ۱۳۹۴ مصاحبه های نیمه ساختار به عمل آمد. شرکت کنندگان بر اساس نمونه گیری مبتنی بر هدف و با حداکثر تنوع وارد مطالعه شدند. مهمترین سوالات از شرکت کنندگان این بود که «وقتی می گویم عدالت آموزشی چه به ذهن شما می آید؟، آیا شرایط یا موقعیتی را در تجربه خود دارید که عدالت اجرا یا نقض شده باشد؟ مصاحبه ها خط به خط دست نویس و مطابق رویکرد «کلایزری» آنالیز شدند. در این مطالعه معیارهای چهارگانه روای و پایایی در تحقیقات کیفی رعایت شد و جنبه های اخلاقی طرح کیفی مشتمل بر رضایت مندی و حفظ رکوردها به عمل آمد.

نتایج: از ۸۰ کد استخراج شده در زمینه عدالت آموزشی ۲ طبقه و ۵ زیرطبقه استخراج گردید. طبقات مشتمل بر نقض عدالت آموزشی در تدریس و سپس نقض عدالت در ارزشیابی و زیر طبقات در بخش اول رشته محوری-جنس محوری و نابرابری علمی و در طبقه دوم تفاوت در استاندارد های ارزشیابی را میتوان نام برد.

نتیجه گیری: با توجه به تجربه دانشجویان مبتنی بر عدم رعایت برابری آموزشی و نقض عدالت و توجه به رشته و جنس، عدم توجه به تدریس برابر افراد صاحب نظر در همه رشته ها و سپس عدم رعایت عدالت در ارزشیابی و نمره دهی و بعضاً

تحصیل و در زمان دانش آموختگی صورت پذیرد اما به هر حال این امر تاکنون مغفول مانده است. لذا پیشنهاد می شود که با توجه به اهمیت موضوع بنحوی سیاست گذاری شود تا در زمان اعطاء مجوز طبابت مستقل بخش قابل قبولی به این مهم اختصاص یابد.

کلید واژه ها: پزشکی عمومی، برنامه آموزش پزشکی

نیازسنجی از اعضای هیات علمی دانشگاه در زمینه

قوانین و مقررات آموزشی

کاظم حسین زاده، فاطمه نظری شادکام، فریبا

درخشان، فاطمه گروسی

مقدمه و هدف: آگاهی اعضای هیات علمی از این قوانین و مقررات نقش مهمی در ارتقای سطح کیفی مشاوره تحصیلی دانشجویان خواهد داشت. عدم آگاهی اعضای هیات علمی از این قوانین و مقررات می تواند سبب بروز بسیاری از مشکلات آموزشی برای دانشجویان شود. این پژوهش با هدف نیازسنجی از اعضای هیات علمی دانشگاه در زمینه قوانین و مقررات آموزشی انجام شده است. **روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی است. جامعه پژوهش مشتمل بر کلیه اعضای هیات علمی دانشگاه از مرتبه مربی تا استاد تمام بود که با روش در دسترس تعداد یکصد و یازده نفر به عنوان نمونه پژوهشی در این مطالعه شرکت کردند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد که دارای دو بخش الف) دموگرافیک (۵ گویه) و ب) نیازسنجی (۲۲ گویه) بود. گویه های بخش نیازسنجی بر اساس کتاب مجموعه قوانین و مقررات آموزشی تدوین شده بود و هر گویه بر اساس درجه بندی لیکرت به سه گزینه (اصلا=۰، تا حدی=۱ و کاملاً=۲) درجه بندی شد (حداقل ۰ و حداکثر ۴۴). روایی صوری و محتوایی این ابزار مورد بررسی و تایید قرار گرفت. برای جمع آوری اطلاعات از همکار پژوهشی متخصص در آموزش پزشکی استفاده شد. اطلاعات جمع آوری شده با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و

روش کار: این مطالعه تطبیقی که در دومرحله انجام شده به بررسی جامعی درخصوص شاخص هایی که منجر به اخذ مجوز طبابت مستقل خواهد شد بطورهدف مند در کشورهای منتخب پرداخته است. شاخص های موردنظر (طول دوره آکادمیک، تعداد و نوع آزمون ها ی جامع، چگونگی اخذ گواهینامه طبابت مستقل) کشورهای منتخب (نظیر: آمریکا، کانادا، استرالیا، انگلیس، سنگاپور، هندوستان) با نظام آموزش پزشکی ایران بررسی و مقایسه گردید.

نتایج: در بررسی که در کشورهای منتخب بر نظام اعطاء گواهینامه و پروانه کار در برنامه آموزش پزشکی عمومی در کشورهای منتخب انجام شد مشخص گردید که در هیچیک از این کشورها مدرک اعطایی به دانش آموختگان نقش حرفه ای نداشته و برای دادن مجوز فعالیت حرفه ای، بعد از اتمام تحصیلات آکادمیک، بایستی در دوره ها یی تحت نظردستیاری، پزشکی خانواده را بگذرانند و یا سایرناظران در عرصه های بیمارستانی مورد تأیید نظام سلامت آن کشور یا سایر عرصه های ارائه خدمات در سطح جامعه و یا هردو فعالیت نموده تا بتوانند بعد از طی این دوره ها، مجوز طبابت مستقل را کسب کنند.

نتیجه گیری: باتوجه به نقش خطیر پزشکان عمومی در ارتقاء سلامت جامعه، به نظر می رسد که باید با حساسیت خاصی به مقوله طبابت مستقل نگریست. مطمئناً برگزاری یک آزمون کتبی صرف برای نشان دادن توانایی دانش آموختگان جهت ورود به عرصه طبابت ناکافی می باشد اما در نظر گرفتن وضعیت آموزشی و کیفیت تحصیل داوطلبان در طول دوران پزشکی عمومی از قبیل نمرات آزمون های علوم پایه و پیش کارورزی، معدل کل دوره تحصیل و برگزاری آزمون های عملکردی به منظور ارزیابی مهارت های بالینی فراگیران، استفاده از نتایج این آزمون ها در فرایند اخذ مجوز طبابت مستقل خالی از لطف نمی باشد. مسلماً انجام این تغییرات به راحتی قابل انجام نبوده و نیازمند برنامه ریزیهای دقیق تر، تصویب قوانین مربوطه و بسترسازی مناسب است. البته این مهم باید در طی دوره

تحلیل قرار گرفت.

پزشکی جهرم انجام گردید. نمونه گیری طبقه ای تصادفی بر روی ۲۱۸ نفر از دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. نظرات آنها توسط پرسش نامه ۳۰ سئوالی که شامل سه قسمت مجزا مشتمل بر ویژگی های انتخاب استاد به عنوان الگو، عوامل موثر در انتخاب یک استاد به عنوان الگو و سپس عوامل موثر بر عدم انتخاب یک استاد به صورت الگو یا رل مدل بود. پرسشنامه با نظر ۱۰ نفر از اساتید روا شده و ضرایب روایی حاکی از روایی مناسب سوالات بود. پایایی کلی سوالات با ضریب الفا ۰/۸۹ محاسبه گردید.

نتایج: از مجموع ۲۱۸ دانشجوی مورد مطالعه، نتایج نشان داد که ۴۶/۱٪ از دختران و ۵۳/۹٪ از پسران به خود اختصاص دادند. بیشترین درصد پاسخ دهندگان را دانشجویان پرستاری ۳۶/۹٪ و دانشجویان دانشکده پرستاری و پیرا پزشکی با ۶۸/۱۲٪ به خود اختصاص دادند. بیشترین تاثیر اساتید به عنوان الگو در نقش ادامه تحصیل دانشجویان با میانگین (۳/۴۶ ± ۵) و انتخاب رشته های تخصصی آینده دانشجویان با میانگین (۳/۴۵ ± ۳/۲) و کمک به ارتقای پیشرفت تحصیلی دانشجویان با میانگین (۳/۴۳ ± ۲/۲) بوده است. عوامل موثر بر انتخاب استاد به عنوان الگو: برخورد احترام آمیز با دانشجو (۴/۲۷ ± ۲/۳) و سپس دانش و مهارت بالا با (۴/۲۳ ± ۳/۴) بوده است. و بیشترین عاملی که سبب می شود اساتید به عنوان الگو مورد استفاده قرار نگیرند عبارتند از ارتباط نامناسب با دانشجو (۴/۴۹ ± ۲/۴)، عدم گوش دادن به صحبت های دانشجو (۴/۴۱ ± ۴/۳)، عدم توجه به سوالات دانشجو (۴/۳۵ ± ۴/۴۹) بوده است.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج بیان شده، نقش رول مدلی بودن اساتید می تواند اثرات مفیدی از نظر علمی، اجتماعی و آموزشی برای دانشجویان به همراه داشته باشد. بنابراین لازم است اساتید به تقویت نقش رل مدلی خود در دانشگاهها توجه خاصی داشته و این نقش مهم به عنوان بعد پنهان محیط دانشگاه را تقویت نمایند. همچنین لازم است برنامه های کارگاهی مناسبی جهت تقویت این بعد مورد توجه قرار گیرد.

یافته ها: در مجموع ۱۱۱ نفر در این مطالعه شرکت کردند. از نظر سابقه کار ۳۶ نفر (۳۲٪) کمتر از سه سال، ۳۴ نفر (۳۱٪) بین ۴ تا ۱۰ سال و بقیه بالای ۱۰ سال سابقه کار داشتند. میانگین و انحراف معیار نمره نیازسنجی واحدهای پژوهشی ۲۹/۵ ± ۱۱/۰۵ بود. تعداد ۴۵ نفر (۵۰٪) از واحدهای پژوهشی ضرورت فراگیری قوانین و مقررات آموزشی را با اولویت بالایی ذکر کرده بودند.

نتیجه گیری: با توجه به یافته های این پژوهش، برنامه ریزی برای افزایش آگاهی اعضای هیات علمی دانشگاه از قوانین و مقررات آموزشی توصیه می شود.

کلید واژه ها: قوانین و مقررات آموزشی، نیازسنجی، آموزش پزشکی

عوامل موثر بر انتخاب اساتید به عنوان الگو از دیدگاه

دانشجویان علوم پزشکی جهرم

محمد دلایی میلان، محمد دلایی میلان - لیلی مصلی نژاد

- یوسف حسینی - سعید عبدالهی فرد

مقدمه: رول مدل (الگو) بودن اساتید می تواند نقش بسیار مفیدی برحالات جسمی، روحی، روانی و آموزشی دانشجویان علوم پزشکی داشته باشد. این امر در ارتقای حرفه ای و پیشرفت تحصیلی دانشجویان نقش موثری داشته و از اهمیت خاصی برخوردار است. لذا توجه به فاکتورهای موثر و دیدگاه دانشجویان به ویژگی های رل مدل از اهمیت خاصی برخوردار است. هدف: این پژوهش با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان نسبت به استاد رول مدل و عوامل موثر بر آن از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی انجام شد.

روش کار: این مطالعه به صورت توصیفی - مقطعی در نیمه اول سال ۹۴ بر روی دانشجویان رشته های مختلف دانشگاه علوم

آمد. در پرسشنامه دوم از افراد خواسته شده بود که با توجه به اختصاصات رشته ای خود سهم حیطه های پنجگانه را در حالت بهینه از صفر تا ۱۰۰ به نحوی امتیاز دهند که مجموع آنها ۱۰۰ شود. نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۸ و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون آنوا تحلیل گردید. یافته ها: در همه رشته ها دانش پژوهی تولید علم یا پژوهش بیشترین سهم فعالیت های جاری و حیطه همزبانی با جامعه کمترین سهم را به خود اختصاص داد. سهم پژوهش در وضعیت جاری در رشته های فنی مهندسی، علوم پایه و علوم پایه پزشکی بیشتر بود (Pvalue)

کلید واژه ها: دانش پژوهی، آموزش، پژوهش، کاربرد دانش، تلفیق دانش، همزبانی با جامعه، اعضای هیات علمی.

مواجهه با تنوع فرهنگی در بیماران: درک دانشجویان از چالش های رعایت اخلاقیات حرفه ای در بالین
هدی احمري طهران، علیرضا شهرباری، مریم یاورى، مهلا سلاجقه، امین حسینی شاوون، هدی احمري طهران

مقدمه و هدف: ترکیب جمعیتی ایران از قومیت های مختلف، زبانها و گویش های متفاوت تشکیل شده است. در این راستا نقش اساتید و مربیان، انتقال ارزش های اخلاقی، فراهم کردن تجربه های فرهنگی، شکل دادن به رفتار، نگرش و تعهدات اخلاقی دانشجویان در برخورد با فرهنگهای متنوع در مواجهه با بیماران می باشد. انتظار می رود که فارغ التحصیلان گروه های مختلف پزشکی درجه ای از دانش اساسی و پایه را در مورد "اخلاق حرفه ای در بالین" داشته باشند. هدف از پژوهش حاضر تبیین درک دانشجویان از چالش های رعایت اخلاق حرفه ای در بالین بود.

روش بررسی: در این مطالعه کیفی ۱۷ نفر از دانشجویان کارآموز در بیمارستان به صورت مبتنی بر هدف و تا رسیدن به اشباع داده ها انتخاب شدند. گردآوری داده ها از طریق انجام مصاحبه گروه مدار بود. تمام مصاحبه ها ضبط، دستنویس و

کلید واژه ها: رل مدل، دانشجویان، عوامل موثر، علوم پزشکی

بررسی سهم عرصه های دانش پژوهی از فعالیتهای اعضای هیات علمی در چهار حوزه رشته ای علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه و علوم فنی و مهندسی
نویسندگان: محمود ابوالقاسمی، زهرا کریمیان

متن مقاله: مقدمه: دانش پژوهی مفهومی برآیندی؛ حاصل توجه توأمان به ارزشگذاری کمی و معیارهای کیفی در همه عرصه های دانش است. در تحقیق حاضر قلمروی دانش پژوهی اعضای هیات علمی در ۵ عرصه تولید، انتقال، تلفیق و کاربرد دانش و همزبانی با جامعه تعریف شده است و تلاش گردید سهم فعالیت های اعضای هیات علمی در حوزه رشته های مختلف، مورد بررسی قرار گیرد. روش ها: تحقیق حاضر با رویکرد کمی و به شیوه توصیفی پیمایشی در سال ۱۳۹۲ انجام گردید. جامعه آماری پژوهش را مجموعاً ۱۲۰۰ عضو هیات علمی دو دانشگاه شیراز و علوم پزشکی شیراز تشکیل می داد که بر اساس جدول مورگان، ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه برآورد گردید. نمونه ها به روش تصادفی طبقه ای به نسبت تعداد اعضای هیات علمی در چهار حوزه رشته ای علوم انسانی، پایه و فنی مهندسی از دانشگاه شیراز و علوم پزشکی [پزشکی بالینی، علوم پایه پزشکی و پیراپزشکی] انتخاب شدند. مجموعاً ۲۶۵ پرسشنامه به طور کامل بازگردانده شد. ابزار تحقیق ۲ پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. پرسشنامه اول مشتمل بر ۳۸ سوال در ۵ حیطه دانش پژوهی کشف دانش یا تحقیقات تخصصی، تدریس و یادگیری، تلفیق دانش، کاربرد دانش و همزبانی با جامعه بود و به بررسی این سوال می پرداخت که هر یک حیطه ها، چه سهمی از فعالیت های آنان را در ۳ سال گذشته به خود اختصاص داده است. ارزش هر گویه در مقیاس لیکرت شش گزینه ای از بسیار زیاد (۶) تا بسیار کم (۱) قرار داشت. روایی محتوایی پرسشنامه با استفاده از نظرات متخصصین تایید گردید و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ به میزان ۰/۹۱ بدست

با به‌کارگیری شیوه‌های صحیح مدیریت منابع مورد نظر شناسایی و به‌گونه‌ای سازمان یافته مورد بهره‌برداری قرار گیرند و با توجه به این که دانش یکی از عوامل بنیادی است که کاربرد موفق آن، به دانشگاه‌ها کمک می‌کند تا خدمات بدیع ارائه دهند و در محیط متکی بر دانش است که دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی قادر می‌شوند؛ مزیت‌های رقابتی و برتری‌های علمی خود را همچنان حفظ نمایند مطالعه حاضر با هدف بررسی وضعیت مدیریت دانش اعضای هیأت علمی در چهار مولفه خلق، تبادل، سازماندهی و ذخیره سازی و کاربرد انجام گرفته است.

روش کار: این پژوهش پیمایشی می باشد و نتایج حاصل بصورت توصیفی - تحلیلی ارائه شده است. ابزار مطالعه پرسشنامه محقق ساخته مدیریت دانش در ۴ خرده مقیاس (خلق دانش، تبادل و اشتراک دانش، سازماندهی و ذخیره سازی دانش و استفاده و کاربرد دانش) در طیف لیکرت تدوین و روایی و پایایی آن بررسی شد. سپس اجرا و داده ها پس از ورود به نرم افزار SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: ۳۴ درصد از افراد مورد مطالعه مرد و ۶۵/۳٪ زن بودند. مدرک تحصیلی ۴/۲٪ از افراد مورد مطالعه ۵/۱۰٪ کارشناس ارشد، دکتری/Phd ۲۴/۶٪ متخصص بود. (۲/۴۴٪) افراد مورد مطالعه دارای سابقه کار ۱-۵ سال بودند. یافته های تحقیق نشان داد که میانگین نمره خلق دانش $7/09 \pm 33$ و $89/5$ ٪ اساتید در مولفه تبادل دانش، $67 \pm 15/17$ در مولفه سازماندهی و ذخیره سازی دانش اساتید $47 \pm 9/33$ از میانگین نظری ۴۸ میانگین مولفه کاربرد دانش 28 ± 6 از میانگین نظری ۲۱ می باشد در بررسی رابطه مدیریت دانش و مولفه های آن با مدرک تحصیلی و سابقه نتایج نشان داد که در مولفه کاربرد دانش این تفاوت معنادار می باشد ($p < 0/05$)

نتیجه گیری: برای بکارگیری مدیریت دانش در آموزش عالی توسط اساتید باید به تمام عوامل تاثیرگذار نظیر فراهم آوردن زیر ساخت های مدیریت دانش، شناخت موانع تبادل دانش و

سپس تحلیل شد. تحلیل داده ها با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام گشت.

یافته ها: پس از تکمیل اطلاعات در حدود ۲۰۰ گزاره استخراج گردید. از این گزاره ها ابتدا طبقات و در نهایت ۵ تم اصلی یا درون مایه حاصل شد. درون مایه ها شامل "فقدان استاد الگو محور"، " شیوه های نامناسب آموزش بالینی اخلاق حرفه ای"، "تفاوت در ویژگی های اخلاقی- فردی دانشجویان"، "تفاوت در ویژگی های اخلاق فردی - فرهنگی بیماران" و "ساختار نامناسب محیط بالینی" بود.

نتیجه گیری: دانشجویان یکی از چالش های مهم رعایت اخلاق حرفه ای در محیط بالین را وجود تفاوت های اخلاقی و فرهنگی بیماران ابراز نمودند. فرهنگ های متنوع بیماران در برقرار نشدن ارتباط صحیح و درک نادرست از باورهای بیماران و سپس ایجاد چالش های اخلاق حرفه ای تاثیر به سزایی دارد. لذا توصیه می شود اساتید و مربیان در انتقال ارزش های مثبت و شکل گیری شخصیت حرفه ای دانشجویان به جنبه های فرهنگی و اخلاق فردی بیماران نیز تاکید نمایند.

کلید واژه ها: رعایت اخلاق حرفه ای، درک دانشجویان، مطالعه کیفی

بررسی وضعیت مدیریت دانش، اعضای هیأت علمی

دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

نویسندگان: خیرالنسا رمضان زاده

مقدمه و هدف: دانشگاه‌ها عمدتین مراکز تولید و اشاعه دانش هستند و نوآوری و در نتیجه خلق دانش جدید، همواره از مهم‌ترین کارکردهای مؤسسات آموزش عالی به شمار آمده است. در این راستا، بیشترین اهتمام جامعه دانشگاهی در ارتقای دانش و تقویت سرمایه‌های فکری با بهره مندی از منابع موجود بوده است. این منابع نه تنها شامل منابع اطلاعاتی، بلکه نیروهای فکری و منابع انسانی نیز می‌باشد. در نتیجه، لازم است

17th National Medical Education Congress
& Shahid Mottahary Educational Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۲-۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

و پرسشنامه تعهد سازمانی آلن و مایر بود. روایی و پایایی این دو پرسشنامه در مطالعات مختلف مورد تایید قرار گرفته است. همبستگی درونی پرسشنامه رضایت شغلی و تعهد سازمانی با انجام مطالعه پایلوت به ترتیب ۰.۹ و ۰.۸۲ برآورد گردید.

یافته ها: نتایج بیانگر بیشترین درصد (۶۲٪) اعضای هیئت علمی از رضایت شغلی متوسط برخوردار بودند، همچنین بیشترین درصد آنها (۶۰٪) از تعهد سازمانی متوسط برخوردار بودند. از مولفه های رضایت شغلی درونی ماهیت شغل و مورد اجترام قرار گرفتن جایگاه اعضای هیئت علمی به ترتیب بیشترین و کمترین میانگین را کسب کردند. از مولفه های رضایت بیرونی سرپرستی بیشترین میانگین و حقوق کمترین میانگین را کسب نمودند. از سه مولفه تعهد سازمانی تعهد عاطفی بیشترین میانگین را کسب نمود و تعهد هنجاری و مستمر در رده های بعدی قرار داشتند. نتایج آزمون رگرسیون چند گانه گام به گام بیانگر این بود که از مولفه های رضایت شغلی ماهیت شغل و همکاران رویهم رفته ۴۷ درصد واریانس تعهد سازمانی را تبیین میکردند ($R^2 = 0.47$). ماهیت شغل پیش بینی کننده غالب بود ($\beta = 0.48$).

بحث و نتیجه گیری: اگرچه بیشترین درصد اعضای هیئت علمی از رضایت شغلی و تعهد سازمانی متوسطی برخوردار بودند، این سطح از رضایت شغلی و تعهد سازمانی در سازمانهایی (نظیر دانشگاهها) که از زیر ساخت های توسعه جوامع محسوب میشوند سطح مطلوبی نیست. اهمیت قائل شدن برای جایگاه اعضای هیئت علمی، ایجاد شرایط مناسب برای ارتقاء مرتبه آنها و پرداخت حقوق متناسب با شان و جایگاه اجتماعی اعضای هیئت علمی میتواند در افزایش رضایت شغلی آنها تاثیر گذار باشد. سطح متوسط تعهد سازمانی بیانگر این است که میزان وابستگی، تعلق خاطر و احساس تکلیف به ادامه خدمت اعضای هیئت علمی در دانشگاه در سطح متوسط است. با توجه به ماهیت آموزشی، بهداشتی و درمانی وظایف اعضای هیئت علمی دانشگاههای علوم پزشکی این سطح از رضایت شغلی و تعهد سازمانی مطلوب نبوده و نیاز به توجه خاص دارد.

اقدام برای رفع آن، و تدوین سیاست های مدیریتی در راستای تقویت کارگروهي و تشويق اساتيد به تبادل دانش مانند تدوین فرایند های ارزشیابی های گروهی و مشوق های گروهی توجه نموده و اقدامات لازم صورت پذیرد.

کلید واژه ها: مدیریت دانش، خلق دانش، تبادل دانش، سازماندهی دانش، کاربرد دانش، اساتید دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

تاثیر رضایت شغلی بر تعهد سازمانی اعضای هیئت علمی

نویسندگان: امیر صادقی

مقدمه: رضایت شغلی و تعهد سازمانی اعضای هیئت علمی دو عامل محوری در موفقیت دانشگاهها و موسسات آموزش عالی محسوب میشوند. تحقق پیامد های مطلوب شغلی و حرفه ای اعضای هیئت علمی بطور مستقیم به رضایت شغلی آنها بستگی دارد. از سوی دیگر، تعهد سازمانی اعضای هیئت علمی از عوامل موثر در موفقیت آنها در تحقق اهداف در سطوح فردی و سازمانی بوده و بیانگر تعلق خاطر و دلبستگی آنها به دانشگاه خود و درجه انطباق آنها با ارزشهای سازمان خود میباشد. تعهد سازمانی بیانگر میزان تمایل و اشتیاق افراد در تلاش جهت تحقق اهداف سازمان است. ماندگاری در سازمان، افزایش دلبستگی به حرفه و ارتقاء عملکرد حرفه ای از نتایج تعهد سازمانی است نتایج برخی تحقیقات بیانگر تاثیر رضایت شغلی در ارتقاء روحیه کارکنان و همچنین افزایش تعهد سازمانی آنها است بطوریکه کاهش رضایت شغلی به مرور موجب کاهش تعهد سازمانی افراد و افزایش تمایل آنها به ترک سازمان میشود. این مطالعه به منظور بررسی نقش پیش بینی کننده و تاثیر رضایت شغلی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان بر تعهد سازمانی آنها است. **روش کار:** این پژوهش توصیفی-تحلیلی در دانشگاه علوم پزشکی همدان با حجم نمونه ۱۱۰ نفر و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی انجام گردید. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه رضایت شغلی اسمیت، کندال و هیولین

میکنند. در این راه ناهموار چالشهای زیادی بر سر راه این دانشگاهها وجود دارد که برخی از آنها عبارتند از: فرآیند جهانی شدن، ایجاد تعادل در آموزش و پژوهش دارای کیفیت جهانی، تولید علم، انتشار یافته های علمی در سطح جهانی اعم از کنگره های بین المللی و مجلات معتبر دارای ضریب تاثیر بالا، تولید ثروت و کاهش وابستگی به بودجه عمومی (دولتی)، تربیت نیروی انسانی متناسب با نیازهای در حال تغییر جامعه، تربیت رهبران دارای اهداف بلند پروازانه، شایسته سالاری و استقلال حرفه ای دانشگاهها و اعضای هیئت علمی. با توجه به طرح تحول آموزش دانشگاههای علوم پزشکی و نیاز کشور به حضور در عرصه های جهانی رقابت در رشته های علوم پزشکی (منطبق بر دورنمای ایران ۱۴۰۴) این مقاله به واکاوی چالشهای موجود با توجه به شرایط کشور میپردازد.

Keywords: challenge, third generation universities

حیطه: مدیریت و رهبری

عنوان: پیش بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس درگیری شناختی، انگیزشی و رفتاری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان
علی فرهادی

مقدمه: هدف از انجام پژوهش حاضر، پیش بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس درگیری شناختی، انگیزشی و رفتاری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود.

روش کار: روش پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی بود. جامعه ی پژوهش شامل دانشجویان مشغول به تحصیل در سال ۹۴-۱۳۹۳ در دانشگاه علوم پزشکی لرستان بود. روش نمونه گیری به صورت طبقه ای نسبی بود و تعداد ۳۶۹ نفر به عنوان حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران تعیین شد. به منظور جمع آوری داده ها، از پرسشنامه درگیری تحصیلی پینتریچ و دی

نتایج آنالیز رگرسیون بیانگر این است که ماهیت شغل و ارتباطات با همکاران از مولفه های مهم پیش بینی کننده تعهد سازمانی اعضای هیئت علمی است و از مهمترین عوامل وابستگی آنها به حرفه خود محسوب میشوند.

Keywords: academic staff, job satisfaction, organizational commitment

چالشهای پیش روی دانشگاههای نسل سوم امیر صادقی

دانشگاههای قرن بیست و یکم پس از پشت سر گذاشتن دوران پذیرش دانشجو در حجم وسیع و بین المللی سازی آموزش عالی، مرحله جدیدی از حیات خود را آغاز نموده اند. در این مرحله تمرکز بر انجام تحقیقات مبتنی بر نیازهای جامعه، تولید علوم جدید، تمرکز بر اقتصاد دانش بنیان، تجاری سازی تولیدات دانشگاهی و پرورش دانشجویانی که توانایی پاسخگویی به نیازهای پیوسته در حال تغییر جامعه را داشته باشند از ماموریتهای مهم دانشگاهها محسوب میگردد. دانشگاههای هزاره سوم در دنیای پر از رقابت (در حیطه آموزش عالی) ناچارند خود را برای رقابت در سطح ملی و بین المللی آماده کنند. به عبارت دیگر، دانشگاهها باید دارای کلاس جهانی باشند تا بتوانند در رقابت با رقبای خود چیزی برای عرضه کردن داشته باشند. یکی از استراتژی های کشورهای در حال توسعه برای حضور در گردونه رقابت (که کشورهای توسعه یافته قبلا آن را بکار گرفته اند)، ایجاد دانشگاههای پژوهش محور است. ایجاد چنین دانشگاههایی به منزله یک حلقه کلیدی در استراتژی ملی توسعه عمومی تلقی میشود. دانشگاههای پژوهش محور علاوه بر تربیت دانشجو در سطوح مختلف به ویژه دانشجوی تحصیلات تکمیلی، تربیت نسل جدید رهبران آموزشی، تاکید بر انجام پژوهشهای سطح بالا و همکاری با سازمانهای مختلف در انجام پژوهشهای مورد نیاز آنها، تولید علم منتج از پژوهشهای پایه و تجاری سازی فرآورده های مختلف علمی را راهی برای تولید ثروت ملی و کمک به توسعه زیر ساختهای علمی جامعه تلقی

مطلوب عملکرد اساتید مشاور بوده است. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری و محتوایی استفاده شد و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی و مقدار $0/925$ برای پرسشنامه وضعیت موجود و مقدار $0/925$ برای پرسشنامه وضعیت مطلوب محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون های ناپارامتریک دوجمله ای، ویلکاکسون و کروسکال والیس استفاده شده است.

یافته ها: بین وضعیت مطلوب عملکرد اساتید مشاور با سطح معناداری $0,0001$ اختلاف معناداری وجود دارد، بطوریکه 15 درصد آن را نامناسب و 85 درصد آن را مناسب دانسته اند. در وضعیت موجود عملکرد اساتید مشاور با سطح معناداری $0,0001$ اختلاف معناداری وجود دارد بطوریکه 63 درصد آن را نامناسب و 37 درصد آن را مناسب دانسته اند. بین وضعیت موجود و مطلوب عملکرد اساتید مشاور با سطح معناداری $0,0001$ اختلاف معناداری وجود دارد بطوریکه رتبه میانگین وضعیت مطلوب ($178,43$) بیشتر از رتبه میانگین وضعیت موجود ($90,69$) می باشد. در دانشکده های پزشکی، داروسازی، بهداشت، پیراپزشکی ساری، پرستاری ساری، پیراپزشکی آمل با سطح معناداری $0,0001$ اختلاف معناداری در وضعیت مطلوب و وضعیت موجود عملکرد اساتید مشاور اختلاف معنی داری وجود دارد و در واحد پردیس خودگردان با سطح معناداری $0,879$ و دانشکده پرستاری آمل با سطح معناداری $0,278$ اختلاف معناداری بین وضعیت موجود و مطلوب وجود ندارد.

نتیجه گیری: به نظر می رسد بین وضعیت مطلوب و وضعیت موجود عملکرد اساتید مشاور دانشگاه علوم پزشکی مازندران تفاوت معنی داری وجود دارد، لذا جهت بهبود وضعیت موجود عملکرد اساتید مشاور، نظارت صحیح بر اجرای فرایند استاد مشاور، حمایت از اساتید مشاور، اجرای کارگاه های آموزشی مدون پیشنهاد می شود.

کلید واژه ها: واژگان کلیدی: وضعیت موجود، وضعیت مطلوب، اساتید مشاور، دانشجویان

گروت (۱۹۹۴) و سرزندگی تحصیلی دهقانی زاده و حسین- چاری (۱۳۹۱) استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام با بهره-گیری از نرم افزار SPSS18- استفاده گردید. یافته ها: نتایج نشان داد که از بین متغیرهای پیش بین پژوهش، درگیری شناختی توانایی پیش بینی سرزندگی تحصیلی را در بین دانشجویان دارد ($P < 0/01$).

بحث و نتیجه گیری: نتایج پژوهش حاکی از اهمیت نقش درگیری شناختی در پیش بینی سرزندگی تحصیلی دانشجویان است.

کلید واژه ها: واژه های کلیدی: درگیری شناختی، درگیری انگیزشی، درگیری رفتاری، سرزندگی تحصیلی.

مقایسه وضعیت موجود با وضعیت مطلوب عملکرد اساتید

مشاور از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

مازندران در سال ۱۳۹۴

فنانه عمومی

زمینه و هدف: دانشگاه ها و محیط های علمی درگیر چالش ها و دگرگونی هایی هستند. از اینرو حمایت ذهنی، معنوی و اجتماعی دانشجویان و دانشگاهیان و برقراری ارتباط متقابل و تعامل با آنان امری ضروری به نظر می رسد، لذا مطالعه حاضر با هدف مقایسه وضعیت موجود با وضعیت مطلوب عملکرد اساتید مشاور از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام پذیرفت.

روش: در این مطالعه ی توصیفی تحلیلی، 359 نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شده بودند، شرکت داشتند. جهت تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد. ابزار گردآوری داده ها ۲ پرسشنامه محقق ساخته جهت بررسی دیدگاه دانشجویان در خصوص وضعیت موجود و وضعیت

بین معدل کل دانشجویان و شادکامی رابطه معنی داری مشاهده نشد. اما بین میانگین معدل کل و حرمت خود ($p=0.3/0$) و خلق مثبت ($p=0.2/0$) که از ابعاد شادکامی بودند و بین میانگین معدل ترم دو و میانگین نمره کل شادکامی تفاوت معنی داری نشان داده شد ($P=0.42, P=0.34$).

بحث و نتیجه گیری: به نظر می رسد ارتقا شادکامی و توجه به آن در دانشجویان پرستاری می تواند موجب بهبود سطح علمی و آنان و در نهایت افزایش کیفیت مراقبتی بیماران گردد.

کلید واژه ها: شادکامی، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان، پرستاری

ارتباط بین شادکامی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان

پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی قزوین در سال

۹۳-۹۴

فاطمه حسن دوست، عاطفه علیزاده، نسترن نوروزی

پرشکوه، ندا علی محمدی

مقدمه: شادکامی دارای اثرات مثبت و اثربخشی برای افراد مختلف است، از جمله این اثرات افزایش قدرت تفکر و ارتقا کیفیت ارتباطات است. انسان های شاد و سالم دارای حس مسئولیت پذیری بالایی خواهند بود. احساس مثبت شادکامی در زندگی شاغلین تاثیر شگرفی داشته و بر عملکرد بهینه و اثربخشی آن ها موثر است. وقتی افراد احساس شادی کنند خلاق تر و کارآمدتر هستند و می توانند بهتر تصمیم گیری نمایند. از طرف دیگر یکی از متغیر های مهم که با پیشرفت تحصیلی رابطه دارد، شادکامی است. افرادی که احساس شادکامی و بهزیستی بالایی دارند، در عملکرد تحصیلی فعال ترند و پیشرفت تحصیلی بالایی دارند. هدف: این مطالعه با هدف تعیین ارتباط بین شادکامی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی قزوین در سال ۹۳-۹۴ انجام شد.

روش اجرا: این مطالعه توصیفی تحلیلی به شیوه نمونه گیری سهمیه ای در دانشکده پرستاری و مامایی قزوین انجام شد. ۱۰۷ نفر از دانشجویان پرستاری در ترم های تحصیلی مختلف به تکمیل پرسشنامه شادکامی آکسفورد پرداختند. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون t، آنالیز واریانس و آزمون های هم بستگی انجام شد.

یافته ها: نتایج مطالعه نشان داد میانگین نمره شادکامی $43/83 \pm 15/60$ از دامنه تغییرات ۰-۸۷ می باشد و میانگین معدل کل دانشجویان $15/70 \pm 1/15$ بود. بین شادکامی و جنسیت رابطه معنی داری مشاهده شد ($P=0.005$).

17th
National Medical Education congress
&
shahid mottahary
Education
Festival

هفدهمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی و جشنواره آموزشی شهید مطهری

۱۰ - ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ - تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

meduc17.behdasht.gov.ir

17th National Medical Education congress

shahid Mottahary
& Educational
Festival

29 April - 1 May 2016

meduc17.behdasht.gov.ir